

Bundel van de Gemeenteraad Voorschoten van 10 juli 2014

- 1 Opening en vaststelling agenda
 - Motie 100170 GL en SP over parkeerplaatsen Oranjeplein
 - Motie 100171 GL PvdA en SP over opknappen Oranjeplein
- 2 Vaststellen raadsnotulen
 - Concept notulen gemeenteraad 8 mei 2014
 - Concept notulen raadsvergadering van 12 juni 2014
- 3 Lijst van ingekomen stukken voor de gemeenteraad
 - Lijst van ingekomen stukken voor de gemeenteraad van 10 juli 2014
- 4 Vragenuurtje
- 5 Voorjaarsnota 2014
 - Voorjaarsnota 2014
 - Bijlage bij Voorjaarsnota 2014 (Projectenrapportages Voorschoten)
 - Begrotingswijziging Voorjaarsnota 2014
 - Griffie-advies raadsvoorstel Voorjaarsnota 2014 aangepast op 30 juni
 - Oplegnotitie onderling verband voorjaarsnota, kaderbrief, uitwerking coalitieakkoord en meicirculaire
 - Beantwoording technische vragen CDA over de voorjaarsnota
 - Beantwoording technische vragen GL over de voorjaarsnota
 - Beantwoording technische vragen VVD over de voorjaarsnota
 - Raadsvoorstel Voorjaarsnota 2014 (laatste versie 4 juli 2014)
 - Beantwoording technische vragen GL over de voorjaarsnota (2)
 - Beantwoording toezegging commissie B&B over begrotingswijziging bij voorjaarsnota
 - Motie 100169 PvdA SP D66 over Voorjaarsnota 2014 - gedegen financieel beleid
- 6 Kaderbrief 2015
 - Raadsvoorstel Kaderbrief 2015
 - Kaderbrief 2015
 - Meicirculaire gemeentefonds 2014
 - Griffie-advies Kaderbrief 2015
 - Informatiebrief aan de raad over de meicirculaire 2
 - Motie 100168 PvdA SP GL D66 over kaderbrief 2015 - gedegen financieel beleid
- 7 Vaststelling Bestemmingsplan De Gouden Leeuw e.o.
 - Bijlage 1 bij raadsvoorstel vaststelling bestemmingsplan Gouden Leeuw e.o.- reactienota
 - Bijlage 2 bij raadsvoorstel vaststelling bestemmingsplan Gouden Leeuw e.o. - Nota van wijzigingen
 - bijlage 3 deel 1 bij raadsvoorstel vaststelling bestemmingsplan Gouden Leeuw e.o.
 - bijlage 3 deel 2 bij raadsvoorstel vaststelling bestemmingsplan Gouden Leeuw e.o.-regels
 - bijlage 3 deel 3 bij raadsvoorstel vaststelling bestemmingsplan Gouden Leeuw e.o. -verbeelding
 - Griffie-advies bestemmingsplan Gouden Leeuw
 - Verwijzing naar Activiteitenbesluit milieubeheer
 - Link naar complete bestemmingsplan Gouden Leeuw.
 - Verbeelding bestemmingsplan De Gouden Leeuw (definitieve versie)

8 Preventie- en handhavingsplan Alcohol 2014-2018

Bijlage 1 bij Raadsvoorstel Preventie- en Handhavingsplan Alcohol.

Bijlage 2 bij Raadsvoorstel Preventie- en Handhavingsplan Alcohol

Bijlage 3 bij Raadsvoorstel Preventie- en Handhavingsplan Alcohol

Bijlage 4a bij Raadsvoorstel Preventie- en Handhavingsplan Alcohol

Bijlage 4b bij Raadsvoorstel Preventie- en Handhavingsplan Alcohol

Griffie-advies raadsvoorstel preventie- en handhavingsplan alcohol

Raadsvoorstel Preventie- en Handhavingsplan Alcohol (definitieve versie)

Preventie en handhavingsplan alcohol (definitieve versie)

Amendement 100172 ONS Preventie- en handhavingsplan 2014-2018

9 Zienswijze op ontwerpbegroting 2015 Gevulei

Raadsvoorstel zienswijze Gevulei op ontwerpbegroting 2015

Bijlage 1 bij raadsvoorstel - Brief zienswijze Gevulei

Bijlage 2 bij raadsvoorstel - Ontwerpbegroting 2015 Gevulei

Griffie-advies zienswijze begroting 2015 Gevulei

Beantwoording vraag uit commissie WRG over tariefstijging Gevulei

10 Rapport Rekenkamercommissie over Regionaal Investeringsfonds Holland Rijnland

Raadsvoorstel RIF advies Rekenkamer incl. bijlage en besluit

Rapport 5mrt14 Best. deel Regionaal Investeringsfonds Holland Rijnland

Brief raad concept zienswijze RIF nav advies Rekenkamer (versie nav commissie)

11 Wijziging gemeenschappelijke regelingen VRHM en RDOG

Raadsvoorstel Wijzigingen in de gemeenschappelijke regelingen VRHM en RDOG HM

Toelichting op Wijzigingen in de gemeenschappelijke regelingen VRHM en RDOG HM

12 Achtervangbesluit Richard Wagnerdreef en Rossinidreef (onder voorbehoud)

Informatiebrief inzake Beleid t a v achtervangposities voor woningcorporaties door de gemeente 25-09-2012

Raadpleegbrief over Achtervangbesluit Richard Wagnerdreef en Rossinidreef

Technische vragen SP over achtervangpositie Woonzorg

12.1 Moties van Groenlinks over parkeerplaatsen Oranjeplein

Motie 100170 GL en SP over parkeerplaatsen Oranjeplein

Motie 100171 GL PvdA en SP over opknappen Oranjeplein

13 Sluiting

Motie over een niet op de agenda opgenomen raadsvoorstel of onderwerp.

Onderwerp:

Parkeerplaatsen Oranjeplein

De raad van de gemeente Voorschoten in vergadering bijeen d.d. 10 juli 2014

Overwegende dat

- het college voornemens is 24 parkeerplaatsen op het Oranjeplein aan te leggen, waarvan 2 definitief en 22 als vervanging van parkeerplaatsen die op het Deltaplein komen te vervallen vanwege de bouwwerkzaamheden daar;
- van de 22 tijdelijke parkeerplaatsen er tijdens werkuren 10 zullen worden gereserveerd voor zwaar bouwverkeer voor de firma Niersman, en niet op zaterdag, volgens het college een belangrijke piekdag voor de bezoekers aan het centrum;
- er in de buurt van het plein een ondergrondse garage is onder de Hema die bij lange na niet volledig wordt benut;
- een onderbouwing van de veronderstelling waarom deze garage niet voldoende zou zijn door het college niet wordt gegeven;
- de behoefte aan twee definitieve parkeerplaatsen extra niet is onderbouwd door het college;
- het groene karakter van Voorschoten wordt gewaardeerd door inwoners en bezoekers;
- de gemeente Voorschoten duurzaam parkeerbeleid voert;

Verzoekt het college:

- de aanleg van twee extra definitieve parkeerplaatsen te heroverwegen;
- de tijdelijke aanleg van 12 extra parkeerplaatsen voor personenauto's op het Oranjeplein te onderbouwen;
- te onderbouwen waarom de ondergrondse Hemagarage niet zou voldoen ter vervanging van de te vervallen parkeerplaatsen op het Deltaplein;

- alternatieven te zoeken voor de tijdelijke parkeerplaatsen op het Oranjeplein, indien een tijdelijke voorziening nodig blijkt te zijn;

...niet te starten met de aanleg van de tijdelijke parkeerplaatsen voordat over de voorgaande punten een duidelijke rapportage is geweest en deze is besproken in de commissievergadering.

Ondertekening en naam:

Monique Lamers, GroenLinks

Erik Maassen, SP

Motie over een niet op de agenda opgenomen raadsvoorstel of onderwerp.

Onderwerp: Opknappen Oranjeplein

De raad van de gemeente Voorschoten in vergadering bijeen d.d. 10 juli 2014

Overwegende dat

- het college voornemens is 22 tijdelijke en 2 definitieve parkeerplaatsen aan te leggen op het Oranjeplein
- de kwaliteit van het Oranjeplein en directe omgeving hiermee onder druk komt te staan
- het Oranjeplein mede gezien zijn ligging bij de entree van het centrum een gezichtsbepalend plein is
- de groenvoorzieningen op het Oranjeplein hard toe zijn aan een opknopbeurt

Spreekt uit dat:

- de tijdelijke parkeerplaatsen op het Oranjeplein worden verwijderd zodra de voorziene parkeergarage onder het Deltaplein wordt opgeleverd;

Verzoekt het college:

- voorstellen te ontwikkelen voor een aantrekkelijke vormgeving van het Oranjeplein, waarbij wordt aangesloten bij de stijl van de bebouwing rondom het plein en het plein een autoluw karakter krijgt;
- dekking in de begroting te zoeken voor deze ontwikkeling,
- zo veel mogelijk deze ontwikkeling te realiseren in samenspraak met omwonenden;
- de voorgestelde verbeteringen zo spoedig mogelijk na opheffing van de tijdelijke parkeerplaatsen te realiseren;
- te onderzoeken in hoeverre het mogelijk is dat de ontwikkelaar van het Deltaplein de kosten voor deze opknopbeurt voor zijn rekening neemt.

Toelichting:

De motie strekt ertoe om, indien de tijdelijke parkeerplaatsen worden aangelegd, te verzekeren dat de tijdelijkheid zoveel mogelijk beperkt wordt en het Oranjeplein in samenspraak met de omwonenden zo spoedig mogelijk wordt opgeknapt. Voorschoten is weliswaar relatief rijk gezegend met openbaar groen, maar de kwaliteit ervan is in de loop der jaren soms sterk

achteruit gegaan. Het gezichtsbepalende Oranjeplein is hiervan een sprekend voorbeeld.

Met de voorgestelde actie wordt een impuls gegeven aan het groenonderhoud in de gemeente en wordt tevens de burgerparticipatie in dit kader bevorderd.

Ondertekening en naam:

Monique Lamers, GroenLinks

Jan-Paul Middelburg, PvdA

Erik Maassen, SP

NOTULEN van de openbare vergadering van de raad der gemeente Voorschoten, gehouden op 8 mei 2014 om 20.00 uur.

Voorzitter: de heer drs. J.M. Staatsen, burgemeester.

Griffier: de heer J. van der Does.

Aanwezige leden: de heer F.H.J. von der Assen, mevrouw B.B.M. Bremer, de heren mr. drs. C. Bremmer, drs. S.W.C. van den Dool, A.A.L. Eversteijn, H.J. van Haastert, ing. P.T. van der Haven, mevrouw drs. E.C. van Herk, mevrouw drs. M.A.M. Lamers, de heren E.M.L.H. Maassen, drs. M. van der Meij en J.P. Middelburg, mevrouw drs. I.C.J. Nieuwenhuizen, mevrouw A. Okma en de heren drs. N. Mol, R.F. Prang, J.C.M. Rasch, J. Smit en R.J.M. Zoetemelk.

Aanwezige wethouder: mevrouw drs. I.C.J. Nieuwenhuizen.

1. Opening en vaststelling agenda

De **voorzitter** opent de vergadering en heet alle aanwezigen en kijkers van harte welkom. Hierna zegt hij:

U hebt gezien dat de Verordening werkgeverscommissie van de agenda is afgevoerd. De griffie had hiervoor een aanzet rondgestuurd, maar er was toch nog een enkele opmerking over. Er is daarom behoefte om hier in het presidium nog even bij stil te staan. De verordening zal worden geagendeerd voor de raadsvergadering van 14 mei.

Er is contact geweest over het brandende en breed spelende punt van het kinderpardon. De gemeente Voorschoten onderzoekt of er in Voorschoten kinderen zijn die hiermee te maken hebben. Dat is nog niet helemaal zeker. Wanneer dat bekend is, kan een nadere lijn worden uitgezet. In algemene zin heb ik wel gevoel bij de uitlatingen van de Kinderombudsman hierover. We bekijken serieus of dit in onze gemeente speelt en wat de principiële aspecten zijn. Het is goed dat het college hiernaar kijkt, want dit is niet alleen een zaak van de burgemeester maar ook van het college. We komen hier dus heel snel op terug.

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

De **voorzitter:** We staan vanavond – eigenlijk nogmaals – stil bij het afscheid van René Smitenaar. Ik vraag hem om nog even op zijn vertrouwde plekje bij zijn fractie te gaan zitten.

Dat kan, omdat mevrouw Nieuwenhuizen niet alleen raadslid maar ook wethouder is; die situatie is staatsrechtelijk heel bijzonder en zal niet lang duren.

René, ik heb bij het afscheid van de vertrekkende raadsleden al stilgestaan bij jouw verdiensten en achtergrond. Je hebt heel lang in deze raad gezeten en bent in die zin zeer beeldbepalend geweest. Ik heb de vorige keer al gezegd dat je het waarschijnlijk best leuk had gevonden om nog even door te gaan, maar dat is afhankelijk van de kandidatenlijst en van de verkiezingsuitslag. Misschien is het anders gegaan dan jij had gehoopt, maar op dit moment maak je geen deel uit van de raad. Je weet natuurlijk nooit wat er in de toekomst nog gaat gebeuren. Het uitvalpercentage is bij raadsleden redelijk hoog. Misschien kunnen we jou dus over drieënhalf jaar of zo weer als raadslid in onze armen sluiten; ik doe overigens op niemand een beroep. Dat moeten we dus even afwachten.

Je bent dertien jaar raadslid geweest en je hebt ook ongeveer alle raadscommissies meege maakt. Je bent voorzitter geweest van de raadscommissie Burger en Bestuur. Je bent actief geweest in de Leidse regio en je bent waarnemend raadsvoorzitter geweest. Je hebt dus een groot aantal activiteiten in deze raad ontplooid. In die zin ben je voor de raad en ook voor de gemeente naar buiten zeer beeldbepalend geweest.

Je combineerde dit met een aantal maatschappelijke activiteiten, waaronder jouw directeurschap van de Nutsschool, een bijzondere school in onze gemeente, een excellente en fantastische school. Je wordt nooit in een, twee of drie jaar excellent. Daar gaat meestal een langere periode aan vooraf. In die zin straalt het predicaat "excellent" ook heel nadrukkelijk op jou af. Je bent ook actief geweest in de toneelsector.

Je hebt een beschouwing gegeven in de afscheidsbundel van de raad. Daarin heb je aangegeven dat je met name heel trots was op de bouw van nieuwe scholen in deze gemeente. Ik denk dat weinig gemeenten er in dat opzicht zo goed voor staan als de gemeente Voorschoten. Ik denk dat jij daarin een heel belangrijke rol hebt gespeeld. Je bent in jouw beschouwing ook ingegaan op de RijnlandRoute. Uiteraard ben je heel blij dat we die weg onder de grond hebben gekregen, maar je had wel wat kiespijn of "Smittenaar-pijn" als gevolg van de financiële bijdrage die de gemeente daaraan moet leveren. Dat is een genuanceerd beeld: we hebben het voor elkaar gekregen, maar daar hing uiteraard een prijskaartje aan.

Je hebt aangegeven dat het een heel plezierige tijd was, dat er bij de start van de vorige raadsperiode misschien enkele opstartproblemen waren en dat er ook enkele spanningspunten zijn geweest, maar dat in de tweede periode de verhoudingen heel goed zijn geworden en dat we met elkaar in deze gemeenteraad een heel goede en positieve cultuur hebben opgebouwd. Ik denk dat jij daar in al jouw posities in de raad een heel belangrijke bijdrage aan hebt geleverd.

Zoals gezegd: je hebt heel veel verdiensten gehad. Het is dan ook passend dat ik nu kan melden dat het onze Majesteit heeft behaagd om jou te benoemen tot lid in de Orde van

Oranje-Nassau. Ik vraag je om samen met jouw vrouw naar voren te komen, zodat ik de onderscheiding kan opspelden.

(Applaus)

Ik geef u straks de gelegenheid om René Smittenaar geluk te wensen, maar ik wil eerst nog iets anders zeggen. U hebt allemaal gezien dat er gebak op onze tafels staat. Dat hangt samen met het feit dat onze raadsgriffier Hans van der Does heel kort geleden 10 jaar griffier van onze raad was. Hoe vier je dat en welke aandacht besteed je daaraan? Die imponerende periode van 10 jaar wordt ook bijna overschaduwd door het feit dat Hans volgend jaar 40 jaar ambtenaar is. We houden ons nu op het punt van dit jubileum dus een beetje in. De energie die we daarmee besparen, kunnen we inzetten om van die 40 jaar een zeer bijzondere gelegenheid te maken. Hans, gefeliciteerd met de periode van 10 jaar als griffier. We hebben als college aandacht daaraan besteed. Je zou kunnen vragen hoe het kan dat het college Hans, een griffier met zulke griffieadviezen, eerder geluk heeft gewenst dan de raad. Hoe bestaat dat? Ik zeg altijd dat je in je omgeving beter kritische mensen kunt hebben die je scherp houden dan mensen die alleen met alle gedachten en ideeën meegaan. Ook het college stelt het functioneren van Hans en zijn, waar nodig, kritische inbreng dus op prijs.

Alle raadsleden weten dat zij door het raadswerk heel vaak 's avonds weg zijn en dat er vaak ook werk in het weekend is. Vanuit die rederatie hebben we nagedacht over een cadeau. Hans, omdat je zo vaak thuis afwezig hebt moeten zijn, is het misschien wel leuk om jou met jouw vrouw een weekendje weg aan te bieden. Niet naar de VS of zo; ook steden zoals Antwerpen, Brussel en Parijs zijn mooi. Ja, ook Leiden. Je hebt een bepaalde ruimte voor de invulling. Daar overleggen we wel over. Het leek ons leuk om dat gebaar te maken. We danken je zeer en we hopen je nog lang in ons midden te hebben. Namens de raad bied ik je heel graag een weekendje weg aan voor jou en je vrouw.

(Applaus)

De vergadering wordt enige tijd geschorst.

De **voorzitter**: Ik heb nog niet gemeld dat wethouder De Beer vanavond afwezig is, maar u hebt hem vast al gemist. Hij heeft vanavond en morgen dringende andere verplichtingen. Ik ga ervan uit dat wij hem volgende week woensdag zullen zien.

2. Vaststellen raadsnotulen van 26 en 27 maart 2014

De **voorzitter**: In een van de verslagen stond een klein spelfoutje. De heer Spendel heeft ons daarop opmerkzaam gemaakt. Die fout is hersteld.

Met die wijziging worden de notulen van beide vergaderingen vastgesteld.

3. Lijst van ingekomen stukken voor de gemeenteraad

- Lijst commissie Wonen, Ruimte en Groen van 10 april 2014

Besloten wordt overeenkomstig de voorstellen tot afdoening.

4. Vragenuurtje

- *Leegstaand winkelpand in de winkelstrip Adegeest*

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Voorzitter. De vraag is heel eenvoudig: wat is de stand van zaken met betrekking tot de leegstaande winkel in het midden van de winkelstrip? Dat vraag ik ook naar aanleiding van de discussies die daarover zijn gevoerd. Er is gesproken over de-tailhandel en over een invulling binnen enkele maanden. Het leek ons daarom goed om daarnaar te vragen, temeer omdat wij hierover worden bevraagd door buurtbewoners.

Wethouder **Nieuwenhuizen**: Voorzitter. Wat de stand van zaken op de Beethovenlaan betreft: de invulling is natuurlijk allereerst een zaak van de eigenaar van de panden. Ik weet dat hij daarmee bezig is. Hij voert daarover op dit moment overleg met een aantal andere winkels op dat rijtje. Vervolgens horen wij dat wel weer. Ik weet dus alleen dat dat overleg loopt.

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Voorzitter. Wij wachten dat af. Ik zou nog een vraag kunnen stellen, maar ik ken het antwoord al. Die vraag is op welke termijn er iets wordt verwacht, maar er is nu dus overleg gaande. Het heeft dus geen zin om die vraag te stellen.

5. Beleidskader 'van bedrijventerreinen naar werklandschappen' en profielen Voorschoten (raadsregistratienummer 3721)

De heer **Von der Assen** (GroenLinks): Voorzitter. Ik vind het bijzonder dat ik op mijn leeftijd nog een maidenspeech mag houden. GroenLinks kan zich vanuit het oogpunt van verstandig omgaan met schaarse ruimte goed vinden in dit beleidskader. De adviesnota en het raadsvoorstel zijn aangepast naar aanleiding van de discussie in de commissie WRG. Dat is naar onze mening op een adequate manier gebeurd. Wij hebben destijds in de commissie opgemerkt dat bij de behandeling in de raad van de economische visie voor de Leidse regio, in het afgelopen najaar, de wethouder heeft toegezegd dat duurzaamheidsaspecten de nodige aandacht zouden krijgen bij de uitvoering. Wij vinden uiteraard dat ook bij de uitvoering van dit beleidskader duurzaamheid een belangrijke rol moet spelen. Wij hebben in de commissie met name gepleit voor de ruimtelijke kwaliteit en voor het groen in de werklandschappen. Dat laatste geldt zeker ook voor terreinen waar wonen en werken worden gecombineerd, zoals in de Dobbewijk. Verder pleiten wij voor het zo veel mogelijk benutten van de werklandschappen voor lokale opwekking van duurzame energie. Wij verzoeken het college om de mogelijkheden daartoe te onderzoeken. Met deze kanttekeningen kunnen wij akkoord gaan met het beleidskader en de gebiedsprofielen van het Roucooppark en de Dobbewijk.

Wij troffen bij de stukken een mail aan van de gemeente Kaag en Braassem over het Veenderveld. Dat is een weidevogelgebied dat door de provincie is opgevoerd als mogelijkheid voor een bedrijventerrein. Wij hebben in de commissie WRG al gezegd dat wij eigenlijk alleen over Voorschotens grondgebied gaan. Het is dus niet aan ons om in het beleidskader iets te schrappen wat betrekking heeft op andermans grondgebied, maar wij vinden de oproep van de gemeente Kaag en Braassem sympathiek. Wij verzoeken het college ook om, als de gelegenheid zich voordoet – bijvoorbeeld in een discussie met de provincie – het standpunt van die gemeente te ondersteunen, mede gelet op de huidige leegstand van bedrijventerreinen, die op dit moment in het Groene Hart nog meer dan 250 hectare bedraagt.

De heer **Maassen** (SP): Ik neem aan dat de heer Von der Assen en de fractie van GroenLinks ervan op de hoogte zijn dat de bestemming van het Veenderveld als bedrijventerrein een compensatie is van het groen houden van de Oostvlietpolder. Ik neem aan dat GroenLinks niet pleit voor het opnieuw bestemmen van de Oostvlietpolder als bedrijventerrein.

De heer **Von der Assen** (GroenLinks): Daar pleiten we natuurlijk niet voor, maar we pleiten er wel voor om het Veenderveld groen te houden als waardevol weidevogelgebied, in het licht van de grote leegstand van de bedrijventerreinen in deze regio.

De **voorzitter**: Ik wens u geluk met uw maidenspeech. De heer Bremmer gaat ook een klein beetje een maidenspeech houden. Hij was lang geleden al actief in deze raad, maar na zijn terugkeer is dit zijn eerste speech.

De heer **Bremmer** (CDA): Voorzitter. Na de "A" van Von der Assen komt nu de "B" van Bremmer. Ook ik feliciteer collega Von der Assen uiteraard met zijn maidenspeech. Overigens wordt er doorgaans niet geïnterrupteerd tijdens een maidenspeech. Dat weet de heer Maassen; hij heeft dus een hoofdzonde begaan.

De **voorzitter**: De heer Maassen krijgt vanavond zijn eerste strafpunt. De griffier houdt het bij.

De heer **Bremmer** (CDA): Als de bal op de stip ligt, schiet u hem erin, voorzitter!

We hebben een goede discussie gevoerd in de commissie WRG. Belangrijk daarbij waren ook toezeggingen aan onze fractie over het betrekken van de bewoners van de Dobbewijk bij toekomstige ontwikkelingen op dat bedrijventerrein. Ik dank de wethouder voor de beantwoording. Toch heb ik een paar opmerkingen, ook omdat dit een soort maidenspeech is.

Ik stel vast dat deze nota in eerste instantie de status van een adviesnota heeft. Het valt op dat de nota enerzijds sterk descriptief en analytisch van karakter is en anderzijds een aantal mooie beschouwingen geeft, met de term "werklandschappen" als sierlijk uithangbord. Dat alles is in een mooie Leidse saus gegoten, zonder dat Leiden zelf de lokale profielen van de

werkterreinen vaststelt. Dat is opmerkelijk. Op zich hebben wij veel waardering voor het streven om de allocatie van functies binnen de regio en van schaarse gronden goed in beeld te brengen. Dat is prima voor een zo goed mogelijk vestigingsklimaat voor bedrijven en ook in het kader van een aantrekkelijke werkgelegenheid voor Voorschoten. Wat kan er tegen de doelstelling zijn om bedrijventerreinen aantrekkelijk te houden en nog aantrekkelijker te maken en om met de tijd mee te gaan, juist omwille van een vitaal tintelend bedrijfsleven in onze eigen gemeente? Daar is op zich niets op tegen. Ik denk echter wel dat in de praktijk zal moeten blijken hoe het precies gaat met die profielen. Wekken zij verwachtingen bij ondernemers die niet waargemaakt kunnen worden? Het bestemmingsplan is leidend; dat staat ook in de aangepaste adviesnota, maar tegelijkertijd wekken die profielen natuurlijk wel verwachtingen. Het is zaak om daar zorgvuldig mee om te gaan. De proof of the pudding is in the eating. Volgens onze fractie vraagt het een zorgvuldige mix van zorgvuldigheid en pragmatisch handelen om goed om te gaan met het spanningsveld tussen bestemmingsplan en aantrekkelijk profiel. Het kan immers niet de bedoeling zijn dat verwachtingen uiteindelijk niet waar worden gemaakt, want dan bijt dat aantrekkelijke werklandschap in de staart van het bestemmingsplan en worden mensen teleurgesteld. Ik denk dat dat moet worden voorkomen. Dat vraagt om een goede regie en een goede aanpak, want anders zou dit wel eens averechts kunnen uitwerken. Dat is een belangrijk punt. In de praktijk zal een goede balans gevonden moeten worden tussen de economische functie en de duurzaamheid. Die twee kanten van de medaille komen natuurlijk bij de aanvragen aan de orde.

Tot slot dring ik aan op urgentie met betrekking tot het Roucoopark. Daar ligt een belangrijk vraagstuk, dat is verwoord in het nieuwe coalitieakkoord maar ook al in allerlei verkiezingsprogramma's. We moeten niet te lang wachten met het aanpakken van dat vraagstuk. Wij gaan uiteraard akkoord met het voorstel.

De **voorzitter**: Ik wens u geluk met uw "maidenspeech revisited".

De heer **Eversteijn** (ONS Voorschoten): Voorzitter. Zoals in de commissie al is aangegeven, is de inhoudsopgave van 74 pagina's een behoorlijk groot dossier. Zeker de eerste 30 pagina's hebben een regionaal karakter, waardoor de beslispunten voor Voorschoten een beetje vertroebeld worden. Wij zien graag heldere Jip-en-Janneke-taal, met een korte en bondige omschrijving, maar de beleidskaders voor de bedrijventerreinen en werklandschappen in de Leidse regio zijn regionale beslispunten. Wij kunnen ons vinden in deze regionale opzet. Wij hebben nog wel een vraagje. Kan het zijn dat onze bedrijventerreinen in de toekomst een zwaardere categorie zou moeten kunnen worden toegestaan in samenwerking met de andere bedrijventerreinen in de Leidse regio? Daar krijgen we heel graag antwoord op.

De **voorzitter**: Het woord is aan de heer Maassen. Ook voor hem is dit de maidenspeech. Hij heeft zelf zojuist geïnterrumpeerd. U mag hem straks dus voluit interrumpen.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. In mijn maidenspeech in de Provinciale Staten zei ik dat ik niet zo hechtte aan het gebruik dat je niet geïnterrumpeerd mag worden. De raadsleden

hebben zojuist al van de voorzitter de vrijheid gekregen om vrij te interrumperen, maar je weet nooit of je alsnog strafpunten krijgt als je dat doet.

Naar aanleiding van de bespreking van de werklandschappen in de commissie heeft het college het voorstel enigszins aangepast, mede op basis van vragen van de SP-fractie. Dank voor die aanpassing, die in feite op twee punten neerkomt. Ten eerste wordt het besluit in het Leidse deel puur over de Leidse regio genomen. Wij besluiten dus niet over het verhaal van Kaag en Braassem. Dat vind ik een goede aanpassing. Ook de tweede aanpassing kan mijn goedkeuring wegdragen: er wordt aangegeven wat de relatie is tussen het werkland- schap en het bestemmingsplan zoals dat er ligt. Daarbij is duidelijk aangegeven dat het be- stemmingsplan leidend is en blijft en dat het werkland- schap een visie daarbij is. Als er een aanvraag wordt gedaan die in lijn is met het werkland- schap maar niet in lijn met het be- stemmingsplan, moet ontheffing worden aangevraagd. Dat lijkt mij een zeer heldere visie. Ik begrijp dat heel goed; die manier van denken staat mij aan.

De profielen die voor de twee Voorschotense bedrijventerreinen in deze nota zijn opgeno- men, zijn voor mijn fractie herkenbaar. Eigenlijk kloppen ze al min of meer. In de Dobbewijk is bijvoorbeeld al sprake van een combinatie van wonen en een bedrijventerrein. Het zijn dus zeer logische conclusies en zeer logische typering- en van de bestaande bedrijventerreinen. Er is weinig nieuws onder de zon. Wat dat betreft, is dit een logische visie.

In het voorstel staat dat met het creëren van de werklandschappen wordt gekozen voor meer inbreiding. Uitbreiding van bedrijventerreinen vindt dus plaats op de terreinen die al zo be- stemd zijn en er worden geen nieuwe bedrijventerreinen uitgezocht. Er worden dus geen nieuwe groene gebieden "grijs" gemaakt. Dat is een doelbewuste beleidskeuze om de be- staande bebouwde ruimte effectiever te benutten en niet uit te breiden. De SP-fractie kan zich heel goed in die visie vinden. Wij zullen daarom instemmen met deze nota.

De **voorzitter**: Ik wens ook u geluk met uw eerste toespraak.

De heer **Middelburg** (PvdA): Voorzitter. Ik weet toevallig dat het in Groot-Brittannië niet al- leen gebruikelijk om niet te interrumperen bij een maidenspeech, maar ook om mensen niet aan te vallen op hun maidenspeech. Gelukkig of helaas – dat hangt af van de vraag of je die tradities onderschrijft – zijn er geen controversiële dingen gezegd. Voor onze fractie is heel belangrijk – dat is hopelijk ook gebleken tijdens de commissiebehandeling – dat er helder- heid wordt gecreëerd over wat leidend is: dit plan of het bestemmingsplan. In de gewijzigde versie is nu heel helder aangegeven dat het bestemmingsplan uiteindelijk leidend is. Als daarvan moet worden afgeweken, gelden alle procedures nog. Voor de rest lijkt het mij aar- dig om in het kader van deze start, ook om mijn bijdrage te beperken, te zeggen dat de heer Bremmer heeft verwoord wat ik wilde verwoorden. Dat deed hij zodanig dat ik daar weinig aan heb toe te voegen, met één uitzondering. De heren Bremmer en Von der Assen hadden het allebei over het Roucoopark. Dit is niet de eerste keer en vermoedelijk ook niet de laat- ste keer dat ik er in deze raadzaal op wijs dat het echt over de Roucooplaan gaat. Het Rou-

cooppark is een woonwijkje en de Roucooplaan is het bedrijventerrein. Voor de rest zullen wij met het gewijzigde raadsvoorstel instemmen.

De heer **Van den Dool** (VVD): Voorzitter. De VVD beschouwt dit stuk als een soort promotiestuk over werkterreinen in de Leidse regio. Daarmee ga ik meteen in de fout, want met "promotie" bedoel ik eigenlijk dat bedrijventerreinen gepromoveerd worden naar werklandschappen. Het is al gezegd dat we daar heel veel pagina's voor nodig hebben, maar de VVD beschouwt het eerste deel als het eigenlijke stuk, wat de Leidse delen betreft. Daar zien we de Voorschotense delen bij punt 2 eigenlijk het liefst in geplakt. Zo beschouwen we dit stuk.

De VVD is het eens met het uitgangspunt dat wij alle terreinen in de Leidse regio gaan benutten, die van Voorschoten in het bijzonder, en ook op de kleine schaal, zodat per terrein de beschikbare ruimte zo goed mogelijk wordt benut. Daarbij wordt het oude eerst benut en pas later het nieuwe.

Voor de VVD is ook belangrijk dat datgene wat wij hier, in deze raad, beslissen, voor gaat. Als wij een beleidskader vaststellen, geldt dus eerst dat beleidskader, gevolgd door dit beleidskader. Daarvan krijg ik graag een bevestiging van de wethouder. Wij beschouwen dit stuk ook niet als beklemmend. Wij hebben in de commissie begrepen dat wij ons hier niet vastleggen, niet méér regels toelaten en ons met dit stuk niet laten belemmeren ten opzichte van wat wij hier vaststellen. Ook daarvan krijg ik graag een duidelijke bevestiging van de wethouder en dan kunnen wij hiermee instemmen.

Wethouder **Nieuwenhuizen**: Voorzitter. In de commissie is hierover uitgebreid gediscussieerd, natuurlijk ook over de omvang van het stuk. Daar zijn al een paar opmerkingen over gemaakt. Dit is een van de eerste stukken die in het kader van de economische agenda van de Leidse regio verschijnen. Ik heb aangegeven dat dit stuk al min of meer gereed was. Vandaar dat Leiden nog de overhand heeft, maar wij hebben dit uiteindelijk gezamenlijk in de stuurgroep vastgesteld. We hebben ook gezegd dat het aspect van de duurzaamheid in de volgende nota's nadrukkelijker terugkomt dan nu in eerste instantie het geval was. Volgens mij gaan we de economische agenda volgende week weer opstarten met de stuurgroep. Ook het aspect van de duurzaamheid zullen we dan dus integraal doorvoeren.

Dit stuk gaat over de levensvatbaarheid van bedrijventerreinen. De optiek is dat functiemenging de levensvatbaarheid vergroot, maar dat bedrijvigheid altijd de overhand zal hebben. In het stuk staat nu heel duidelijk dat het bestemmingsplan leidend is. Als ontheffing moet worden aangevraagd omdat een andere functie wordt aangevraagd dan het bestemmingsplan toelaat, kunnen de bewoners gewoon inspraak hebben. Daar zullen we in het geval van de Dobbewijk de bewoners ook zeker actief voor benaderen; dat kan ik nu alvast toezeggen. Het hele stuk ademt uit dat we goed moeten omgaan met de schaarse ruimte op bedrijventerreinen en dat we de bedrijventerreinen in eerste instantie inderdaad zullen inbreiden in plaats van uitbreiden.

De heer Von der Assen noemde specifiek het opwekken van duurzame energie: kunnen wij dat meenemen of onderzoeken? Wij zullen dat bij het parkmanagement – dat bestaat al op de Roucooplaan en zal in de Dobbewijk opgericht worden – zeker onder de aandacht brengen. Wij vinden het namelijk echt een taak voor het parkmanagement om dat te onderzoeken.

Met betrekking tot het standpunt van Kaag en Braassem hebben we met name het beslispunt aangepast. Daar staat heel duidelijk dat het hier gaat om het Leidse grondgebied.

De heer Bremmer vroeg naar de status van de adviesnota. De gemeenteraad van Leiden heeft de profielen inderdaad niet vastgesteld, want dat vond de raad een zaak van het college van B en W. In Leiden heeft het college dus de profielen vastgesteld.

De urgentie van de Roucooplaan is duidelijk; die staat ook heel duidelijk in het coalitieakkoord, dat wij volgende week gaan behandelen. Het heeft inderdaad grote urgentie en daar zullen we ook zeker op sturen.

In de Dobbewijk is inderdaad al sprake van enige functiemenging, maar dit biedt juist meer ruimte. Daarmee ga ik in op de vragen van de heer Van den Dool. Het gaat juist niet om meer regels, maar om het geven van meer ruimte aan verschillende functies. Daarbij moet wel altijd een zorgvuldige afweging plaatsvinden, omdat het terrein primair een bedrijventerrein is.

De heer Maassen maakte een opmerking over inbreiden. Daar heb ik al op geantwoord: dat is in principe het uitgangspunt.

De heer Eversteijn vroeg naar de zwaardere milieucategorie. In principe gaan wij niet voor zwaardere milieucategorieën.

De **voorzitter**: Ik constateer dat er geen behoefte is aan een tweede termijn. Ik dank de wethouder voor haar kennelijk efficiënte en doelmatige beantwoording.

Het aangepaste voorstel wordt met algemene stemmen aangenomen.

6. Stappenplan 3Decentralisaties (raadsregistratienummer 3774)

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Voorzitter. Dit is geen maidenspeech. Ik word een beetje verlegen van de goede maidenspeeches, maar ik zal mijn best doen.

Vanavond bespreken we het Stappenplan 3Decentralisaties, een heel belangrijk document op onze weg naar de 3Decentralisaties. Het plan was geagendeerd door de CDA-fractie. We hebben het ook als zodanig besproken. Vlak voor de commissievergadering is het een raadsvoorstel geworden, wat onze behandeling wel beïnvloedde. Dat betekende dat we

daarna vooral nog zijn gaan rondneuzen naar informatie vanuit het veld, dat we vragen hebben gesteld naar aanleiding van de signalen die wij kregen en dat we onze laatste serie vragen dus laat hebben ingediend. Hulde voor de ambtenaren die dit toch heel snel hebben weten op te vangen en de antwoorden hebben gegeven; bedankt daarvoor!

Het gaat om een heel complexe en grote operatie. Dat zie je ook in het stuk. Je ziet de schemaatjes en alle kwesties die zich voordoen. Het wordt zowel voor het college als voor de raad en alle andere betrokkenen een behoorlijke klus om dit in goede banen te leiden. Wij vinden dat helder op een rij is gezet waar het om gaat. Het is goed te begrijpen wat er staat. Als logisch gevolg daarvan stel je je vragen, want dit stuk maakt het mogelijk dat je vragen stelt en eigen accenten wilt leggen. Daar hebben wij behoorlijk wat tijd in gestoken. De uitgangspunten waar de handtekening van de raad onder komt, moeten compleet zijn; althans, zij moeten voldoende zijn om als handvat te kunnen dienen voor volgende stappen en om te kunnen toetsen. Terwijl wij in beginsel positief staan tegenover dit document, willen wij dus toch enkele zaken nog benadrukken en hebben wij ook samen met andere fracties amendementen voorbereid.

Wij hebben het punt van de privacy regelmatig genoemd. Dat komt steeds terug. We hebben er in het verleden zelfs al eens een amendement over ingediend en we blijven erop hameren dat dit goed moet worden geregeld. Dat is van groot belang, want daarmee voorkom je dat mensen zorg gaan mijden en dat vervelende kwesties ontstaan doordat onzorgvuldig met informatie wordt omgegaan. We gaan hierover geen amendement indienen. Dat is niet nodig, maar we willen deze kwestie nog steeds benadrukken.

We hebben gezien dat in de pilot Samenwerken in het (wijk)netwerk een verordening staat die op ons zeer gedegen overkomt. Wordt de werking van die verordening geëvalueerd en kunnen wij als raad die evaluatie zien? Kan de wethouder dat toezeggen?

Het tweede punt dat wij willen benadrukken, is de rol van de huisarts. In het stuk staat heel goed dat de huisarts van oudsher de poortwachter van de zorg is. Die rol zal de huisarts behouden. Hij zal blijven doorverwijzen. Wij hebben de indruk dat de huisarts vrij zal zijn om door te verwijzen. Kan de wethouder die indruk bevestigen?

Wij willen enkele voorstellen doen middels amendementen, om te beginnen over een punt dat wij in onze campagne steeds hebben genoemd en dat wij ook op meerdere plekken hebben gehoord, namelijk een gemeentelijke onafhankelijke ombudspersoon. Juist over heel belangrijke besluiten inzake de toekenning van zorg zouden meningsverschillen kunnen ontstaan. Dan is het van belang dat er onafhankelijke arbitrage kan plaatsvinden en dat mensen ergens terecht kunnen. Vandaar dat wij samen met D66 een amendement indienen voor de introductie van een gemeentelijke ombudspersoon. Het amendement luidt:

"Amendement 100153:

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 8 mei,

gezien het raadsvoorstel nr. 3774 d.d. 15 april 2014,

overwegende dat:

- *burgers zich, als het gaat om belangrijke besluiten over hun leefsituatie, kunnen wenden tot een onafhankelijk ombudspersoon voor arbitrage;*
- *een besluit over toekenning van zorg zeer ingrijpend is;*

besluit het voorgestelde besluit als volgt aan te vullen:

aan beslispunt 1a toe te voegen het volgende punt: Aanstelling van een onafhankelijke, gemeentelijke ombudspersoon ten aanzien van besluiten over toekenning van zorg."

Wij lezen in het document dat de gemeente gaat voor goede zorg. Dat klopt, maar als je uitgangspunten formuleert, is het goed om die terug te laten komen in het dictum van het besluit. Samen met D66 hebben we daarom een amendement geformuleerd. De D66-fractie zal daarop ingaan. De inhoudelijke toelichting van dat amendement laat ik aan de D66-fractie over.

Wij hebben ook gekeken naar de amendementen die de SP heeft ingediend.

Mevrouw **Bremer** (ONS Voorschoten): Die zijn nog niet ingediend.

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Sorry, dat klopt, heel formeel. Wij zijn daar heel positief over, maar die amendementen zullen nog worden ingediend. De introductie daarvan laten we over aan de SP-fractie.

Dit alles is bedoeld om de uitgangspunten heel helder te stellen en om later te kunnen toetsen of er is gebeurd wat wij wilden. Vandaar deze amendementen, want daarmee komen zaken zwart-op-wit te staan. Dat zal niet alleen de toetsing vergemakkelijken, maar zal ook het vertrouwen van de burgers in de zorg doen toenemen. Dat is op dit punt enorm belangrijk. Wij hopen dat de amendementen positief zullen worden ontvangen.

De **voorzitter**: Het woord is aan de heer Prang. Ook dit is een maidenspeech; het houdt niet op vanavond!

De heer **Prang** (CDA): Voorzitter. Ik dank de ambtenaren en de wethouder voor de uitgebreide beantwoording van de vragen, waarmee wij het college natuurlijk telkens weer scherp proberen te houden. Ik hoop dat dat ook deze keer is gelukt.

De CDA-fractie ziet er het nut en de noodzaak van in om voort te maken met de agenda van de 3D en zal dus instemmen met het voorliggende stappenplan. De CDA-fractie is enthousiast over het breed beleggen van de inkoop van de zorg. Wij zijn dan ook op zich niet tegen de verbreding die in de veel bediscussieerde raadsbrief staat. Een punt van kritiek blijft wel dat wij het jammer vinden dat er veel onduidelijkheid is geweest over deze brief. We hebben daar technische vragen over gesteld. Het antwoord was dat de brief op tijd naar de raad is gestuurd. Toch is de brief naar onze beleving niet op tijd gekomen voor bespreking ervan in de commissie. De CDA-fractie doet de wethouder dan ook het klemmende verzoek om er in het vervolg voor te zorgen dat dit soort belangrijke stukken op tijd aankomt. We hebben nu immers een beetje het gevoel dat we eerder te maken hebben met een voldongen feit dan met het maken van een keuze.

Voorts verzoeken wij om de ontbrekende taken onder de Wmo/AWBZ toe te voegen. Dat is het zogenaamde "oranje kopje" op, uit mijn hoofd, pagina 32. In de antwoorden op de vragen is toegezegd dat daar nog naar gekeken zal worden omdat daar nog met het college over moet worden gesproken. De CDA-fractie vertrouwt er dan ook op dat daar een helder antwoord op komt.

Verder wil de CDA-fractie niet van tevoren te veel dichttimmeren. Zoals mevrouw Lamers al zei: er komt ontzettend veel op ons af en het is heel moeilijk om te overzien welke gevolgen dat allemaal zal hebben. Wij zijn dan ook van mening dat het goed is om nu eerst met het stappenplan aan de slag te gaan. Wij verzoeken het college wel om de raad actief te blijven informeren over deze kwesties, zodat we bijtijds kunnen bijsturen. Zoals vanavond al eerder is gezegd, kan sturen aan de voorkant, terwijl je aan de achterkant iets alleen maar kunt nakijken.

Zoals ik al zei, ziet de CDA-fractie de beantwoording van de nog openstaande vragen vol belangstelling tegemoet.

De **voorzitter**: Ook u wens ik geluk met uw maidenspeech. Het woord is aan mevrouw Okma, die ook haar maidenspeech zal houden.

Mevrouw **Okma** (D66): Voorzitter. Wij hebben met belangstelling het stappenplan en het raadsvoorstel met uitgangspunten gelezen. De decentralisaties in het sociale domein – jeugdzorg, Wmo en invoering Participatiewet – vergen veel van het college en het ambtelijk apparaat. We begrijpen dat dat heel veel werk is, dat het gaat om een rijdende trein en dat het nog ingewikkelder wordt omdat we samen met de regio hulp inkopen. Wij vinden het dus positief dat de nieuwe gemeenteraad al zo snel bij de besluiten wordt betrokken. Mijn fractie wil het college er dan ook toe aanmoedigen om met de raad en de mensen die zorg nodig hebben, voortdurend in gesprek te blijven over de te nemen stappen. D66 praat over dit onderwerp liever een avond te veel dan dat we voor voldongen feiten worden geplaatst.

Wij vinden het positief dat het college in het raadsvoorstel probeert om meer richting aan te geven in wat er op ons afkomt en hoe de gemeente daarmee omgaat. Het komt neer op meer eigen kracht van de burger en meer verantwoordelijkheid, maar waar ligt de grens precies? Het blijft zoeken voor de raad: waar gaan we straks op controleren, welke kaders worden neergelegd en welke gevolgen heeft het als we nu ja tegen iets zeggen? We zouden eigenlijk nog meer focus op de doelstellingen willen zien, zoals we ook al hebben aangegeven in de commissievergadering. We willen graag dat dingen die we nu vastleggen, ook meetbaar zijn. We willen ook graag dat voor Voorschotenaren straks duidelijk is waar we nu ja tegen hebben gezegd, want wat moeten zij maken van een zin zoals: "We gaan de onderste niveaus van de piramide hervormen"? Waarom lezen we daar niet duidelijker dat het gaat om het vergroten van de zelfredzaamheid van mensen die zorg nodig hebben en dat we meer gaan kijken naar het inschakelen van hulp uit de eigen vrienden- en kennissenkring? Wij vragen ons overigens af waarom het college – om in de termen van het college te blijven spreken – alleen het onderste deel van de piramide wil hervormen, want volgens mij gaat het college ook met de top van de piramide anders werken.

Wij hebben een paar vragen. Het college wil inzetten op preventie. De gedachte is: als je er vroeg bij bent, is de zorg minder kostbaar. Het is nog wel onduidelijk hoe er straks vroegtijdig wordt gesignaleerd. Mijn fractie hoort dit graag. Zijn hier al afspraken over gemaakt? Overigens: kost het niet hoe dan ook geld, of je nou vroeg of laat zorg biedt? Rekent het college zich hiermee niet een beetje rijk?

Waarom hoort de Voorschotenaar niet dat het college ernaar streeft om zo goed mogelijke zorg te bieden? Daarom dienen wij samen met GroenLinks een amendement in om dit als kader vast te leggen. Het amendement luidt:

"Amendement 100152:

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 8 mei,

gezien het raadsvoorstel nr. 3774 d.d. 15 april 2014,

overwegende dat:

- het doel van de decentralisaties natuurlijk het bieden van goede zorg is;*
- dit doel het belangrijkste kader is en dus terug dient te komen in de beslispunten;*

besluit het voorgestelde besluit als volgt aan te vullen:

aan beslispunt 1a toe te voegen het volgende punt: Het tijdig bieden van adequate en kwalitatief goede zorg."

Wat heeft de Voorschotenaar straks nog te kiezen? We zijn blij dat de wethouder D66 in de commissievergadering heeft verzekerd dat iemand die zorg nodig heeft, ook keuzevrijheid heeft om te kiezen welke zorg hij wil of hoe hij het graag aangepakt wil zien. We horen graag hoe die keuzevrijheid concreet zal worden uitgewerkt. In hoeverre voert iemand straks zelf regie op zijn leven? Ook daarover willen wij graag meer weten. Ook over de keuzevrijheid en de zeggenschap van een huishouden dienen wij samen met GroenLinks een amendement in. Het amendement luidt:

"Amendement 100154:

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 8 mei,

gezien het raadsvoorstel nr. 3774 d.d. 15 april 2014,

overwegende dat:

- een belangrijk principe van de 3Dcentralisaties is dat er sprake is van één gezin, één loket, één regisseur;*
- dit te herkennen moet zijn in de uitgangspunten;*
- het belangrijk is expliciet vast te leggen dat huishoudens hun zeggenschap behouden;*

besluit het voorgestelde besluit als volgt aan te vullen:

aan beslispunt 1a toe te voegen het volgende punt: Individuen behouden medezeggenschap en werken samen met één regisseur."

Er is nog een punt dat wij opmerkelijk vinden in het raadsvoorstel. Het gaat aan de keukentafel straks om meer maatwerk: wat heeft een gezin, een huishouden of een individu nodig? We lezen echter het omgekeerde: de gemeente is van plan om maatwerk en individuele voorzieningen om te zetten in algemene voorzieningen. Daarop willen wij graag een toelichting: wat gaat de gemeente nou precies doen?

Helemaal aan het eind van de commissievergadering hoorden we dat de pilot nog niet was begonnen. We begrijpen heus wel dat er tegenvallers zijn en we willen de wethouder heel graag uitnodigen om die tegenvallers iedere keer te melden. We hopen dat in de raad de sfeer zal blijven bestaan dat dit soort dingen gewoon kan worden gedeeld. In die pilot zijn ook afspraken gemaakt over privacy. We sluiten ons aan bij het verzoek van GroenLinks om een evaluatie van die pilot, met name op het punt van de privacy. Hoe hebben mensen het ervaren? Willen zij bijvoorbeeld privacygevoelige zaken delen of is dat toch een belemmering voor de zorg? Wij vinden dat mensen ook de mogelijkheid moeten hebben om tegen beslissingen in beroep te gaan. Daarom hebben we met GroenLinks een amendement ingediend over een ombudsman/ombudsvrouw.

Dat de raad nu wordt gevraagd om akkoord te gaan met een aantal uitgangspunten, houdt ons bij de les. Dat vinden wij niet erg, maar voor één afspraak hebben wij nu te weinig informatie, namelijk over de maximale eigen bijdrage. We weten dat er rekening wordt gehouden met de hoogte van het inkomen. Toch is het onduidelijk of een stapeling van maximale eigen bijdragen mensen in problemen kan brengen en of we hier kunnen afspreken dat iemand maar één keer de maximale eigen bijdrage betaalt en dan verder van eigen bijdragen is uitgezonderd. Het is niet duidelijk of hiermee de doelstelling wordt ondermijnd om mensen uit een schuldhulp situatie te krijgen. D66 heeft dus niet genoeg informatie om hier zonder meer akkoord mee te gaan. We vragen de wethouder daarom om de beslissing op dit punt uit te stellen en ons tussentijds te voorzien van meer informatie over de gevolgen van de maximale eigen bijdrage.

Mijn fractie heeft een technische vraag gesteld. Overigens dank voor de beantwoording, want er waren dit keer heel veel vragen, maar één antwoord vinden wij onduidelijk. Geldt voor de persoonsgebonden budgetten "op is op" of kun je daar ook aan het eind van het jaar nog aanspraak op maken en zijn zij onbeperkt beschikbaar voor alle Voorschotenaren?

Ik vat het heel kort samen. Hoe gaat het college de signalering vormgeven ten behoeve van preventie? Hoe wordt de keuzevrijheid concreet uitgewerkt? Gaat het maatwerk nu verdwijnen en komen daar algemene voorzieningen voor in de plaats en wat betekent dit nu precies? Kunnen we afspreken dat de wethouder de raad met betrekking tot de privacy een evaluatieverslag voorlegt over de pilot? Kunnen we het punt van de maximale eigen bijdrage uit het raadsvoorstel schrappen en in plaats daarvan meer informatie krijgen van het college? En geldt voor de pgb's "op is op"? Dat was mijn maidenspeech; ik hoop dat het een beetje goed ging.

De **voorzitter**: Ik wens u geluk met uw maidenspeech. Voor mevrouw Bremer is dit volgens mij eerder de laatste speech als raadslid dan een maidenspeech.

Mevrouw **Bremer** (ONS Voorschoten): Voorzitter. Ja, je weet maar nooit; dit kan zomaar mijn laatste speech als raadslid zijn.

Het stappenplan is heel belangrijk. Het is een uitwerking van de kadernota die we in december 2013 met z'n allen hebben vastgesteld. Er komt veel werk op ons af. Dat is ook belangrijk werk; dat is de hele raad wel duidelijk. De fractie van ONS Voorschoten kan zich vinden in de richtinggevende uitspraken. De inhoud zal nader uitgewerkt worden. Onze schriftelijke vragen zijn tot volle tevredenheid beantwoord, evenals de vragen die we in de commissie hebben gesteld. Wat ons betreft, kan de wethouder verder aan de slag met de vormgeving van dit stuk.

De heer **Maassen** (SP): In verkiezingstijd heeft de fractie van ONS Voorschoten zich in duidelijke bewoordingen uitgelaten over het bestaan van de zogenaamde zorgveiling. De SP-

fractie deelt die zorg. Daarom hebben wij een amendement voorbereid om nu alvast vast te leggen dat er in de toekomstige aanbestedingen geen zorgveiling komt, op welke manier dan ook en met welke benaming dan ook. Gelet op de uitlatingen van uw fractie in de verkiezingstijd neem ik aan dat u dat amendement gaat steunen.

Mevrouw **Bremer** (ONS Voorschoten): U hebt dat amendement nog niet ingediend en ik ga daar dus niet al aan de voorkant op reageren. U hebt deze vraag ook in de commissie gesteld. Toen was het antwoord van de wethouder dat we in Voorschoten helemaal geen zorgveiling hebben. Volgens mij lijkt het amendement mij daarmee overbodig.

De heer **Maassen** (SP): De ophef die ONS Voorschoten in de verkiezingstijd maakte over de zorgveiling in Voorschoten, is wat u betreft dus niet correct geweest en wordt nu door u ongedaan gemaakt.

Mevrouw **Bremer** (ONS Voorschoten): Ik zou het woordje "ophef" niet willen gebruiken, maar ook wij maken weleens kleine foutjes.

De heer **Middelburg** (PvdA): Voorzitter. Dit is een belangrijk plan. Het gaat om een enorme operatie. Het plan leest best prettig weg. Het is een ambitieus plan en er staat veel in wat mooi klinkt, maar de hamvraag is natuurlijk hoe realistisch het allemaal is. Er zitten een aantal aspecten aan, waaronder het financiële aspect. Het is heel lastig om te voorzien hoeveel de zaken gaan kosten en hoeveel geld Voorschoten heeft. We hebben daar in de commissie al enige aandacht voor gevraagd. Gaan we dit doen met de rijksmiddelen? Gelukkig is daar recent iets bijgeplust vanuit het Rijk, maar dat neemt niet weg dat je zeker in de transitiefase te maken kunt hebben met extra kosten. Ik noem bijvoorbeeld het plan om zaken te verschuiven naar preventie in plaats van aanpakken wanneer het al fout is gegaan. Dat uitgangspunt is hartstikke goed en wordt door ons onderschreven. Dat is precies waar we allemaal naartoe willen, maar bij de zorg heb je op verschillende gebieden natuurlijk te maken met problemen die een lange historie hebben, niet vandaag of gisteren zijn ontstaan en ook niet morgen of overmorgen zijn opgelost. Als wij bij wijze van spreken morgen beginnen met preventie, betekent dat niet dat wij niet nog jaren effecten hebben van de tijd waarin preventie en vroegsignalering nog niet op de rails stonden. Dat probleem is ontzettend moeilijk te kwantificeren. Mijn fractie heeft daarom moeite met al te rigide financiële uitgangspunten.

Aan de andere kant hebben wij er alle begrip voor dat we niet zeggen dat we doen wat we goedvinden, koste wat dat kost. Dat kan natuurlijk niet. We begrijpen dat er financieel goed wordt gemonitord en strak wordt aangestuurd op de middelen die er komen, maar wij moeten er niet op voorhand van uitgaan dat de rijksmiddelen voldoende zullen zijn in de eerste paar jaren waarin wij deze verantwoordelijkheden hebben. Op de lange termijn moet dat uiteraard wel het geval zijn, want je zult het structureel sluitend moeten krijgen. Daar hebben we eigenlijk weinig keuze in.

Op een aantal andere gebieden is niet helemaal duidelijk hoe we de grote draai gaan maken. Er is net al gerefereerd aan de piramide. Hoe gaan we die draai concreet realiseren? Dat wordt voor ons als raad interessant en dat wordt vooral belangrijk voor de inwoners van Voorschoten, want dit plan klinkt heel mooi, maar het is verdraaid lastig om je vinger erachter te krijgen wat het in de praktijk gaat betekenen. Dat blijkt ook uit de amendementen, die voor een deel al zijn ingediend en voor een deel nog niet. In die amendementen zie je het zoeken naar een concretere invulling van de plannen voor de zorg. Dit plan is eigenlijk nog een stap te vroeg voor die invulling, terwijl we daar met z'n allen als raad maar vooral ook als samenleving wel op zitten te wachten.

Dat brengt mij bij een ander voor ons belangrijk punt. Bijlage 3 is het stappenplan: hoe wordt nu verder gegaan met het beleid dat we gaan ontwikkelen voor deze 3Decentralisaties? Daarin zien we dat alles begint – en eindigt – met het college van B en W. Eerst neemt het college van B en W een besluit, dan komt er inspraak, dan gaat het naar de raad en dan gaat het college van B en W het doen. Dat lijkt ons geen realistische manier van besturen. Wij dienen geen amendement in over een bijlage van een stappenplan dat niet eens het daadwerkelijke raadsvoorstel is. Dat zou erg ingewikkeld worden, maar wij pleiten er wel van harte voor dat het college, hoewel het er formeel ongetwijfeld gelijk in heeft dat het een besluit kan nemen en dat aan de inspraak kan voorleggen, ontzettend zijn best doet om niet alleen de raad maar ook de samenleving al aan de voorkant van het opstellen van het beleid hierbij te betrekken. De inspraak zou dus niet vormgegeven moeten worden zoals dat in het stappenplan is aangegeven, maar ik hoor dat straks graag van het college. Het stappenplan zou zo kunnen worden geïnterpreteerd dat het college beleid vaststelt dat vervolgens de inspraak in gaat; dan komen er brieven en dan komt er een fantastisch geschreven zienswijzennota. We weten allemaal wat dat betekent: vervolgens wordt het beleid praktisch ongewijzigd vastgesteld. Wij pleiten ervoor dat het college die inspraak daadwerkelijk vormgeeft via een dialoog met de raad, relevante organisaties en mensen die gebruikmaken van zorg, zodat we een beleid dat voor veel mensen hun dagelijks leven en de belangrijkste momenten van hun gezin raakt, straks niet hebben vastgesteld in onze ivoren toren. Laten we ervoor zorgen dat dit echt in samenspraak met die mensen en de samenleving gebeurt. Dat is voor mijn fractie een zeer belangrijke oproep aan het college om de inspraak om die manier vorm te geven.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. In de commissievergadering hebben we het kort gehad over zorgverleners in de jeugdzorg. Er is bij de betrokkenen heel veel onrust: zij vrezen dat gezinnen die met jeugdzorg te maken hebben, hun vertrouwde zorgverlener kwijtraken. In de commissie heeft de wethouder toegezegd dat dit, wat de jeugdzorg betreft, niet de bedoeling is en dat mensen in ieder geval in de eerste periode hun zorgverlener behouden. Daar ben ik heel blij mee. Ik heb toen gevraagd hoe dit gecommuniceerd gaat worden naar de betrokkenen, zodat die onrust heel snel weggenomen kan worden. Ik krijg daar graag meer duidelijkheid over: op welke manier gaat dit gebeuren? Ik breng dit met opzet ook in de raad ter sprake, zodat dit heel duidelijk is voor de betrokkenen: het is niet de bedoeling dat je bijvoorbeeld een gezinsvoogd ineens kwijtraakt omdat we naar Haaglanden gaan.

Ik heb vier amendementen schriftelijk ingediend. Wat mij betreft, maken ze vanaf dat moment deel uit van de bespreking. Ze staan ook bij de raadsstukken over dit onderwerp. Ik vind het dus een beetje raar dat daar zo moeilijk over wordt gedaan en dat daar zogenaamd niet op gereageerd kan worden, terwijl zij gewoon op de agenda staan. Maar goed, dan wil ik de amendementen vanaf dit moment graag als ingediend beschouwen. Al deze amendementen worden samen met GroenLinks ingediend. De amendementen luiden:

"Amendement 100148:

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 8 mei 2014,

gezien het raadsvoorstel nr. 3774 d.d. 15 april 2014,

overwegende dat Voorschoten niet langer kiest voor een systematiek waarin zorgvragers ter inschrijving worden aangeboden aan zorgaanbieders, een systeem dat onder meerdere namen bekend is, maar in de volksmond wordt aangeduid als 'zorgveiling';

besluit het voorgestelde besluit/de ontwerpverordening als volgt te wijzigen/aan te vullen:

onder beslispunt 1c wordt een bullet toegevoegd met de tekst:

- Er wordt niet gekozen voor het systeem van zorgveiling. Hieronder wordt verstaan dat zorgvragers niet ter inschrijving worden aangeboden aan zorgaanbieders."

"Amendement 100149:

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 8 mei 2014,

gezien het raadsvoorstel nr. 3774 d.d. 15 april 2014,

overwegende dat het bieden van kwalitatief goede zorg uitgangspunt moet zijn voor alle zorg;

besluit het voorgestelde besluit/de ontwerpverordening als volgt te wijzigen/aan te vullen:

onder beslispunt 1c wordt een bullet toegevoegd met de tekst:

- Bij het contracteren van zorgaanbieders is de kwaliteit van de geboden zorg het voornaamste keuzecriterium."

"Amendement 100150:

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 8 mei 2014,

gezien het raadsvoorstel nr. 3774 d.d. 15 april 2014,

overwegende dat het de kwaliteit van zorgverlening niet ten goede komt als vrijwilligers geïndiceerde zorg moeten verlenen;

besluit het voorgestelde besluit/de ontwerpverordening als volgt te wijzigen/aan te vullen:

Onder beslispunt 1a een bulletpoint toe te voegen, luidende:

- geïndiceerde zorg wordt in principe verleend door zorgprofessionals."

"Amendement 100151:

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 8 mei 2014,

gezien het raadsvoorstel nr. 3774 d.d. 15 april 2014,

overwegende dat het niet in alle gevallen wenselijk is om de maximale eigen bijdrage te vragen voor zorgverlening;

besluit het voorgestelde besluit/de ontwerpverordening als volgt te wijzigen/aan te vullen: Het laatste bulletpoint onder 1 a, luidende 'Uitgaan van maximale eigen bijdragen' wordt geschrapt."

Ik heb deze amendementen met heel veel zorg op deze manier en op dit moment vormgegeven. Daar heb ik een belangrijke reden voor. Dit is immers waarschijnlijk de enige keer dat wij voorafgaand aan de besluitvorming kunnen sturen op een aantal kaders. Straks gaan we in een samenwerkingsverband in een samenwerkingsverband, namelijk met de buurgemeenten in het samenwerkingsverband Haaglanden, zorg inkopen, zorgaanbieders contracteren, systemen bedenken en een zorgbureau oprichten. Het is inmiddels duidelijk dat, als je al die zaken in samenwerking met diverse gemeenten doet, de gemeenteraad altijd achteraan staat. Dat is vaak niet eens bewust; dat komt gewoon doordat er besluiten moeten worden genomen. Die besluiten worden genomen met een aantal gemeenten en samenwerkingsverbanden. De gemeenteraad heeft dan niet op het juiste moment, namelijk het moment waarop het besluit wordt genomen, de mogelijkheid om daar uitgebreid over te discussiëren. Dat is de reden waarom ik dit nu doe. Ik wil voorkomen dat we over een aantal maanden met de drie buurgemeenten binnen Haaglanden zorg gaan inkopen en dat we er dan ineens achter komen dat er toch een vorm van zorgveiling komt. Ik weet dat de bedenker van de zorgveiling de zorgveiling nu "een dynamisch selectiemodel" noemt, maar elk systeem met een website waarop aanbieders kunnen inschrijven op een vraag om zorg, noem ik "een zorgveiling". Zo heb ik het ook gedefinieerd in het voorliggende amendement.

Ik heb dus vier uitgangspunten benoemd. Het zou heel goed zijn als de gemeenteraad van Voorschoten op dit moment zegt: wat er verder ook gebeurt in het proces, we hebben nu

alvast vastgelegd dat we dit wel en dit niet willen. Daar zit nog heel veel ruimte tussen. We regelen en timmeren dus niet alles dicht, maar we willen niet voor verrassingen komen te staan, bijvoorbeeld omdat er straks toch een zorgveiling komt. Behalve om die zorgveiling gaat het ook nog om een aantal andere zaken. Het gaat er ook om dat geïndiceerde zorg door professionals wordt uitgevoerd en dat vrijwilligers daar niet mee worden opgezadeld. Het verlenen van geïndiceerde zorg is gewoon een beroep waarvoor een bepaalde kwaliteit vereist is, zeker als het gaat om de gezondheid van mensen. Wij leggen dat uitgangspunt vast: geïndiceerde zorg wordt door professionals uitgevoerd bij de zorg die Voorschoten gaat aankopen.

De heer **Middelburg** (PvdA): Misschien begrijp ik het verkeerd, maar is niet alle zorg die de gemeente aanbiedt, per definitie geïndiceerd? Als de zorg niet geïndiceerd is, krijg je die volgens mij namelijk niet van de gemeente. Ik wil een spraakverwarring voorkomen. Wat bedoelt u precies met "geïndiceerde zorg"?

De heer **Maassen** (SP): Laat ik het zo zeggen: mantelzorg is niet geïndiceerd. Er wordt wel mantelzorgondersteuning geboden, maar die is niet geïndiceerd. Ook huishoudelijke hulp is niet geïndiceerd. Het gebeurt echter steeds vaker dat de huishoudelijke hulp de wondverzorging moet gaan doen. Die is wel geïndiceerd. Daar wil ik een grens leggen.

De heer **Rasch** (ONS Voorschoten): Als ik de heer Maassen goed begrijp, ziet hij mantelzorg als een vorm van niet-geïndiceerde zorg, maar de gemeente gaat toch helemaal niet over mantelzorg? Mantelzorg gaat toch volstrekt buiten iedere indicatie om?

De heer **Maassen** (SP): Niet als het gaat om mantelzorgcomplimenten bijvoorbeeld en ook niet als het gaat om het ondersteunen van mantelzorg. U hebt er natuurlijk gelijk in dat wij geen mantelzorg aanbieden, maar mantelzorgers worden wel door de gemeente ondersteund; dat is ook heel hard nodig. Dat is echter een ander punt; ik ben het met u eens dat de gemeente geen mantelzorg aanbiedt.

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Ter verheldering: we zouden de geïndiceerde zorg ook "de specialistische zorg" kunnen noemen. Ik denk bijvoorbeeld aan de Bureaus Jeugdzorg. Misschien maakt dat de discussie wat makkelijker. Dat is gespecialiseerde zorg en die wordt dus verleend door gespecialiseerde mensen.

De heer **Maassen** (SP): Dank voor deze aanvulling.

De **voorzitter**: Het is belangrijk om dit punt helder te hebben.

De heer **Middelburg** (PvdA): Precies. Ik heb moeite met de term, want het lijkt nu alsof geïndiceerde zorg meer in de richting van gediagnostiseerde zorg of medische zorg gaat. Voor de voorbeelden die ik nu hoor langskomen, geldt volgens mij sowieso dat we die wettelijk niet eens zouden kunnen overlaten aan mensen die daarin niet gekwalificeerd zijn. Dit kan

ook in de tweede termijn worden verduidelijkt, maar ik krijg graag een betere toelichting: wat wordt er nu precies bedoeld met "geïndiceerde zorg"? Dat is nog niet helemaal helder.

De **voorzitter**: Misschien is het goed om de wethouder te vragen om straks in haar termijn de begrippen en de definities exact te omschrijven. Dat lijkt mij nuttig.

De heer **Maassen** (SP): Een derde punt waarover de SP-fractie in samenwerking met Groen-Links – die samenwerking geldt dus voor al mijn amendementen – een amendement heeft ingediend, is het principe dat kwaliteit het leidende principe moet zijn bij een aanbesteding. Ook daarbij geldt dat een zorgveiling zoals die in de begintijd, rond 2006, in de Leidse regio heeft bestaan – ik weet dat ik dat geen "zorgveiling" mag noemen, maar dat blijf ik toch doen – en waarbij in eerste instantie alleen op basis van de prijs werd toegewezen en de aanbieder die voor een cliënt de laagste prijs aanbood, die cliënt dus kreeg toegewezen, een verkeerd uitgangspunt is voor zoiets als zorg. In die situatie konden trouwens ook schoonmaakbedrijven inschrijven op thuiszorg. Daar waren allerlei problemen bij. Daarom zouden wij als uitgangspunt willen vastleggen dat kwaliteit bij aanbesteding het leidende principe is, zodat dit soort situaties in de toekomst kan worden voorkomen.

Het vierde amendement gaat niet over het toevoegen van een uitgangspunt, maar om het schrappen van een uitgangspunt. Dat uitgangspunt is al genoemd door de D66-fractie, namelijk het waar nodig toepassen van de maximale eigen bijdrage. Dat uitgangspunt roept bij ons vraagtekens op. Het is een keuze, terwijl ook een heel andere keuze gemaakt zou kunnen worden. Ik ken in dit land collegeakkoorden waarin heel andere keuzes worden gemaakt over toepassing van de maximale eigen bijdrage. Hier wordt gesteld dat de maximale eigen bijdrage in principe wordt toegepast, tenzij dat betalingsproblemen oplevert. Ik kan mij inderdaad voorstellen dat er stapelingseffecten optreden waardoor mensen zoveel eigen bijdragen moeten betalen dat zij heel veel betalingsproblemen krijgen. Een ander probleem van het uitgangspunt van de maximale eigen bijdragen is dat de inkomensafhankelijke hoogte van die bijdragen door het CAK aan het begin van het jaar wordt vastgesteld. Als je in de loop van het jaar bijvoorbeeld je baan verliest, heb je een heel groot probleem met het betalen van de inkomensafhankelijke eigen bijdrage, die niet meer past bij jouw inkomen. Kortom, ik heb hier veel vragen over. Ik ben heel benieuwd naar de oplossingen die het college gaat bieden, bijvoorbeeld om de stapelingseffecten het hoofd te bieden. Ik begrijp heel goed dat in dit stadium van de uitgangspuntennotitie het beleid van het college nog niet klaar is en dat het college dit ook nog niet kan aangeven. Daarom lijkt het mij verstandig om in dit stadium, waarin wij nog niet weten hoe we die armoedeproblemen en die stapelingseffecten gaan oplossen, ook nog niet te besluiten dat dit het uitgangspunt is, omdat we niet weten wat het effect ervan is. In een later stadium valt er wat mij betreft zeker nog te praten over hoe we daarmee omgaan, maar het lijkt mij onverstandig om dit nu al vast te leggen. Daarom wordt in het vierde amendement dat ik samen met mevrouw Lamers heb ingediend, voorgesteld om dit punt te schrappen.

De heer **Mol** (VVD): Voorzitter. Als we het hebben over "vrijwillige geïndiceerde zorg", gaat mijn fantasie een beetje op de loop en denk ik aan een tweede carrière als orthodontist; wie weet is dat nog voor mij weggelegd.

Ik feliciteer alle raadsleden die vanavond hun maidenspeech hebben gehouden. Ook dit is een klein beetje een maidenspeech, want dit onderwerp is nieuw voor mij. In de vorige ronde zat ik in een andere commissie; nu zit ik ook in de commissie Mens en Samenleving. De onderwerpen binnen die commissie zijn mensgerichte onderwerpen die dicht bij mensen staan en die we in heel begrijpelijke taal moeten kunnen uitleggen. Ik moet heel eerlijk bekennen dat dat lastig is. De eerste woorden waarmee ik werd geconfronteerd, waren "ontschotten", "specialistenpool", "kanteling" en "arrangementen". Dan ben je als nieuwkomer al snel een beetje aan het zoeken. Daarom was ik heel blij met de goede presentatie die een paar weken geleden in Leidschendam-Voorburg werd gegeven voor de nieuwe raadsleden; ik zie dat een van de projectleiders de wethouder nu vergezelt. We werden daarbij meegenomen door een aantal zeer pakkende presentaties: waar hebben we het bij de 3Decentralisaties eigenlijk over? Dan gaat het leven. De casus van het gezin dat compleet ontwricht raakt omdat de vader, een van de twee kostwinnaars, een hersenbloeding krijgt, was heel pakkend. Die vader komt thuis te zitten, kan eigenlijk geen aandacht meer besteden aan het gezin en kan ook niet goed meer voorzien in een inkomen. Dat gezin komt terecht in een hele stroom van problemen en krijgt te maken met een enorme stroom van hulpverleners. Er is op dit moment eigenlijk niet één regisseur om dit aan te pakken. Dan gaat bij jezelf het idee leven dat we dit veel slimmer kunnen aanpakken door de signalering goed aan de voorkant te regelen en door specialisten goed met elkaar te laten samenwerken. Dat zijn precies de essentiële onderwerpen van de 3Decentralisaties. Eerst was dit voor mij dus een enorme bezuinigingsoperatie met heel veel onbegrijpelijke termen, maar toen vond ik het allemaal eigenlijk heel vanzelfsprekend en dacht ik: waarom hebben we dat niet eerder bedacht? Dit geldt ook voor de kwestie van het leveren van maatwerk: je lost niet elk probleem op met een trapliftje, zoals het zo mooi in de notitie staat. Soms kan een eenvoudige aanpassing ontzettend helpen. Soms is iemand die zeer hulpbehoevend is, ook gewoon eenzaam. Dan helpt het om hem een beetje te steunen met het creëren van een netwerk om hem heen.

"Maatwerk leveren" en "dichtbij organiseren" zijn mooie termen, maar we moeten niet vergeten dat hier ook een budgettaire maatregel aan vastzit. Het zijn heel veel ambities en die moeten met een kleiner zakje geld worden gerealiseerd. Ik denk dat wij het college en de wethouder, die deze portefeuille al een paar jaar met passie beheert, de vrijheid en ruimte moeten geven om dit allemaal een plekje te geven in onze gemeente en om dat met een kleiner zakje geld te organiseren.

In de commissie heeft mijn collega André in 't Veen al aandacht gevraagd voor problemen met de inkoop en de eigen bijdragen. Mevrouw Okma heeft daar al zeer interessante dingen over gezegd. De heer Middelburg zei dat we er de vinger achter moeten krijgen hoe we dit in de praktijk vorm gaan geven. Ik denk dat wij met elkaar op werkbezoek moeten en moeten bekijken hoe men in andere gemeenten dingen heeft opgelost. Eén gemeente heeft een heel

sterke pool van mensen opgeleid die heel snel dingen signaleren. Ook de rol van de huisarts is al genoemd. De huisarts kan, als iemand bij hem komt, heel snel zien dat het volgens hem niet goed gaat in dat gezin en dat er niet te lang moet worden gewacht; ik weet eigenlijk niet eens of hij dat mag signaleren. Dit geldt ook voor mensen op straat, zoals een wijkagent: ook zij zien problemen al heel snel. Volgens mij moeten we de wethouder op dit punt dus de ruimte geven en ook als raad op pad gaan. Misschien moeten we de nota's een beetje loslaten en gaan bekijken welke oplossingen werken. Nogmaals: volgens mij moeten we de wethouder daarvoor de ruimte geven.

Ik vind dit een zeer interessante notitie. Volgens mij zijn hiermee de paaltjes gezet. Laten we vanavond van die paaltjes niet een dermate strak hekje maken dat het college helemaal geen ruimte meer krijgt. Laten we het college vooral goed blijven volgen en laten we ook zelf op pad gaan in de regio om te bekijken hoe men dit in andere gemeenten organiseert.

Wethouder **Nieuwenhuizen**: Voorzitter. Er zijn toch nog behoorlijk veel vragen gesteld, hoewel er in de commissie al heel veel vragen waren gesteld en hoewel er ook veel technische vragen zijn gesteld die inderdaad in een razend tempo zijn beantwoord door de ambtelijke organisatie. Het gaat nu om een stappenplan waarin wij aangeven welke stappen wij moeten nemen om op 1 januari 2015 klaar te zijn voor de drie grote decentralisaties. Welke stappen zetten we, welke uitgangspunten hanteren we en welke richtinggevende uitspraken doen we waarop het beleid, de komende beleidsplannen en de verordeningen straks worden gebaseerd? Wij vonden het daarom belangrijk om de informatiebrief om te zetten in een adviesnota en om ook die richtinggevende uitspraken te laten formaliseren. Het feit dat hier nog veel discussie is, bewijst dat dit echt nodig is. Tegelijkertijd komen we hiermee een aantal nieuwe raadsleden tegemoet, die hiermee volledig worden meegenomen in een uitgangspuntennotitie en een kadernotitie die er zijn geweest over de 3D's.

Ik loop de opmerkingen langs, waarbij ik ook zal ingaan op de amendementen. De privacy is terecht wederom een aantal keren genoemd. Wij zijn op dit moment bezig met het opstellen van een apart document daarover en we zullen dit punt ook in alle beleidsplannen terug laten komen. In de pilot over de sociale netwerken hebben we niet een privacyverordening, maar een convenant over de privacy gesloten met de partijen die aan de pilot meedoen. Dat is een belangrijk punt en we zullen dat volledig meenemen in de rest van het beleid.

Ook de rol van de huisarts is natuurlijk een aantal keren genoemd. De huisarts is vrij in het doorverwijzen. Belangrijk is natuurlijk dat de contacten met de huisartsen buitengewoon goed worden. Ik denk dat die contacten in Voorschoten redelijk goed zijn, maar we zoeken ook naar een vorm waarmee wij zicht houden op de doorverwijzen. Daar vertrouw ik op dit moment op. Wat mij betreft, is dit verder een kwestie van uitwerking en verder overleg met de huisartsen.

De heer Prang van het CDA vindt het belangrijk dat we met deze nota ons beleid niet te veel dichttimmeren. Dat klopt. We moeten stappen nemen en we moeten richtinggevende uit-

spraken doen. We nemen de raad actief mee. Er is al een informatieplatform. De PvdA wees er al op dat we niet alleen de raad maar ook de cliënten en de organisaties moeten meenemen. Ook onze adviesraad moet natuurlijk nog actiever betrokken worden. Dat is ook belangrijk. Er zit ook een communicatieparagraaf in die wij al hebben uitgewerkt in een communicatieplan dat op al die doelgroepen is gericht. Daar zal de raad binnenkort over geïnformeerd worden; daar wordt binnenkort een collegebesluit over genomen.

De heer Prang zei nogmaals dat het belangrijk is dat stukken op tijd binnen zijn. Dat klopt en we proberen dat ook zo veel mogelijk aan te jagen. Ik heb ook aangegeven dat er een grote druk op dit dossier zit en dat er met man en macht aan wordt gewerkt om 1 januari 2015 echt klaar te zijn. Daar zullen wij ons zeker voor inspannen.

Enkele van de door mevrouw Okma aangeroerde punten, waarover we ook in de commissie hebben gesproken, komen wat mij betreft straks terug in het beleid en in de verordeningen. Zij vroeg waar straks de grens ligt van meer eigen kracht en meer eigen verantwoordelijkheid. Ik denk dat dergelijke discussies straks terugkomen in het beleid, maar het is wel een richtinggevende, zeer belangrijke uitspraak dat we bij de 3D's uitgaan van het inzetten van meer eigen kracht en meer eigen verantwoordelijkheid, juist ook om naar betaalbare zorg te gaan en om de zorg te kunnen garanderen voor de mensen die echt zorg nodig hebben.

Ook de meetbaarheid zal op dat moment terug moeten komen door te komen tot zo smart mogelijke oplossingen. Dat is in mijn optiek belangrijk om te komen tot betaalbare zorg.

Er zijn ook opmerkingen gemaakt over de leesbaarheid. De nota's die er nu liggen, zijn natuurlijk bestemd voor de raad. Ik geef echter ook expliciet aan dat er een communicatieparagraaf in zit. Juist met betrekking tot al het vakjargon waar de heer Mol zojuist over sprak, is het natuurlijk belangrijk dat wij ook voor onze inwoners, cliënten en organisaties de juiste toon aanslaan. Dat zullen ook verschillende toonzettingen zijn.

Mevrouw Okma vroeg zich af of wij ons niet rijk rekenen door meer in te zetten op preventie en vroegtijdige signalering. Het idee achter de decentralisaties en de manier waarop we die willen aanpakken, hangt natuurlijk samen met de schaalgrootte waarop we die aanpakken. In de backoffice werken we bij de aanpak van de 3Decentralisaties in principe samen in het kader van de drie gemeenten. Een belangrijk uitgangspunt daarbij is de integraliteit van de aanpak. De 3Decentralisaties worden dus gezamenlijk aangepakt, juist om te komen tot "één gezin, één plan". Uiteindelijk zal daar in onze optiek een kostenvoordeel in zitten doordat dit leidt tot minder zorg door meer in te zetten op preventie, terwijl degenen die echt zorg nodig hebben, die zorg daadwerkelijk zullen krijgen.

Mevrouw Okma vroeg om tussentijds tegenvallers in de pilot te melden. Ik denk dat het daar nu te vroeg voor is. De pilot loopt nog niet heel lang: die is 1 mei opgestart. Als er rare dingen gebeuren, kunnen wij die melden, maar ik denk dat dat bijna onmogelijk is. Ik weet niet

welke tussentijdse evaluaties erin zitten. Ik hoor nu dat er in september een tussentijdse evaluatie van de pilot is.

Mevrouw **Okma** (D66): Het ging mij erom dat wij dat aan het eind van die avond hoorden. De fractie van D66 hoopt, samen met andere fracties, dat er een sfeer is waarin dit soort dingen gewoon gemeld kan worden, zonder dat dit vervelende consequenties heeft. We zullen immers ook op de hoogte moeten zijn van tegenvallers. Het gaat mij niet om de vraag of er nu tegenvallers zijn, maar het feit dat de pilot wat later kon starten dan verwacht, was een tegenvaller.

Wethouder **Nieuwenhuizen**: Dat is helder. Ik probeer de raad zo goed mogelijk mee te nemen in hoe verschillende zaken lopen. Ik denk dat het informatieplatform daar best een belangrijke rol in kan spelen.

Mevrouw Okma vroeg ook om in de evaluatie op te nemen hoe mensen het privacyaspect ervaren. Dat kunnen wij meenemen en daar zullen we aandacht voor vragen in de evaluatie. Zij vroeg ook of het pgb onbepaald beschikbaar is. Geïndiceerd is geïndiceerd; wij zullen op dat moment dus een pgb moeten verstrekken. Ik kom straks bij de behandeling van de amendementen terug op de maximale eigen bijdragen.

Ik kom bij de vragen van de heer Middelburg. Wij weten op dit moment natuurlijk niet welke budgetten er mee zullen komen. Die budgetten zullen duidelijk worden in de mei- of juni-circulaire. Hoe realistisch is het plan? Ik denk dat de zojuist door mij aangegeven uitgangspunten realistisch zijn, juist om die kortingen op te kunnen vangen vanuit de gedachte dat dit niet alleen een transitie maar ook een transformatie is. Daarbij zeggen we dus: één gezin, één plan. Het gaat te ver om dat nu allemaal te herhalen, maar uiteindelijk hopen we daarmee grote slagen te kunnen maken door te gaan sturen binnen de budgetten.

De heer Middelburg vroeg terecht nog eens aandacht voor het betrekken van de samenleving en voor het goed regelen van de inspraak. Ik zei al dat er een communicatieplan aan komt. Vorige week zijn we in Groot Voorschoten begonnen met paginagrote informatie aan onze inwoners over wat er gebeurt op het gebied van de 3Dcentralisaties. Ik kan de raadsleden zeker aanraden om daarin mee te lezen, maar de communicatie naar de inwoners, cliënten en organisaties draait op dit moment al op volle toeren.

De heer Maassen heeft nog eens gevraagd naar de continuïteit in de jeugdzorg door het behouden van de zorgverlener. Ik heb in de commissie al gezegd dat het met name bij de regionale transitiearrangementen gaat om zorgcontinuïteit in 2015. Wij zijn gewoon verplicht om die continuïteit te bieden. Die onrust zou dus niet hoeven te bestaan. Uiteindelijk zullen we bij de inkoop ook een aantal uitgangspunten hanteren: we zullen lokaal doen wat we lokaal kunnen doen en de zorg zal zo dicht mogelijk bij de mensen worden gebracht. Het is de bedoeling dat de gemeente met de inkooporganisatie als opdrachtgever gaat functioneren. We zijn dus beleidsvrij en we kunnen daar zelf op sturen. Ik ben er wat minder bevreesd over

dan de heer Maassen dat we daar onvoldoende sturing op zouden hebben. Natuurlijk gaan we de inkoop wel samen doen met andere gemeenten, maar het uitgangspunt in deze setting is in principe een relatie tussen opdrachtgever en opdrachtnemer. Daarbij is sprake van beleidsvrijheid van de raden en we zullen de raad dus ook aan de voorkant hierbij betrekken.

Ik kan mij aansluiten bij de oproep van de heer Mol om ons de ruimte te geven om dit verder uit te werken. Dit is een stappenplan en dit komt volop terug in het beleidsplan. Dat is van belang. Daarin hebben wij maximale vrijheid nodig. Dat blijkt ook uit mijn reactie op de amendementen. Wat ons betreft, is het te vroeg om met amendementen nu al een streep door een aantal uitgangspunten te zetten.

Ik loop de amendementen nu langs. Amendement 100148 gaat over de zorgveiling. Zoals gezegd: wij kennen geen zorgveiling. Wij werken met het dynamische selectiemodel. Wij selecteren niet alleen op prijs. In de bestekken wordt ook ingegaan op de kwaliteit van de zorgaanbieders. We hebben ook een minimumprijs en we hebben de termijn opgerekt naar twee jaar. Een belangrijk uitgangspunt in de kadernota 3D is dat de cliënt centraal staat. De cliënt heeft zelf een grote mate van sturing op het aanbod. De raadsleden hebben gezien dat de cliënten op dit moment waardering uitspreken voor ons systeem voor hulp bij het huishouden. Als ik het mij goed herinner, lag dat cijfer boven de 8. Wat mij betreft is het dus gewoon te vroeg om nu te zeggen dat er een streep door "zorgveiling" gaat. Bij de 3D's en ook bij de hulp bij het huishouden is het natuurlijk heel belangrijk dat we zoeken naar een model dat het evenwicht bewaart tussen kwaliteit en prijs en dat mensen daadwerkelijk de zorg kunnen krijgen die zij nodig hebben.

De heer **Maassen** (SP): Ik heb eigenlijk niet veel zin om mee te gaan in het semantische spelletje dat hier geen sprake is van een zorgveiling. Daarom heb ik in het amendement een begripsdefinitie van "zorgveiling" opgenomen: "een systematiek waarin zorgvragers ter inschrijving worden aangeboden aan zorgaanbieders". Zo'n systematiek hebben we op dit moment wel, zoals u zojuist hebt toegelicht. Er wordt alleen op basis van meerdere criteria beoordeeld dan alleen op de prijs. Dat is een goede aanpassing die het model de afgelopen jaren heeft gekregen. Eigenlijk hoorde ik u zojuist zeggen dat u kiest voor een model dat de regie bij de zorgvrager legt en zo veel mogelijk keuzevrijheid geeft om de zorgverlener te kiezen met de beste kwaliteit die bij de zorgvrager past. Daarmee onderschrijft u eigenlijk de onderliggende visie van ons amendement. Ik denk dus dat we minder ver van elkaar staan dan misschien het geval lijkt te zijn.

De heer **Middelburg** (PvdA): Misschien herinner ik het mij verkeerd, maar dan kan de wethouder mij verbeteren. Is het sowieso niet zo dat iemand in plaats van zorg in natura ook kan kiezen voor een persoonsgebonden budget? Dan kom je volgens mij vanzelf uit bij zelf invullen wat je wilt.

Wethouder **Nieuwenhuizen**: Dat klopt. Ik zei aan het begin van mijn betoog ook al dat het heel belangrijk is om de kadernota erbij te pakken. Daarin staat in paragraaf 4.2.1: "De cliënt

staat centraal. Daarbij vinden wij het van belang dat de cliënt zelf een grote mate van sturing heeft op het aanbod dat hij/zij ontvangt en in staat wordt gesteld om de eigen dienstverlening te organiseren. Belangrijke thema's die daarbij uitgewerkt moeten worden, zijn de keuzevrijheid van de cliënt ..." Volgens mij hebben we daarmee het kader gesteld.

De heer **Maassen** (SP): Dan heb ik het idee dat mijn amendement volledig in lijn is met de kadernota en dus goed kan worden aangenomen door de raad.

De **voorzitter**: De wethouder heeft daar vast een goede reactie op.

Wethouder **Nieuwenhuizen**: Volgens mij heb ik daar zojuist al op gereageerd. Ik denk dat we gewoon alle opties moeten bekijken. Er zijn ook modellen, zoals het dynamische selectiemodel, die heel duidelijk voldoen aan een aantal criteria. Ik denk dat we dit in een later stadium uitwerken en niet nu al een streep door bepaalde modellen moeten zetten. Laten we eerst bekijken hoe dit zich ontwikkelt en waar we uiteindelijk op uitkomen.

Amendement 100149 gaat over de kwaliteit van de geboden zorg als het voornaamste keuzecriterium. Ik heb zojuist al gezegd dat het bijzonder belangrijk is dat we kwaliteit en prijs straks in balans gaan brengen. We kennen de budgetten nog niet. Om nu alleen kwaliteit als het voornaamste criterium te formuleren ... Ik denk dat prijs en kwaliteit straks in evenwicht behoren te zijn. We wachten echt op het financiële kader en de meerjarenbegroting voordat we daar een keuzecriterium zoals "kwaliteit" op leggen, want het een hangt echt met het ander samen.

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Het hangt inderdaad met elkaar samen. In het stappenplan zien we hoe groot de bezuinigingen op de zorg zijn. Dat zou juist een reden moeten zijn om dit alvast vast te stellen om te voorkomen dat we op een gegeven moment puur op basis van financiële keuzes gaan maken. In die zin geeft het stappenplan juist voldoende aanleiding om nog extra aandacht aan die kwaliteit te schenken.

De heer **Mol** (VVD): Volgens mij doet het stappenplan dat al voldoende. Het allerbelangrijkste is dat we kwalitatief goede zorg hebben, maar er is ook een kleiner zakje geld. Het budgettaire aspect speelt ook mee. Als we het een willen bereiken met het ander, zal de wethouder daar toch een beetje ruimte in moeten hebben.

Wethouder **Nieuwenhuizen**: Ik denk dat we daar op termijn echt een zorgvuldig afwegingskader voor moeten hebben. Natuurlijk is kwaliteit ongelooflijk belangrijk, maar ook het budgettaire kader is belangrijk.

De heer **Maassen** (SP): Ik begrijp heel goed dat er een prijskaartje hangt aan zorg en dat dat prijskaartje straks heel belangrijk wordt, omdat er sprake is van een enorme bezuiniging. Dat is juist de reden geweest om dit uitgangspunt op deze manier te formuleren. Zoals mevrouw Lamers al zei, proberen we daarmee te voorkomen dat straks alleen naar het budget

wordt gekeken. In het amendement staat niet dat kwaliteit het enige criterium moet zijn, maar wel het belangrijkste. Ook de andere criteria moeten uiteraard meegewogen worden, maar we willen van tevoren vastleggen dat kwalitatief goede zorg altijd het belangrijkste punt is waarnaar wordt gekeken en dat daarna natuurlijk ook naar het budget en andere zaken gekeken moet worden. Er staat dus niet dat kwaliteit het enige uitgangspunt is, maar wel het belangrijkste.

De **voorzitter**: Ik denk dat de posities vrij helder zijn. Wethouder, gaat u verder.

Wethouder **Nieuwenhuizen**: Goed, ik ga door met amendement 100150. Daarin wordt gevraagd om onder beslispunt 1a toe te voegen dat geïndiceerde zorg in principe wordt verleend door zorgprofessionals. Er moet een zeer zorgvuldige afweging plaatsvinden. Bij pgb's kunnen mensen ook niet-professionele zorg inkopen. Dat kunnen we dus niet op deze manier al afkaarten. Ik denk dat het met de uitwerking van de pgb's samenhangt hoe we hier verder mee omgaan. Er is gevraagd of ik een definitie kan geven van "geïndiceerde zorg". Ik denk dat het goed is om dat in het beleid straks verder te specificeren. In het algemeen hanteren we echter het criterium dat voor die zorg een beschikking nodig is. De term "gespecialiseerde zorg" werd ook al genoemd. Hulp bij het huishouden is op dit moment ook geïndiceerd.

De heer **Maassen** (SP): De wethouder wijst mij volledig terecht op een punt dat ik over het hoofd had gezien. Ik wens het amendement graag in te trekken.

De **voorzitter**: Omdat amendement 100150 is ingetrokken, maakt het geen deel meer uit van de beraadslaging.

Wethouder **Nieuwenhuizen**: In amendement 100151 wordt voorgesteld om onder 1a het uitgaan van maximale eigen bijdragen te schrappen. We hebben het al uitgebreid gehad over de financiële armslag die we nodig hebben. Wat ons betreft, gaat dit amendement op dit moment dus te ver. In het stappenplan worden de randvoorwaarden al heel duidelijk meegegeven: heffen van de maximale eigen bijdrage daar waar dat wettelijk is toegestaan, voorkomen dat inwoners van Voorschoten door het hanteren van eigen bijdragen afzien van noodzakelijke ondersteuning en bij de uitwerking van het eigenbijdragebeleid specifiek aandacht besteden aan het stapelingseffect, bijvoorbeeld door de koppeling met het minimaalbeleid. Die randvoorwaarden zijn er al. Wij denken dat de mogelijke negatieve effecten al zijn afgevangen door die randvoorwaarden en dat we in eerste instantie op deze manier aan de slag moeten.

In amendement 100152 van D66 en GroenLinks wordt voorgesteld om aan beslispunt 1a het tijdig bieden van adequate en kwalitatief goede zorg toe te voegen. Dat amendement is volgens mij overbodig. Dit wordt in de kadernota expliciet benoemd, ook in de zojuist genoemde paragraaf 4.2.1. Daar staat dat de cliënt centraal staat en dat iedere partij tegelijkertijd wordt geacht een bijdrage te leveren aan het algemene doel van betaalbare en kwaliteitsvolle zorg.

tatief adequate maatschappelijke ondersteuning van de kwetsbare inwoners van de gemeente. Volgens mij vangt die alinea het amendement af en is het amendement dus eigenlijk overbodig.

Mevrouw **Okma** (D66): Ik zou het veel duidelijker vinden als er echt iets zou staan over de kwaliteit van de zorg. In het raadsvoorstel staat immers ook "lichte zorg waar mogelijk". Wat is "lichte zorg"? Als je er een bodem in legt door te stellen dat de kwaliteit goed moet zijn, is dat helderder dan het gebruik van de onduidelijke termen "lichte zorg" en "zware zorg". Eerlijk gezegd vind ik het zojuist door u genoemde argument dat er al staat dat we voor goede zorg gaan, niet zo duidelijk.

Wethouder **Nieuwenhuizen**: Ook de kadernota is hierbij natuurlijk van belang. Daarin staat wel degelijk dat we uitgaan van kwalitatief goede zorg. Het amendement is dus overbodig. Er kan straks bij de stemming worden bepaald of de raad het nodig vindt om dit nog extra toe te voegen, maar dit staat al in de kadernota.

Amendement 100153 gaat over de onafhankelijke gemeentelijke ombudspersoon. Volgens mij gebruikte mevrouw Okma zojuist een formulering die beter is: "onafhankelijke arbitrage en ombudsfunctie". Daar hebben we destijds in de reactie op de "denklinnennotitie" op die manier op gereageerd. We spreken liever van "onafhankelijke arbitrage en ombudsfunctie", die we laten aanhaken op de uitwerking van de procedure voor bezwaar en beroep in de beleidsplannen en verordeningen. We kunnen dit opnemen, maar dan liever met deze formulering dan met "gemeentelijke ombudspersoon". Volgens mij heb ik nu alle vragen beantwoord.

Mevrouw **Okma** (D66): Kunt u nog eens toelichten waarom het niet "ombudspersoon", "ombudsman" of "ombudsvrouw" mag zijn, maar "ombudsfunctie"? Waar zouden we nu dan mee akkoord gaan?

Wethouder **Nieuwenhuizen**: In uw amendement gaat het om "een onafhankelijke, gemeentelijke ombudspersoon ten aanzien van besluiten over toekenning van zorg". Wij stellen voor om daar "onafhankelijke arbitrage en ombudsfunctie" – dus "functie" in het algemeen en niet "ombudspersoon" – van te maken. Volgens mij hebt u dat zelf ook zo gezegd.

De **voorzitter**: Mevrouw Okma, u hebt het amendement samen met GroenLinks ingediend. Het is aan u om te bezien of het amendement straks op dit punt moet worden gewijzigd. Dat horen we wel. Volgens mij heeft de wethouder nog niet gereageerd op amendement 100154 over medezeggenschap en één regisseur.

Wethouder **Nieuwenhuizen**: Ik heb de toelichting door de indieners niet gehoord. Ik wil daar dus even over overleggen.

De **voorzitter**: Kan mevrouw Okma of mevrouw Lamers het amendement toelichten?

Mevrouw **Okma** (D66): Dit amendement haakt in op de keuzevrijheid van mensen, opdat ze zelf in hun eigen kracht kunnen beslissen welk type zorg zij willen en zeggenschap houden over wat er in hun situatie gebeurt. Daar gaat dit amendement over.

Wethouder **Nieuwenhuizen**: Op zich zou dit toegevoegd kunnen worden, ook vanuit het idee dat we niet over, maar met mensen praten en vanuit het idee van de keukentafelgesprekken. Volgens mij kan dit dus toegevoegd worden. Ik kijk nog even naar de ambtenaar. Ja, dit kan toegevoegd worden.

De heer **Mol** (VVD): Ik heb een vraag over dit amendement. Als een gezin in een hulpsituatie komt en als er hulpverlening komt – in de toekomst dus "één gezin, één plan" – is er toch altijd sprake van een dialoog over de beste zorg- en hulpverlening? We proberen daar dan toch altijd met wederzijdse instemming uit te komen? Wat voegt dit amendement dan toe? Ik kan mij voorstellen dat er een soort ultieme situatie is waarin het compleet uit de hand is gelopen en waarin medezeggenschap misschien helemaal niet zo goed is. Dan zitten we in een situatie waarin we moeten zeggen: "Volgens ons hebben wij een heel goed plan voor u dat we misschien maar op die manier gaan uitvoeren". Dan gebeurt dat dus heel even zonder medezeggenschap. Misschien beperkt dit amendement ons dus juist heel erg, maar wellicht kunnen de indieners mij helemaal overtuigen.

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Vast wel. We hebben het hier over medezeggenschap. Het is inderdaad, zeker in complexe situaties, belangrijk om altijd een balans te zoeken: leggen we iets op of bepaalt de cliënt alles? Wij vinden medezeggenschap daarbij heel belangrijk. In de situaties waarover de heer Mol het heeft, zit je misschien al meer in dwingende kwesties en in andere sporen. Deze medezeggenschap vinden wij echter heel belangrijk. Dat gaat verder dan een dialoog, want dit gaat ook over het doorhakken van de knoop en over besluiten wat je gaat doen.

De heer **Mol** (VVD): Ik begrijp het direct; als ik een alcoholprobleem heb, wil ik ook niet meteen afgevoerd worden. Ik verwacht echter niet dat dit amendement iets toevoegt aan het plan. Ik begrijp het heel goed, want bij zorg gaat het altijd om een dialoog met elkaar. Ik begin al helemaal in het jargon thuis te raken!

De **voorzitter**: Dat gaat heel snel.

De heer **Mol** (VVD): Volgens mij kan dit leiden tot een suboptimale situatie in bepaalde arrangementen.

Mevrouw **Okma** (D66): Volgens mij voegt het wel iets toe en is dit wel heel zinvol, omdat we hier al van mening verschillen over de vraag wanneer het nuttig is om in te grijpen. Je wilt dat er altijd in goed overleg beslissingen worden genomen en dat er niet te makkelijk wordt gedacht: wij weten wat goed voor u is.

Wethouder **Nieuwenhuizen**: Misschien is er een pragmatische oplossing. Misschien moeten we gewoon "zo veel mogelijk" toevoegen voor "medezeggenschap", want dan hebben we het punt van dwang en drang ondervangen.

De **voorzitter**: Ik kijk even naar de indieners van het amendement.

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Wij willen straks graag in een korte schorsing overleggen over deze kwestie en de andere kwestie.

De heer **Prang** (CDA): Volgens mij hoeven we over dwang en drang niets op te nemen, want daar is straks aparte wetgeving over en daarvoor geldt nu de Wet BOPZ. Ik heb wel een vraag aan de indieners. Ik vind het voorstel sympathiek, maar waar komt de enorme angst vandaan dat dit nu onvoldoende geborgd zou zijn?

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Ja, waar komt die zorg vandaan? Dat vraag ik ook weleens aan mensen: waarom zijn jullie nu zo ongerust en waar maken jullie je druk over? Dan hoor ik vooral zorgen over wat er in de toekomst zal gebeuren: in hoeverre kunnen mensen nog regie voeren op de zorg die zij nodig hebben? Dit leeft vrij breed. Volgens ons is dat al voldoende reden om te proberen om het vertrouwen hierin te vergroten. Daarbij speelt inderdaad het verschil tussen een dialoog en een besluit, waar ik het zojuist al over had. Dat gaat een heel belangrijke evenwichtsoefening worden. Dat is het natuurlijk sowieso al in de zorg. Dat geven we grif toe, maar het is heel goed om dit heel helder te bespreken met elkaar en ook heel helder deze kaders te stellen. Dat zijn onze twee redenen.

Mevrouw **Bremer** (ONS Voorschoten): Mevrouw Lamers zegt dat inwoners met onrust en zorgpunten naar haar toe komen. Natuurlijk bereiken die signalen ook ons, maar dat zijn mensen die dit stappenplan niet hebben gelezen. Dan moet je het stappenplan uitleggen en moet je ook uitleggen dat hiermee een eerste richting wordt aangegeven en dat dit straks uitgewerkt gaat worden. Daarnaast vind ik – maar dat is mijn persoonlijke mening – dat er voldoende in staat dat de cliënt centraal staat en dat alles in overleg met de cliënt gebeurt. Volgens mij is dit amendement dus volledig overbodig, maar ik hoor wat mevrouw Lamers zegt.

De **voorzitter**: We hebben straks ook nog een tweede termijn.

Wethouder **Nieuwenhuizen**: Nog één opmerking. Mij wordt zojuist gemeld dat ook dit punt zeer uitdrukkelijk in de 3D-kadernota heeft gestaan, in paragraaf 3.3. Daarin staan als belangrijkste uitgangspunten van de dienstverlening: planmatig werken en met inwoners duidelijke en haalbare afspraken maken over het resultaat van de dienstverlening. Ook dit staat dus in de kadernota. Dit zou dus echt dubbelop zijn.

De **voorzitter**: Mevrouw Lamers, hebt u nog behoefte aan een tweede termijn?

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Zeker, maar ook aan een schorsing.

De **voorzitter**: Wilt u die schorsing nu of voorafgaand aan de besluitvorming?

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Nu.

De vergadering wordt enige tijd geschorst.

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Voorzitter. Ik bedank de wethouder voor de antwoorden. Met betrekking tot het convenant over de privacy – het was inderdaad een convenant – hebben wij gevraagd om een evaluatie. Misschien heb ik het gemist, maar volgens mij heb ik daar nog geen antwoord op gekregen. Wel? Dan heb ik dat gemist. De evaluatie daarvan komt er dus aan. Prima, super!

Ik wil graag reageren op de opmerking van de heer Mol dat de raad de maatschappij in moet gaan. Dat klopt. Ik wijs erop dat de regio Holland Rijnland regelmatig 3D-weken heeft waar je van alles en nog wat kunt bezoeken, van kinderbescherming tot specialistische jeugdzorg. Ik raad dat dus van harte aan, maar juist vanwege dat soort bezoeken en de zorgen die wij horen, hebben wij nu de amendementen geformuleerd.

Ook het punt van de huisarts heb ik vast gemist. Het klopt dat die een belangrijke rol heeft – dank voor de toelichting – maar is de vrijheid om door te verwijzen, gegarandeerd? Daar krijgen we graag antwoord op.

Ook over de onrust die is ontstaan, zijn dingen gezegd. De fractie van ONS Voorschoten heeft gezegd dat het stappenplan nog eens moet worden uitgelegd, maar het punt is dat mensen nu al dingen meemaken. We krijgen serieuze signalen vanuit de dagelijkse praktijk en daar reageren wij nu op. We kunnen het stappenplan nog wel een keer uitleggen, maar ik denk juist dat helderheid door het slaan van paaltjes geboden is. Juist de zaken die in het stappenplan staan, zouden heel helder kunnen worden afgekaart in de uitgangspunten; daar kun je heel makkelijk naar verwijzen. Mensen begrijpen het stappenplan heus wel. Het gaat om de ervaringen en om de wetenschap dat er een enorme budgetkorting is.

De wethouder zegt dat zij vrijheid nodig heeft. Dat klopt, maar we hebben nog maar een halfjaar. We kunnen in december niet zeggen: laten we met de maximale bijdrage toch maar zus of zo doen. We moeten de paaltjes nu slaan, omdat we nog maar zo weinig tijd hebben om dat te gaan doen. Wat dat betreft, sluit ik mij geheel aan bij de opmerking van de heer Maassen, want dit is echt een heel belangrijk punt.

Tijdens de schorsing hebben we het een en ander besproken. Ik word wel aangevuld door degenen die vinden dat het niet voldoende is. Met betrekking tot amendement 100153 stelde de wethouder voor om het niet te hebben over "een ombudspersoon", maar over "een

ombudsfunctie en arbitrage". Wij vinden dit een waardevolle aanvulling en danken de wethouder daarvoor. Met deze wijziging kunnen wij dus instemmen.

De **voorzitter**: Dat betekent dat dit amendement in die zin wordt aangepast.

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Ja, het wordt in die zin aangepast. Het amendement wordt niet ingetrokken, want wij vinden het heel belangrijk om dit expliciet op te nemen in de uitgangspunten.

De heer **Mol** (VVD): Wat wordt er nu precies aangepast?

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): "Ombudspersoon" wordt "ombudsfunctie" en daaraan wordt "en arbitrage" toegevoegd. Ik hoorde links van mij de vraag waarom wij dit nog expliciet in een amendement willen als het al wordt toegezegd. Wij vinden dit punt zo belangrijk dat wij het amendement nog steeds willen indienen, zodat de besluitvorming hierover heel duidelijk is.

De heer **Mol** (VVD): Als een inwoner van Voorschoten die behoefte heeft aan zorg en dus cliënt is, niet tevreden is over de wijze waarop de zorg wordt verleend, voorziet het plan volgens mij al in een goede bezwaar- en beroepsprocedure. Als hij aan de voorkant van het proces zegt dat hij het er niet mee eens is, komt er een soort bemiddelings situatie. De regisseur gaat dan met hem om tafel om te bekijken hoe het anders kan. Als de cliënt acuut iets wil veranderen aan de zorg die hij krijgt, is er dus al een vorm van bemiddeling door de regisseur, zijn rechtstreekse aanspreekpunt. Als de cliënt het er echt niet mee eens is en als hij als individu in een formele procedure wil komen, komt hij in de bezwaar- en beroepsprocedure. Ik vraag mij dus af wat dit amendement nog toevoegt aan de bestaande situatie.

De heer **Maassen** (SP): Ik heb een punt van orde. Misschien heb ik het verkeerd begrepen, maar ik meen in de eerste termijn te hebben gehoord dat de wethouder met haar toevoegingen dit punt graag wilde overnemen en wilde toevoegen aan de voorliggende nota. Tenzij ik dat geheel verkeerd heb begrepen, voeren wij nu een discussie over iets waarvan de wethouder al heeft gezegd dat zij het gaat overnemen in de nota.

De **voorzitter**: Misschien moet de wethouder dat straks zeggen, maar volgens mij ging de discussie over de term "ombudspersoon".

De heer **Maassen** (SP): Daarover heeft de wethouder juist een voorstel gedaan op basis waarvan zij het amendement zou overnemen.

De **voorzitter**: Ik kijk even naar de wethouder. Heeft het college amendement 100153 in de gewijzigde formulering overgenomen of niet? We nemen overigens niets over, want het is toch goed om te beslissen.

Wethouder **Nieuwenhuizen**: Nee, ik heb dat amendement volgens mij niet overgenomen. Volgens mij heb ik voorgesteld om de term "ombudspersoon" te wijzigen in "ombudsfunctie". Volgens mij hebben we in een reactie op de zienswijzen ook al aangegeven dat wij die ombudsfunctie onderzoeken. Dat was dus mijn voorstel, maar ik heb niet gezegd dat ik het amendement overneem.

De **voorzitter**: De wethouder heeft dus gezegd dat het woord "ombudspersoon" geen correcte formulering is en dat het dus anders zou moeten, maar daarmee heeft zij niet aangegeven dat zij het amendement heeft overgenomen. Dat is nu helder.

Mevrouw **Okma** (D66): Misschien kan de wethouder het aldus gewijzigde amendement nu overnemen. Ik voeg daar overigens aan toe dat het om "een onafhankelijke ombudsfunctie en arbitrage" gaat.

De **voorzitter**: Ik stel voor dat de wethouder hier in haar tweede termijn op ingaat.

De heer **Van den Dool** (VVD): Ik heb een vraag voor de indieners en de wethouder. Wordt hier in plaats van een ombudsfunctie eigenlijk niet een second opinion bedoeld, vergelijkbaar met een medische beslissing? Je bent het er dan niet zozeer mee oneens, maar je wilt nog iets meer weten of het de goede kant op gaat en je wilt daarom een onafhankelijk persoon van buiten raadplegen, die in wezen in dezelfde functie zit. Dat is een ander begrip dan een ombudsfunctie, maar dat is misschien wat de indieners bedoelen. Ik ben benieuwd hoe de wethouder dat ziet.

De **voorzitter**: Er zijn nu bepaalde woorden gebruikt voor het amendement. Laten we uitgaan van die woorden en niet te veel gaan zoeken naar intenties of zo. Een amendement moet duidelijk zijn. Er is nu een hernieuwde formulering en er ligt de vraag wat het college daarmee doet. Daar zal de wethouder straks op ingaan.

De heer **Prang** (CDA): Misschien heb ik het niet goed begrepen, maar ik dacht dat hier in een eerder stadium al over gesproken is en dat toen ook is toegezegd om te bekijken of een dergelijke functie haalbaar is in samenwerking met Leidschendam-Voorburg. Misschien kan de wethouder daar straks op reageren.

De **voorzitter**: De wethouder heeft er een punt bij voor haar tweede termijn.

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Dat is inderdaad een goede toevoeging vanuit het CDA, want dit punt is inderdaad besproken. Het punt is wel dat we nu paaltjes neerzetten. Er zit een verschil tussen een onderzoek en aangeven dat we dit belangrijk vinden, zoals we nu doen. Naar onze mening is een second opinion iets wezenlijk anders dan een ombudsfunctie: een second opinion is extra informatie, terwijl een ombudsfunctie betrekking heeft op verschillen van mening.

De heer **Middelburg** (PvdA): Nu ik de term "waardevolle toevoeging" hoor, voel ik mij geroepen om ook zo'n toevoeging te doen. Volgens mij is het helemaal niet wenselijk om ombudspersonen per beleidsgebied in te voeren. Daar kunnen we een heel lange discussie over voeren, maar je krijgt dan echt een lappendeken van ombudspersonen. Dat past ook niet bij de aard van een ombudspersoon. Als je toch kijkt naar samenwerking met Leidschendam-Voorburg en Wassenaar – dat zou mijn fractie zeer toejuichen en dat stelde zij in november 2011 ook al voor; we waren dan ook heel verheugd dat GroenLinks en D66 dit later in hun campagnes overnamen – kijk dan dus naar een ombudsman voor alle beleidsterreinen. Een legertje ombudsmannen en –vrouwen zien we namelijk niet zitten. Je moet dit volgens mij breed trekken en dit samen met die partnergemeenten oppakken.

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Ons voorstel is niet om een leger ombudspersonen of –functies aan het werk te krijgen. Ons voorstel is om in ieder geval voor dit terrein deze functie in te stellen. Natuurlijk kun je dat met andere functies combineren, maar zeker op dit terrein wordt dit heel belangrijk. En houd er ook rekening mee dat de gemeenteraad, als hoogste orgaan van de gemeente, verantwoordelijk zal zijn voor wat er gaat gebeuren en nu dus die belangrijke paaltjes moet neerzetten.

De **voorzitter**: De wethouder komt hier straks op terug. Misschien kan zij helderheid geven in deze discussie. Wat mij betreft, kunt u uw betoog vervolgen.

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Dat is prima. We hebben tijdens de schorsing ook gesproken over de medezeggenschap. Wij vinden de medezeggenschap toch heel belangrijk. Daarover gaat amendement 100154, ook omdat heel duidelijk moet zijn dat mensen naar onze mening medezeggenschap moeten kunnen krijgen over de zorg. Vandaar dat wij dit amendement handhaven.

De heer **Prang** (CDA): Als de indieners van dit amendement dit veranderen in "zo veel mogelijk medezeggenschap", zal de CDA-fractie daar van harte mee instemmen.

De **voorzitter**: Dat is een genereus aanbod.

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Wij hebben hier al over gesproken. De vraag is wat het amendement dan toevoegt, want wie bepaalt wanneer er "zo veel mogelijk medezeggenschap" is? Dat is dus een punt, maar wij zullen dit wel accepteren, als gebaar.

De **voorzitter**: Mag ik concluderen dat zowel D66 als GroenLinks ermee instemt dat dit amendement in die zin wordt gewijzigd dat "zo veel mogelijk" wordt toegevoegd voor het woord "medezeggenschap"?

Mevrouw **Okma** (D66): Ja, daar kunnen we mee leven.

De **voorzitter**: Dat betekent dat het amendement in die zin wordt gewijzigd.

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Precies, ook voor de uitgangspunten in het besluit is dat heel belangrijk. Ik denk dat ik nu ...

De **voorzitter**: U bent aan het eind van uw Latijn?

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Dat ben ik nooit, mijnheer de voorzitter. Dat weet u heus wel, maar ik denk dat de zaken die ik heb overgeslagen, zullen worden besproken door de andere indieners.

De heer **Prang** (CDA): Voorzitter. Ik heb nog één vraag, waarmee ik misschien een beetje vooruitloop op het antwoord van de wethouder. Mijn fractie vindt een ombudsfunctie een goed idee, maar los van alle opmerkingen die daarover zijn gemaakt, vragen wij ons af wie dat gaat betalen. Dat klinkt een beetje flauw, maar dat is iets waar we serieus naar moeten kijken, zeker met alle openeinderegelingen en onduidelijkheden die ons de komende jaren te wachten staan.

De **voorzitter**: De vraag aan de wethouder is dus wie de kosten zou gaan betalen als er sprake zou zijn van een ombudsfunctie.

Mevrouw **Okma** (D66): Voorzitter. Ik dank de wethouder voor de volledige serie antwoorden. Ik heb niet veel vragen over, maar kan de wethouder nog iets concreter zijn over de preventie en over hoe het college en het ambtenarenapparaat de signaleringsfunctie vorm willen geven? Kan zij ook concreter aangeven hoe de keuzevrijheid straks in de praktijk wordt uitgewerkt?

Ik heb ook een vraag aan de CDA-fractie, al weet ik niet of dat gebruikelijk is. Is de CDA-fractie met betrekking tot de kwaliteit van de zorg geneigd om te denken aan "een zo goed mogelijke kwaliteit"? Zou zij daarmee kunnen instemmen? Dat hoor ik graag. Wij willen die piketpaal immers heel graag slaan. Nergens staat heel duidelijk dat een zo goed mogelijke zorg of een goede kwaliteit van de zorg het doel is van de decentralisaties. Nu er nog niet zoveel vastligt, zouden we dat heel graag duidelijk opnemen.

We hebben ook een vraag over de maximale eigen bijdrage. Is het voorstelbaar dat we die nu even uit het plan schrappen en in plaats daarvan nog eens apart over de eigen bijdrage gaan spreken omdat die zoveel vragen oproept? Dan hebben we informatie over wat dit voor huishoudens precies betekent, ook omdat we zeker willen weten dat dit andere doelstellingen van het beleid niet ondermijnt, bijvoorbeeld het streven om mensen uit de schulden te helpen. Het zou heel fijn zijn als de wethouder daar nog iets meer over zou kunnen zeggen.

De heer **Middelburg** (PvdA): Voorzitter. Als mensen de moeite hebben genomen om amendementen te maken en als ik daartegen ga stemmen, leg ik altijd graag een beetje uit waarom ik dat doe. Dat vind ik redelijk. Op de ombudsman ben ik al ingegaan. Iedere Voorschot-

tenaar heeft nu al toegang tot een ombudsman. Bij gebrek aan een eigen ombudsman zijn wij namelijk aangesloten bij de Nationale ombudsman. Dat is niet breed bekend en mijn fractie vindt dit ook geen wenselijke situatie, maar we vinden het ook niet wenselijk om voor alle zaken aangesloten te zijn bij de Nationale ombudsman en dan voor de 3D-zaken iets anders op te tuigen. Wij denken dat je dan beter serieus kunt bekijken wat de kosten en de andere consequenties zijn, zoals de CDA-fractie aangaf. Dan kun je bekijken of je daar samen met die andere gemeenten iets aan kunt doen. Toen de heer Overbosch dit voorstelde in november 2011, was hij uiteraard zeer goed voorbereid. Dat zijn wij nog steeds. Voor- schoten is erg klein, maar als je dit samen met ongeveer 120.000 mensen doet, heb je in principe een goed draagvlak voor zo'n functie. Naar aanleiding van het amendement, dat wij dus niet zullen steunen – wij zouden het wel graag in een andere vorm zien – vragen wij het college om ook bij de aanbestedingen die in die "getrapte gezelligheid" samen met Haaglan- den gaan plaatsvinden, veel aandacht te besteden aan de klachtenprocedures en hoe die geregeld zijn bij de partijen waarbij je aanbesteedt. Daarmee zal immers waarschijnlijk 80% tot 90% van de klachten en van de mensen die problemen hebben, te maken hebben. Zorg er dus voor dat dit bij de aanbesteding goed is geregeld en dat mensen weten dat zij, ook als je bij zo'n bedrijf en bij de gemeente door alle klachtenprocedures heen bent gegaan, in laatste instantie alsnog bij de ombudsman terecht kan. Zo hoort het volgens mijn fractie te lopen.

Het klinkt heel flauw, maar het amendement waarin wordt gesteld dat de kwaliteit leidend moet zijn, is echt te vaag. We kunnen bij elk plan dat wij opstellen, zeggen dat we vinden dat de kwaliteit leidend moet zijn. Niemand is tegen kwaliteit. Hoewel ik een groot voorstander ben van kwaliteit – vooral van goede of optimale kwaliteit – zal ik tegen het amendement stemmen, want al die dingen gaan pas iets betekenen als je aangeeft wat zij inhouden. De ene persoon rijdt graag in een Mercedes, terwijl de andere persoon alleen in Italiaanse auto's wil rijden omdat hij Mercedessen heel slechte bakken vindt. Wat voor de één kwaliteit is, is voor de ander dus niets.

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Ik zou dolgraag willen dat het leven zo eenvoudig was zoals de heer Middelburg het nu voorstelt. Het gaat niet om een keuze tussen auto's, maar om de rauwe werkelijkheid, waarin zware beslissingen worden genomen, bovendien met een be- hoorlijk kleiner budget dan voorheen. Op zo'n moment is het juist goed om dit paaltje neer te zetten. Het gaat niet om auto's, maar om mensen en kinderen in problemen. Daar hebben wij een verantwoordelijkheid voor.

Mevrouw **Okma** (D66): In tegenstelling tot wat de heer Middelburg beweert, kun je wel dege- lijk goede criteria opstellen voor "goede kwaliteit" en kun je daarop meten en de tevreden- heid van de zorgvragers daarbij betrekken.

De heer **Middelburg** (PvdA): Absoluut, maar dat hebt u niet gedaan in het amendement.

De **voorzitter**: Mevrouw Okma maakt eerst haar interruptie af.

Mevrouw **Okma** (D66): Je kunt echt wel iets zeggen over de kwaliteit. Ik vind het eerlijk gezegd dus een beetje flauw om het amendement "vaag" te noemen. Natuurlijk stellen we alleen nog maar het kader. Dat zouden we beter kunnen invullen en uitwerken.

De heer **Middelburg** (PvdA): Laat ik heel helder zijn: ik heb nooit gezegd dat je geen duidelijke kwaliteitscriteria zou kunnen opstellen. Integendeel, dat is precies mijn punt. Als je als raad een beleid vaststelt, moet je de invulling vaststellen. Als je alleen zegt dat je kwaliteit wilt, zeg je eigenlijk niets. Wat u met "kwaliteit" bedoelt, is immers misschien niet wat ik daarmee bedoel en het is helemaal niet wat de mensen om wie het gaat, de zorgvragers, daarmee bedoelen. Als mevrouw Lamers het voorbeeld van auto's te ver weg vindt, kan ik ook heel simpel het voorbeeld gebruiken van de thuiszorg: voor de ene cliënt houdt optimale kwaliteit in dat zij zelf kunnen kiezen welke organisatie en welke persoon de thuiszorg komen bieden en dat die persoon misschien ook een praatje maakt, terwijl de andere cliënt dat allemaal niet nodig vindt en zich graag vrijwillig overgeeft aan wat de SP onterecht kwalificeert als "zorgveiling", zolang hij maar zeker weet dat er, als hij met zijn vinger langs de plint gaat, geen stofje ligt. Dat zijn verschillende percepties van "kwaliteit". Als je alleen vaststelt dat je kwaliteit wilt, heb je echt niets vastgesteld. Zo simpel is het. Die criteria moeten dus uitgewerkt worden. Over die voorstellen kun je het hebben.

De **voorzitter**: Misschien kunnen we straks aan de wethouder vragen of er een soort best practices zijn voor de operationalisering van het begrip "kwaliteit". "Kwaliteit" zegt als zodanig weinig. De vraag is of er een aanvaarde methodiek is om dat begrip te operationaliseren. Ik stel voor dat we de wethouder die vraag meegeven.

De heer **Middelburg** (PvdA): Met betrekking tot de maximale eigen bijdrage heb ik niets toe te voegen aan wat mevrouw Okma daar zojuist over zei en aan het college vroeg. Daar sluit ik mij dus graag bij aan.

Zo veel mogelijk eigen zeggenschap lijkt ons heel belangrijk, want dat is volgens onze partij ook bij deze hele operatie juist de manier om ervoor te zorgen dat mensen kwaliteitszorg krijgen. Juist omdat "kwaliteit" subjectief is en voor iedere zorgvrager anders zal zijn, is het belangrijk dat mensen zelf zo veel mogelijk zeggenschap hebben over hun zorg. Dan kunnen zij de zorg invullen zoals zij het zelf willen, want het gaat er niet om dat mensen de zorg krijgen die ik goed vind of die iemand anders goed vindt. Het gaat erom dat zij de zorg krijgen die zij zelf goed vinden.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Ik heb aan het begin van mijn eerste termijn gezegd dat ik op dit moment graag een aantal piketpaaltjes wil slaan. Ik vind het hard nodig om dat nu te doen, want daarmee kunnen we voorkomen dat we er straks in een te laat stadium achter komen dat we vrijheid hebben gegeven voor een systeem waar we eigenlijk liever niet voor hadden gekozen. Ik heb een aantal piketpaaltjes geformuleerd en in amendementen gezeten. De reactie van de wethouder daarop was dat wij beleidsvrij zijn om in een later stadium van de besluitvorming nog met dit soort inhoudelijke zaken te komen. Ik zie in het voorstel

helaas staan dat er een inkoopbureau komt dat volgens de vastgestelde criteria zal gaan werken. Dat maakt voor mij de noodzaak van deze piketpaaltjes extra groot. Ik zal de wethouder in de toekomst graag aan haar uitspraken over onze beleidsvrijheid houden als blijkt dat dat inkoopbureau te veel vrijheid heeft om in te kopen volgens criteria waarvan we als raad dan ontdekken dat die misschien toch niet zo handig waren. Ik handhaaf dus de drie nog resterende amendementen.

Ik wil niet in een discussie komen over wat wel een zorgveiling is en wat niet. Nogmaals: in het amendement wordt een zorgveiling omschreven als een systeem waarin een zorgvrager, bijvoorbeeld op een website, wordt aangeboden aan een indiener. Zo'n systeem hebben wij op dit moment, zij het dat de prijs daarbij niet het enige criterium is. Dat was een waardevolle verbetering van het systeem door de Leidse SP-wethouder. Ja, onder andere.

De **voorzitter**: Waarvan akte.

De heer **Maassen** (SP): Mevrouw Okma stelde al een belangrijke vraag over de maximale eigen bijdrage. De wethouder zei dat dit punt al geregeld is en dat er al genoeg reddingsboeien zijn, omdat in de nota al staat dat er wordt bekeken hoe kan worden voorkomen dat mensen uit financiële overwegingen afzien van noodzakelijke zorg. Dat is nou precies de reden waarom ik dat zinnetje op dit moment niet in de uitgangspuntennota wil. Ik heb op dit moment namelijk nog helemaal niet helder hoe je dat kunt voorkomen en hoe je die mensen überhaupt in kaart kunt brengen. Dat is precies de reden waarom ik het hier heel graag over wil hebben wanneer mij helder is hoe de wethouder dit wil aanpakken en dus niet nu al. Daarom wil ik dit zinnetje op dit moment graag schrappen en er in een later stadium over spreken.

De heer **Mol** (VVD): Voorzitter. Er is vanavond al een aantal keren gezegd dat we het over mensen hebben, maar ook degenen die de zorg verlenen, zijn mensen. Een wijkverpleger is geen robot en de mensen die dit vorm moeten geven, oefenen hun vak met passie en met verschrikkelijk veel overtuiging uit. Wanneer we dit allemaal hebben vastgesteld, moeten zij dit beleid hierbuiten uiteindelijk vormgeven. Ik denk dat wij die mensen de ruimte moeten geven om dat in deze kanteling, zoals we dit noemen, met enige zuurstof te doen.

Wij hebben goed nagedacht over de amendementen over de medezeggenschap en de ombudsfunctie. Op het punt van de medezeggenschap wachten we de beantwoording door de wethouder nog even af, maar ik vind eigenlijk dat beide amendementen niet heel veel toevoegen. Ik heb het gevoel dat met een aantal amendementen echt een beetje wordt geroerd in een soep om te kijken of daar genoeg ballen in zitten. Wij constateren dat die ballen erin zitten en wij willen instemmen met het voorliggende stuk en het college de ruimte geven.

De **voorzitter**: Mevrouw Lamers wil interrumperen, maar ik kijk ook even naar de klok. Ik heb het idee dat in de discussie over de amendementen de posities en standpunten duidelijk zijn en dat we moeten oppassen voor herhaling. Ik stel daarom voor om het woord nu aan de

wethouder te geven en om te bekijken of we dit agendapunt nu redelijk snel tot besluitvorming kunnen brengen. Er zijn immers nog een paar andere punten waarover we vanavond moeten spreken.

Wethouder **Nieuwenhuizen**: Voorzitter. Volgens mij kan ik het vrij kort houden, want ik ben zojuist al uitgebreid op de amendementen ingegaan en mijn stellingname is ongewijzigd.

We hebben ook al uitgebreid over de huisarts gesproken. De huisarts heeft de vrijheid om door te verwijzen. Dat is dus gewoon geregeld.

Paaltjes slaan hoort bij GroenLinks en de SP. Het is van belang dat we nu in het beleid verschillende opties gaan uitwerken. Dat geldt voor een aantal onderwerpen die hier zijn genoemd. Daarom zeggen we: geef ons eerst de ruimte om verder aan de slag te gaan.

Er is uitgebreid gesproken over de ombudsfunctie en over medezeggenschap. Ik heb in mijn beantwoording duidelijk aangegeven dat de desbetreffende amendementen op dit moment niet veel toevoegen. Over de ombudsfunctie hebben we in de reactie op de zienswijzen al aangegeven dat we daar straks in het beleid op terugkomen. Het is goed om daarvan uit te gaan. Met betrekking tot medezeggenschap heb ik alleen de toevoeging van "zo veel mogelijk" voorgesteld, waardoor het amendement acceptabeler wordt. Verder heb ik duidelijk aangegeven dat het geen kwaad kan, maar eigenlijk ook niets toevoegt.

Mevrouw Okma is nog eens teruggekomen op een paar vragen die we in het beleid verder gaan aanpakken, zoals de vormgeving van de signalering en de maximale eigen bijdrage, waarop ook de SP is teruggekomen. Ik ben daar in de eerste termijn heel uitgebreid op ingegaan. Ik wil dat gerust herhalen, maar gelet op de tijd, lijkt mij dat niet noodzakelijk.

Er is een opmerking gemaakt over de kwaliteit. De gemeente stelt straks natuurlijk in de procedure van de aanbesteding de kaders voor de kwaliteit van de zorg. Daarin worden de kwaliteitscriteria uiteindelijk geëxpliciteerd. Daarover gaan we natuurlijk ook in overleg, bijvoorbeeld met de cliëntenraad. Hiermee heb ik volgens mij alle punten behandeld.

De **voorzitter**: Ik stel voor dat we overgaan tot de besluitvorming.

De heer **Van der Meij** (D66): Voorzitter. Ik zou graag eerst de juiste tekst willen weten van het amendement over de ombudspersoon. De wethouder heeft in eerste instantie aangegeven dat de formulering "onafhankelijke arbitrage en ombudsfunctie" acceptabel is. Wat mij betreft, kunnen we die tekst in het amendement opnemen.

De **voorzitter**: Ik stel voor dat de indieners dit straks bij de stemming over dat amendement duidelijk aangeven. Het is een amendement van D66 en GroenLinks en die moeten straks dus gezamenlijk de accurate formulering aangeven. Daarvoor is toch geen schorsing nodig?

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Nee.

De **voorzitter**: Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen over de amendementen.

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Voorzitter. De in stemming komende amendementen zullen wij steunen, niet omdat wij zouden vissen in een soep waarin we een paar ballen naar boven willen krijgen, maar omdat wij nu de piketpalen willen slaan en nu duidelijk op het menu willen zetten wat men kan verwachten.

De heer **Middelburg** (PvdA): Voorzitter. Ik wil een stemverklaring afleggen over het amendement van de SP over het schrappen van de maximale eigen bijdrage als uitgangspunt. Ik was niet van plan om daarvoor te stemmen, want ik ben niet tegen dat principe, maar op basis van de mondelinge toelichting dat het niet erom gaat om dit absoluut niet te doen maar om meer helderheid te krijgen voordat we dit doen, zal ik voor dit amendement stemmen. Ik wil ook gemeld hebben dat ik bijzonder dol ben op soep met goede ballen.

Mevrouw **Okma** (D66): Voorzitter. Mijn vraag aan het CDA over een zo goed mogelijke kwaliteit van de zorg is nog niet beantwoord. Zou die vraag nog beantwoord kunnen worden?

De **voorzitter**: Ik vind dit eigenlijk een beetje vervelend, want we hebben de beraadslaging al gesloten. We zitten nu echt in de fase van de besluitvorming. Ik zou u dus willen vragen om die vraag na de vergadering of in een commissievergadering te stellen. Ik wil nu vasthouden aan het stadium van de besluitvorming. We gaan nu over tot de stemming over de amendementen. Amendement nr. 100150 is ingetrokken en komt dus niet in besluitvorming.

Amendement 100148 wordt bij handopsteken verworpen, waarbij de **voorzitter** constateert dat de fracties van GroenLinks, de SP en D66 ervoor hebben gestemd.

Amendement 100149 wordt bij handopsteken verworpen, waarbij de **voorzitter** constateert dat de fracties van GroenLinks, de SP en D66 ervoor hebben gestemd.

Amendement 100151 wordt bij handopsteken verworpen, waarbij de **voorzitter** constateert dat de fracties van de SP, de PvdA, D66 en GroenLinks ervoor hebben gestemd.

Amendement 100152 wordt bij handopsteken verworpen, waarbij de **voorzitter** constateert dat de fracties van de SP, D66 en GroenLinks ervoor hebben gestemd.

De **voorzitter**: Met betrekking tot amendement 100153 is de vraag aan de indieners hoe zij het woord "ombudspersoon" vervangen willen zien.

De heer **Van der Meij** (D66): De formulering wordt: "onafhankelijke arbitrage en ombudsfunctie", zoals de wethouder in eerste instantie heeft aangegeven.

Het gewijzigde amendement 100153 wordt bij handopsteken verworpen, waarbij de **voorzitter** constateert dat de fracties van de SP, D66 en GroenLinks ervoor hebben gestemd.

De **voorzitter**: In de tekst van amendement 100154 wordt "zo veel mogelijk" toegevoegd voor "medezeggenschap". Het amendement is in die zin gewijzigd.

Het gewijzigde amendement 100154 wordt bij handopsteken aangenomen, waarbij de **voorzitter** constateert dat de fracties van de SP, de PvdA, D66, het CDA en GroenLinks ervoor hebben gestemd.

De **voorzitter**: Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen over het na amendering gewijzigde voorstel.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Mijn stemverklaring was afhankelijk van de stemming over de amendementen. Er staat nu een uitgangspunt in waarvan wij het niet verstandig vinden om daar op dit moment mee in te stemmen. We hadden het voorstel graag aangevuld met een aantal uitgangspunten. Dat is niet gebeurd. Daarom zal mijn fractie tegen dit voorstel stemmen.

Het na amendering gewijzigde voorstel wordt aangenomen, waarbij de **voorzitter** constateert dat de SP-fractie ertegen heeft gestemd.

7. Instellen Commissie voor de planning en control

Het voorstel wordt zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen.

8. Voorbereiding portefeuillehoudersoverleggen Holland Rijnland 14-16 mei

De **voorzitter**: U hebt hierover relatief laat een stuk ontvangen. Met betrekking tot het overleg Bestuur en Middelen kunnen er nog geen adviezen gegeven worden vanwege de tijdsdruk, ook bij Holland Rijnland. U moet dus maar even bekijken hoever u hiermee wilt gaan.

De heer **Van der Meij** (D66): Voorzitter. Ik heb een korte vraag. Mijn excuses als ik de procedure niet helemaal ken. In de commissie Burger en Bestuur is een stuk besproken inzake de aanbevelingen van de Rekenkamercommissie over het beheer bij Holland Rijnland van het Regionaal Investeringsfonds en de reactie daarop van het dagelijks bestuur. Het commissiebrede oordeel dat die reactie van het dagelijks bestuur niet toereikend is, staat nog niet in deze brief. Komt dat er nog in of hoort dat er op dit moment niet bij?

De **voorzitter**: Het punt staat op de agenda van het portefeuillehoudersoverleg. Het is evident dat het college daar zal reageren conform het in de commissie geformuleerde standpunt.

De heer **Van der Meij** (D66): Maar dat staat niet in de brief die nu voorligt.

De **voorzitter**: Het is geen brief. Het is een oplegnotitie voor de raad.

De heer **Van der Meij** (D66): In de oplegnotitie wordt dit niet vermeld.

De **voorzitter**: Ik heb al gewezen op de tijdsfactor. Het is overduidelijk dat het college in dat overleg zal opereren conform de in de commissievergadering ingenomen lijn.

De heer **Prang** (CDA): Voorzitter. Ik heb twee vragen over het zesde agendapunt, het virtuele Centrum voor Jeugd en Gezin, en ook twee vragen over het negende agendapunt, de openbare geestelijke gezondheidszorg.

Wat het zesde agendapunt betreft: hoe zit het met de mandatering van de directeur van de RDOG Hollands Midden? Is die anders geregeld dan nu en zijn daar financiële risico's mee gemoeid? Heeft het mogelijk per 2016 uit het virtuele Centrum voor Jeugd en Gezin stappen organisatorische en/of financiële gevolgen voor Voorschoten?

Nu kom ik bij mijn twee vragen over het negende agendapunt, de openbare ggz. In de oplegnotitie staat dat er op 2 juli a.s. een uitgewerkte notitie komt die ook meer duidelijkheid biedt inzake de financiën. Betekent dit dat er ook nog een beslismoment komt voor deze gemeenteraad? Wij zijn het eens met het voorbehoud met betrekking tot de samenwerking in Holland Rijnland met het oog op de toekomstige samenwerking met Leidschendam-Voorburg, Wassenaar en de Haagse regio. Mijn fractie zou graag zien dat de wethouder de raad daarover blijft informeren.

De heer **Van den Dool** (VVD): Voorzitter. Ik heb twee opmerkingen die bedoeld zijn als aanscherpingen. Op het punt van het openbaar vervoer gaat het om de bekende bushalte. Er staat dat Arriva omtrekkende bewegingen gaat maken en onderzoekjes gaat doen. Ik zou dit zodanig willen aanscherpen dat wij er gewoon strak voor gaan pleiten dat die halte daar terug moet komen: geen omtrekkende bewegingen, maar gewoon de terugkeer van die halte.

De tweede aanscherping heeft betrekking op de visie van de provincie op ruimte en mobiliteit. Ook op dat punt willen wij terug naar waar het eigenlijk om gaat. Het is heel belangrijk dat de gemeente vooraan staat bij de inrichting van de ruimte en dat de rol van de provincie meer betrekking heeft op de grotere regio. Wij willen graag dat dat duidelijk is. De gemeente staat op dit punt echt voorop en de provincie heeft echt een provinciale rol. Nu staat er in het stuk nog steeds een beetje dat de provincie zich in alle lagen overal mee bemoeit of wil bemoeien. Wij willen dat de scherpte, zoals die origineel de bedoeling was, erin blijft.

Wethouder **Nieuwenhuizen**: Voorzitter. Het gaat met name om de vragen van de heer Prang. Ik kan daar op dit moment geen antwoord op geven. Ik zal proberen om de antwoorden na het weekend te geven.

De **voorzitter**: Ik neem aan dat we het punt van de heer Van den Dool, de aanscherping ten aanzien van de buslijn, in de overleggen meenemen.

Wethouder **Nieuwenhuizen**: Ja.

De **voorzitter**: Die punten worden dus conform het verzoek meegenomen. Ik constateer dat dit agendapunt hiermee is afgehandeld.

9. Benoeming commissievoorzitters

De voorgedragen kandidaten worden unaniem, met 19 stemmen, gekozen: de heer Van den Dool tot voorzitter van de commissie Burger en Bestuur, de heer Middelburg tot voorzitter van de commissie Wonen, Ruimte en Groen, de heer Zoetemelk tot voorzitter van de commissie Mens en Samenleving en mevrouw Lamers en de heer Van der Meij tot plaatsvervangend voorzitter van alle raadscommissies. Ik feliciteer de voorzitters en hun plaatsvervangers en wens hun heel veel plezier en genoeg in hun functie.

10. Bekrachtiging geheimhouding

Het voorstel wordt zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen.

11. Sluiting

De **voorzitter** sluit om 23.07 uur de vergadering.

Vastgesteld in de openbare vergadering van de raad der gemeente Voorschoten, gehouden op 12 juni 2014.

De griffier,

De voorzitter,

NOTULEN van de openbare vergadering van de raad der gemeente Voorschoten, gehouden op 12 juni 2014 om 20.00 uur.

Voorzitter: de heer drs. J.M. Staatsen, burgemeester.

Griffier: de heer J. van der Does.

Aanwezige leden: de heren F.H.J. von der Assen, mr. drs. C. Bremmer, drs. S.W.C. van den Dool, A.A.L. Eversteijn, H.J. van Haastert, ing. P.T. van der Haven, mevrouw drs. E.C. van Herk, mevrouw drs. M.A.M. Lamers, de heren E.M.L.H. Maassen, drs. M. van der Meij en J.P. Middelburg, mevrouw A. Okma en de heren drs. N. Mol, R.F. Prang en J.C.M. Rasch, mevrouw A.M. Schrijver en de heren J. Smit, A.A. in 't Veen en R.J.M. Zoetemelk.

Aanwezige wethouders: de heer mr. E.P. Beimers, mevrouw B.B.M. Bremer en mevrouw drs. I.C.J. Nieuwenhuizen.

1. **Opening en vaststelling agenda**

De **voorzitter** opent de vergadering en heet alle aanwezigen en kijkers van harte welkom.

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

2. **Vaststellen raadsnotulen van 14 mei 2014**

De notulen worden ongewijzigd vastgesteld.

3. **Lijst van ingekomen stukken voor de gemeenteraad**

Besloten wordt overeenkomstig de voorstellen tot afdoening.

4. **Vragenuurtje**

Hiervan wordt geen gebruikgemaakt.

5.1. **Zienswijze ontwerpbegroting 2015 Holland Rijnland (raadsregistratienummer 3838).**

Het voorstel wordt zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen.

5.2. Zienswijze ontwerp-meerjarenbegroting 2015–2018 Veiligheidsregio Hollands Midden (raadsregistratienummer 3802).

Het voorstel wordt zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen.

5.3. Zienswijze begroting 2015 belastingsamenwerking Gouwe–Rijnland (raadsregistratienummer 3786).

Het voorstel wordt zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen.

5.4. Programmaraad Rijnland Bollenstreek (raadsregistratienummer 3660).

Het voorstel wordt zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen.

5.5. Zienswijze begroting 2015 Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden (raadsregistratienummer 3791).

Het voorstel wordt zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen.

6.1. Meerjarenprogramma Grondexploitatie (MPG) 2014–2017 (raadsregistratienummer 3790).

De heer **Bremmer** (CDA): Voorzitter. Ik wil niet verhehlen dat, al die stukken, getallen en cijfers overziende, mij een bekende verzuchting in gedachte komt van de bekende apostel Paulus, in de Romeinenbrief: "Wat zullen wij wel van deze dingen zeggen?" Hij eindigt die perikoop en de brief met: "Maar in dit alles zijn wij meer dan overwinnaars". Dat stemt in elk geval hoopvol en optimistisch.

In de vergadering van de commissie WRG in mei hebben we over dit Meerjarenprogramma Grondexploitatie 2014–2017 een goede discussie gehad met de kersverse wethouder Beimers. Ik denk dat ik kan zeggen dat dit commissiebreed door alle leden is geconstateerd. Het MPG 2014–2017 heeft de status van een adviesnota aan de raad. Je zou kunnen zeggen dat er jaarlijks sprake is van voortschrijdend inzicht en van een bijgesteld advies. Dat relateert in zekere zin en geeft de betrekkelijkheid van vandaag aan. Het gaat meestal om groot geld en grote getallen. Dan kun je niet zorgvuldig genoeg te werk gaan, zeker in een tijd en in een maatschappelijke context die steeds volatieler of veranderlijker lijkt. Tegen die achtergrond kwamen bij ons vragen op over lessons learned. Ik spreek mijn waardering uit voor D66, dat ons verzoek onmiddellijk ondersteunde, in tegenstelling tot sommige andere fracties. Het waren pittige vragen. Wij nemen de bijlagen bij de antwoorden graag mee als huiswerk voor de komende periode.

Onze fractie past een woord van dank voor de beantwoording van deze vragen. De antwoorden geven een goed en nuttig beeld van het beleid dat sinds 2009 qua projectbeheersing is

ingezet. De beantwoording verheelt echter niet dat enkele van de huidige projecten inderdaad een negatief resultaat hebben. Terecht wordt dan ook in de antwoorden gesteld dat "de politiek" – ik vertaal dat in: wij als raad – daarvoor kan kiezen. Tegelijkertijd denk ik dat het bij een negatief resultaat altijd extra oppassen geblazen is. Daarom nemen wij met extra waardering kennis van deze passage in de beantwoording: "Daarnaast worden vanaf heden" – ik onderstreep graag het woord "heden" – "ook bij de voor- en najaarsnota projectrapportages opgesteld waarin de huidige stand van zaken wordt gepresenteerd". Die rapportages komen uiteraard naast de reguliere momenten waarop de raad wordt voorgesteld om een besluit te nemen over de voortgang van het project. Vanaf heden komen er dus ook bij de voor- en najaarsnota projectrapportages. We nemen daar met instemming kennis van.

Onze indruk is verder dat dit huiswerk voor het meerjarenprogramma redelijk goed gemaakt is. We zijn volgens mij op de goede weg, maar er is in deze materie niet gauw reden voor zelfgenoegzaamheid. Die indruk kun je mogelijk wel krijgen bij kennisneming van het Witte Weekblad van deze week, met de kop "College kijkt tevreden terug". Terugblikken is mooi en ik gun dat het college graag, maar vooruitkijken is beter. Een solide, duurzaam en gezond gemeentelijk huishoudboekje is een permanent verdraaid lastige opgave. Kortom college, ik waarschuw het college namens mijn fractie om niet te snel een roze bril op te zetten; er zijn vandaag Braziliaanse toestanden!

De controlerende rol van de raad wordt dus steeds crucialer. Kortheidshalve noem ik het toegenomen belang van onder andere het risicomanagement, nieuwe wetgeving, wegvallend verticaal toezicht en groeiende budgetten voor de gemeente. De commissie Planning en Control is niet voor niets ingesteld.

Nog een enkele kanttekening naar aanleiding van beslispunt 10. Op pagina 18 van het meerjarenprogramma staat dat het bij een structureel overschot aan middelen aan de raad is om hierover een besluit te nemen. "Jaarlijks kan worden afgewogen welk deel hiervan noodzakelijk is voor toekomstige grondexploitaties (én wijzigingen in bestaande grexen!) en welk deel beschikbaar zou kunnen zijn om eventueel 'af te romen' naar de algemene dienst." Kan de wethouder tegen de achtergrond hiervan politiek-bestuurlijk antwoorden waarom beslispunt 10 zo luidt?

Ik wil wethouder Beimers, die in dezen de komende jaren een belangrijke rol krijgt, een motto meegeven. Ik herinner mij uit mijn eerste periode als raadslid dat op de hamer van de voorzitter van deze raad de spreuk staat "Wees sterk en doe het". Die spreuk is afkomstig uit een verhaal uit het boek Kronieken, waarin koning David zijn zoon Salomo wijsheid toewent bij het bouwen van een nieuwe tempel: "Wees sterk en doe het!" Met deze opgave voor een gezond, solide en duurzaam huishoudboekje zou ik zeggen: wethouder, wees sterk en doe het!

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Voorzitter. De vorige spreker heeft een oud citaat genoemd: "In dit alles zijn wij toch overwinnaars". Daaraan zou ik de pauselijke encycliciek *Populorum*

progressio uit 1967 willen toevoegen. Daaruit blijkt dat er in deze tijden de opgave is om in het kader van sociale gerechtigheid de zaken eerlijk te verdelen. Daarvoor zijn nodig: een goed inzicht in de projecten die wij beginnen en ook een goed verslag daarvan. Dat is meteen een bruggetje naar een compliment voor de heldere verslaggeving over de lopende projecten. We hebben in de commissie en tijdens de presentatie goede discussies gehad. Veel is opgehelderd. In de commissie heeft onze fractie vragen gesteld. In de antwoorden op vragen van andere fracties hebben we gelezen dat de behandeling van die vragen nog aan de orde komt bij de Woonvisie. Niet al onze vragen lenen zich daar echter toe. We vonden het te kort dag om die vragen weer in te leveren, maar een van onze vragen diende ter bevestiging van de gedachte dat er op het Deltaplein nu sociale huurwoningen komen. Het lijkt ons niet dat dit moet wachten op de behandeling van de Woonvisie, want dit is voor het overzicht heel belangrijk. We willen die vragen wel op een rijtje zetten en wachten op de antwoorden. Dat is niet erg, want wij gaan hier gewoon mee instemmen. We willen dit echter wel weten, want wij zijn weetgierig.

De heer **Van Haastert** (D66): Voorzitter. De heer Bremmer van het CDA gaf de nieuwe wethouder van het CDA complimenten. Die complimenten kan de fractie van D66 onderschrijven. We hebben tot nu toe een prettig contact met de wethouder van het CDA. Dat stemt heel positief. Wij vinden het heel mooi dat de vorige twee sprekers hun inspiratie halen uit een christelijke achtergrond. Wij als D66'ers kijken voor onze inspiratie naar de iets recentere geschiedenis, bijvoorbeeld naar de heer Hans van Mierlo, die met zijn politiek probeerde om de burger dichter bij het bestuur te brengen. Wij proberen in ons werk daardoor geïnspireerd te worden. We bekijken dan ook hoe we datgene waartoe het bestuur besluit of waarmee het bezig is, zo goed mogelijk kunnen communiceren naar de kiezer, zodat begrijpelijk is wat er precies plaatsvindt. We vinden het MPG zoals dat nu is geformuleerd, een mooie start, maar we blijven hameren op toegankelijke documenten, niet alleen voor de raadsleden maar eventueel ook voor de mensen die nu thuis mee zitten te kijken en die naar de website van de gemeente gaan om zich in de gang van zaken te verdiepen. Zorg ervoor dat het zo toegankelijk mogelijk is, zodat zij kunnen meedoen met het controleren van de macht.

Het MPG biedt ons een heel goede blik op de ruimtelijke ontwikkelingen in ons dorp. Daaraan zijn kansen en risico's verbonden. Het is goed om daarover van gedachten te wisselen. Dat hebben we in de commissie heel goed kunnen doen. We danken de ambtenaren en het college voor het inzicht dat het MPG ons biedt in de stand van zaken. Enkele risico's worden op deze manier inzichtelijk, waardoor we ook beter weten welke reserves nodig zijn om eventuele klappen op te kunnen vangen. Die risico's zijn aanwezig. We hebben het college verscheidene schriftelijke vragen gesteld. We zijn erg tevreden over de antwoorden die we hebben gekregen. Daardoor wordt voor ons duidelijker welke afweging we moeten maken.

Toch hebben we nog een vraag, die we ook in de commissie al hebben aangestipt. In het voorstel is sprake van het overhevelen van € 1 miljoen van de VRG naar de algemene reserve. Voor D66 blijft het lastig om dit in te schatten en wij vragen om enige terughoudendheid.

Verder zijn wij eigenlijk erg tevreden over de antwoorden op onze vragen en het inzicht dat we nu hebben in de risico's waar de gemeente voor staat.

De heer **Van den Dool** (VVD): Voorzitter. We hebben in de commissie al een goede discussie over dit MPG gehad. De VVD herhaalt dat wij qua gedegenheid en kwaliteit een stijgende lijn zien in het MPG. Dat je niet altijd tevreden bent over de cijfers en enorme verschuivingen, is iets anders, maar dit MPG steekt goed in elkaar.

Wij hebben twee punten. Het eerste punt betreft de situaties waarin het MPG raakt aan grote projecten waarbij de gemeente een grondpositie heeft. Bij grote projecten zijn altijd een goede voorbereiding, beheersing en risico-inschatting nodig. Wij wijzen de wethouder er graag op dat de gemeenteraad met name in de voorbereiding en de beoordeling van de gedegenheid van dat soort grote projecten moet worden meegenomen, zodat we met z'n allen duidelijke beslissingen kunnen nemen om grote mutaties in het MPG gedurende een project tot een minimum te kunnen beperken.

Het tweede punt betreft de risico's. Ook in dit MPG zitten enkele risico's. Zoals het nu voorligt, kan de VVD er prima mee instemmen, maar wij zien wel twee risico's, namelijk ten aanzien van de Duivenvoordecorridor en de Woonvisie, met name in de voorraad nog te bouwen woningen. Die risico's kloppen op dit moment, maar de VVD denkt dat deze risico's in de zeer nabije toekomst zullen gaan schuiven als wij andere beslissingen nemen ten aanzien van het vaststellen van een nieuwe Woonvisie, eventuele wijzigingen in het Duivenvoordecorridorproject of eventuele economische veranderingen in dat project die een groot effect zullen hebben op het MPG. Graag horen wij van de wethouder of wij, als die twee risico's in de nabije toekomst inderdaad gaan schuiven, daar duidelijke inzage in krijgen en of het MPG dan wordt bijgesteld, zodat we niet een heel jaar hoeven te wachten en dan enorm schrikken omdat alles totaal anders is.

De heer **Middelburg** (PvdA): Voorzitter. Ik heb eigenlijk niet veel toe te voegen aan de inbreng van de heer Van den Dool. Ook wij zien duidelijk een stijgende lijn in de kwaliteit van de MPG's. Met de bijzonder heldere extra toelichting die we hebben gekregen van de ambtelijke organisatie, kunnen we de situatie nog beter inschatten. We kunnen de beschreven conjuncturele risico's en projectrisico's goed volgen en plaatsen. We lopen de komende tijd op een aantal punten wel redelijk grote risico's, maar dat is nu eenmaal het gevolg van de projecten die wij hebben gekozen uit te voeren. Wij zijn bijzonder content met dit MPG. Wij zijn ook blij met een klein "zippuntje", de sociale woningbouw, die in 2019 op 35% uitkomt.

Beslispunt 10, het doteren van € 1 miljoen aan de algemene reserve vanuit de reserve voor de risico's is al door anderen genoemd. We geloven best dat dit volgens alle regelen der kunst gebeurt, maar dit zou niet onze eerste keuze zijn geweest. Dit is voor ons echter niet een zodanige halszaak dat wij daar verder moeilijk over doen. Ook daar zullen wij uiteindelijk dus mee instemmen.

Nu we toch bezig zijn met citaten over de kerk en met iemand met de statuur van Hans van Mierlo, heb ik ook een citaat, namelijk van Rudi Carrell. Het is niet echt van toepassing, maar ik moet het toch even kwijt: "Ik zag laatst iemand in de kerk een sigaret opsteken; ik schrok daar zo van dat ik mijn bier liet vallen". Daarmee ga ik terug naar mijn plek.

De **voorzitter**: We zijn heel benieuwd met welk citaat de heer Maassen nu gaat komen.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Ik zal maar niet over de vijf "K's" van Domela Nieuwenhuis beginnen.

In de commissie is het MPG uitgebreid besproken. We hebben daar een zeer inhoudelijke discussie gehad. Daar is niet veel aan toe te voegen. Ik wil nog een paar puntjes aanstippen. Net als de heer Van den Dool maak ik mij zorgen over de risico's die in de Duivenvoordecorridor genomen zijn. Er staat op dit moment een risico van € 8 miljoen. Ik weet dat dat op dit moment niet het acute risico is, maar dat het daar in het slechtste geval op uit zou kunnen komen. Dat forse bedrag baart ons zorgen. Wij hebben het gevoel dat dit weleens een molenstein om de nek van de gemeente zou kunnen zijn. Wij zullen dit dus goed volgen.

Er staan enkele bouwopgaven voor de lange termijn in het MPG. De wethouder gaf in de commissie eigenlijk al aan dat die bouwopgaven achterhaald zijn. Het gaat daarbij om de 5.000 vierkante meter bedrijventerrein en de 21.000 vierkante meter kantoorruimte, die er als bouwopgaven vanuit Holland Rijnland zouden liggen. Iedereen weet dat die nooit gebouwd zullen worden omdat zij nooit gevuld zullen worden. Dat gaat natuurlijk geactualiseerd worden. We zullen zien waar het dan op uit komt. Ik had het prettig gevonden als in dit MPG was opgenomen dat dit weliswaar gepland is maar dat er eigenlijk niet meer serieus aan gedacht wordt om dit te doen.

Een ander punt is de woningbouwopgave die voor de langere termijn is gepland vanuit Holland Rijnland. Er staan nu 575 woningen in de opgave, maar die zijn nog niet gepland. Dat volgt ongetwijfeld nog. Wij hadden wel graag gezien dat de toezegging dat wij zouden vernemen welke projecten dit zijn, was uitgevoerd; dat was prettig geweest. We hebben dat nog niet gezien. Het is dus nog niet duidelijk welke projecten dit zijn. We zullen daar verder over praten bij de behandeling van de Woonvisie. Dan zal de visie van de SP gedetailleerder naar voren komen. Laat ik daar alvast helder over zijn: de SP is ervoor dat er voldoende betaalbare woningen zijn in Voorschoten. Daar zullen we ook bij de Woonvisie op insteken.

Wethouder **Beimers**: Voorzitter. Ik dank de raadsleden en de fracties voor hun inbreng op het belangrijke punt van de grondexploitaties. De heer Bremmer van het CDA constateerde terecht dat we in de beantwoording van de vragen hebben aangegeven dat het onze bedoeling is om voortaan zowel bij de voorjaarsnota als bij de najaarsnota te rapporteren. Ik denk dat dat een aanwinst is. Daardoor kan de raad de voortgang van de projecten beter volgen dan nu misschien het geval is. Ik ben het ook met de heer Bremmer eens dat zelfgenoegzaamheid een slechte eigenschap is. Ik ben het ook helemaal met een andere spreker eens dat het

vooral goed is om vooruit te kijken en beleid te vormen. Daar zijn wij dagelijks mee bezig. Daarover zullen wij in deze periode natuurlijk ook intensief met elkaar in gesprek raken.

De heer Bremmer en de meeste andere sprekers hebben aandacht gevraagd voor beslispunt 10. Daarin wordt voorgesteld om € 1 miljoen van de vereveningsreserve grondexploitaties over te boeken naar de algemene reserve. De reden daarvoor is dat de omvang van de VRG wordt bepaald op basis van de risico's, de feiten en de cijfers die uit de grondexploitaties blijken. Je moet een voorziening hebben die daarbij past. Je wilt uiteraard altijd een voorziening hebben die toereikend is. In het verleden reageerden de accountants natuurlijk vooral op situaties waarin voorzieningen ontoereikend waren. Het is natuurlijk ook niet best als dat zo zou zijn. In ons geval is de voorziening eigenlijk € 1 miljoen te ruim. Het merkwaardige is dat ook dat voor accountants een reden kan zijn om kanttekeningen te plaatsen bij de getrouwheid van de jaarrekening. In eerste aanleg lijkt het een beetje een luxeprobleem als een voorziening te groot is, maar het is heel goed om zoveel mogelijk ruimte te hebben voor een zo breed mogelijke aanwending van de middelen; dat zeg ik ook aan het adres van de raad als budgethouder van deze gemeente. Dat bereik je door de middelen die je overhebt, te stoppen in de algemene reserve. Dan kan op een later moment altijd nog besloten worden om de middelen uit de algemene reserve indien nodig aan te wenden, bijvoorbeeld voor de 3D-operatie, extra wegenonderhoud of andere denkbare nuttige bestedingen. Daartoe kan uiteraard ook, indien dat nodig is, de bestemming van de voorziening reserve grondexploitatie behoren. Dat wij € 1 miljoen kunnen overboeken naar de algemene reserve – wat het college betreft, zouden we dat moeten doen – is het resultaat van de feiten, de cijfers en de berekeningsmethodieken die worden toegepast om de juiste omvang van de VRG te bepalen. Dat is een beknopte extra toelichting van de reden waarom wij vinden dat wij dit aan de raad, de budgethouder, moeten voorstellen.

Mevrouw Lamers van GroenLinks verwees naar een encycliek van de paus. Dat doet mij deugd. Ik had die encycliek zelf nog niet gelezen, maar dat komt volgens mij door mijn gebrekkige kennis van het Latijn, hoewel ik aanneem dat er ook een vertaling beschikbaar is. Mevrouw Lamers gaf aan dat op een later moment nog antwoorden zullen worden gegeven in het kader van de totstandkoming van de Woonvisie. Dat bevestig ik graag.

De heer Van Haastert nodigde ons ertoe uit om over de ingewikkelde materie van de grondexploitaties nog wat duidelijker te communiceren naar onze burgers. Die uitnodiging neem ik graag ter harte. Ik denk dat dat een goede suggestie is. Ik denk eerlijk gezegd ook dat het mogelijk zou moeten zijn om daarvoor op basis van de expertise over grondexploitaties, die bij onze werkorganisatie gelukkig ruim aanwezig is, en de expertise over voorlichting een "managementsamenvattingsachtige" tekst te produceren die op hoofdlijnen enig inzicht geeft in wat er op het terrein van de grondexploitaties gebeurt. De concrete projecten zijn volgens mij ook concreet genoeg om die in begrijpelijke termen voor het voetlicht te brengen. Ik dank de heer Van Haastert dus voor die suggestie; wij zullen daar serieus verder mee gaan. De heer Van Haastert sprak ook over de overboeking naar de algemene reserve. Daar kom ik nu niet meer op terug.

De heer Van den Dool van de VVD-fractie nodigde het college ertoe uit om de raad mee te nemen in de voorbereiding van grote projecten, met name ten aanzien van de ontwikkeling van de risico's bij heel grote projecten. Hij noemde daarbij terecht de Duivenvoordecorridor en de ontwikkeling van de Woonvisie. Dat is een alleszins redelijke vraag en ik zeg de heer Van den Dool en de raad graag toe dat ik dat zal doen, want ik denk dat het de taak van het college is om de raad te informeren als er nieuwe informatie beschikbaar is over nieuwe ontwikkelingen op dat vlak. Indien daar aanleiding toe is, zullen we natuurlijk ook zo snel mogelijk tot bijstelling van de risico's en de voorzieningen proberen te komen.

Ik dank de heer Middelburg voor zijn waarderende woorden over de voorgelegde rapportages en voor de door hem betachte coulance ten aanzien van de overboeking van € 1 miljoen uit de VRG naar de algemene reserve. Ik kan mij heel goed voorstellen dat de heer Middelburg blij is met 35% sociale woningbouw, want ik denk niet dat heel veel gemeenten dat percentage halen. Het is overigens alweer een tijd geleden dat ik naar Rudi Carrell kon kijken.

De heer Maassen zei, net als anderen, terecht dat wij alert moeten zijn op de risico's die zich in de Duivenvoordecorridor voordoen. Dat zijn wij zeker. Dat betreft in eerste aanleg collega Bremer en ik, collega Bremer vanuit de verantwoordelijkheid voor ruimtelijke ordening en ik vanuit de verantwoordelijkheid voor grondzaken en financiële aspecten. Het is een prachtig project, maar ook een project van een zeer substantiële financiële betekenis. We hebben in de commissie inderdaad gesproken over het herijken van allerlei ramingen met betrekking tot locaties voor bedrijven en kantoren, omdat die ramingen nog uit de betrekkelijke hoogconjunctuur dateren. Daarbij volgt het meerjarenprogramma uiteraard het beleid en de ontwikkelingen. Het spijt mij dat de heer Maassen nog geen antwoord heeft gekregen op zijn vraag over de 575 woningen en de onderverdeling daarvan, maar ook hij is vanavond coulant, want hij heeft gezegd dat hij die informatie tegemoet ziet bij de bespreking van de Woonvisie. Daarmee beëindig ik mijn eerste termijn.

De **voorzitter**: Ik mis alleen nog een citaat.

Wethouder **Beimers**: Die houdt u van mij te goed. Ik kom daar een volgende keer op terug.

De **voorzitter**: Ik constateer dat er geen behoefte is aan een tweede termijn.

Het voorstel wordt met algemene stemmen aangenomen.

6.2. Jaarrekening 2013 Voorschoten (raadsregistratienummer 3768).

De heer **Rasch** (ONS Voorschoten): Voorzitter. Vanavond is een van die bijzondere avonden waarop wij als raad een van onze belangrijkste rollen kunnen vervullen, namelijk die van toezichthouder op het door het college gevoerde beleid, aan de hand van het jaarverslag van 2013. Half Voorschoten is op dit moment aan de buis gekluisterd om te volgen wat wij hier

doen. Het spel wordt gevolgd, er wordt bekeken hoe de passes worden verdeeld en de spanning stijgt thuis, maar uiteindelijk gaat het om de vraag hoe de wedstrijd afloopt. Als raad willen wij met nadruk op drie aspecten gaan letten. Ten eerste: is de bedrijfsvoering op orde? Ten tweede: houden wij ons aan onze wettelijke verplichtingen? Ten derde: maken wij onze ambities waar? Ik benadruk daarbij dat de eerste twee punten eigenlijk slechts randvoorwaardelijk zijn om het derde punt inhoudelijk goed te kunnen beoordelen. Laten we wel wezen: de bedrijfsvoering en de wettelijke taken zijn niets anders dan de grenzen van het speelveld. Het gaat om het spel dat op het speelveld gespeeld moet worden. Daarbij gaat het om de vraag of wij onze ambities waarmaken. Daar gaat het eigenlijk om. En ja, wij maken onze ambities waar. We hebben de financiën grotendeels op orde. We hebben grote projecten in gang gezet: de Dobbewijk, de Vlietwijk, de start van de huisvesting in Noord-Hofland. Op al die projecten kunnen wij zeer tevreden terugkijken.

Toch zijn er twee aandachtspunten, suggesties voor verbetering die wij graag mee willen geven. Het eerste punt betreft de leesbaarheid van het stuk; die is ook in de commissie uitgebreid gememoreerd. Ik heb het niet over het taalgebruik of over de uitgebreidheid of beperktheid van de beschrijvingen van de verschillende onderwerpen. Ik heb het over de vraag hoe het met de bedrijfsvoering gaat; hebben wij ons aan onze wettelijke taken gehouden en hebben wij onze ambities gerealiseerd? Het is te vinden, maar niet makkelijk. Op dat punt is verbetering mogelijk. Ik ben dan ook uitermate tevreden en blij dat het college bij monde van wethouder Beimers heeft toegezegd hier graag de schouders onder te willen zetten en hieraan mee te willen werken. Dat gaan wij doen in de commissie Planning en Control. Dat is een uitstekende zaak. Dank daarvoor!

Een ander verbeterpunt is onder de aandacht gebracht door de accountant en betreft zowel de bedrijfsvoering als onze wettelijke taken. Eigenlijk zijn dat zaken waarover wij het niet zouden moeten hebben. Het is dus eigenlijk zonde van onze tijd dat we het daarover moeten hebben, maar helaas. De accountant gaf het signaal dat de gemeente traag is in het verstrekken van beschikkingen. Ik trek het iets breder, want de accountant constateerde dit naar aanleiding van subsidiebeschikkingen, maar het gaat natuurlijk om alle beschikkingen. De burgers, bedrijven en instellingen hebben recht op een fatsoenlijke beantwoording binnen een fatsoenlijke termijn. Sterker nog: dat recht is wettelijk verankerd. Over dit onderwerp heb ik een motie in voorbereiding die ik vanavond zal indienen. Daar zullen we het in de tweede termijn over hebben.

De **voorzitter**: Hebt u de motie bij dezen ingediend of gaat u die nog indienen?

De heer **Rasch** (ONS Voorschoten): U mag de motie als ingediend beschouwen. De motie luidt:

"Motie 100159.

De raad van de gemeente Voorschoten, in vergadering bijeen d.d. 12 juni 2014,

overwegende het oordeel van de accountant met betrekking tot het te laat beschikken van subsidies in 2013;

overwegende dat de coalitie dienstverlening aan burgers en instellingen hoog in het vaandel heeft staan;

overwegende dat de overheid zich aan de eigen regels moet houden;

overwegende artikel 6.2.b, dat stelt dat een niet tijdig genomen besluit gelijkgesteld wordt met een besluit dat voor bezwaar vatbaar is;

verzoekt het college, in zijn verordening op te nemen dat bij het niet tijdig nemen van een besluit, dit besluit door de aanvrager opgevat mag worden als een toekenning,

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: Oké. Ik denk dat iedereen de motie kent. De motie maakt nu dus deel uit van de beraadslaging.

De heer **Rasch** (ONS Voorschoten): Als ik het goed heb begrepen, staat de motie ook bij de stukken.

De **voorzitter**: Ja, maar nu kunnen de andere fracties er in hun termijn ook op reageren.

De heer **Rasch** (ONS Voorschoten): Zoals ik al zei, wil ik daar in de tweede termijn graag wat uitgebreider op ingaan, als daaraan behoefte bestaat bij mijn collega-raadsleden.

In de jaarrekening van 2013 zijn de ambities verwoord die in 2010 zijn geformuleerd en in 2012 zijn aangescherpt met betrekking tot het jaar 2013. In het voorjaar van 2012 zijn ze geformuleerd en in het najaar van 2012, in november, zijn ze vastgesteld in deze raad. Wij kijken nu terug op die ambities: hebben wij ze gerealiseerd? Zoals ik al zei, is het antwoord in grote lijnen "ja". Er is grote tevredenheid. Complimenten voor het college voor wat er is bereikt en complimenten voor de raad, die daaraan heeft meegewerkt.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Zoals de Rasch al aangaf, is dit de jaarrekening van 2013, die is vastgesteld bij de begroting voor 2012. Op dit moment wordt de jaarrekening afgerekend en afgerond. Ik heb in de commissie al aangegeven dat de SP nog niet in de gemeenteraad zat ten tijde van dat begrotingsjaar, die begrotingsbehandeling en dat politieke jaar. Ik vind het dan heel vreemd als wij nu wel iets zouden moeten vinden van de afrekening. Daarom zal ik niet inhoudelijk ingaan op deze jaarrekening. Je hoeft niet alleen de laatste vijf minuten van een film te bekijken; zo voelt het een beetje.

Ik wil wel ingaan op het voorstel van de heer Rasch, omdat dat een praktisch voorstel is over de dienstverlening door de gemeente. Ik vind de gedachte sympathiek, maar ik vind dat de door hem voorgestelde consequentie een beetje te ver gaat. Ik heb het idee dat die consequentie misschien tot een onwerkbaar situatie zou leiden. De SP steunt zeker de gedachte dat de gemeente goede service moet verlenen en op tijd moet reageren, maar zal deze motie dus niet steunen, omdat de consequentie dat te laat reageren automatisch instemming betekent, ons net te ver gaat. Er moet inhoudelijk naar gekeken kunnen worden.

De heer **Middelburg** (PvdA): Voorzitter. Mijn fractie herhaalt graag haar opmerking over het MPG: wij zien duidelijk een stijgende lijn in de leesbaarheid en de begrijpelijkheid van de financiële stukken, ook van deze jaarrekening, waarvoor onze complimenten. Wij zijn blij dat in de commissie is toegezegd dat er nog harder aan wordt gewerkt om de stukken nog leesbaarder te maken. Wij zijn ook zeer blij met de toezegging van het college naar aanleiding van de vraag van een fractie – ik weet niet meer welke fractie – om dit vooraf te laten gaan door een gedegen samenvatting. Het was de fractie van D66; dat schiet mij nu ineens spontaan te binnen. Wij vinden het heel goed om de nieuw ingestelde commissie Planning en Control nauw te betrekken bij die verbeteringen.

We willen een paar puntjes aanstippen. Het college heeft in de commissie toegezegd dat het goed zal kijken naar de rentecomponent bij grondleveringen: zit die in onze standaardcontracten? Ik heb het antwoord daarop nog niet gezien, maar misschien heb ik dat over het hoofd gezien. Het is in ieder geval belangrijk dat dit gebeurt.

We zijn ook blij dat er eindelijk meer duidelijkheid is gekomen over de precieze status van de duurzaamheidsreserve. We vinden het wel jammer dat daar flink wat minder in zit dan we met z'n allen zouden willen, maar het is nu ieder geval duidelijk waar het om gaat.

We zijn ook blij dat het college heeft aangegeven dat het de kritiek van de accountant ter harte neemt, want er zitten toch wel wat vlekjes, schoonheidsfoutjes, in deze jaarrekening. Dat kan natuurlijk altijd gebeuren. Ik zeg daar graag gelijk bij dat dit allemaal binnen de toegestane marges valt en dat de accountant wel goedkeuring heeft verleend. Begrijp mij dus niet verkeerd, maar wat mijn fractie betreft, zou het streven naar nul onrechtmatigheden een goed streven zijn. Daarmee is uiteraard niet gezegd dat er sprake moet zijn van nul afwijkingen van de begroting. Dat kan in de echte wereld immers niet. Een foutje kan ook gemaakt worden, maar wij zien de volgende keer toch graag geen onrechtmatigheden.

We maken ons nog licht zorgen over de egaliseringsreserve voor de afvalstoffen. Het is enigszins toegelicht, maar er zijn bij ons toch nog zorgen. Die egaliseringsreserve is er natuurlijk ook om de lasten evenredig te houden. Wij hopen dat de meevaller waar het college op rekent bij het opnieuw aanbesteden en vermarkten van het afval, daadwerkelijk zo positief uitvalt als gehoopt.

Tot slot memoreer ik graag de toezegging dat het voorstel voor het financieren van € 9 miljoen voor de RijnlandRoute uiterlijk in het laatste kwartaal van dit jaar naar de raad gaat. Daar zijn wij blij mee, want wij worden daar graag bij betrokken.

Ik reageer alvast kort op de motie van ONS Voorschoten. Ik kan mij aansluiten bij de opmerking van de heer Maassen van de SP. We vinden het een bijzonder sympathieke motie en een heel goed streven. We zijn benieuwd of het college een voorstel heeft voor een andere manier om op dit punt toch een goed effect te bereiken, maar wij vinden het erg ver gaan om een aanvraag zonder een inhoudelijke toetsing automatisch toe te wijzen. Wij horen echter graag wat het college op dit punt nog te bieden heeft.

De heer **Van der Haven** (VVD): Voorzitter. De VVD-fractie zal instemmen met deze jaarrekening, niet omdat we van plezier staan te juichen over onze financiële positie, maar wel omdat deze jaarrekening inhoudelijk en technisch klopt. Wat erin staat, is juist. Dank daarvoor, en ook voor de leesbaarheid.

Deze jaarrekening laat zien waar wij staan. De gemeente doet haar stinkende best om alle ballen in de lucht te houden, met veel aandacht voor sociaal beleid. We proberen de openbare ruimte op orde te houden en we hebben een klein aantal projecten waarmee wij toch blijven investeren in de toekomst. En toch, met een toenemend aantal taken en een afnemend budget is het worstelen om een goede financiële positie te houden. We hebben allemaal kunnen zien dat de RijnlandRoute daar dit jaar flink in hakt. De dubbelrol van de provincie, die als toezichthouder exact weet hoe wij ervoor staan en veel macht in handen heeft, heeft ons maximaal uitgeknepen. In het bedrijfsleven heb ik geleerd dat je nooit een auto moet kopen van je boekhouder. Zo zou je ook kunnen zeggen: koop nooit een tunnel bij je toezichthouder. Het gaat om € 9 miljoen.

We hebben in de commissie al veel gewisseld. Daarom hebben wij geen vragen meer, maar wij hebben wel drie opmerkingen.

De **voorzitter**: Even tussendoor: er worden nu hapjes uitgedeeld. U weet misschien dat ik een rondje langs de raadsleden heb gemaakt. Deze hapjes zijn een van de concreetste effecten van dat rondje. Eet smakelijk en veel gezondheid!

De heer **Mol** (VVD): U hebt nog niet met mij gesproken.

De **voorzitter**: Dat is zo. Ik moet nog spreken met de heer Mol, de heer Von der Assen en de heer Maassen. Als uit die gesprekken andere signalen naar voren komen, merkt u dat direct in de volgende raadsvergadering.

De heer **Van der Haven** (VVD): We zullen onze wensen inleveren, voorzitter.

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Ik heb een interruptie over deze bijzonder gezonde en heerlijke hapjes. Ik kan mij herinneren dat aan het eind van de eervorige raadsperiode GroenLinks om precies zulke hapjes verzocht. Die kregen we toen volgens mij twee keer, maar vervolgens kwamen de kroketten toch weer door de achterdeur naar binnen. Wees nu dus alert en zorg ervoor dat dit zo blijft. Wij steunen dit.

De **voorzitter**: Nog even een citaat: als twee keer hetzelfde wordt gezegd, is het nog meer waar!

De heer **Van der Haven** (VVD): Zoals gezegd: ik heb drie opmerkingen. Er wordt gesteld dat er sprake is van een goede projectbeheersing. De VVD kan niet genoeg benadrukken dat we dat zo willen houden en waar mogelijk zelfs willen verbeteren. We lopen met onze projectenportefeuille de grootste risico's, met de Duivenvoordecorridor voorop. College, houd daar grip op!

Ook op het punt van het gemeentelijke rioleringsplan zien wij risico's. Daar hebben wij in de commissie over gesproken. Wij gaan ervan uit dat wij dat nieuwe rioleringsplan nog voor of anders ten minste gelijktijdig met de nieuwe begroting zullen krijgen. Je ziet in de Vlietwijk wat zo'n rioleringsprojectje kan gaan kosten, namelijk een slordige € 8 miljoen in één wijk. Wij houden ons hart vast voor wat er in de rest van Voorschoten nog moet gebeuren. College, maak haast!

Tot slot: werk. De Nederlandsche Bank zei deze week dat het de goede kant op gaat met onze economie. Gelukkig, met een nog slechter perspectief zou de huidige situatie helemaal zorgelijk zijn. Toch is de instroom in uitkeringssituaties op dit moment nog hoger dan de uitstroom. De instroom kunnen wij niet of nauwelijks beïnvloeden, maar de uitstroom wel. College, aan het werk!

Met die drie opmerkingen stemt de VVD graag in met de jaarrekening. De motie van ONS Voorschoten vinden wij sympathiek. Het idee dat een gemeente binnen een bepaalde termijn op aanvragen moet beschikken, lijkt ons geen slechte zaak. De jurist in onze fractie liet overigens weten dat acht weken gebruikelijk is. Maar goed, daar kun je nog met elkaar over steggelen. Ik vraag mij echter af – dat is in eerste instantie een vraag aan het college – of het altijd aan de gemeente ligt. In hoeverre heeft ook de aanvrager een rol in het ontstaan van vertraging en hoe gaan we daar dan mee om? Wij krijgen graag antwoord van het college op die vraag voordat wij een definitief standpunt over de motie innemen.

De heer **Van der Meij** (D66): Voorzitter. Ik wilde heel spontaan met een citaat beginnen; ik had dat citaat afgelopen week al bedacht. "Gelukkige families lijken op elkaar, maar ongeluk wordt door allen op eigen wijze gedragen". Ik zie nu iedereen piekeren: is dat misschien een citaat van Cicero? Enkele raadsleden piekeren niet. Het was een citaat van Tolstoj, de openingszin van Anna Karenina. Ik zal nog meer over boeken zeggen.

Voor u staat een gelukkige fractievoorzitter. Ik zal uitleggen waarom ik dat ben. Ten eerste memoreer ik graag de uitslag van de Europese verkiezingen, waarbij in Voorschoten meer dan 20% van de stemmen op D66 is uitgebracht. Dat betekent dat we op dit moment virtueel de grootste fractie hebben. Ik herinner daar maar aan. Dat belooft iets voor de komende periode!

De heer **Middelburg** (PvdA): Ik wijs de heer Van der Meij erop dat ook mijn partij die eer ooit heeft gehad.

De heer **Van der Meij** (D66): Er is een verschil tussen verleden en toekomst, mijnheer Middelburg. Ik kijk graag naar de toekomst.

De heer **Rasch** (ONS Voorschoten): Ik herinner de heer Van der Meij eraan dat ook ONS Voorschoten virtueel en ook in werkelijkheid de grootste partij van Voorschoten is geweest.

De heer **Van der Meij** (D66): Ook dat is heel erg leuk. Ik neem aan dat u niet hebt deelgenomen aan de door mij genoemde Europese verkiezingen.

De **voorzitter**: Ook de heer Zoetemelk wil iets zeggen. Laten we nu maar even het rondje afmaken. De heer Zoetemelk voert nu overigens voor het eerst als voorzitter van de CDA-fractie het woord. Ik wens hem geluk, heel veel vreugde en plezier met die benoeming.

De heer **Zoetemelk** (CDA): Dank u wel, voorzitter. Het mooie is dat D66 en ONS Voorschoten uit elkaar zijn gegaan. De uitslag van de gemeenteraadsverkiezingen zou weleens heel anders kunnen zijn geweest als zij samen waren gebleven. Daar wijst die uitslag van de Europese verkiezingen namelijk op.

De heer **Van der Meij** (D66): Waarvan akte.

De **voorzitter**: Goed, hebt u nu allemaal uw politieke oprispingen geuit? Dan stel ik voor dat de heer Van der Meij nu doorgaat.

De heer **Van der Meij** (D66): Dit worden bijna algemene beschouwingen.

De tweede reden waarom ik gelukkig ben, is dat de wethouders kennis hebben kunnen maken met de Voorschotense bevolking. Wat D66 betreft, hadden we die kennismaking met de gehele raad gedaan. Ik vind het een goed voorstel om dat de volgende keer zo te doen.

De derde reden waarom ik gelukkig ben, is dat de Amnesty-boekenbeurs die jaarlijks in Voorschoten wordt georganiseerd, dit jaar toch doorgaat. Dat gebeurt niet in Voorschoten; er is een locatie gevonden in Leidschendam. Ik heb een heel prettig gesprek met de wethouder gehad. Ik dank het college voor het volgend jaar beschikbaar stellen van een locatie voor de Amnesty-boekenbeurs, zodat die dan weer gewoon in Voorschoten kan plaatsvinden. Ik

ben gelukkig met die boekenbeurzen, omdat je daar juweeltjes van boeken kunt scoren. Ik heb er een paar meegenomen. Dit is "Kees de jongen", van Theo Thijssen; oud, maar niet verouderd. Ik heb ook een heel aardig boek van een scenarioschrijver die samen met Hitchcock de scenario's voor diens films schreef; ook dat boek kan ik aanbevelen. Natuurlijk heb ik ook een boek van Nobelprijswinnaar Márquez, "Honderd jaar eenzaamheid". Het belangrijkste boek dat we op de Amnesty-boekenbeurs kunnen vinden – dat is echt iets voor fanatiekelingen – is echter natuurlijk eigenlijk de programmarekening 2011–2013 van de gemeente.

Ik begin telkens opnieuw met het lezen van de jaarrekening, hoofdzakelijk omdat ik niet goed begrijp wat er staat. Ik hoop dat ik het snap als ik het nog eens lees. Thuis werd er al aan mij gevraagd waarom ik weer in hetzelfde boek begon te lezen. Zoals mijn collega al zei, leggen wij onze achterban graag uit waarom wij hier zitten en leggen wij graag verantwoording af. Ik heb thuis op mijn achterban geoefend: hoe werkt die begroting nou? Daar is een bepaalde techniek voor en die noemen we BBV. Ik heb dat voor de familie thuis vertaald in huis–tuin–en–keuken–taal. Ik zei: "Papa en mama verdienen samen €3.000 netto per maand, we geven €4.000 uit, we halen €1.500 uit de spaarpot en dan houden we per maand €500 over". Daar stond de familie van te kijken, want die vond dit een zeer merkwaardige manier van rekenen, maar dat is nou het BBV. Daarom pleit ik ervoor dat we, als de gemeente in 2013 een verlies lijdt van 3 ton, als er geld uit de spaarpot komt en als er dan een winst is van € 500.000, dat helder en duidelijk maken en dat we ook duidelijk maken waar die gelden vandaan komen, hoe die tekorten ontstaan en hoe we die dekken. Dat vind ik belangrijk. Ik sluit mij dan ook aan bij het voorstel van vorige sprekers om te proberen om de jaarrekening en de begroting helderder te maken.

Uit de jaarrekening komen enkele hoofdlijnen naar voren. Ik zal aangeven aan welke hoofdlijnen wij hechten. Ten eerste: afspraak is afspraak. Als we met elkaar een budget hebben afgesproken voor bepaalde typen uitgaven, houden we ons aan dat budget per type uitgave. Dan gaan we niet ineens binnen een heel programmaonderdeel switchen. Dat vind ik een belangrijk punt. Als we het budget overschrijden – dat geldt van werkorganisatie tot Rekenkamer en tot gemeenschappelijke regelingen – wordt dat gecompenseerd. Als er onrechtmatige uitgaven zijn – dat kan niet de bedoeling zijn – is het belangrijk dat het college aangeeft dat die onrechtmatige uitgaven niet meer voorkomen en dat wellicht niet de goede technische oplossing is toegepast. Dan beschouwen we dat als een eenmalige noodzakelijke correctie.

Het tweede punt dat ik graag naar voren wil brengen, is dat we al een aantal jaren schuiven met de investeringsboeggolf. U kent het gezegde "schrijven is schrappen". Wij hebben op dit moment de neiging om misschien te schrappen in het aantal projecten. Overweeg dat!

Ons laatste punt betreft de betalingstermijnen die de gemeente hanteert. We hebben gevraagd of onze leveranciers binnen 30 dagen worden betaald. Het eerlijke antwoord is "nee". Wij stellen ons voor dat dat wel gaat gebeuren. Het moet en kan beter. Het bedrijfsleven

wacht op orders en is blij met orders, maar onze ondernemers zijn nog blijer als zij op tijd worden betaald. Aansluitend daarop neigen wij ertoe om de motie van ONS Voorschoten te steunen om ervoor te zorgen dat ook degenen die subsidie van de gemeente ontvangen, binnen de daarvoor geldende wettelijke termijnen antwoord krijgen.

Ik dank het ambtelijk apparaat en de wethouder hartelijk voor de uitgebreide toelichting die de afgelopen periode is gegeven. Ik eindig niet met een oproep aan de raad, maar met een oproep tot duurzaamheid. We zitten op dit moment met allerlei oranje plastic cadeautjes bij supermarkt A, supermarkt B en supermarkt C. In de huidige periode is het ongeveer hetzelfde als met carnaval: je verheugt je erop en wanneer je wakker wordt, heb je een kater. Dan zijn al die plastic dingetjes overbodig geworden. Ik pleit ervoor dat de supermarkten zo snel mogelijk na de wereldkampioenschappen bakken neerzetten om dat plastic in te zamelen en dat zij de volgende keer spullen van duurzaam materiaal maken.

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Voorzitter. Is het college de afspraken nagekomen en zijn de ambities gerealiseerd? Is er zorgvuldig omgegaan met het gemeenschapsgeld? Is er te veel of juist te weinig geld uitgegeven? Kunnen wij als raad voldoende inzicht krijgen in wat het college in 2013 heeft gedaan? Dat zijn belangrijke vragen die aan de orde komen bij de bespreking van de jaarrekening en het jaarverslag. Die vragen raken de burgers van Voorschoten, omdat het inderdaad gaat om de vraag of het gemeentebestuur doet wat er is beloofd en of de gemeenteraad de vinger voldoende aan de pols houdt. Ik sluit mij aan bij de opmerking van vorige sprekers dat het verslag steeds beter wordt. Wij steunen het voorstel voor een goede samenvatting aan het begin. Het zou heel goed zijn als die er komt; daar zijn wij positief over. Er is ook al gezegd dat er zaken zijn gerealiseerd en ook dat verdient een compliment. De belangstelling van GroenLinks gaat echter natuurlijk onder andere uit naar het beleid op het punt van duurzaamheid. Wat is er op dat punt afgesproken, wat is er nagekomen en kunnen wij de vinger daarbij goed aan de pols houden? Het antwoord kan niet positief zijn. Let wel: dat gaat niet om de afspraken die zijn gemaakt; daar hebben we in een ander verband over gesproken. Het gaat om de vraag of die afspraken zijn uitgevoerd en of de ambities waar zijn gemaakt.

Ik kan een paar voorbeelden geven die ons treurig stemmen, ten eerste het in het milieubeleidsplan en het milieuprogramma als ambitie genoemde terugdringen van de CO₂-uitstoot. In het hoofdstuk waarin die ambitie wordt genoemd, lezen we niets over de realisatie. Ja, er staat dat die ambitie er is, maar hoe zit het nou? We hebben vorig jaar gevraagd hoeveel minder CO₂-uitstoot er in 2012 was. Toen was het antwoord: niets minder. Aan de ambitie was dus niet voldaan. Dit jaar hebben we daar weer naar gevraagd: hoe zit het dan met 2013? Er is immers een ambitie. We hadden het graag ambitieuzer gewild, maar "minder" is ook een ambitie. Het antwoord daarop was dat we daarvoor geen monitor hebben. O, heeft die van 2012 dan de geest gegeven? Dit komt gek op ons over en dit geeft niet het gevoel dat er een consequente monitoring plaatsvindt. Bovendien: als er geen monitor is en als je dus nooit kunt meten of je je doel bereikt, waarom spreken de raad en het college dan af om

minder CO₂ uit te stoten? We zitten hier niet om onze tijd te verdoen. Wij weten dat dit wel kan. Dit klopt natuurlijk niet en hier houdt de raad de vinger ook niet aan de pols.

Laten wij het ook maar weer eens over de reserve duurzaamheid hebben; de PvdA heeft daar al een vraag over gesteld. Ons was bekend waarom er minder geld in die reserve zit; er waren namelijk te weinig plannen voor, hoewel wij daar jaar in, jaar uit naar hebben gevraagd. Daar gaan we niet meer op in, want dat was inderdaad een afspraak, maar er zouden gemeentelijke projecten komen. We hebben daarnaar gevraagd. Er zijn initiatieven ingediend door burgers, op aanvraag van het college. Enkele van die initiatieven zijn gehonoreerd. We hebben gevraagd om een plan te maken, om het geld concreet te verdelen en om kredieten te reserveren voor burgerinitiatieven. We hebben wethouder De Beer gevraagd of er nog ruimte is voor burgerinitiatieven of dat het college het voortouw gaat nemen. Of is alles al ingedeeld en gaat er zoveel geld naar dit en zoveel geld naar dat? We moeten overigens wel zeggen dat de scholen al heel veel hebben gekregen uit deze reserve. We lezen in de beantwoording dat die burgerinitiatieven nu eigenlijk een gepasseerd station zijn. Inmiddels zijn we tureluurs. Wij snappen er niets meer van. Wat is nou het beleid? Wat kunnen wij nou aan burgers vertellen? We zullen hier nu geen opheldering over krijgen, maar we hopen dat die wel snel komt en dat er dan gewoon afspraken worden gemaakt, zoals op ieder ander beleidsterrein, dat er gemonitord wordt, zoals op ieder ander beleidsterrein, en dat we ook heel serieus bekijken of de ambities zijn gerealiseerd.

Het tweede punt dat wij ter sprake brengen, is het niet uitgevoerde beleid. De heer Van Rixtel is daar in de commissie al op ingegaan. In de beantwoording van de vragen is verwezen naar bijlage 1. Die bijlage hebben we gelezen, van voor naar achter en van achter naar voren en we hebben er bovendien flink doorheen gespit. Ik geef één voorbeeldje; we hoeven geen antwoorden op vragen te krijgen, maar dit illustreert waar wij mee zitten. Bij de vervanging en nieuwbouw van De Vink staat een positief saldo van ruim € 431.000. Daar gaat nog wat geld vanaf; uiteindelijk blijft er € 250.000 over. Dat is goed om te weten. We zijn blij met die informatie en er is al heel wat opgelost, maar bij het nagaan van de gegevens komen er weer vragen op. Er was te ruim begroot. Het kan heel gunstig zijn dat het minder is geworden en er kan heel scherp zijn ingekocht. Dat zou prima zijn, maar wij herinneren ons ook heel goed de discussie over de duurzaamheidsberekening.

De heer **Van der Haven** (VVD): Mevrouw Lamers neemt heel uitgebreid de tijd voor haar eerste termijn. Dit lijken mij vragen die als technische vragen in de commissie gesteld hadden moeten worden.

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Dit zijn geen vragen; ik zeg dit ter illustratie. Als je iets wilt illustreren, kost dat inderdaad weleens tijd. Er is al eerder tijd genomen voor andere zaken; die nemen wij nu dus ook even voor dit onderwerp. Het duurt overigens nog maar even, maar wij willen laten zien wat wij bedoelen.

Er was in ieder geval een lage score op één aspect van de GPR, het milieu. Je kunt zeggen dat er scherp is ingekocht, maar je kunt ook zeggen dat er dan geld had kunnen worden besteed om dat beter te doen. Nogmaals, we willen geen antwoord op deze vragen. We hebben die vragen al gesteld en we hebben een antwoord gekregen. We willen alleen illustreren wat we bedoelen.

Het derde punt, de subsidieverlening, is al door vorige sprekers aangekaart. Daar gaan we niet dieper op in. We willen alleen de ingediende motie bespreken. Ook wat ons betreft, gaat die motie wat ver. Misschien is het wel een goed idee om dit te laten gelden voor het voortzetten van subsidies, dus niet bij nieuwe subsidies, maar eigenlijk zijn wij het eens met het bezwaar dat je allerlei ongewenste effecten kunt krijgen. We zullen de motie dus niet steunen, maar ook wij vinden de motie sympathiek.

Ons vierde en laatste punt is het beslispunt over de onttrekkingen uit de reserve. Daar hadden we op willen ingaan, maar dat gaan wij nu niet doen. Daar zal immers later nog over gesproken worden in het kader van de reserves. We laten het dus hierbij en we zullen ons inzetten voor een goede inhoudelijke bespreking op dat moment.

Kortom: de jaarrekening en het jaarverslag geven inzicht, maar leveren ook veel vragen op over het gevoerde beleid. Die vragen houden wij vast bij de behandeling van het verdere beleid.

De **voorzitter**: Het woord is aan de heer Zoetemelk, voor zijn maidenspeech als fractievoorzitter.

De heer **Zoetemelk** (CDA): Voorzitter. De Rekenkamercommissie heeft naar aanleiding van een onderzoek naar de financiële situatie van Voorschoten in oktober 2013 een conclusie getrokken over onze reserves en voorzieningen. Die conclusie was dat Voorschoten voldoet aan de wettelijke eisen inzake reserves en voorzieningen en dat de financiële situatie nog steeds solide is. Het eigen vermogen daalt echter gestaag. Daarnaast worden voorgenomen uitgaven uit de programmabegroting niet structureel gedekt door de verwachte inkomsten. De gemeente zal evenals in 2009 en 2012 interen op het eigen vermogen, tenzij het beleid wordt gewijzigd. Dit is zorgelijk, temeer omdat de financiële risico's toenemen. Ook wordt aandacht gevraagd voor het versterken van het risicomanagement. Er wordt aanbevolen om de gemeenteraad op een minder ingewikkelde en meer samenhangende manier te informeren over financiële zaken, want dan kan de raad zijn verantwoordelijkheid meer nemen.

Ik begin met het laatstgenoemde punt. De jaarrekening is leesbaarder en transparanter geworden, maar is altijd voor verbetering vatbaar. Helaas moet de CDA-fractie ook constateren dat we er nog niet in geslaagd zijn om andere aanbevelingen volledig te effectueren. Wij zien in een aantal constatering in het rapport van de accountant een bevestiging van onze zorgen, bijvoorbeeld met betrekking tot onrechtmatig niet gecorrigeerde afwijkingen, zoals het onjuist gebruikmaken van reserves, het onjuist toepassen van Europese aanbestedingsregels

en omgevingsvergunningen, kredietoverschrijdingen, het onjuist factureren van leges en het overschrijden van termijnsubsidies. Hier zit direct mijn eerste vraag aan vast: wat betekent het onjuist factureren van leges financieel? Gaat het daarbij om grote bedragen? Gaat het om te veel factureren of om te weinig factureren? Het antwoord hoeft niet in bedragen te worden gegeven, maar gaat het hierbij om grote consequenties? Het CDA wil verder uiteraard dat deze fouten en onregelmatigheden worden vertaald in maatregelen, zodat ze in de toekomst niet meer plaatsvinden.

De Rekenkamer heeft geadviseerd om een implementatieplan te maken voor de verbetering van het financiële beleid. Die toezegging heeft het college vorig jaar gedaan. De vraag is nu of daarmee is gestart. Of gaat de nieuwe wethouder van Financiën daar nu voortvarend mee aan de slag? De start van de commissie Planning en Control is op zich een eerste stap van een verbeterslag, maar wat gaat er nog meer gebeuren?

Aan de jaarrekening is hard gewerkt. Het is een lijvig boekwerk geworden. We hebben respect voor de inzet van de ambtenaren en we zijn er dankbaar voor dat het overzicht weer transparanter en leesbaarder is geworden, maar ik herhaal dat het altijd iets beter kan. Het gaat in de raad echter niet om het rondmaken van een jaarrekening, maar om het gezond maken van onze financiële situatie. Daar moet aan gewerkt worden. Het uitgangspunt is een meerjarig materieel begrotingsevenwicht, waarbij de gemeentelijke lasten niet worden verhoogd en de gemeente niet meer geld uitgeeft dan wat er binnenkomt; dat hebben we ook van andere fracties gehoord. Ik heb in de commissie al gezegd dat er weliswaar een goedkeurende verklaring van de accountant is, maar dat dit bij strengere regels of bij een andere accountant zomaar anders kan uitpakken.

Er staat nog een vraag van mij open. Die vraag betreft het verhuren van ruimte binnen het gemeentehuis. De politie gebruikt hier ruimte voor haar diensten naar buiten in de gemeente Voorschoten. Ik heb daar nog geen antwoord op gezien. Misschien kan daar nu antwoord op gegeven. Anders verwacht ik dat antwoord binnenkort schriftelijk.

De motie van ONS Voorschoten is inderdaad sympathiek, maar de consequenties gaan ver. Op zich ben ik wel bereid om het antwoord van de wethouder af te wachten, maar we staan hier niet positief tegenover. Het is echter goed als de wethouder nog even aangeeft welke consequenties de motie kan hebben. Dan zullen we daarover een beslissing nemen. Wij gaan akkoord met de voorliggende jaarrekening. De wethouder zal vast toezeggen om het allemaal nog beter te maken.

Wethouder **Beimers**: Voorzitter. Namens de wethouders verzoek ik om een korte schorsing in verband met intern beraad over de motie.

De **voorzitter**: Op dit moment?

Wethouder **Beimers**: Ja.

De **voorzitter**: Akkoord.

De vergadering wordt enige tijd geschorst.

Wethouder **Beimers**: Voorzitter. Veel woordvoerders hebben waardering uitgesproken voor de voorliggende jaarrekening. Het is duidelijk dat ik daar zelf geen letter, punt of komma aan heb kunnen toevoegen, maar ik aanvaard de waardering voor de jaarrekening graag in dank. Ik zal de waardering graag gelijk doorgeven aan de medewerkers van de afdeling Financiën die daarvoor hebben gezorgd. De tevredenheid over de voorliggende jaarrekening neemt niet weg dat veel woordvoerders hebben aangedrongen op verdere voortgang met betrekking tot de inzichtelijkheid en transparantie van de jaarrekening. In de commissie is daarover gesproken. Toen heb ik de heer Van Haastert, die dat voorstel deed, toegezegd dat we bij de volgende jaarrekening zullen proberen om een beknopte managementsamenvatting te maken. Die zullen we vergezeld laten gaan van een inhoudelijk persbericht. Ik hoop dat we daarmee een verdere stap kunnen zetten. Veel woordvoerders hebben ook gewezen op de activiteit van de commissie Planning en Control. Ik hoop dat wij in nauwe samenwerking tussen het college en de commissie Planning en Control die verdere stappen kunnen voorbereiden.

Op de motie van de heer Rasch kom ik straks terug. De heer Maassen heeft zich zeer beknopt uitgedrukt, ook in verband met het feit dat zijn politieke groepering in 2012 en 2013 nog niet in de raad zat. De heer Middelburg heeft mij in het bijzonder gevraagd of bij grondleveringen een rentecomponent wordt toegepast. Dat kan ik bevestigen; dat doen wij. Dat is een standaard werkwijze. In de door de heer Middelburg in de commissie en ook nu genoemde concrete casus was dat nog niet aan de orde omdat er nog geen sprake was van een juridische levering. Zodra het zover is, gaat echter ook in die casus de rentetikker tellen. Daarmee behartigen we het belang van de gemeente. De heer Middelburg sprak ook over mijn toezegging om tijdig – dat wil zeggen: uiterlijk in het laatste kwartaal van 2014 – met de raad te spreken over de financieringswijze van de investering in de RijnlandRoute. Die toezegging kan ik hier bevestigen.

De heer Van der Haven sprak nogmaals over het belang van een goede projectbeheersing. In dat verband gaf hij terecht als voorbeeld het hebben en houden van grip op de ontwikkelingen in de Duivenvoordecorridor. Hij noemde ook het rioleringsplan en de in- en uitstroom. Dat zijn natuurlijk zeer strategische en belangrijke onderwerpen waaraan de betrokken wethouders de nodige aandacht zullen besteden. Dat zullen we natuurlijk doen.

De heer Van der Meij heeft een aantal zeer interessante punten aan de orde gesteld, maar daarop is volgens mij op dit moment geen reactie van het college nodig. De suggestie van de heer Van Haastert over een managementsamenvatting heb ik zojuist al even genoemd. De heer Van der Meij sprak ook over het switchen van uitgavenposten en over overschrijdingen. Die dingen hebben natuurlijk te maken met het budgetrecht van de raad. Het past ons als

college om daar ernstig rekening mee te houden, al was het maar om onrechtmatigheden te voorkomen. Dat is uiteraard ook het doel van ons handelen. Wij zullen daar zeer ernstig naar streven en wij zullen ook bekijken hoe wij de verschillende door de accountant gesignaleerde punten kunnen beleggen met concrete maatregelen. Dat was de vraag vanuit de raad en dat zeg ik dus graag toe. Dat is ook nodig om te voorkomen dat we opnieuw vervallen in de gemaakte fouten.

Uiteraard moeten we ons zoveel mogelijk aan de betaaltermijnen houden. Vaak wordt er al een voorschot gegeven, maar ik denk dat het goed is om daar structureler naar te kijken om te bezien hoe we het betaalgedrag van de gemeente kunnen verbeteren om te voorkomen dat als gevolg van te traag betaalgedrag van de gemeente particuliere ondernemers in onze gemeente maar ook daarbuiten in problemen komen.

Mevrouw Lamers vroeg mijn aandacht voor het onderwerp duurzaamheid. Zij sprak onder andere over het gebrek aan meetbare gegevens en het toepassen van het instrument van monitoring op het punt van de CO₂-uitstoot en de vermindering daarvan: daar zou je op z'n minst iets over moeten kunnen opschrijven. Ik denk dat op dat punt wel een vermindering tot stand is gebracht, al was het maar omdat ik heb gelezen dat de door Voorschoten geplaatste zonnecollectoren een enorm effect hebben gehad op de hoogte van de energierekening. Dat betekent natuurlijk dat wij minder fossiele brandstoffen hebben verstoekt dan wanneer die zonnecollectoren er niet waren geweest; dat kan haast niet anders. Dat betekent volgens mij ook dat de CO₂-uitstoot daardoor lager is.

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): De wethouder gaat uitgebreid in op wat ik heb gezegd. Daar ben ik heel blij mee, maar het gaat niet zozeer om een inhoudelijke discussie. Het gaat meer om de manier waarop wij als raad monitoren. Ik ben blij dat de wethouder daar positief op reageert.

Wethouder **Beimers**: Dank voor deze interventie.

De heer Zoetemelk van het CDA heeft nog eens extra benadrukt dat het zaak is om de financiële positie van de gemeente Voorschoten gezonder te maken. De visies van de Rekenkamer en de accountant over de financiële positie van Voorschoten lopen enigszins uiteen. In elk geval zullen we zowel de aanbevelingen van de Rekenkamer als die van de accountant goed bestuderen en ook zoveel mogelijk volgen. Mijn standaardreactie is altijd dat wij de aanbevelingen overnemen, want het gaat in beide gevallen om professionals en de Rekenkamer heeft een hoge kwaliteit en neemt buitengewoon zinnige dingen in haar rapportages op. Het is dus zaak dat we die aanbevelingen in het belang van Voorschoten bijzonder serieus nemen en bekijken waar we de bestaande bedrijfsvoering kunnen verbeteren.

Ik heb al iets gezegd over maatregelen die wij zullen nemen om onrechtmatigheden in onze uitgaven te voorkomen, want die wil je natuurlijk niet. Ook bij de gemeente worden overigens weleens fouten gemaakt. Het is moeilijk om hout te hakken zonder ook splinters te

krijgen, maar dat is natuurlijk geen argument om daar niet serieus op in te gaan. We gaan van start met een implementatieplan voor de Rekenkamer.

De heer Zoetemelk vroeg ook wat er gebeurt als we een andere accountant krijgen. Meestal opereren accountants volgens vaste instructies op basis van de voorschriften in het BBV, uiteraard de Gemeentewet en allerlei instructies waaraan gecertificeerde accountants moeten voldoen. Die instructies komen uit hun vakorganisatie. Op dat punt maakt de keuze van de accountant dus niet heel veel uit.

De heer Zoetemelk stelde een concrete vraag over de huur die eventueel zou worden betaald door de politie voor gebruik van een beperkte hoeveelheid vierkante meters in dit complex. Daar wordt geen huur voor betaald, omdat het gebruik door de politie positieve effecten heeft voor de gemeente zelf. Het is immers handig dat de politie hier zit. Dat heeft ook een zekere uitstraling en men vindt het prettig om de politie ook hier te zien.

De heer **Zoetemelk** (CDA): Ik heb begrepen dat dit in andere gemeenten wel heel gebruikelijk is. Volgens mij noemde u de vorige keer de brandweerkazerne als voorbeeld waarvoor wel huur wordt betaald. Ook dat is volgens mij voor een heel goed doel. Dat verschil zie ik dus niet zo. Misschien kan de burgemeester daarop ingaan.

De **voorzitter**: Heel kort. Voor de brandweerkazerne wordt inderdaad huur betaald, maar daar is sprake van een permanente bezetting. Ik heb begrepen dat de politie af en toe een ruimte in het KCC gebruikt. De politie zit daar in beginsel in de ochtenduren. Dat is dus een betrekkelijk gering gebruik. Daarnaast gebruiken de wijkagenten ook de bovenste verdieping van het fractiegebouw. Het gebruik is dermate beperkt dat het niet reëel lijkt om daar huur voor te vragen. Dat is de redenatie.

Wethouder **Beimers**: Dan rest nog de motie van ONS Voorschoten. Het college heeft zich daar zojuist over beraden en is tot de conclusie gekomen dat wij de motie ontraden, omdat wij van mening zijn dat het proces misschien niet 100% perfect gelopen is, maar wel bijna. Wij verstrekken ongeveer 180 subsidies op jaarbasis. Wij pakken dat gefaseerd aan. Een subsidie wordt op basis van een beoordeling en natuurlijk met inachtneming van de subsidieverordening op enig moment toegekend. Vervolgens wordt een beschikking gemaakt en vindt betaling plaats. Die betaling heeft het karakter van een bevoorschotting. Als slot van dat proces vindt uiteindelijk na afloop van het begrotingsjaar de vaststelling plaats, maar pas nadat de verantwoording van de gesubsidieerde instelling is ontvangen en is gecontroleerd. Het kan dus gebeuren dat in die verantwoording van de gesubsidieerde instelling tekortkomingen worden gesignaleerd die leiden tot een gewijzigde vaststelling van de omvang van de subsidie. De motie slaat dus niet op het toekennen van de subsidies maar op het vaststellen daarvan. Het proces is volgens mij goed ingericht, maar vergt ook dat de subsidieontvangers hun verantwoording op tijd inleveren. Als zij dat niet doen, leidt dat niet tot een verrekening en tot intrekking van de subsidie, maar het kan wel tot enige vertraging leiden. Uiteraard kunnen zich ook aan de kant van de gemeente vertragingen voordoen. Dat is nooit helemaal uit

te sluiten, maar we doen onze uiterste best om dat zoveel mogelijk te voorkomen. De strekking van de motie is van dien aard dat wij vrezen dat de motie in haar praktische uitwerking uiteindelijk gevolgen heeft die wij nog niet helemaal kunnen overzien. Dat leidt ons op dit moment tot de conclusie dat de motie door ons moet worden ontraden.

De **voorzitter**: We hebben verscheidene keren sirenes gehoord van hulpverleningsvoertuigen. Ik heb begrepen dat bij de Kniplaan iemand te water is geraakt. Er is dus geen sprake van brand of van verkeersongevallen. Er is kennelijk iemand te water geraakt. Vandaar dat de ladderwagen is ingezet.

We beginnen nu aan de tweede termijn. Het is 21.40 uur. Ik heb begrepen dat sommigen van ons vanavond een andere verplichting hebben, van welke aard dan ook. Misschien is het dus goed om te proberen om de vergadering in een redelijk tempo af te ronden.

De heer **Rasch** (ONS Voorschoten): Voorzitter. Zoals ik in mijn eerste termijn heb aangekondigd, wilde ik in de tweede termijn de motie bespreken die ik wilde indienen. Het heeft mij dan ook enigszins verrast dat het college nu al een standpunt heeft ingenomen, maar dat zij zo. Ik zal het kort houden, want dit is inderdaad een avond met heel veel andere afleiding, bijvoorbeeld het feit dat mijn dochter haar vwo-diploma heeft gehaald. Ik wil graag naar haar toe gaan.

(Applaus)

De heer **Rasch** (ONS Voorschoten): Ik heb van veel collega-raadsleden een reactie op de motie gekregen in de trant van: sympathiek, maar er zitten risico's aan vast. Wat dat betreft, wil ik een paar dingen verhelderen, misschien rechtzetten of misschien anders positioneren. Ten eerste: het gaat niet over subsidies. De subsidies zijn de aanleiding, maar het gaat over beschikkingen die een gemeente als overheid afgeeft. Dat kan bijvoorbeeld een parkeervergunning of een bouwvergunning zijn. Het kan van alles zijn. Het gaat erom dat een gemeente beschikkingen afgeeft waaraan termijnen verbonden zijn. Die termijnen zijn er niet voor niets. Sommige collega-raadsleden hebben erop gewezen dat de gemeente fatsoenlijk de tijd moet krijgen om te kunnen beoordelen of een aanvraag gehonoreerd kan worden. De wetgever heeft daar goed over nagedacht en heeft gezegd dat voor bepaalde typen aanvragen zes weken meer dan voldoende is. De wetgever heeft ook gezegd dat andere typen aanvragen ingewikkelder zijn en dat daarbij dertien weken voldoende is. De wetgever biedt de gemeente ook de ruimte om de termijn te verlengen als zij onverhoopt tegen complicaties aanloopt. Het gaat dus eigenlijk niet over de vraag of de gemeente genoeg tijd heeft. Het gaat erom of de gemeente haar werk goed doet en of de gemeente wil communiceren met de burger, in de zin van: beste burger of beste instelling, u vraagt iets van ons; we hebben daar wat meer tijd voor nodig en daar hebben we goede redenen voor. De reden kan dus niet zijn dat men de aanvraag vier weken op een bureau heeft laten liggen, dat de ambtenaar op vakantie ging toen de aanvraag aan de beurt was en dat de termijn toen voorbij was. Dat kan geen reden zijn; er moet een goede inhoudelijke reden zijn. De motie beoogt om de ge-

meentelijke organisatie ertoe uit te dagen om haar bedrijfsvoering zodanig op orde te hebben dat we voldoen aan de minimale eisen die in de wet zijn gesteld. Het gaat dus om de minimale eisen en niet om meer, met de mogelijkheid van verlenging. Er is van vele kanten gewezen op de mogelijkheid dat de aanvrager in gebreke is. Ook daar heeft de gemeente instrumenten voor; gebruik die instrumenten! Ik noem bijvoorbeeld het instrument van het instellen van een hersteltermijn. Als de indiener onvoldoende documenten heeft aangeleverd, bijvoorbeeld bij de afrekening van een subsidie, wordt de termijn even stilgezet. Ook als de indiener eigenlijk al te laat is omdat de documenten voor een bepaalde datum ingeleverd hadden moeten zijn, moet je de daarvoor beschikbare instrumenten gebruiken ten behoeve van een goede bedrijfsvoering.

Dat is de uitdaging die deze motie beoogt. Het gaat ook om het leggen van een lat. Het is iets te makkelijk om te zeggen dat wij het heus wel goed doen en dat het aan de ander ligt. Als het aan de ander ligt, is dat aantoonbaar en voor die situatie zijn er voorzieningen en regelingen. Als het niet aan de ander ligt, hanteren we een zodanige norm dat wij ons houden aan de gestelde regels. Dat is net zoals bij de supermarkt die zegt: als u de zoveelste in de rij bent, krijgt u een cadeautje, tot en met een volle boodschappenkar. Dat gebeurt uiteraard nooit, want als dat gebeurt, zwaait er wat. Dat zou dus eigenlijk de norm moeten zijn. Er moet wat zwaaien in dit huis als we onze norm niet halen. Het kan niet zo zijn dat we dat een jaar of twee jaar na dato een keer horen via een accountantsverslag.

Ik heb van meerdere collega-raadsleden gehoord dat zij de motie sympathiek vinden, maar dat zij praktische bezwaren zien en dat wij de consequenties niet overzien. Ik heb geprobeerd om de consequenties te schetsen. Ik stel mijn collega-raadsleden nu dus de concrete vraag of zij kunnen meevoelen met de door mij gegeven argumenten ten aanzien van de termijn. Ik wil namelijk het debat met hen aangaan. Ik vind dat het college eigenlijk pas aan de beurt is nadat wij gesproken hebben. Ik vind dat de termijn best wel redelijk is, dat we echt wel de tijd hebben, dat er mogelijkheden zijn om de termijn te vergroten en dat we, als het aan de ander ligt, instrumenten hebben om daarmee om te gaan. Er zijn dus allerlei waarborgen om te voorkomen dat iemand onverhoopt onterecht een positieve beschikking krijgt die niet de bedoeling was. Dat is ook niet de bedoeling. De bedoeling is om de ethische, morele norm hoog te leggen. Dat is mijn concrete vraag aan de raad.

De **voorzitter**: Ik zie een aantal handen omhoog gaan, maar iedereen heeft nog een tweede termijn. Of wilt u per se toch nu interrumpen?

De heer **Van der Meij** (D66): Als u nu de discussie wilt over de motie van ONS Voorschoten, kan dat wat mij betreft. Als u zegt dat ik daar beter in mijn tweede termijn op kan ingaan, doe ik dat.

De **voorzitter**: Volgens mij focust de discussie in de tweede termijn zich met name op het punt van tijdige besluitvorming, dus op de motie. Het lijkt mij dus praktisch om gewoon het

rondje af te gaan. Dan komt dit punt vanzelf naar voren. Ik constateer dat de raad daarmee instemt.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Ik zal kort ingaan op de motie van de heer Rasch. Ik vind het in de orde van de vergadering een beetje raar om in de eerste termijn een motie in te dienen, te zeggen dat je de motie pas in de tweede termijn gaat behandelen en het dan vreemd te vinden dat het college alvast op de ingediende motie reageert. Zo gaat dat. Maar goed, ik zal nu ingaan op de inhoud. De poging om de gemeente tot een spoedige besluitvorming te dwingen, staat mij aan. Inwoners van Voorschoten mogen verwachten dat de gemeente goed functioneert en behoren ervan uit te kunnen gaan dat verzoeken gewoon binnen de wettelijke termijnen worden afgehandeld. Het is mij overigens niet duidelijk over hoeveel gevallen we het nu eigenlijk hebben en wat nu eigenlijk het probleem is. Uit de antwoorden van de wethouder maak ik op dat het probleem veel minder groot is dan in de jaarrekening het geval lijkt te zijn.

Ik heb nog een ander probleem met de motie. Zoals gezegd, staat het idee mij aan, maar bij mij blijft heel erg het gevoel hangen dat de motie zoals die er nu ligt, ertoe leidt dat, als er iets misgaat, verzoeken worden ingewilligd, niet omdat de inhoud van het verzoek goed is maar vanwege procedurele fouten en procedures bij de gemeente. In dat verband wijs ik op de procedure bij WOB-verzoeken. WOB-verzoeken zijn een heel goed middel en ik ben daar zeer voor ten behoeve van transparantie van de overheid, maar de regelgeving over WOB-verzoeken is zodanig dat enkele mensen denken dat zij met enorme, belachelijke verzoeken een hoop geld kunnen krijgen omdat de gemeente dan de termijnen niet kan halen en een boete moet betalen. Er wordt op dit moment overigens gewerkt aan regelgeving waarmee dit wordt aangepast, maar de vergelijking met de huidige WOB-verzoeken dringt zich bij dit voorstel bij mij op. Ik vind dat het niet zo zou moeten zijn dat subsidieverzoeken aan de gemeente niet op basis van inhoud maar op basis van procedurele regels worden gehonoreerd. Daarom zal ik niet voor dit voorstel stemmen.

De heer **Middelburg** (PvdA): Voorzitter. Ik heb in de tweede termijn nog een kleine opmerking over de programmarekening voordat ik op de motie van de heer Rasch inga. Ik hoef daar vanavond geen antwoord op, maar ik zal hier op een ander moment uiteraard wel een vraag over stellen. Ik ben blij dat we de rentecomponent gebruiken bij grondleveringen. De hamvraag is natuurlijk wel hoe we bepalen wanneer we de juridische levering uitvoeren. De twee gronden waar het om gaat, worden namelijk allebei redelijk actief bebouwd. Dat zie ik wanneer ik daar dagelijks langs fiets. Als we rente rekenen maar als we juridisch bij wijze van spreken pas over tien jaar leveren, herhaal ik het aanbod dat ik in de commissievergadering heb gedaan: dan kan de wethouder altijd met mij komen praten over gronden die hij wellicht wil verkopen maar juridisch pas over een aantal jaren aan mij zal leveren.

Ik ga nu graag in op de motie van ONS Voorschoten. Net als iedereen vind ik die motie sympathiek. Het is natuurlijk heel belangrijk dat de gemeente haar taken juist en volgens de regels uitvoert. Ik ga ook zeker niet zeggen dat wij, als de accountant iets vaststelt, dan moe-

ten bedenken dat dat wél goed was. Volgens mij is er echter enige spraakverwarring, want er wordt nu heel sterk een link gelegd met inwoners die iets vragen. Verbeter mij als ik het fout heb, maar zoals ik het heb begrepen, gaat het in de jaarrekening en bij de accountant om het vaststellen van de subsidies. Soms – niet altijd – duurt dat te lang. Dat hoort niet en daar mogen we het college op aanspreken. Dat is dan ook te vergelijken met de consequentie van drie boodschappenwagens in een rijtje: wij zeggen tegen het college dat te veel vaststellingen van subsidies te lang duurden en dat wij als raad nu graag een volle boodschappenwagen krijgen. Het vaststellen van een subsidie is echter niet hetzelfde als beschikken over de aanvraag, waar het je als subsidieontvanger om gaat. Je wilt een beschikking over je aanvraag. Met andere woorden: je wilt subsidie krijgen. Het vaststellen van een subsidie betekent naar mijn beste weten dat je achteraf controleert of die subsidie juist is uitbetaald en juist is besteed. Dat is de vaststelling en daar loopt het af en toe fout. Als ik het goed heb begrepen – anders zal het college mij vast verbeteren en roepen dat ik het verkeerd heb begrepen en dat het college ook de beschikkingen fout doet – worden de beschikkingen, waar het de subsidievragende inwoners en verenigingen om gaat, wel op tijd geleverd. Daar is het de heer Rasch volgens mij om te doen en dat loopt goed. Het hoort niet dat er sprake is van vertraging van de vaststelling, dus met betrekking tot de wettelijke plicht die ook het college heeft om te controleren of alles goed is. Ik ben het er helemaal mee eens dat dat niet zou moeten, maar dat heeft geen connectie met de toewijzing, want als je een subsidie gaat vaststellen, is daar al over beschikt. Anders zou die subsidie er immers niet zijn. Als die spraakverwarring is opgehelderd, wordt de motie volgens mij overbodig. Volgens mij is er gewoon een misverstand over wat het vaststellen van een subsidie betekent.

De **voorzitter**: We voeren deze discussie nu in de context van de jaarrekening, maar als wij wat diepgaander over deze problematiek willen spreken, zou het eigenlijk veel wijzer zijn om de motie aan te houden en het onderwerp te agenderen voor de commissie Burger en Bestuur. We zitten nu immers toch onder een zekere tijdsdruk. Dat leidt misschien tot minder adequate besluitvorming. Ik weet ook niet of wij vanavond in staat zijn om de essentie van deze problematiek te pakken. Het gaat om subsidies en er zijn op dat punt allerlei regelingen. Op het punt van omgevingsvergunningen weten we dat, als de gemeente laat is, ook van rechtswege vergunningen worden verleend. Er is ook gesproken over de WOB, waarbij sprake is van boetebedingen. Op het punt van tijdigheid van besluitvorming ten opzichte van de burger is volgens mij dus sprake van een complexe problematiek. Is het wijs om dat nu onder tijdsdruk en in de context van een jaarrekening af te raffelen? Of is het wijzer om dit punt te agenderen voor een van de eerstkomende vergaderingen van de commissie Burger en Bestuur? Als uw voorzitter wil ik dit ordevoorstel aankaarten. Het lijkt mij goed dat de heer Rasch als indiener van de motie als eerste het woord krijgt.

De heer **Rasch** (ONS Voorschoten): Voorzitter, mag ik even overleggen met mijn fractie?

De **voorzitter**: Akkoord.

De vergadering wordt enige tijd geschorst.

De **voorzitter**: Het woord is aan de heer Rasch, die om de schorsing had verzocht.

De heer **Rasch** (ONS Voorschoten): Voorzitter. Ik vroeg om een schorsing om met mijn fractie te overleggen. Ik trek de motie in. Ik voel bij de raad en het college veel sympathie voor de strekking van de motie, maar ik merk ook dat de behandeling van de jaarrekening niet zo'n handig moment is en dat de discussie te veel gaat in de richting van de subsidies, terwijl die eigenlijk niet aan de orde zijn. Bij dezen trek ik de motie dus in. Daarbij wil ik het voor vanavond laten.

De **voorzitter**: Dank u voor deze mededeling. Omdat motie 100159 is ingetrokken, maakt zij geen onderdeel van de beraadslaging meer uit.

De heer **Van der Meij** (D66): Voorzitter. Ik heb een korte vraag aan de wethouder. De wethouder vindt een termijn van 30 dagen voor betalingen aan leveranciers sympathiek en heeft gezegd dat hij daarnaar zal kijken. Kan hij een datum noemen – bijvoorbeeld 1 september, 1 november of 1 januari 2015 – wanneer 95% van de facturen binnen 30 dagen wordt betaald?

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Voorzitter. Ik ga eerst in op het voorstel van de heer Van der Meij om de raad zich te laten presenteren aan de bevolking. Daar is niet op teruggekomen, maar wij vinden dat voorstel sympathiek. Daar zouden we best over door willen praten, maar niet nu. Dit is ook in Katwijk en in andere gemeenten gebeurd. Waarom zouden we dat dus niet doen? Ik dank de heer Van der Meij voor het voorstel.

Als illustratie hebben wij een verhaal over duurzaamheid ingebracht. Ik voeg daaraan toe dat we onze hoop dat het nu beter zal gaan, echt op het nieuwe college hebben gevestigd, ook al geeft het coalitieprogramma daar niet veel aanleiding toe.

Wat de financiering van de boortunnel betreft: let ook op de provincie, want die heeft zeker vaste grenzen en zware financiële lasten en zit in die zin ook helemaal klem. Houd dus in de gaten wat de provincie zal kunnen accepteren.

Tot slot het verhaal over het niet uitgevoerde beleid. Het is niet zo dat wij daar nu actie op ondernemen of antwoord op willen, maar wij zijn voornemens om de vinger heel strak aan de pols te houden en ons hierin te blijven verdiepen. Ik dank de wethouder voor de beantwoording.

De heer **Zoetemelk** (CDA): Voorzitter. Allereerst bedank ik de wethouder voor de beantwoording. Ik heb geen antwoord gehoord op de vraag over de onjuiste facturering van de leges. Welke consequenties heeft dat gehad? Zijn dat grote verschillen geweest? En moet dat nog op de een of andere manier teruggedraaid worden? Ik heb wel gehoord dat er verbeteringen komen, maar ik heb nog niet begrepen wat de grootte is van het probleem.

Wethouder **Beimers**: Voorzitter. Ik ga gelijk in op de laatste vraag, de vraag van de heer Zoetemelk over de facturering van de leges. De administraties van de vergunningen en de financiële administratie waren onvoldoende op elkaar aangesloten. Daardoor is ruis ontstaan. Ik herinner me dit omdat hetzelfde vraagstuk in Wassenaar aan de orde was. Volgens mij – ik kijk ook even naar de heer Westhoek – is er inmiddels een verbeteringsslag ingezet om die administraties wel op elkaar te laten aansluiten. Mijn excuses voor het feit dat ik die vraag niet meteen in de eerste termijn heb beantwoord.

Ik dank mevrouw Lamers voor haar opmerkingen in de tweede termijn, die op dit moment geen reactie van mij vergen.

De heer Van der Meij heeft aandacht gevraagd voor het betaalgedrag van de gemeente zelf. Om het wat concreter te maken, zou mijn voorstel zijn dat het college in september 2014 en in november 2014 de raad een rapport stuurt over de stand van de betalingen. Uit die rapportage kan de raad het precieze betaalgedrag van de gemeente aflezen. Dat geeft meer inzicht in de stand van zaken op dit punt op dit moment. Daarover kan dan natuurlijk nader van gedachten worden gewisseld indien de raad daar behoefte aan heeft.

De opmerkingen over de inmiddels ingetrokken motie hoef ik volgens mij niet meer te behandelen. Verder heb ik geen opmerkingen in de tweede termijn.

De **voorzitter**: We komen nu tot de afhandeling van het voorstel.

Het voorstel wordt met algemene stemmen aangenomen.

7. Ontwerp programmabegroting 2015 en ontwerp bijdrageverordening Werkorganisatie Duivenvoorde (raadsregistratienummer 3800).

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Voorzitter. Wij wilden hier geen hamerstuk van maken omdat de fractie van GroenLinks moeite heeft met één punt, dat wij nog even willen bespreken. In de begrotingsraad van november 2013 heeft de gemeenteraad van Voorschoten besloten tot een efficiencykorting van 2% op de Werkorganisatie Duivenvoorde. Er is besloten om die korting in te laten gaan per 2016, omdat 2015, zoals was voorgesteld, te vroeg zou zijn; de Werkorganisatie moest zich hierop kunnen voorbereiden. In de begroting voor de Werkorganisatie lezen wij op pagina 11 dat deze korting pas ten volle wordt bereikt in 2018 vanwege frictiekosten die in de bijdrageverordening worden vermeld. Die verordening zal pas begin juli in het algemeen bestuur van de Werkorganisatie worden vastgesteld. Wij begrijpen die verordening en de inhoud daarvan. Natuurlijk begrijpen wij ook dat er frictiekosten zijn bij vermindering van de bijdrage van een van de gemeenten. Juist om die problemen te vermijden, is de ingangsdatum van 2015 indertijd ter vergadering uitgesteld naar 2016. Op dat moment is door niemand gesproken over verdere frictiekosten. De vraag is nu dus waarom in 2016 deze frictiekosten mee worden gerekend. Op het moment van dit besluit was er immers nog geen sprake van deze verordening; althans, voor zover wij wisten. Daarom vragen

wij waarom frictiekosten die nu worden afgesproken maar toen niet bekend waren, nu in de begroting worden opgenomen. Wij zijn hier bij ons weten nooit over ingelicht en er is ons bij ons weten ook nooit verteld dat dit onhaalbaar zou zijn. Als ik me daarin vergis, hoor ik dat graag. Als de ambtelijke fusie zoveel geld oplevert, waarom kunnen die frictiekosten dan niet daardoor worden opgevangen?

Een ander punt is dat deze korting was bedoeld om financiële ruimte te creëren voor Voorschoten. Die ruimte is nu minder. Welke gevolgen heeft deze regeling voor de begroting van de gemeenteraad van Voorschoten?

We hebben in januari al gevraagd of er een vooraankondiging van vergaderingen van het algemeen bestuur naar de raadsleden zou kunnen gaan. Er zijn heel weinig AB-vergaderingen. Als er een begroting is, zien we die vanzelf, maar er zijn meer vergaderingen. Dit is toen toegezegd. Kan het college toezeggen dat dit daadwerkelijk gaat gebeuren?

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Lamers voor haar oplettendheid, want er is inderdaad een amendement aangenomen bij de begrotingsbehandeling eind vorig jaar. In dat amendement staat inderdaad dat er circa € 255.000 moet worden bezuinigd met ingang van 2016. De achtergrond voor de keuze van 2016 in plaats van 2015 was dat er een bepaalde ingroeiperiode zou zijn en dat er ruimte zou zijn, juist om frictiekosten te vermijden. Dat is helder; dat is ook ons beeld.

Een heel wezenlijk punt is of die bijdrageverordening van toepassing is. Die verordening maakt melding van frictiekosten ten gevolge van vermindering van dienstverlening. Als er sprake is van vermindering van dienstverlening en dus van het afnemen van minder taken, geldt dus de regeling. In dit geval is er echter geen sprake van verminderde afname van taken of diensten, maar van een efficiencybezuiniging. Je zou je dus kunnen afvragen of, als de bijdrageregeling destijds al zou gelden, die überhaupt van toepassing zou zijn op dit onderwerp. Dat is één complicatie. De tweede complicatie is dat, als je een efficiencybezuiniging van 2% wilt realiseren, het daarbij niet alleen kan gaan om de Voorschotense helft van Duivenvoorde. Je moet dan ook de vraag stellen wat er met Wassenaar gebeurt. Misschien nog belangrijker is het punt dat er zowel in Wassenaar als in Voorschoten sprake is van een nieuw collegeprogramma en -akkoord. De vraag is natuurlijk of die programma's ook formatieve gevolgen hebben voor de Werkorganisatie. Het is immers heel goed denkbaar dat die programma's zo ambitieus zijn dat de huidige formatie ontoereikend is; de formatie zou ook te groot kunnen zijn.

Ik denk dat het het verstandigst is om deze problematiek integraal te bezien: wanneer de raden een collegeprogramma hebben vastgesteld, moet worden bezien wat per saldo de formatieve consequenties daarvan zijn. Ik denk dat we in het AB en het DB van de Werkorganisatie moeten bekijken hoe het zit met de realisatie van die efficiencytaakstelling aan de Wassenaarse kant en dat we ook even met elkaar moeten bezien in hoeverre de bijdrageregeling überhaupt van toepassing kan zijn omdat die op een later moment ingaat dan het

amendement van de raad, zoals mevrouw Lamers heeft opgemerkt. Nogmaals: in de bijdra- geregelingsregeling gaat het expliciet over frictiekosten in verband met vermindering van dienstverle- ning. De raad heeft echter niet besloten tot vermindering van dienstverlening, maar tot een efficiencybezuiniging. Dit zijn de punten die hierbij spelen.

Deze discussie heeft geen effect voor de begroting voor 2015, want dit speelt pas in 2016. Ik zou de raad dus eigenlijk willen adviseren om in beginsel akkoord te gaan met de ont- werpbegroting en om het college te vragen om terug te komen op deze integrale problema- tiek wanneer we daar in het AB over hebben gesproken.

Zoals bekend koppelt het college AB-vergaderingen altijd terug, maar soms is het relevant om "voorkoppelingen" te geven voor afstemming, zoals we dat ook met betrekking tot Hol- land Rijnland doen. Ik zeg toe dat we dat waar mogelijk zullen doen.

Ik verneem overigens zojuist dat het eerder genoemde incident zich niet afspeelt binnen onze gemeente, maar binnen Leidschendam-Voorburg, maar dat maakt het natuurlijk niet minder ernstig. Het ging in beginsel om vier personen. Er zijn drie personen gered en er wordt één persoon vermist. Daar wordt nu druk naar gezocht.

We schakelen nu weer even terug naar de orde van de vergadering. Het woord is aan me- vrouw Lamers, voor haar tweede termijn.

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Voorzitter. Fijn dat u de vooraankondiging van de AB- vergaderingen gaat regelen. Wij willen als raad misschien ook weleens iets inbrengen voor een AB-vergadering. Dat kunnen we natuurlijk niet doen als we alleen achteraf iets horen. Het is dus mooi dat dat gaat gebeuren.

De **voorzitter**: De AB-vergaderingen zijn openbaar.

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Dat klopt, maar wij kunnen niet overal bij zijn, al doen wij daar wel ons best voor.

We zijn blij dat u het beeld herkent en dat we het daarover eens zijn; het heeft ons inder- daad even wat spitwerk gekost. We zouden het nog kunnen hebben over het vervolg van deze constatering, want het college vraagt om geen zienswijze in te leveren en om met het voorstel in te stemmen. Is het dan geen beter idee om datgene wat u zojuist hebt gezegd, in een zienswijze te zetten? De strekking daarvan is: we gaan nu akkoord, maar met betrekking tot de jaren 2016 en later gaan we eerst deze acties plegen.

De **voorzitter**: Ja, wat mij betreft, is dat denkbaar. Wees ervan overtuigd dat wij in het alge- meen bestuur en dagelijks bestuur dit punt zullen inbrengen. Als we een formele brief aan het AB van de Werkorganisatie schrijven, zouden we daarin inderdaad kunnen aangeven dat we akkoord gaan wat 2015 betreft en dan signaleren we in die brief deze problematiek met

betrekking tot 2016. Ik heb daar geen moeite mee. Dat betekent ook dat de probleemstelling en dit punt dan helder worden geformuleerd voor onze vrienden in Wassenaar. Ik kan geen ruggenspraak plegen met het college, maar ik ga ervan uit dat het college daar gaarne toe bereid is.

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Dank u wel. Dat lijkt ons een heel goed idee. Er rest nog een klein vraagje: wanneer gaan we dit bespreken in de commissie en de raad? Gebeurt dat in de aanloop naar de begroting, zodat het in oktober in de cyclus aan de orde komt en begin november in de raad? Dat lijkt mij een logisch moment.

De **voorzitter**: Ik heb gezegd dat dit ook moet worden gezien in het kader van de vaststelling van de collegeprogramma's. De collegeprogramma's worden door de raad vastgesteld. Wanneer de formatieve gevolgen daarvan helder zijn, kun je tot besluitvorming komen. Volgens mij is er over anderhalve week een AB-vergadering van de Werkorganisatie. Dan zullen we in ieder geval deze discussie inbrengen. Dan kunnen we nog een keer met elkaar naar de timetable kijken. Als we die timetable hebben, zullen we dat aan de raad mededelen.

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Goed, dank u wel. Dan is de actie die de gemeente Voorschoten onderneemt, dus anders dan in het voorstel aan de raad.

De **voorzitter**: Kan de raad zich vinden in het voorstel, met de daarbij gemaakte opmerkingen en kanttekeningen?

Het voorstel wordt met algemene stemmen aangenomen.

8. Verordening gegevensverstrekking basisregistratie personen Voorschoten 2014 (raadsregistratienummer 3772).

Het voorstel wordt zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen.

9. Wijziging samenstelling Werkgeverscommissie.

Het voorstel wordt zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen.

10. Benoeming leden in de Werkgeverscommissie.

De **voorzitter**: Er wordt voorgesteld om de heren Van der Haven, Van der Meij en Von der Assen en mevrouw Van Herk te benoemen tot lid van de Werkgeverscommissie. De stembriefjes worden nu uitgedeeld en worden daarna opgehaald.

Er zijn 18 stemmen uitgebracht. Iedereen is akkoord gegaan met de voorgedragen kandidaten. Ik wens de leden van de Werkgeverscommissie geluk en veel succes met de zware taak die zij op zich nemen.

11. Sluiting

De **voorzitter** sluit om 22.20 uur de vergadering.

Vastgesteld in de openbare vergadering van de raad der gemeente Voorschoten, gehouden op 10 juli 2014.

De griffier,

De voorzitter,

Lijst ingekomen stukken Gemeenteraad Voorschoten 10 juli 2014

Datum vergadering: Commissie Mens & Samenleving Voorschoten 26 juni 2014

ID	Afzender	Reg.datum	Omschrijving	Wijze van afdoen
Brieven (van personen en instellingen)				
101434		28-05-2014	Gevaarlijke gasleidingen Vlietwijk.	Het college van burgemeester en wethouders verzoeken deze brief te beantwoorden en daarvan een afschrift naar de raad te sturen.
101435		21-05-2014	Motie raad IJsselstein afkeuring winning schaliegas en steenkoolgas.	Voor kennisgeving aannemen.
101443		19-05-2014	Motie Gemeente Heerlen over kinderpardon	Voor kennisgeving aannemen
101444		26-05-2014	Jaarrekening 2013 van gemeente Voorschoten	Besproken in commissie Planning & Control.Voor kennisgeving aannemen
101445		27-05-2014	Financieel jaarverslag VNG 2013	Voor kennisgeving aannemen

Blad 2

101450	04-06-2014	Verslag van de inspectie van het beheer van de niet overgebrachte archieven 2013	Voor kennisgeving aannemen.	
101451	04-06-2014	Jaarverslag over het beheer van het oud archief van de gemeentes Voorschoten en Wassenaar	Voor kennisgeving aannemen	
101408	13-05-2014	Concept begroting Gevulei 2015	Agenderen voor het geven van een zienswijze in de commissie Wonen, Ruimte en Groen van 19 juni 2014.	
101409	16-05-2014	Brief mbt herinrichting Mozartlaan e.o.	Het college van burgemeester en wethouders verzoeken deze brief en de brief waarvan melding wordt gemaakt in deze brief, zo spoedig mogelijk te beantwoorden en daarvan een afschrift aan de raad te sturen.	
101410	19-05-2014	Toezending jaarrekening 2013 en controleverklaring	Voor kennisgeving aannemen. Dit document is reeds betrokken bij de besluitvorming over de jaarrekening en het jaarverslag.	
101461	12-06-2014	Lokale lasten 2015	Voor kennisgeving aannemen.	
Informatiebrieven van het college van B&W				
101390	college van B&W	16-05-2014	Informatiebrief aan de raad over kinderpardon	Voor kennisgeving aannemen.

Blad 3

101391	college van B&W	16-05-2014	Informatiebrief aan de raad over ontwerpbestemmingsplan reconstructie Vlietwijk.	Voor kennisgeving aannemen.
101392	college van B&W	16-05-2014	Informatiebrief aan de raad over uitwerkingsplan Haagwijk	Voor kennisgeving aannemen.
101419	college van B&W	28-05-2014	Informatiebrief aan de raad over Toekomstvisie	Voor kennisgeving aannemen
101455	college van B&W	13-06-2014	Informatiebrief aan de raad over communicatie-aanpak 3D	Voor kennisgeving aannemen

Voorjaarsnota 2014

gemeente VOORSCHOTEN

1. Inleiding

Hierbij bieden wij u de eerste tussentijdse rapportage over 2014 aan. In deze Voorjaarsnota 2014 geven wij de stand van zaken over de uitvoering van de programmabegroting 2014 weer. Aangezien het pas drie maanden van het begrotingsjaar betreft stellen wij voor slechts in die gevallen waarin afwijking van de ramingen uit de begroting een hoge mate van zekerheid hebben de begroting te wijzigen. In de andere gevallen zijn de verwachtingen nog beïnvloedbaar en geven wij u in de najaarsnota 2014 een bijgestelde verwachting. De financiële wijzigingen staan onder het programma vermeld. De in de overzichten genoemde saldi zijn inclusief de bijbehorende mutaties in de reserves.

Tabel 1 recapitulatie budgettaire gevolgen voorjaarsnota 2014

(bedragen x € 1.000)

(+ = budgettair voordeel - = budgettair nadeel;	2014	2015	2016	2017
saldo begroting 2014	133	-596	-3	-201
Voorjaarsnota 2014				
1 Bestuur	-150	-157	-157	-156
2 Veiligheid	-65	-81	-87	-94
3 Dienstverlening	-5	-5	-5	-5
4 Ruimte en verkeer	0	0	0	0
5 Beheer van de omgeving	-134	-55	-25	0
6 Wonen en leefomgeving	-9	-42	-42	-42
7 Financiën	120	250	45	84
8 Economie en werk	-590	-78	-77	-76
9 Onderwijs, sport en cultuur	0	0	0	0
10 Wmo	0	0	0	0
Saldo voorjaarsnota	-833	-168	-348	-289
saldo na de voorjaarsnota	-700	-764	-351	-490

Door afrondingen kan het voorkomen dat er verschillen zijn tussen bovenstaande recapitulatie van de voorjaarsnota en optellingen van de in de programma's opgenomen mutaties.

De wijzigingen die gevolgen hebben voor de jaren 2015 tot en met 2017 worden verwerkt in de kaderbrief.

2. Voorgestelde wijzigingen per programma

Programma 1 Bestuur

1.1 Geluidsinstallatie Raadszaal (kapitaallasten 2015 € 11.750, 2016 € 11.400 en 2017 €11.050)

Voor de vervanging van de huidige geluidsinstallatie en het uitbreiden van enkele functionaliteiten wordt u gevraagd een investeringskrediet toe te kennen ter hoogte van € 50.000,-

De installatie was gedateerd en vertoonde gebreken. Inmiddels is de nieuwe geluidsinstallatie in gebruik. In het investeringskrediet is tevens rekening gehouden met ruimte voor het toevoegen van enkele moderne functionaliteiten. Afschrijving geschiedt in 5 jaar.

1.2 Uitbreiding college (nadeel van € 53.100 in 2014 en € 90.100 in 2015 e.v.)

Voor de huidige collegeperiode zijn er 3 wethouders benoemd. In de begroting was rekening gehouden met 2 wethouders. Voor de uitbreiding van het college is voor 2014 een bedrag van € 53.100 nodig.

1.3 Uitbreiding bestuursondersteuning (structureel nadeel € 27.733)

Bij de bestuursondersteuning blijkt in de praktijk dat de huidige formatie van 1 fte niet toereikend is om de besluitvormingsprocessen van drie besturen te regisseren. Bij de evaluatie van werkorganisatie Duivenvoorde is dit reeds gemeld en is naar aanleiding hiervan in de DB-vergadering van werkorganisatie Duivenvoorde van 4 maart 2014 besloten om binnen de werkorganisatie een tweede bestuursondersteuner aan te stellen voor 32 uur per week. Iedere gemeente betaalt de helft van deze structurele formatie-uitbreiding, die in totaal € 55.466,- per jaar kost. Er zijn geen mogelijkheden om de benodigde extra capaciteit binnen de werkorganisatie vrij te maken. Voor Voorschoten is € 27.733 bijdrage nodig.

1.4 Uitbreiding bestuurssecretariaat (structureel nadeel € 27.513)

Gebleken is dat de normformatie voor het bestuurssecretariaat (0,5 fte per collegelid) niet toereikend is, omdat deze omvang te weinig ruimte biedt voor onderlinge vervanging bij roostervrije dagen, vakantie en ziekte. Op dit moment heeft Voorschoten twee wethouders, maar voor de komende periode zullen er drie wethouders worden geïnstalleerd. Om het extra werk op te vangen is een uitbreiding nodig van 0,5 fte, waarmee de totale bezetting op 2,4 fte komt. De kosten voor de uitbreiding met een halve fte bedragen € 27.513 per jaar.

1.5 Bijdrage Werkorganisatie Duivenvoorde (incidenteel nadeel € 42.120)

Onlangs heeft het algemeen bestuur van de Werkorganisatie Duivenvoorde de jaarrekening over 2013 vastgesteld. Ten opzichte van de verwachtingen in de najaarsnota 2013 is het tekort lager en daarmee de bijdrage € 42.120 kleiner. Dit voordeel is al verwerkt in de jaarrekening 2013 van de gemeente Voorschoten. Extra inspanningen om de frictiekosten te beperken hebben er aan bijgedragen dat het tekort is beperkt. In de brief geeft het dagelijks bestuur aan dat ook in 2014 nog frictiekosten als gevolg van de samenvoeging van de ambtelijke organisaties zijn te verwachten en geeft in overweging om het bedrag voor 2014 te reserveren. Wij stellen u voor om daartoe over te gaan en incidenteel een bedrag van € 42.120 op te nemen in de begroting 2014.

1.6 Inkoop samenwerking (budgettair neutraal)

In 2012 is binnen de kring van gemeentesecretarissen, met instemming van de colleges, het initiatief genomen om aan de intergemeentelijke samenwerking op het gebied van inkoop en aanbesteding verder vorm te geven. Vanaf 16 april 2014 gaan de deelnemende gemeenten van start met de regionale netwerkorganisatie. De centrale eenheid wordt geplaatst binnen de gemeente Zoetermeer en deze treedt op als gemandateerd opdrachtgever. Na drie jaar vindt er een evaluatie plaats over het totale traject en aan de hand van deze evaluatie worden de vervolgstappen bepaald. Voorgesteld wordt om gedurende, voorlopig drie jaar, een jaarlijkse

bijdrage van € 11.500 op te nemen in de begroting voor regio netwerk inkoopsamenwerking. Benadrukt wordt dat na afronding van elke aanbesteding de besparing zal worden gespecificeerd. Voor 2014, 2015 en 2016 wordt in elk geval een besparing geraamd van € 11.500.

Tabel 2 recapitulatie voorgestelde wijzigingen voor dit programma

(bedragen x € 1.000)

	(+ = budgettair voordeel - = budgettair nadeel;	2014	2015	2016	2017
1	saldo begroting 2014	-3.994	-3.930	-3.675	-3.675
	Raad				
1.1	Geluidsinstallatie Raadszaal	0	-12	-11	-11
	College van B&W				
1.2	Uitbreiding college	-53	-90	-90	-90
1.3	Formatie-uitbreiding bestuursondersteuning	-28	-28	-28	-28
1.4	Formatie-uitbreiding bestuursscretariaat	-28	-28	-28	-28
	Bestuurlijke samenwerking				
1.5	Bijdrage Werkorganisatie Duivenvoorde	-42	0	0	0
1.6	Inkoopsamenwerking	0	0	0	0
2	saldo inclusief wijzigingen van dit programma	-4.144	-4.087	-3.832	-3.831

Programma 2 Veiligheid

2.1 Bijdrage Veiligheidsregio Hollands-Midden (nadeel van € 64.865 in 2014, € 80.883 in 2015, € 87.493 in 2016 en € 94.103 in 2017)

Op basis van de door de Veiligheidsregio Hollands-Midden ingediende begrotingswijziging voor 2014 en de begroting voor 2015 en verder wordt de gemeentelijke bijdrage verhoogd met € 41.822 in 2014, € 57.840 in 2015, € 64.450 in 2016 en € 71.060 in 2017. Grotendeels wordt deze stijging veroorzaakt door de opgenomen inflatiecorrectie.

Met de Veiligheidsregio Hollands-Midden is een huurcontract afgesloten voor de brandweerkazerne. De hierin overeengekomen huurprijs ligt € 23.043 lager dan opgenomen in de begroting. De raming wordt in overeenstemming gebracht met de overeengekomen huurprijs.

Tabel 3 recapitulatie voorgestelde wijzigingen voor dit programma

(bedragen x € 1.000)

	(+ = budgettair voordeel; - = budgettair nadeel)	2014	2015	2016	2017
1	saldo begroting 2014	-3.055	-3.090	-3.090	-3.089
	Brandweer				
2.1	Bijdrage Veiligheidsregio Midden-Holland	-42	-58	-64	-71
2.1	Huur brandweerkazerne	-23	-23	-23	-23
2	saldo inclusief wijzigingen van dit programma	-3.120	-3.171	-3.177	-3.183

Programma 3 Dienstverlening

3.1 Licentiekosten GVOP (structureel nadeel € 5.000)

Algemeen verbindende voorschriften treden pas in werking nadat zij officieel bekend zijn gemaakt. Door een wetwijziging moet dat vanaf 1 januari 2014 door plaatsing van het raads- of collegebesluit in een elektronisch gemeentebblad. De mededeling op de gemeentepagina is dan slechts dienstverlening. Door aan te sluiten op de Gemeenschappelijke Voorziening Officiële Publicaties (GVOP) kan deze bekendmaking plaatsvinden. Voor deze gebruiksovereenkomst is een structureel budget van € 5.000 nodig.

Tabel 4 recapitulatie voorgestelde wijzigingen voor dit programma

(bedragen x € 1.000)

	(+ = budgettair voordeel; - = budgettair nadeel)	2014	2015	2016	2017
1	saldo begroting 2014	-1.547	-1.417	-1.417	-1.395
	Externe communicatie en voorlichting				
3.1	Licentiekosten GVOP	-5	-5	-5	-5
2	saldo inclusief wijzigingen van dit programma	-1.552	-1.422	-1.422	-1.400

Programma 4 Ruimte en verkeer

Geen wijzigingen.

Tabel 5 recapitulatie voorgestelde wijzigingen voor dit programma

(bedragen x € 1.000)

	(+ = budgettair voordeel; - = budgettair nadeel)	2014	2015	2016	2017
1	saldo begroting 2014	-1.679	-1.666	-1.396	-1.368
2	saldo inclusief wijzigingen van dit programma	-1.679	-1.666	-1.396	-1.368

Programma 5 Beheer van de omgeving

5.1 Afrekening project Nassauwijk (incidenteel nadeel € 25.000)

In 2011 is door een externe partij het project herbestrating in de Nassauwijk uitgevoerd. In de loop van de uitvoering is een conflict ontstaan onder meer over de afrekening van de korting, vergoeding van de inboet op de stenen, kosten van de afzettingen en rentederving. Het ging hier om een verschil ten bedrage van € 100.000.

In maart 2014 is er overeenstemming bereikt over de juridische geschilpunten en de eindafrekening van deze langsturende procedure. De gemeente Voorschoten heeft uiteindelijk nog € 10.000,- excl. BTW overgemaakt aan de externe partij. Tegelijkertijd zijn er juridische advieskosten gemaakt om dit resultaat te bereiken. Deze advieskosten bedragen in totaal € 15.000,- excl BTW. Binnen de huidige budgetten is geen rekening gehouden met deze kosten waardoor een verhoging van het budget met € 25.000 nodig is.

5.2 Afvalbeleidsplan (incidenteel nadeel ten laste van egalisereserve € 12.000, exploitatie budgettair neutraal)

Op 06 februari 2014 is de afvalvisie Voorschoten vastgesteld. Op basis van die visie wordt er momenteel gewerkt aan een afvalbeleidsplan. Naast beperking van milieulasten en het behoud van de dienstverlening is het kostenniveau zeer belangrijk voor de uiteindelijke keuzes. Om dit goed te kunnen beoordelen en in een soort benchmark een vergelijk met andere gemeenten te kunnen maken is het doorrekenen van verschillende scenario's van groot belang.

In het projectplan was geen rekening gehouden met deze doorrekening waarvoor specifieke externe kennis vereist is. Ook is een nieuwe sorteeraanlyse nodig om een zo nauwkeurig mogelijke 0-situatie te kunnen bepalen.

Voor de doorrekening van de scenario's wordt in afstemming met omliggende gemeenten een model gemaakt om de financiële consequenties van te ontwikkelen afvalbeleid scenario's inzichtelijk te maken en binnen een groter geheel te kunnen plaatsen. Een gevraagde indicatieve prijs op basis van deze uitgangspunten (inclusief de sorteeraanlyse) komt uit op maximaal € 12.000,- excl. Btw. Op deze manier is het afvalbeleidsplan van een goed financieel fundament te voorzien. Voorgesteld wordt om dit bedrag ten laste te brengen van de egalisereserve. Het bedrag kan rechtmatig (conform de VNG-normen) worden doorberekend in de afvalstoffenheffing. Hiervoor zal de egalisereserve worden aangewend.

5.3 Losloopgebieden honden (incidenteel nadeel € 33.500)

Op 7 november 2013 is in de raadsvergadering motie 125 aangenomen waarin het college wordt opgedragen zo spoedig mogelijk met een oplossing te komen voor gevaarlijk gesitueerde losloopgebieden langs de openbare weg of rond de snelfietsroute Velostrada. Het college heeft de motie overgenomen, waarbij het college heeft vermeld dat de financiering nog nader bekeken moet worden.

De mogelijkheden voor het goed scheiden van de losloopgebieden en het verkeer op de Velostrada zijn onderzocht. De conclusie is dat de investeringen die gedaan moeten worden om snelfietsverkeer veilig te scheiden van de losloopgebieden dermate groot zijn dat het goedkoper is om nieuwe losloopgebieden aan te wijzen. Daarom heeft het college besloten om de bestaande losloopgebieden langs de Velostrada in te trekken en nieuwe losloopgebieden aan te wijzen. De kosten voor de herinrichting van de losloopgebieden bedragen incidenteel € 33.500.

5.4 Overdracht kinderboerderij (€ 75.419 nadeel in 2014, € 54.529 in 2015 en € 25.167 in 2016)

Met ingang van 1 april 2014 is de verantwoordelijkheid voor de kinderboerderij in Voorschoten overgedragen aan Stichting Kinderboerderij Voorschoten. Deze overdracht vindt plaats op basis van een gesloten overeenkomst. De gemeente voorziet de Stichting jaarlijks van een exploitatiebijdrage van € 73.000. Voor 2014 gelden drie kwartalen; in totaal € 54.750. Het eerste kwartaal heeft de gemeente zelf kosten gemaakt voor het onderhoud. Dit heeft tot gevolg dat de begroting voor 2014 met € 7.560 wordt overschreden. De overdracht van de verantwoordelijkheid van de kinderboerderij leidt tot frictiekosten voor de werkorganisatie. Het personeel dat werkzaam was op de kinderboerderij blijft in dienst van de gemeente, maar de taak wordt overgedragen. De

frictiekosten die ontstaan zullen in maximaal 3 jaar worden afgebouwd. In 2014 zal 100% frictiekosten worden opgenomen, 2015 65%, 2016 30% zodat in 2017 de frictiekosten volledig zijn afgebouwd.

5.5 Begraafplaatsen en lijkbezorging (budgettair neutraal)

In de Najaarsnota 2013 is er besloten om het onderhoud groen met € 30.000 te verlagen. Daartegenover stond dat de inkomsten uit grafrechten met hetzelfde bedrag werden verlaagd waardoor dit een budgettair neutrale wijziging was. Het voorstel is incidenteel ingediend en vastgesteld. De administratieve verwerking hiervan is structureel doorgevoerd. Door deze voorgestelde wijziging worden de kosten onderhoud groen en de inkomsten uit grafrechten beiden verhoogd met € 30.000 naar de reguliere omvang en wordt uitvoering gegeven aan de besluitvorming zoals opgenomen in de najaarsnota 2013.

Tabel 6 recapitulatie voorgestelde wijzigingen voor dit programma

(bedragen x € 1.000)

(+ = budgettair voordeel; - = budgettair nadeel)		2014	2015	2016	2017
1	saldo begroting 2014	-3.873	-3.921	-4.250	-4.461
	Wegen en verhardingen				
5.1	Afrekening project Nassauwijk	-25	0	0	0
	afvalstromen				
5.2	Afvalbeleidsplan	0	0	0	0
	Openbaar groen				
5.3	Hekwerk losloopgebieden honden	-34	0	0	0
	Kinderboerderij				
5.4	Overdracht kinderboerderij	-75	-55	-25	0
	Begraafplaatsen en lijkbezorging				
5.5	Onderhoud groen en grafrechten	0	0	0	0
2	saldo inclusief wijzigingen van dit programma	-4.007	-3.976	-4.276	-4.461

Programma 6 Wonen en leefomgeving

6.1 Actieplan CO2 Neutraal (incidenteel nadeel ten laste van reserve € 12.500, exploitatie budgettair neutraal)

Ter uitvoering van motie 275 van Groen Links, unaniem aangenomen door de raad op 8 november 2012, honoreert de gemeente drie duurzaamheidsinitiatieven uit de samenleving met een financiële bijdrage:

- Duurzaamheid doe je samen: € 2.500;
- Eerlijke winkelroute: € 3.000;
- Zonnepanelen Berbice: € 7.000.

Conform deze motie worden deze initiatieven gedekt uit de Reserve duurzaamheid. Om betaalbaarstelling mogelijk te maken dient het klimaatbudget met € 12.500 te worden verhoogd ten laste van deze reserve.

6.2 ISV3-subsidie (budgettair neutraal)

De provincie heeft de gemeente een ISV3-subsidie (ISV= Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing) toegekend. De subsidie ter hoogte van € 27.471 dient zoals overeengekomen in de regionale afspraken doorbetaald te worden aan de Omgevingsdienst West-Holland. De ontvangst en de doorbetaling waren niet opgenomen in de gemeentelijke begroting. Het betreft de laatste ISV3-termijn, dus er zijn geen meerjarige gevolgen.

6.3 Vrijval NTB ISV2 2011 (incidenteel voordeel € 33.110)

In 2011 is er een betalingsverplichting opgenomen van € 33.110 ten gunste van de Omgevingsdienst West-Holland. Gebleken is dat deze verplichting is vervallen waardoor er een incidenteel voordeel ontstaat van € 33.110 in 2014.

6.4 Bijdrage Omgevingsdienst West-Holland (Structureel € 9.000 nadeel)

De bijdrage aan de Omgevingsdienst West-Holland (ODWH) zal wijzigen door:

1. een overheveling per 1 januari 2014 van milieubevoegdheden van gedeputeerde staten naar het college van burgemeester en wethouders;
2. een overheveling van milieutaken van de gemeente naar de ODWH per 1 juli 2014.

Ad 1. De hiermee verbonden taken werden vóór de overheveling in opdracht van de provincie Zuid-Holland uitgevoerd door de ODWH. Voor de financiële gevolgen van de overheveling wordt de gemeente volledig gecompenseerd met een hogere uitkering uit het gemeentefonds (+ € 9.000). Deze oorzaak vloeit voort uit een wetswijziging en is dus niet te beïnvloeden. Het college heeft het dagelijks bestuur van de ODWH desgevraagd toegezegd dit bedrag te zullen doorzetten naar de ODWH. Zie ook programma 7 (punt 7.3) voor de uitwerking van de decembercirculaire hierover.

Ad 2. De taakoverheveling leidt tot een uitbreiding van het met de ODWH gesloten dienstverleningscontract en vloeit mede voort uit landelijke afspraken over het beleggen van milieutaken bij regionale uitvoeringsdiensten. Omdat de contractbesprekingen over de taakoverheveling nog niet afgerond zijn, zullen de eventuele financiële gevolgen hiervan in de najaarsnota aan u worden voorgelegd.

6.5 Projectfinanciering Pact van Duivenvoorde (Structureel nadeel € 33.000)

In 2012 is het Landschapsontwikkelingsplan Duin Horst & Weide vastgesteld door de raden van de drie Pact van Duivenvoorde gemeenten. Dit zijn Wassenaar, Voorschoten en Leidschendam-Voorburg. Sindsdien is er door de gebiedsregisseur gewerkt aan het tot uitvoering brengen van projecten als de aanleg van het Duivenvoords Polderpad, het wandelknooppuntennetwerk, een website, een logo en zijn enkele paden in voorbereiding. De paden worden grotendeels met financiering van provincie en regio's gefinancierd.

De drie huidige Pact van Duivenvoorde wethouders willen komen tot Duin Horst Weide 2.0. Dit houdt in een herordening van de uitvoeringsprojecten, structurering van de samenwerking met andere overheden en maatschappelijke partners en een meerjaren-financieringsstructuur. Ten aanzien van de financieringsstructuur is afgesproken dat we voorstellen om een structureel budget in de begroting op te nemen (zowel voor de proceskosten (lees kosten gebiedsregisseur en communicatiekosten) als voor de bijdragen voor de uitvoer van projecten). Hierdoor kan het proces om tot uitvoering van projecten te komen worden versneld en kan eenvoudiger cofinanciering worden gevonden. In Wassenaar is dit al geregeld en in Leidschendam-Voorburg staat deze actie op de agenda. In Voorschoten is in de begroting reeds een structureel budget ad € 30.000 voor de proceskosten opgenomen.

Voor projectfinanciering wordt voor deze coalitieperiode van 4 jaar voor de drie gemeenten € 400.000 gevraagd, wat neerkomt op een jaarlijkse bijdrage per gemeente van €33.000,-

(structureel). Dit bedrag kan met bijdragen van de provincie, de regio's (zo lang zij nog bestaan), Leiden en Den Haag, worden opgehoogd tot €1,6 miljoen voor de komende 4 jaar.

Gezien de bovengenoemde afspraak en de acties die beide andere partners hebben ingezet, stellen wij voor om in de begroting een post uitvoeringskosten Duin Horst & Weide ad € 33.000 op te nemen.

Tabel 7 recapitulatie voorgestelde wijzigingen voor dit programma

(bedragen x € 1.000)

(+ = budgettair voordeel; - = budgettair nadeel)		2014	2015	2016	2017
1	saldo begroting 2014	-853	-861	-861	-861
	Milieuprogramma				
6.1	Actieplan CO2-neutraal	0	0	0	0
6.2	ISV3 subsidie	0	0	0	0
6.3	Vrijval ISV2 subsidie	33	0	0	0
6.4	Bijdrage Omgevingsdienst West-Holland	-9	-9	-9	-9
	Natuur en landschap				
6.5	Projectfinanciering Pact van Duivenvoorde	-33	-33	-33	-33
2	saldo inclusief wijzigingen van dit programma	-862	-903	-903	-903

Programma 7 Financiën

7.1 Reclamebelasting (budgettair neutraal)

Bij de invoering van de reclamebelasting was een opbrengst geraamd van € 100.000. De daadwerkelijke opbrengst ligt al een aantal jaren lager en zal door de nieuwe verordening in 2014 uitkomen op € 81.000.

In de begroting voor 2014 staat reeds een bedrag van € 100.000 begroot. Voorstel is om dit bedrag aan te passen naar € 81.000 omdat dit meer in lijn ligt met de verwachte opbrengsten. De reclamebelasting wordt minus de perceptiekosten uitgekeerd aan de Centrum Ondernemers Voorschoten (COV) ter bevordering van promotie en activiteiten die het centrum winkelgebied moeten versterken. De verlaging van de opbrengsten van € 100.000 naar € 81.000 heeft dus geen gevolgen voor de begroting.

7.2 Dividend Alliander (voordeel € 144.491 in 2014 en € 21.415 in 2015, nadeel € 235.585 in 2016 en 2017)

Over 2013 bedraagt het door Alliander uit te keren dividend € 125 mln.; er is sprake van een stijging van € 50,6 mln. ten opzichte van 2012. Voor Voorschoten betekent dit een dividenduitkering van € 516.419 tegenover € 307.415 in 2013. De hogere dividenduitkering zal door het ingaan van een nieuwe tariefsreguleringsperiode met ingang van 2014 niet structureel zijn. De NMA heeft voor deze periode lagere tarieven vastgesteld waardoor de uitkeerbare winst navenant zal afnemen. De hogere dividenduitkering van Alliander over 2013 brengt een verhoging van de raming met € 209.000 met zich mee. Daar de over 2013 verwachte dividenduitkering van Nuon Energy met € 65.000 wordt afgeraamd resulteert per saldo een verbetering van € 144.000.

7.3 Algemene uitkering en stelpost armoede- en schuldbeleid (nadeel € 27.000 in 2014, voordeel € 187.000 in 2015, € 200.000 in 2016 en € 224.000 in 2017)

De algemene uitkering geeft op basis van de decembercirculaire de volgende ontwikkeling te zien: - € 27.000 (2014), € 187.000 (2015), € 200.000 (2016) en € 224.000 (2017). In deze reeks zijn de compensaties voor het armoede- en schuldbeleid (€ 45.000 voor 2014 en daarna € 55.000) en de overdracht van taken aan de gemeenten op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (m.i.v. 2014 € 9.000) verwerkt. De compensatie voor het armoede- en schuldbeleid wordt in afwachting van invulling door de raad als stelpost opgenomen onder punt 8.2. De compensatie op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving wordt toegevoegd aan het budget voor de Omgevingsdienst Haaglanden (zie punt 6.3).

7.4 Kapitaallasten (voordeel van € 2.885 in 2014, € 41.303 in 2015, € 80.932 in 2016 en € 96.071 in 2017)

De kapitaallasten 2014 zijn op basis van de realisatie in de jaarrekening 2013 door het afsluiten en doorschuiven van investeringen € 77.885 lager uitgevallen dan begroot. In de begroting was rekening gehouden met € 75.000. Per saldo is er een voordeel van € 2.885,- in 2014. In 2015, 2016 en 2017 is dat respectievelijk € 41.303, € 80.932 en € 96.071. De correcties worden volgens onderstaand overzicht verwerkt in de programma's.

Uitwerking kapitaallasten over de programma's

(bedragen x € 1.000)

(+ = budgettair voordeel - = budgettair nadeel)	2014	2015	2016	2017
1 Bestuur	0	0	0	0
2 Veiligheid	-18	-13	-13	-13
3 Dienstverlening	-0	0	0	0
4 Ruimte en verkeer	33	32	31	31
5 Beheer van de omgeving	-13	143	139	199
6 Wonen en leefomgeving	0	0	0	0
7 Financiën	-86	-284	-237	-277
8 Economie en werk	0	0	0	0
9 Onderwijs, sport en cultuur	95	174	170	166
10 Wmo	-8	-10	-10	-10
Totaal	3	41	81	96

7.5 Investeringsplafond

In de informatiebrief van 17 december 2013 hebben wij u geïnformeerd over het afwegingskader voor de invulling van het investeringsplafond. Daarin hebben wij aangegeven in de voorjaarsnota terug te komen op de voortgang.

Door de voorstellen in de jaarrekening over het doorschuiven van een aantal investeringen vermindert het beslag op de afschrijvingslasten voor de jaren 2014 en 2015. Daarmee blijven de afschrijvingslasten in 2014 en 2015 binnen het vastgestelde investeringsplafond. Aangezien het voornamelijk gaat om het verschuiven van de lasten biedt dit nog geen oplossing voor 2016 en latere jaren.

De inventarisatie heeft op dit moment nog niet geleid tot besluitvorming voor de periode na 2015. Enerzijds heeft dit te maken met het feit dat het verzamelen van de noodzakelijke inhoudelijke informatie meer tijd vergt dan verwacht. Anderzijds behoeven enkele grote projecten, zoals het Knooppunt Voorschoten en de Noordelijke ontsluiting Krimwijk nog nadere besluitvorming en dat kan grote gevolgen hebben voor het beslag op afschrijvingslasten. Tenslotte is het ook van belang om bij de afweging de inzichten uit het nieuwe coalitieakkoord te betrekken.

Om die reden vinden wij het wenselijk om de besluitvorming over de keuze van de investeringsprojecten uit te stellen tot de voornemens uit het coalitieakkoord zijn uitgewerkt, duidelijkheid bestaat over de procedures rond de genoemde grote projecten en de inhoudelijke informatie over de overige investeringen compleet is. In de najaarsnota rapporteren we opnieuw over de stand van zaken.

Voor het jaar 2014 is een nieuw investeringsplan opgesteld. Deze investeringen passen binnen het vastgestelde investeringsplafond 2014. Daarnaast zijn er in 2013 2 investeringskredieten aangevraagd welke nog niet zijn gestart. In de jaarrekening 2013 staan deze kredieten toegelicht. Deze kredieten maken deel uit van het afwegingskader voor de invulling van het investeringsplafond. Een voor 2014 actueel investeringsoverzicht treft u aan in bijlage 1.

Tabel 8 recapitulatie voorgestelde wijzigingen voor dit programma

(bedragen x € 1.000)

	(+ = budgettair voordeel; - = budgettair nadeel)	2014	2015	2016	2017
1	saldo begroting 2014	28.213	26.221	26.478	26.428
	Gemeentelijke belastingen				
7.1	Reclamebelasting	0	0	0	0
	Deelnemingen				
7.2	Dividend Alliander	144	21	-236	-236
	Algemene uitkering				
7.3	Decembercirculaire	-27	187	200	224
	Kostenplaatsen				
7.4	kapitaallasten	3	41	81	96
7.5	Investeringsplafond	0	0	0	0
2	saldo inclusief wijzigingen van dit programma	28.333	26.470	26.523	26.513

Programma 8 Economie en werk

8.1 Samenwerking sociale zaken Leidschendam-Voorburg (incidenteel nadeel € 124.225)

De gemeente betaalt conform de samenwerkingsovereenkomst van oktober 2011 een bijdrage aan de gemeente Leidschendam-Voorburg voor het uitvoeren van de sociale wet- en regelgeving. In deze overeenkomst is vastgelegd hoe de uitvoeringskosten verdeeld worden. Er is een vaste verdeelsleutel die onder meer is gebaseerd op het (gemiddeld) aantal klanten. Sinds 2012 is de doelgroep die de afdeling Werk en Inkomen bedient voor alle drie de gemeenten fors gestegen en de daarmee gepaard gaande kosten.

Er wordt momenteel gekeken naar een andere wijze van verdelen van de variabele uitvoeringskosten van de afdeling Werk en Inkomen (voor de vaste kosten blijft de verdeling gelijk). Gedacht wordt om vanaf 2014 de variabele uitvoeringskosten door te berekenen voor 50% op basis van cliënten aantallen en 50% op basis van normtijden i.p.v. volledig op normtijden zoals eigenlijk de bedoeling was. Deze normtijden zijn vastgesteld aan de hand van tijdschrijven. Het voordeel van deze berekeningssystematiek is dat de uitvoeringskosten minder zullen fluctueren per gemeente dan wanneer er alleen op basis van productie wordt verrekend, zoals in de samenwerkingsovereenkomst vanaf 2014 het geval is. Met name de kleinere gemeenten zullen bij een bestandsstijging met relatief sterk stijgende kosten te maken hebben. Bestuurlijk zijn er echter nog geen nieuwe afspraken gemaakt over de bekostigingssystematiek en is er dus nog geen wijziging van de samenwerkingsovereenkomst voorgelegd. Op basis van de huidige uitgangspunten houden we voorlopig rekening met een stijging van € 124.225.

8.2 Compensatie voor het armoede- en schuldbeleid (nadeel € 45.000 in 2014 en daarna € 55.000)

Op basis van de decembercirculaire zijn in de ontwikkeling van de algemene uitkering de volgende compensaties voor het armoede- en schuldbeleid (€ 45.000 voor 2014 en daarna € 55.000) verwerkt. De middelen voor het armoede- en schuldenbeleid worden in afwachting van invulling door de raad als stelpost opgenomen in het minimabudget.

8.3 Uitvoering Economische Agenda Leidse Regio (€ 11.000 nadeel in 2014, 2015 e.v. € 22.000 nadeel)

In februari 2014 heeft de gemeente Voorschoten het convenant voor de Economische Agenda Leidse Regio ondertekend. In dit convenant zijn afspraken vastgelegd over samenwerking binnen de Leidse Regio (Leiden, Leiderdorp, Oegstgeest, Voorschoten en Zoeterwoude) op het gebied van economie. Aan dit convenant is een uitvoeringsagenda verbonden. In het convenant staat onder andere opgenomen dat de vijf gemeenten in de Leidse Regio, evenals de overige partners (ondernemers, bedrijven en onderwijs) naar rato bijdragen aan de kosten voor de uitvoering van de Economische Agenda Leidse Regio. De kosten hiervoor voor Voorschoten zijn structureel € 22.000,- per jaar vanaf 2015. Voor de tweede helft van 2014 is € 11.000,- nodig.

8.4 Uitkeringslasten wet BUIG (incidenteel nadeel € 409.848)

De uitkeringslasten BUIG stijgen al enige jaren fors. Het risico dat de gemeente loopt, voor een gemeente van onze omvang, op dit budget is maximaal 10% van het Rijksbudget. Voor 2014 verwachten we geen daling van de uitkeringslasten. Het Rijksbudget zal in 2014 niet toereikend zijn om de uitkeringen te bekostigen. De verwachting is dat de lasten het maximale percentage van 10% te boven zullen gaan. Op basis van de ontwikkeling van de klantenaantallen kan geconcludeerd worden dat het waarschijnlijk is dat het budget niet toereikend zal zijn. Op basis van het voorzichtigheidsprincipe stellen wij u voor om de overschrijding nu daadwerkelijk te ramen. Per saldo resteert een negatief saldo bij deze begrotingswijziging van € 409.848.

8.5 Bijstandsbesluit zelfstandigen (PM)

In het Bijstandsbesluit zelfstandigen (Bbz) wordt geregeld hoe de gemeente zelfstandige ondernemers financieel kan ondersteunen met het voortzetten of beëindigen van hun bedrijf, indien dit bedrijf in financiële moeilijkheden komt. Hiermee wordt voorkomen dat de ondernemer in een uitkeringsafhankelijke situatie komt en de gemeente gedurende langere tijd financieel ondersteuning moet bieden. De kosten en baten voor het uitvoeren van dit besluit dienen te worden geactualiseerd. De kosten betreffen de ondersteuning zelf, leningen voor levensonderhoud of bedrijfskapitaal, de baten betreffen de terugbetalingen op deze ondersteuningsvormen en de ontvangsten van het Rijksbudget hiervoor. Bovendien kunnen de resterende kosten voor 75% bij het Rijk gedeclareerd worden. De actualisatie van deze kosten zullen we opnemen in de najaarsnota 2014 omdat de schatting van kosten en baten dan beter te prognosticeren is.

Tabel 9 recapitulatie voorgestelde wijzigingen voor dit programma

(bedragen x € 1.000)

	(+ = budgettair voordeel; - = budgettair nadeel)	2014	2015	2016	2017
1	saldo begroting 2014	-1.523	-1.507	-1.509	-1.574
	Participatiebudget				
8.1	Samenwerking sociale zaken Leidschendam-Voorburg	-124	0	0	0
	Minima				
8.2	Compensatie voor het armoede- en schuldbeleid	-45	-56	-55	-54
	Bedrijvigheid				
8.3	Uitvoeringskosten economische agenda Leidse regio	-11	-22	-22	-22
	Inkomen				
8.4	Uitkeringslasten wet BUIG	-410	0	0	0
8.5	Bijstandsbesluit zelfstandigen	0	0	0	0
2	saldo inclusief wijzigingen van dit programma	-2.113	-1.585	-1.586	-1.650

Programma 9 Onderwijs, sport en cultuur

Geen wijzigingen.

Tabel 10 recapitulatie voorgestelde wijzigingen voor dit programma

(bedragen x € 1.000)

	(+ = budgettair voordeel; - = budgettair nadeel)	2014	2015	2016	2017
1	saldo begroting 2014	-5.280	-4.869	-4.850	-4.808
2	saldo inclusief wijzigingen van dit programma	-5.280	-4.869	-4.850	-4.808

Programma 10 Wmo

3-decentralisaties (budgettair neutraal)

Voor de werkzaamheden die nodig zijn om de 3 decentralisaties (Jeugdzorg, AWBZ/WMO en participatie) voor te bereiden wordt samengewerkt met Leidschendam-Voorburg en Wassenaar en is een budget benodigd. In 2014 is er een bedrag van € 465.988 beschikbaar in de begroting. Op dit moment is een bedrag van € 336.029 voorzien aan uitgaven.

De totaal begrote kosten voor het totale programma worden conform de onderstaande verdeling verdeeld over de samenwerkende partijen;

deel Leidschendam-Voorburg	€	1.058.490	63%
deel Wassenaar	€	285.624	17%
deel Voorschoten	€	336.029	20%
Totaal	€	1.680.143	

Bovenstaande begroting is gebaseerd op een zo nauwkeurig mogelijke inschatting van de programmakosten op dit moment. Als verdeelsleutel is de hoogte van de nieuwe budgetten voor het sociaal domein gebruikt.

Reeds beschikbare invoeringsbudgetten voor de decentralisaties worden samengevoegd op één activiteit, t.b.v. Invoering decentralisaties. De budgetten staan nu nog verdeeld over verschillende producten en zullen na verwerking op het product WMO gecentraliseerd worden.

Bovenstaande begroting is gebaseerd op een zo nauwkeurig mogelijke inschatting van de programmakosten op dit moment. Het gaat dan voornamelijk om kosten op het gebied van communicatie, regio-initiatieven, ondersteuning van het programmateam en om inhuur van expertise op het programma of van capaciteit om reguliere taken te kunnen blijven vervullen.

In aanvulling hierop zullen er nog aanvullende kosten gemaakt worden voor:

- Aanpassingen aan informatiesystemen (backoffices, administraties, subsidiesysteem etc.)
- Zorgverantwoordingsstelsel (regio of zelf aanschaffen)
- Ontwerpen en uitrollen nieuwe werkprocessen/ werkinstructies
- Aanschaf en implementatie nieuwe frontoffice applicatie bij definitieve uitrol (bijv. Wiz-portaal of andere applicatie)
- Opleiding/ omscholing eigen personeel
- Kosten indicatiestelling bij overgang bestaande klanten nieuwe doelgroep (big bang)
- Extra (boven reguliere) inzet inkoop en aanbesteding
- Onderhandelingen met zorgverzekeraars

Deze kosten zijn echter op dit moment niet goed in te schatten en zullen daarnaast ook in de jaren na 2014 worden gemaakt.

Op dit moment worden er bestaande budgetten samengevoegd en worden er geen extra middelen aangevraagd. Dit voorstel heeft op dit moment dan ook geen financiële gevolgen.

Voor de inhoudelijke toelichting op de 3-decentralisaties verwijzen wij u naar de projectenrapportage in de bijlage.

Tabel 11 recapitulatie voorgestelde wijzigingen voor dit programma

(x 1.000)

	(+ = budgettair voordeel; - = budgettair nadeel)	2014	2015	2016	2017
1	saldo begroting 2014	-6.276	-5.554	-5.433	-5.399
	WMO				
3	decentralisaties	0	0	0	0
2	saldo inclusief wijzigingen van dit programma	-6.276	-5.554	-5.433	-5.399

3. Projectenrapportage

Over de volgende projecten wordt u in de separaat bijgevoegde projectenrapportage geïnformeerd.

Projectenrapportages	Projectenrapportages - Grondexploitaties	Eindrapportages
<i>3 Decentralisaties Sociaal Domein</i>	<i>Deltaplein</i>	<i>Emmausschool</i>
<i>Regenboogschool</i>	<i>Dobbewijk</i>	
<i>Reconstrctie Vlietwijk</i>	<i>Duivenvoorde Corridor</i>	
<i>Knooppunt Voorschoten</i>	<i>Noord Hofland</i>	
<i>Rijnlandroute</i>	<i>Vlietwijk KEEL-gebied</i>	
<i>Ontwikkelopgave afval</i>		

Bijlage 1. Investeringsoverzicht

INVESTERINGSOVERZICHT 2014			
Omschrijving investering	2013	2014 Begroting	2014 Voorstel
<u>Materieel buitendienst</u>			
Aanhanger klein 2x		5.500	0
Kleine maaimachine		35.000	0
Transportauto groen		40.000	40.000
Transportauto groen		40.000	40.000
Aanhanger groot reiniging		40.000	0
Zoutmenger		21.750	21.750
Opzetstrooier nat 2x		37.400	37.400
Kolkenzuiger		185.000	0
<u>Wegen</u>			
Adegeest: Verdilaan	22.000		22.000
Wegen: asfalt en open verharding		350.000	350.000
Reconstr. wegen: asfalt/open verharding		250.000	250.000
Projecten 4V-nota		0	0
<u>Kunstwerken</u>			
Kunstwerken / bruggen		233.300	233.300
<u>Water</u>			
Investering waterkwaliteit	35.000		35.000
Beschoeiingen / duikers		186.167	186.167
<u>Groen</u>			
Groen vervangingsinvesteringen		552.338	502.335
<u>Afvalverwijdering</u>			
Ondergr containers bij hoogbouw Vlietwijk		88.000	88.000
Ondergr containers bij hoogbouw Centrum		16.000	16.000
Ondergr containers bij hoogbouw Adegeest		16.000	16.000
Ondergr containers bij hoogbouw N-Hofland		24.000	24.000
Inzamelen bedrijfsafval via 2 inzamelpunten		20.000	20.000
<u>Riolering</u>			
Vervanging riolering		260.000	260.000
Vervanging riolering Vlietwijk		1.040.000	1.040.000
Gemaal Dobbewijk pompinstallaties		80.200	80.200
TOTAAL		3.520.655	3.262.152

Voorjaarsnota 2014

Projectenrapportage

gemeente VOORSCHOTEN

2014 Gemeente Voorschoten

versie: definitief_7 mei 2014

Inhoudsopgave

Inleiding		3
Hoofdstuk 1	Overzicht stoplichten projectenrapportages	4
Hoofdstuk 2	Projectenrapportages	
	<i>3-Decentralisaties Sociaal Domein</i>	5
	<i>Nieuwbouw basisschool de Regenboog</i>	7
	<i>Nieuwbouw basisscholen Het Kompas en De Vink</i>	8
	<i>Reconstructie Vlietwijk</i>	9
	<i>Knooppunt Voorschoten</i>	10
	<i>Rijnlandroute</i>	12
	<i>Ontwikkelopgave afval</i>	13
Hoofdstuk 3	Rapportages Grondexploitaties	
	<i>Deltaplein</i>	14
	<i>Dobbewijk</i>	15
	<i>Duivenvoordecorridor</i>	16
	<i>Woningbouw Noord Hofland</i>	17
	<i>Vlietwijk KEEL-gebied</i>	18
Hoofdstuk 4	Eindrapportages	
	<i>Emmausschool</i>	19

Inleiding

Om als organisatie transparanter te zijn en de raad tijdig te informeren over alle ontwikkeling binnen de diverse projecten wordt vanaf heden een projectenrapportage als bijlage opgenomen bij zowel de voor- als najaarsnota. De rapportages zijn zodanig opgesteld dat de informatie openbaar gedeeld kan worden.

Doel rapportages

De projectenrapportages gaan in op de ontwikkelingen binnen de projecten t/m het 1e kwartaal 2014. Uitgangspunt is de ambtelijke en bestuurlijke opdrachtgever te informeren over de voortgang in de projecten. Daarbij worden afwijkingen in projecten tijdig in beeld gebracht en de sturingsmogelijkheden van de opdrachtgever vergroot. Op deze manier wordt gestreefd naar een transparant inzicht voor de opdrachtgever.

Stoplichten

Per project is door middel van zogenaamde stoplichtkleuren aangegeven wat de stand van zaken is van bepaalde onderdelen binnen een project versus de laatst vastgestelde uitgangspunten. Hieronder staat aangegeven wat welke kleur betekent.

Groen	Stand van zaken cf vastgestelde uitgangspunten
Geel	Stand van zaken vergt aandacht, bijsturen noodzakelijk
Rood	Stand van zaken gaat buiten laatst vastgestelde uitgangspunten

Maatregelen naar aanleiding van de rapportages

Het project Emmausschool is afgerond kan financieel worden afgesloten met resultaat € 0,- .

Hoofdstuk 1 Overzicht stoplichten Projectenrapportages

Totaaloverzicht projecten Voorschoten								
Projecten	Stoplichten directierapportage jan-aug 2013							
	Kwaliteit		Geld		Planning		Capaciteit	
	Huidige periode	Komende periode	Huidige periode	Komende periode	Huidige periode	Komende periode	Huidige periode	Komende periode
Projectenrapportages								
<i>3 Decentralisaties Sociaal Domein</i>								
<i>Nieuwbouw basisschool de Regenboog</i>								
<i>Nieuwbouw basisscholen Het Kompas en De Vink</i>								
<i>Reconstructie Vlietwijk</i>								
<i>Knooppunt Voorschoten</i>								
<i>Rijnlandroute</i>								
<i>Ontwikkelopgave afval</i>								
Rapportages Grondexploitatie								
<i>Deltaplein</i>								
<i>Dobbewijk</i>								
<i>Duivenvoorde Corridor</i>								
<i>Noord Hofland</i>								
<i>Vlietwijk KEEL-gebied</i>								
Eindrapportages								
<i>Emmausschool</i>								

Hoofdstuk 2 Projectrapportages

3 Decentralisaties

Afdeling / Projectleider	MO	Startdatum project	1-4-2012	Peildatum rapportage	1-4-2014								
Projectfase	Vorbereiding en implementatie van beleid	Verwachte einddatum project	31-12-2015										
Omschrijving project	Beoogd resultaat van het project 'drie decentralisaties' is het op realiseren van één dekkend stelsel voor alle participatie-instrumenten van de gemeente. Bij het bieden van ondersteuning gaat de gemeente uit van de eigen mogelijkheden en verantwoordelijkheden van mensen. Wanneer iemand het op eigen kracht niet redt wordt per situatie gekeken welke inzet van de persoon zelf, de omgeving en tot slot de gemeente en hulpverlening mogelijk is. De gemeente houdt regie over de uitvoering van de zorg en ondersteuning. Het doel is om iedereen mee te laten doen aan de samenleving. ☐												
Aspect van rapportage	Voorgegaande periode	Toelichting op huidige periode en verwachting komende periode			Huidige stand van zaken								
	Huidige periode												
	Verwachting komende periode												
Kwaliteit		De inzet in 2014 is beleidsvoorbereiding, implementatie en de voorbereiding op uitvoering van de decentralisaties van de Participatie, Jeugdzorg en de Wmo/AWBZ, zodat alles op 1 januari 2015 gereed staat voor uitvoering van gedecentraliseerde taken en een dekkend sociaal stelsel is gerealiseerd.											
Geld	Krediet	Elders in deze voorjaarsnota is een aparte paragraaf opgenomen over het programmabudget 3D			<table border="1"> <tr> <td>Krediet</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Besteed tot peildatum</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Verplichtingen</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Restant krediet</td> <td>€ -</td> </tr> </table>	Krediet		Besteed tot peildatum		Verplichtingen		Restant krediet	€ -
	Krediet												
Besteed tot peildatum													
Verplichtingen													
Restant krediet	€ -												
Dekking		Voor het jaar 2014 zijn door het rijk invoeringsbudgetten Jeugdzorg beschikbaar gesteld. Elders in deze voorjaarsnota is een aparte paragraaf opgenomen over het programmabudget 3D.											
Tijd	Planning	De geplande einddatum voor de decentralisaties is december 2015. Ook na de invoeringsdata van de wetten op de Jeugdzorg (1-1-2015) WMO 2015 (1-1-2015) en Participatiewet 1-1-2015 zal in 2015 worden gewerkt aan de vernieuwing (transformatie) van de zorg en de versterking van het lokaal sociaal netwerk. 2014 is het jaar van beleidsontwikkeling en implementatie. Tegelijkertijd worden alle voorbereidingen getroffen voor de uitvoering van beleid (bedrijfsvoering).			<table border="1"> <tr> <td>Gepland deze fase</td> <td>1-1-2015</td> </tr> <tr> <td>Huidige planning deze fase</td> <td>1-1-2015</td> </tr> </table>	Gepland deze fase	1-1-2015	Huidige planning deze fase	1-1-2015				
	Gepland deze fase	1-1-2015											
Huidige planning deze fase	1-1-2015												
Capaciteit (interne uren)		Piekbelasting op huidige capaciteit MO is verminderd door het project in te bedden in een gemeente brede programmastructuur. Daarnaast is door de samenwerkende gemeenten Leidschendam-Voorburg, Voorschoten en Wassenaar een gezamenlijk programma 3D gestart, waarin medewerkers voor de drie gemeenten werken. Capaciteit, kennis en expertise wordt zo optimaal benut. Waar dat noodzakelijk is, wordt extra capaciteit toegevoegd. Piekbelasting gemeente breed blijft aanwezig doordat alle decentralisaties nu gepland staan voor 1-1-2015.			<table border="1"> <tr> <td>Geraamd voor 2014</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Besteed tot peildatum.</td> <td>Gezamenlijke Programma-begroting 3D (inclusief raming capaciteit) in ontwikkeling.</td> </tr> </table>	Geraamd voor 2014		Besteed tot peildatum.	Gezamenlijke Programma-begroting 3D (inclusief raming capaciteit) in ontwikkeling.				
Geraamd voor 2014													
Besteed tot peildatum.	Gezamenlijke Programma-begroting 3D (inclusief raming capaciteit) in ontwikkeling.												

Afwijkingen ten opzichte van de begroting

Afwijkingen	Acties
	Gezamenlijke Programmabegroting 3D in de ontwikkeling

Risico's

Risico's	Mogelijk gevolg	Beheersmaatregel
Door het Rijk zijn voor zowel 2013 als 2014 invoeringsbudgetten beschikbaar gesteld. Deze budgetten zijn ontoereikend gebleken voor de extra kosten die gepaard gaan met de beleidsvoorbereiding & implementatie (bijvoorbeeld: inrichting systemen, extra capaciteit en scholing personeel, communicatie, organisatie bijeenkomsten voor aanbieders en cliënten, inkoop begeleiding bij noodzakelijke aanbestedingstrajecten).	Tekorten op invoeringsbudgetten. Extra voorbereidingskosten zullen door de gemeenten zelf binnen de begroting van 2014 en 2015 moeten worden opgevangen. Zie hiervoor ook elders in deze rapportage de paragraaf Programmabudget 3D.	De werkzaamheden ter voorbereiding van de decentralisaties worden zo efficiënt mogelijk ingericht. De samenwerking tussen de gemeenten Leidschendam-Voorburg, Voorschoten en Wassenaar heeft zijn uitwerking gekregen in een gezamenlijke programmastructuur 3D. Door vanuit het gezamenlijk programmteam de voorbereiding en implementatie voor drie gemeenten te organiseren wordt een grote mate van (financiële) efficiency gehaald.
Complexe stelselverandering in het sociale domein, waarbij zo kort voor de ingangsdatum van 1 januari 2015 de Wmo 2015 en de Participatiewet en de daarbij behorende uitvoeringsbudgetten nog niet definitief zijn vastgesteld.	Het tijdschema tussen publicatie van de definitieve wetteksten en bijbehorende uitvoeringsbudgetten is te kort voor een goede voorbereiding op de transitie van taken naar de gemeente per 1 januari 2015.	De wetgevingstrajecten liggen niet binnen de eigen macht. Wel wordt bij de verdere uitrol van het gezamenlijk Programmteam Decentralisaties zo veel mogelijk geanticipeerd op het korte tijdschema dat rest tot de beoogde invoeringsdata.

Activiteiten en resultaten

Bereikt afgelopen periode	Te realiseren aankomende periode
Kadernota 3D Gezamenlijk Beleidsplan 3D Leidschendam-Voorburg, Voorschoten en Wassenaar	Beleidsplan en verordening Jeugd
Visie Toegang tot zorg	Beleidsplan en verordening Wmo 2015
Maatschappelijke conferentie CJG (Jeugd)	Beleidsplan en verordening Participatiewet
Focusbijeenkomst cliënten	Notitie Sturing en bekostiging (opdrachtgeverschap)
Integraal Stappenplan 3D	Notitie Hulp bij het Huishouden
	Starten inkooptrajecten niet specialistische zorg (sub regionaal en regionaal)
	Starten nieuwe Pilot
	Bestuurlijke conferentie 3D (regionaal)
	Realisatie Jeugdhuis Voorschoten
	Realisatie Jeugdhuis Wassenaar
	Bijdragen aan regionale activiteiten en producten Holland Rijnland en Haaglanden
	Regionale samenwerkingsafspraken Jeugdzorg en jeugdzorg-plus
	Regionaal uitvoeringsprogramma zorg voor jeugd Haaglanden 2015

Besluitvorming

	Relevante genomen besluiten	Toekomstige besluiten
College B & W	Kadernota 3D Gezamenlijk Beleidsplan 3D Leidschendam-Voorburg, Voorschoten en Wassenaar (derde kwartaal 2013)	Notitie Hulp bij het Huishouden (tweede kwartaal 2014)
	Visie Toegang tot zorg (derde kwartaal 2013)	Notitie Sturing en bekostiging (tweede kwartaal 2014)
	Integraal Stappenplan 3D (eerste kwartaal 2013)	Concept beleidsplan en verordening Jeugd (derde kwartaal 2014)
		Concept beleidsplan en verordening Wmo 2015 (derde kwartaal 2014)
Gemeenteraad		Concept beleidsplan en verordening Participatiewet (derde kwartaal 2014)
		Regionaal uitvoeringsprogramma zorg voor jeugd Haaglanden 2015 (derde kwartaal 2014)
	Kadernota 3D Gezamenlijk Beleidsplan 3D Leidschendam-Voorburg, Voorschoten en Wassenaar (vierde kwartaal 2013)	Integraal Stappenplan 3D (tweede kwartaal 2013)
	Visie Toegang tot zorg (eerste kwartaal 2014)	Notitie Hulp bij het Huishouden (derde kwartaal 2014)
		Notitie Sturing en bekostiging (derde kwartaal 2014)
		Beleidsplan en verordening Jeugd (derde kwartaal 2014)
	Beleidsplan en verordening Wmo 2015 (derde kwartaal 2014)	
	Beleidsplan en verordening Participatiewet (vierde kwartaal 2014)	
	Regionaal uitvoeringsprogramma zorg voor jeugd Haaglanden 2015 (vierde kwartaal 2014)	

Nieuwbouw basisschool De Regenboog

Afdeling / Projectleider	MO	Startdatum project		Peildatum rapportage	1-apr-14
Projectfase	afgerond	Verwachte einddatum project		1-apr-14	
Omschrijving project	Nieuwbouw school realiseren met duurzaamheidsmaatregelen				
Aspect van rapportage	Voorgaande periode	Huidige periode	Verwachting komende periode	Toelichting op huidige periode en verwachting komende periode Project is afgerond	
Kwaliteit			Om een adequaat voorzieningen niveau te realiseren is er wat betreft de nieuwbouwscholen een bedrag ter beschikking gesteld dat 15 % hoger is dan de normering ingevolge de huisvestingsverordening scholen gemeente Voorschoten. Verder is er sprake van een extra voorzieningen duurzaamheid van €100.000. Daarvoor zijn voorzieningen gerealiseerd, als een WKO installatie, sedum dak en duurzame materialen. Verder zijn er infra structurele maatregelen gerealiseerd.		
Geld	Krediet		Van het restant krediet moeten nog enkele laatste facturen worden betaald. De verwachting is dat het krediet uiteindelijk dit jaar met € 0,- kan worden afgesloten.	Krediet	€ 3.498.643
	Dekking		De dekking van de kredieten die zijn gebaseerd op genormeerde kosten, is reeds opgenomen in de kapitaallasten op de meerjarenbegroting. Daarnaast is € 50.000 vanuit de reserve duurzaamheid ter beschikking gesteld.	Besteed tot peildatum	€ 3.451.553
Tijd	Planning		Geen planning meer, het project is afgerond	Verplichtingen	
				Restant krediet	€ 47.090
	Capaciteit (interne uren)			Kapitaallasten meerjarenbegroting	€ 3.398.643
				Reserve Duurzaamheid	€ 100.000
			Gepland deze fase		
			Huidige planning deze fase		
			Geraamd voor 2014		
			Besteed tot peildatum		

Afwijkingen ten opzichte van de begroting

Afwijkingen	Acties
geen	

Risico's

Risico's	Mogelijk gevolg	Beheersmaatregel
geen		

Activiteiten en resultaten

Bereikt afgelopen periode	Te realiseren aankomende periode
In september 2013 is het gebouw met 14 lokalen opgeleverd. Het schoolbestuur is als bouwheer opgetreden. Het project is succesvol afgerond en er is geen sprake van opleveringsproblemen. Het feit dat uiteindelijk niet de gemeente maar het schoolbestuur als bouwheer is opgetreden, betekent dat de gemeente geen projectkosten heeft hoeven maken.	Geen activiteiten en resultaten meer, het project is afgerond

Besluitvorming

College B & W	Relevante genomen besluiten	Toekomstige besluiten
Gemeenteraad	27 november 2008; besluit tot beschikking stellen krediet	

Nieuwbouw basisscholen Het Kompas en De Vink

Afdeling / Projectleider	MO	Startdatum project		Peildatum rapportage	1-apr-14
Projectfase	afgerond	Verwachte einddatum project			
Omschrijving project	nieuwbouw 2 basisscholen (Het Kompas 17 lokalen), De Vink (14 lokalen) en een gymzaal				
Aspect van rapportage	Voorgaande periode	Toelichting op huidige periode en verwachting komende periode			
	Huidige periode				
	Verwachting komende periode				
Kwaliteit					
Geld	Krediet	De twee kredieten die nog openstaan (€ 177.500 Kompas en € 177.500 De Vink) betreffen de begrote bedragen die zijn aangepast nav aanleiding van bij de jaarovergang aangegeven nog te bestede bedragen. De kredieten worden nog niet afgeslote, omdat er nog diverse invorderingsopdrachten gedaan moeten worden en in afwachting van bouwtechnisch onderzoek vloer.	Krediet	€	7.433.716
			Besteed tot peildatum	€	7.175.055
			Verplichtingen		
			Restant krediet	€	258.661
Geld	Dekking	De dekking van de kredieten die zijn gebaseerd op genormeerde kosten, is reeds opgenomen in de kapitaallasten op de meerjarenbegroting. Door de raad is daarnaast gesteld dat de opbrengst van de grondexploitaties gebruikt kan worden voor de dekking van overige de lasten van scholenbouw.	Kapitaallasten in meerjarenbegroting	€	7.383.716
			Reserve duurzaamheid	€	50.000
Tijd	Planning		Gepland deze fase		
			Huidige planning deze fase		
			Geraamd voor 2014		
			Besteed tot peildatum		
Tijd	Capaciteit (interne uren)				

Afwijkingen ten opzichte van de begroting

Afwijkingen	Acties

Risico's

Risico's	Mogelijk gevolg	Beheersmaatregel
Voor eventuele nog te nemen maatregelen als gevolg van de geconstateerde gebreken is als onderdeel van het bouwbudget een bedrag van € 250.000 benodigd.		

Activiteiten en resultaten

Bereikt afgelopen periode	Te realiseren aankomende periode
Het gebouw is op 1 oktober 2012 opgeleverd. Na een half jaar werden er problemen geconstateerd met de eerste verdiepingsvloer in de vorm van kieren en trillingen. TNO onderzoek heeft uitgewezen dat de meest waarschijnlijke oorzaak ligt in het dunner worden van de verdiepingsvloer. Er vindt nog verder onderzoek plaats naar de problemen en de wijze waarop deze kunnen worden opgelost.	De schoolbesturen dienen nog enkele bedragen terug te betalen. De rekening wordt binnenkort opgemaakt en invorderingsopdrachten worden verstuurd.

Besluitvorming

	Relevante genomen besluiten	Toekomstige besluiten
College B & W		
Gemeenteraad	27 november 2008; beschikbaar gesteld krediet.	

Vlietwijk reconstructie infrastructuur

Afdeling / Projectleider	OGB	Startdatum project	23-03-2012	Peildatum rapportage	1-apr-14
Projectfase	Vorbereiding	Verwachte einddatum project	31-12-2017		
Omschrijving project	Een gereconstrueerde infrastructuur voor (een deel van) Vlietwijk.				
Aspect van rapportage	Voorgaande periode	Toelichting op huidige periode en verwachting komende periode			Huidige stand van zaken
	Huidige periode				
	Verwachting komende periode				
Kwaliteit		Het (op 27-02-2014) vastgestelde Voorlopig Ontwerp is het uitgangspunt voor de verdere uitwerking. In dit ontwerp is de beoogde kwaliteit grotendeels vastgelegd.			
Geld	Krediet		Op 27 februari 2014 heeft de gemeenteraad het krediet van € 11.350.000,- beschikbaar gesteld. Het voorbereidingskrediet (€ 350.000) is t/m VO fase en toereikend, maakt onderdeel uit van totale krediet.	Krediet	€ 11.350.000
	Dekking			Besteed tot peildatum	€ 280.000
Verplichtingen		€ 10.000			
Restant krediet		€ 11.060.000			
Egalisatiereserve riolering		€ 5.550.000			
Voorziening wegen		€ 3.700.000			
Budget OV		€ 300.000			
Budget groen		€ 378.438			
Afvalverwijdering		€ 224.000			
Water		€ 156.705			
Reserve volkshuisvesting		€ 1.500.000			
Tijd	Planning		3e kwartaal ambtelijke toetsing uitgewerkte plannen, 4e kwartaal aanbesteding van de uitvoering. 1e kwartaal 2015 start uitvoering eerste fase.	Gepland deze fase	september 2014
	Capaciteit (interne uren)			640 uur (2d /wk) voor projectleider OGB, 640 uur (2d/wk) voor projectleider RO (detachering).	Huidige planning deze fase
				Geraamd voor 2014	1.280 uur
				Besteed tot peildatum	

Afwijkingen ten opzichte van de begroting

Afwijkingen	Acties

Risico's

Risico's	Mogelijk gevolg	Beheersmaatregel
Diverse uitvoeringsrisico's zoals gebruikelijk bij ondergronds infra project. Zoals archeologie, kabels en leidingen enz.	Krediet onder druk	Periodieke risico-rapportages en maatregelen, risico-voorziening opnemen in totaalkrediet. Gedegen voorbereiding van uitvoering.

Activiteiten en resultaten

Bereikt afgelopen periode	Te realiseren aankomende periode
Aanbesteding van de resultaatverantwoordelijke engineering van de plannen.	Toetsen van planuitwerking (Definitief Ontwerp), opzet financieel beheer.

Besluitvorming

	Relevante genomen besluiten	Toekomstige besluiten
College B & W	11-03-2014 gunning aan Gontmij van Engeneering	3e kwartaal 2014 vergunningen.
Gemeenteraad	27-02-2014 Vaststellen VO en beschikbaar stellen krediet.	

Knooppunt Voorschoten

Afdeling / Projectleider	OGB-Civiel	Startdatum project	11 november 2010	Peildatum rapportage	1-apr-14
Projectfase	Bestek	Verwachte einddatum project	31 december 2016		
Omschrijving project	Knooppunt Voorschoten betreft de herprofilering van de Schoolstraat (inclusief ventweg), KJ-laan en deel Veurseweg. De noodzaak voor de herprofilering is er om diverse redenen: 1. voor de bouw van de nieuwbouw Deltaplein is het noodzakelijk dat de inrichting van de weg wordt aangepast. 2. het centrumdeel is de nog niet uitgevoerde schakel van de totale reconstructie van de doorgaande weg door Voorschoten 3. Zowel de weg, openbare verlichting, bewegwijzering en de verkeerslichten zijn aan het einde van de technische levensduur. De volledige weg dient te worden vervangen, om zo de doorstroming in de toekomst te garanderen 4. de doorstroming verbeterd en de weg wordt veiliger.				
Aspect van rapportage	Voorgaande periode	Toelichting op huidige periode en verwachting komende periode			Huidige stand van zaken
	Huidige periode				
	Verwachting komende periode				
Kwaliteit					
Geld	Krediet	Op dit moment vindt vooraf afstemming plaats met Ontwikkelingsbedrijf Deltaplein en worden de VRI's preventief onderhouden. Binnenkort worden de besparingsopties uitgewerkt in een raadsadvies, welke na de vorming van een nieuwe coalitie (B&W) aan het college wordt aangeboden. Preventief onderhoud wordt uitgevoerd aan de VRI's, waarvoor B&W goedkeuring heeft verleend tot een bedrag van € 48.000,-	Krediet	€	540.000
	Dekking		Gereserveerd krediet: € 5.000.000,- Huidige kostenprognose: € 4.140.000. Verdere besparingen worden onderzocht. Subsidie beschikt: € 425.000,-. Provincie Zuid Holland is akkoord gegaan met de gewijzigde planning voor de uitvoering in 2016, waarmee de subsidie is zeker gesteld. Verwachte aanvullende subsidie van Provincie Zuid Holland € 154.020,- Verstrekt krediet door de raad: € 540.000,- welke gedekt wordt met kapitaallasten	Besteed tot peildatum	€
Verplichtingen (restant)		€	10.961		
Restant krediet		€	119.039		
Kapitaallasten		€	540.000		
Tijd	Planning	In het 3e kwartaal wordt een nieuw raadsadvies met besparingsopties voorgelegd. Het preventieve onderhoud wordt voor 1 oktober uitgevoerd in samenhang met het bouwrijp maken van de	Gepland deze fase		1 oktober 2014
	Capaciteit (interne uren)		In deze fase zijn er geen interne uren te besteden. De beperkte uren bestedingen van medewerkers, behoren tot het normale beheer.	Huidige planning deze fase	
			Geraamd voor 2014		0 uur
		Besteed tot peildatum		0 uur	

Afwijkingen ten opzichte van de begroting

Afwijkingen	Acties
Preventief onderhoud aan VRI's wordt uitgevoerd, wat niet oorspronkelijk in het krediet was opgenomen. Hierdoor wordt naar verwachting € 48.000,- extra uitgegeven.	Geen acties noodzakelijk. B&W is akkoord. De extra kosten passen binnen de totale projectkosten

Risico's

Risico's	Mogelijk gevolg	Beheersmaatregel
Er zijn geen bijzondere risico's te melden t.o.v. de vorige rapportage. Wel zijn een aantal risico's vervallen: Nieuwbouw gaat door. Projecttraming laat zien dat deze veel lager is dan € 5,miljoen. Afspraken zijn gemaakt met Ontwikkelingsbedrijf over kosten bouwplaatsinrichting. Een nieuwe planning is afgesproken. En de provincie is akkoord gegaan met de nieuwe planning.		

Activiteiten en resultaten

Bereikt afgelopen periode	Te realiseren aankomende periode
Overleg Ontwikkelingsbedrijf Deltaplein, resulterend in een BLVC-plan	Raadsvoorstel voor besparingsopties
Communicatie met bewoners en onderzoek VRI-preventief onderhoud	Onderhoud aan de VRI, afstemming met Ontwikkelingsbedrijf Deltaplein

Besluitvorming

	Relevante genomen besluiten	Toekomstige besluiten
College B & W	akkoord met preventief onderhoud VRI's	besparingen Knooppunt Voorschoten en definitief besluit ontwerp en financiering
Gemeenteraad		besparingen Knooppunt Voorschoten en definitief besluit ontwerp en financiering

Rijnlandroute

Afdeling / Projectleider	RO	Startdatum project	5-7-1905	Peildatum rapportage	1-apr-14
Projectfase	Definitiefase	Verwachte einddatum project	2020		
Omschrijving project	De Rijnlandroute betreft een project van de provinciale en Rijks overheid. Door de realisatie van de Rijnlandroute ontstaat een extra verbinding tussen de A4 en de A44, waardoor de regionale bereikbaarheid verbetert en het hoofdwegennetwerk in de regio een robuuster karakter krijgt.				
Aspect van rapportage	Voorgaande periode	Toelichting op huidige periode en verwachting komende periode			Huidige stand van zaken
	Huidige periode				
	Verwachting komende periode				
Kwaliteit					
Geld	Krediet	Van het beschikbare krediet is gebruik gemaakt voor het inwinnen van juridisch advies. Daarnaast is voor 2014 op de jaarlijkse begroting een bedrag van € 45.000,- opgenomen.	Krediet	€	70.000
	Dekking		Besteed tot peildatum	€	63.550
Verplichtingen					
Restant krediet		€	6.450		
Nuon-gelden		€	9.000.000		
Tijd	Planning	Met Provincie Zuid-Holland is overeengekomen dat gemeente Voorschoten ten behoeve van een geboorde tunnel een financiële bijdrage levert aan de realisatie van de Rijnlandroute van ten hoogste € 9.000.000,-. In de raadsvergadering van 3 oktober 2013 is besloten een voorziening te treffen voor de bijdrage van € 9.000.000 miljoen aan de boortunnel RijnlandRoute. Het exacte betalingsmoment is afhankelijk van de planning van de RijnlandRoute en besloten is uiterlijk 31 januari 2015 een keuze te maken voor het betalingsmoment. Daarnaast dient gezocht te worden naar de dekking voor de gederfde rente over de te ontvangen NUON-gelden wat toen neerkwam op €250.000 structureel (op basis van de toenmalige rentestand). In de vergadering is door de toenmalige wethouder toegezegd dat het college bij de komende Perspectiefnota een dekkingsvoorstel meeneemt voor deze niet gederfde rente.	Gepland deze fase		
			Huidige planning deze fase		
	Capaciteit (interne uren)		Geraamd voor 2014	600 uur	
			Besteed tot peildatum	150 uur	

Afwijkingen ten opzichte van de begroting

Afwijkingen	Acties

Risico's

Risico's	Mogelijk gevolg	Beheersmaatregel

Activiteiten en resultaten

Bereikt afgelopen periode	Te realiseren aankomende periode
Bestuursovereenkomst	Zienswijze op Ontwerp Provinciaal Inpassingsplan
	Zienswijze op Ontwerp Tracébesluit

Besluitvorming

College B & W	Relevante genomen besluiten	Toekomstige besluiten
	Oktober 2013 Bestuursovereenkomst Rijnlandroute	Zienswijze op Ontwerp Provinciaal Inpassingsplan Zienswijze op Ontwerp Tracébesluit
Gemeenteraad		Dekkingsvoorstel voor de gederfde rente over de te ontvangen NUON-gelden tbv van bijdrage aan boortunnel.

Ontwikkelopgave afval

Afdeling / Projectleider	RO	Startdatum project	1-6-2013	Peildatum rapportage	1-apr-14	
Projectfase	Initiatiefase	Verwachte einddatum project	1e kw 2015			
Omschrijving project	Ontwikkelopgave afval					
Aspect van rapportage	Voorgaande periode	Huidige periode	Verwachting komende periode	Toelichting op huidige periode en verwachting komende periode		
				Huidige stand van zaken		
Kwaliteit						
Geld	Krediet		In projectplan is geen rekening gehouden met financiële doorrekening scenario's. De specifieke kennis voor een goede doorrekening ontbreekt echter. Ook is een nieuwe sorteeranalyse nodig om een zo nauwkeurig mogelijke 0-situatie te kunnen bepalen. Om dit mogelijk te maken wordt bij deze voorjaarsnota een krediet van € 12.000 aangevraagd	Krediet	€ -	
				Besteed tot peildatum	€ -	
Verplichtingen				€ 12.000		
Restant krediet				€ -12.000		
Dekking			Het krediet kan worden gedekt uit de egaliseriereserve afvalstoffenheffing	Egaliseriereserve afvalstoffenheffing	€ 12.000	
Tijd	Planning		Project heeft tot eind maart 2014 stilgelegen, maar wordt dit jaar opgepakt in het kader van het afvalbeleidsplan en uitvoeringsprogramma	Gepland deze fase		
				Huidige planning deze fase		
	Capaciteit (interne uren)			500 uur RO en 300 uur OGB	Geraamd voor 2014	800 uur
					Besteed tot peildatum	0 uur

Afwijkingen ten opzichte van de begroting

Afwijkingen	Acties
Geen krediet voor fin. doorrekening scenario's	Kredietaanvraag in vj nota 2014

Risico's

Risico's	Mogelijk gevolg	Beheersmaatregel

Activiteiten en resultaten

Bereikt afgelopen periode	Te realiseren aankomende periode
Afvalvisie Voorschoten	Afvalbeleidsplan en uitvoeringsprogramma

Besluitvorming

College B & W	Relevante genomen besluiten	Toekomstige besluiten
	Projectplan afvalvisie en strategie juni 2013	Afvalbeleidsplan- en uitvoeringsprogramma
	Afvalvisie Voorschoten 2013-2030 dec 2013	
Gemeenteraad	Afvalbeleidsplan- en uitvoeringsprogramma febr 2014	Afvalbeleidsplan- en uitvoeringsprogramma

Hoofdstuk 3 Rapportages Grondexploitaties

Deltaplein

Afdeling / Projectleider	RO	Startdatum project	5-11-2009	Rapportageperiode	1e kwartaal 2014
Projectfase	Realisatiefase	Verwachte einddatum	31-12-2016	Peildatum rapportage	1 april 2014

Aspect van rapportage	Toelichting op huidige periode en verwachting komende periode			Huidige stand van zaken	
	Voorgaande periode	Huidige periode	Verwachting komende periode		
Kwaliteit			Conform plan.	Plancapaciteit	61 won. & 2.800 m2 winkels
Geld	Plankosten		De totale plankosten voor geheel 2014 zijn geraamd op ca. € 41.000,- en tot 1 april 2014 is reeds ca. € 5.000,- besteed. De verwachting is dat de plankosten dit jaar binnen de raming blijven.	Plankosten 2014	€ 41.319
				Besteed tot peildatum	€ 770
				Restant plankosten	€ 40.549
				Procentueel besteed	2%
Geld	Krediet (incl. plankosten)		Het krediet voor 2014 is vastgesteld op ca. € 1.550.000,- waarvan € 1.446.000,- bijdrage aan het project en rentekosten van de lening. Deze bijdrage aan het project zal naar verwachting 1e kwartaal 2016 plaatsvinden. € 1,4 mln van het krediet zal dus dit jaar niet worden besteed. Dit heeft verder geen financiële consequenties.	Krediet 2014	€ 1.550.041
				Besteed tot peildatum	€ 770
				Restant krediet	€ 1.549.271
				Procentueel besteed	0%
Tijd	Resultaat		Het resultaat op netto contante waarde van de grondexploitatie bedraagt naar verwachting nog steeds ca. € 3,8 mln nadelig zoals ook vastgesteld met het MPG 2014.	Verwacht saldo CW GREX	€ -3.828.000
				Indicatie boekwaarde peildatum	€ -1.048.948
				Dekking	€ 3.828.000
Tijd	Planning		Uitspraak Raad van State op beroepszaak wordt verwacht uiterlijk 22 mei 2014. Verkoop van het plan aan investeerder is zo goed als rond. Verwachting is dat de start van de fysieke uitvoeringswerkzaamheden 2e kwartaal zal plaatsvinden.	Geraamd deze fase	31-12-2016
				Huidige raming deze fase	31-12-2016
Tijd	Capaciteit (interne uren)		De interne uren zijn voor 2014 geraamd op 280 uur. T/m het eerste kwartaal van 2014 zijn 60 uren besteed.	Geraamd voor 2014	280 uur
				Besteed tot peildatum	60 uur

Afwijkingen ten opzichte van de begroting / het MPG

Afwijkingen	Acties
Geen afwijkingen t.o.v. MPG 2014	

Risico's

Risico's	Mogelijk gevolg	Beheersmaatregel
Uitspraak Raad van State te laat	Vertraging in uitvoering	Bij Raad van State benadrukken dat een tijdige uitspraak (binnen 6 weken na zitting) zeer van belang is.
Overlast tijdens bouw	Klachten van omwonenden en ondernemers	Controle op uitvoering BLVC plan

Activiteiten en resultaten

Bereikt afgelopen periode	Te realiseren aankomende periode
BLVC plan voorbereid	
Verkoop- & opstalovereenkomst + verlegging kabels & leidingen voorbereid + organisatieplan realisatiefase	

Besluitvorming

	Relevante genomen besluiten	Toekomstige besluiten
College B & W	BLVC plan is vastgesteld.	
Gemeenteraad		2016/2017 Afsluiting grondexploitatie

Dobbewijk

Afdeling / Projectleider	RO	Startdatum project	20-12-2012	Rapportageperiode	1e kwartaal 2014
Projectfase	Realisatiefase	Verwachte einddatum	31-12-2016	Peildatum rapportage	1 april 2014

Aspect van rapportage			Toelichting op huidige periode en verwachting komende periode	Huidige stand van zaken	
	Voorgaande periode	Huidige periode			
Kwaliteit			Cf vastgesteld Bestemmingsplan en onderliggende Masterplan	Plancapaciteit	c.a. 21.000 m2 nieuwe bedrijfskavels
Geld	Plankosten		De totale plankosten voor geheel 2014 zijn geraamd op ca. € 272.000,- en tot 1 april 2014 is reeds ca. € 60.000,- besteed.	Plankosten 2014	€ 272.356
				Besteed tot peildatum	€ 60.150
				Restant plankosten	€ 212.206
				Procentueel besteed	22%
Geld	Krediet (incl. plankosten)		Het krediet voor 2014 is vastgesteld op ca.€ 2.323.000,- Tot op de peildatum is hiervan € 146.000,- besteed. Kosten voor bouwrijpmaken en grondverwerving vinden later dit jaar plaats, dit betreft het grootste deel van het krediet 2014.	Krediet 2014	€ 2.323.268
				Besteed tot peildatum	€ 146.381
				Restant krediet	€ 2.176.887
				Procentueel besteed	6%
Geld	Resultaat		Het resultaat op netto contante waarde van de grondexploitatie bedraagt naar verwachting nog steeds ca. € 3,1 mln nadelig zoals ook vastgesteld met het MPG 2014.	Verwacht saldo CW GREX	€ -3.122.000
				Indicatie boekwaarde peildatum	€ -2.879.937
				Dekking	€ 3.122.000
Tijd	Planning		Het eerste deel van de rondrijroute wordt nu gerealiseerd. De koopovereenkomsten worden naar verwachting medio dit jaar getekend. De levering kan plaatsvinden zodra ze bereikbaar zijn. Uiterlijk eind 2014.	Geraamd deze fase	31-12-2016
				Huidige raming deze fase	31-12-2016
	Capaciteit (interne uren)			De interne uren zijn voor 2014 geraamd op 1.450 uur. T/m het eerste kwartaal van 2014 zijn 332 uren besteed.	Geraamd voor 2014
				Besteed tot peildatum	332 uur

Afwijkingen ten opzichte van de begroting / het MPG

Afwijkingen	Acties
Geen afwijkingen t.o.v. MPG 2014	

Risico's

Risico's	Mogelijk gevolg	Beheersmaatregel
Vertraging door procedures	Extra rentekosten	Planning goed monitoren + risico op terecht bezwaar zoveel als mogelijk beperken
Extra kosten archeologie	A.g.v. aanvullend (terrein)onderzoek	Alleen onderzoek cf wettelijke verplichtingen uitvoeren
Extra kosten bouw- en woonrijpmaken	A.g.v. wijzigingen in het plan	Zo nodig technische oplossingen inzetten om kosten te beperken.
Extra plankosten	Extra plankosten agv planvertraging en extra inzet	Sturen op de planning en afspraken (laten) nakomen. Scherp monitoren plankosten.

Activiteiten en resultaten

Bereikt afgelopen periode	Te realiseren aankomende periode
overeenkomsten grondverwerving Industrieweg 1, Dobbeweg 15	ondertekening koopovereenkomsten kavels
aanbesteding en opdracht 1e fase rondweg	overeenkomst deelgebied 6
start werkzaamheden rondweg	aanbesteding en opdracht 2e fase rondweg
opstellen koopovereenkomsten kavels	

Besluitvorming

College B & W	Verkaveling en (koop)overeenkomsten
Gemeenteraad	N.v.t.

Duivenvoorde Corridor

Afdeling / Projectleider	RO	Startdatum project	2011	Rapportageperiode	1e kwartaal 2014
Projectfase	Vorbereidingsfase	Verwachte einddatum	31-12-2022	Peildatum rapportage	1 april 2014

Aspect van rapportage			Toelichting op huidige periode en verwachting komende periode	Huidige stand van zaken	
	Voorgaande periode	Huidige periode			
Kwaliteit			O.b.v. het door de raad vastgesteld kader: 2.000 m2 bebouwd oppervlak Uitwerkingsgebied II en 4.000 m2 bebouwd oppervlak voor Uitwerkingsgebied III.	Plancapaciteit	40-60 woningen
Geld	Plankosten		De totale plankosten voor geheel 2014 zijn geraamd op ca. € 276.000,- en tot 1 april 2014 is ca. € 61.000,- besteed.	Plankosten 2014	€ 275.823
				Besteed tot peildatum	€ 61.427
				Restant plankosten	€ 214.396
				Procentueel besteed	22%
	Krediet (incl. plankosten)		Het krediet voor 2014 is vastgesteld op ca.€ 620.000,- en betreft voornamelijk plan- en rentekosten. Tot op de peildatum is hiervan € 132.000,- besteed. Dit is conform verwachting en planning.	Krediet 2014	€ 619.618
				Besteed tot peildatum	€ 132.081
				Restant krediet	€ 487.537
				Procentueel besteed	21%
	Resultaat		Het resultaat op netto contante waarde van de grondexploitatie bedraagt naar verwachting ca. € 0,4 mln nadelig zoals ook is vastgesteld met het MPG 2014. Verdere planuitwerking dit jaar kan mogelijk nadelige financiële gevolgen hebben.	Verwacht saldo CW GREX	€ -401.542
		Indicatie boekwaarde peildatum		€ -8.175.550	
		Dekking		€ 401.542	
Tijd	Planning		De gemeente heeft het uitwerkingsgebied III inmiddels volledig in eigendom. In 2014 worden de kassen in eigendom van de gemeente gesloopt en zal een ontwikkelingsstrategie worden opgesteld waarin ook nadrukkelijk wordt bekeken wat alternatieve mogelijkheden zijn voor het gebied.	Geraamd deze fase	31-12-2022
				Huidige raming deze fase	31-12-2022
	Capaciteit (interne uren)		De interne uren zijn voor 2014 geraamd op 2.325 uur. T/m het eerste kwartaal van 2014 zijn 560 uren besteed.	Geraamd voor 2014	2.325 uur
				Besteed tot peildatum	560 uur

Afwijkingen ten opzichte van de begroting / het MPG

Afwijkingen	Acties
Geen afwijkingen t.o.v. MPG 2014	

Risico's

Risico's	Mogelijk gevolg	Beheersmaatregel
Aanvullende kosten i.v.m. sloop/saneren kassen	Hogere sloop/saneringskosten	Nader uit te onderzoeken
Uitwerking stedenbouwkundig ontwerp	Extra kosten inrichting openbare ruimte	Financiële gevolgen worden gemonitord bij uitwerking, uitgangspunt zijn de door de raad vastgestelde kaders
Grondopbrengsten en/of uitgifte tempo staat onder druk door onzekerheid woningmarkt	Hoogte grondprijs moet worden bijgesteld of uitgifteperiode wordt langer	Marktvraag betrekken bij uitwerking plannen en een gefaseerde uitvoering

Activiteiten en resultaten

Bereikt afgelopen periode	Te realiseren aankomende periode
Plan van aanpak op hoofdlijn uitgewerkt incl. geactualiseerde GREX	Ruimte voor Ruimte-regeling Oranjepolder
Verkoop Bollenschuur	Stedenbouwkundig plan UW III uitwerken
Feitelijke levering gronden UW III	Quicksan alternatieve mogelijkheden gebied
(Start) Sloop kassen	Afronding sloop kassen en tijdelijke inrichting en beheer gronden

Besluitvorming

College B & W	Ruimte voor Ruimte-regeling Oranjepolder; Tijdelijke gebruik gronden; Stedenbouwkundige uitwerking gebied
Gemeenteraad	Vaststelling stedenbouwkundige uitwerking incl. actualisatie bijbehorende grondexploitatie

Woningbouw Noord Hofland

Afdeling / Projectleider	RO	Startdatum project	24-08-2011	Rapportageperiode	1e kwartaal 2014
Projectfase	Ontwerpfase	Verwachte einddatum	31-12-2016	Peildatum rapportage	1 april 2014

Aspect van rapportage			Toelichting op huidige periode en verwachting komende periode	Huidige stand van zaken	
	Voorgaande periode	Huidige periode			
Kwaliteit			In 2013 is Kalliste door B&W, o.b.v. een aanbesteding geselecteerd als ontwikkelaar. Belangrijke punten hierbij zijn een voorspoedige start, duurzaam karakter en burgerparticipatie	Plancapaciteit	ca. 32 woningen
Geld	Plankosten		De totale plankosten voor geheel 2014 zijn geraamd op ca. € 100.000,- en tot 1 april 2014 is ca. € 24.000,- besteed.	Plankosten 2014	€ 100.067
				Besteed tot peildatum	€ 23.536
				Restant plankosten	€ 76.531
				Procentueel besteed	24%
Geld	Krediet (incl. plankosten)		Het krediet voor 2014 is vastgesteld op ca.€ 181.189,- Tot op de peildatum is hiervan €26.000,- besteed. Tot nu toe zijn er nog zeer beperkt uitgaven voor sloop en saneren geadmistreerd.	Krediet 2014	€ 181.189
				Besteed tot peildatum	€ 25.934
				Restant krediet	€ 155.255
				Procentueel besteed	14%
Geld	Resultaat		Het verwachte resultaat van de grondexploitatie laat een positief saldo zien.	Verwacht saldo CW GREX	€ 293.000
				Indicatie boekwaarde peildatum	€ 365.602
				Dekking	€ -
Tijd	Planning		De koop/realisatieovereenkomst is getekend. Het bestemmingsplan is naar verwachting eind 2014 onherroepelijk. In het 3e kwartaal zal de omgevingsvergunning worden aangevraagd het woningbouwproject zal naar verwachting opgeleverd worden in 2016.	Geraamd deze fase	juli 2014
				Huidige raming deze fase	juli 2014
	Capaciteit (interne uren)		De interne uren zijn voor 2014 geraamd op 1.110 uur. T/m het eerste kwartaal van 2014 zijn 275 uren besteed.	Geraamd voor 2014	1.110 uur
				Besteed tot peildatum	265 uur

Afwijkingen ten opzichte van de begroting / het MPG

Afwijkingen	Acties
Geen afwijkingen t.o.v. MPG 2014	

Risico's

Risico's	Mogelijk gevolg	Beheersmaatregel

Activiteiten en resultaten

Bereikt afgelopen periode	Te realiseren aankomende periode
Getekende overeenkomst	verkoop woningen (ontwikkelaar), beoordeling definitief ontwerp inrichtingsplan.
Het ontwerp bestemmingsplan is in procedure gebracht	

Besluitvorming

College B & W	N.v.t.
Gemeenteraad	N.v.t.

Vlietwijk KEEL-gebied

Afdeling / Projectleider	RO	Startdatum project		Rapportageperiode	1e kwartaal 2014
Projectfase	Realisatiefase	Verwachte einddatum	31-12-2015	Peildatum rapportage	1 april 2014

Aspect van rapportage			Toelichting op huidige periode en verwachting komende periode	Huidige stand van zaken	
	Voorgaande periode	Huidige periode		Verwachting komende periode	
Kwaliteit			Conform plan. A.g.v. stagnerende verkoop van de woningen wordt fase II waarschijnlijk wel opgesplitst in 2 aparte bouwstromen (huur -vs- koop). De watercompensatie zal worden meegenomen in het project "reconstructie Vlietwijk"	Plancapaciteit	113 woningen
Geld	Plankosten		De totale plankosten voor geheel 2014 zijn geraamd op ca. € 61.000,- en tot 1 april 2014 is reeds ca. € 11.000,- besteed.	Plankosten 2014	€ 61.036
				Besteed tot peildatum	€ 10.855
				Restant plankosten	€ 50.181
				Procentueel besteed	18%
	Krediet (incl. plankosten)		Het krediet voor 2014 is vastgesteld op ca.€ 91.866,- Tot op de peildatum is hiervan € 11.000,- besteed. Naast de plankosten worden er nog kosten gemaakt voor het verleggen van gas-, water-, en electriciteitsleidingen (en wordt vergoed door woonzorg)	Krediet 2014	€ 91.866
				Besteed tot peildatum	€ 10.855
Restant krediet				€ 81.011	
Procentueel besteed	12%				
Resultaat		Het resultaat op netto contante waarde van de grondexploitatie bedraagt naar verwachting nog steeds ca. € 41.000 nadelig zoals ook vastgesteld met het MPG 2014.	Verwacht saldo CW GREX	€ -41.307	
			Indicatie boekwaarde peildatum	€ 63.568	
			Dekking	€ 41.307	
Tijd	Planning	Conform planning. Aandachtspunt is de oplevertermijn van de koopwoningen door de corporatie i.v.m. de vastgelegde einddatum van de ontvangen ISV-subsidie (31-12-2014)	Geraamd deze fase	31-12-2015	
			Huidige raming deze fase	31-12-2015	
	Capaciteit (interne uren)		De interne uren zijn voor 2014 geraamd op 680 uur. T/m het eerste kwartaal van 2014 zijn 145 uren besteed.	Geraamd voor 2014	680 uur
			Besteed tot peildatum	145 uur	

Afwijkingen ten opzichte van de begroting / het MPG

Afwijkingen	Acties
Geen afwijkingen t.o.v. MPG 2014	

Risico's

Risico's	Mogelijk gevolg	Beheersmaatregel
Organisatieverandering binnen Woonzorg	Verdwijnen kennis omtrent het project + meer tijd/plankosten	Sturen op de planning en afspraken (laten) nakomen. Scherp monitoren plankosten.

Activiteiten en resultaten

Bereikt afgelopen periode	Te realiseren aankomende periode
Bouwrijp maken door Woonzorg	
Overdracht openbare ruimte Plandeel 1	
Geluidsmaatregelen t.b.v. Buurthuis voor rekening van Woonzorg	

Besluitvorming

College B & W	Besluit tav verzoek tot teruggave leges ivm indienen alternatief plan voor 17 koopwoningen.
Gemeenteraad	N.v.t.

Hoofdstuk 4 Eindrapportages

Eindrapportage Emmaus

Afdeling / Projectleider	MO	Startdatum project	4-4-2013	Peildatum rapportage	1-apr-14	
Projectfase	Afgerond	Verwachte einddatum project	opgeleverd zomer 20			
Omschrijving project	Het schoolbestuur is in dit project als bouwheer opgetreden. De gemeente is opgetreden als financierder van dit project en heeft het project getoetst aan de eisen die de onderwijswetgeving stelt aan dergelijke projecten. De uitbreiding is succesvol gerealiseerd en reeds in gebruik genomen.					
Aspect van rapportage	Voorgeande periode	Huidige periode	Verwachting komende periode	Toelichting op huidige periode en verwachting komende periode		
Kwaliteit						
Geld	Krediet		Het project heeft totaal €419.894,29 gekost, budget was € 379.000; het meerdere wordt door het schoolbestuur zelf bekostigd. Tot op heden is €272.250,- door de school gefactureerd, het restant van €106.750 wordt binnenkort aan de school betaald. Daarmee komt het krediet op € 0,- en kan het worden afgesloten.	Krediet	€ 379.000	
				Besteed tot peildatum	€ 272.250	
				Verplichtingen	€ 106.750	
				Restant krediet	€ -	
Dekking			Het totale krediet wordt lineair afgeschreven in 20 jaar. De extra hieruit voortvloeiende lasten worden gedekt uit: a. de vrijval van kapitaallasten wegens het stopzetten van het restant krediet voor onderwijskundige vernieuwing voor de basisschool Emmaus en b. het inzetten van het in de exploitatiebegroting opgenomen structureel bedrag van € 18.000 wegens huur van noodlokalen voor de basisschool Emmaus.	Kapitaallasten	€ 379.000	
Tijd	Planning		Geen planning, het project is afgerond	Gepland deze fase		
				Huidige planning deze fase		
	Capaciteit (interne uren)				Geraamd voor 2014	
					Besteed tot peildatum	

Afwijkingen ten opzichte van de begroting

Afwijkingen	Acties
geen	

Risico's

Risico's	Mogelijk gevolg	Beheersmaatregel
geen		

Activiteiten en resultaten

Bereikt afgelopen periode	Te realiseren aankomende periode
Het project heeft in totaal € 419.894,29 gekost. De gemeentelijke bijdrage bedroeg €379.000. Het meerdere is door het schoolbestuur zelf bekostigd.	Het buitengebied dient nog te worden aangepast. Het schoolbestuur heeft voor deze aanpassing een aanvraag ingediend voor bekostiging. Het college dient hier nog een beslissing op te nemen.

Besluitvorming

College B & W	Relevante genomen besluiten	Toekomstige besluiten
	27 november 2012; besluit om een reeds beschikbaar gesteld krediet verlengen	
Gemeenteraad	4 april 2013 besluit toekenning totale krediet	

Raadsvoorstel

Zaaknummer: Z-18007-VS

Voorjaarsnota 2014

De raad der gemeente Voorschoten besluit de begroting van baten en lasten voor bovengenoemd dienstjaar als volgt te wijzigen:

Nr	PROGRAMMA omschrijving	LASTEN Bedrag van de					BATEN Bedrag van de				
		nieuwe of verhoging/verlaging bestaande raming	nieuwe raming van het dienstjaar 2014	nieuwe of verhoging/verlaging bestaande raming			nieuwe of verhoging/verlaging bestaande raming	nieuwe raming van het dienstjaar 2014	nieuwe of verhoging/verlaging bestaande raming		
				2015	2016	2017			2015	2016	2017
1	Bestuur	150.466	4.462.767	157.096	156.746	156.396		68.664			
2	Veiligheid	59.322	3.567.852	70.340	76.950	83.560	-23.043	430.065	-23.043	-23.043	-23.043
3	Dienstverlening	5.001	1.992.284	4.963	4.970	4.978		440.259			
4	Ruimte en verkeer	69.712	8.599.826	63.441	-31.479	-30.567	95.850	6.712.018	95.850		
5	Beheer van de omgeving	-12.189	10.393.203	-62.015	-88.341	-181.623	30.000	5.830.041	30.000	30.000	30.000
6	Wonen en leefomgeving	48.861	915.935	42.000	42.000	42.000	27.471	41.802			
7	Financiën	-4.895	74.080	116.215	-61.435	-54.562	26.758	28.545.071	40.146	-333.531	-343.077
8	Economie en werk	590.073	7.604.247	78.000	77.000	76.000		5.491.167			
9	Onderwijs, sport en cultuur	-95.300	5.526.050	-173.793	-169.788	-165.791		280.071			
10	Wet Maatschappelijke Ondersteuning	8.328	6.808.076	10.468	10.363	10.257		416.780			
	Saldo vóór resultaatbestemming	819.379	49.944.320	306.715	16.986	-59.352	157.036	48.255.938	142.953	-326.574	-336.120
	MUTATIES RESERVES		371.939					1.360.331			
	Algemene reserve (Rijnlandroute)						6.449				
	Egalisatiereserve afvalstoffenverwerking						-19.457		-6.460	-376	-1.657
	Reserve riolering						-169.976		2.432	-4.123	-10.588
	Reserve Duurzaamheid						12.500				
	Saldo na resultaatbestemming	819.379	50.316.259	306.715	16.986	-59.352	-13.448	49.616.269	138.925	-331.073	-348.365
	SALDO PROGRAMMABEGROTING		699.990	764.007	351.111	490.364					

TOELICHTING:

Voorstel

De Voorjaarsnota 2014 geeft een nadelig saldo van € 833.000. Het voorstel is om de begroting te wijzigen n.a.v. de voorjaarsnota waarbij de begroting 2014 niet langer sluit en een tekort laat zien van € 700.000,- op de algemene dekkingsmiddelen als saldo van de begroting.

Reserves en voorzieningen

De kapitaallasten 2014 e.v. zijn, op basis van de realisatie in de jaarrekening 2013, door het afsluiten en doorschuiven van investeringen anders uitgevallen dan begroot. De financiële gevolgen zijn verwerkt in de programma's tenzij anders is besloten. Volgens besluit worden de kapitaallasten voortvloeiend uit de investering voor de Rijnlandroute uit de algemene reserve gedekt. Wijzigingen binnen de riolering en afvalstoffenverwerking worden i.v.m. de tarieven tussentijds verrekend met de egalisatiereserve afvalstoffenverwerking en de reserve riolering. Ook de in de Voorjaarsnota opgenomen kosten voor het opstellen van het afvalbeleidsplan worden verrekend met de egalisatiereserve. Daarnaast is in de voorjaarsnota het 'actieplan CO2 neutraal' opgenomen. Deze kosten worden gedekt uit de reserve duurzaamheid.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 10 juli 2014

De raad voornoemd,

de griffier,

de voorzitter,

gemeente VOORSCHOTEN

Aangepast griffieadvies.

Onderwerp: **Voorjaarsnota 2014**

Betreffende: Raadsvoorstel nr. 3871, d.d. 10 juni 2014

criterium	Toetsing	+/-
Aanleiding van het voorstel – voorprocedure		+
Relatie tot termijnagenda		+
Overzichtelijkheid, leesbaarheid en volledigheid		+
Het zo mogelijk weergeven van alternatieve beleidskeuzes		+
Het vermelden van relevante wetgeving – juridisch kader– VNG model gebruikt?		+
Burgerparticipatie wel of waarom niet, en andere communicatieaspecten		nvt
Is het besluit correct geformuleerd?	De voorjaarsnota is een tussentijdse rapportage van het college zoals bedoeld in de Verordening Financieel beleid en beheer. Waarom moet de raad deze vaststellen? <u>Het besluit verwijst niet naar de bijgevoegde begrotingswijziging. Een enkele verwijzing naar de voorjaarsnota is niet voldoende duidelijk.</u>	
Beleidskaders duidelijk geformuleerd en opgesomd.		+
Verhouding tot het bestaande beleid		+
Financiële dekking	Deze voorjaarsnota leidt tot een groot tekort op de begroting 2014. Hiervoor wordt geen dekking aangegeven. Wel wordt verwezen naar het meerjarenbeeld in de kaderbrief. Waarom is een begrotingswijziging nodig? Zeker nu deze niet leidt tot een sluitende begroting. Moet dit niet aan het eind van het jaar bij de jaarrekening worden rechtgetrokken?	
Is de kernboodschap goed leesbaar voor de burger?	De boodschap bevat weinig informatie. Over de impact van deze voorjaarsnota wordt niets gezegd.	
Overig		

Griffie, 27 juni 2014

Oplegnotitie aan de Raad

<i>Zaaknummer:</i>	Z-13771-VS/18039
<i>Nummer:</i>	
<i>Datum:</i>	24 juni 2014
<i>Onderwerp:</i>	Onderling verband voorjaarsnota, kaderbrief, uitwerkingcoalitieakkoord en meicirculaire

Geachte Raad,

In deze periode komen er diverse stukken ter tafel die een rol spelen bij het voorbereiden van de begroting en het uitzetten van het beleid voor de komende jaren. Het leek ons goed om u de samenhang tussen deze documenten kort te schetsen en een samenvatting te geven van de conclusies. De verkiezingen met daarna de wisselingen in raad en college en een bijzondere meicirculaire met duidelijkheid over de decentralisatie-budgetten en de herijking van het gemeentefonds maken dat de procedures dit jaar afwijken van de reguliere. Wij gaan er van uit dat deze notitie kan bijdragen in het vergroten van het inzicht in de materie.

De volgende documenten worden de komende weken besproken.

- De voorjaarsnota
- De kaderbrief
- De informatiebrief over de uitkomst van de meicirculaire.
- De voorlopige uitwerking van het coalitieakkoord.

De voorjaarsnota 2014

De voorjaarsnota biedt inzicht in de uitvoering van de begroting 2014. De voorstellen hebben betrekking op het begrotingsjaar 2014 en waar de ontwikkelingen onvermijdelijke structurele gevolgen hebben is dit uitdrukkelijk vermeld. De uitkomst van de voorjaarsnota is verwerkt in de kaderbrief. De start van de voorjaarsnota begint met de uitkomst van de (meerjarenramingen) van de begroting 2014 die door de raad is vastgesteld op 7 november 2013.

De kaderbrief 2015

Andere jaren ontving u van ons rond deze tijd de perspectiefnota, Daarin werd een vooruitblik gegeven op de algemene begrotingsuitgangspunten, verwachte ontwikkelingen en het nieuwe beleid voor het komende jaar (in dit geval 2015). Dit jaar hebben wij er voor gekozen om een kaderbrief uit te brengen waarin uitsluitend de algemene begrotingsuitgangspunten en de

gemeente VOORSCHOTEN

autonome ontwikkelingen staan. De reden hiervan is dat nieuw beleid en verdere ontwikkelingen sterk afhankelijk zijn van de afspraken die in coalitieverband werden gemaakt na de verkiezingen. De uitwerking daarvan was echter nog niet beschikbaar toen de kaderbrief voorbereid werd. Dit document wordt nu apart ter bespreking aangeboden.

De informatiebrief over de uitkomst van de meicirculaire

De meicirculaire heeft dit jaar ook een bijzonder karakter. Voor de eerste maal wordt inzicht verschaft in de uitkeringen die gemoed zijn met de decentralisatie van de zorgtaken naar de gemeenten. Tot dit moment waren slechts voorlopige bedragen bekend. Verder wordt in 2015 het eerste deel van het groot onderhoud aan de verdeelmaatstaven van het gemeentefonds doorgevoerd. Het tweede en laatste deel wordt naar verwachting in 2016 doorgevoerd. In de informatiebrief gaan wij uitgebreid in op de achtergronden en details.

Voorlopige uitwerking van het coalitieakkoord

Tenslotte hebben wij u de voorlopige uitwerking van het coalitieakkoord ter bespreking toegezonden. Hierin zijn de afspraken uit het coalitieakkoord uitgewerkt met de doelstellingen en acties. Waar mogelijk hebben wij daar een planning en de financiële consequenties aan toegevoegd. De planning en de financiële ramingen behoeven nog verdere verfijning en invulling. Die zijn mede afhankelijk van de uitwerking van de plannen die worden aangekondigd. Ook dient nog afstemming plaats te vinden binnen de werkorganisatie over het capaciteitsbeslag en de mogelijke samenloop met beleidsvoornemens bij onze samenwerkingspartner Wassenaar.

Op basis van Voorjaarsnota, Kadernota en meicirculaire ontstaat het volgende meerjarenbeeld, dat als uitgangspunt dient voor de Begroting 2015. Uitdrukkelijk vermelden wij hierbij dat in onderstaande tabel nog géén rekening is gehouden met eventuele bedragen of extra capaciteit die nodig zijn om uitvoering te geven aan het coalitieakkoord.

Tabel 1 (bedragen X € 1000; -/- is een tekort)

	2014	2015	2016	2017	2018
Meerjarenbeeld t.b.v. Begroting 2015 (inclusief: meicirculaire, kaderbrief en voorjaarsnota)	-328	-475	477	341	53

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,

secretaris

burgemeester

Technische / informatieve vragen over lopende agendapunten

Datum	2 juli 2014
Steller vragen	Robert Prang, CDA fractie
Onderwerp	Voorjaarsnota, bijlage bij Voorjaarsnota (projectenrapportages)
Het college/de burgemeester* wordt verzocht de volgende vraag/vragen* schriftelijk/mondeling* te beantwoorden: Bij p. 7 onder '3 Decentralisaties': Hier wordt benoemd dat de invoeringsbudgetten die voor zowel 2013 als 2014 door het Rijk beschikbaar zijn gesteld, onvoldoende zijn gebleken. Een mogelijk gevolg is een tekort op de invoeringsbudgetten en "extra voorbereidingskosten zullen door de gemeenten zelf binnen de begroting van 2014 en 2015 moeten worden opgevangen." Heeft het college hier voldoende rekening mee gehouden? <i>De gemeente Voorschoten heeft rekening gehouden met mogelijk extra uitvoeringskosten voor de decentralisaties, daarvoor is in de begroting 2014 (en 2015) een post 'Nieuw beleid Wmo' (6262050/43496) opgenomen. De geraamde voorbereidingskosten voor 2014 overschrijden vooralsnog dit budget niet.</i> Voorts wordt in de Voorjaarsnota zelf, onder programma 10, Wmo, benoemd dat de hoogte van aanvullende kosten "op dit moment niet goed in te schatten" zijn. Het CDA zal de hiermee gemoeide risico's bij de betreffende portefeuillehouder onder de aandacht brengen in de eerstvolgende vergadering van de cie. M&S. * Aangeven wat van toepassing is.	
Toelichting (indien nodig):	

Technische/informatieve vragen over lopende agendapunten

Datum	2 juli 2014
Steller vragen	Johan van Rixtel, GroenLinks
Over agendapunt	Voorjaarsnota
Het college wordt verzocht de volgende vraag/vragen* schriftelijk/mondeling te beantwoorden: 1. Paragraaf 8.1 vermeldt “met name de kleinere gemeenten zullen bij een bestandsstijging met relatief sterk stijgende kosten te maken hebben”. – Op welke berekeningssystematiek heeft deze opmerking betrekking?– Wordt deze systematiek nu nog toegepast?– <i>Als het bestand van een kleinere gemeente met bijvoorbeeld 10 cliënten stijgt, is dit in relatieve zin een procentueel hogere stijging dan in een gemeente van grotere omvang. In Voorschoten is dit in 2013 het geval geweest. Voor 2014 wordt de samenwerkingsovereenkomst aangepast zodat fluctuaties in het bestand gedempt worden en stijgingen in kosten door de gemeenten gezamenlijk worden opgevangen. Hierbij wordt gekeken naar de cliëntenaantallen bij aanvang van het kalenderjaar en de daadwerkelijk geleverde prestaties van de samenwerkingsorganisatie.</i> 2. Betaalt Voorschoten naast de uitvoeringskosten ten behoeve van de cliënten in Voorschoten nu ook mee aan uitvoeringskosten ten behoeve van cliënten in Leidschendam-Voorburg? Graag uitleg. <i>Nee, de uitvoeringskosten worden verdeeld onder de drie gemeenten op basis van de verdeling in cliëntenaantallen en de prestaties voor cliënten uit de betreffende gemeente. Er wordt niet betaald voor diensten aan cliënten uit een andere gemeente.</i> Aangeven wat van toepassing is.	
Toelichting (indien nodig):	

Technische/informatieve vragen over lopende agendapunten

Technische/informatieve vragen over lopende agendapunten

Datum	1 juli 2014
Steller vragen	Nanning Mol, VVD
Over agendapunt	Voorjaarsnota
Het college wordt verzocht de volgende vraag/vragen* schriftelijk/mondeling te beantwoorden: Veruit de grootste kostenpost zijn de gestegen uitkeringslasten met € 409.848. Welke ontwikkeling verwacht het college ten aanzien van de klantenaantallen? <i>De klantenaantallen vertonen een afvlakkende stijging.</i> Welke relatie houden de Voorschotense uitkeringscijfers met de landelijke trend? <i>In 2013 waren de uitkeringscijfers hoger dan de landelijke trend, maar de verwachting is dat in 2014 de landelijke trend wordt gevolgd.</i> Is het niet verstandig in de begroting een structurele verhoging van de uitgaven aan uitkeringslasten op te nemen? <i>In de voorjaarsnota is een incidentele verhoging van de begroting opgenomen, vanaf 2015 wordt dit structureel begroot op basis van de actuele stand van 2014.</i> Waarom staan er geen bedragen opgenomen bij de post Bijstandsbesluit Zelfstandigen. <i>Al enkele jaren is er op deze post niets begroot. Bij de voorbereidingen voor de voorjaarsnota 2014 is besloten om bij de najaarsnota een reëel bedrag op te nemen dat is gebaseerd op de ervaringen over een goed deel van 2014.</i> De bestuursondersteuning en het bestuurssecretariaat zijn uitgebreid. Welk argument noodzaakte tot deze uitbreiding in het licht van het uitgangspunt dat de ambtelijke samenwerking met Wassenaar juist een slanker ambtenarenapparaat zou opleveren? <i>Bij de inrichting van de werkorganisatie is veel aandacht uitgegaan naar mogelijkheden voor besparing op personeelskosten. In dat licht is onder meer besloten om de inzet van bestuurlijke secretariële ondersteuning te beperken tot 0,5 fte per bestuurder. Dat bleek in de praktijk niet toereikend waardoor er noodzaak was deze norm te verhogen naar 0,6 fte per bestuurder. Daarnaast is het aantal wethouders toegenomen waardoor meer ondersteuning benodigd is.</i> Welke gemeenten nemen deel aan de voorgestelde regionale netwerkorganisatie op het gebied van inkoop en aanbesteding? <i>Delft, Leidschendam-Voorburg, Midden Delfland, Pijnacker-Nootdorp, Rijswijk, Voorschoten, Wassenaar, Westland en Zoetermeer.</i>	

Technische/informatieve vragen over lopende agendapunten

5. Aanwijzen nieuwe losloopgebieden kost 33.500. Kan het college aangeven waar de kosten zitten?

Bij iedere entree van een losloopgebied wordt met een paaltje aangegeven waar het losloopgebied begint. Ook staat er een afvalbak bij ieder losloopgebied. Afhankelijk van de omvang van het losloopgebied zijn er meerdere afvalbakken en paaltjes nodig. De afvalbakken en paaltjes die bij de in te trekken losloopgebieden langs de Velostrada vrijkomen worden opnieuw gebruikt.

Kostenoverzicht:

<i>95 paaltjes met aanduiding losloopgebied honden</i>	<i>€ 8.550,-</i>
<i>35 poepbakken</i>	<i>€17.500,-</i>
<i>Communicatiemateriaal</i>	<i>€ 7.500,-</i>
<i>Totaal</i>	<i>€33.550,- ex btw</i>

De jaarlijkse beheerskosten van de poepbakken (lediging en reiniging) liggen rond de € 3.000,-. Deze kosten worden gedekt binnen het bestaande budget voor reiniging.

6. Projectfinanciering Pact van Duivenvoorde: Aangegeven is dat er een Duin Horst Weide 2.0 aankomt, dat een herordening van de uitvoeringsprojecten behelst. De projectfinanciering gaat Voorschoten jaarlijks € 33.000 kosten. Wat gaat deze herordening exact voor resultaten opleveren?

Het resultaat van de "herordening" zal zijn dat:

- 1. een samenhangend recreatief en ecologisch netwerk (wandel-, fiets, vaarverbindingen) wordt gerealiseerd;*
- 2. privaat en maatschappelijke initiatieven worden gestimuleerd en ondersteund;*
- 3. de aantrekkelijkheid van Duin Horst & Weide nog beter onder de aandacht van de inwoners wordt gebracht.*

Dit alles vanuit de ambitie zoals vastgelegd in het Landschapontwikkelingsplan Duin Horst & Weide: behoud en ontwikkeling van de beleefbaarheid, vitaliteit en authenticiteit van het gebied.

Doordat de financiële middelen van Voorschoten zullen worden ingezet als co-financiering voor geld dat door provincie, omliggende gemeenten, regio's Haaglanden en Holland Rijnland en private initiatiefnemers beschikbaar wordt gesteld, treedt een multiplier-effect op: elke euro die door de gemeente beschikbaar wordt gesteld leidt tot een investering van tenminste 5 euro in de kwaliteit van Duin Horst & Weide.

Technische/informatieve vragen over lopende agendapunten

8. Samenwerking sociale zaken V, LV en W: een nieuwe wijze van verdelen van de variabele uitvoeringskosten van de afdeling Werk en Inkomen leidt tot een stijging van de Voorschotense bijdrage van € 124.225. Kan het college dit toelichten?

De huidige wijze van verdelen heeft - gelet op de bijstandsvolumes - geleid tot hogere uitvoeringskosten. In 2014 wordt gekeken naar een nieuw verdeelmodel om deze sterke fluctuaties te voorkomen.

Aangeven wat van toepassing is.

Toelichting (indien nodig):

VOORBLAD

Adviesnota aan de Raad

<i>Registratienummer:</i>	3871
<i>Datum:</i>	10 juni 2014/4 juli 2014
<i>Soort Voorstel:</i>	Adviesnota
<i>Onderwerp:</i>	Voorjaarsnota 2014
<i>Portefeuillehouder:</i>	Wethouder Beimers
<i>Programma:</i>	Alle Programma's
<i>Kernboodschap:</i>	Het college informeert door middel van de voorjaarsnota de raad over de voortgang van de begroting 2014. In deze rapportage worden afwijkingen gemeld over de eerste 3 maanden van 2014. Door de voorjaarsnota vast te stellen, stelt de raad de financiële en beleidskaders kaders voor 2014 bij. Hierdoor blijft de begroting actueel.
<i>Bijlagen:</i>	3 bijlagen
<i>Stukken ter inzage:</i>	nee
<i>Beslipunten:</i>	• de voorjaarsnota 2014 voor kennisgeving aan te nemen;• de hierop betrekking hebbende wijziging van de Programma-begroting 2014 met de structurele effecten conform de bijgevoegde begrotingswijziging vast te stellen;• de in bijlage 1 opgenomen investeringen 2014 in de voorjaarsnota 2014 volgens het overzicht vast te stellen.

Adviesnota aan de Raad

Onderwerp

Voorjaarsnota 2014

Inleiding

Hierbij bieden wij u de eerste tussenrapportage over 2014 aan. In deze Voorjaarsnota geven wij de stand van zaken over de uitvoering van de programmabegroting 2014 weer. Gebaseerd op de ontwikkeling van de verschillende budgetten in de eerste drie maanden van het jaar wordt als deze zaken daar aanleiding toegeven voorgesteld de ramingen aan te passen.

Beslispunten

1. de voorjaarsnota 2014 voor kennisgeving aan te nemen;
2. de hierop betrekking hebbende wijziging van de Programma-begroting 2014 met de structurele effecten conform de bijgevoegde begrotingswijziging vast te stellen;
3. de in bijlage 1 opgenomen investeringen 2014 in de voorjaarsnota 2014 volgens het overzicht vast te stellen.

Beoogd effect

Het actueel houden van de programmabegroting 2014.

Argumenten

1.1 Bijstelling van de financiële kaders per programma is een verantwoordelijkheid van de raad (budgetrecht).

Alleen de raad is op basis van de gemeentewet bevoegd om de beschikbare middelen per programma aan te passen en middelen aan de reserves te onttrekken.

1.2 Door financiële kaders bij te stellen blijft de begroting actueel

Met het vaststellen van nieuwe financiële kaders bepaalt de raad de nieuwe financiële uitgangspunten voor de uitvoering van taken in 2014. Door de begroting periodiek aan te passen, hebben de raad en het college, inzicht in de actuele begroting.

Kanttekeningen

N.V.T

Burgerparticipatie

N.V.T

Communicatie

N.V.T

Financiën

De Voorjaarsnota 2014 geeft een nadelig saldo van € 833.000. Het voorstel is om de begroting te wijzigen n.a.v. de voorjaarsnota waarbij de begroting 2014 niet langer sluit en een tekort laat zien van € 700.000,- op de algemene dekkingsmiddelen als saldo van de begroting. Hieronder treft u een weergave aan van de financiële gevolgen van de voorjaarsnota in het meerjarenbeeld.

(+ = budgettair voordeel - = budgettair nadeel)	2014	2015	2016	2017
saldo begroting 2014 (inclusief najaarsnota 2013)	133	-596	-3	-201
Financiële gevolgen Voorjaarsnota 2014	-833	-168	-348	-289
saldo na de voorjaarsnota	-700	-764	-351	-490

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,

secretaris

burgemeester

Besluit

Registratienummer: 3871

De raad der gemeente Voorschoten;

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van 10 juni 2014,

besluit:

1. de voorjaarsnota 2014 voor kennisgeving aan te nemen;
2. de hierop betrekking hebbende wijziging van de Programma-begroting 2014 met de structurele effecten conform de bijgevoegde begrotingswijziging vast te stellen;
3. de in bijlage 1 opgenomen investeringen 2014 in de voorjaarsnota 2014 volgens het overzicht vast te stellen.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad der gemeente Voorschoten, gehouden op 10 juli 2014.

de griffier,

de voorzitter,

Technische/informatieve vragen over lopende agendapunten

Datum	4 juli 2014
Steller vragen	Johan van Rixtel, GroenLinks
Over agendapunt	Voorjaarsnota
Het college wordt verzocht de volgende vraag/vragen* schriftelijk/mondeling te beantwoorden: Tijdens vergadering van de commissie B&B op 3 juli jongstleden gedurende het debat over de voorjaarsnota gaf wethouder Nieuwenhuizen inzake de wet BUIG aan dat de instroom momenteel 4 á 5 % bedraagt en de uitstroom meer dan 5 procent boven de door de gemeente gestelde norm van 25%, namelijk meer dan 30%. 1. Indien zowel de instroom en uitstroom zich beiden ongeveer 5% boven de norm verhouden is er toch een netto effect van 0%. Kunt u uitleggen waarom in Paragraaf 8,4 dan toch wordt uitgegaan van een maximale stijging van de lasten van meer dan 10%? De bestandstoename was 13% in het eerste halfjaar van 2013 en in de eerste helft van 2014 is dit 4 tot 5%, wethouder Nieuwenhuizen heeft dit ook aan willen geven tijdens de commissievergadering. De uitstroom naar betaalde arbeid is onverminderd hoog gebleven ten opzichte van het landelijk gemiddelde en ligt rond 30%. Het tekort op de BUIG is al enige jaren meer dan 10%. Tot nu toe is deze 10% in de risicoparagraaf opgenomen, het is echter aannemelijk dat dit tekort ook in 2015 zal optreden. Het is dus reël dit tekort te begroten en niet slechts in de risicoparagraaf op te nemen.	
Toelichting (indien nodig):	

Technische/informatieve vragen over lopende agendapunten

Beantwoording toezegging cie B&B

Geachte Raad,

Tijdens de commissievergadering is gevraagd of het al dan niet noodzakelijk is bij de voorjaarsnota een begrotingswijziging vast te stellen.

De voorjaarsnota dient er voor om tussentijds verantwoording af te leggen over de te behalen doelstellingen zoals in de programmabegroting 2014 vastgelegd en om indien nodig tussentijds bij te kunnen sturen. De raad wordt voorgesteld om dan goedkeuring te geven op de hogere/ lagere lasten en baten, door middel van een begrotingswijziging. Indien dat niet gebeurt en het college stuurt wel bij om de doelstellingen te behalen, maar blijft niet binnen de vastgestelde programmabegroting dan is er sprake van een begrotingsonrechtmatigheid. De accountant schrijft hierover in het accountantsverslag bij de jaarrekening 2013 op blz. 7 het volgende:

Begrotingsrechtmatigheid

De toe te passen normen voor het begrotingscriterium zijn gebaseerd op de Gemeentewet en moeten door de raad zelf nader worden ingevuld en geconcretiseerd. Dit gebeurt door middel van de begroting en via de verordening op het financieel beheer.

Het systeem van budgetbeheer en –bewaking moet waarborgen dat lasten binnen de begroting blijven en de baten op peil blijven en dat belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig worden gemeld aan de gemeenteraad zodat deze tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen. Een systeem met onvoldoende waarborgen voor tijdige melding aan de gemeenteraad van budgetoverschrijdingen heeft het risico in zich dat inbreuk wordt gemaakt op het budgetrecht van het bestuur.

Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de kadernota rechtmatigheid die door het platform rechtmatigheid is uitgebracht. De belangrijkste inhoudelijke conclusie hierbij betreft de constatering, dat het overschrijden van de begroting altijd onrechtmatig is maar niet in alle gevallen hoeft te worden meegewogen in het accountantsoordeel. Essentieel is dat de gemeenteraad nadere regels kan stellen wanneer (1) kostenoverschrijdingen worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten, (2) kostenoverschrijdingen passend binnen het beleid of (3) kostenoverschrijdingen bij open-einde regelingen moeten meewegen bij het oordeel van de accountant. In die gevallen dat het bestuur geen nader beleid stelt, geldt

het uitgangspunt dat deze kostenoverschrijdingen door de accountant niet bij de beslissing of al dan niet een goedkeurende controleverklaring kan worden gegeven, wordt betrokken. Deze kostenoverschrijdingen moeten dan wel goed herkenbaar in de jaarrekening zijn opgenomen. Daarnaast moet de accountant in het verslag van bevindingen deze kostenoverschrijdingen, waarvan het college in de jaarrekening aan moet geven dat ze nog dienen te worden geautoriseerd, aan de orde te stellen. Extra lasten die worden gemaakt omdat extra opbrengsten daarvoor de ruimte bieden terwijl deze extra lasten niet direct zijn gerelateerd aan de extra opbrengsten, en de gemeenteraad nog geen besluit heeft genomen over de aanwending van deze extra opbrengsten, zijn onrechtmatig.

Het is derhalve de vraag met welk doel de gemeenteraad een voorjaarsnota behandelt, alleen om tussentijds verantwoording af te laten leggen over het gevoerde beleid, of ook om bij te sturen. Aangezien het nu gebruikt wordt als een bijsturingsdocument dient de begroting gewijzigd te worden en is het vaststellen van een begrotingswijziging noodzakelijk.

De raad heeft op grond van de Gemeentewet het budgetrecht. De raad stelt jaarlijks de programmabegroting en de wijzigingen op deze programmabegroting vast.

“Zodra de raad gebruik maakt van zijn budgetrecht en een voorstel tot aanpassing van de programmabegroting vast stelt, dient het besluit vergezeld van een begrotingswijziging binnen 15 dagen ter kennisgeving aan de Provincie verzonden te worden”. Aldus artikel 192 Gemeentewet, zie in dit kader ook artikel 28 van het BBV

Zodra de raad een besluit neemt met financiële consequenties dient de raad ook te besluiten tot aanpassing van de programmabegroting. Voor een actueel beeld van de financiële positie van de gemeente en voor een actueel beeld van de gevoteerde budgetten is het noodzakelijk dat ook daadwerkelijk alle besluiten verwerkt worden in de programmabegroting. Dit draagt bij aan de betrouwbaarheid van de beschikbare managementinformatie.

Met vriendelijke groet,

Wethouder Beimers

PvdA

D66

Motie 100169

Naar aanleiding van agendapunt nr 5 Voorjaarsnota 2014 van de raadsagenda van 10 juli 2014.

Onderwerp: Gedegen financieel beleid, structureel sluitende begroting en de raad aan het stuur

De raad van de gemeente Voorschoten in vergadering bijeen d.d. 10 juli 2014

Overwegende dat:

1. De raad goed inzicht in de huidige en toekomstige financiële positie van de gemeente Voorschoten dient te hebben om onderbouwde en verantwoorde keuzes te kunnen, om effectief te kunnen controleren en om tijdig bij te sturen waar en wanneer dat nodig is;
2. De Voorjaarsnota 2014 een tekort van zeven ton laat zien na drie maanden bedrijfsvoering.

Verzoekt het college:

1. Te voorkomen dat we voor 2014 met een nog groter tekort te maken krijgen dan de nu bekende zeven ton;
2. Alles wat in zijn vermogen ligt te doen om binnen het begrotingsjaar 2014 compensatie voor de ontstane tekorten te vinden binnen de programma's waar ze zijn ontstaan, BUIG-gelden uitgezonderd;
3. Op gepaste momenten aan de raad te rapporteren over de aanpak en voortgang van bovenstaande punten;
4. De raad in uiterlijk eind oktober 2014, op tijd voor de begrotingsbehandeling, volledig inzicht te geven in de voortgang van de onder 1 en 2 genoemde punten.

en gaat over tot de orde van de dag.

Ondertekening en naam:

Jan-Paul Middelburg, PvdA Voorschoten

Erik Maassen, SP Voorschoten

Marco van der Meij, D66

Aantekening griffier:

Deze motie wordt na wijziging (zie onderstreping hierboven) verworpen met de volgende stemverhouding:

VVD 4 tegen

ONS 3 tegen

CDA 4 tegen

D66 3 voor

GroenLinks 2 voor

SP 1 voor

PvdA 1 voor

<i>Registratienummer:</i>	3882
<i>Datum:</i>	10 juni 2014
<i>Soort Voorstel:</i>	Adviesnota
<i>Onderwerp:</i>	Kaderbrief 2015
<i>Portefeuillehouder:</i>	Wethouder Beimers
<i>Programma:</i>	Alle
<i>Kernboodschap:</i>	Op grond van de financiële verordening biedt het college de kaderbrief aan ter voorbereiding op het opstellen van de begroting. De kaderbrief bevat de algemene begrotingsuitgangspunten, de voorlopige voorstellen voor specifieke afwijkingen van de ramingen inclusief een toelichting en een financieel meerjarenperspectief. De kaderbrief stelt de raad in staat om in een vroeg stadium mede richting te geven aan de begroting 2015–2018.
<i>Bijlagen:</i>	1
<i>Stukken ter inzage:</i>	nee
<i>Beslispunten:</i>	• In te stemmen met het toepassen van de financiële begrotingsuitgangspunten uit de kaderbrief op de begroting 2015–2018.

Adviesnota aan de Raad

Onderwerp

Kaderbrief 2015

Inleiding

De kaderbrief 2015 is bedoeld ter voorbereiding van de begroting 2015–2018. In tegenstelling tot voorgaande jaren is nu geen sprake van een geïntegreerd stuk waarin kaders, nieuw beleid en de meicirculaire zijn opgenomen. Dit jaar worden er 3 verschillende documenten aangeleverd. De kaderbrief, de meicirculaire en de doorrekening van het coalitieakkoord.

De kaderbrief geeft een beeld van de financiële ontwikkelingen in de komende jaren.

De uitgangspunten voor de begroting, maar zeker de standpunten en discussies in commissie en raad gebruiken we als input voor het opstellen van de begroting, die in het najaar aan de orde komt.

Beslispunten

- In te stemmen met het toepassen van de financiële begrotingsuitgangspunten uit de kaderbrief op de begroting 2015–2018.

Beoogd effect

De kaderbrief beoogt de raad in een vroegtijdig stadium in staat te stellen kaders mee te geven voor de voorbereiding van de begroting 2015 en de meerjarenramingen.

Argumenten

De begrotingsuitgangspunten gelden als basis voor de begrotingsramingen 2015.

De begrotingsuitgangspunten zijn van toepassing op alle ramingen. Afwijkingen van de begrotingsuitgangspunten worden expliciet aangegeven in de kaderbrief. De ramingen zijn in dit stadium richtinggevend en komen, afhankelijk van onder meer de discussie in de raad, terug in de begroting die in het najaar wordt behandeld.

Financiën

De kaderbrief 2015 levert het onderstaande meerjarenbeeld op.

(bedragen x € 1.000)

(+ = budgettair voordeel - = budgettair nadeel;	2014	2015	2016	2017	2018
Saldo meerjarenraming 2014	133	-596	-3	-201	-201
Financiële doorwerkingen Voorjaarsnota 2014	-833	-168	-348	-289	-289
Saldo na Voorjaarsnota 2014	-700	-764	-351	-490	-490
Financiële doorwerkingen Kaderbrief 2015	0	249	613	833	833
Actueel meerjarenbeeld	-700	-515	262	343	344

De kaderbrief geldt als startpunt voor het opstellen van de begroting, die in het najaar door de raad wordt behandeld en vastgesteld.

gemeente VOORSCHOTEN

gemeente VOORSCHOTEN

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,

secretaris

burgemeester

Besluit

Registratienummer: 3882

De raad der gemeente Voorschoten;

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van 10 juni 2014,

gelet op de financiële verordening gemeente Voorschoten

besluit:

- In te stemmen met het toepassen van de financiële begrotingsuitgangspunten uit de kaderbrief op de begroting 2015–2018.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering
van de raad der gemeente Voorschoten,
gehouden op 10 juli 2014.

de griffier,

de voorzitter,

Kaderbrief 2015

gemeente VOORSCHOTEN

Inleiding

Hierbij bieden wij u de kaderbrief 2015-2018 aan. De kadernota dient ter voorbereiding op de begroting 2015 en de meerjarenramingen 2016-2018. De kadernota bevat normaliter de financiële vooruitzichten voor de begrotingsperiode en de autonome en beleidsmatige ontwikkelingen, die in de begroting voor het komend jaar kunnen worden verwerkt.

De begroting voor 2015 is echter de eerste begroting in de nieuwe raadsperiode. De basis voor het te voeren beleid in deze raadsperiode wordt vastgelegd in coalitieakkoord. Op het moment van het voorbereiden van de kaderbrief is het coalitie akkoord zeer recentelijk beschikbaar gekomen.

Verder wordt in de meicirculaire over de algemene uitkering uit het gemeentefonds meer duidelijk over de financiële implicaties van de 3 decentralisaties en over de eerste tranche van de herijking van de verdeelmaatstaven. Voor de herijking van de verdeelmaatstaven hebben wij in het meerjarenbeeld voorlopige cijfers opgenomen die, onder voorbehoud, zijn vrijgegeven door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Om praktische redenen hebben wij daarom de kadernota dit keer beperkt tot een kaderbrief en daarin alleen de autonome ontwikkelingen voor de komende jaren meegenomen. Deze autonome ontwikkelingen worden in de begroting 2015 verwerkt. De uitwerking van het coalitie akkoord en de definitieve gevolgen van de meicirculaire zullen u zo spoedig mogelijk bereiken, maar in afzonderlijke voorstellen.

De kaderbrief bevat dit jaar de volgende onderdelen.

1. De recapitulatie van het actuele meerjarenbeeld,
2. De algemene begrotingsuitgangspunten voor de begroting 2015,
3. De doorwerking van de structurele gevolgen voorjaarsnota 2014,
4. De autonome (financiële) ontwikkelingen die van invloed zijn op de begroting 2015 en volgende jaren,
5. Sluitend meerjarenbeeld.

1. Recapitulatie

Tabel 1 recapitulatie actueel meerjarenbeeld

(bedragen x € 1.000)

(+ = budgettair voordeel - = budgettair nadeel;	2014	2015	2016	2017	2018
Saldo meerjarenraming 2014	133	-596	-3	-201	-201
Financiële doorwerkingen Voorjaarsnota 2014	-833	-168	-348	-289	-289
Saldo na Voorjaarsnota 2014	-700	-764	-351	-490	-490
Financiële doorwerkingen Kaderbrief 2015	0	249	613	833	833
Actueel meerjarenbeeld	-700	-515	262	343	344

2. Algemene begrotingsuitgangspunten

Met het oog op de financiële positie in de komende jaren betrachten wij grote terughoudendheid bij het indexeren van de begrotingsramingen. Wij doen een daarbij een beroep op alle betrokkenen om kostenbewust te denken en te handelen en daarmee de kosten te beperken. Voor de begroting 2015 gaan wij uit van de onderstaande uitgangspunten. De meerjarenramingen worden, als te doen gebruikelijk, opgesteld op basis van constante prijzen. Dat wil zeggen dat de deze ramingen, zowel aan de baten als aan de lastenkant, niet worden geïndexeerd met het oog op mogelijke inflatie.

Tabel 2 Algemene begrotingsuitgangspunten

Onderdeel	Begroting 2015	begroting 2014
<i>Salarissen</i> Bij het opstellen van de begroting was er geen zicht op een nieuwe cao voor gemeenten. Wij zijn bij de ramingen daarom uitgegaan van de nullijn. Omdat de cao-gemeenten afliep op 1 januari 2013 ligt het in de lijn der verwachting dat de komende tijd een nieuwe cao zal worden afgesloten. Gelet op de druk op de gemeentefinanciën gaan wij er vooralsnog van uit dat de onderhandelaars zich sterk maken voor een nieuwe cao die binnen de huidige loonsom past. Mocht dat niet mogelijk blijken dan zal dat naar verwachting ook consequenties hebben voor de cao voor rijksambtenaren. In dat geval wordt de salarisstijging gecompenseerd via de algemene uitkering (trap op, trap af, systematiek van het gemeentefonds)	0%	0%
<i>leveringen derden</i> Wij achten het noodzakelijk en verantwoord om het algemeen indexpercentage voor levering derden vast te stellen op 0. Dit ligt onder het verwachte inflatiepercentage. Gelet op de financiële omstandigheden zal echter op alle fronten gezocht moeten worden om kosten te beperken. De opdracht om te zoeken naar goedkopere oplossingen en de mogelijkheden om onder de huidige marktomstandigheden lagere prijzen te bedingen maken deze maatregel mogelijk.	0%	0%
<i>subsidies</i> Voor de gesubsidieerde instellingen gaan wij eveneens uit de 0-lijn voor het macro-bedrag aan subsidies. Wij gaan er van uit dat ook bij de gesubsidieerde instellingen, die personeel in dienst hebben, de komende jaren de 0-lijn wordt gehanteerd. Mocht er in individuele gevallen aantoonbaar sprake zijn van een hogere loonkostencomponent dan zal deze bij de subsidieverlening per geval worden beoordeeld.	0%	0%
<i>Inkomensoverdrachten (uitkeringen)</i> Wij verwachten dat ook bij de inkomensoverdrachten het komend jaar de 0-lijn wordt gehanteerd. Los van eventuele volume-mutaties, ramen wij geen lastenstijging voor dit onderdeel.	0%	0%
<i>verbonden partijen</i> Voor de verbonden partijen en deelnemingen gaan wij in de kaderbrief uit van de ingediende begrotingen. Wij gaan er overigens van uit dat ook de verbonden partijen zich sterk maken voor verlaging van de bijdragen van de gemeente. Via de vertegenwoordigers in besturen zal dit standpunt met klem worden uitgedragen. De conceptbegrotingen van de verbonden partijen zijn getoetst op de Strijknorm. Sinds 2011 stellen gemeenten in Hollands Midden elk jaar gezamenlijk de financiële uitgangspunten vast die gebruikt worden voor de gemeenschappelijke regelingen. Die uitgangspunten zijn voorbereid door een bestuurlijke klankbordgroep onder leiding van de voormalige wethouder financiën van de gemeente Leiden, dhr. Strijk.	ontwerp begroting GR 2015	Begroting GR 2014
<i>algemene uitkering</i> De algemene uitkering ramen wij in deze kadernota volgens de decembercirculaire. De uitkomst van de meicirculaire wordt met een raadsinformatiebrief aan de raad meegedeeld (juni 2014).	december- circulaire 2013	december- circulaire 2012
<i>Belastingen</i> De aanpassing van de belastingen en rechten is gelijk aan het door het Centraal Economisch Planbureau geraamde inflatiepercentage. Het percentage geraamd in het Centraal Economisch Plan (CEP) 2014 bedraagt voor 2015 1,5% (consumentenprijzenindex).	1,5%	2%
<i>Rekenrente</i> Conform de Nota activabeleid wordt de rekenrente voor het begrotingsperspectief jaarlijks gebaseerd op het BNG-tarief voor een 25-jaars lineaire geldlening zonder tussentijdse aanpassing op de laatste dag van april voorafgaand aan het begrotingsjaar. Op 30 april jl. bedroeg het tarief 2,93%. Voorgesteld wordt de rekenrente voor 2015 e.v. te bepalen op 3,0%.	3,0%	3,5%

3. Voorjaarsnota 2014

Onlangs hebben wij u de voorjaarsnota 2014 gestuurd ter behandeling. De meerjarige financiële gevolgen uit deze nota worden als volgt samengevat:

Tabel 3 financiële gevolgen voorjaarsnota 2014

(bedragen x € 1.000)

(+ = budgettair voordeel - = budgettair nadeel)	2014	2015	2016	2017
saldo begroting 2014	133	-596	-3	-201
Wijzigingen voorjaarsnota 2014 per programma				
1 Bestuur	-150	-157	-157	-156
2 Veiligheid	-82	-93	-100	-107
3 Dienstverlening	-5	-5	-5	-5
4 Ruimte en verkeer	33	32	31	31
5 Beheer van de omgeving	-147	88	114	199
6 Wonen en leefomgeving	-9	-42	-42	-42
7 Financiën	32	-76	-272	-289
8 Economie en werk	-590	-78	-77	-76
9 Onderwijs, sport en cultuur	95	174	170	166
10 Wmo	-8	-10	-10	-10
saldo op basis van de voorjaarsnota	-700	-764	-351	-490

De wijzigingen op de programma's zijn inclusief de verwerking van de kapitaallasten. In de voorjaarsnota waren deze nog niet in de betreffende programma's verwerkt.

4. Autonome ontwikkelingen per programma

Programma 1 Bestuur

Bijdrage WODV (incidenteel nadeel €148.432 in 2015)

De begroting van de werkorganisatie sluit aan op een totaal aan baten en lasten van € 26.347.381. Dit resulteert in bijdragen van € 12.814.637 voor de gemeente Voorschoten en € 13.532.744 voor de gemeente Wassenaar. Een en ander leidt in 2015 tot een hogere bijdrage aan de werkorganisatie voor Voorschoten van € 148.432 en voor Wassenaar van € 147.370. Sinds de start van de werkorganisatie is een actief doorstroom en plaatsingsbeleid gevoerd om medewerkers op een goede wijze in de organisatie onder te brengen. Voor een belangrijk deel is men daarin geslaagd. Slechts enkele medewerkers kunnen niet op een reguliere formatieplaats worden geplaatst. Dit leidt tot frictiekosten voor 2015 van ongeveer 1%.

Aframen storting in voorziening spaarcontracten (structureel € 52.000 voordeel)

In de jaarrekening 2013 is de voorziening spaarcontracten op peil gebracht. Gevolg hiervan is dat de begroette storting in de voorziening structureel komt te vervallen.

Programma 5 Beheer van de omgeving

Rioleringsplan

Momenteel is het rioleringsplan 2014-2018 in ontwikkeling. De uitkomsten hiervan worden in de loop van 2014 aan u voorgelegd.

Programma 7 Financiën

BSGR (voordeel € 31.046 in 2015, € 29.225 in 2016 en € 33.139 in 2017 en 2018)

In de concept-meerjarenbegroting 2015-2018 van de BSGR wordt de deelnemersbijdrage voor 2015 tot en met 2018 weergegeven. Voor 2015 valt de deelnemersbijdrage met € 440.961 circa € 30.000 lager uit dan voor 2014. In meerjarenperspectief daalt de begrote deelnemersbijdrage tot € 399.658 in 2018. Omdat er in meerjarenperspectief door de BSGR rekening is gehouden met een taakstelling van 15% in 2018 ten opzichte van 2014 en voor de periode 2016 tot en met 2018 nog niet duidelijk is of deze taakstelling realistisch is en gehaald kan worden, wordt voorgesteld de deelnemersbijdrage in meerjarenperspectief te handhaven op de bijdrage voor 2015.

Belastingen (Structureel voordeel € 97.830)

De aanpassing van de belastingen en rechten is gelijk aan het door het Centraal Economisch Planbureau geraamde inflatiepercentage. Het percentage geraamd in het Centraal Economisch Plan (CEP) 2014 bedraagt voor 2015 1,5% (consumentenprijsindex). Op basis van het inflatiepercentage stijgen de belastingopbrengsten en opbrengsten uit rechten met € 97.830,-.

Herijking verdeelmaatstaven gemeentefonds (€ 216.820 voordeel in 2015, € 433.641 in 2016, € 650.461 in 2017 en 2018)

Voor de herijking van de verdeelmaatstaven hebben wij in het meerjarenbeeld voorlopige cijfers opgenomen die, onder voorbehoud, zijn vrijgegeven door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. De meicirculaire 2014 is gepubliceerd en u wordt hierover zo spoedig mogelijk separaat geïnformeerd.

Investeringsplafond

Op 10 juli 2014 zal er een besluit genomen worden over de uitvoering van het investeringsplan 2014. De verwachting is dat niet alle investeringen volgens de planning in 2014 afgerond zullen worden. Hierdoor wordt er in 2015 nog een , nader te bepalen, voordeel verwacht op de afschrijvingslasten.

Wijzigingsvoorstellen op de begroting 2015 en meerjarenramingen

De financiële gevolgen van de voorstellen in de programma's zijn in de onderstaande tabel samengevat.

Tabel 4 financiële gevolgen kaderbrief 2015

(bedragen x € 1.000)

(+ = budgettair voordeel - = budgettair nadeel;	2015	2016	2017	2018
Saldo meerjarenraming inclusief voorjaarsnota	-764	-351	-490	-490
1 Bestuur	-96	52	52	52
2 Veiligheid	0	0	0	0
3 Dienstverlening	0	0	0	0
4 Ruimte en verkeer	0	0	0	0
5 Beheer van de omgeving	0	0	0	0
6 Wonen en leefomgeving	0	0	0	0
7 Financiën	346	561	781	781
8 Economie en werk	0	0	0	0
9 Onderwijs, sport en cultuur	0	0	0	0
10 Wmo	0	0	0	0
saldo wijzigingen kaderbrief	249	613	833	833
saldo meerjarenraming incl. kaderbrief	-515	262	343	344

Door afrondingen kan het voorkomen dat er verschillen ontstaan in saldo's.

5. Sluitend meerjarenbeeld begroting 2015-2018

Zoals u kunt zien sluit het actuele meerjarenbeeld voor Voorschoten vanaf 2016 met een voordelig saldo, alleen het komende begrotingsjaar 2015 sluit met een nadeel van € 514.526.

Dit meerjarenbeeld is een momentopname, in afwachting van de uitwerking van het coalitie akkoord en de definitieve gevolgen van de meicirculaire. Op het moment dat daar duidelijkheid over is zullen we voorstellen doen om ervoor zorg te dragen dat de begroting 2015-2018 structureel en materieel in evenwicht is.

Indien nodig worden bij de begrotingsbehandeling aanvullende bezuinigingsvoorstellen voorgelegd aan uw raad.

Voorschoten, 10 juni 2014

Het college van burgemeester en wethouders,

secretaris

burgemeester

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Gemeentefonds

Meicirculaire 2014

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

de gemeentebesturen, ter attentie van de raden en de
colleges van B&W

DGBK/ Bestuur, Democratie
en Financiën

Turfmarkt 147
Den Haag
Postbus 20011
2500 EA Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon
eventuele vragen per e-mail
postbus.gf@minbzk.nl

circulaire

Datum
30 mei 2014

Kenmerk
2014-0000286660

Onderwerp	meicirculaire gemeentefonds 2014
Doelstelling	bekendmaking van beleid en het geven van informatie
Juridische grondslag	
Relaties met andere circulaire's	decembercirculaire 2013 (2013-0000749924); septembercirculaire 2013 (2013-0000536544); meicirculaire 2013 (2013-0000231941)
Ingangsdatum	30 mei 2014
Geldig tot	1 juli 2015

Voorwoord

Een nieuwe raad, een nieuw college.

U staat aan het begin van een nieuwe raadsperiode, gekenmerkt door grote uitdagingen en vanaf 2015 met nieuwe verantwoordelijkheden op de terreinen zorg, jeugd en participatie. Zowel van gemeenten als Rijk vraagt dit grote inspanningen. De financiële kaders krijgen inhoud binnen de financiële verhouding tussen Rijk en gemeenten. Deze circulaire informeert u daarover.

De politiek-bestuurlijke zaken zijn in hoofdstuk 1 uitgelicht. De circulaire is in belangrijke mate een financieel-technisch document. De latere hoofdstukken richten zich op de doelgroep van financieel specialisten. De circulaire heeft daarmee een nieuwe opzet.

Ik wens u veel succes met uw belangrijke taak.

Mede namens de staatssecretaris van Financiën,
De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

dr. R.H.A. Plasterk

Inhoudsopgave

1	Hoofdpunten uit de circulaire.....	1
2	Algemene uitkering	5
2.1	Inleiding	5
2.2	Wijzigingen in de omvang van de algemene uitkering	5
1.	<i>Accres</i>	6
2.	<i>Lagere apparaatskosten gemeenten</i>	8
3.	<i>Waarderingskamer</i>	8
4.	<i>Knelpunten verdeelproblematiek</i>	8
5.	<i>A+O fonds</i>	9
6.	<i>Verkenning Informatievoorziening Sociaal Domein</i>	9
7.	<i>Groeiopgave Almere</i>	9
8.	<i>Maatregelen Wet Werk en Bijstand en enkele sociale zekerheidswetten</i>	9
9.	<i>Individuele studietoelage</i>	9
10.	<i>Uitvoeringskosten Participatiewet</i>	10
11.	<i>Overheveling buitenonderhoud primair onderwijs en speciaal onderwijs</i>	10
12.	<i>E-boeken</i>	10
13.	<i>Beeldende kunst en vormgeving</i>	10
14.	<i>Burgerlijke stand: lesbisch ouderschap</i>	10
15.	<i>E-overheid</i>	10
16.	<i>Waterschapsverkiezingen</i>	11
2.3	Verdeling mutaties algemene uitkering	11
2.4	Veranderingen in het verdeelstelsel	13
2.4.1	Inleiding.....	13
2.4.2	Groot onderhoud gemeentefonds.....	13
2.4.3	Maatstaf ozb: WOZ-waardering en aanpassing rekentarieven	15
2.4.4	Maatstaf bedrijfsvestigingen	15
2.4.5	Bommenregeling	16
2.5	Maatstaven, bedragen per eenheid, uitkeringsfactor en overige uitkeringsonderdelen.....	17
3	Deelfonds sociaal domein.....	19
3.1	Inleiding	19
3.2	Omvang deelfonds	19
3.3	Verdeling deelfonds.....	19
3.3.1	Inleiding.....	19
3.3.2	Wmo 2015.....	20
3.3.3	Jeugd.....	20
3.3.4	Participatie	20
3.3.5	Overgangsregeling.....	21
3.4	Verantwoording en monitoring	21

3.5	Rechtmatigheid en controleverklaring jaarrekening	22
4	Decentralisatie- en integratie-uitkeringen.....	23
4.1	Inleiding	23
4.2	Omvang en verdeling decentralisatie- en integratie-uitkeringen	23
1.	<i>Wmo</i>	24
2.	<i>Maatschappelijke opvang</i>	25
3.	<i>Vrouwenopvang</i>	26
4.	<i>Beeldende kunst en vormgeving</i>	27
5.	<i>Knelpunten verdeelproblematiek</i>	27
6.	<i>Spoorwegverbinding Roosendaal-Moerdijk</i>	27
7.	<i>Brede impuls combinatiefuncties/buurtsportcoaches</i>	28
8.	<i>Gezond in de Stad</i>	28
9.	<i>Bodemsanering</i>	29
10.	<i>Invoeringskosten decentralisatie jeugd</i>	29
11.	<i>Green Deal</i>	29
12.	<i>LHBT-emancipatiebeleid</i>	30
13.	<i>Pilot participatieverklaring nieuwkomers</i>	30
14.	<i>Meetsysteem van Geluidsnet</i>	30
15.	<i>Erfgoed en ruimte</i>	30
16.	<i>Aldel</i>	30
17.	<i>Mantelzorg</i>	31
18.	<i>Groeiopgave Almere</i>	31
19.	<i>Zuiderzeelijn</i>	31
5	Overige mededelingen	33
5.1	Inleiding	33
5.2	Gemeentefondstotalen, bevoorschotting en nominale ontwikkelingen	33
5.3	Informatie voor derden.....	34
5.4	Artikel 12 Financiële-verhoudingswet.....	35
5.5	Analyse gemeentebegrotingen.....	35
5.6	Gemeenschappelijk financieel toezichtkader	35
5.7	Rapport vernieuwing BBV.....	35
5.8	Wijzigingsbesluit BBV	36
5.9	Schatkistbankieren.....	36
5.10	Derivaten.....	36
5.11	Macronorm OZB.....	37
	Bijlagen.....	39
	Bijlage 2.1.1 Bedragen per eenheid en uitkeringsfactoren 2014 en 2015.....	40
	Bijlage 2.1.2 Bedragen per eenheid 2015, gegroepeerd naar cluster	45
	Bijlage 2.1.3 Overzicht van nieuwe, wegvallende en gewijzigde maatstaven.....	50
	Bijlage 2.2.1 Opbouw algemene uitkeringen 2013-2019	52
	Bijlage 2.4.2a Groot onderhoud: gebruik Basisregistraties Adressen en Gebouwen.....	53

Bijlage 2.4.2b Overgangsregeling groot onderhoud	55
Bijlage 2.4.4 Overzicht aantal bedrijfsvestigingen	65
Bijlage 2.4.5 Suppletie-uitkering Bommenregeling	70
Bijlage 2.5.1 Ontwikkeling uitkeringsfactor	72
Bijlage 2.5.2 Volumina maatstaven 2014-2019.....	75
Bijlage 3.3.2a Verdeling deelfonds sociaal domein: Wmo 2015	76
Bijlage 3.3.3a Verdeling deelfonds sociaal domein: jeugd	88
Bijlage 3.4.1 Veranderingen Iv3-indeling vanwege nieuwe taken sociaal domein 3D.....	99
Bijlage 3.4.2 Tabel toets besteding deelfonds sociaal domein.....	103
Bijlage 4.2.1 Overzicht decentralisatie- en integratie-uitkeringen	104
Bijlage 4.2-1 Integratie-uitkering Wmo.....	105
Bijlage 4.2-2 Decentralisatie-uitkering Maatschappelijke opvang.....	115
Bijlage 4.2-3 Decentralisatie-uitkering Vrouwenopvang	117
Bijlage 4.2-7 Decentralisatie-uitkering Brede impuls combinatiefuncties	119
Bijlage 4.2-8 Decentralisatie-uitkering Gezond in de Stad	128
Bijlage 4.2-9 Decentralisatie-uitkering Bodemsanering	131
Bijlage 4.2-10 Decentralisatie-uitkering Invoeringskosten decentralisatie jeugdzorg	133
Bijlage 4.2-13 Decentralisatie-uitkering Pilot participatieverklaring.....	142
Bijlage 4.2-15 Decentralisatie-uitkering Erfgoed en ruimte.....	144
Bijlage 4.2-17 Decentralisatie-uitkering Mantelzorg.....	145
Bijlage 4.2.2 Decentralisatie-uitkering Centra voor Jeugd en Gezin	150
Bijlage 5.4.1 Artikel 12 Financiële-verhoudingswet.....	159

1 Hoofdpunten uit de circulaire

Deze circulaire informeert gemeenten over de gemeentefondsuitkeringen. Het gemeentefonds is de grootste inkomstenbron van de gemeenten. De ontwikkeling ervan bepaalt daarom in belangrijke mate de financiële ruimte van gemeenten. Factoren als gemeentelijke rentelasten, dividendopbrengsten, belastingopbrengsten en grondexploitatie bepalen mede die financiële ruimte. Zij vallen echter buiten het bestek van deze circulaire.

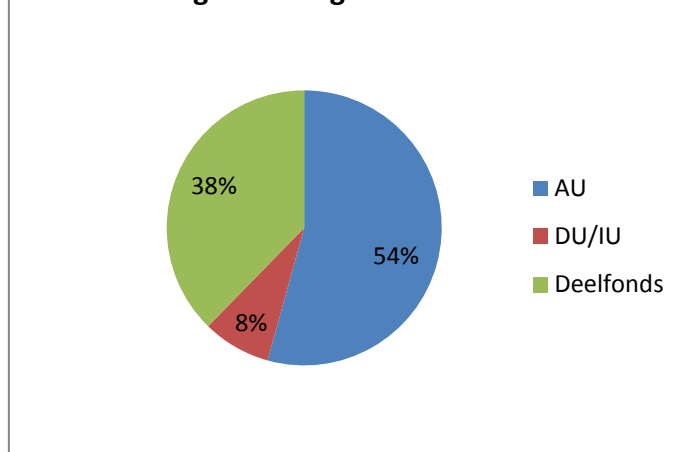
Gemeenten ontvangen op drie tijdstippen in het jaar de informatie over de gemeentefondsuitkeringen: in mei op basis van de Voorjaarsnota, in september op basis van de Miljoenennota en in december, ter afronding van het lopende jaar, op basis van de Najaarsnota. De circulaires bevatten ook actuele informatie die op een later tijdstip in de rijksbegroting wordt verwerkt. De mededelingen zijn steeds onder het voorbehoud van parlementaire goedkeuring.

Deze circulaire kent een nieuwe opzet met als doel gemeenten beter in staat te stellen zich een beeld te vormen van de betekenis van de nieuwe informatie en de veranderingen die daaruit voortvloeien. De circulaire is bedoeld voor financieel specialisten. Om een bredere verspreiding van belangrijke informatie te bereiken is dit eerste hoofdstuk met hoofdzaken toegevoegd voor bestuurders en voor niet-financiële gebruikers van de circulaire. Wij horen graag of wij ons doel hebben bereikt en zijn benieuwd naar verbeteringsuggesties: postbus.gf@minzbnk.nl.

De nieuwe opzet wordt gekenmerkt door een strikte afbakening tussen de soorten uitkeringen van het gemeentefonds, een gestructureerde opbouw van de informatie per uitkeringstype en vereenvoudigde, meerjarige tabellen. Voor een beter begrip lichten wij op diverse plaatsen termen uit het gemeentefonds toe.

De indeling van de circulaire is afgestemd op de soorten uitkeringen die het gemeentefonds kent: de algemene uitkering, de - nieuwe - uitkering deelfonds sociaal domein en de decentralisatie- en integratie-uitkeringen. Figuur 1 laat voor het jaar 2015 het procentuele aandeel van de uitkeringen zien.

Figuur 1: relatief aandeel uitkeringssoorten gemeentefonds 2015

De ontwikkeling van de algemene uitkering wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van de rijksuitgaven (netto gecorrigeerde rijksuitgaven; NGRU). Volgens de normeringssystematiek (trap op trap af) hebben wijzigingen in de rijksuitgaven direct invloed op de omvang van de algemene uitkering. De jaarlijkse toename of afname van het gemeentefonds, voortvloeiend uit de normeringssystematiek, wordt het accres genoemd. De Voorjaarsnota van het Rijk resulteert voor 2015 en voor jaren de daarna in een hoger accres dan in september 2013 werd voorzien. Voor 2014 is sprake van een neerwaartse bijstelling. De accessen voor alle jaren zijn positief.

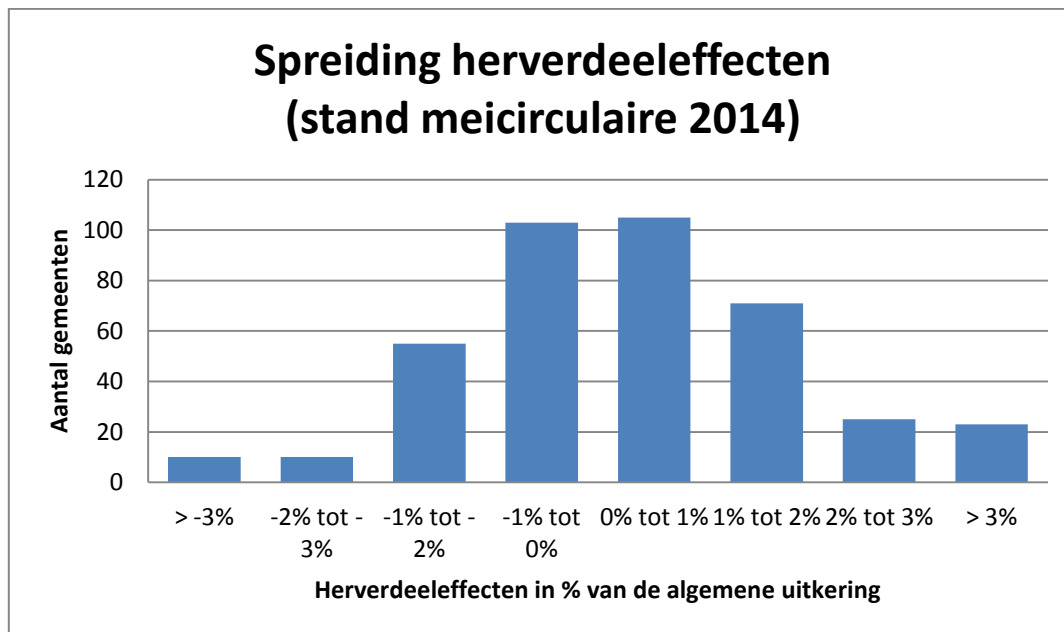
Behalve door het accres wordt de financiële ruimte voor 2015 mede bepaald door enkele ombuigingen op de algemene uitkering uit hoofde van het Regeerakkoord. Deze ombuigingen, in verband met onderwijshuisvesting, lagere apparaatskosten en het BTW-compensatiefonds, zijn eerder aan de gemeenten bekend gemaakt.

Ten aanzien van het gemeentefonds spelen daarnaast de onderstaande onderwerpen.

Met ingang van 2015 zijn gemeenten niet langer verantwoordelijk voor buitenonderhoud en aanpassingen van schoolgebouwen in het primair onderwijs en het speciaal onderwijs. De verantwoordelijkheid gaat over naar de schoolbesturen. Daartoe worden middelen van de algemene uitkering overgeheveld naar de begroting van OCW. Deze overheveling staat los van de eerdergenoemde ombuiging in verband met onderwijshuisvesting.

De afgelopen jaren is het groot onderhoud van het gemeentefonds uitgevoerd. Inmiddels hebben de fondsbeheerders in goed overleg met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, betrokken ministeries en de Raad voor de financiële verhoudingen besloten dat per 2015 groot onderhoud wordt uitgevoerd. Dat gebeurt in dat jaar voor het grootste deel van het gemeentefonds. Het groot onderhoud wordt voortgezet om in 2016 datzelfde te realiseren voor het resterende deel van het gemeentefonds. In het kader van het groot onderhoud is het verdeelstelsel onder meer aangepast in verband met de positie van de vier grote gemeenten en met het oog op het gebruik van de Basisregistraties Adressen en Gebouwen.

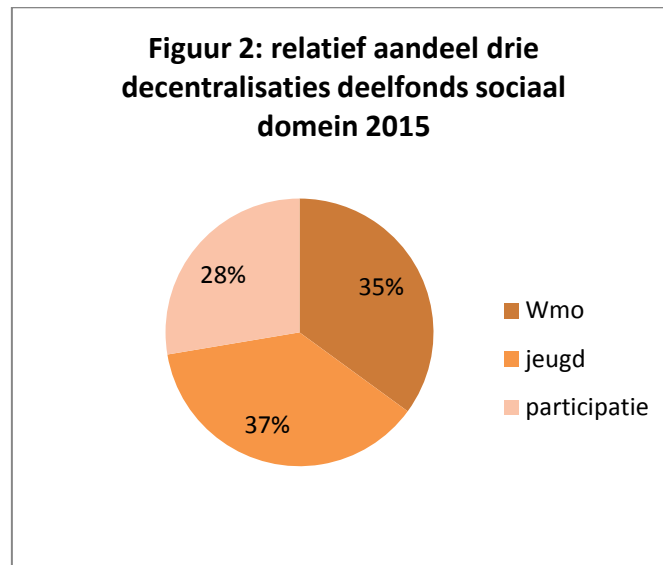
Voor gemeenten houden de uitkomsten van het groot onderhoud een nieuw financieel perspectief in. De onderstaande grafiek geeft inzicht in de spreiding van de herverdeeleffecten. De grafiek toont het aantal gemeenten waarvan het effect valt binnen een bepaalde bandbreedte, uitgedrukt in procenten van de algemene uitkering.

De overgang van de bestaande op de nieuwe verdeling is aanleiding voor een overgangsregeling om de effecten geleidelijk in te voeren. De regeling beperkt de achteruitgang van jaar op jaar tot de bestuurlijk overeengekomen norm van € 15 per inwoner.

Met ingang van 2015 krijgen de gemeenten belangrijke verantwoordelijkheden op de gebieden Wmo 2015, jeugd en participatie, waarvoor middelen worden toegevoegd aan het deelfonds sociaal domein, dat onderdeel uitmaakt van het gemeentefonds. De middelen mogen uitsluitend worden besteed aan de taken die in de Wmo 2015 en de Jeugdwet aan gemeenten zijn toegekend en aan de taak voor gemeenten om participatievoorzieningen aan te bieden. De bestedingsrichting binnen het sociaal domein is vrij. Gemeenten leggen verantwoording over de besteding van de middelen af aan de gemeenteraad, niet aan het Rijk. Via passende informatieverstrekking stellen zij het Rijk in staat de toets op de bestedingsvoorwaarde uit te voeren en het beleid te monitoren. Per 1 januari 2018 vervalt het deelfonds en worden de middelen verdeeld via de algemene uitkering en – mocht dat om verdeeltechnische redenen noodzakelijk zijn – via één of meer decentralisatie- en integratie-uitkeringen. Het gemeentelijk aandeel voor de Wmo 2015 en jeugd in 2015 is op basis van de historische situatie bepaald. Deze informatie is opgenomen in de circulaire. Voor participatie wordt vanaf het begin van het deelfonds begonnen met een objectief verdeelmodel. Aan dat model en aan de uitkomst per gemeente wordt op dit moment de laatste hand gelegd. Gemeenten zal zo spoedig mogelijk in juni helderheid over hun aandeel worden geboden.

Figuur 2 bevat de procentuele aandelen van de drie decentralisaties in het deelfonds sociaal domein.

In 2015 treedt de ombuiging op de integratie-uitkering huishoudelijke hulp in werking. De ombuiging vindt zijn oorsprong in het Regeerakkoord. De aanvankelijke korting van 75% is bijgesteld tot 40%.

De centrumgemeenten voor maatschappelijke opvang en voor vrouwenopvang krijgen te maken met een objectieve verdeling van middelen. Om naar die nieuwe situatie toe te groeien zijn middelen beschikbaar gesteld.

Bij de verdeling van de middelen, ongeacht de uitkeringssoort, is kostenoriëntatie het richtsnoer.

2 Algemene uitkering

2.1 Inleiding

Binnen het gemeentefonds is de algemene uitkering de grootste component. Het bedrag aan algemene uitkering wordt verdeeld over de gemeenten met maatstaven, zoals het inwonertal en de oppervlakte van een gemeente, een aan de maatstaven gekoppeld gewicht (bedrag per eenheid) en de uitkeringsfactor. Die drie zijn aan voortdurende veranderingen onderhevig. Dit hoofdstuk geeft de informatie over de aanleiding voor die veranderingen en over de uitwerking ervan. In paragraaf 2.2 worden de wijzigingen in de omvang van de algemene uitkering behandeld en in paragraaf 2.3 worden de consequenties daarvan voor de verdeling aangegeven. In paragraaf 2.4 volgen mededelingen over de wijzigingen in het verdeelstelsel.

Het totaal van alle veranderingen vindt zijn neerslag in de bijlagen 2.1.1 tot en met 2.1.3, die overzichten bevatten van maatstaven, bedragen per eenheid en uitkeringsfactoren. Paragraaf 2.5 gaat in op de berekening van de algemene uitkering met die gegevens en licht de gehanteerde termen toe.

2.2 Wijzigingen in de omvang van de algemene uitkering

Tabel 2.2.1 bevat de wijzigingen in de omvang van de algemene uitkering ten opzichte van de septembercirculaire 2013. Het betreft achtereenvolgens:

1. De mutaties uit de decembercirculaire 2013
Deze mutaties zijn voor de volledigheid nogmaals zichtbaar gemaakt.
2. Algemene mutaties
Deze mutaties hebben betekenis voor de financiële ruimte van de gemeenten.
3. Mutaties met corresponderende gevolgen voor inkomsten of uitgaven (de zogenaamde taakmutaties)
Deze mutaties zijn geordend volgens de clusterindeling van het gemeentefonds om gemeenten een overzicht te bieden per beleidsterrein. De clusterindeling, homogene gemeentelijke beleidsvelden, zijn een hulpmiddel bij het onderhoud van de verdeling. Het staat gemeenten vrij de indeling al dan niet voor eigen doeleinden te hanteren en de clusterindeling heeft geen gevolgen voor de bestedingsvrijheid van de algemene uitkering.

De tabel wordt gevolgd door een toelichting op de mutaties.

Tabel 2.2.1 Ontwikkeling algemene uitkering, mutaties ten opzichte van de septembercirculaire 2013 (in miljoenen euro's)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
stand septembercirculaire 2013	15.010,509	15.658,447	14.820,418	14.930,120	14.990,753	14.943,277	
mutaties december 2013:							
accres tranche 2013	79,626						
troonswisseling	-0,200						
intensivering armoedebeleid		70,000	90,000	90,000	90,000	90,000	
stand decembercirculaire 2013	15.089,935	15.728,447	14.910,418	15.020,120	15.080,753	15.033,277	15.033,277
algemene mutaties							
1) accres		-90,310	152,604	287,750	310,760	333,407	365,240
2) lagere apparaatkosten (opschaling)							-60,000
3) Waarderingskamer		0,013	0,013	0,013	0,013	0,013	0,013
4) knelpunten verdeelproblematiek							-0,081
5) A+O fonds			-0,148	-0,148	-0,148	-0,148	-0,148
6) Verkenning Informatievoorziening Sociaal Domein		-8,000					
7) groeiopgave Almere			-7,000	-7,000	-7,000	-7,000	-7,000
cluster Werk en inkomen							
8) maatregelen Wet Werk en Bijstand		5,000					
9) individuele studietoeslag			6,000	18,000	29,000	35,000	35,000
10) uitvoeringskosten Participatiewet			3,000	10,000	17,000	24,000	30,000
cluster Educatie							
11) overheveling buitenonderhoud po/so			-158,800	-158,800	-158,800	-158,800	-158,800
cluster Cultuur en ontspanning							
12) e-boeken			-8,000	-9,200	-10,600	-12,200	-12,200
13) beeldende kunst en vormgeving			13,500	13,500	13,500	13,500	13,500
cluster Bestuur en algemene ondersteuning							
14) burgerlijke stand: lesbisch ouderschap		0,198					
15) e-overheid		-4,550	-4,800	-4,800	-4,800	-4,800	-4,800
16) waterschapsverkiezingen			23,800				
stand deze circulaire	15.089,935	15.630,798	14.930,587	15.169,435	15.269,678	15.256,249	15.234,001

In afwijking van voorgaande circulaires is de tabel opgezet volgens de gangbare begrotingsopzet van Rijk en gemeenten. Dat betekent dat een structurele verhoging of verlaging van de algemene uitkering zichtbaar is als een reeks bedragen. Een incidentele verhoging of verlaging daarentegen leidt alleen in het jaar van de mutatie tot de vermelding van een bedrag.

De mutaties in tabel 2.2.1 zijn in bijlage 2.2.1 samengenomen met de mutaties uit voorgaande circulaires. Deze bijlage geeft een totaalbeeld van de mutaties, ongeacht het moment van publicatie. Gemeenten hebben aangegeven dat aan dat inzicht behoefte bestaat. De bijlage is wel volgens de vaste circulaireaanpak opgesteld, om de omvang van de tabel beperkt te houden.

Toelichting

1. Accres

Tabel 2.2.2 laat de actuele raming van de accessen zien voor de jaren 2014-2019.

Tabel 2.2.2: Accessen gemeentefonds 2014-2019 (jaartranches, x 1 miljoen euro)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Stand septembercirculaire 2013	691,054	-157,611	49,028	123,898	9,186	-
Totaal gewijzigde tranches	-209,180	262,536	135,146	23,010	22,647	31,833
Stand meicirculaire 2014	481,874	104,925	184,174	146,908	31,833	31,833
Accres in %	2,93%	0,62%	1,17%	0,92%	0,20%	0,20%

Het accres 2013 is uitgekomen op € -58,1 miljoen. In de decembercirculaire 2013 was sprake van

een opwaartse bijstelling van € 79,6 miljoen en daar is nu € 19,6 miljoen bij gekomen, het gevolg van de realisatie van de rijksbegroting die is vastgesteld bij het Financieel Jaarverslag van het Rijk 2013. De afrekening van het accres over 2013 vindt plaats in 2014.

Het accres 2014 wordt, ten opzichte van de raming in de septembercirculaire 2013, neerwaarts bijgesteld. Vanaf 2015 is sprake van een positieve bijstelling van het accres. Deze accreseffecten zijn het resultaat van een veelheid aan mutaties op de rijksbegroting. Hieronder volgt een toelichting op de meest relevante mutaties die van invloed zijn op het accres.

Allereerst is sprake van gewijzigde macro-economische ontwikkelingen. Vanaf 2014 is sprake van een structureel lagere prijsontwikkeling, die doorwerkt in de aan de departementale begrotingen toegevoegde prijsbijstelling. Dit leidt tot een neerwaartse bijstelling van het accres. In 2014 is ook sprake van een lagere loonontwikkeling, die ook doorwerkt in de departementale begrotingen. Deze beide ontwikkelingen drukken het accres in 2014 met ongeveer € 70 miljoen. Structureel is juist sprake van een hogere loonontwikkeling. Daardoor wordt het neerwaartse effect op het accres van de lagere prijsontwikkeling gedempt tot ongeveer € 30 miljoen structureel (beide bedragen gemeentefonds en provinciefonds samen).

Vervolgens is sprake van een meevaller (ruim € 100 miljoen) bij de dividenden op staatsdeelnemingen voor de jaren 2014 en verder: op basis van nieuwe businessplannen valt het geraamde dividend van onder andere Urenco, Gasunie en Schiphol hoger uit. Ook de winstafdracht DNB laat een meevaller zien. Door deze meevallers dalen de netto-uitgaven van het Rijk en daardoor daalt het accres vanaf 2014. Daarnaast stijgt het accres als gevolg van wijzigingen in de Participatiewet, door meer uitgaven aan de Wajong vanaf 2016.

Als laatste is besloten tot enkele kasschuiven. Op de begroting van Infrastructuur en Milieu worden middelen uit 2014 (ongeveer € 250 miljoen) doorgeschoven naar de jaren 2016 en 2017 om de schommelingen binnen het budget te egaliseren. Dit drukt het accres in 2014 en leidt tot een hoger accres in de jaren 2016 en 2017. Op de begroting van OCW vindt een kasschuif plaats van € 450 miljoen van 2015 naar 2014 voor de OV-studentenkaart om het kasritme van de staat te optimaliseren.

Tabel 2.2.3 geeft inzicht in de mutatie in de accessen 2014-2019 na de septembercirculaire 2013. Qua presentatie is in overleg met de gemeenten gekozen voor een gedetailleerde opbouw. Zo ontstaat maximale duidelijkheid over het incidentele of structurele karakter van de bedragen.

Tabel 2.2.3: Mutaties accessen gemeentefonds 2014-2019 ten opzichte van de septembercirculaire 2013 (jaartranches, x 1 miljoen euro)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
- tranche 2013	99,248	99,248	99,248	99,248	99,248	99,248
- afrekening 2013	19,622					
- tranche 2014	-209,180	-209,180	-209,180	-209,180	-209,180	-209,180
- tranche 2015		262,536	262,536	262,536	262,536	262,536
- tranche 2016			135,146	135,146	135,146	135,146
- tranche 2017				23,010	23,010	23,010
- tranche 2018					22,647	22,647
- tranche 2019						31,833
Totaal	-90,310	152,604	287,750	310,760	333,407	365,240

De totaalregel in de tabel correspondeert met de accresregel in tabel 2.2.1.

Voor gemeenten die hun begroting in constante prijzen opstellen is in tabel 2.2.4 informatie opgenomen over de prijsontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp).

Tabel 2.2.4 Prijsontwikkeling bruto binnenlands product 2014-2019

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Prijsontwikkeling bbp	¾%	1¼%	¾%	½%	½%	½%

Voor de raming van de prijsontwikkeling van het bbp geldt dat er voor de jaren 2014 en 2015 gewijzigde ramingsgegevens beschikbaar zijn van het CPB (zie ook het Centraal Economisch Plan 2014). Voor de jaren 2016 en 2017 zijn geen geactualiseerde ramingsgegevens beschikbaar. Bron voor deze cijfers is de middellange termijn raming van het CPB voor de periode 2013-2017. Voor de jaren na 2017 zijn geen ramingsgegevens van het CPB beschikbaar en is de raming voor 2017 technisch geëxtrapoleerd.

2. Lagere apparaatskosten gemeenten

De meerjarenraming strekt zich met ingang van deze circulaire uit tot en met het jaar 2019. Daardoor wordt in de tabel de uitname in verband met de lagere apparaatskosten gemeenten voor dat jaar zichtbaar. De uitnames 2015 tot en met 2018 zijn al opgenomen in de eerste regel van de tabel, de stand septembercirculaire 2013. De uitname tot en met 2019 komt uit op € 300 miljoen, om verder op te lopen tot € 975 miljoen in 2025.

3. Waarderingskamer

Naar vast gebruik komen wijzigingen in het budget van de Waarderingskamer ten laste of ten gunste van de algemene uitkering.

4. Knelpunten verdeelproblematiek

De meerjarenraming strekt zich met ingang van deze circulaire uit tot en met het jaar 2019.

Daardoor wordt in de tabel het onderwerp “knelpunten verdeelproblematiek” voor dat jaar zichtbaar. De middelen gaan over naar de integratie-uitkering Knelpunten verdeelproblematiek.

5. A+O fonds

Naar vast gebruik wordt de algemene uitkering jaarlijks gekort ten behoeve van de indexatie voor loon- en prijsontwikkeling van het A+O fonds.

6. Verkenning Informatievoorziening Sociaal Domein

Ten behoeve van de ondersteuning van gemeenten bij hun ICT-voorzieningen in het sociaal domein wordt een bedrag overgeheveld van de algemene uitkering naar de begroting van BZK (VISD: Verkenning Informatievoorziening Sociaal Domein). Dit bedrag zal aan de VNG ter beschikking worden gesteld. De VNG heeft hiertoe een verzoek ingediend en dat verzoek is door de VNG-ledenraad op 29 november 2013 bekrachtigd.

7. Groeiopgave Almere

De totstandkoming van de decentralisatie-uitkering Groeiopgave Almere komt ten laste van de algemene uitkering.

8. Maatregelen Wet Werk en Bijstand en enkele sociale zekerheidswetten

Voor de implementatie- en uitvoeringskosten van de Wet Maatregelen Wet Werk en Bijstand en enkele sociale zekerheidswetten wordt door het Ministerie van SZW een toevoeging gedaan aan de algemene uitkering. Het wetsvoorstel is ingediend bij de Eerste Kamer. De beoogde inwerkingtreding van deze wet is 1 januari 2015.

9. Individuele studietoeslag

In het kader van de Participatiewet is de individuele studietoeslag geïntroduceerd. Het betreft een nieuwe vorm van aanvullende inkomensondersteuning voor bepaalde groepen studerenden. De gemeente toetst in het individuele geval of de student gelet op zijn persoonlijke omstandigheden met voltijdsarbeid niet in staat is het wettelijk minimumloon te verdienen. Andere voorwaarden zijn dat de student minimaal 18 jaar oud is, recht heeft op studiefinanciering of WTOS (Wet tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten) en geen in aanmerking te nemen vermogen heeft. Gemeenten moeten zelf in een verordening vaststellen hoe hoog de individuele studietoeslag is en hoe vaak die wordt verstrekt.

In de bedragen is een compensatie begrepen voor uitvoeringskosten. Deze compensatie bedraagt € 1 miljoen in 2015 en loopt via € 3 miljoen in 2016 en € 4 miljoen in 2017 op naar € 5 miljoen vanaf 2018.

10. Uitvoeringskosten Participatiewet

In het kader van de Participatiewet wordt vanaf 2015 de toegang tot de Wajong beperkt. Hierdoor zal de gemeentelijke doelgroep toenemen, omdat mensen met arbeidsvermogen - die bij ongewijzigd beleid onder de (financiële) verantwoordelijkheid van UWV zouden komen - vanaf 2015 onder de Participatiewet gaan vallen. Het kabinet voegt voor de uitvoeringskosten ten behoeve van de genoemde nieuwe doelgroep middelen toe aan de algemene uitkering. Voor de periode na 2019 geldt dat de omvang mede in het licht van de geleidelijke toename van de doelgroep Participatiewet integraal zal worden gezien binnen de dan geldende financieringssystematiek.

11. Overheveling buitenonderhoud primair onderwijs en speciaal onderwijs

Met ingang van 1 januari 2015 gaat de verantwoordelijkheid voor buitenonderhoud en aanpassingen van schoolgebouwen voor primair onderwijs (po) en scholen voor speciaal onderwijs (so) over van de gemeenten naar de schoolbesturen. Om die reden wordt een bedrag uit de algemene uitkering overgeheveld naar de begroting van OCW. De schoolbesturen zullen de middelen voortaan ontvangen van het Ministerie van OCW.

12. E-boeken

In 2011 is besloten om de inkoop van e-content door bibliotheken te centraliseren. Daarbij hoort ook een uitname uit de algemene uitkering, omdat de lokale bibliotheken deze taak niet meer uit gaan voeren. De uitname zal plaatsvinden per 2015, als de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen in werking treedt.

13. Beeldende kunst en vormgeving

De decentralisatie-uitkering Beeldende kunst en vormgeving is in het kader van het groot onderhoud opgegaan in de algemene uitkering.

14. Burgerlijke stand: lesbisch ouderschap

In verband met de wijzigingen in het Burgerlijk Wetboek ten aanzien van het lesbisch ouderschap en het ouderschap binnen geregistreerd partnerschap moeten gemeenten kosten maken om hun software, waarmee de processen van de burgerlijke stand worden uitgevoerd, aangepast te krijgen. Een bedrag van € 240.000 wordt verdeeld over de algemene uitkering (€ 198.000) en het BTW-compensatiefonds (€ 42.000).

15. E-overheid

De huidige facturen aan gemeenten voor verstrekkingen van gegevens uit het Handelsregister en uit het Kadaster worden vervangen door een vermindering van de algemene uitkering met € 4,3 miljoen. De begrotingen van Economisch Zaken en van Infrastructuur en Milieu worden verhoogd met respectievelijk € 0,65 miljoen en € 3,65 miljoen. Het bedrag voor 2014 is € 0,25 miljoen lager,

omdat over het eerste kwartaal van 2014 nog facturen worden verstuurd door het Kadaster. Dit proces is per 1 april 2014 gestopt.

In verband met de aansluiting van gemeenten op MijnOverheid wordt voor de exploitatie door het Rijk € 0,5 miljoen uit de algemene uitkering overgeheveld naar de begroting van BZK. Gebruik van de berichtenbox van MijnOverheid levert gemeenten een besparing op van kosten, bijvoorbeeld van portokosten.

Bovengenoemde bedragen worden herijkt in het licht van te maken afspraken over de overheidsbrede structurele financiering van de digitale basisinfrastructuur van de e-overheid.

16. Waterschapsverkiezingen

Per 1 juli 2014 treedt de Wet aanpassing waterschapsverkiezingen in werking. Dit betekent dat de waterschapsverkiezingen in 2015 tegelijk met de verkiezingen voor de provinciale staten plaatsvinden. Gemeenten krijgen door de wetwijziging voor het eerst een rol bij het organiseren van de waterschapsverkiezingen. De toevoeging aan de algemene uitkering compenseert gemeenten voor de extra kosten als gevolg van de organisatie van gecombineerde verkiezingen.

2.3 Verdeling mutaties algemene uitkering

De verdeelwijze van de mutaties uit paragraaf 2.2 is in tabel 2.3.1 weergegeven. De verdeelwijze bestaat uit een wijziging in hetzij de uitkeringsfactor hetzij het bedrag per eenheid van één of meer maatstaven van het cluster waaronder de mutatie valt. Tabel 2.3.1 bevat het overzicht. De cijfermatige uitwerking is opgenomen in paragraaf 2.5.

Tabel 2.3.1 Verdeelwijze mutaties algemene uitkering

Nummer	Mutatie	Verdeelwijze
algemene mutaties		
1)	accres	uitkeringsfactor
2)	lagere apparaatskosten gemeenten	uitkeringsfactor
3)	Waarderingskamer	uitkeringsfactor
4)	knelpunten verdeelproblematiek	uitkeringsfactor
5)	A+O fonds	uitkeringsfactor
6)	Verkenning Informatievoorziening Sociaal Domein	uitkeringsfactor
7)	groeiopgave Almere	uitkeringsfactor
cluster Werk en inkomen		
8)	maatregelen Wet Werk en Bijstand	maatstaven
9)	individuele studietoeslag	maatstaven
10)	uitvoeringskosten Participatiewet	maatstaven
cluster Educatie		
11)	overheveling buitenonderhoud po/so	maatstaven
cluster Cultuur en ontspanning		
12)	e-boeken	maatstaf inwoners
13)	beeldende kunst en vormgeving	niet specifiek bepaald
cluster Bestuur en algemene ondersteuning		
14)	burgerlijke stand: lesbisch ouderschap	uitkeringsfactor
15)	e-overheid	maatstaf inwoners
16)	waterschapsverkiezingen	maatstaf inwoners

Bij mutatie 11 zijn de bedragen per eenheid van de maatstaven die geen relatie hebben met buitenonderhoud primair onderwijs en speciaal onderwijs uitgezonderd van de verlaging. Het betreft de maatstaven leerlingen voortgezet onderwijs, extra groei jongeren en extra groei leerlingen voortgezet onderwijs. Bij mutatie 14 is vanwege de geringe omvang van de toevoeging afgeweken van de gebruikelijke verdeelwijze de maatstaf inwoners.

Over een tweetal mutaties uit voorgaande circulaire is nieuws over de verdeelwijze. Het betreft:

- BTW-compensatiefonds (taakstellende korting)
Besloten is de verdeelwijze van de uitname van € 309,661 miljoen ongewijzigd te laten: verdeling via de uitkeringsfactor. Naar aanleiding van een verzoek van de VNG (zie paragraaf 6.2.1 van de septembercirculaire 2013) is het vraagstuk van de verdeling uitvoerig besproken en geanalyseerd. Dat heeft geen eenduidig betere verdeling opgeleverd. Ook wordt de uitkeringsfactor gehanteerd bij de uitname € 256 miljoen onderwijshuisvesting (zie hierna).
- Uitname € 256 miljoen onderwijshuisvesting
Over de verdeelwijze uitname onderwijshuisvesting is besloten dat deze plaats vindt via de uitkeringsfactor en niet via de maatstaven van het cluster Educatie. De verdeelwijze is gezien in samenhang met het groot onderhoud (zie paragraaf 5.2.3 van de meicirculaire 2013). Onderdeel van het groot onderhoud is een aanpassing van het cluster Educatie (zie paragraaf 2.4 van deze circulaire). Die verdeelwijze vervalt daarmee als optie voor de uitname.

2.4 Veranderingen in het verdeelstelsel

2.4.1 Inleiding

Tabel 2.4.1 bevat een overzicht van de wijzigingen in het verdeelstelsel van de algemene uitkering ten opzichte van de septembercirculaire 2013.

Tabel 2.4.1 Wijzigingen in het verdeelstelsel van de algemene uitkering

Nummer	Naam	Aard van de maatregel	Ingangsjaar
1	Groot onderhoud	Integrale herziening verdeling algemene uitkering	2015
2	Maatstaf ozb	Aanpassing rekentarieven in verband met marktontwikkeling WOZ-waarden	Jaarlijks
3	Maatstaf bedrijfsvestigingen	Voortzetting indexatiemethode 2011-2013	2014
4	Suppletie-uitkering bommen	Opheffing van indeling in drie groepen en overgang naar werkelijke uitgaven	2015

De toelichting op de wijzigingen volgt in de paragrafen 2.4.2 tot en met 2.4.5.

2.4.2 Groot onderhoud gemeentefonds

Inleiding

In paragraaf 8.3 van de meicirculaire gemeentefonds 2013 zijn de voornemens voor het groot onderhoud van het gemeentefonds met ingang van 2015 beschreven. Per 2015 leiden deze voornemens tot een gewijzigd verdeelstelsel. Achtereenvolgens worden de wijzigingen in het verdeelstelsel, de gevolgen ervan voor de uitkomsten en het vervolg beschreven.

Samengevat wordt in het groot onderhoud de verdeling van het gemeentefonds aangepast aan verschillen in kosten tussen gemeenten conform de systematiek van de Financiële-verhoudingswet, waarmee de verdeling weer kostengeoriënteerd wordt: de geconstateerde scheefheden zijn weggewerkt. Directe aanleiding voor het groot onderhoud waren de uitkomsten van het Periodiek Onderhoudsrapport (POR) 2010. De fondsbeheerders – de Ministeries van BZK en van Financiën gezamenlijk – constateerden dat de verdeling van middelen niet meer goed aansloot op de kosten die gemeenten maakten.

Voor uitgebreide achtergrondinformatie zie:

<http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/gemeenten/documenten-en-publicaties/circulaires/2014/03/20/notitie-groot-onderhoud-gemeentefonds-in-2015-en-2016.html>.

De wijzigingen in het verdeelstelsel worden hierna beschreven aan de hand van de clusterindeling, de maatstaven, de decentralisatie-uitkeringen, de bedragen per eenheid en de herverdeeleeffecten.

Clusterindeling

Een aantal clusters is samengevoegd, al dan niet in delen. Het cluster Maatschappelijke zorg is met

het oog op de decentralisaties Wmo 2015, jeugd en participatie gesplitst in de clusters Maatschappelijke ondersteuning en Jeugd. De nieuwe clusterindeling is al in de circulaire toegepast.

Maatstaven

Om diverse redenen treden er veranderingen op in de maatstaven. De voornaamste redenen zijn de verlaging van de vaste bedragen van de vier grootste gemeenten en het gebruik van de Basisregistraties Adressen en Gebouwen (BAG). Zie paragraaf 2.5 en bijlage 2.1.3. Bijlage 2.4.2a informeert over de twee lijnen waarlangs de effecten van de BAG in het groot onderhoud zijn verwerkt.

Decentralisatie-uitkeringen

De decentralisatie-uitkering Beeldende kunst en vormgeving is overgeheveld naar de algemene uitkering. Daarnaast is ten laste van de algemene uitkering de nieuwe decentralisatie-uitkering Groeiopgave Almere ingesteld. Meer informatie over de beide onderwerpen is te vinden in de paragrafen 2.2, 2.3 en 4.2.

Bedragen per eenheid

De bedragen per eenheid van de maatstaven zijn gewijzigd (zie paragraaf 2.5 en de bijlagen 2.1.1 en 2.1.2).

Herverdeeleffecten

De wijzigingen waartoe is besloten worden in 2015 in één keer in het verdeelstelsel ingevoerd. Het effect op de algemene uitkering wordt door een overgangsregeling in twee jaar gerealiseerd. Zo wordt invulling gegeven aan de bestuurlijke afspraak van een maximaal nadelig effect van € 15 per inwoner per jaar. De overgangsregeling strekt zich ook uit tot de integratie-uitkering Wmo (als gevolg van het gebruik van de Basisregistraties Adressen en Gebouwen; zie paragraaf 4.2 onder 1).

Bijlage 2.4.2b bevat de overgangsregeling en de uitkomst per gemeente.

Vervolg

Voor ruim 75% van het gemeentefonds wordt het groot onderhoud per 2015 uitgevoerd. In 2014 zullen het cluster Werk en inkomen en de clusteronderdelen Brandweer en rampenbestrijding en Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing worden onderzocht, zodat hier het groot onderhoud met ingang van het uitkeringsjaar 2016 kan worden doorgevoerd. Bij deze tweede fase van het groot onderhoud gemeentefonds zal aandacht zijn voor de verdeelmaatstaf vast bedrag. Zie voor de aanleiding:

<http://www.rijksoverheid.nl/ministeries/bzk/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2014/05/23/kamerbrief-bij-eindrapport-het-vaste-bedrag-in-het-gemeentefonds-en-gemeentelijke-herindeling.html>

Naar aanleiding van het VNG-advies over het groot onderhoud is tevens besloten om op basis van

recente cijfers onderzoek te doen naar de uitgaven voor het clusteronderdeel Onderwijshuisvesting. De resultaten van dit onderzoek zullen worden betrokken bij de tweede fase van het groot onderhoud.

Bij brief van 22 mei 2014 is de Tweede Kamer geïnformeerd over het groot onderhoud. Zie: <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2014/05/22/kamerbrief-over-het-groot-onderhoud-van-het-gemeentefonds-in-2015-en-2016.html>.

2.4.3 Maatstaf ozb: WOZ-waardering en aanpassing rekentarieven

De jaarlijkse aanpassing van de gewichten van de verdeelmaatstaf ozb is doorgevoerd.

De uitkomst van de verdeelmaatstaf ozb wordt bepaald door de omvang van de WOZ-waarde en een daaraan gekoppeld gewicht, het zogenaamde rekentarieef. Er worden drie WOZ-waarden onderscheiden: voor eigenaren woningen, eigenaren niet-woningen en gebruikers niet-woningen. Er zijn daarom ook drie rekentarieven. Door marktontwikkelingen kan de WOZ-waarde sterk fluctueren. Het is staand beleid om voor dat effect te corrigeren, door middel van een aanpassing van de rekentarieven. De correctie is op nationaal niveau. Regionale en lokale marktontwikkelingen die afwijken van de landelijke werken wel door in de uitkomst van de maatstaf.

De aanpassing van de rekentarieven is afgestemd op de WOZ-tijdvakken. Op 1 januari 2015 begint een nieuw WOZ-tijdvak met waardepeildatum 1 januari 2014. Bij de aanpassing van de rekentarieven is de vaste werkwijze toegepast (zie paragraaf 9.2 van de meicirculaire 2000 en paragraaf 7.1 van de septembercirculaire 2004). Het rekentarieef wordt naar beneden (of naar boven) bijgesteld om de stijging (of daling) van de ozb-maatstaf als gevolg van de stijging (of daling) van de WOZ-waarde van woningen en niet-woningen ongedaan te maken. De maatstaf groeit wel met de inflatie mee (prijs Nationale Bestedingen, pNB).

De marktontwikkeling tussen 1 januari 2013 en 1 januari 2014 bij woningen wordt, op basis van informatie van de Waarderingskamer, geschat op -3%. Voor niet-woningen wordt de waardeontwikkeling over dezelfde periode geschat op -3,5%. De inflatie (pNB) in die periode bedraagt volgens de ramingen van het CPB 1,5%. De aangepaste rekentarieven zijn opgenomen in bijlage 2.1.1.

2.4.4 Maatstaf bedrijfsvestigingen

Zoals aangekondigd in paragraaf 3.2.4 van de meicirculaire 2013 voert het CBS per 2014 een methodewijziging door bij de vaststelling van het aantal bedrijfsvestigingen. De nieuwe methode van het CBS leidt tot een hoger aantal eenmanszaken, omdat bij de beoordeling of een eenmanszaak een actief bedrijf is voortaan ook wordt uitgegaan van de gegevens van de Kamer van Koophandel. Om herverdeeleeffecten te voorkomen wordt voor uitkeringsjaar 2014 nog niet van de nieuwe gegevens uitgegaan. De te hanteren aantallen bedrijfsvestigingen voor 2014 worden daarom – net als voor de uitkeringsjaren 2011 tot en met 2013 – gebaseerd op het aantal

bedrijfsvestigingen van uitkeringsjaar 2010. Dit aantal wordt vervolgens geïndexeerd met de groei van het aantal bedrijfsvestigingen volgens de nieuwe methode. De te hanteren aantallen voor 2014 zijn opgenomen in bijlage 2.4.4a.

2.4.5 Bommenregeling

Wij zijn voornemens de bommenregeling met ingang van 2015 op twee punten aan te passen. In de eerste plaats zal het onderscheid in de drie categorieën gemeenten verdwijnen. In de tweede plaats wordt de mogelijkheid voor het ontvangen van een suppletie-uitkering beperkt tot de werkelijk gemaakte kosten. Dit betekent dat per 2015 alle gemeenten in geval van opsporing en ruiming van explosieven een bijdrage van 70% kunnen ontvangen door het indienen van een raadsbesluit en dat bijdragen per 2015 geen betrekking meer hebben op toekomstige kosten.

De belangrijkste aanleiding voor de wijziging is dat de maatstaf nieuwbouwwoningen onvoldoende aansluit bij de kosten van het opsporen en ruimen van explosieven van de zogenaamde 'veelgebruikers', mede door ontwikkelingen op de markt voor nieuwbouwwoningen. Verder is de ervaring van de afgelopen jaren dat aanvragen op basis van ramingen soms leiden tot een onnodig beslag op de algemene uitkering.

Met bovenstaande aanpassingen komen de maatstaf nieuwbouwwoningen en de vaste bedragen van Amsterdam, Den Haag en Rotterdam in het kader van de bommenregeling met ingang van 2015 te vervallen. Daardoor vervalt ook de noodzaak om te werken met de tot nu toe gebruikelijke tijdvakken van vier jaar.

De huidige zogenaamde 'veelgebruikers' kunnen met ingang van 2015 een aanvraag indienen over gemaakte kosten vanaf 1 januari 2015. Voor kosten tot en met 2014 geldt dat deze groep gemeenten tot en met 2014 een bijdrage ontvangt via de maatstaf nieuwbouwwoningen of via het vaste bedrag in het geval van Amsterdam, Den Haag en Rotterdam.

Om vooral de huidige 'veelgebruikers' meer tijd te geven verschuift de peildatum voor het indienen van aanvragen in 2015 eenmalig naar 1 april. Verzoeken die wij vóór 1 april 2015 ontvangen worden in het jaar van ontvangst toegekend. Verzoeken die wij vanaf die datum ontvangen worden meegenomen in het volgende jaar.

Wij verwachten dat voor nu een bevredigende oplossing is gevonden. Wel zullen wij de Raad voor de financiële verhoudingen om een advies vragen voor de vormgeving op de langere termijn. Daarnaast zullen wij de komende jaren bezien hoe de financiële omvang van de regeling zich ontwikkelt. Indien nodig zullen maatregelen worden overwogen, zoals een verlaging van het percentage.

Definitieve berichtgeving over de aanpassingen volgt in de septembercirculaire 2014, zodat er de komende maanden nog ruimte is voor het uitwerken van details.

2.5 Maatstaven, bedragen per eenheid, uitkeringsfactor en overige uitkeringsonderdelen

De berekening van de algemene uitkering bestaat uit de vermenigvuldiging van het aantal eenheden van alle maatstaven met het bijbehorende bedrag per eenheid. De som van deze producten, de zogenaamde uitkeringsbasis, wordt vervolgens vermenigvuldigd met de uitkeringsfactor. De verkregen uitkomst moet daarnaast worden opgehoogd met enkele uitkeringsonderdelen die buiten het format van aantal eenheden en bedrag per eenheid vallen. Hierna wordt achtereenvolgens ingegaan op de maatstaven, de bedragen per eenheid, de uitkeringsfactor en de overige uitkeringsonderdelen.

Maatstaven

De maatstaf bedrijfsvestigingen wordt in 2014 - net als in de jaren daarvoor - op grond van indexatie vastgesteld.

Het groot onderhoud resulteert in 2015 in de volgende wijzigingen:

- Het beperken van de financiële effecten van het gebruik van de Basisregistraties Adressen en Gebouwen (BAG) leidt tot de nieuwe maatstaf huishoudens. Daarnaast leidt de BAG direct of indirect tot andere uitkomsten voor een aantal maatstaven;
- De vaste bedragen van de vier grootste gemeenten zijn verlaagd. De verlaging is vergezeld gegaan van een aantal nieuwe maatstaven;
- Voor de maatstaf bedrijfsvestigingen worden de reguliere gegevens van het CBS gehanteerd;
- Een aantal maatstaven in verband met het cluster Riolering en reiniging vervalt.

Het vervallen van de maatstaf nieuwbouwwoningen in het kader van de bommenregeling in 2015 zal in de septembercirculaire 2014 worden doorgevoerd.

Een volledig overzicht van de veranderingen in de maatstaven is opgenomen in bijlage 2.1.3.

Bedragen per eenheid

Voor 2014 wijzigen de bedragen per eenheid door de informatie in de tabellen 2.2.1 en 2.3.1. Het zijn kortom wijzigingen ten opzichte van de septembercirculaire 2013.

Voor 2015 geldt:

- In het kader van het groot onderhoud is het merendeel van de bedragen per eenheid 2015 opnieuw bepaald;
- de zogenaamde rekentarieven van de maatstaf ozb zijn ten opzichte van 2014 aangepast;
- de informatie uit de tabellen 2.2.1 en 2.3.1 is verwerkt;
- uitnames en toevoegingen van 2014 op 2015 die in eerdere circulaire's zijn opgenomen zijn verwerkt. Bijlage 2.2.1 bevat die uitnames en toevoegingen uit eerdere circulaire's.

Het vervallen van de vaste bedragen van de gemeenten Amsterdam, Rotterdam en Utrecht in het kader van de bommenregeling in 2015 zal in de septembercirculaire 2014 worden doorgevoerd.

Bijlage 2.1.1 bevat het overzicht van bedragen per eenheid 2014 en 2015.

Hoewel de nieuwe verdeling in 2015 wordt ingevoerd bevat bijlage 2.1.1 ook voor 2014 een overzicht van bedragen per eenheid volgens de nieuwe verdeling. In dat overzicht zijn alle mutaties tot en met 2014 verwerkt. Deze bedragen per eenheid zijn gebruikt bij de berekening van de herverdeeleffecten, grondslag voor de overgangsregeling groot onderhoud (zie paragraaf 2.4.2).

Uitkeringsfactor

Bijlage 2.5.1 bevat een toelichting op de uitkeringsfactor: wat is de uitkeringsfactor en hoe wordt hij berekend.

De volgende aspecten zijn bij de raming van de uitkeringsfactor van belang:

- de informatie uit de tabellen 2.2.1 en 2.3.1 is verwerkt;
- door de overgang van de huidige naar de nieuwe verdeling valt de uitkeringsfactor vanaf 2015 een punt lager uit;
- de ontwikkeling van de uitkeringsbasis als gevolg van nieuwe aantallen heeft effect. Bijlage 2.5.2 bevat informatie over de raming van de maatstaven met een groot aandeel in de uitkeringsbasis.

De nieuwe raming van de uitkeringsfactoren 2014-2019 is vermeld in tabel 2.5.1. Voor gemeenten die hun begroting in constante prijzen opstellen is een cijferreeks in constante prijzen opgenomen.

Tabel 2.5.1 Uitkeringsfactor 2014-2019

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
<i>Bestaande verdeling</i>						
Uitkeringsfactor	1,478					
<i>Nieuwe verdeling</i>						
Uitkeringsfactor	1,479	1,431	1,426	1,418	1,402	1,386
Uitkeringsfactor constante prijzen			1,417	1,403	1,381	1,359

In de bovengenoemde bijlage 2.5.1 is een toelichting opgenomen op de ontwikkeling van de uitkeringsfactor.

Overige uitkeringsonderdelen

Onder de algemene uitkering vallen ook de volgende uitkeringsonderdelen, die niet de vorm hebben van maatstafaantallen die met een bedrag per eenheid worden vermenigvuldigd:

- Een beperkt aantal gemeenten ontvangt middelen op grond van de maatstaven herindeling en rioleringen of ontvangt een artikel 12-uitkering of een suppletie-uitkering bommen. Bijlage 2.5.3 bevat het overzicht van gemeenten die in 2014 een suppletie-uitkering ontvangen.
- Alle gemeenten hebben daarnaast te maken met de suppletieregeling afschaffing ozb woningen gebruikers (zie bijlage 10 van de septembercirculaire 2013) en met de nieuwe overgangsregeling groot onderhoud (zie paragraaf 2.4.2).

3 Deelfonds sociaal domein

3.1 Inleiding

Met ingang van 2015 worden gemeenten op grond van de Wmo 2015, de Jeugdwet en de Participatiewet integraal verantwoordelijk voor het sociaal domein. De decentralisaties gaan in 2015 gepaard met een toevoeging van € 10,4 miljard aan het gemeentefonds. Hiertoe is het deelfonds sociaal domein in het leven geroepen, een tijdelijke bijzondere uitkeringsvariant binnen het gemeentefonds. De uitgangspunten zijn vastgelegd in het wetsvoorstel Tijdelijke wet deelfonds sociaal domein dat op 15 mei 2013 aan de Tweede Kamer is aangeboden. De wet is tijdelijk en vervalt na drie jaar. Vanaf 2018 vallen de middelen uit het deelfonds geheel binnen de reguliere uitgangspunten van het gemeentefonds en de Financiële-verhoudingswet. Het deelfonds bestaat uit de middelen die per 2015 voor de Wmo 2015 (het nieuwe deel) en voor jeugd naar gemeenten gaan en uit het participatiebudget zoals dat per 2015 voor de Participatiewet beschikbaar komt. Gemeenten mogen middelen uit het deelfonds alleen besteden binnen het sociaal domein. Gemeenten mogen zelf bepalen hoe deze middelen verdeeld worden over de taken die in de Jeugdwet en de Wmo 2015 aan gemeenten zijn toegekend respectievelijk de taak voor gemeenten om participatievoorzieningen aan te bieden (=taken van het sociaal domein 3D). Er is niet gekozen voor toevoeging van bestaande gemeentefondsmiddelen, zoals bijvoorbeeld de integratie-uitkering Wmo, aan het deelfonds. Gemeenten krijgen de mogelijkheid om binnen de bestedingsvoorwaarde middelen te reserveren om schommelingen in de (zorg)vraag te kunnen opvangen.

De paragrafen hierna informeren over de omvang van het deelfonds (3.2), de verdeling van het deelfonds (3.3) en over aspecten rondom monitoring en bestedingsvoorwaarden (3.4) en rechtmatigheid (3.5).

3.2 Omvang deelfonds

Tabel 3.2.1 geeft de omvang van het deelfonds aan. Er is geabstraheerd van het vervallen van het deelfonds vanaf 2018.

Tabel 3.2.1. Omvang deelfonds 2015-2019 (in miljoenen euro's)

	2015	2016	2017	2018	2019
Omvang deelfonds	10.363	10.305	9.906	9.787	9.696

De opbouw van de bedragen in de tabel, de specificatie per decentralisatie, is vermeld in de gemeentefondsrubriek op internet.

3.3 Verdeling deelfonds

3.3.1 Inleiding

Hierna wordt achtereenvolgens ingegaan op de verdeling van de Wmo 2015, jeugd en participatie

en op een mogelijke overgangsregeling.

3.3.2 Wmo 2015

In 2015 worden de budgetten die samenhangen met de nieuwe taken behorend bij de Wmo 2015 verdeeld op grond van historische uitgaven. Dit betekent dat de budgetten worden gerelateerd aan een reconstructie van feitelijke uitgaven op gemeentelijk niveau. De budgetten samenhangend met beschermd wonen en opvang worden verdeeld over de centrumgemeenten.

In januari 2014 is in een internetbericht een eerste voorlopige inzage geboden in het macrobudget Wmo 2015 en de verdeling daarvan per gemeente. Deze indicatie is geactualiseerd. Voor deze actualisatie zijn grotendeels de actuele data gebruikt uit 2013. Bijlage 3.3.2a bevat de actuele bedragen per gemeente.

In 2016 wordt een objectief verdeelmodel ingevoerd. Het verdeelmodel zal op korte termijn worden gepubliceerd. Uiterlijk in de septembercirculaire 2014 wordt het objectieve verdeelmodel voor de verdeling van het budget vanaf 2016 definitief vastgesteld. Ook de uitkomst per gemeente is dan duidelijk. Zo mogelijk wordt vooruitlopend op de formele publicatie in de septembercirculaire 2014 de verdeling over de gemeenten al op internet geplaatst.

Zie www.invoeringwmo.nl voor meer informatie.

3.3.3 Jeugd

De verdeling van het beschikbare budget Jeugdwet voor 2015 vindt plaats op basis van historische gegevens over het gebruik van jeugdhulp op gemeentelijk niveau (bron: SCP en Cebeon). De gegevens over aantallen cliënten per zorgvorm, zoals gebruikt voor de verdeling van het budget voor 2015, zijn beschikbaar via de jeugdmonitor/lokale jeugdspiegel van het CBS (jeugdmonitor.cbs.nl). Gemeenten kunnen er ten opzichte van de decembercirculaire 2013 niet meer dan 5% op achteruit gaan. Het totaalbedrag gemoeid met die garantie is € 17 miljoen. Dit bedrag wordt op de andere gemeenten 'verhaald' door een korting van 0,5% op hun totaalbudget. Gemeenten die door deze korting onder de 95% dreigen te zakken zijn weer op 95% gebracht. Bijlage 3.3.3a bevat de actuele bedragen per gemeente.

In 2016 wordt een objectief verdeelmodel ingevoerd. Cebeon en het SCP ontwikkelen dit verdeelmodel, dat december 2014 gereed is. U wordt dan geïnformeerd over het budget per gemeente voor 2016.

3.3.4 Participatie

Gemeenten ontvangen op dit moment van het Rijk budget om mensen met arbeidsvermogen naar werk toe te leiden: het Participatiebudget. Vanaf 1 januari 2015 gaat de Participatiewet in. Mensen met arbeidspotentieel kunnen niet meer de Wajong instromen en de Wsw wordt afgesloten voor

nieuwe instroom. Vanaf 1 januari 2015 vallen de mensen met een arbeidsbeperking maar met arbeidsvermogen onder de verantwoordelijkheid van de gemeenten. Als gevolg daarvan is vanaf 2015 een nieuw verdeelmodel noodzakelijk. Met de VNG is bestuurlijk overeenstemming bereikt over het nieuwe verdeelmodel Participatiebudget. Momenteel worden deze afspraken doorgerekend. Naar verwachting kunnen in de loop van juni de indicatieve bedragen aan de gemeenten bekend worden gemaakt.

Zie ook de informatie op de website van de rijksoverheid:

<http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2014/05/15/kamerbrief-verdeelmodel-inkomensdeel-en-participatiebudget-vanaf-2015.html>

3.3.5 Overgangsregeling

De overgang in 2016 van de historische verdelingen naar objectieve verdeelmodellen kan aanleiding zijn een overgangsregeling in te stellen. Het Rijk zal de noodzaak daartoe nader onderzoeken.

3.4 Verantwoording en monitoring

Het college van burgemeester en wethouders legt over de besteding uitsluitend financiële verantwoording af aan de gemeenteraad. Het Rijk vraagt geen verantwoording over de rechtmatigheid van de besteding - het naleven van de bestedingsvoorwaarde - aan gemeenten. Wel zal het Rijk de uitvoering van de taken van het sociaal domein 3D monitoren om de systeemverantwoordelijkheid van vakministers en fondsbeheerders te kunnen borgen. Het Rijk ontvangt mede daartoe via het informatiesysteem Informatie voor derden (Iv3) per gemeente informatie over de besteding van het deelfonds. Behalve inzicht in de bestedingen van de individuele gemeente (micro) ontstaat hierdoor ook inzicht in de hoogte van de macro-uitgaven aan het sociaal domein.

Aanpassing Iv3 en eenmalige accountantsverklaring Iv3

Om die informatie-uitwisseling mogelijk te maken is Iv3 aangepast op de komende decentralisaties en de in de tijdelijke wet op het deelfonds opgenomen bestedingsvoorwaarde. Iv3 is geen verantwoordingsinformatie en op basis van Iv3 kan niet worden teruggevorderd.

Bijlage 3.4.1 bevat een toelichting op deze aanpassingen in de functie-indeling. Na overleg met de adviescommissie Vernieuwing BBV (zie paragraaf 5.7) zijn de functies ook gegroepeerd in een facultatieve hoofdindeling die de beoogde integrale aanpak in het sociaal domein combineert met de daarbij behorende inhoudelijke en financiële sturing. Deze hoofdindeling kunnen gemeenten gebruiken voor hun horizontale verantwoording.

Op internet is een volledige omschrijving van de functies geplaatst. De verschillende Iv3-wijzigingen zullen worden verwerkt in een nieuwe ministeriële regeling.

Om aanvullende zekerheid te krijgen over de betrouwbaarheid van de Iv3-informatie over de bestedingen in het sociaal domein wordt aan gemeenten gevraagd om bij de eerste Iv3-kwartaallevering in 2015 eenmalig een goedkeurend oordeel van de accountant over de juistheid en volledigheid van de conversie van producten naar functies en categorieën te leveren (de zogenoemde verdelingsmatrix, zie artikel 2 Regeling informatie voor derden). Deze conversie is een belangrijke onderdeel van het administratieve systeem dat gericht is op het genereren van betrouwbare Iv3 informatie. De accountant dient te controleren of er sprake is van een deugdelijk systeem. Over deze eenmalige toets van de accountant ontvangen gemeenten uiterlijk in de septembercirculaire 2013 nadere informatie.

Bestedingstoets

Gemeenten dienen er voor te zorgen dat de uitkering uit het deelfonds binnen de bestedingsvoorwaarde van de tijdelijke wet wordt besteed. Aan de hand van de Iv3-informatie berekent het Rijk of op gemeentelijk (micro) en op landelijk (macro) niveau de baten van het deelfonds aan de taken van het sociaal domein 3D zijn uitgegeven. Dit gebeurt als volgt:

1. Vaststelling van het saldo van baten en lasten op de functies voor de sociaal domein 3D taken inclusief de reservemutatie(s) in verband met de toets deelfonds sociaal domein en exclusief de functies voor de eigen bijdragen.
2. Vaststelling van de baten op functie 923 uitkering deelfonds sociaal domein. Eventuele lasten op deze functie worden niet betrokken.
3. De toets of de baten uit het deelfonds sociaal domein volledig zijn besteed. Dit is het geval als het lastensurplus onder 1 groter is dan de baten onder 2.

Zie voor de gedetailleerde berekeningswijze van de toets de tabel besteding deelfonds sociaal domein in bijlage 3.4.2. Gemeenten kunnen via deze berekening verantwoording afleggen aan de raad over de besteding van het deelfonds zoals de tijdelijke wet op het deelfonds voorschrijft.

3.5 Rechtmatigheid en controleverklaring jaarrekening

De accountant zal in het kader van zijn reguliere werkzaamheden voor de jaarrekeningcontrole 2015 (in 2016) ook de rechtmatigheid van de besteding en reservering van de uitkering uit het deelfonds betrekken. De bestedingsvoorwaarde uit de tijdelijke wet maakt dus onderdeel uit van het toetsingskader voor de accountantscontrole. Het Rijk maakt samen met de beroepsgroep een handreiking voor accountants met een toelichting op het normen- en toetsingskader en zo nodig een nadere duiding bij bepalingen in wet- en regelgeving.

Het Rijk zal net als bij de introductie van het BBV in 2004 gaan inventariseren welke controleverklaringen door accountants zijn afgegeven (goedkeurend, met beperking, oordeelsonthouding of afkeurend). Daar wordt al in 2014 over de jaarrekening 2013 mee gestart. De rapporten van bevindingen zullen geanalyseerd worden als daar aanleiding toe is. Deze informatie wordt verzameld in het kader van de monitoring en kan worden benut om te bepalen of een bepaalde vorm van interventie wenselijk is. De uitkering kan niet worden teruggevorderd.

4 Decentralisatie- en integratie-uitkeringen

4.1 Inleiding

Dit hoofdstuk bevat mededelingen over de decentralisatie- en de integratie-uitkeringen. Deze uitkeringen maken net als de algemene uitkering deel uit van het gemeentefonds, maar hebben een eigen verdeling. Decentralisatie- en integratie-uitkeringen zijn net als de algemene uitkering vrij besteedbaar en er vindt geen verantwoording naar het Rijk plaats, zoals bij specifieke uitkeringen wel het geval is. Veel van de uitkeringen in dit hoofdstuk zijn verbonden met een zeker doel. Vanuit dat perspectief kan de bestedingsvrijheid formeel niet, maar materieel wel begrensd zijn.

Paragraaf 4.2 informeert over de decentralisatie- en integratie-uitkeringen en over de omvang en de verdeling ervan.

4.2 Omvang en verdeling decentralisatie- en integratie-uitkeringen

Tabel 4.2.1 bevat de mutaties in de decentralisatie- en integratie-uitkeringen ten opzichte van de septembercirculaire 2013. De tabel wordt gevolgd door een toelichting.

Tabel 4.2.1 Mutaties decentralisatie- en integratie-uitkeringen 2013-2019 (bedragen in miljoenen euro's)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Stand septembercirculaire 2013	2.838,001	2.755,186	902,532	876,049	873,742	872,223	872,223
<i>mutaties december 2013</i>							
bodemsanering	10,300						
maatschappelijke opvang	3,010						
LHBT-emancipatiebeleid	0,200	0,200	0,200	0,200			
ESF-programma	3,500						
uitvoeringskosten inburgering	20,000						
vergunningverlening, toezicht en handhaving		40,758	40,758	40,758	40,758	46,700	46,700
<i>mutaties deze circulaire</i>							
1 Wmo		40,676	1.257,471	1.257,471	1.257,471	1.257,471	1.257,471
2 maatschappelijke opvang		1,290					
3 vrouwenopvang			7,181	7,181	7,181	7,181	7,181
4 beeldende kunst en vormgeving			-13,500	-13,500	-13,500	-13,500	-13,500
5 knelpunten verdeelproblematiek							0,081
6 spoorwegverbinding Roosendaal-Moerdijk	5,000						
7 brede impuls combinatiefuncties/buurtsportcoaches		57,026					
8 Gezond in de Stad		5,118	4,977	4,977	4,977		
9 bodemsanering		-0,163					
10 invoeringskosten decentralisatie jeugdzorg		31,375					
11 Green Deal		0,204					
12 LHBT-emancipatiebeleid		0,025	0,050	0,050			
13 pilot participatieverklaring		0,629					
14 meetsysteem van Geluidsnet		0,039					
15 erfgoed en ruimte		2,182					
16 Aldel		0,500					
17 mantelzorg		6,000					
18 groeiopgave Almere			7,000	7,000	7,000	7,000	7,000
19 Zuiderzeelijn		56,922					
Stand deze circulaire	2.880,011	2.997,967	2.206,669	2.180,186	2.177,629	2.177,075	2.177,156

Bijlage 4.2.1 bevat het complete overzicht van de decentralisatie- en integratie-uitkeringen en de daarmee gemoeide bedragen.

Toelichting

1. Wmo

De opbouw van de integratie-uitkering Wmo is opgenomen in de onderstaande tabel.

Overzicht integratie-uitkering Wmo

	2014	2015
<i>huishoudelijke verzorging</i>		
basis (budget t-1)	1.275,6	1.433,9
volume-index (2,38% conform Bestuursakkoord)	30,4	34,1
nominale index	29,3	1,2
effect extramuralisering ZZP's	53,7	24,1
compensatie chronisch zieken en gehandicapten	45,0	-45,0
taakstelling	0,0	-465,0
subtotaal	1.433,9	
sociale wijkteams	6,0	
totaal	1.439,9	983,4
<i>subsidieregelingen AWBZ</i>		
diensten bij wonen met zorg	26,5	26,5
zorgvernieuwingsprojecten GGZ	7,8	7,8
coördinatie vrijwillige thuiszorg en mantelzorg en vorming, training en advies	42,9	42,9
aanpassing bestaande ADL-clusters	3,2	3,2
collectieve GGZ-preventie	11,0	11,0
totaal	91,4	91,4
<i>specifieke uitkeringen WVG</i>		
dure woningaanpassingen	21,0	21,0
besluit bijdrage AWBZ gemeenten (Bbag)	23,0	23,0
totaal	44,0	44,0
<i>uitvoeringskosten</i>		
middelen uitvoeringskosten	77,6	77,6
structurele toevoeging o.g.v. rapport Cebeon	75,6	75,6
compensatie registratiekosten Wtcg	1,9	1,9
uitname ivm centralisatie CAK	-16,4	-16,4
totaal	138,6	138,6
totaal integratie-uitkering Wmo	1.714,0	1.257,5

De toelichting op de bedragen is voor 2014 en 2015 als volgt:

2014

- Indexatie 2014

De volume-index is 2,38% conform het bestuursakkoord VNG-Rijk van 2011. De voorlopige nominale index tranche 2014 voor de loon- en prijsontwikkeling is verwerkt in de verschillende onderdelen van de uitkering.

- Sociale wijkteams

Voor de ontwikkeling van de sociale wijkteams en de verbinding met de medische sector (bijvoorbeeld de wijkverpleging) is aanvullend € 6 miljoen beschikbaar gesteld voor 2014.

2015

- **Indexatie 2015**
De volume-index is 2,38% conform het bestuursakkoord VNG-Rijk van 2011.
- **Effect extramuralisering ZZP's**
Als gevolg van het extramuraliseren van lichte zorgzwaartepakketten (ZZP's) voor nieuwe gevallen blijven mensen langer thuis wonen waardoor het beroep op de Wmo mogelijk zal toenemen. Voor 2015 wordt ter compensatie van deze kosten totaal € 78 miljoen beschikbaar gesteld.
- **Budget na afschaffing Wtcg en CER**
In 2014 wordt, vooruitlopend op de invoering van het deelfonds sociaal domein, incidenteel € 45 miljoen via de integratie-uitkering Wmo uitgekeerd. Vanaf 2015 maakt het budget onderdeel uit van het deelfonds sociaal domein. In 2015 gaat het om € 216 miljoen.
- **Sociale wijkteams**
Voor 2015 is een budget van € 10 miljoen oplopend tot structureel € 50 miljoen in 2017 beschikbaar. Dit bedrag wordt vanaf 2015 via het deelfonds sociaal domein uitgekeerd.
- **Taakstelling**
In het Regeerakkoord is opgenomen dat het budget voor huishoudelijke hulp in 2015 met € 975 miljoen wordt gekort. Deze korting is later verlaagd tot € 465 miljoen.

De verdeling van de integratie-uitkering Wmo is vanaf 2015 gebaseerd op gegevens op basis van de Basisregistraties Adressen en Gebouwen. De herverdeeleeffecten die hierdoor ontstaan maken onderdeel uit van de overgangsregeling groot onderhoud (zie paragraaf 2.4). De verdeling is ook veranderd door het gebruik van actuelere basisgegevens voor de maatstaven. Deze verandering is regulier en valt niet onder de overgangsregeling.

De verdeling van de integratie-uitkering Wmo is opgenomen in bijlage 4.2-1

2. Maatschappelijke opvang

De middelen voor de decentralisatie-uitkering Maatschappelijke opvang, verslavingsbeleid en openbare geestelijke gezondheidszorg (MO/VB/OGGz) worden reeds vanaf 2010 objectief verdeeld, met uitzondering van de zogeheten grensstrook. Vanaf 2015 komt deze grensstrook te vervallen en worden deze middelen (bijna € 12 miljoen) toegevoegd aan het objectief verdeelde macrobudget. De eerder aangekondigde evaluatie van het verdeelmodel beperkt zich tot het laten vervallen van de grensstrook, omdat uit contact met gemeenten is gebleken dat er vooral behoefte is aan duidelijkheid over en continuïteit in budgetten. Daarnaast zal vanaf 2015 de uitzonderingspositie van Dordrecht inzake de opvang van stichting De Hoop worden beëindigd. Bij wijze van overgangsmaatregel ontvangt Dordrecht in 2015 nog € 500.000 en in 2016 € 400.000 voor De Hoop, bovenop het objectieve deel. Daarna zal Dordrecht niet langer specifiek middelen ontvangen voor De Hoop.

Beschermd wonen wordt vanaf 2015 ondergebracht in de Wmo 2015. Centrumgemeenten voeren hierbij de regie. Om een adequate voorbereiding op deze nieuwe taak mogelijk te maken en te

komen tot goede afstemming met regiogemeenten en (veld)partijen, ontvangt elke centrumgemeente in 2014 € 30.000. Deze middelen kunnen er ook aan bijdragen dat per centrumgemeente een goede invulling wordt gegeven aan de thema's die genoemd zijn in de bijlage bij de brief 'Positionering langdurige intramurale ggz' van 24 maart 2014 Kamerstukken II, 30597, nr. 427). Met ingang van 2015 gaat de gemeente Lansingerland over van centrumgemeente Delft naar centrumgemeente Rotterdam. Het financiële effect daarvan is in de verdeling vanaf 2015 verwerkt.

De decentralisatie-uitkering wordt ten slotte opgehoogd met de te decentraliseren middelen uit de AWBZ (het budget dat samenhangt met de huidige AWBZ-functies begeleiding en persoonlijke verzorging die in het verlengde wordt geboden van begeleiding, 5% van het totale budget in de AWBZ), voor zover deze toe te rekenen zijn aan instellingen voor MO/VB/OGGz. In 2015 is sprake van een historische verdeling van deze middelen en vanaf 2016 worden de middelen verdeeld via de objectieve verdeling van de decentralisatie-uitkering MO/VB/OGGz. De informatie over dit onderwerp is uitsluitend verwerkt in de bijlage, maar kwam voor de verdere verwerking in de circulaire te laat.

In bijlage 4.2-2 treft u een overzicht van de bedragen per gemeente aan.

3. Vrouwenopvang

Het objectief verdeelmodel voor de decentralisatie-uitkering Vrouwenopvang is bestuurlijk vastgesteld door het Rijk en de VNG. Onderdeel van de afspraken is een geleidelijk ingroeipad voor de objectieve verdeling vanaf 2015. Daarnaast stelt het Rijk structureel € 12,1 miljoen extra ter beschikking vanaf 2015. Het betreft onder andere middelen in verband met de kwaliteitsimpuls voor de aanpak van huiselijk geweld (€ 10 miljoen). Daarvan wordt € 8,55 miljoen verdeeld onder alle centrumgemeenten.

De € 8,55 miljoen euro van de kwaliteitsimpuls voor alle centrumgemeenten wordt in 2015, 2016 en 2017 ingezet ten behoeve van een geleidelijk ingroeipad. In 2018 wordt het gehele budget voor de decentralisatie-uitkering Vrouwenopvang inclusief € 8,55 miljoen euro van de kwaliteitsimpuls volgens het objectieve model verdeeld. Ten aanzien van de kwaliteitsimpuls zijn tevens afspraken met de VNG gemaakt op het terrein van kwaliteit, de gezamenlijke inkoop voor landelijke functies, de oprichting van een knooppunt huwelijksdwang en achterlating binnen het stelsel van de AMHK's, een goede samenhang tussen de aanpak van huiselijk geweld en die van kindermishandeling, de verantwoordelijkheid van gemeenten voor slachtoffers van mensenhandel, mannenopvang, de verantwoordelijkheid voor innovatie en nieuwe onderwerpen c.q. ontwikkelingen en een multidisciplinaire aanpak van seksueel geweld/seksueel misbruik.

Van het bovengenoemde bedrag van € 10 miljoen wordt € 1,45 miljoen uitgekeerd aan de VNG in verband met de opvang van specifieke groepen (zoals mannenopvang) en het inrichten van een knooppunt huwelijksdwang en achterlating. Daarnaast is € 2,1 miljoen toegevoegd vanwege de decentralisatie van de opvang van specifieke groepen slachtoffers. Dit bedrag wordt eveneens

uitgekeerd aan de VNG, ten behoeve van de landelijke inkoop van deze functies. Er vindt een uitname uit de decentralisatie-uitkering plaats van € 1,369 miljoen in verband met het onderbrengen van de inkoop van opvang voor specifieke groepen slachtoffers bij de VNG. De uitkeringen aan Leeuwarden en Tilburg worden daartoe met respectievelijk € 0,919 miljoen en € 0,450 miljoen verlaagd. De extra middelen en de uitname zijn onderdeel van de afspraak dat de VNG de inkoop voor landelijke functies op zich gaat nemen. Het besluit over de uitname ten behoeve van de landelijke inkoop door de VNG ligt voor in de Algemene Ledenvergadering van 17 juni 2014 van de VNG.

Per 1 januari 2015 behoort de gemeente Lansingerland niet langer tot centrumgemeente Delft, maar tot centrumgemeente Rotterdam. Deze wijziging is verwerkt in de bedragen vanaf 2015.

De decentralisatie-uitkering Vrouwenopvang wordt ten slotte opgehoogd met de te decentraliseren middelen uit de AWBZ (het budget dat samenhangt met de huidige AWBZ-functies begeleiding en persoonlijke verzorging die in het verlengde wordt geboden van begeleiding, 5% van het totale budget in de AWBZ), voor zover deze toe te rekenen zijn aan instellingen voor vrouwenopvang. In 2015 is sprake van een historische verdeling van deze middelen en vanaf 2016 worden de middelen verdeeld via de objectieve verdeling van de decentralisatie-uitkering Vrouwenopvang. De informatie over dit onderwerp is uitsluitend verwerkt in de bijlage, maar kwam voor de verdere verwerking in de circulaire te laat.

De verdeling over de gemeenten is opgenomen in bijlage 4.2-3

4. Beeldende kunst en vormgeving

De decentralisatie-uitkering Beeldende kunst en vormgeving is in het kader van het groot onderhoud opgegaan in de algemene uitkering (zie paragraaf 2.4.2).

5. Knelpunten verdeelproblematiek

De meerjarenraming strekt zich met ingang van deze circulaire uit tot en met het jaar 2019. Daardoor wordt in deze circulaire de toename van de integratie-uitkering Knelpunten verdeelproblematiek voor dat jaar zichtbaar. De middelen zijn afkomstig uit de algemene uitkering. De integratie-uitkering houdt verband met btw-aspecten ten aanzien van wegen die in beheer zijn van waterschappen.

6. Spoorwegverbinding Roosendaal-Moerdijk

Het kabinet stelt eenmalig € 5 miljoen beschikbaar voor zelfredzaamheid en hulpverlening door gemeenten langs het spoortraject Roosendaal - Moerdijk (Halderberge, Moerdijk en Roosendaal). Hiermee worden de risico's in het dichtbevolkte gebied op de Brabantroute fors verlaagd. De gemeente Roosendaal neemt de coördinatie op zich en is de ontvanger van de decentralisatie-uitkering.

7. Brede impuls combinatiefuncties/buurtsportcoaches

Het structurele karakter van de huidige Impuls brede scholen sport en cultuur, zoals verwoord in de Bestuurlijke Afspraken Impuls brede scholen, sport en cultuur van december 2007 (inclusief de aanpassingen van oktober 2009 en juni 2011), blijft behouden. In de komende jaren staat de kwaliteitsbevordering van de combinatiefuncties en buurtsportcoaches centraal, waarbij voor de laatste een verbreding naar andere sectoren geldt voor het maken van een verbinding tussen sport- en beweegaanbieders en andere sectoren zoals zorg, welzijn, jeugdzorg en kinderopvang, bedrijfsleven en onderwijs.

Daarnaast is er aandacht voor de landelijke en lokale effecten van de inzet van combinatiefuncties en buurtsportcoaches op het bereik van doelgroepen en de sport-, beweeg- en cultuurdeelname. De achtergrond van de buurtsportcoaches is heel verschillend. Om meer verbinding tussen deze professionals te realiseren en kennisdeling tot stand te brengen, faciliteert het Rijk ondersteuning op de genoemde gebieden.

In 2014 doen 371 gemeenten mee aan de Brede impuls combinatiefuncties. Zij realiseren naar nu valt te voorzien 2805,5 fte's. Het Rijk draagt hiertoe € 57,026 miljoen (40%) bij en de gemeenten zorgen voor 60% cofinanciering. Hierover vindt monitoring plaats.

In bijlage 4.2-7 zijn de bedragen per gemeente opgenomen.

8. Gezond in de Stad

In het kader van het stimuleringsprogramma Gezond in de Stad (GIDS) ontvangen gemeenten met wijken/buurtten met een relatief hoge achterstandsproblematiek GIDS-gelden.

Hiertoe wordt de huidige decentralisatie-uitkering Gezond in de Stad verdubbeld naar € 10 miljoen voor de periode 2014 tot en met 2017. Vanaf 2014 gaat er een andere verdeelsleutel gelden. Daardoor komen ook enkele middelgrote steden en sommige plattelandsgemeenten in met name de krimpgebieden waar sprake is van gezondheidsachterstanden in aanmerking voor de GIDS-gelden.

Op basis van de statusscore van het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP)^[1] is een Top300 vastgesteld van wijken met de laagste statusscore ten opzichte van andere wijken in Nederland. De middelen zijn verdeeld over deze wijken op basis van het aantal inwoners in deze wijken met een minimum van € 20.000 per gemeente. De eerdere GIDS-gelden voor 2014 zijn in deze bedragen verdisconteerd, dus de middelen komen niet bovenop deze gelden. Gemeenten die op basis van de nieuwe berekening in 2014 op een lager bedrag uitkomen, worden hiervoor in 2014 eenmalig gecompenseerd.

Gemeenten kiezen op basis van de lokale context en aanwezige problematiek voor hun eigen aanpak. De opzet van het stimuleringsprogramma is te komen tot een samenhangende integrale

^[1] Statuscores zijn scores die het SCP berekent en die aangeven hoe de sociale status van een wijk is, in vergelijking met andere wijken in Nederland. De sociale status van een wijk is afgeleid van een aantal kenmerken van de mensen die er wonen: hun opleiding, inkomen en positie op de arbeidsmarkt.

aanpak van gezondheidsachterstanden op gemeentelijk niveau, die aansluit bij de behoefte van de gemeente. Daarbij worden gemeenten zoveel mogelijk gestimuleerd om gebruik te maken van wat er al bekend is over een effectieve aanpak van gezondheidsachterstanden.

In bijlage 4.2-8 zijn de bedragen per gemeente opgenomen.

9. Bodemsanering

De projectmiddelen voor het Uitvoeringsprogramma worden in 2014 in mindering gebracht op de decentralisatie-uitkering. Het gaat om een bedrag van € 75.000. Hetzelfde gebeurt in 2014 met de middelen voor aanvullende coördinerende ondersteuning voor gemeenten. Dit betreft een bedrag van € 88.000.

In bijlage 4.2-9 zijn de bedragen per gemeente opgenomen.

10. Invoeringskosten decentralisatie jeugd

In paragraaf 6.5 van de meicirculaire 2013 is aangekondigd dat voor invoeringskosten decentralisatie jeugd in 2014 € 16 miljoen beschikbaar is. Gemeenten zouden hiervan € 7,75 miljoen krijgen. Er zijn echter extra middelen beschikbaar gesteld, waardoor in 2014 in totaal € 38,075 miljoen, € 30,325 miljoen meer, wordt verdeeld over de gemeenten. Dat gebeurt op basis van het aantal jongeren in een gemeente (2/3 van het bedrag) en een vast bedrag per gemeente (1/3 van het bedrag).

Met de flexibele schuif worden middelen van de provinciale doeluitkering jeugd overgeheveld naar de decentralisatie-uitkering Invoeringskosten decentralisatie jeugd, zodat provinciale taken op het gebied van jeugdzorg versneld kunnen worden overgedragen aan gemeenten. In navolging van de provincie Noord-Brabant en de twintig samenwerkende gemeenten in de regio Noordoost-Brabant (zie paragraaf 7.9 van de septembercirculaire 2013) zijn de provincie Drenthe en de gemeenten Hogeveen, Assen en Emmen overeengekomen de flexibele schuif toe te passen. Hierdoor wordt de decentralisatie-uitkering voor elk van de gemeenten Hogeveen, Assen en Emmen met € 0,35 miljoen verhoogd. De doeluitkering jeugdzorg voor de provincie Drenthe wordt overeenkomstig met € 1,05 miljoen verlaagd.

Bijlage 4.2-10 bevat de bedragen per gemeente.

11. Green Deal

Voor de uitvoering van de Green Deal-afspraken met de gemeente Utrecht wordt in 2014 een bedrag van € 204.000 toegevoegd aan het gemeentefonds. Dit betreft de tweede tranche van de betaling voor het project met betrekking tot de CO2-footprint, businesscases verduurzaming Utrechtse bedrijven en het WKO-loket Energie Bodem.

12. LHBT-emancipatiebeleid

Via de decentralisatie-uitkering LHBT-emancipatiebeleid (Lesbische vrouwen, Homoseksuele mannen, Biseksuelen en Transgenderpersonen) ontvangt de gemeente Amsterdam voor het jaar 2014 € 25.000 en voor de jaren 2015 en 2016 € 50.000 per jaar als bijdrage voor het Rainbow Cities-netwerk.

13. Pilot participatieverklaring nieuwkomers

Het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid stelt voor 2014 middelen beschikbaar voor het uitvoeren van de pilot participatieverklaring voor nieuwkomers. Met de participatieverklaring worden nieuwkomers welkom geheten in de Nederlandse samenleving, waarbij zij tegelijk gewezen worden op hun rechten en plichten en op de fundamentele waarden van de Nederlandse samenleving. De middelen worden via een decentralisatie-uitkering aan 17 gemeenten uitgekeerd. Sommige gemeenten fungeren als regiogemeente. De regiogemeente is verantwoordelijk voor het toedelen van de middelen aan de gemeenten die in de desbetreffende regio meedoen. Na het pilotjaar zal het kabinet bezien of de participatieverklaring wordt voortgezet en hoe het instrument wordt vormgegeven.

In bijlage 4.2-13 zijn de bedragen per gemeente opgenomen.

14. Meetsysteem van Geluidsnet

Om met metingen de geluidsbelasting te monitoren in de omgeving van de NAVO-vliegbasis Geilenkirchen, voor zover gelegen op Nederlands grondgebied, zal het Ministerie van Infrastructuur en Milieu een rijksbijdrage verstrekken aan het meetsysteem van Geluidsnet in de regio (Kamerstukken II 2012-2013, 33 400 XII, nr. 63). Via een decentralisatie-uitkering wordt € 38.700 beschikbaar gesteld. De gemeente Onderbanken ontvangt € 15.300, de gemeente Brunssum € 11.800 en de gemeente Schinnen € 11.600.

15. Erfgoed en ruimte

Het Ministerie van OCW heeft middelen toegekend vanuit de beleidsnota Visie Erfgoed en Ruimte (Kiezen voor Karakter). De middelen worden uitgekeerd via een eenmalige decentralisatie-uitkering. De betreffende gemeenten zijn op de hoogte gesteld van de te ontvangen bedragen. De middelen worden ingezet op initiatieven en projecten vanuit de gemeenten. De projecten zijn karakterbepalend en passen binnen de beleidsdoelstellingen van Visie Erfgoed en Ruimte.

In bijlage 4.2-15 zijn de bedragen per gemeente opgenomen.

16. Aldel

Bij brief van 7 februari 2014 (Kamerstukken II, 2013-2014, 32637, nr. 121) is de Tweede Kamer door de minister van SZW geïnformeerd over de totstandkoming van het regionaal actieplan

“investeren in perspectief”. De provincie Groningen, de gemeente Delfzijl, UWV en Rijk werken in dit actieplan samen om de gevolgen voor voormalige werknemers van aluminiumproducent Aldel en getroffen toeleveranciers zoveel mogelijk te beperken, onder andere door hen om- of bij te scholen zodat hun kansen op de arbeidsmarkt toenemen. In het mobiliteitscentrum wordt de benodigde scholing vastgesteld. Het gedeelte van het hiervoor beschikbare budget vanuit het Rijk ad € 0,5 miljoen wordt via een decentralisatie-uitkering uitgekeerd aan de gemeente Delfzijl.

17. Mantelzorg

Er worden extra middelen beschikbaar gesteld voor het ontwikkelen van activiteiten om de mantelzorgondersteuning naar een hoger niveau te tillen, zodat op het moment dat het wetsvoorstel Wmo 2015 in werking treedt, integraal maatwerk in de praktijk wordt geleverd (motie van de leden Van der Staij, Rutte, Otwin Van Dijk, Bergkamp en Dik-Faber, Kamerstukken II, 37 750-XVI, nr. 43.). Het is de bedoeling dat met deze middelen een merkbare verbetering van de ondersteuning van de individuele mantelzorger in de gemeente wordt gerealiseerd. Gemeenten kunnen – rekening houdend met de lokale situatie en gebruik makend van de aanwezige kennis en expertise - hierbij eigen prioriteiten stellen. Incidenteel wordt een bedrag van € 6 miljoen via een decentralisatie-uitkering aan gemeenten ter beschikking gesteld.

In bijlage 4.2-17 zijn de bedragen per gemeente opgenomen.

18. Groeiopgave Almere

Als uitvloeisel van het groot onderhoud (zie paragraaf 2.4.2) ontvangt de gemeente Almere in verband met zijn groeiopgave vanaf 2015 een jaarlijkse decentralisatie-uitkering ter grootte van € 7 miljoen.

19. Zuiderzeelijn

In 2014 wordt aan het gemeentefonds € 56,922 miljoen toegevoegd ten gunste van de gemeente Assen in verband met het RegioSpecifiekPakket (RSP) Zuiderzeelijn (zie ook paragraaf 4.19 van de junicirculaire 2010).

Overige mededelingen decentralisatie- en integratie-uitkeringen

- Vergunningverlening, toezicht en handhaving

In paragraaf 4.3.1 van de decembercirculaire 2013 bent u geïnformeerd over de integratie-uitkering Vergunningverlening, toezicht en handhaving. In het kader van het groot onderhoud gemeentefonds zijn de mogelijkheden verkend om deze uitkering onder te brengen in de algemene uitkering. Die verkenning heeft niet geleid tot een uitkomst die aansluit bij de bedragen van de integratie-uitkering. Wij handhaven daarom de huidige verdeling (zie voor de bedragen bijlage 7.3 van de decembercirculaire 2013) en keren de bedragen vanaf 2015 uit als decentralisatie-uitkering.

Wij zullen de komende jaren blijven bezien op welke manier de overgang naar de algemene uitkering kan worden bewerkstelligd.

- Centra voor Jeugd en Gezin

De verdeling van deze decentralisatie-uitkering is gewijzigd omdat ten opzichte van de septembercirculaire 2013 de maatstaven zijn geactualiseerd. In bijlage 4.2.2 zijn de nieuwe bedragen per gemeente opgenomen.

5 Overige mededelingen

5.1 Inleiding

Dit hoofdstuk bevat diverse mededelingen over de gemeentefinanciën. Paragraaf 5.2 bevat mededelingen over het gemeentefonds die niet betrekking hebben op één van de specifieke onderdelen uit de hoofdstukken 2, 3 of 4. Vervolgd wordt met mededelingen op het terrein van de gemeentefinanciën.

5.2 Gemeentefondstotalen, bevoorschotting en nominale ontwikkelingen

Gemeentefondstotalen

Tabel 5.2.1 bevat een overzicht van de gemeentefondstotalen 2014-2019. In de tabel zijn de bedragen uit de hoofdstukken 2, 3 en 4 bij elkaar gebracht.

Tabel 5.2.1 Gemeentefondstotalen 2013-2019 (in miljoenen euro's)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
algemene uitkering	15.090	15.631	14.931	15.169	15.270	15.256	15.234
du/iu	2.880	2.998	2.207	2.180	2.178	2.177	2.177
deelfonds sociaal domein			10.363	10.305	9.906	9.787	9.696
Totaal	17.970	18.629	27.501	27.655	27.353	27.220	27.107

Bevoorschotting

De bedragen 2014 uit de tabel zullen worden verwerkt in de bevoorschotting vanaf 1 juli 2014. Tot dat tijdstip is de bevoorschotting gebaseerd op de decembercirculaire 2013. Op de eerste dinsdag in juli zullen ook eventuele verrekeningen plaatsvinden als er eerder dit jaar te veel of juist te weinig voorschot is verstrekt. Verrekeningen over de uitkeringsjaren 2012 en 2013 worden ook in juli uitgevoerd.

Over de voorschotten voor het uitkeringsjaar 2015 volgt informatie in de septembercirculaire 2014.

Nominale ontwikkelingen

De algemene uitkering is uitgedrukt in lopende prijzen. De decentralisatie- en de integratie-uitkeringen betreffen doorgaans nominale bedragen. Het deelfonds sociaal domein en de integratie-uitkering Wmo zijn uitgedrukt in constante prijzen.

Om gemeenten in staat te stellen op een juiste wijze met nominale ontwikkelingen om te gaan is tabel 5.2.2 opgenomen. De tabel bevat de twee loon- en prijsindicatoren die het CPB onderscheidt voor de overheidssector. De cijfers zijn ontleend aan de meest recente publicaties van het CPB. Voor nadere informatie verwijzen wij naar de regelmatig bijgestelde prognoses op de website van het CPB ([CPB](#)), met name de rubriek Centraal Economisch Plan 2014 (CEP2014).

Tabel 5.2.2 Prijsmutaties per jaar 2012-2015

	2012	2013	2014	2015
overheidsconsumptie				
- netto materiële consumptie	2,5%	1,6%	1,75%	1,5%
- lonen en salarissen	1,5%	1,10%	0,75%	2,25%
algemene prijsontwikkeling				
- prijsmutatie BBP	1,1%	1,8%	0,75%	1,25%

Bron: CEP2014.

5.3 Informatie voor derden

Met ingang van het verslagjaar 2015 wordt de Iv3-informatievraag op een aantal plaatsen aangepast. De belangrijkste aanpassingen zijn het gevolg van de decentralisaties (zie hoofdstuk 3).

Schatkistbankieren

Het verplicht schatkistbankieren voor decentrale overheden laat onder voorwaarden het onderling lenen tussen decentrale overheden toe. In de Iv3-informatievraag verslagjaar 2014 is er voor gekozen om in de Iv3-matrix hiervoor een tijdelijke voorziening op te nemen door een extra tabblad toe te voegen ten behoeve van de onderlinge uitlening. In de Iv3-informatievraag 2015 wordt deze tijdelijke voorziening volwaardig opgenomen in de Iv3-matrix.

Groot onderhoud

De splitsing van het huidige cluster Maatschappelijke zorg in Maatschappelijke ondersteuning en Jeugd heeft gevolgen voor de Iv3-indeling. Deze zijn onderdeel van de aanpassing uit hoofde van de decentralisaties. Daarnaast wordt de huidige functie 541 aangepast. Het onderwerp archieven gaat over naar functie 002 en het onderdeel monumenten gaat over naar functie 822.

Onderhoud Iv3

In overleg met de gebruikers van de Iv3-gegevens is bezien of de Iv3-informatievraag nog aansluit bij de behoefte. Als gevolg hiervan zijn enkele functies vervallen of samengevoegd. Zo is het onderscheid tussen bijzonder en openbaar onderwijs opgeheven en heeft een samenvoeging plaats gevonden van twee functies die betrekking hebben op de riolering en op de baten rioolheffing. Daarnaast zijn op enkele plaatsen functies en of categorieën gesplitst.

Vervolgtraject

Begin juni 2014 zal aan de Iv3-contactpersonen van de medeoverheden per mail het overzicht van de functies, categorieën en balansstanden gezonden worden inclusief de bijbehorende toelichting. Dat overzicht is een concept en heeft dus nog geen definitieve status. Uiteindelijk zal in het najaar van 2014 een nieuwe Ministeriële Regeling Informatie voor derden (Iv3) gepubliceerd worden.

Vragen over Iv3 kunt u het beste indienen via www.rijksoverheid.nl/iv3.

5.4 Artikel 12 Financiële-verhoudingswet

Er heeft een actualisatie plaatsgevonden van de Handleiding artikel 12. De actualisatie is vooral ingegeven door de noodzaak tot verduidelijking in de technische en redactionele sfeer. Daarnaast is een nieuwe uitkomst beschikbaar voor de berekening van het zogenaamde "redelijk peil".

De handleiding en de uitkomst voor het redelijk peil zijn van belang voor alle betrokken actoren die in de praktijk te maken hebben met de artikel 12-procedure. In bijlage 5.4.1 is meer uitgebreide informatie opgenomen.

5.5 Analyse gemeentebegrotingen

In de paragrafen 7.3, 7.4 en 7.5 van de meicirculaire 2013 is aandacht besteed aan de begrotingsanalyse en gemeentelijke financiële scans. De informatie is vooral van belang voor gemeenten die onder preventief toezicht van de provincie staan en voor gemeenten die willen fuseren. Korthedshalve wordt verwezen naar internet:

<http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/gemeenten/gemeentelijke-financien/financiele-scans>.

5.6 Gemeenschappelijk financieel toezichtkader

De gezamenlijke toezichthouders (de minister van BZK als toezichthouder op de provincies en de provincies als toezichthouder op de gemeenten) hebben afspraken gemaakt over de wijze waarop het financieel toezicht wordt uitgeoefend en de beoordeling van het structurele en reële begrotingsevenwicht plaatsvindt. Deze afspraken zijn vastgelegd in het dit voorjaar uitgebrachte Gemeenschappelijk financieel toezichtkader (Gtk) 'Kwestie van evenwicht!'. Dit toezichtkader is een actualisering van het in 2008 vastgestelde Gemeenschappelijk financieel toezichtkader 'Zichtbaar toezicht'. De vindplaats van het kader op internet is: <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/circulaires/2014/04/24/gemeenschappelijk-financieel-toezichtkader-gtk.html>.

5.7 Rapport vernieuwing BBV

Op initiatief van de bestuurlijke commissie Financiën van de VNG is in 2013 een adviescommissie voor vernieuwing van het BBV ingesteld (BBV: Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten). De commissie, onder voorzitterschap van Staf Depla, wethouder Financiën van de gemeente Eindhoven, heeft zijn adviesrapport uitgebracht. Zie:

<http://www.vng.nl/onderwerpenindex/gemeentefinancien/accountantscontrole-begroting-verantwoording/nieuws/nieuwe-regels-nodig-voor-begrijpelijker-gemeentebegroting>.

Dit rapport bevat adviezen om de transparantie van de begroting en jaarstukken voor de raad en provinciale staten te vergroten, en om de onderlinge vergelijkbaarheid tussen decentrale overheden te bevorderen. Het rapport is op 19 mei 2014 aan de beide fondsbeheerders aangeboden. Het rapport bevat adviezen op 7 onderwerpen, die ieder om nadere uitwerking vragen. Het Ministerie van BZK zal in overleg met VNG, IPO en de commissie BBV een vervolgplan van aanpak maken om tot concrete uitwerkingen te komen. Voor zover de adviezen gaan leiden tot aanpassing van wet- en regelgeving is het streven om waar mogelijk aanpassingen in te laten gaan voor het begrotingsjaar 2016.

5.8 Wijzigingsbesluit BBV

In paragraaf 6.6 van de decembercirculaire 2013 bent u geïnformeerd over een wijzigingsbesluit BBV waarin verduidelijkt wordt welke informatie over verbonden partijen in de begroting en jaarstukken moet worden opgenomen in de paragraaf verbonden partijen. In dit wijzigingsbesluit wordt ook geregeld hoe de decentrale overheden moeten rapporteren over de benutting van het drempelbedrag schatkistbankieren (zie ook paragraaf 5.9 over schatkistbankieren).

Het ontwerpbesluit wordt binnenkort voor advies naar de Raad van State verzonden. Het wijzigingsbesluit zal in werking treden met ingang van de dag na de datum van uitgifte van het Staatsblad waarin het wordt geplaatst. Daarmee krijgt het werkingskracht voor de begroting voor het jaar 2015 en voor de jaarstukken van het jaar 2014.

5.9 Schatkistbankieren

De wijziging van de Wet financiering decentrale overheden in verband met het rentedragend aanhouden van liquide middelen in 's Rijks schatkist (het verplicht schatkistbankieren voor decentrale overheden) is sinds december 2013 van kracht. Afgelopen december 2013 bent u reeds geïnformeerd over een wijziging van het BBV in verband met de opname van aanvullende balansposten in het kader van het verplicht schatkistbankieren. In dat wijzigingsbesluit kon de rapportageverplichting inzake het drempelbedrag nog niet worden meegenomen. Deze rapportageverplichting wordt op korte termijn toegevoegd aan het BBV en wordt onderdeel van de toelichting op de balans van de jaarrekening. In de toelichting op de balans dient te worden vermeld het drempelbedrag in het begrotingsjaar waarover verantwoording wordt afgelegd en het totaal aan middelen dat uitsluitend in het kader van het drempelbedrag, per elk kwartaal van het begrotingsjaar waarover verantwoording wordt afgelegd, buiten 's Rijks schatkist is aangehouden. De rapportageverplichting geldt vanaf begrotingsjaar 2014 en is alleen van toepassing op de middelen die vanwege het drempelbedrag uitgezonderd zijn van het verplichte schatkistbankieren. Door deze rapportageverplichting wordt inzicht geboden in de wijze waarop het drempelbedrag is benut. De gevolgen van het invoeren van het drempelbedrag en de wijze waarop het drempelbedrag kan worden benut zijn in de toelichting van de Regeling schatkistbankieren decentrale overheden nader toegelicht (Stcrt. 2013, 34041, p. 11 en 12).

5.10 Derivaten

Het Beleidskader Derivaten omvat het overkoepelend kabinetsbeleid inzake het gebruik van financiële derivaten door (semi)publieke instellingen (Tweede Kamer, 2013–2014, 33 489, nr. 14). In het Beleidskader Derivaten zijn algemene uitgangspunten overeengekomen en is afgesproken dat de vakministers de algemene uitgangspunten nader zullen uitwerken in 'sectorale regelgeving'. De uitwerking van het Beleidskader Derivaten zal voor wat betreft de medeoverheden een plek krijgen in de Regeling uitzettingen derivaten decentrale overheden (Ruddo) en het BBV en wordt afgestemd met het IPO, de VNG en de Unie van Waterschappen. De verwachte ingangsdatum van de nieuwe regelgeving is uiterlijk 1 januari 2015.

5.11 Macronorm OZB

De besluitvorming over de toekomst van de macronorm OZB zal uiterlijk plaatsvinden in het Bestuurlijk overleg financiële verhoudingen (Bofv) van september 2014. Derhalve wordt vooralsnog de huidige systematiek gecontinueerd. In de septembercirculaire 2014 zal hier nader op worden ingegaan.

Bijlagen

Bijlage 2.1.1 Bedragen per eenheid en uitkeringsfactoren 2014 en 2015

Tabel 1 Verdeeltabel 2014 (bedragen in euro's in basis)

maatstaven en uitkeringsfactor	b.p.e. 2014 stand sept 2013	w ijzigingen sinds sept 2013	bedragen per eenheid 2014 (deze circulaire)
OZB (w oningen eigenaar)	-0,1085%		-0,1085%
OZB (niet w oningen gebruiker)	-0,1153%		-0,1153%
OZB (niet w oningen eigenaar)	-0,1430%		-0,1430%
inw oners	133,33	-0,18	133,15
nieuw bouw w oningen	1.292,90		1.292,90
krimp	397,63		397,63
kernen met minstens 500 adressen	28.180,76		28.180,76
OZB w aarde niet w oningen (in mln)	312,00		312,00
jongeren	225,23		225,23
ouderen	83,55		83,55
ouderen 75-85 jaar	27,63		27,63
w adden, t/m 2500 inw oners	189,02		189,02
w adden, van 2501 t/m 7500 inw oners	147,72		147,72
w adden, vanaf 7501 inw oners	32,56		32,56
huishoudens met laag inkomen	86,81	0,13	86,94
huishoudens met laag inkomen (drempel)	364,84	3,26	368,10
bijstandsontvangers	1.473,56	113,54	1.587,10
ABW schaalnadeel	112.411,23	331,76	112.742,99
ABW schaalvoordeel	3.706,19	11,34	3.717,53
uitkeringsontvangers	108,71	0,05	108,76
minderheden	305,06		305,06
eenouderhuishoudens	147,72		147,72
klantenpotentieel lokaal	51,45		51,45
klantenpotentieel regionaal	15,48	0,01	15,49
leerlingen (V)SO	315,82		315,82
leerlingen VO	475,41		475,41
extra groei leerlingen VO	221,81		221,81
extra groei jongeren	169,94		169,94
land	32,83		32,83
land * % slechte grond	-1,67		-1,67

(voortzetting op de volgende bladzijde)

Tabel 1 Verdeeltabel 2014 (bedragen in euro's in basis)

maatstaven en uitkeringsfactor	b.p.e. 2014 stand sept 2013	w ijzigingen sinds sept 2013	bedragen per eenheid 2014 (deze circulaire)
land * bodemfactor gemeente	31,43		31,43
binnenw ater	41,92		41,92
buitenw ater	23,10		23,10
oppervlak bebouw ing	478,28		478,28
opp. bebouw ing kern *bodemfactor kern	3.322,69		3.322,69
opp. beb. buitengebied *bf. buitengebied	1.646,31		1.646,31
w oonruimten	178,49		178,49
w oonruimten * bodemfactor kern	27,77		27,77
w oonruimten * % slechte grond	25,84		25,84
opp. historische kernen, <40 ha	3.352,42		3.352,42
opp. historische kernen, 40-64 ha	7.027,02		7.027,02
opp. historische kernen, >64 ha	15.569,38		15.569,38
lengte historisch w ater	15,41		15,41
bew oonde oorden 1930	31,13		31,13
hist.w oningen in bew oonde oorden	87,70		87,70
ISV (a)	14.824.166,19		14.824.166,19
ISV (b)	9.316.642,46		9.316.642,46
omgevingsadressendichtheid (OAD)	63,17		63,17
OAD * % slechte grond	0,21		0,21
oeverlengte * bodemfactor gemeente	7,15		7,15
oeverlengte * dichtheid * bf. gemeente	3,55		3,55
kernen	9.592,05		9.592,05
kernen * bodemfactor buitengebied	14.910,99		14.910,99
bedrijfsvestigingen	114,54		114,54
vast bedrag voor iedere gemeente ¹	270.483,15		270.483,15
vast bedrag voor Amsterdam	189.217.770,47		189.217.770,47
vast bedrag voor Rotterdam	109.868.360,21		109.868.360,21
vast bedrag voor Den Haag	81.418.324,67		81.418.324,67
vast bedrag voor Utrecht	45.061.771,28		45.061.771,28
vast bedrag Waddengemeenten	149.950,63		149.950,63
uitkeringsfactor	1,488	-0,010	1,478

1 Voor Baarle-Nassau tw ee maal het vaste bedrag.

Tabel 2 Mutaties verdeeltabel 2014 (bedragen in euro's in basis)

maatstaven	w ijzigingen mei 2014	algemene mutaties	cluster Werk en inkomen	cluster Overig	ontw ik- keling UB
inw oners	-0,18			-0,18	
huishoudens met laag inkomen	0,13		0,13		
huishoudens met laag inkomen (drempel)	3,26		3,26		
bijstandsontvangers	113,54		113,54		
ABW schaalnadeel	331,76		331,76		
ABW schaalvoordeel	11,34		11,34		
uitkeringsontvangers	0,05		0,05		
klantenpotentieel regionaal	0,01		0,01		
uitkeringsfactor	-0,010	-0,007			-0,003

Tabel 3 Verdeeltabel 2015 (bedragen in euro's in basis)

maatstaven en uitkeringsfactor	b.p.e. 2014 stand nieuw model deze circulaire	w ijzigingen volgens deze circulaire	bedragen per eenheid 2015 (deze circulaire)
OZB (w oningen eigenaar)	-0,1085%	-0,0050%	-0,1135%
OZB (niet w oningen gebruiker)	-0,1153%	-0,0060%	-0,1213%
OZB (niet w oningen eigenaar)	-0,1430%	-0,0074%	-0,1504%
inw oners	149,95	-7,92	142,03
nieuw bouw w oningen	2.173,16		2.173,16
krimp	451,33		451,33
kernen met minstens 500 adressen	27.341,63		27.341,63
OZB w aarde niet w oningen (in mln)	356,25		356,25
jongeren	211,87	-16,47	195,40
ouderen	82,62	-0,90	81,72
ouderen 75-85 jaar	27,31	-0,32	26,99
w adden, t/m 2500 inw oners	188,85		188,85
w adden, van 2501 t/m 7500 inw oners	147,30		147,30
w adden, vanaf 7501 inw oners	33,22		33,22
huishoudens met laag inkomen	86,54	-0,07	86,47
huishoudens met laag inkomen (drempel)	338,89	-6,75	332,14
bijstandsontvangers	1.657,32	37,47	1.694,79
ABW schaalnadeel	112.376,58	-199,87	112.176,71
ABW schaalvoordeel	3.713,32	-6,99	3.706,33
uitkeringsontvangers	99,22	-0,66	98,56
minderheden	310,58	-7,62	302,96
minderheden (drempel)	325,71		325,71
eenouderhuishoudens	149,76		149,76
huishoudens	90,99	-0,15	90,84
klantenpotentieel lokaal	39,60		39,60
klantenpotentieel regionaal	16,21	-0,01	16,20
leerlingen (V)SO	275,23	-44,45	230,78
leerlingen VO	363,62	-1,12	362,50
achterstandsleerlingen (drempel)	2.312,25		2.312,25
extra groei leerlingen VO	220,56		220,56
extra groei jongeren	256,36		256,36
land	38,90	-0,56	38,34

(voortzetting op de volgende bladzijde)

Tabel 3 Verdeeltabel 2015 (bedragen in euro's in basis)

maatstaven en uitkeringsfactor	b.p.e. 2014		bedragen per eenheid 2015 (deze circulaire)
	stand nieuw model deze circulaire	wijzigingen volgens deze circulaire	
land * bodemfactor gemeente	26,05	0,06	26,11
binnenw ater	39,57	-0,53	39,04
buitenw ater	23,21		23,21
oppervlak bebouwing	580,90		580,90
opp. bebouwing kern * bodemfactor kern	3.080,12		3.080,12
opp. beb. buitengebied * bf. buitengebied	1.520,38		1.520,38
w oonruimten	55,45		55,45
w oonruimten * bodemfactor kern	51,35		51,35
opp. historische kernen, <40 ha	3.146,42		3.146,42
opp. historische kernen, 40-64 ha	6.860,91		6.860,91
opp. historische kernen, >64 ha	14.993,87		14.993,87
lengte historisch w ater	15,54		15,54
bewoonde oorden 1930	31,13		31,13
hist.w oningen in bewoonde oorden	85,74		85,74
ISV (a)	18.401.314,79		18.401.314,79
ISV (b)	11.293.609,47		11.293.609,47
omgevingsadressendichtheid (OAD)	77,80	-0,51	77,29
omgevingsadressendichtheid (drempel)	24,28		24,28
oeverlengte * bodemfactor gemeente	11,70		11,70
oeverlengte * dichtheid * bf. gemeente kernen	5,81		5,81
kernen * bodemfactor buitengebied	8.448,59	-337,30	8.111,29
bedrijfsvestigingen	14.833,11		14.833,11
bedrijfsvestigingen	76,03		76,03
vast bedrag voor iedere gemeente	294.447,67	-14.319,85	280.127,82
vast bedrag voor Amsterdam	111.740.030,02	-194.684,88	111.545.345,14
vast bedrag voor Rotterdam	65.194.028,57	-194.684,88	64.999.343,69
vast bedrag voor Den Haag	47.691.154,06	-194.684,88	47.496.469,18
vast bedrag voor Utrecht	33.244.979,46	-194.684,88	33.050.294,58
vast bedrag Waddengemeenten	150.164,11		150.164,11
uitkeringsfactor	1,479	-0,048	1,431

1 Voor Baarle-Nassau twee maal het vaste bedrag.

Tabel 4 Mutaties verdeeltablet 2015 (bedragen in euro's in basis)

maatstaven	w ijzigingen mei 2014	algemene mutaties	cluster Eigen ink.	cluster Werk en inkomen	cluster Jeugd	cluster Maatsch. ondersteuning	cluster Educatie	cluster Cultuur en ontsp.	cluster Infra. en gebiedsontw.	cluster Riolering en reiniging	cluster OOV	cluster Bestuur en alg. ondersteuning	cluster Overig	ontwik- keling UB
OZB (w oningen eigenaar)	-0,0050%		-0,0050%											
OZB (niet w oningen gebruiker)	-0,0060%		-0,0060%											
OZB (niet w oningen eigenaar)	-0,0074%		-0,0074%											
inwoners	-7,92			0,01		-1,76		-0,33					-5,84	
jongeren	-16,47						-16,47							
ouderen	-0,90					-0,90								
ouderen 75-85 jaar	-0,32					-0,32								
huishoudens met laag inkomen	-0,07			-0,07										
huishoudens met laag inkomen (drempel)	-6,75			1,10		-0,95	-6,90							
bijstandsontvangers	37,47			36,86		0,61								
ABW schaalnadeel	-199,87			-199,87										
ABW schaalvoordeel	-6,99			-6,99										
uitkeringsontvangers	-0,66			-0,03		-0,63								
minderheden	-7,62						-7,62							
huishoudens	-0,15					-0,15								
klantenpotentieel regionaal	-0,01			-0,01										
leerlingen (V)SO	-44,45						-44,45							
leerlingen VO	-1,12				-4,57	-4,53	7,98							
land	-0,56						-0,56							
land * bodemfactor gemeente	0,06								0,06					
binnenwater	-0,53						-0,59		0,06					
omgevingsadressendichtheid (OAD)	-0,51					-0,04	-0,47							
kernen	-337,30						-337,30							
vast bedrag voor iedere gemeente	-14.319,85					-14.319,85								
vast bedrag voor Amsterdam	-194.684,88												-194.684,88	
vast bedrag voor Rotterdam	-194.684,88												-194.684,88	
vast bedrag voor Den Haag	-194.684,88												-194.684,88	
vast bedrag voor Utrecht	-194.684,88												-194.684,88	
uitkeringsfactor	-0,048	-0,031												-0,017

Bijlage 2.1.2 Bedragen per eenheid 2015, gegroepeerd naar cluster

Verdeelmaatstaven 2015, gegroepeerd naar cluster (bedragen in euro's in basis)

	bedragen per eenheid	verdeelmaatstaven
cluster Eigen inkomsten	-0,1135%	OZB (w oningen eigenaar)
	-0,1213%	OZB (niet-w oningen gebruiker)
	-0,1504%	OZB (niet-w oningen eigenaar)
	-37,88	w oonruimten
cluster Werk en inkomen	38,47	huishoudens met laag inkomen
	56,66	huishoudens met laag inkomen (drempel)
	1.521,56	bijstandsontvangers
	112.176,71	ABW schaalnadeel
	3.706,33	ABW schaalvoordeel
	1,55	klantenpotentieel regionaal
	16,12	uitkeringsontvangers
	0,04	inw oners
cluster Jeugd	33,15	jongeren
	2,51	huishoudens met laag inkomen
	71,65	huishoudens met laag inkomen (drempel)
	-1,96	uitkeringsontvangers
	76,09	minderheden
	32,04	eenouderhuishoudens
	0,70	klantenpotentieel regionaal
	0,73	omgevingsadressendichtheid
	5.836,28	vast bedrag voor iedere gemeente
cluster Maatschappelijke ondersteuning	31,92	inw oners
	81,72	ouderen
	26,99	ouderen 75-85 jaar
	1,02	huishoudens met laag inkomen
	148,78	huishoudens met laag inkomen (drempel)
	20,01	huishoudens
	173,23	bijstandsontvangers
	84,40	uitkeringsontvangers
	78,10	minderheden
	2,51	klantenpotentieel lokaal
	5,33	klantenpotentieel regionaal
	1,51	land
	1,46	binnenw ater
	13,70	omgevingsadressendichtheid
	117,72	eenouderhuishoudens
	1.498,14	kernen
0,12	leerlingen VO	
-4.808,48	vast bedrag voor iedere gemeente	

(voortzetting op de volgende bladzijde)

	bedragen per eenheid	verdeelmaatstaven
cluster Educatie	1,04	inw oners
	162,25	jongeren
	41,44	huishoudens met laag inkomen (drempel)
	230,78	leerlingen (V)SO
	362,38	leerlingen VO
	2.312,25	achterstandsleerlingen (drempel)
	48,34	minderheden
	217,62	minderheden (drempel)
	220,56	extra groei leerlingen VO
	256,36	extra groei jongeren
	0,07	klantenpotentieel regionaal
	8,59	land
	8,56	binnenw ater
	3,01	omgevingsadressendichtheid
	4.422,19	kernen
	63.188,20	vast bedrag Amsterdam
	cluster Cultuur en ontspanning	52,00
70,83		huishoudens
34,00		klantenpotentieel lokaal
9,31		klantenpotentieel regionaal
331,29		opp. historische kernen, <40 ha
331,08		opp. historische kernen, 40-64 ha
331,51		opp. historische kernen, >464 ha
85,74		his. w oningen in bew oonde oorden
cluster Infrastructuur en gebiedsontw ikkeling		44,47
	43,86	w oz w aarde niet w oningen (in miljoenen)
	16,40	inw oners
	21,37	minderheden
	2,01	klantenpotentieel lokaal
	-0,65	klantenpotentieel regionaal
	28,13	land
	24,80	land * bodemfactor gemeente
	26,97	binnenw ater
	15,24	buitenw ater
	3.080,12	opp. bebouw ing kern * bodemfactor kern
	1.520,38	opp. beb. buitengebied * bf. buitengebied
	477,04	opp. bebouw ing totaal
	54,55	w oonruimten
32,47	w oonruimten * bodemfactor kern	

(voortzetting op de volgende bladzijde)

	bedragen per eenheid	verdeelmaatstaven
	2.815,13	opp. Historische kernen, <40 ha
	6.529,83	opp. Historische kernen, 40-64 ha
	14.662,36	opp. Historische kernen, >64 ha
	15,54	lengte historisch water
	13,69	bewoonde oorden 1930
	18.401.314,79	ISV (a)
	11.293.609,47	ISV (b)
	44,08	omgevingsadressendichtheid
	19,52	omgevingsadressendichtheid (drempel)
	7,23	oeverlengte * bodemfactor gemeente
	3,59	oeverlengte * dichtheid * bodemf. gemeente
	14.833,11	kernen* bodemfactor buitengebied
	64,41	bedrijfsvestigingen
	23.797,88	vast bedrag voor iedere gemeente
cluster Riolering en reiniging	-2,97	land
	-56,62	woonruimten
	-5,47	inwoners
	1,31	land * bodemfactor gemeente
	18,88	woonruimten * bodemfactor kern
	3,18	omgevingsadressendichtheid
	4,47	oeverlengte * bodemfactor gemeente
	2,22	oeverlengte * dichtheid * bodemf. gemeente
cluster Openbare orde en veiligheid	-0,18	inwoners
	27.341,63	kernen met minstens 500 adressen
	312,39	woningwaarde niet woningen (in miljoenen)
	2.173,16	nieuw bouw woningen
	13,61	huishoudens met laag inkomen (drempel)
	57,82	minderheden
	65,26	minderheden (drempel)
	1,08	klantenpotentieel lokaal
	2,51	klantenpotentieel regionaal
	2,07	land
	2,05	binnenwater
	7,97	buitenwater
	103,86	opp. bebouwing totaal
	44,60	woonruimten
	16,22	omgevingsadressendichtheid
	4,76	omgevingsadressendichtheid (drempel)
	2.190,96	kernen

(voortzetting op de volgende bladzijde)

	bedragen per eenheid	verdeelmaatstaven
	5,11	bedrijfsvestigingen
	45.121,10	vast bedrag voor iedere gemeente
	140.720,80	vast bedrag Amsterdam
	3.666.622,55	vast bedrag Rotterdam
	507.212,38	vast bedrag Den Haag
	64.894,96	vast bedrag Utrecht
cluster Bestuur en algemene ondersteuning	46,28	inw oners
	21,24	minderheden
	42,83	minderheden (drempel)
	-2,62	klantenpotentieel regionaal
	1,01	land
	50,80	w oonruimten
	17,44	bew oonde oorden 1930
	-3,63	omgevingsadressendichtheid
	6,51	bedrijfsvestigingen
	210.181,04	vast bedrag voor iedere gemeente
cluster Overig	451,33	krimp
	188,85	w adden t/m 2500 inw oners
	147,30	w adden 2500-7500 inw oners
	33,22	w adden >7500 inw oners
	111.341.436,14	vast bedrag Amsterdam
	61.332.721,14	vast bedrag Rotterdam
	46.989.256,80	vast bedrag Den Haag
	32.985.399,62	vast bedrag Utrecht
	150.164,11	vast bedrag Waddengemeenten

Bijlage 2.1.3 Overzicht van nieuwe, wegvallende en gewijzigde maatstaven

(alle wijzigingen 2015; tenzij anders vermeld)

Nieuwe maatstaven

- huishoudens: voor de maatstaf worden de particuliere huishoudens en de personen in institutionele huishoudens bij elkaar opgeteld;
- minderheden met een drempel: voor deze maatstaf wordt het aantal van de maatstaf minderheden verminderd met 20% van het aantal inwoners. Deze maatstaf kan alleen groter dan nul zijn;
- achterstandsleerlingen met een drempel: het aantal eenheden voor deze maatstaf bedraagt het aantal leerlingen primair onderwijs met een gewicht van 1,2 verminderd met 10% van het totale aantal leerlingen primair onderwijs. Deze maatstaf kan alleen groter dan nul zijn;
- omgevingsadressendichtheid met een drempel: het aantal eenheden voor deze maatstaf is de omgevingsadressendichtheid verminderd met 3400, waarna het aantal bij een positieve uitkomst wordt vermenigvuldigd met het aantal woonruimten gedeeld door 1000.

Wegvallende maatstaven

- oppervlakte land vermenigvuldigd met het percentage slechte grond voor de totale gemeente;
- woonruimten vermenigvuldigd met het percentage slechte grond voor de totale gemeente;
- omgevingsadressendichtheid vermenigvuldigd met het percentage slechte grond voor de totale gemeente.

De maatstaven maken alle drie deel uit van het cluster Riolering en reiniging.

Wijziging van de methode van vaststelling

De invoering van de Basisregistraties Adressen en Gebouwen (BAG) werkt direct door op vier maatstaven, te weten:

- woonruimten
- woonruimten * bodemfactor kern,
- huishoudens met laag inkomen (drempel)
- omgevingsadressendichtheid * woonruimten/1000

Voor deze maatstaven wordt de huidige telwijze vervangen door de nieuwe. Voor de maatstaf woonruimten worden de verblijfsobjecten met woonfunctie en de verblijfsobjecten met logiesfunctie bij elkaar opgeteld, beide gebaseerd op de BAG.

De invoering van de BAG werkt indirect door op de volgende maatstaven:

- kernen
- kernen met minstens 500 adressen
- lokaal klantenpotentieel

- regionaal klantenpotentieel
- oppervlakte bebouwing
- maatstaven die gekoppeld zijn aan bodemfactoren

De vaststelling van de aantallen van deze maatstaven hangt samen met de adresligging en door het gebruik van de BAG veranderen de uitkomsten. Bij het groot onderhoud gemeentefonds is gebruik gemaakt van nieuwe gegevens over deze maatstaven. Zij zijn afkomstig van het CBS. Wij verwachten dat deze gegevens begin juni door het CBS worden gepubliceerd.

In 2014 voortzetting van de indexatiemethode 2011-2013 voor de maatstaf bedrijfsvestigingen; in 2015 gebruik reguliere CBS-gegevens.

Bijlage 2.2.1 Opbouw algemene uitkeringen 2013-2019

Opbouw algemene uitkering 2013-2019 (in miljoenen euro's)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Vindplaats
Algemene uitkering voorafgaand jaar	15.658,895	15.089,935	15.630,798	14.930,587	15.169,435	15.269,678	15.256,249	
algemene mutaties								
- accres	-77,692	481,874	104,925	184,174	146,908	31,833	31,833	mei 2014, § 2.2-1
- accres tranche 2012 (structureel)	-192,020							mei 2013, § 1.1
- accres tranche 2012 (incidenteel)	-192,020	192,020						mei 2013, § 1.1
- accres tranche 2013 (structureel)			19,622					mei 2014, § 2.2-1
- accres tranche 2013 (incidenteel)			19,622	-19,622				mei 2014, § 2.2-1
- correctie in verband met btw -verhoging vanaf 2013	-64,703							september 2012, § 1
- troonswisseling	-0,200	0,200						december 2013, § 3.1
- aanvullende algemene mutatie	12,114	12,085	20,745					mei 2011, § 1.1
- accres (gerichte verdeling, ingroeieregeling OHV)	-8,500	-8,500	-8,500	-8,500				mei 2005, § 5.1
- onderw ijshuisvesting			-256,000					mei 2014, § 2.3
- Regeerakkoordkorting 100 miljoen (Rutte I)	-30,000	-20,000						september 2011, § 5.9
- uitname BD	-2,000							december 2012, § 5.1
- Btw - verhoging		-238,882						december 2012, § 1
- Btw -correctie accres		64,703						september 2012, § 1
- vrijval gericht accres suppletie-uitkering OZB	0,000	21,541	6,366	6,366	6,366	6,366	6,366	september 2013, § 5.2.1
- EU-richtlijn invordering				0,090				september 2011, § 5.3
- lagere apparaatskosten (opschaling)			-60,000	-60,000	-60,000	-60,000	-60,000	mei 2014, § 2.2-2
- BCF (taakstellende korting)			-309,661					mei 2014, § 2.3
- overheidsbrede inkoop van beeldmateriaal	0,300							december 2011, § 4.2
- plafond BTW-compensatiefonds			162,885	8,349	21,050	1,569	pm	september 2013, § 6.2.2
- onderzoeksagenda CPB		-0,250				0,250		september 2013, § 5.2.2
- Waarderingskamer (incl. landelijke voorziening WOZ)	-0,765	-0,062	pm	pm	pm	pm	pm	mei 2014, § 2.2-3
- knelpunten verdeelsystematiek	-0,086	-0,104	-0,074	-0,076	-0,077	-0,080	-0,081	mei 2014, § 2.2-4
- A+O fonds	0,022	-0,062	-0,148	pm	pm	pm	pm	mei 2014, § 2.2-5
- voorziening informatie sociaal domein		-8,000	8,000					mei 2014, § 2.2-6
- groeiopgave Almere			-7,000					mei 2014, § 2.2-7
cluster eigen inkomsten								
- suppletie-uitkering afschaffing OZB w oningen gebruikers	0,000	-21,541	-6,366	-6,366	-6,366	-6,366	-6,366	september 2013, § 5.2.1
cluster werk en inkomen								
- armoedebeleid 2013	19,000	-19,000						september 2013, § 4.2.1
- intensivering armoedebeleid		70,000	20,000					december 2013, § 4.1
- digitaal klantdossier	0,606	0,182	0,212					september 2013, § 4.2.2
- aanpak fraude	1,800							juni 2012, § 3.2
- aanpassing norm kw ijschelding en bijzondere bijstand ivm kosten								
- kinderopvang	-2,000							juni 2012, § 4.4
- aanvullende bijstand voor 65-jarigen en ouder	-0,600	-1,200	-0,800					mei 2009, § 3.4
- maatregelen Wet Werk en Bijstand		5,000	-5,000					mei 2014, § 2.2-8
- uitvoeringskosten Participatiew et			3,000	7,000	7,000	7,000	6,000	mei 2014, § 2.2-9
- individuele studietoelage			6,000	12,000	11,000	6,000		mei 2014, § 2.2-10
cluster zorg								
- scootmobielen			-15,000	-10,000	-25,000			mei 2013, § 5.2.5
- maatschappelijke stage			-20,000					mei 2013, § 5.2.6
- transitiekosten decentralisatie AWBZ begeleiding naar de Wmo	-15,600	5,000	-37,000					mei 2013, § 4.2.4
- herdenking slavernijverleden	0,150	-0,150						mei 2013, § 3.2.2
- uitvoeringskosten inburgering	-12,100	-24,600						mei 2013, § 4.2.5
- kinderopvangtoeslag voor doelgroepouders	-40,000							september 2012, § 5.2.1
cluster educatie								
- voortijdig schoolverlaters Caribisch Nederland	0,065	-0,065						september 2013, § 4.2.3
- ingroeieregeling OHV	8,500	8,500	8,500	8,500				mei 2005, § 5.1
- overheveling buitenonderhoud po en so			-158,800					mei 2014, § 2.2-11
cluster cultuur en ontspanning								
- bibliotheken	5,791							juni 2007, § 3.7
- e-Boeken			-8,000	-1,200	-1,400	-1,600		mei 2014, § 2.2-12
- beeldende kunst en vormgeving			13,500					mei 2014, § 2.2-13
cluster infrastructuur en gebiedsontwikkeling								
- WUW-middelen	5,793	0,282	0,221	0,311	0,762	1,599	0,000	Stb. 2001, 415
- w ijziging Babw	-0,218							september 2012, § 5.2.2
- transitiekosten Regionale Uitvoeringsdiensten	-19,200							december 2012, § 4.1
cluster openbare orde en veiligheid								
- mannenopvang			-1,200					september 2012, § 4.2.1
cluster bestuur en algemene ondersteuning/overig								
- professionaliseringsfonds burgemeesters				pm				mei 2011, § 3.7
- dualiseringskorting			-18,000					mei 2013, § 5.2.7
- GBA	0,103							juni 2007, § 3.4
- mGBA en ORRA	33,200	-13,000						juni 2012, § 4.6
- burgerzakensysteem-kern	1,300							september 2010, § 5.2
- burgerlijke stand: lesbisch ouderschap		0,198	-0,198					mei 2014, § 2.2-14
- E-overheid		-4,550	-0,250					mei 2014, § 2.2-15
- waterschapsverkiezingen			23,800	-23,800				mei 2014, § 2.2-16
- Nationaal Uitvoeringsprogramma e-overheid (NUP)			-146,746	122,000				september 2011, § 4.4
Algemene uitkering	15.089,935	15.630,798	14.930,587	15.169,435	15.269,678	15.256,249	15.234,001	

Bijlage 2.4.2a Groot onderhoud: gebruik Basisregistraties Adressen en Gebouwen

Zoals in paragraaf 4.2.10 van de meicirculaire 2013 is aangekondigd wordt met ingang van 2015 gebruik gemaakt van de gegevens uit de Basisregistraties Adressen en Gebouwen (BAG).

Langs twee lijnen zijn in het groot onderhoud gemeentefonds de effecten van de BAG verwerkt:

1. *Binnen de BAG zoveel mogelijk aansluiten op de bestaande definitie van het aantal woonruimten (woningen, wooneenheden, recreatiewoningen en capaciteit bijzondere woongebouwen)*

Naast 'objecten met woonfunctie' is er in de BAG een categorie 'objecten met logiesfunctie'. In samenwerking met het CBS is geanalyseerd in hoeverre deze categorie samenvalt met de bestaande definitie van het aantal recreatiewoningen. Onder objecten met logiesfunctie vallen bijvoorbeeld ook hotels en andere niet-recreatiewoningen. Deze laatste categorie bleek op het totaal aantal objecten met logiesfunctie relatief beperkt in omvang, waardoor omwille van de eenvoud is gekozen voor het volledig meetellen van de categorie objecten met logiesfunctie. Voor de categorieën 'wooneenheden' en 'capaciteit bijzondere woongebouwen' bleek aansluiting bij de bestaande definitie binnen de BAG niet mogelijk (zie ook punt 2).

2. *Aanpassing van de verdeelformules waarbij een relatie wordt gelegd tussen de kosten van gemeenten en de structuurkenmerken (kostendragende factoren) die hierbij een rol spelen.*

In de verdeelonderzoeken zijn de uitgaven van gemeenten op alle clusters/taakvelden van het gemeentefonds geanalyseerd. Daarbij zijn alle verdeelmaatstaven bezien en is een relatie gelegd tussen de kosten van gemeenten en de structuurkenmerken (kostendragende factoren) die hierbij een rol spelen. Om het BAG-effect – in aanvulling op het onder punt 1 genoemde – verder te verkleinen zijn de verdeelformules als volgt aangepast:

- bij de clusters Maatschappelijke ondersteuning en Cultuur en ontspanning is de maatstaf 'woonruimten' vervangen door 'huishoudens'

In de betreffende subclusters is de maatstaf woonruimten geschrapt, waardoor de totale impact van de maatstaf op het gemeentefonds is verkleind. De maatstaf huishoudens telt zowel het aantal particuliere huishoudens als het aantal personen in institutionele huishoudens. Dit komt tegemoet aan gemeenten met relatief veel studentenhuisvesting en in mindere mate aan gemeenten met relatief veel zorginstellingen. Daarnaast sluit de maatstaf huishoudens (bevolkingskenmerk) beter aan bij het karakter van de betreffende subclusters dan de tot nu gehanteerde maatstaf woonruimten (fysiek kenmerk).

- in diverse clusters is het relatieve aandeel van BAG-gerelateerde maatstaven verlaagd

Deze maatregel betreft bijvoorbeeld de clusteronderdelen Bestuursorganen (onderdeel van cluster Bestuur en algemene ondersteuning), Wegen en water en Fysiek milieu (beiden onderdeel van het cluster Infrastructuur en gebiedontwikkeling). In het clusteronderdeel Bestuursorganen is de

maatstaf woonruimten geschrapt en het gewicht van de maatstaf inwoners verhoogd. In het clusteronderdeel Wegen en water zijn de gewichten van onder meer de maatstaven lokaal klantenpotentieel, woonruimten en land* bodemfactor totaal verlaagd. Hetzelfde geldt voor de maatstaven woonruimten en omgevingsadressendichtheid*woonruimten in het clusteronderdeel Fysiek milieu.

Per 2016 worden het cluster Werk en inkomen en de clusteronderdelen Brandweer en rampenbestrijding en Volkshuisvesting ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing (VHROSV) aangepast. Per 2015 wordt voor deze clusters al wel gebruikt gemaakt van de nieuwe BAG-gegevens, inclusief het meetellen van de verblijfsobjecten met logiesfunctie bij de maatstaf woonruimten. In de onderzoeken wordt geprobeerd het BAG-effect verder te verkleinen.

De gevolgen van de recente wijziging door het Ministerie van IenM in de afbakening van studentenflats zijn nog niet zichtbaar in de BAG. Gemeenten hebben tot en met 31 december 2016 de tijd om de gewijzigde afbakening door te voeren. Voor het groot onderhoud gemeentefonds kon daarom nog niet worden beschikt over de cijfers inclusief gewijzigde afbakening. De gemeenten met relatief veel studentenflats zullen de komende jaren in het periodiek onderhoud gemeentefonds specifiek worden gevolgd. Dat geldt zo nodig ook voor de groep gemeenten met relatief veel zorginstellingen.

Bijlage 2.4.2b Overgangsregeling groot onderhoud

Inleiding

Deze bijlage bevat per gemeente het bedrag waarmee de algemene uitkering in 2015 wordt verhoogd of verlaagd om te bewerkstelligen dat het herverdeeleffect van de aanpassingen in het verdeelstelsel gefaseerd tot stand komt. Het gaat om twee aanpassingen:

- het groot onderhoud;
- de wijziging van de integratie-uitkering Wmo (als gevolg van het gebruik van de Basisregistraties Adressen en Gebouwen).

Dit systeem van positieve en negatieve uitkeringen is analoog aan de overgangsregelingen bij eerdere aanpassingen (2006 en 2008).

Algemene werkwijze

De hoofdlijn is dat het herverdeeleffect in twee gelijke stappen van 50% tot stand komt. In 2015 wordt 50% en in 2016 100% gerealiseerd. Daartoe ontvangt een gemeente met bijvoorbeeld een nadelig herverdeeleffect van € 24 per inwoner in 2015 een positieve suppletie-uitkering van € 12 per inwoner. Daardoor wordt het nadeel dat de gemeente in 2015 moet opvangen beperkt tot € 12 per inwoner. In 2016 vervalt de suppletie-uitkering en moet de gemeente de tweede helft van het nadeel van € 24 per inwoner opvangen.

Afwijkende berekeningswijze

Voor negen gemeenten bedraagt het nadelig herverdeeleffect meer dan € 30 per inwoner. Voor deze gemeenten geldt een afwijkende berekeningsmethode, omdat bij de bovenbeschreven werkwijze de bestuurlijk overeengekomen grens van € 15 per inwoner per jaar nadeel zou worden overschreden. Voor deze gemeenten wordt het herverdeeleffect beperkt tot achtereenvolgens € 15, € 30 en € 45 per inwoner voor de jaren 2015, 2016 en 2017 (en voor één gemeente tot € 60 per inwoner in 2018). Het verschil met het herverdeeleffect wordt bepaald en wordt, voor zo ver positief, als suppletie-uitkering uitgekeerd. Dat gebeurt in 2015; de bedragen voor latere jaren worden contant gemaakt tegen de risicovrije discontovoet van 2,5%.

Rekenvoorbeeld

Het nadeel van de voorbeeldgemeente bedraagt € 42 per inwoner.

	2015	2016	2017
Maximum nadeel	15	30	45
Herverdeeleffect	42	42	42
Suppletie	27	12	0

De suppletie-uitkering voor deze voorbeeldgemeente wordt daardoor € 27 per inwoner, vermeerderd met € 11,70 per inwoner ($€ 12 / 1,025$) voor de suppletie-uitkering van 2016, in totaal € 38,70 per inwoner.

Herverdeeleffecten per inwoner en overgangsregeling 2015					
Gemeente	Inwoners	IU Wmo	Groot onderhoud	Totaal	Suppletie-uitkering
Aa en Hunze	25.357	-1	-4	-5	67.843
Aalburg	12.846	0	3	3	-16.760
Aalsmeer	30.759	-1	35	34	-533.426
Aalten	27.013	-1	-12	-13	169.426
Achtkarspelen	28.016	-1	-10	-11	144.518
Alblasserdam	19.801	0	17	17	-170.040
Albrandswaard	25.069	1	6	7	-81.052
Alkmaar	94.866	0	-1	-1	65.908
Almelo	72.459	0	-5	-5	168.387
Almere	196.013	0	4	4	-403.745
Alphen aan den Rijn	106.785	0	1	1	-63.139
Alphen-Chaam	9.717	-1	21	20	-97.759
Ameland	3.578	-1	-67	-68	428.518
Amersfoort	150.897	0	1	1	-71.089
Amstelveen	85.015	0	32	32	-1.370.101
Amsterdam	810.937	0	-18	-18	7.322.420
Apeldoorn	157.545	0	-5	-5	403.376
Appingedam	12.064	0	-20	-20	118.843
Arnhem	150.823	1	-2	-1	40.004
Assen	67.190	2	-19	-17	592.628
Asten	16.440	0	-5	-5	37.106
Baarle-Nassau	6.612	-1	8	7	-22.153
Baarn	24.314	1	6	7	-75.665
Barendrecht	47.377	0	11	11	-266.608
Barneveld	54.152	-1	-11	-12	308.824
Bedum	10.494	0	-6	-6	27.767
Beek	16.271	-1	8	7	-62.704
Beemster	8.910	0	12	12	-53.713
Beesel	13.617	0	8	8	-50.022
Bellingwedde	8.920	-1	7	6	-26.248
Bergambacht	9.970	0	13	13	-63.348
Bergeijk	18.256	0	6	6	-50.787
Bergen L	13.237	0	0	0	1.849
Bergen NH	30.076	0	-6	-6	93.384
Bergen op Zoom	66.419	0	-2	-2	52.026
Berkelland	44.666	-1	-3	-4	91.157
Bernheze	29.690	0	0	0	9.606
Bernisse	12.368	0	12	12	-74.194
Best	28.617	0	2	2	-27.283
Beuningen	25.288	0	6	6	-76.853
Beverwijk	40.093	-1	24	23	-470.156
het Bildt	10.626	0	-9	-9	49.108
De Bilt	42.036	-1	11	10	-209.863
Binnenmaas	28.710	0	8	8	-108.189
Bladel	19.834	0	-14	-14	136.015

Herverdeeleffecten per inwoner en overgangsregeling 2015					
Gemeente	Inwoners	IU Wmo	Groot onderhoud	Totaal	Suppletie-uitkering
Blaricum	9.094	0	14	14	-62.763
Bloemendaal	22.059	1	9	10	-106.560
Bodegraven-Reeuwijk	32.910	0	23	23	-381.112
Boekel	10.089	0	6	6	-32.556
Ten Boer	7.479	0	9	9	-33.650
Borger-Odoorn	25.627	0	-2	-2	31.735
Borne	21.884	0	4	4	-45.395
Borsele	22.579	-1	5	4	-53.211
Boxmeer	28.147	1	-18	-17	241.226
Boxtel	30.320	0	-2	-2	29.045
Breda	179.623	1	1	2	-138.566
Brielle	16.312	0	-4	-4	35.532
Bronckhorst	36.932	-1	3	2	-39.028
Brummen	21.177	-1	7	6	-66.780
Brunssum	28.958	-1	16	15	-214.247
Bunnik	14.626	0	13	13	-94.955
Bunschoten	20.492	0	8	8	-77.385
Buren	26.019	0	6	6	-69.202
Bussum	32.631	-1	10	9	-149.333
Capelle aan den IJssel	66.178	0	19	19	-619.166
Castricum	34.288	0	3	3	-44.805
Coevorden	35.769	-1	-11	-12	219.157
Cranendonck	20.344	0	-1	-1	4.866
Cromstrijen	12.738	0	6	6	-36.995
Cuijk	24.783	0	2	2	-19.345
Culemborg	27.590	0	-9	-9	120.332
Dalfsen	27.674	-1	5	4	-53.654
Dantumadiel	19.030	0	-7	-7	68.661
Delft	100.046	1	4	5	-255.810
Delfzijl	25.698	0	3	3	-27.960
Deurne	31.659	0	-13	-13	199.655
Deventer	98.322	0	-5	-5	226.967
Diemen	25.930	-2	56	54	-701.518
Dinkelland	25.947	0	-4	-4	60.879
Doesburg	11.437	1	-1	0	125
Doetinchem	56.344	0	-12	-12	331.404
Dongen	25.358	0	-3	-3	37.801
Dongeradeel	24.160	-1	-14	-15	177.383
Dordrecht	118.691	0	9	9	-529.777
Drechterland	19.250	0	6	6	-51.435
Drimmelen	26.695	0	10	10	-135.678
Dronten	40.413	-1	3	2	-57.522
Druten	18.210	0	-14	-14	121.963
Duiven	25.609	0	1	1	-3.009
Echt-Susteren	31.976	0	-6	-6	99.549

Herverdeeeffecten per inwoner en overgangsregeling 2015					
Gemeente	Inwoners	IU Wmo	Groot onderhoud	Totaal	Suppletie-uitkering
Edam-Volendam	28.920	-1	8	7	-106.393
Ede	110.656	0	6	6	-347.515
Femnes	8.779	0	11	11	-46.823
Eemsmond	15.928	0	-6	-6	47.695
Eersel	18.183	-1	3	2	-19.435
Eijsden-Margraten	24.979	0	-4	-4	46.974
Eindhoven	220.920	1	6	7	-826.668
Elburg	22.645	1	-24	-23	256.842
Emmen	108.052	-1	0	-1	81.342
Enkhuizen	18.376	0	-3	-3	34.347
Enschede	158.586	0	13	13	-1.007.872
Epe	32.351	-1	-5	-6	92.614
Ermelo	26.045	0	-33	-33	501.227
Etten-Leur	42.357	0	6	6	-108.250
Ferwerderadiel	8.790	-1	2	1	-7.422
Franekeradeel	20.445	0	-7	-7	77.614
De Friese Meren	51.414	0	-8	-8	223.991
Geertruidenberg	21.571	0	-2	-2	20.069
Geldermalsen	26.300	0	-3	-3	45.660
Geldrop-Mierlo	38.854	0	5	5	-101.465
Gemert-Bakel	29.315	0	-8	-8	115.711
Gennep	17.286	2	-31	-29	249.949
Giessenlanden	14.442	0	1	1	-5.454
Gilze en Rijen	26.069	-1	21	20	-259.592
Goeree-Overflakkee	48.245	0	-15	-15	347.495
Goes	36.954	1	-26	-25	465.818
Goirle	23.098	0	2	2	-27.182
Gorinchem	35.242	0	-17	-17	307.053
Gouda	70.941	0	17	17	-615.538
Graft-De Rijk	6.452	-1	31	30	-95.995
Grave	12.695	2	-20	-18	117.253
's-Gravenhage	508.940	0	-11	-11	2.794.542
Groesbeek	18.977	1	13	14	-131.931
Groningen	198.317	2	-16	-14	1.382.815
Grootegast	12.165	0	-3	-3	18.998
Gulpen-Wittem	14.484	0	-16	-16	118.675
Haaksbergen	24.344	0	-2	-2	24.557
Haaren	13.587	1	2	3	-20.280
Haarlem	155.147	1	3	4	-285.339
Haarlemmerliede Spaarnw	5.535	-1	37	36	-101.231
Haarlemmermeer	144.061	0	7	7	-501.637
Halderberge	29.340	0	-4	-4	56.374
Hardenberg	59.577	0	-10	-10	306.316
Harderwijk	45.732	0	-3	-3	76.211
Hardinxveld-Giessendam	17.758	0	0	0	6.399

Herverdeeeffecten per inwoner en overgangsregeling 2015					
Gemeente	Inwoners	IU Wmo	Groot onderhoud	Totaal	Suppletie-uitkering
Haren	18.782	1	-32	-31	294.942
Harlingen	15.821	0	-11	-11	79.881
Hatterij	11.732	-1	11	10	-57.923
Heemskerk	39.088	0	12	12	-227.911
Heemstede	26.364	0	11	11	-143.335
Heerde	18.490	0	-4	-4	37.451
Heerenveen	49.899	-1	-3	-4	80.769
Heerhugowaard	53.307	0	3	3	-75.887
Heerlen	88.259	1	-12	-11	471.744
Heeze-Leende	15.353	1	-7	-6	50.790
Heiloo	22.636	0	13	13	-147.983
Den Helder	56.597	3	-34	-31	1.060.631
Hellendoorn	35.711	0	-10	-10	168.831
Hellevoetsluis	38.953	0	1	1	-25.344
Helmond	89.256	0	8	8	-357.291
Hendrik-Ido-Ambacht	28.911	0	18	18	-253.430
Hengelo O	80.957	-1	8	7	-292.168
's-Hertogenbosch	143.733	0	3	3	-201.058
Heumen	16.334	0	11	11	-93.009
Heusden	43.165	-1	-3	-4	84.981
Hillegom	20.944	0	16	16	-172.267
Hilvarenbeek	15.092	0	11	11	-76.607
Hilversum	86.426	1	3	4	-161.423
Hof van Twente	34.997	1	-7	-6	121.735
Hollands Kroon	47.502	0	0	0	14.882
Hoogeveen	54.664	0	-8	-8	220.056
Hoogezand-Sappemeer	34.304	0	4	4	-66.936
Hoorn	71.703	0	-10	-10	346.536
Horst aan de Maas	41.727	0	-8	-8	174.170
Houten	48.421	0	9	9	-220.753
Huizen	41.245	0	1	1	-30.820
Hulst	27.388	0	-12	-12	156.011
IJsselstein	34.275	0	8	8	-130.477
Kaag en Braassem	25.745	-1	18	17	-223.219
Kampen	51.092	0	-8	-8	212.458
Kapelle	12.500	0	-1	-1	8.938
Katwijk	62.782	0	10	10	-322.053
Kerkrade	46.784	2	-15	-13	291.128
Koggenland	22.485	0	7	7	-67.801
Kollumerland en Nwkruiel	12.878	0	-10	-10	66.654
Korendijk	10.702	0	15	15	-77.452
Krimpen aan den IJssel	28.825	0	12	12	-175.430
Laarbeek	21.802	0	9	9	-92.214
Landerd	15.266	0	5	5	-36.991
Landgraaf	37.573	0	6	6	-105.840

Herverdeeeffecten per inwoner en overgangsregeling 2015					
Gemeente	Inwoners	IU Wmo	Groot onderhoud	Totaal	Suppletie-uitkering
Landsmeer	10.444	0	33	33	-171.713
Langedijk	26.935	0	14	14	-187.861
Lansingerland	57.122	0	12	12	-344.798
Laren	10.862	1	-15	-14	76.761
Leek	19.597	0	-10	-10	99.600
Leerdam	20.590	0	0	0	6.473
Leeuwarden	107.342	0	6	6	-290.695
Leeuwarderadeel	10.278	0	4	4	-19.604
Leiden	121.163	1	11	12	-717.281
Leiderdorp	26.813	0	21	21	-284.663
Leidschendam-Voorburg	73.356	0	8	8	-278.649
Lelystad	76.142	0	-1	-1	52.455
Leudal	36.219	0	-10	-10	177.325
Leusden	28.997	0	8	8	-119.410
Lingewaal	11.060	-1	7	6	-33.749
Lingewaard	45.776	0	2	2	-44.054
Lisse	22.336	-1	12	11	-123.407
Littenseradiel	10.926	0	6	6	-27.906
Lochem	33.248	0	-7	-7	115.564
Loon op Zand	23.080	0	18	18	-207.057
Lopik	13.999	0	5	5	-30.800
Loppersum	10.196	-1	3	2	-13.534
Losser	22.612	0	-1	-1	21.115
Maasdonk	11.242	-1	4	3	-17.586
Maasdriel	24.156	-1	11	10	-124.372
Maasgouw	23.907	0	6	6	-69.552
Maassluis	32.080	-1	11	10	-161.437
Maastricht	122.488	0	11	11	-701.629
De Marne	10.209	0	-1	-1	5.198
Marum	10.378	0	2	2	-10.040
Medemblik	43.320	0	1	1	-6.057
Meerssen	19.254	0	-5	-5	45.054
Menameradiel	13.673	0	1	1	-3.308
Menterwolde	12.258	0	12	12	-69.140
Meppel	32.867	0	-11	-11	193.621
Middelburg	47.642	-1	-8	-9	201.686
Midden-Delfland	18.456	0	24	24	-218.449
Midden Drenthe	33.366	0	-10	-10	163.574
Mill en Sint Hubert	10.850	-1	3	2	-11.635
Millingen aan de Rijn	5.876	0	12	12	-35.090
Moerdijk	36.729	0	6	6	-104.664
Molenwaard	29.032	0	11	11	-149.369
Montferland	34.987	-1	0	-1	20.743
Montfoort U	13.639	0	4	4	-29.810
Mook en Middelaar	7.796	-1	7	6	-25.481

Herverdeeeffecten per inwoner en overgangsregeling 2015					
Gemeente	Inwoners	IU Wmo	Groot onderhoud	Totaal	Suppletie-uitkering
Muiden	6.287	0	22	22	-67.666
Naarden	17.205	0	12	12	-105.498
Neder-Betuwe	22.555	-1	-3	-4	41.603
Nederlek	14.075	0	7	7	-51.762
Nederweert	16.751	-1	10	9	-78.107
Neerijnen	12.020	0	5	5	-28.088
Nieuwegein	61.038	0	9	9	-267.846
Nieuwkoop	27.104	0	18	18	-246.094
Nijkerk	40.638	0	-2	-2	34.004
Nijmegen	168.292	0	21	21	-1.741.777
Noord-Beveland	7.530	0	-25	-25	93.932
Noordenveld	31.087	1	-2	-1	10.826
Noordoostpolder	46.356	0	-6	-6	146.905
Noordwijk	25.691	0	1	1	-11.883
Noordwijkerhout	15.956	0	1	1	-2.290
Nuenen c.a.	22.620	0	8	8	-93.584
Nunspeet	26.680	0	-13	-13	173.578
Nuth	15.583	0	2	2	-17.450
Oegstgeest	22.910	1	-7	-6	65.720
Oirschot	17.980	4	-51	-47	911.849
Oisterwijk	25.802	-2	12	10	-137.233
Oldambt	38.560	0	-9	-9	162.945
Oldebroek	22.835	1	-11	-10	116.464
Oldenzaal	32.137	-1	-7	-8	119.779
Olst-Wijhe	17.770	0	0	0	5.366
Ommen	17.361	-1	-12	-13	110.290
Onderbanken	7.881	-1	17	16	-62.104
Oost Gelre	29.700	0	-10	-10	161.149
Oosterhout	53.717	0	7	7	-178.297
Ooststellingwerf	25.672	0	-8	-8	102.282
Oostzaan	9.139	-1	46	45	-203.975
Opmeer	11.368	0	-2	-2	15.415
Opsterland	29.863	0	-2	-2	36.494
Oss	84.954	0	-4	-4	187.866
Oud-Beijerland	23.715	0	-12	-12	137.024
Oude IJsselstreek	39.595	0	-3	-3	67.708
Ouder-Amstel	13.271	0	15	15	-101.323
Ouderkerk	8.211	-1	24	23	-97.124
Oudewater	9.873	-1	16	15	-77.165
Overbetuwe	46.665	0	4	4	-88.597
Papendrecht	32.117	0	5	5	-80.679
Peel en Maas	43.314	-1	1	0	-13.009
Pekela	12.706	-2	10	8	-50.414
Pijnacker-Nootdorp	51.071	0	21	21	-530.903
Purmerend	79.576	0	6	6	-237.228

Herverdeeeffecten per inwoner en overgangsregeling 2015					
Gemeente	Inwoners	IU Wmo	Groot onderhoud	Totaal	Suppletie-uitkering
Putten	23.872	-2	10	8	-92.889
Raalte	36.519	0	-9	-9	162.078
Reimerswaal	21.927	0	-5	-5	56.290
Renkum	31.580	2	-9	-7	119.414
Renswoude	4.924	0	15	15	-36.611
Reusel-De Mierden	12.713	-1	4	3	-18.526
Rheden	43.640	0	7	7	-150.237
Rhenen	19.116	0	1	1	-16.007
Ridderkerk	45.253	0	3	3	-55.837
Rijnwaarden	10.917	-1	8	7	-37.957
Rijssen-Holten	37.661	0	-6	-6	111.987
Rijswijk	47.634	0	15	15	-359.288
Roerdalen	20.832	0	2	2	-17.005
Roermond	56.929	0	-7	-7	182.408
De Ronde Venen	42.642	-1	22	21	-463.732
Roosendaal	77.027	0	2	2	-98.396
Rotterdam	618.357	0	-15	-15	4.911.302
Rozendaal	1.503	0	-46	-46	70.328
Rucphen	22.180	-1	8	7	-82.307
Schagen	45.978	0	-17	-17	390.696
Schermer	5.539	0	19	19	-53.283
Scherpenzeel	9.498	0	14	14	-65.479
Schiedam	76.450	0	22	22	-820.886
Schiermonnikoog	942	-4	-8	-12	5.250
Schijndel	23.360	-1	20	19	-224.160
Schinnen	12.901	-1	12	11	-70.537
Schoonhoven	11.903	0	-14	-14	83.801
Schouwen-Duiveland	33.852	-5	10	5	-86.090
Simpelveld	10.844	0	5	5	-29.806
Sint-Anthonis	11.691	0	-10	-10	58.152
Sint-Michiëlsgestel	28.121	0	-2	-2	27.236
Sint-Oedenrode	17.934	-1	8	7	-69.453
Sittard-Geleen	93.691	0	-1	-1	50.261
Sliedrecht	24.528	1	-11	-10	114.297
Slochteren	15.548	-1	9	8	-64.364
Sluis	23.820	-2	-12	-14	160.023
Smallingerland	55.467	0	-5	-5	156.465
Soest	45.493	0	1	1	-22.654
Someren	18.690	0	-2	-2	22.741
Son en Breugel	16.235	0	9	9	-75.326
Spijkenisse	72.561	0	11	11	-373.956
Stadskanaal	32.803	0	-8	-8	126.406
Staphorst	16.367	0	-5	-5	37.916
Stede Broec	21.485	0	-10	-10	107.201
Steenbergen	23.374	0	3	3	-40.115

Herverdeeleffecten per inwoner en overgangsregeling 2015					
Gemeente	Inwoners	IU Wmo	Groot onderhoud	Totaal	Suppletie-uitkering
Steenwijkerland	43.350	1	-15	-14	308.512
Stein	25.390	-1	4	3	-48.169
Stichtse Vecht	63.856	0	4	4	-120.117
Strijen	8.683	0	9	9	-38.281
Sudwest Fryslan	84.180	0	-10	-10	428.666
Terneuzen	54.709	0	-8	-8	210.882
Terschelling	4.780	0	-38	-38	148.798
Texel	13.552	0	-39	-39	463.495
Teylingen	35.735	0	2	2	-48.284
Tholen	25.408	-1	0	-1	8.576
Tiel	41.775	0	-3	-3	64.837
Tilburg	210.270	0	7	7	-758.602
Tubbergen	21.206	-1	-3	-4	45.728
Twenterand	33.929	-1	-1	-2	26.057
Tynaarlo	32.493	1	-10	-9	142.080
Tytsjerksteradiel	31.973	0	-3	-3	42.496
Ubbergen	9.451	1	-9	-8	35.603
Uden	40.913	0	-1	-1	22.784
Uitgeest	13.234	0	21	21	-133.468
Uithoorn	28.418	0	4	4	-54.152
Urk	19.470	0	3	3	-25.131
Utrecht	328.164	0	-18	-18	2.975.703
Utrechtse Heuvelrug	47.951	0	-5	-5	118.448
Vaals	9.685	0	3	3	-14.873
Valkenburg aan de Geul	16.675	0	-8	-8	64.742
Valkenswaard	30.335	0	-1	-1	9.414
Veendam	27.792	0	-6	-6	87.102
Veenendaal	63.252	0	3	3	-94.764
Veere	21.868	0	-11	-11	125.583
Veghel	37.464	0	-7	-7	121.967
Veldhoven	44.155	0	10	10	-221.813
Velsen	67.220	-1	13	12	-420.997
Venlo	100.428	0	0	0	3.588
Venray	43.112	0	0	0	-17.806
Vianen	19.596	0	5	5	-44.560
Vlaardingen	70.981	0	2	2	-76.217
Vlagtwedde	15.905	1	-21	-20	160.419
Vlieland	1.110	0	-33	-33	23.924
Vlissingen	44.444	0	13	13	-282.693
Vlist	9.694	0	34	34	-162.023
Voerendaal	12.454	-1	10	9	-55.897
Voorschoten	24.951	0	26	26	-316.997
Voorst	23.767	1	-5	-4	41.118
Vught	25.638	3	-27	-24	316.547
Waalre	16.765	0	11	11	-93.682

Herverdeeleffecten per inwoner en overgangsregeling 2015					
Gemeente	Inwoners	IU Wmo	Groot onderhoud	Totaal	Suppletie-uitkering
Waalwijk	46.498	0	-3	-3	81.834
Waddinxveen	25.508	-1	24	23	-296.762
Wageningen	37.429	-1	42	41	-773.421
Wassenaar	25.675	1	-9	-8	103.169
Waterland	17.134	0	16	16	-139.235
Weert	48.721	0	-8	-8	184.175
Weesp	18.172	0	9	9	-78.172
Werkendam	26.387	0	-1	-1	18.038
West Maas en Waal	18.419	0	4	4	-39.271
Westerveld	18.933	0	-3	-3	29.513
Westervoort	15.138	0	13	13	-93.519
Westland	103.241	0	15	15	-757.557
Weststellingwerf	25.454	0	-4	-4	46.724
Westvoorne	13.964	1	-12	-11	83.318
Wierden	23.909	0	4	4	-46.430
Wijchen	41.043	-1	4	3	-65.841
Wijdmeren	23.187	0	6	6	-75.101
Wijk bij Duurstede	23.043	0	11	11	-116.665
Winsum	13.850	0	-3	-3	23.950
Winterswijk	28.881	-1	-1	-2	27.770
Woensdrecht	21.621	1	-13	-12	124.988
Woerden	50.577	-1	10	9	-227.719
De Wolden	23.583	0	-3	-3	38.129
Wormerland	15.777	0	29	29	-225.544
Woudenberg	12.422	0	9	9	-57.151
Woudrichem	14.425	0	0	0	1.246
Zaanstad	150.598	0	15	15	-1.143.912
Zaltbommel	27.182	0	-5	-5	68.762
Zandvoort	16.575	-1	34	33	-271.964
Zederik	13.656	0	-1	-1	11.908
Zeevang	6.341	0	30	30	-94.628
Zeewolde	21.499	0	2	2	-21.189
Zeist	61.250	3	-32	-29	899.739
Zevenaar	32.283	0	-1	-1	16.372
Zoetermeer	123.561	0	2	2	-128.482
Zoeterwoude	8.075	1	4	5	-17.891
Zuidhorn	18.775	0	-5	-5	51.084
Zuidplas	40.892	-1	15	14	-296.809
Zundert	21.399	0	4	4	-41.549
Zutphen	47.164	0	-8	-8	175.278
Zwartewaterland	22.167	-1	6	5	-61.944
Zwijndrecht	44.547	0	4	4	-75.299
Zwolle	123.159	1	3	4	-194.700
Totaal	16.829.289				4.916.779

Bijlage 2.4.4 Overzicht aantal bedrijfsvestigingen

Overzicht aantal bedrijfsvestigingen			
Gemeente	Aantal 2014	Gemeente	Aantal 2014
Aa en Hunze	1.846	Brielle	1.017
Aalburg	1.154	Bronckhorst	3.259
Aalsmeer	2.352	Brummen	1.359
Aalten	1.715	Brunssum	1.145
Achtkarspelen	1.889	Bunnik	1.248
Alblasserdam	1.266	Bunschoten	1.529
Albrandswaard	1.437	Buren	2.503
Alkmaar	6.069	Bussum	2.922
Almelo	3.612	Capelle aan den IJssel	3.861
Almere	10.727	Castricum	2.171
Alphen aan den Rijn	7.159	Coevorden	2.509
Alphen-Chaam	968	Cranendonck	1.600
Ameland	511	Cromstrijen	991
Amersfoort	9.991	Cuijk	1.487
Amstelveen	5.299	Culemborg	1.898
Amsterdam	70.498	Dalfsen	2.200
Apeldoorn	9.692	Dantumadiel	1.114
Appingedam	503	De Bilt	3.377
Arnhem	9.386	De Friese Meren	4.541
Assen	3.445	De Marne	812
Asten	1.414	De Ronde Venen	3.830
Baarle-Nassau	722	De Wolden	2.168
Baarn	2.078	Delft	5.643
Barendrecht	3.253	Delfzijl	1.364
Barneveld	5.032	Den Helder	2.400
Bedum	592	Deurne	2.493
Beek	1.170	Deventer	5.543
Beemster	874	Diemen	1.616
Beesel	658	Dinkelland	2.221
Bellingwedde	611	Doesburg	606
Bergambacht	830	Doetinchem	3.758
Bergeijk	1.684	Dongen	1.619
Bergen L	850	Dongeradeel	1.636
Bergen NH	2.411	Dordrecht	6.827
Bergen op Zoom	3.820	Drechterland	1.427
Berkelland	3.423	Drimmelen	1.923
Bernheze	2.327	Dronten	2.904
Bernisse	812	Druuten	1.286
Best	1.901	Duiven	1.522
Beuningen	1.552	Echt-Susteren	2.174
Beverwijk	2.814	Edam-Volendam	2.395
Binnenmaas	1.947	Ede	8.236
Bladel	1.579	Eemnes	863
Blaricum	820	Eemsmond	1.064
Bloemendaal	1.737	Eersel	1.522
Bodegraven-Reeuwijk	2.746	Eijsden-Margraten	1.677
Boekel	860	Eindhoven	13.927
Borger-Odoorn	1.742	Elburg	1.440
Borne	1.404	Emmen	6.235
Borsele	1.683	Enkhuizen	1.258
Boxmeer	1.881	Enschede	8.374
Boxtel	2.013	Epe	2.376
Breda	12.453	Ermelo	1.873

Overzicht aantal bedrijfsvestigingen			
Gemeente	Aantal 2014	Gemeente	Aantal 2014
Etten-Leur	2.671	Hollands Kroon	3.824
Ferwerderadiel	630	Hoogeveen	3.360
Franekeradeel	1.377	Hoogezand-Sappemeer	1.510
Geertruidenberg	1.474	Hoorn	4.361
Geldermalsen	2.351	Horst aan de Maas	3.033
Geldrop-Mierlo	2.313	Houten	3.519
Gemert-Bakel	2.172	Huizen	2.942
Gennep	1.022	Hulst	1.758
Giessenlanden	1.245	IJsselstein	2.093
Gilze en Rijen	1.671	Kaag en Braassem	2.028
Goeree-Overflakkee	3.431	Kampen	3.274
Goes	2.678	Kapelle	829
Goirle	1.442	Katwijk	3.169
Gorinchem	2.405	Kerkrade	1.999
Gouda	3.898	Koggenland	1.745
Graft-De Rijk	518	Kollumerland en Nwkruidl	966
Grave	718	Korendijk	748
Groesbeek	1.114	Krimpen aan den IJssel	1.597
Groningen	11.134	Laarbeek	1.580
Grootegast	971	Landerd	1.232
Gulpen-Wittem	1.063	Landgraaf	1.583
Haaksbergen	1.747	Landsmeer	848
Haaren	1.168	Langedijk	1.714
Haarlem	11.172	Lansingerland	4.063
Haarlemmerliede Spaarnw	422	Laren	1.249
Haarlemmermeer	11.273	Leek	1.434
Halderberge	2.093	Leerdam	1.242
Hardenberg	3.938	Leeuwarden	6.121
Harderwijk	2.880	Leeuwarderadeel	578
Hardinxveld-Giessendam	1.200	Leiden	6.896
Haren	1.268	Leiderdorp	1.497
Harlingen	1.088	Leidschendam-Voorburg	4.060
Hattem	727	Lelystad	4.673
Heemskerk	1.930	Leudal	2.558
Heemstede	2.021	Leusden	2.177
Heerde	1.101	Lingewaal	876
Heerenveen	3.489	Lingewaard	2.712
Heerhugowaard	3.050	Lisse	1.483
Heerlen	4.328	Littenseradiel	1.057
Heeze-Leende	1.360	Lochem	2.803
Heiloo	1.394	Loon op Zand	1.558
Hellendoorn	2.159	Lopik	1.336
Hellevoetsluis	1.850	Loppersum	757
Helmond	4.977	Losser	1.420
Hendrik-Ido-Ambacht	1.573	Maasdonk	1.004
Hengelo O	4.850	Maasdriel	2.370
het Bildt	702	Maasgouw	1.662
Heumen	1.099	Maassluis	1.450
Heusden	3.020	Maastricht	7.021
Hillegom	1.358	Marum	817
Hilvarenbeek	1.357	Medemblik	3.377
Hilversum	6.848	Meerssen	1.166
Hof van Twente	2.969	Menameradiel	892

Overzicht aantal bedrijfsvestigingen			
Gemeente	Aantal 2014	Gemeente	Aantal 2014
Menterwolde	672	Peel en Maas	2.808
Meppel	2.187	Pekela	534
Middelburg	2.664	Pijnacker-Nootdorp	3.075
Midden Drenthe	2.503	Purmerend	4.024
Midden-Delfland	1.232	Putten	2.037
Mill en Sint Hubert	866	Raalte	2.560
Millingen aan de Rijn	270	Reimerswaal	1.484
Moerdijk	2.967	Renkum	2.042
Molenwaard	2.192	Renswoude	536
Montferland	2.317	Reusel-De Mierden	1.056
Montfoort U	1.140	Rheden	2.428
Mook en Middelaar	501	Rhenen	1.346
Muiden	561	Ridderkerk	2.758
Naarden	1.687	Rijnwaarden	602
Neder-Betuwe	1.895	Rijssen-Holtten	2.348
Nederlek	932	Rijswijk	3.088
Nederweert	1.465	Roerdalen	1.148
Neerijnen	1.200	Roermond	3.638
Nieuwegein	3.821	Roosendaal	4.817
Nieuwkoop	2.152	Rotterdam	38.061
Nijkerk	3.226	Rozendaal	111
Nijmegen	9.257	Rucphen	1.769
Noord-Beveland	673	Schagen	3.589
Noordenveld	2.133	Schermer	569
Noordoostpolder	3.896	Scherpenzeel	686
Noordwijk	2.015	Schiedam	4.063
Noordwijkerhout	1.233	Schiermonnikoog	105
Nuenen c.a.	1.744	Schijndel	1.858
Nunspeet	1.966	Schinnen	801
Nuth	1.066	Schoonhoven	800
Oegstgeest	1.309	Schouwen-Duiveland	2.940
Oirschot	1.539	's-Gravenhage	33.613
Oisterwijk	2.195	's-Hertogenbosch	10.811
Oldambt	2.111	Simpelveld	547
Oldebroek	1.693	Sint-Anthonis	1.039
Oldenzaal	1.971	Sint-Michielsgestel	2.209
Olst-Wijhe	1.292	Sint-Oedenrode	1.508
Ommen	1.434	Sittard-Geleen	5.387
Onderbanken	389	Sliedrecht	1.474
Oost Gelre	2.043	Slochteren	1.108
Oosterhout	3.713	Sluis	2.315
Ooststellingwerf	1.824	Smallingerland	3.336
Oostzaan	623	Soest	3.569
Opmeer	940	Someren	1.615
Opsterland	2.216	Son en Breugel	1.358
Oss	5.635	Spijkenisse	2.804
Oud-Beijerland	1.573	Stadskanaal	1.883
Oude IJsselstreek	2.612	Staphorst	1.496
Ouder-Amstel	927	Stede Broec	1.087
Ouderkerk	624	Steenbergen	1.647
Oudewater	955	Steenwijkerland	3.194
Overbetuwe	3.283	Stein	1.287
Papendrecht	1.750	Stichtse Vecht	4.715

Overzicht aantal bedrijfsvestigingen			
Gemeente	Aantal 2014	Gemeente	Aantal 2014
Strijen	720	Westervoort	682
Sudwest Fryslan	6.643	Westland	8.692
Ten Boer	491	Weststellingwerf	2.029
Terneuzen	3.215	Westvoorne	1.027
Terschelling	546	Wierden	1.641
Texel	1.614	Wijchen	2.730
Teylingen	2.257	Wijdmeren	2.313
Tholen	1.744	Wijk bij Duurstede	1.714
Tiel	2.680	Winsum	876
Tilburg	11.555	Winterswijk	2.110
Tubbergen	1.852	Woensdrecht	1.260
Twenterand	2.058	Woerden	4.015
Tynaarlo	2.090	Wormerland	1.059
Tytsjerksteradiel	2.004	Woudenberg	1.033
Ubbergen	654	Woudrichem	1.121
Uden	3.117	Zaanstad	8.860
Uitgeest	811	Zaltbommel	2.401
Uithoorn	1.962	Zandvoort	1.295
Urk	1.183	Zederik	1.243
Utrecht	22.510	Zeevang	559
Utrechtse Heuvelrug	4.278	Zeewolde	1.912
Vaals	534	Zeist	4.681
Valkenburg aan de Geul	1.230	Zevenaar	1.858
Valkenswaard	2.200	Zoetermeer	6.154
Veendam	1.415	Zoeterwoude	705
Veenendaal	4.169	Zuidhorn	1.230
Veere	1.979	Zuidplas	2.956
Veghel	2.859	Zundert	1.758
Veldhoven	2.633	Zutphen	2.748
Velsen	3.919	Zwartewaterland	1.540
Venlo	5.755	Zwijndrecht	2.632
Venray	2.445	Zwolle	7.286
Vianen	1.465	Totaal	1.132.158
Vlaardingen	3.265		
Vlagtwedde	1.137		
Vlieland	142		
Vlissingen	1.992		
Vlist	899		
Voerendaal	762		
Voorschoten	1.430		
Voorst	1.881		
Vught	1.893		
Waalre	1.152		
Waalwijk	3.534		
Waddinxveen	1.671		
Wageningen	1.985		
Wassenaar	1.909		
Waterland	1.288		
Weert	3.254		
Weesp	1.501		
Werkendam	2.111		
West Maas en Waal	1.592		
Westerveld	1.613		

Bijlage 2.4.5 Suppletie-uitkering Bommenregeling

Suppletie-uitkering Bommenregeling		
Gemeente	2014	Toegekend bedrag (70%)
Albrandswaard	53.500	37.450
Amersfoort	918.000	642.600
Apeldoorn	4.525.000	3.167.500
Appingedam	120.933	84.653
Assen	173.533	121.473
Baarle-Nassau	259.013	181.309
Bergen L	65.915	46.141
Bernheze	185.073	129.551
Beuningen	350.000	245.000
Boxmeer	520.125	364.088
Bronckhorst	63.000	44.100
Bunnik	86.000	60.200
Coevorden	24.158	16.911
Delfzijl	907.500	635.250
Deurne	60.673	42.471
Deventer	104.532	73.172
Dronten	431.000	301.700
Enschede	2.133.589	1.493.512
Epe	213.725	149.607
Gilze en Rijen	717.838	502.486
Gouda	1.419.230	993.461
Haaren	53.909	37.736
Haarlemmerliede Spaarnw	38.891	27.224
Haarlemmermeer	1.100.000	770.000
Harderwijk	72.100	50.470
Heerde	462.715	323.901
Hellendoorn	337.337	236.136
Hellevoetsluis	1.765.850	1.236.095
Helmond	48.173	33.721
Heusden	436.405	305.484
Maasgouw	229.900	160.930
Nederweert	54.140	37.898
Nieuwkoop	31.300	21.910
Oisterwijk	305.000	213.500
Ommen	5.748	4.024
Oss	85.111	59.578
Oude IJsselstreek	125.000	87.500
Rijnwaarden	166.000	116.200
Roosendaal	165.285	115.699
Sliedrecht	1.136.300	795.410
Stichtse Vecht	6.769.228	4.738.460
Tynaarlo	228.364	159.855
Ubbergen	6.990	4.893
Uden	287.257	201.080
Utrecht	768.766	538.137
Velsen	39.344	27.541
Vught	1.944.466	1.361.126
Werkendam	1.409.348	986.544
Woudenberg	63.288	44.302
Totaal	31.468.550	22.027.985

Bijlage 2.5.1 Ontwikkeling uitkeringsfactor

Het begrip uitkeringsfactor

Op diverse plaatsen in deze circulaire wordt de term uitkeringsfactor genoemd, de voor alle gemeenten gelijke vermenigvuldigingsfactor. De berekening van de uitkeringsfactor is gebaseerd op twee grootheden. De eerste is globaal genomen de som van de algemene uitkering en de ozb-maatstaf, een bedrag van ongeveer € 17 miljard. De tweede is de zogenaamde uitkeringsbasis, ongeveer € 12 miljard. Dat bedrag wordt verkregen door van alle maatstaven de aantallen te vermenigvuldigen met het bijbehorende bedrag per eenheid (de uitkomst hiervan heet de -landelijke - uitkeringsbasis; er is ook een uitkeringsbasis voor elke gemeente: het product van de gemeentelijke aantallen en de bedragen per eenheid). Beide grootheden worden op elkaar gedeeld om uit te komen op de uitkeringsfactor, die nu ongeveer 1,400 à 1,500 bedraagt. Afronding op drie decimalen is gebruikelijk.

De uitkeringsfactor speelt bij de verdeling van bedragen steeds een rol en is daardoor aan veranderingen onderhevig. Die ontstaan – meer bijzondere oorzaken als veranderingen in het verdeelstelsel buiten beschouwing latend - door twee oorzaken:

1. Mutaties in de algemene uitkering

Sommige mutaties in de algemene uitkering worden over de gemeenten verdeeld naar rato van de gemeentelijke uitkeringsbasis. Dit gebeurt door de uitkeringsfactor te verhogen (bij een toevoeging) of te verlagen (bij een uitname). Deze verdeelwijze illustreert ook het praktische nut van de uitkeringsfactor. Het alternatief om hetzelfde effect voor de verdeling te bereiken zou zijn om alle bedragen per eenheid met een gelijk percentage te verhogen of te verlagen.

2. Veranderingen in het aantal eenheden van de maatstaven

Door de groei van bijvoorbeeld het aantal inwoners neemt de uitkeringsbasis toe. Door een verlaging van de uitkeringsfactor wordt er voor gezorgd dat niet meer algemene uitkering wordt uitgekeerd dan beschikbaar is. Opnieuw geldt dat zonder uitkeringsfactor alle bedragen per eenheid zouden moeten worden verlaagd om hetzelfde effect te bereiken. Verlaging van het bedrag per inwoner zou even eenvoudig zijn als verlaging van de uitkeringsfactor, maar die verdeelwijze doet geen recht aan de beoogde dynamiek van de verdeling.

Toelichting uitkomst uitkeringsfactoren

In paragraaf 2.5 is in tabel 2.5.1 een nieuwe raming van de uitkeringsfactoren 2014-2019 opgenomen. Om gemeenten inzicht te geven in de ontwikkeling volgen hierna twee tabellen. Daarin is de ontwikkeling opgenomen ten opzichte van de septembercirculaire 2013 (verticale toelichting) en van het ene naar het andere uitkeringsjaar (horizontale toelichting).

Verticale toelichting

Onderstaande tabel laat de ontwikkeling van de uitkeringsfactor zien ten opzichte van de stand

septembercircularie 2013.

Ontwikkeling uitkeringsfactor 2014-2019 ten opzichte van de septembercircularie 2013

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
stand septembercircularie 2013	1,488	1,440	1,426	1,419	1,402	-
<i>mutaties december 2013</i>						
uitdeling verdeelreserve 2013	0,001	0,001	0,001	0,001	0,001	
mutatie accres 2013	0,007					
<i>mutaties deze circularie</i>						
mutatie accres	-0,014	0,013	0,024	0,026	0,028	
Verkenning Informatievoorziening Sociaal Domein	-0,001					
groeiopgave Almere		-0,001	-0,001	-0,001	-0,001	
onderwijshuisvesting		-0,022	-0,022	-0,022	-0,022	
uitkeringsbasis/OZB	-0,003	0,000	-0,002	-0,005	-0,006	
uitkeringsfactor stand deze circularie						
- bestaande verdeling	1,478					
- nieuwe verdeling	1,479	1,431	1,426	1,418	1,402	1,386

Voor 2014 en 2015 daalt de uitkeringsfactor ten opzichte van de septembercircularie 2013, voor 2014 met name door een lager accres en voor 2015 met name door de uitname € 256 miljoen onderwijshuisvesting (zie de tabellen 2.2.1 en 2.3.1). In de jaren daarna is nauwelijks sprake van een verandering. Tegenover de verlaging door bijvoorbeeld de uitname onderwijshuisvesting staan hogere accessen.

Ontwikkelingen in de uitkeringsbasis leiden in 2014 tot een daling van de uitkeringsfactor met drie punten: een punt door een lagere raming van de waarde woningen en niet-woningen bij de OZB-maatstaven, een punt door een hogere raming van het aantal bijstandsontvangers en per saldo een punt diverse andere wijzigingen. Hieronder staat een overzicht van de ramingen van de maatstaf bijstandsontvangers stand september 2013 en stand deze circularie (het jaar 2019 wordt voor het eerst geraamd).

	2014	2015	2016	2017	2018
stand septembercirc.	382.248	420.397	442.465	466.700	485.592
stand deze circ.	384.113	423.631	448.392	476.245	497.811

De raming van deze maatstaf bij deze circularie voor 2014 is gebaseerd op gegevens van het CBS (Statline). Deze gegevens zijn gecorrigeerd voor administratieve vertragingen. Voor de verdere jaren hebben wij gebruik gemaakt van groeifactor (stand MN, SZW).

Horizontale toelichting

Onderstaande tabel geeft de ontwikkeling weer van de uitkeringsfactoren voor de jaren 2014 tot en met 2019.

Ontwikkeling uitkeringsfactor 2014-2019 van jaar op jaar

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
uitkeringsfactor, jaar t	1,479	1,431	1,426	1,418	1,402	1,386
verschil ten opzichte van jaar t-1		-0,048	-0,005	-0,008	-0,016	-0,016
waarvan:						
- algemene mutaties		-0,029	0,011	0,010	-0,002	-0,002
- verdeelreserve		-0,001	-0,001	-0,001	-0,001	-0,001
- ontwikkeling uitkeringsbasis (inclusief OZB)		-0,017	-0,015	-0,016	-0,014	-0,013
- overige ontwikkelingen		-0,001	0,000	-0,001	0,001	0,000

In elk jaar daalt de uitkeringsfactor ten opzichte van het voorafgaande jaar. Voor alle jaren heeft dat de gebruikelijke oorzaak van de uitkeringsbasis. In 2015 is dat ook door het effect van de uitname € 256 miljoen onderwijshuisvesting.

Per saldo hebben de ontwikkelingen in de uitkeringsbasis (inclusief de OZB-maatstaven) van 2014 op 2015 een neerwaarts effect op de uitkeringsfactor van 17 punten. Daarvan ontstaan 15 punten door de raming van het aantal bijstandsontvangers. De overige maatstaven (exclusief de OZB-maatstaven) zorgen samen voor een neerwaarts effect van zeven punten. Daar tegenover staat een opwaarts effect van vijf punten bij de OZB-maatstaven. Dat bestaat uit de groei van het areaal (twee punten) en het effect van de aanpassing van de rekentarieven (zie paragraaf 2.4.3 van deze circulaire; drie punten).

In onderstaande tabel zijn voor gemeenten die hun begroting in constante prijzen opstellen de uitkeringsfactoren uitgedrukt in constante prijzen.

Uitkeringsfactor 2016-2019 in constante prijzen 2015

	2016	2017	2018	2019
omvang algemene uitkering, jaar t-1	14.930,6	15.169,4	15.269,7	15.256,2
loon-/prijsmutatie (cumulatief)	112,0	75,8	76,3	76,3
loon-/prijsmutatie	112,0	187,8	264,2	340,5
één punt uitkeringsfactor, jaar t (mln euro)	12,1	12,3	12,4	12,6
loon-/prijsmutatie cumulatief (in punten UF)	9	15	21	27
uitkeringsfactoren in lopende prijzen	1,426	1,418	1,402	1,386
af: nominale ontwikkeling	0,009	0,015	0,021	0,027
uitkeringsfactoren in constante prijzen	1,417	1,403	1,381	1,359
	0,75%	0,50%	0,50%	0,50%

Bijlage 2.5.2 Volumina maatstaven 2014-2019

Tabel 1 bevat de volumina van de voornaamste dynamische maatstaven van het gemeentefonds. Deze vormen de grondslag voor de ramingen van de uitkeringsbasis en de uitkeringsfactoren van de jaren 2014 tot en met 2019.

Tabel 1 Volumina maatstaven 2014-2019 (ramingen mei 2014)

Maatstaven	2014	2015	2016
- OZB	1.855.031.350.000	1.817.080.064.204	1.837.419.253.156
- inwoners	16.829.289	16.871.473	16.919.077
- jongeren	3.846.040	3.820.250	3.803.932
- ouderen	2.919.024	3.001.383	3.080.213
- ouderen 75-85 jaar	910.275	930.229	952.343
- huishoudens met een laag inkomen	2.303.928	2.320.560	2.336.804
- bijstandsontvangers	384.113	423.631	448.392
- uitkeringsontvangers	1.327.910	1.364.348	1.384.394
- minderheden	1.337.809	1.353.593	1.369.563
- eenouderhuishoudens	531.348	535.568	537.018
- huishoudens		7.911.849	7.976.502
- leerlingen (V)SO (gew ogen)	379.720	379.454	379.272
- leerlingen VO (gew ogen)	730.853	739.808	748.873
- oppervlakte bebouwing totaal	108.579	111.686	113.490
- woonruimten	7.944.580	7.761.070	7.815.397
- omgevingsadressendichtheid	15.213.956	15.072.465	15.289.264
- bedrijfstvestigingen	1.132.158	1.591.902	1.591.902

Maatstaven	2017	2018	2019
- OZB	1.857.987.877.680	1.878.788.546.864	1.899.823.899.710
- inwoners	16.969.920	17.025.332	17.080.218
- jongeren	3.790.979	3.780.318	3.765.771
- ouderen	3.155.469	3.235.125	3.311.447
- ouderen 75-85 jaar	970.628	992.901	1.026.146
- huishoudens met een laag inkomen	2.353.161	2.369.634	2.386.221
- bijstandsontvangers	476.245	497.811	518.336
- uitkeringsontvangers	1.381.367	1.365.662	1.357.099
- minderheden	1.385.721	1.402.069	1.418.611
- eenouderhuishoudens	538.437	539.632	540.627
- huishoudens	8.041.697	8.107.440	8.173.736
- leerlingen (V)SO (gew ogen)	379.121	379.027	378.975
- leerlingen VO (gew ogen)	758.048	767.336	776.737
- oppervlakte bebouwing totaal	115.479	117.490	119.518
- woonruimten	7.870.105	7.925.196	7.980.672
- omgevingsadressendichtheid	15.516.294	15.741.282	15.969.990
- bedrijfstvestigingen	1.591.902	1.591.902	1.591.902

Doorgaans zijn volumina mutaties van jaar tot jaar gebaseerd op de groei van de aantallen inwoners en woonruimten. Tabel 2 geeft een overzicht van de geraamde procentuele groei van deze maatstaven in de jaren 2014 tot en met 2019.

Tabel 2 Raming groeipercentages: inwoners en woonruimten 2014-2019

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
- inwoners	0,30%	0,25%	0,28%	0,30%	0,33%	0,32%
- woonruimten	0,49%					
- woonruimten		0,70%	0,70%	0,70%	0,70%	0,70%

Bijlage 3.3.2a Verdeling deelfonds sociaal domein: Wmo 2015

Verdeling deelfonds sociaal domein: Wmo 2015			
Gemeente	Bedrag 2015 alle gemeenten	Bedrag 2015 centrumgemeenten	Totaal
Aa en Hunze	3.646.136	0	3.646.136
Aalburg	1.399.093	0	1.399.093
Aalsmeer	2.591.714	0	2.591.714
Aalten	3.939.026	0	3.939.026
Achtkarspelen	4.712.319	0	4.712.319
Alblasserdam	2.817.771	0	2.817.771
Albrandswaard	1.780.066	0	1.780.066
Alkmaar	12.929.495	18.911.867	31.841.361
Almelo	15.660.293	15.002.588	30.662.881
Almere	15.778.924	40.879.548	56.658.472
Alphen aan den Rijn	10.545.844	0	10.545.844
Alphen-Chaam	1.184.164	0	1.184.164
Ameland	247.913	0	247.913
Amersfoort	16.356.214	31.324.751	47.680.965
Amstelveen	8.061.283	0	8.061.283
Amsterdam	70.332.880	113.820.479	184.153.358
Apeldoorn	25.599.439	38.872.720	64.472.159
Appingedam	2.269.175	0	2.269.175
Arnhem	22.433.168	60.657.036	83.090.204
Assen	12.428.107	25.027.062	37.455.169
Asten	2.048.297	0	2.048.297
Baarle-Nassau	1.276.963	0	1.276.963
Baarn	3.011.620	0	3.011.620
Barendrecht	3.680.659	0	3.680.659
Barneveld	7.132.649	0	7.132.649
Bedum	1.362.211	0	1.362.211
Beek	2.928.121	0	2.928.121
Beemster	849.686	0	849.686
Beesel	2.663.434	0	2.663.434
Bellingwedde	1.845.651	0	1.845.651
Bergambacht	815.531	0	815.531
Bergeijk	2.032.712	0	2.032.712
Bergen L	1.715.581	0	1.715.581
Bergen NH	2.963.481	0	2.963.481
Bergen op Zoom	9.938.000	7.670.952	17.608.951
Berkelland	6.478.296	0	6.478.296
Bernheze	3.073.252	0	3.073.252
Bernisse	930.915	0	930.915
Best	2.821.422	0	2.821.422
Beuningen	2.735.836	0	2.735.836

Verdeling deelfonds sociaal domein: Wmo 2015			
Gemeente	Bedrag 2015 alle gemeenten	Bedrag 2015 centrumgemeenten	Totaal
Beverwijk	4.453.263	0	4.453.263
het Bildt	1.377.178	0	1.377.178
De Bilt	4.322.176	0	4.322.176
Binnenmaas	3.195.643	0	3.195.643
Bladel	2.259.122	0	2.259.122
Blaricum	1.018.054	0	1.018.054
Bloemendaal	1.907.323	0	1.907.323
Bodegraven-Reeuwijk	2.541.810	0	2.541.810
Boekel	1.269.477	0	1.269.477
Ten Boer	596.898	0	596.898
Borger-Odoorn	3.065.907	0	3.065.907
Borne	4.097.446	0	4.097.446
Borsele	2.468.233	0	2.468.233
Boxmeer	3.260.310	0	3.260.310
Boxtel	4.466.618	0	4.466.618
Breda	24.840.921	23.569.683	48.410.604
Brielle	1.012.862	0	1.012.862
Bronckhorst	6.343.742	0	6.343.742
Brummen	3.694.094	0	3.694.094
Brunssum	6.614.177	0	6.614.177
Bunnik	1.444.636	0	1.444.636
Bunschoten	2.081.316	0	2.081.316
Buren	2.448.689	0	2.448.689
Bussum	4.408.128	0	4.408.128
Capelle aan den IJssel	6.680.522	0	6.680.522
Castricum	3.141.865	0	3.141.865
Coevorden	6.266.635	0	6.266.635
Cranendonck	2.696.539	0	2.696.539
Cromstrijen	1.078.590	0	1.078.590
Cuijk	3.354.387	0	3.354.387
Culemborg	3.351.910	0	3.351.910
Dalfsen	3.155.068	0	3.155.068
Dantumadiel	3.691.894	0	3.691.894
Delft	10.408.559	18.107.402	28.515.960
Delfzijl	3.965.261	0	3.965.261
Deurne	3.562.329	0	3.562.329
Deventer	11.025.965	12.982.979	24.008.944
Diemen	2.567.613	0	2.567.613
Dinkelland	3.842.672	0	3.842.672
Doesburg	2.166.256	0	2.166.256

Verdeling deelfonds sociaal domein: Wmo 2015			
Gemeente	Bedrag 2015 alle gemeenten	Bedrag 2015 centrumgemeenten	Totaal
Doetinchem	9.510.003	26.434.381	35.944.385
Dongen	3.036.241	0	3.036.241
Dongeradeel	4.415.992	0	4.415.992
Dordrecht	15.779.812	24.702.158	40.481.971
Drechterland	1.783.347	0	1.783.347
Drimmelen	3.148.281	0	3.148.281
Dronten	4.313.472	0	4.313.472
Druten	2.219.595	0	2.219.595
Duiven	2.672.687	0	2.672.687
Echt-Susteren	5.549.722	0	5.549.722
Edam-Volendam	2.496.820	0	2.496.820
Ede	15.218.336	15.943.111	31.161.447
Eemnes	814.298	0	814.298
Eemsmond	3.897.021	0	3.897.021
Eersel	2.182.127	0	2.182.127
Eijsden-Margraten	3.596.648	0	3.596.648
Eindhoven	28.297.798	35.205.562	63.503.360
Elburg	3.408.680	0	3.408.680
Emmen	19.474.332	15.842.465	35.316.797
Enkhuizen	2.519.363	0	2.519.363
Enschede	24.921.972	34.729.962	59.651.934
Epe	5.199.174	0	5.199.174
Ermelo	3.647.879	0	3.647.879
Etten-Leur	6.057.893	0	6.057.893
Ferwerderadiel	1.195.264	0	1.195.264
Franekeradeel	4.405.082	0	4.405.082
De Friese Meren	6.886.749	0	6.886.749
Geertruidenberg	2.779.362	0	2.779.362
Geldermalsen	2.702.917	0	2.702.917
Geldrop-Mierlo	4.691.418	0	4.691.418
Gemert-Bakel	3.539.862	0	3.539.862
Gennep	2.472.454	0	2.472.454
Giessenlanden	1.950.288	0	1.950.288
Gilze en Rijen	3.264.622	0	3.264.622
Goeree-Overflakkee	6.208.826	0	6.208.826
Goes	5.760.026	0	5.760.026
Goirle	2.892.558	0	2.892.558
Gorinchem	4.533.371	0	4.533.371
Gouda	8.266.682	15.379.310	23.645.992
Graft-De Rijp	446.531	0	446.531

Verdeling deelfonds sociaal domein: Wmo 2015			
Gemeente	Bedrag 2015 alle gemeenten	Bedrag 2015 centrumgemeenten	Totaal
Grave	1.503.519	0	1.503.519
's-Gravenhage	63.076.966	67.795.597	130.872.563
Groesbeek	3.039.520	0	3.039.520
Groningen	25.912.127	56.535.363	82.447.490
Grootegast	1.945.049	0	1.945.049
Gulpen-Wittem	2.203.991	0	2.203.991
Haaksbergen	2.718.897	0	2.718.897
Haaren	1.272.881	0	1.272.881
Haarlem	18.097.874	37.089.337	55.187.211
Haarlemmerliede Spaarnw	414.801	0	414.801
Haarlemmermeer	13.125.948	0	13.125.948
Halderberge	4.380.860	0	4.380.860
Hardenberg	9.287.561	0	9.287.561
Harderwijk	6.323.153	0	6.323.153
Hardinxveld-Giessendam	2.046.832	0	2.046.832
Haren	2.379.242	0	2.379.242
Harlingen	2.686.399	0	2.686.399
Hatterij	1.519.732	0	1.519.732
Heemskerk	3.908.961	0	3.908.961
Heemstede	3.118.594	0	3.118.594
Heerde	3.188.726	0	3.188.726
Heerenveen	9.108.576	0	9.108.576
Heerhugowaard	6.201.071	0	6.201.071
Heerlen	22.319.840	31.600.612	53.920.452
Heeze-Leende	1.536.994	0	1.536.994
Heiloo	2.380.930	0	2.380.930
Den Helder	8.341.803	6.722.302	15.064.104
Hellendoorn	5.654.766	0	5.654.766
Hellevoetsluis	3.565.275	0	3.565.275
Helmond	11.807.407	15.597.398	27.404.805
Hendrik-Ido-Ambacht	2.631.232	0	2.631.232
Hengelo O	14.152.599	0	14.152.599
's-Hertogenbosch	16.803.385	15.502.761	32.306.146
Heumen	2.023.063	0	2.023.063
Heusden	4.289.471	0	4.289.471
Hillegom	2.751.460	0	2.751.460
Hilvarenbeek	1.495.244	0	1.495.244
Hilversum	12.260.285	12.185.940	24.446.225
Hof van Twente	5.655.831	0	5.655.831
Hollands Kroon	4.635.135	0	4.635.135

Verdeling deelfonds sociaal domein: Wmo 2015			
Gemeente	Bedrag 2015 alle gemeenten	Bedrag 2015 centrumgemeenten	Totaal
Hoogeveen	11.532.569	0	11.532.569
Hoogezand-Sappemeer	8.065.313	0	8.065.313
Hoorn	10.401.538	8.404.655	18.806.193
Horst aan de Maas	4.372.259	0	4.372.259
Houten	3.820.078	0	3.820.078
Huizen	6.078.237	0	6.078.237
Hulst	4.416.138	0	4.416.138
IJsselstein	3.111.082	0	3.111.082
Kaag en Braassem	2.143.606	0	2.143.606
Kampen	8.136.219	0	8.136.219
Kapelle	1.537.941	0	1.537.941
Katwijk	6.737.534	0	6.737.534
Kerkrade	10.577.296	0	10.577.296
Koggenland	2.306.151	0	2.306.151
Kollumerland en Nwkruisl	3.055.622	0	3.055.622
Korendijk	988.965	0	988.965
Krimpen aan den IJssel	2.762.428	0	2.762.428
Laarbeek	2.553.713	0	2.553.713
Landerd	1.722.380	0	1.722.380
Landgraaf	7.357.517	0	7.357.517
Landsmeer	794.237	0	794.237
Langedijk	3.180.728	0	3.180.728
Lansingerland	3.273.292	0	3.273.292
Laren	1.287.998	0	1.287.998
Leek	2.770.416	0	2.770.416
Leerdam	2.823.235	0	2.823.235
Leeuwarden	15.444.671	53.015.536	68.460.207
Leeuwarderadeel	1.622.543	0	1.622.543
Leiden	12.327.086	23.955.368	36.282.453
Leiderdorp	3.122.441	0	3.122.441
Leidschendam-Voorburg	8.257.421	0	8.257.421
Lelystad	9.830.081	0	9.830.081
Leudal	4.713.773	0	4.713.773
Leusden	3.264.854	0	3.264.854
Lingewaal	836.416	0	836.416
Lingewaard	4.832.314	0	4.832.314
Lisse	3.251.248	0	3.251.248
Littenseradiel	1.343.023	0	1.343.023
Lochem	4.462.428	0	4.462.428
Loon op Zand	2.797.499	0	2.797.499

Verdeling deelfonds sociaal domein: Wmo 2015			
Gemeente	Bedrag 2015 alle gemeenten	Bedrag 2015 centrumgemeenten	Totaal
Lopik	1.539.879	0	1.539.879
Loppersum	1.908.347	0	1.908.347
Losser	3.351.402	0	3.351.402
Maasdonk	898.534	0	898.534
Maasdriel	2.615.997	0	2.615.997
Maasgouw	3.527.880	0	3.527.880
Maassluis	4.184.790	0	4.184.790
Maastricht	21.926.813	30.381.688	52.308.500
De Marne	1.699.765	0	1.699.765
Marum	1.206.626	0	1.206.626
Medemblik	4.811.000	0	4.811.000
Meerssen	2.772.510	0	2.772.510
Menameradiel	1.887.116	0	1.887.116
Menterwolde	1.911.832	0	1.911.832
Meppel	5.363.955	0	5.363.955
Middelburg	7.698.134	0	7.698.134
Midden-Delfland	1.429.190	0	1.429.190
Midden Drenthe	5.441.821	0	5.441.821
Mill en Sint Hubert	1.156.354	0	1.156.354
Millingen aan de Rijn	614.607	0	614.607
Moerdijk	4.653.017	0	4.653.017
Molenwaard	2.710.172	0	2.710.172
Montferland	6.635.308	0	6.635.308
Montfoort U	1.374.046	0	1.374.046
Mook en Middelaar	763.543	0	763.543
Muiden	423.147	0	423.147
Naarden	1.553.185	0	1.553.185
Neder-Betuwe	2.755.827	0	2.755.827
Nederlek	987.827	0	987.827
Nederweert	2.687.107	0	2.687.107
Neerijnen	1.228.301	0	1.228.301
Nieuwegein	7.027.565	0	7.027.565
Nieuwkoop	2.319.986	0	2.319.986
Nijkerk	4.839.384	0	4.839.384
Nijmegen	20.885.666	48.347.525	69.233.190
Noord-Beveland	816.107	0	816.107
Noordenveld	4.573.246	0	4.573.246
Noordoostpolder	6.675.989	0	6.675.989
Noordwijk	3.068.720	0	3.068.720
Noordwijkerhout	1.881.728	0	1.881.728

Verdeling deelfonds sociaal domein: Wmo 2015			
Gemeente	Bedrag 2015 alle gemeenten	Bedrag 2015 centrumgemeenten	Totaal
Nuenen c.a.	2.153.081	0	2.153.081
Nunspeet	3.499.406	0	3.499.406
Nuth	2.975.337	0	2.975.337
Oegstgeest	2.084.172	0	2.084.172
Oirschot	1.678.746	0	1.678.746
Oisterwijk	3.096.013	0	3.096.013
Oldambt	7.149.439	0	7.149.439
Oldebroek	3.782.231	0	3.782.231
Oldenzaal	5.918.700	0	5.918.700
Olst-Wijhe	2.182.474	0	2.182.474
Ommen	2.398.612	0	2.398.612
Onderbanken	1.716.635	0	1.716.635
Oost Gelre	4.513.942	0	4.513.942
Oosterhout	7.168.639	0	7.168.639
Ooststellingwerf	4.499.477	0	4.499.477
Oostzaan	523.272	0	523.272
Opmeer	1.268.709	0	1.268.709
Opsterland	3.913.385	0	3.913.385
Oss	11.090.391	15.315.160	26.405.551
Oud-Beijerland	2.201.030	0	2.201.030
Oude IJsselstreek	5.884.673	0	5.884.673
Ouder-Amstel	917.750	0	917.750
Ouderkerk	609.599	0	609.599
Oudewater	1.326.316	0	1.326.316
Overbetuwe	4.462.854	0	4.462.854
Papendrecht	3.092.411	0	3.092.411
Peel en Maas	5.574.302	0	5.574.302
Pekela	2.376.574	0	2.376.574
Pijnacker-Nootdorp	3.318.316	0	3.318.316
Purmerend	9.870.054	4.790.294	14.660.348
Putten	2.956.195	0	2.956.195
Raalte	5.130.375	0	5.130.375
Reimerswaal	2.122.082	0	2.122.082
Renkum	4.488.854	0	4.488.854
Renswoude	475.164	0	475.164
Reusel-De Mierden	1.381.676	0	1.381.676
Rheden	7.409.745	0	7.409.745
Rhenen	2.306.207	0	2.306.207
Ridderkerk	4.505.238	0	4.505.238
Rijnwaarden	2.086.870	0	2.086.870

Verdeling deelfonds sociaal domein: Wmo 2015			
Gemeente	Bedrag 2015 alle gemeenten	Bedrag 2015 centrumgemeenten	Totaal
Rijssen-Holten	4.829.624	0	4.829.624
Rijswijk	6.889.263	0	6.889.263
Roerdalen	3.167.331	0	3.167.331
Roermond	10.273.280	0	10.273.280
De Ronde Venen	3.944.722	0	3.944.722
Roosendaal	11.421.759	0	11.421.759
Rotterdam	81.191.465	98.008.092	179.199.557
Rozendaal	178.457	0	178.457
Rucphen	3.652.333	0	3.652.333
Schagen	5.266.866	0	5.266.866
Schermer	513.219	0	513.219
Scherpenzeel	774.276	0	774.276
Schiedam	8.146.618	0	8.146.618
Schiermonnikoog	112.980	0	112.980
Schijndel	2.754.132	0	2.754.132
Schinnen	2.851.391	0	2.851.391
Schoonhoven	930.719	0	930.719
Schouwen-Duiveland	4.303.800	0	4.303.800
Simpelveld	2.044.406	0	2.044.406
Sint-Anthonis	1.379.952	0	1.379.952
Sint-Michielsgestel	2.830.510	0	2.830.510
Sint-Oedenrode	1.740.794	0	1.740.794
Sittard-Geleen	19.520.493	0	19.520.493
Sliedrecht	2.640.883	0	2.640.883
Slochteren	1.605.593	0	1.605.593
Sluis	4.045.499	0	4.045.499
Smallingerland	9.424.579	0	9.424.579
Soest	5.729.056	0	5.729.056
Someren	2.069.454	0	2.069.454
Son en Breugel	1.584.894	0	1.584.894
Spijkenisse	8.720.256	15.351.745	24.072.001
Stadskanaal	6.942.485	0	6.942.485
Staphorst	2.417.751	0	2.417.751
Stede Broec	2.680.079	0	2.680.079
Steenbergen	2.828.952	0	2.828.952
Steenwijkerland	7.998.052	0	7.998.052
Stein	3.905.956	0	3.905.956
Stichtse Vecht	6.691.206	0	6.691.206
Strijen	1.210.146	0	1.210.146
Sudwest Fryslan	14.812.375	0	14.812.375

Verdeling deelfonds sociaal domein: Wmo 2015			
Gemeente	Bedrag 2015 alle gemeenten	Bedrag 2015 centrumgemeenten	Totaal
Terneuzen	8.651.423	0	8.651.423
Terschelling	377.877	0	377.877
Texel	1.650.595	0	1.650.595
Teylingen	4.475.862	0	4.475.862
Tholen	2.764.827	0	2.764.827
Tiel	4.996.026	0	4.996.026
Tilburg	26.638.450	40.671.175	67.309.626
Tubbergen	3.188.639	0	3.188.639
Twenterand	6.904.735	0	6.904.735
Tynaarlo	3.764.555	0	3.764.555
Tytsjerksteradiel	4.933.139	0	4.933.139
Ubbergen	1.403.662	0	1.403.662
Uden	4.973.658	0	4.973.658
Uitgeest	875.664	0	875.664
Uithoorn	2.858.107	0	2.858.107
Urk	2.871.681	0	2.871.681
Utrecht	25.559.899	85.680.264	111.240.163
Utrechtse Heuvelrug	7.026.492	0	7.026.492
Vaals	1.642.217	0	1.642.217
Valkenburg aan de Geul	3.351.963	0	3.351.963
Valkenswaard	4.272.072	0	4.272.072
Veendam	5.777.753	0	5.777.753
Veenendaal	8.992.954	0	8.992.954
Veere	2.313.253	0	2.313.253
Veghel	3.712.805	0	3.712.805
Veldhoven	5.053.105	0	5.053.105
Velsen	7.817.764	0	7.817.764
Venlo	16.531.473	43.049.848	59.581.321
Venray	5.054.005	0	5.054.005
Vianen	2.055.124	0	2.055.124
Vlaardingen	8.855.710	13.479.518	22.335.228
Vlagentwede	3.285.984	0	3.285.984
Vlieland	98.017	0	98.017
Vlissingen	3.726.503	33.954.521	37.681.024
Vlist	886.949	0	886.949
Voerendaal	2.133.684	0	2.133.684
Voorschoten	2.185.873	0	2.185.873
Voorst	3.343.309	0	3.343.309
Vught	3.355.145	0	3.355.145
Waalre	2.033.510	0	2.033.510

Verdeling deelfonds sociaal domein: Wmo 2015			
Gemeente	Bedrag 2015 alle gemeenten	Bedrag 2015 centrumgemeenten	Totaal
Waalwijk	5.755.626	0	5.755.626
Waddinxveen	2.572.725	0	2.572.725
Wageningen	4.343.522	0	4.343.522
Wassenaar	2.804.898	0	2.804.898
Waterland	1.257.019	0	1.257.019
Weert	6.578.225	0	6.578.225
Weesp	2.600.356	0	2.600.356
Werkendam	3.029.089	0	3.029.089
West Maas en Waal	1.838.747	0	1.838.747
Westerveld	3.094.707	0	3.094.707
Westervoort	1.681.583	0	1.681.583
Westland	8.431.074	0	8.431.074
Weststellingwerf	3.995.599	0	3.995.599
Westvoorne	1.054.952	0	1.054.952
Wierden	3.017.379	0	3.017.379
Wijchen	4.445.747	0	4.445.747
Wijdmeren	2.404.928	0	2.404.928
Wijk bij Duurstede	2.712.673	0	2.712.673
Winsum	1.855.277	0	1.855.277
Winterswijk	5.508.935	0	5.508.935
Woensdrecht	2.518.740	0	2.518.740
Woerden	5.166.576	0	5.166.576
De Wolden	3.251.043	0	3.251.043
Wormerland	1.296.350	0	1.296.350
Woudenberg	1.175.594	0	1.175.594
Woudrichem	1.846.650	0	1.846.650
Zaanstad	16.184.169	8.744.189	24.928.358
Zaltbommel	2.816.687	0	2.816.687
Zandvoort	1.836.879	0	1.836.879
Zederik	1.427.213	0	1.427.213
Zeevang	458.526	0	458.526
Zeewolde	1.612.245	0	1.612.245
Zeist	8.301.847	0	8.301.847
Zevenaar	4.668.930	0	4.668.930
Zoetermeer	13.134.492	0	13.134.492
Zoeterwoude	755.626	0	755.626
Zuidhorn	2.112.579	0	2.112.579
Zuidplas	2.740.966	0	2.740.966
Zundert	2.901.771	0	2.901.771
Zutphen	9.259.636	0	9.259.636

Verdeling deelfonds sociaal domein: Wmo 2015			
Gemeente	Bedrag 2015 alle gemeenten	Bedrag 2015 centrumgemeenten	Totaal
Zwartewaterland	3.195.584	0	3.195.584
Zwijndrecht	6.090.865	0	6.090.865
Zwolle	16.920.578	49.083.233	66.003.811
Totaal	2.147.989.279	1.390.326.133	3.538.315.413

Bijlage 3.3.3a Verdeling deelfonds sociaal domein: jeugd

Verdeling deelfonds sociaal domein: jeugd							
Gemeente	Bedrag 2015	% verschil dec-13	Budget per jeugdige (€)				Aantal 0-17 jr
			Begroting	Awbz	Zvw	Totaal	
Aa en Hunze	5.562.427	13,6	309,1	371,7	398,9	1.079,7	5.152
Aalburg	2.206.977	-3,0	245,9	178,4	256,7	681,0	3.241
Aalsmeer	4.375.047	18,2	214,9	206,2	192,4	613,5	7.131
Aalten	4.119.314	-5,0	251,6	301,5	137,8	690,8	5.963
Achtkarspelen	6.547.636	23,6	409,0	401,4	203,2	1.013,6	6.460
Alblasserdam	3.968.703	1,3	224,5	339,2	276,0	839,8	4.726
Albrandswaard	4.181.309	3,5	224,5	136,0	373,0	733,6	5.700
Alkmaar	22.410.428	12,8	613,3	282,8	320,3	1.216,4	18.424
Almelo	24.030.377	9,3	655,4	516,4	321,7	1.493,5	16.090
Almere	65.687.422	11,1	550,3	469,8	333,0	1.353,2	48.544
Alphen aan den Rijn	26.836.936	12,9	615,3	236,4	279,0	1.130,6	23.736
Alphen-Chaam	1.323.154	3,8	273,3	203,4	194,0	670,6	1.973
Ameland	250.971	-5,0	85,3	125,9	108,1	319,3	786
Amersfoort	41.371.013	20,6	567,5	337,0	244,9	1.149,5	35.992
Amstelveen	13.875.757	11,1	325,9	214,9	296,0	836,7	16.583
Amsterdam	196.630.588	11,4	775,3	304,5	285,3	1.365,1	144.042
Apeldoorn	42.901.414	8,7	686,8	372,4	255,5	1.314,8	32.629
Appingedam	3.744.335	31,1	554,0	654,4	415,4	1.623,7	2.306
Arnhem	38.651.864	16,5	690,8	342,2	290,6	1.323,5	29.204
Assen	24.605.577	-1,0	540,4	450,9	631,1	1.622,4	15.166
Asten	2.738.852	7,8	200,6	311,3	254,8	766,8	3.572
Baarle-Nassau	576.314	4,0	159,0	242,3	114,2	515,5	1.118
Baarn	3.947.026	27,2	333,3	227,8	241,2	802,4	4.919
Barendrecht	10.244.878	0,0	296,2	221,4	347,9	865,5	11.837
Barneveld	12.994.062	16,2	434,3	257,1	209,0	900,4	14.432
Bedum	2.354.812	-5,0	294,4	352,8	387,9	1.035,1	2.275
Beek	3.261.070	19,6	301,7	330,1	462,1	1.094,0	2.981
Beemster	1.545.884	2,9	185,1	468,4	178,5	832,0	1.858
Beesel	2.612.757	-5,0	399,1	334,4	213,1	946,7	2.760
Bellingwedde	2.461.066	-5,0	371,4	801,4	329,6	1.502,5	1.638
Bergambacht	1.938.301	-0,6	284,4	254,3	271,3	810,0	2.393
Bergeijk	2.782.786	12,3	181,7	337,8	194,7	714,3	3.896
Bergen (L)	2.236.296	-5,0	292,2	338,4	219,4	850,0	2.631
Bergen (NH)	3.512.670	-5,0	183,6	202,1	235,5	621,3	5.654
Bergen op Zoom	17.124.589	15,5	527,0	530,0	256,5	1.313,5	13.037
Berkelland	11.001.597	25,9	369,3	519,2	258,5	1.147,1	9.591
Bernheze	5.646.302	23,8	310,5	266,8	239,3	816,5	6.915
Bernisse	1.575.377	17,2	220,1	134,6	298,2	652,9	2.413
Best	4.246.277	9,2	220,3	198,8	230,1	649,3	6.540
Beuningen	5.615.496	14,5	382,4	252,8	368,1	1.003,3	5.597
Beverwijk	7.849.301	26,5	486,2	260,5	215,2	961,9	8.160
Binnenmaas	4.539.281	-4,9	262,3	225,9	291,0	779,1	5.826

Verdeling deelfonds sociaal domein: jeugd							
Gemeente	Bedrag 2015	% verschil dec-13	Budget per jeugdige (€)				Aantal 0-17 jr
			Begroting	Awbz	Zvw	Totaal	
Bladel	3.164.548	18,4	198,3	294,2	256,0	748,5	4.228
Blaricum	1.143.598	-5,0	84,8	287,8	257,5	630,1	1.815
Bloemendaal	2.093.491	-4,6	143,2	98,3	178,3	419,8	4.987
Boarnsterhim	4.266.878	34,6	437,4	314,2	197,8	949,5	4.494
Bodegraven-Reeuwijk	6.557.822	-5,0	331,1	275,5	243,3	849,9	7.716
Boekel	1.907.352	-5,0	225,6	260,7	310,8	797,1	2.393
Borger-Odoorn	5.980.304	8,4	316,9	356,0	464,3	1.137,2	5.259
Borne	3.999.928	7,3	306,6	283,1	245,5	835,2	4.789
Borsele	5.287.072	-5,0	404,9	349,5	246,5	1.001,0	5.282
Boxmeer	6.179.299	14,0	411,0	329,2	270,6	1.010,8	6.113
Boxtel	8.272.712	31,7	441,5	504,4	329,8	1.275,7	6.485
Breda	40.375.302	2,7	650,3	306,7	183,4	1.140,4	35.405
Brielle	2.285.307	-3,2	269,9	124,4	332,8	727,1	3.143
Bronckhorst	7.278.050	5,5	370,7	329,4	233,9	933,9	7.793
Brummen	4.980.980	22,8	355,0	413,6	368,9	1.137,5	4.379
Brunssum	7.881.076	20,7	696,0	482,3	380,7	1.559,1	5.055
Bunnik	2.103.255	-5,0	289,9	131,8	223,9	645,6	3.258
Bunschoten	2.680.242	18,8	153,9	217,5	159,9	531,4	5.044
Buren	4.512.751	11,2	355,5	246,5	183,3	785,4	5.746
Bussum	4.508.053	14,0	279,1	150,7	169,9	599,6	7.518
Capelle aan den IJssel	17.633.503	-4,0	737,1	233,5	323,9	1.294,6	13.621
Castricum	4.232.407	-5,0	218,4	155,6	217,9	591,8	7.152
Coevorden	8.270.254	19,4	479,7	330,9	301,9	1.112,5	7.434
Cranendonck	2.974.104	-5,0	217,7	286,0	229,2	732,9	4.058
Cromstrijen	2.463.507	-4,2	204,8	429,1	316,8	950,8	2.591
Cuijk	6.542.526	22,5	568,3	385,3	267,1	1.220,6	5.360
Culemborg	5.409.287	25,7	402,3	213,1	209,7	825,1	6.556
Dalfsen	5.893.038	36,2	347,1	368,6	199,8	915,5	6.437
Dantumadiel	3.412.264	2,0	325,5	356,8	119,9	802,1	4.254
De Bilt	7.412.334	0,8	326,6	250,6	243,0	820,3	9.036
De Friese Meren	9.354.042	10,2	228,9	289,3	290,1	808,3	11.573
De Marne	3.268.833	-5,0	499,3	516,0	538,3	1.553,6	2.104
De Ronde Venen	6.121.667	1,5	233,6	186,9	218,3	638,8	9.583
De Wolden	3.406.783	4,6	200,2	183,0	286,5	669,7	5.087
Delft	20.497.714	9,2	784,3	256,2	271,6	1.312,0	15.623
Delfzijl	8.949.207	20,6	724,9	598,3	465,3	1.788,4	5.004
Den Helder	20.311.437	20,7	1.049,3	479,2	351,6	1.880,2	10.803
Deurne	7.279.442	29,3	505,8	347,5	241,4	1.094,7	6.650
Deventer	25.533.128	1,1	513,2	381,1	301,9	1.196,2	21.346
Diemen	3.871.554	-5,0	424,3	113,9	265,4	803,6	4.818
Dinkelland	3.961.701	48,3	213,9	239,6	189,9	643,4	6.157
Doesburg	3.525.570	2,5	767,7	470,6	224,6	1.462,9	2.410
Doetinchem	16.391.138	12,5	628,6	440,6	309,1	1.378,3	11.892
Dongen	4.698.651	-5,0	260,3	409,8	210,9	881,1	5.333

Verdeling deelfonds sociaal domein: jeugd							
Gemeente	Bedrag 2015	% verschil dec-13	Budget per jeugdige (€)				Aantal 0-17 jr
			Begroting	Awbz	Zvw	Totaal	
Dongeradeel	6.003.917	33,6	375,0	481,4	255,9	1.112,2	5.398
Dordrecht	33.779.107	13,4	696,7	386,1	289,7	1.372,5	24.611
Drechterland	3.417.818	5,8	351,0	230,8	207,5	789,3	4.330
Drimmelen	4.098.236	7,9	304,8	244,6	212,6	762,0	5.378
Dronten	12.911.379	13,9	429,6	636,5	281,6	1.347,7	9.580
Druten	3.355.882	14,2	328,1	255,1	223,5	806,7	4.160
Duiven	6.436.036	35,0	384,3	241,9	434,4	1.060,7	6.068
Echt-Susteren	6.618.472	-5,0	414,8	452,2	327,9	1.194,9	5.539
Edam-Volendam	2.962.769	14,5	171,3	121,4	156,3	448,9	6.600
Ede	28.535.613	12,3	501,1	318,0	305,0	1.124,2	25.383
Eemnes	1.706.990	-5,0	288,6	286,7	238,0	813,2	2.099
Eemsmond	4.840.284	8,0	484,6	523,6	387,9	1.396,1	3.467
Eersel	3.041.683	29,0	243,0	387,1	189,1	819,2	3.713
Eijsden-Margraten	5.828.923	11,1	634,1	358,3	204,2	1.196,7	4.871
Eindhoven	48.133.561	15,7	503,8	450,1	261,4	1.215,2	39.608
Elburg	5.023.634	39,4	286,0	329,4	316,0	931,3	5.394
Emmen	31.423.389	3,9	559,7	442,4	425,3	1.427,4	22.014
Enkhuizen	4.347.149	6,0	591,4	328,4	240,0	1.159,9	3.748
Enschede	46.960.302	20,1	699,5	518,9	309,5	1.528,0	30.734
Epe	6.003.961	-2,1	338,3	279,5	302,8	920,7	6.521
Ermelo	9.083.762	48,8	521,8	840,3	305,6	1.667,7	5.447
Etten-Leur	10.179.329	18,2	476,8	332,4	326,4	1.135,6	8.964
Ferwerderadiel	2.007.566	12,2	451,8	356,0	174,4	982,2	2.044
Franekeradeel	4.870.819	11,8	350,4	449,3	291,5	1.091,1	4.464
Geertruidenberg	4.693.865	40,0	432,1	318,3	316,3	1.066,8	4.400
Geldermalsen	4.328.284	-5,0	262,7	260,9	159,6	683,2	6.335
Geldrop-Mierlo	7.714.017	8,3	337,4	348,3	282,2	967,9	7.970
Gemert-Bakel	5.619.418	7,1	270,8	405,2	223,9	899,8	6.245
Gennep	3.131.801	5,9	388,0	276,2	231,4	895,6	3.497
Giessenlanden	2.128.395	-4,6	179,6	232,7	214,6	626,9	3.395
Gilze en Rijen	5.130.311	17,2	386,1	390,5	162,5	939,1	5.463
Goeree-Overflakkee	9.434.038	29,7	375,4	208,7	308,9	893,0	10.564
Goes	7.577.313	10,7	389,9	399,4	254,6	1.043,9	7.259
Goirle	6.347.205	2,1	585,9	440,7	307,7	1.334,3	4.757
Gorinchem	8.625.838	7,0	558,4	319,9	260,6	1.138,9	7.574
Gouda	22.954.098	3,9	737,4	404,5	309,4	1.451,3	15.816
Graft-De Rijp	1.047.045	-5,0	221,5	275,4	226,2	723,1	1.448
Grave	2.200.606	-3,4	339,6	323,3	144,6	807,6	2.725
Groesbeek	3.606.163	13,2	416,0	269,9	334,2	1.020,1	3.535
Groningen	47.824.785	1,1	742,9	480,9	429,7	1.653,5	28.923
Grootegast	2.981.509	-1,4	251,0	441,7	294,2	986,9	3.021
Gulpen-Wittem	2.026.815	-3,5	324,3	338,1	193,9	856,3	2.367
Haaksbergen	4.256.307	3,2	382,6	259,1	157,6	799,3	5.325
Haaren	2.846.884	-5,0	186,8	361,2	421,0	969,0	2.938

Verdeling deelfonds sociaal domein: jeugd							
Gemeente	Bedrag 2015	% verschil dec-13	Budget per jeugdige (€)				Aantal 0-17 jr
			Begroting	Awbz	Zvw	Totaal	
Haarlem	31.474.797	16,1	536,8	231,0	283,1	1.050,9	29.950
Haarlemmerliede Ca	779.661	22,7	308,5	141,2	221,2	671,0	1.162
Haarlemmermeer	28.836.748	8,9	354,4	205,6	283,7	843,7	34.180
Halderberge	5.196.164	-5,0	356,0	325,8	232,4	914,2	5.684
Hardenberg	15.371.480	19,8	460,3	451,5	175,5	1.087,2	14.139
Harderwijk	10.317.195	-1,1	402,3	356,5	233,8	992,6	10.394
Hardinxveld-Giessendam	3.411.748	2,1	287,9	204,2	293,7	785,8	4.342
Haren	3.404.129	-5,0	185,4	289,9	410,3	885,6	3.844
Harlingen	4.316.458	32,2	475,9	368,8	460,9	1.305,6	3.306
Hattem	2.570.600	8,5	272,2	290,1	411,8	974,1	2.639
Heemskerk	8.899.394	4,7	558,8	277,2	283,1	1.119,0	7.953
Heemstede	3.208.422	-5,0	220,7	127,6	213,2	561,5	5.714
Heerde	3.211.003	4,8	278,3	285,9	269,8	834,0	3.850
Heerenveen	9.874.828	16,9	465,1	348,8	275,2	1.089,1	9.067
Heerhugowaard	17.109.706	21,6	579,9	371,2	417,9	1.369,0	12.498
Heerlen	28.657.825	3,3	897,9	564,6	490,4	1.953,0	14.674
Heeze-Leende	2.217.032	-5,0	208,4	302,6	196,2	707,2	3.135
Heiloo	3.571.773	15,3	333,7	89,8	323,8	747,2	4.780
Hellendoorn	7.516.299	12,1	405,0	284,3	259,9	949,3	7.918
Hellevoetsluis	9.787.747	8,8	672,4	280,4	288,2	1.241,0	7.887
Helmond	26.854.727	27,8	600,9	449,8	282,0	1.332,7	20.150
Hendrik-Ido-Ambacht	6.380.720	23,6	228,3	262,9	429,7	920,9	6.929
Hengelo (O)	21.285.013	14,3	511,5	426,3	283,9	1.221,7	17.422
Het Bildt	3.226.003	34,7	474,9	406,3	436,7	1.317,8	2.448
Heumen	3.288.871	28,2	262,3	295,1	339,9	897,4	3.665
Heusden	8.033.199	6,3	314,5	295,0	258,4	867,9	9.256
Hillegom	3.922.550	-5,0	432,8	284,6	212,2	929,5	4.220
Hilvarenbeek	2.360.714	5,1	209,7	331,8	174,9	716,5	3.295
Hilversum	15.802.756	-4,4	441,0	256,5	211,0	908,5	17.394
Hof van Twente	6.106.075	19,9	314,1	284,7	208,6	807,4	7.563
Hollands Kroon	7.896.745	9,7	292,7	243,9	206,1	742,7	10.632
Hoogeveen	16.652.092	12,8	498,0	415,6	465,3	1.378,9	12.076
Hoogezand-Sappemeer	13.319.513	0,1	659,9	624,8	612,4	1.897,1	7.021
Hoorn	17.736.692	-5,0	543,3	311,5	278,9	1.133,7	15.645
Horst aan de Maas	8.086.207	-1,2	278,6	326,5	288,9	894,0	9.045
Houten	10.972.763	3,3	396,4	255,6	232,2	884,1	12.411
Huizen	7.126.321	-5,0	353,1	249,3	210,9	813,2	8.763
Hulst	5.686.682	37,5	441,6	378,4	262,4	1.082,4	5.254
IJsselstein	6.147.038	-5,0	352,2	172,1	209,3	733,6	8.379
Kaag en Braassem	3.791.704	-5,0	256,4	172,9	258,6	687,9	5.512
Kampen	15.279.429	30,6	431,0	479,8	300,1	1.210,8	12.619
Kapelle	1.622.233	-5,0	183,8	148,4	203,2	535,4	3.030
Katwijk	13.394.847	7,8	366,8	215,2	325,7	907,6	14.758
Kerkrade	14.895.875	26,1	1.028,8	633,9	384,3	2.047,0	7.277

Verdeling deelfonds sociaal domein: jeugd							
Gemeente	Bedrag 2015	% verschil dec-13	Budget per jeugdige (€)				Aantal 0-17 jr
			Begroting	Awbz	Zvw	Totaal	
Koggenland	4.344.627	11,8	351,4	219,9	262,5	833,7	5.211
Kollumerland Ca	2.665.237	21,4	445,3	280,4	198,5	924,1	2.884
Korendijk	2.370.767	-5,0	366,3	272,4	354,5	993,2	2.387
Krimpen aan den IJssel	7.444.111	4,9	444,4	270,4	464,0	1.178,8	6.315
Laarbeek	4.056.249	3,6	283,1	317,1	275,0	875,1	4.635
Landerd	3.781.772	-5,0	455,7	400,2	269,5	1.125,5	3.360
Landgraaf	9.790.592	12,3	709,0	491,1	309,3	1.509,5	6.486
Landsmeer	1.678.680	-5,0	203,5	288,0	303,8	795,2	2.111
Langedijk	5.551.467	4,1	390,6	260,8	227,2	878,7	6.318
Lansingerland	8.645.690	14,2	231,7	127,6	229,8	589,1	14.676
Laren	1.030.280	10,4	183,7	118,7	176,4	478,8	2.152
Leek	5.326.134	6,1	400,3	428,6	402,7	1.231,5	4.325
Leerdam	3.410.273	-1,3	344,1	267,9	128,0	739,9	4.609
Leeuwarden	33.865.136	25,9	929,6	585,4	404,7	1.919,8	17.640
Leeuwarderadeel	2.724.819	-5,0	407,6	526,5	274,8	1.208,9	2.254
Leiden	24.852.197	0,2	651,3	241,2	308,6	1.201,0	20.693
Leiderdorp	5.657.578	-5,0	410,5	245,9	333,0	989,3	5.719
Leidschendam-Voorburg	11.892.178	3,3	450,5	177,0	244,4	871,9	13.640
Lelystad	29.894.139	11,9	780,8	638,4	287,2	1.706,3	17.520
Leudal	10.189.009	1,7	692,3	405,5	322,4	1.420,3	7.174
Leusden	5.138.043	8,6	299,6	226,3	273,2	799,2	6.429
Lingewaal	1.376.927	2,0	270,7	151,5	145,6	567,8	2.425
Lingewaard	7.813.497	20,4	279,6	208,3	270,4	758,4	10.303
Lisse	3.706.121	20,5	359,7	204,0	228,8	792,4	4.677
Littenseradiel	1.733.341	10,8	237,0	190,2	221,0	648,2	2.674
Lochem	6.469.316	13,6	438,4	262,7	267,0	968,0	6.683
Loon op Zand	4.669.172	27,0	313,7	414,7	271,0	999,4	4.672
Lopik	2.669.919	-5,0	345,0	265,3	146,7	757,0	3.527
Loppersum	2.538.166	11,6	232,5	400,2	512,7	1.145,4	2.216
Losser	5.352.629	20,8	440,8	402,4	290,8	1.134,0	4.720
Maasdonk	2.448.719	22,1	348,2	240,7	382,9	971,7	2.520
Maasdriel	4.483.898	14,6	295,4	298,3	259,5	853,3	5.255
Maasgouw	4.130.646	6,1	296,7	405,0	281,1	982,8	4.203
Maassluis	6.838.312	13,5	557,8	273,0	250,0	1.080,8	6.327
Maastricht	31.961.774	2,2	910,3	565,2	347,4	1.822,9	17.533
Marum	2.568.203	-5,0	255,5	489,4	320,3	1.065,2	2.411
Medemblik	8.173.673	0,6	352,6	249,6	243,4	845,7	9.665
Meerssen	4.619.189	-5,0	456,0	440,5	384,4	1.281,0	3.606
Menameradiel	2.810.695	18,8	307,7	330,9	256,3	894,8	3.141
Menterwolde	4.043.571	-2,1	461,6	609,0	531,4	1.602,0	2.524
Meppel	8.293.514	20,0	417,0	320,4	402,4	1.139,8	7.276
Middelburg	12.477.131	16,0	581,9	420,5	251,9	1.254,4	9.947
Midden-Delfland	2.106.588	-3,5	171,0	139,2	180,6	490,8	4.292
Midden-Drenthe	7.116.837	2,2	284,9	344,5	371,5	1.000,8	7.111

Verdeling deelfonds sociaal domein: jeugd							
Gemeente	Bedrag 2015	% verschil dec-13	Budget per jeugdige (€)				Aantal 0-17 jr
			Begroting	Awbz	Zvw	Totaal	
Mill en Sint Hubert	1.844.617	14,7	239,2	346,5	198,6	784,3	2.352
Millingen aan de Rijn	1.010.422	10,9	359,5	229,7	241,1	830,3	1.217
Moerdijk	7.432.163	26,0	404,3	334,4	241,0	979,7	7.586
Molenwaard	6.441.086	0,4	339,6	244,2	227,4	811,2	7.940
Montferland	8.198.813	15,1	386,6	414,1	353,1	1.153,8	7.106
Montfoort	2.603.614	9,1	234,1	309,2	222,9	766,2	3.398
Mook en Middelaar	911.757	-5,0	164,0	186,4	206,5	557,0	1.637
Muiden	774.756	-3,1	236,0	172,3	130,1	538,4	1.439
Naarden	2.352.344	-4,4	227,0	163,3	145,7	536,0	4.389
Neder-Betuwe	4.920.138	11,1	339,2	216,7	254,0	809,9	6.075
Nederlek	2.413.500	3,4	365,8	290,9	192,9	849,5	2.841
Nederweert	3.366.635	4,5	366,8	377,8	261,0	1.005,6	3.348
Neerijnen	2.081.520	28,3	203,4	286,6	221,0	710,9	2.928
Nieuwegein	15.118.854	5,5	588,4	384,7	284,7	1.257,8	12.020
Nieuwkoop	5.256.663	17,5	390,4	235,1	272,9	898,4	5.851
Nijkerk	8.448.528	15,2	340,9	329,1	207,6	877,7	9.626
Nijmegen	41.236.157	15,7	689,5	422,6	329,8	1.441,9	28.599
Noord-Beveland	2.557.942	19,3	976,0	517,7	373,3	1.867,1	1.370
Noordenveld	5.955.565	8,8	316,4	256,7	366,6	939,7	6.338
Noordoostpolder	11.891.917	-2,9	392,1	394,3	253,3	1.039,8	11.437
Noordwijk	3.610.453	-5,0	279,2	175,1	294,8	749,1	4.820
Noordwijkerhout	3.093.645	11,3	404,9	265,3	288,8	959,0	3.226
Nuenen Ca	3.480.714	-0,2	272,0	238,0	253,4	763,5	4.559
Nunspeet	5.716.472	12,9	349,3	369,5	177,2	896,0	6.380
Nuth	2.353.265	-5,0	351,5	315,3	205,5	872,2	2.698
Oegstgeest	4.426.957	-5,0	306,2	203,5	353,1	862,8	5.131
Oirschot	2.068.851	-3,1	131,6	213,4	188,8	533,8	3.876
Oisterwijk	5.915.576	11,1	380,8	445,3	278,8	1.104,9	5.354
Oldambt	12.365.584	-5,0	588,3	623,1	469,3	1.680,8	7.357
Oldebroek	5.151.704	13,1	399,7	322,6	247,1	969,5	5.314
Oldenzaal	7.113.319	14,0	466,0	326,3	215,4	1.007,8	7.058
Olst-Wijhe	4.203.972	25,3	425,3	320,1	316,5	1.061,9	3.959
Ommen	4.465.149	75,1	562,3	213,7	430,2	1.206,1	3.702
Onderbanken	2.129.603	3,2	794,9	280,0	402,9	1.477,9	1.441
Oost Gelre	7.739.214	23,5	528,8	350,3	261,7	1.140,8	6.784
Oosterhout	13.746.305	24,7	645,6	342,8	251,1	1.239,4	11.091
Ooststellingwerf	6.096.117	33,3	417,9	328,7	395,3	1.141,8	5.339
Oostzaan	1.272.971	-5,0	228,8	204,1	212,3	645,2	1.973
Opmeer	2.177.983	-5,0	343,5	259,5	229,9	832,9	2.615
Opsterland	7.663.693	-4,1	353,2	380,7	384,5	1.118,5	6.852
Oss	21.515.146	26,4	502,0	372,6	334,1	1.208,6	17.802
Oud-Beijerland	4.854.571	9,2	457,6	216,8	233,8	908,2	5.345
Oude IJsselstreek	8.671.081	16,7	408,2	396,1	230,3	1.034,6	8.381
Ouder-Amstel	1.933.049	3,1	247,1	159,5	258,9	665,4	2.905

Verdeling deelfonds sociaal domein: jeugd							
Gemeente	Bedrag 2015	% verschil dec-13	Budget per jeugdige (€)				Aantal 0-17 jr
			Begroting	Awbz	Zvw	Totaal	
Ouderkerk	1.715.919	11,0	279,0	309,5	316,0	904,5	1.897
Oudewater	1.369.948	2,8	275,8	148,3	175,1	599,3	2.286
Overbetuwe	9.772.669	2,8	395,8	236,6	242,7	875,1	11.168
Papendrecht	6.285.066	5,8	363,9	275,4	267,7	906,9	6.930
Peel en Maas	7.102.506	0,6	265,1	284,2	244,4	793,7	8.949
Pekela	5.231.377	6,6	763,3	803,1	492,3	2.058,8	2.541
Pijnacker-Nootdorp	9.714.426	12,4	308,6	202,7	208,5	719,8	13.496
Purmerend	18.670.804	-2,1	532,8	327,5	292,9	1.153,2	16.190
Putten	4.586.884	6,1	339,7	270,3	211,6	821,6	5.583
Raalte	6.956.343	-5,0	294,3	327,7	244,8	866,7	8.026
Reimerswaal	4.385.433	-5,0	332,1	228,4	215,5	776,0	5.651
Renkum	10.713.999	-5,0	642,0	568,3	521,6	1.732,0	6.186
Renswoude	896.741	-5,0	302,3	300,5	93,4	696,2	1.288
Reusel-de Mierden	1.980.576	22,1	264,7	176,8	328,2	769,8	2.573
Rheden	9.872.330	8,7	536,7	387,0	287,5	1.211,2	8.151
Rhenen	3.169.501	4,7	264,2	214,1	233,5	711,8	4.453
Ridderkerk	6.608.044	-1,4	336,3	138,6	326,0	800,9	8.251
Rijnwaarden	2.321.892	-5,0	373,5	377,5	258,5	1.009,5	2.300
Rijssen-Holten	8.233.593	30,2	345,3	222,3	278,2	845,9	9.734
Rijswijk	9.293.085	26,5	608,7	286,1	315,7	1.210,5	7.677
Roerdalen	4.161.680	0,3	453,3	292,0	377,7	1.123,0	3.706
Roermond	16.788.047	3,5	639,2	531,1	415,4	1.585,7	10.587
Roosendaal	22.990.155	18,3	726,4	436,4	300,5	1.463,3	15.711
Rotterdam	153.032.142	9,6	724,0	295,0	249,5	1.268,4	120.646
Rozendaal	215.482	8,2	76,8	401,8	149,6	628,2	343
Rucphen	4.013.808	9,9	345,2	404,7	313,7	1.063,5	3.774
Schagen	7.686.111	7,7	285,5	225,0	249,9	760,4	10.108
Schermer	715.148	-5,0	248,9	157,3	160,0	566,2	1.263
Scherpenzeel	2.145.476	50,2	287,3	215,2	403,9	906,4	2.367
Schiedam	16.868.905	13,2	620,8	210,1	272,2	1.103,1	15.292
Schiermonnikoog	13.369	75,3	6,9	13,8	54,0	74,7	179
Schijndel	4.447.351	-3,3	309,5	408,3	206,3	924,0	4.813
Schinnen	2.857.036	-5,0	451,9	370,2	373,3	1.195,4	2.390
Schoonhoven	2.466.195	4,9	535,1	211,8	206,4	953,3	2.587
Schouwen-Duiveland	5.830.494	7,7	350,5	269,4	272,1	891,9	6.537
's-Gravenhage	112.936.507	5,4	608,9	228,9	248,6	1.086,4	103.959
's-Hertogenbosch	31.726.161	8,7	472,8	372,2	272,5	1.117,5	28.390
Simpelveld	2.495.962	22,1	477,3	450,6	381,6	1.309,5	1.906
Sint Anthonis	1.698.156	-5,0	165,1	218,6	257,8	641,5	2.647
Sint-Michielsgestel	5.339.882	12,1	287,2	269,6	297,5	854,2	6.251
Sint-Oedenrode	2.980.353	18,3	179,9	223,3	362,2	765,4	3.894
Sittard-Geleen	26.548.051	8,4	613,6	483,9	486,0	1.583,5	16.765
Sliedrecht	5.480.990	26,5	347,5	362,7	317,0	1.027,2	5.336
Slochteren	3.179.586	11,5	323,5	378,1	213,1	914,7	3.476

Verdeling deelfonds sociaal domein: jeugd							
Gemeente	Bedrag 2015	% verschil dec-13	Budget per jeugdige (€)				Aantal 0-17 jr
			Begroting	Awbz	Zvw	Totaal	
Sluis	3.386.561	12,0	334,9	279,3	218,6	832,9	4.066
Smallingerland	18.552.413	6,3	583,7	555,5	380,3	1.519,6	12.209
Soest	9.907.537	13,3	318,7	382,1	302,8	1.003,5	9.873
Someren	3.201.829	18,1	245,1	236,5	356,4	838,0	3.821
Son en Breugel	2.593.471	16,5	171,0	260,6	285,1	716,6	3.619
Spijkensisse	20.721.530	16,4	745,4	347,8	368,8	1.462,0	14.173
Stadskanaal	11.196.654	2,9	641,4	670,0	385,8	1.697,2	6.597
Staphorst	2.748.239	-3,7	202,8	224,0	145,2	572,0	4.805
Stede Broec	5.509.926	5,5	460,7	313,5	367,8	1.142,0	4.825
Steenbergen	5.007.560	-1,6	378,3	484,9	233,8	1.096,9	4.565
Steenwijkerland	9.640.705	12,5	487,3	316,9	228,5	1.032,6	9.336
Stein	5.773.520	-3,9	362,9	434,8	472,6	1.270,3	4.545
Stichtse Vecht	10.830.751	2,0	375,8	201,2	214,9	792,0	13.676
Strijen	1.737.469	15,7	415,8	289,0	278,5	983,3	1.767
Sudwest Fryslan	18.159.793	9,8	408,3	326,8	240,5	975,5	18.615
Ten Boer	1.887.515	-5,0	241,5	440,1	347,1	1.028,6	1.835
Terneuzen	13.313.349	9,3	587,9	409,3	261,5	1.258,7	10.577
Terschelling	1.039.990	43,2	75,4	576,7	555,8	1.207,9	861
Texel	2.166.439	17,8	341,7	221,0	203,4	766,1	2.828
Teylingen	7.170.964	1,5	329,0	191,7	343,3	864,0	8.300
Tholen	5.743.510	9,8	302,9	410,4	205,5	918,8	6.251
Tiel	10.845.054	29,8	571,8	380,5	185,9	1.138,2	9.528
Tilburg	55.731.806	16,8	742,3	438,6	202,0	1.382,9	40.301
Tubbergen	1.816.045	-5,0	93,8	167,4	84,7	345,8	5.251
Twenterand	7.729.397	15,9	358,3	307,0	278,1	943,4	8.193
Tynaarlo	6.759.709	-5,0	286,1	281,4	401,8	969,3	6.974
Tytsjerksteradiel	6.897.640	0,4	331,7	366,4	271,2	969,3	7.116
Ubbergen	2.082.403	-5,0	605,4	347,8	192,9	1.146,1	1.817
Uden	10.529.048	13,5	496,8	454,2	246,6	1.197,6	8.792
Uitgeest	1.814.242	17,0	217,6	147,0	229,3	593,9	3.055
Uithoorn	5.849.776	-1,1	351,0	286,1	282,4	919,5	6.362
Urk	4.866.124	1,6	297,8	244,9	172,3	715,0	6.806
Utrecht	68.380.203	18,0	576,3	307,2	220,9	1.104,4	61.917
Utrechtse Heuvelrug	10.593.562	-4,5	444,0	273,0	316,1	1.033,1	10.254
Vaals	1.565.666	-5,0	461,8	370,4	219,3	1.051,5	1.489
Valkenburg aan de Geul	2.690.874	8,6	425,6	271,6	280,9	978,1	2.751
Valkenswaard	3.903.715	0,3	199,8	270,7	218,3	688,9	5.667
Veendam	9.853.808	12,0	589,4	661,9	498,0	1.749,3	5.633
Veenendaal	16.831.804	2,3	473,9	361,4	270,0	1.105,3	15.228
Veere	3.601.914	7,1	273,6	294,9	214,7	783,2	4.599
Veghel	8.761.782	15,4	370,4	402,1	281,0	1.053,5	8.317
Veldhoven	9.674.949	38,7	389,7	358,1	353,4	1.101,3	8.785
Velsen	16.158.633	19,2	559,6	259,6	330,8	1.150,0	14.051
Venlo	26.314.460	8,1	630,0	382,8	352,9	1.365,8	19.267

Verdeling deelfonds sociaal domein: jeugd							
Gemeente	Bedrag 2015	% verschil dec-13	Budget per jeugdige (€)				Aantal 0-17 jr
			Begroting	Awbz	Zvw	Totaal	
Venray	9.527.749	4,3	429,4	316,2	296,2	1.041,7	9.146
Vianen	3.534.520	-1,5	340,3	185,0	294,4	819,7	4.312
Vlaardingen	16.401.503	17,3	697,0	255,7	259,1	1.211,9	13.534
Vlagtwedde	3.690.960	-2,3	459,1	388,0	337,7	1.184,9	3.115
Vlieland	185.441	53,5	153,5	427,4	225,4	806,3	230
Vlissingen	11.031.240	3,6	776,1	342,2	228,6	1.346,9	8.190
Vlist	2.181.905	38,4	454,0	166,2	379,3	999,5	2.183
Voerendaal	2.528.660	20,4	481,6	308,8	308,5	1.098,9	2.301
Voorschoten	4.419.219	-5,0	268,3	158,8	387,0	814,2	5.428
Voorst	4.358.633	0,2	294,9	382,3	235,7	913,0	4.774
Vught	4.242.795	-2,5	238,2	201,1	315,1	754,4	5.624
Waalre	2.220.006	-5,0	182,0	204,5	230,4	616,8	3.599
Waalwijk	9.042.479	3,7	387,0	356,6	233,2	976,7	9.258
Waddinxveen	5.757.381	6,7	483,6	279,4	280,8	1.043,8	5.516
Wageningen	6.695.813	9,4	486,0	317,4	297,7	1.101,1	6.081
Wassenaar	3.003.042	-5,0	253,1	139,1	140,6	532,7	5.637
Waterland	2.163.369	-5,0	171,9	242,1	220,1	634,0	3.412
Weert	10.790.202	0,4	432,5	432,0	289,3	1.153,9	9.351
Weesp	3.122.334	16,2	421,0	309,4	165,6	895,9	3.485
Werkendam	4.054.100	9,7	323,0	206,1	136,8	665,8	6.089
West Maas en Waal	2.975.796	12,3	269,3	239,4	266,4	775,1	3.839
Westerveld	4.262.598	49,4	497,6	222,8	430,2	1.150,5	3.705
Westervoort	4.108.621	16,6	616,3	396,2	286,9	1.299,4	3.162
Westland	19.516.636	10,0	327,9	222,0	327,8	877,7	22.237
Weststellingwerf	5.719.420	12,8	361,2	407,1	319,7	1.088,0	5.257
Westvoorne	3.078.958	-5,0	777,0	188,8	217,1	1.182,8	2.603
Wierden	2.802.343	12,8	165,4	198,6	153,0	516,9	5.421
Wijchen	9.105.946	16,1	360,3	391,4	257,0	1.008,6	9.028
Wijdemeren	2.719.090	10,4	207,4	130,9	224,9	563,2	4.828
Wijk bij Duurstede	5.507.921	15,8	463,4	305,4	293,3	1.062,1	5.186
Winsum	3.415.002	-5,0	213,9	438,4	395,9	1.048,2	3.258
Winterswijk	5.486.920	-5,0	349,2	375,0	182,2	906,5	6.053
Woensdrecht	4.556.562	14,1	504,1	396,5	190,6	1.091,1	4.176
Woerden	9.311.095	14,6	331,3	206,5	251,5	789,4	11.795
Wormerland	3.113.312	-5,0	352,1	292,8	284,4	929,3	3.350
Woudenberg	2.904.981	14,4	395,5	202,5	357,3	955,3	3.041
Woudrichem	2.783.592	6,6	409,3	222,1	236,1	867,4	3.209
Zaanstad	33.707.292	-0,7	459,9	286,9	326,2	1.073,0	31.415
Zaltbommel	4.321.219	-5,0	271,8	220,1	152,3	644,2	6.708
Zandvoort	2.697.316	-5,0	517,9	235,1	246,1	999,0	2.700
Zederik	1.801.091	-5,0	250,4	152,5	156,1	559,0	3.222
Zeevang	1.119.879	49,9	253,7	262,5	274,6	790,9	1.416
Zeewolde	5.647.158	-1,1	312,6	364,1	270,6	947,4	5.961
Zeist	17.721.874	6,1	665,4	422,0	257,6	1.345,0	13.176

Verdeling deelfonds sociaal domein: jeugd							
Gemeente	Bedrag 2015	% verschil dec-13	Budget per jeugdige (€)				Aantal 0-17 jr
			Begroting	Awbz	Zvw	Totaal	
Zevenaar	7.229.215	7,1	476,9	348,5	316,0	1.141,3	6.334
Zoetermeer	32.938.757	-5,0	714,5	222,8	321,6	1.258,9	26.164
Zoeterwoude	1.785.095	-5,0	341,2	327,6	385,0	1.053,8	1.694
Zuidhorn	4.712.105	-5,0	255,1	407,0	339,4	1.001,5	4.705
Zuidplas	8.290.196	1,7	377,8	247,9	267,1	892,9	9.285
Zundert	4.326.176	8,3	560,6	345,1	156,5	1.062,2	4.073
Zutphen	15.274.972	2,7	598,8	527,1	346,0	1.471,9	10.378
Zwartewaterland	5.421.550	6,2	255,4	372,5	268,2	896,1	6.050
Zwijndrecht	9.643.708	13,2	448,3	324,4	318,8	1.091,5	8.835
Zwolle	36.503.125	7,5	562,6	413,6	389,2	1.365,4	26.735
Totaal	3.868.400.000	9,5	495,3	330,4	283,8	1.109,5	3.486.770

In de bijlage is de op 1 januari 2014 opgeheven gemeente Boarnsterhim opgenomen. Het bedrag van de gemeente kon nog niet worden toegerekend aan de gemeenten waarin de gemeente is opgegaan.

Bijlage 3.4.1 Veranderingen Iv3-indeling vanwege nieuwe taken sociaal domein 3D

1. Veranderingen in de functie-indeling Iv3

Nieuwe functies ivm Wmo 2015 in het nieuwe Gf-cluster Maatschappelijke ondersteuning tevens functies sociaal domein 3D taken	Nieuwe functies ivm Jeugdwet in het nieuwe Gf-cluster Jeugd tevens functies sociaal domein 3D taken
661 Maatwerkvoorzieningen Natura materieel Wmo	n.v.t.
662 Maatwerkvoorzieningen Natura immaterieel Wmo	682 Individuele voorzieningen Natura Jeugd
663 Opvang en beschermd wonen Wmo	683 Veiligheid, jeugdreclassering en opvang Jeugd
667 Eigen bijdragen maatwerkvoorzieningen en opvang Wmo	687 Ouderbijdragen individuele voorzieningen en opvang Jeugd
Nieuwe functies ivm Wmo 2015 en Jeugdwet in de nieuwe Gf-clusters Maatschappelijke ondersteuning respectievelijk Jeugd tevens functies sociaal domein 3D taken	
670 Algemene voorzieningen Wmo en Jeugd	
671 Eerstelijnsloket Wmo en Jeugd	
672 PGB Wmo en Jeugd	
677 Eigen bijdragen algemene voorzieningen Wmo en Jeugd	

Functies die als gevolg van de wijzigingen in de functie-indeling ivm Wmo 2015 en Jeugdwet niet meer worden gebruikt
620 Maatschappelijke begeleiding en advies
622 Huishoudelijke verzorging
630 Sociaal cultureel werk
651 Dagopvang gehandicapten
652 Voorzieningen gehandicapten
716 Centra voor jeugd en gezin (onderdeel Wmo) (maatwerk deel)

Gewijzigde en geactualiseerde functies in het bestaande Gf-cluster Werk en inkomen
610 Bijstandverlening en inkomensvoorzieningen- en subsidies
613 Overige sociale zekerheidsregelingen vanuit het Rijk
614 Gemeentelijk armoede- en schuldenbeleid
Gewijzigde functies ivm gebundelde Participatiebudget in het bestaande Gf-cluster Werk en inkomen tevens functies sociaal domein 3D taken
611 Sociale werkvoorziening
623 Re-integratie- en participatievoorzieningen Participatiewet

Overige gewijzigde en nieuwe functies
482 Volwasseneneducatie
921 Uitkeringen gemeentefonds
923 Uitkering deelfonds sociaal domein
981 Mutaties reserve in verband met toets deelfonds sociaal domein
Hiermee verband houdende nieuwe balanspost
P115 Reserve in verband met toets deelfonds sociaal domein

2. Toelichting op de veranderingen in de functie-indeling

Algemeen

Vertrekpunt van de functie-indeling voor de Wmo 2015 en de Jeugdwet is het onderscheid tussen algemene voorzieningen en individuele of maatwerkvoorzieningen. De aanpassingen in de Iv3-indeling als gevolg van de invoering van de Participatiewet zijn minder omvangrijk. Het betreft met name een actualisering van de omschrijvingen.

Maatwerkvoorzieningen Wmo 2015

Van maatwerkvoorzieningen is sprake wanneer daarvoor een beschikking is afgegeven. Maatwerkvoorzieningen worden geboekt op afzonderlijke functies voor materiële (661) en immateriële maatwerkvoorzieningen (662). Het onderscheid materieel of immaterieel wordt bepaald door of iets wel of niet tastbaar is. Maatwerkvoorzieningen PGB Wmo staan op een gemeenschappelijke functie Wmo en Jeugd (672). De indeling kent een aparte functie voor opvang en beschermd wonen (663), omdat de uitvoering van deze taken is belegd bij centrumgemeenten.

Jeugdwet

Bij het opstellen van de functies die passen bij de Jeugdwet is in grote lijnen dezelfde indeling gehanteerd als bij de Wmo 2015. De begrippen individuele voorzieningen en ouderbijdragen uit de Jeugdwet lopen parallel aan de begrippen maatwerkvoorzieningen en eigen bijdragen uit de Wmo 2015. Anders dan de Wmo 2015 kent de Jeugdwet geen materiële voorzieningen maar slechts immateriële voorzieningen, waardoor hier wordt volstaan met één functie individuele voorzieningen Natura Jeugd (682). De materiële voorzieningen voor jeugdigen vallen namelijk onder de Wmo 2015. De Jeugdwet omvat voornamelijk nieuwe taken voor gemeenten, waardoor nauwelijks sprake is van een vertaling van oude naar nieuwe functies.

Gemeenschappelijke functies Wmo en Jeugd

De nieuwe indeling onderscheidt vergelijkbare functies voor Wmo en Jeugd. Dit is nodig om de werking van de verdeelmodellen voor deze taken te kunnen beoordelen en te onderhouden. Voor de functies 670 algemene voorzieningen, 671 eerstelijnsloket en 677 eigen bijdragen algemene voorzieningen hebben gemeenten aangegeven deze uitsplitsing niet te kunnen maken. Daarom worden deze gemeenschappelijke functies niet binnen Iv3, maar op basis van onderzoek gesplitst. Functie 660 PGB Wmo en Jeugd wordt gesplitst op basis van PGB-informatie van de Sociale Verzekeringsbank.

Eigen bijdragen Wmo 2015 en ouderbijdragen Jeugdwet

De eigen bijdragen en ouderbijdragen voor de maatwerkvoorzieningen, de individuele voorzieningen, de opvang en het beschermd wonen worden geboekt op twee aparte inkomstenfuncties (667 en 687), waardoor uitsplitsing van de eigen bijdragen respectievelijk ouderbijdragen naar de verschillende Wmo- en Jeugdfuncties wordt voorkomen. Ook eigen bijdragen voor de algemene voorzieningen die worden geïnd door de gemeente, worden geboekt op een aparte inkomstenfunctie (677). Door deze aparte inkomstenfuncties blijven deze eigen bijdragen en ouderbijdragen buiten de bestedingstoets deelfonds sociaal domein.

Niet meer gebruikte functies

Naast de vorming van nieuwe functies voor de Wmo 2015 en de Jeugdwet betekent de nieuwe Iv3-indeling ook dat een aantal andere functies niet meer zal worden gebruikt. Deze functies gaan op in de nieuwe functies. Deze functies komen te vervallen voor de Iv3-leveringen over het jaar 2015 en later.

Participatiewet en overige sociale zekerheidsregelingen

De namen en omschrijvingen van de oude functies voor de bijstand en het participatiebudget zijn aangepast om een goede aansluiting op de Participatiewet te realiseren. Nieuwe uitkeringsgerechtigden die vóór 2015 onder de Wsw of de Wajong vielen, komen met ingang van 1 januari 2015 in aanmerking voor een bijstandsuitkering op grond van de Participatiewet. De lasten van het *zittend* Wsw-bestand blijven lopen via de functie sociale werkvoorziening (611), zodat het Rijk kan volgen hoe de uitgaven voor deze doelgroep zich ontwikkelen. Verder ontvangen gemeenten met ingang van 2015 op basis van de Participatiewet, net als nu onder de Wwb, een specifieke uitkering voor de bekostiging van de inkomensvoorzieningen (het zogenaamde inkomensdeel). De baten en lasten hiervoor worden in een afzonderlijke functie (610) inzichtelijk gemaakt.

Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten (Wtcg)

Het wetsvoorstel waarmee de Wtcg en CER (Compensatie Eigen Risico) worden afgeschaft ligt momenteel voor bij de Eerste Kamer. Indien het wetsvoorstel wordt aangenomen krijgen gemeenten via het deelfonds sociaal domein extra (financiële) mogelijkheden om gericht maatwerk te bieden aan mensen met een beperking die daardoor aannemelijke meerkosten hebben. Gemeenten ontvangen hiervoor aanvullende middelen die oplopen tot structureel € 268 miljoen vanaf 2017. Gemeenten kunnen gericht maatwerk bieden via de Wmo 2015 en/of de bijzondere bijstand. Als gemeenten deze middelen via de bijzondere bijstand (614) inzetten worden de geboekte lasten niet betrokken in de bestedingstoets van het deelfonds. Gemeenten kunnen het deel van de bijzondere bijstand dat is verstrekt aan mensen met een beperking die daardoor aannemelijke meerkosten hebben, aanvullend betrekken bij de bestedingstoets deelfonds sociaal domein. Met name is dit van belang indien er in een gemeente sprake is van een onderbesteding van het deelfonds sociaal domein.

Overig

De huidige middelen voor volwasseneneducatie in het participatiebudget worden met ingang van 2015 via een nieuwe specifieke uitkering educatie verstrekt. De baten en lasten worden verantwoord op de functie 482 volwasseneneducatie.

De aangepaste naam van de Iv3-functie 921 uitkeringen gemeentefonds (was algemene uitkeringen gemeentefonds) brengt tot uitdrukking dat alle uitkeringen uit het gemeentefonds, met uitzondering van de uitkering deelfonds sociaal domein, op deze functie worden geboekt. De uitkering deelfonds wordt op de tijdelijke Iv3-functie 923 uitkering deelfonds sociaal domein geboekt.

Gemeenten hebben de mogelijkheid om eventuele niet bestede middelen uit het deelfonds te reserveren op grond van de Tijdelijke wet deelfonds sociaal domein. Na de vorming van deze reserves kunnen ook onttrekkingen aan deze reserves via deze functie worden geboekt. Zo kunnen de bestedingen goed worden gevolgd en kan vastgesteld worden of aan de bestedingsvoorwaarde van de Tijdelijke wet deelfonds sociaal domein wordt voldaan.

3. Functie-indeling in relatie tot integrale aanpak en sturing op gemeentelijk niveau

Overleg met de adviescommissie Vernieuwing BBV heeft geresulteerd in een facultatieve

hoofdingeling als handreiking voor gemeenten. Deze hoofdingeling die gemeenten kunnen gebruiken voor hun horizontale verantwoording, groepeert de Iv3-functies in het sociaal domein in vijf categorieën die aansluiten bij de door gemeenten benodigde integrale aanpak en de daarbij behorende inhoudelijke en financiële sturing. Deze hoofdingeling kent vijf categorieën: (I) sociale basisvoorzieningen, (II) eerstelijns ondersteuning, (III) tweedelijns ondersteuning, (IV) bescherming en veiligheid en (V) eigen bijdragen.

De sociale basisvoorzieningen zijn (vrij toegankelijke) algemene voorzieningen in het sociaal domein. De eerstelijns ondersteuning betreft het eerstelijnsloket met taken als informatieverstrekking, advisering, cliëntondersteuning, keukentafelgesprekken, vroegsignalering en dergelijke. Tweedelijns ondersteuning omvat individuele voorzieningen of maatwerkvoorzieningen waarvoor een afzonderlijke verwijzing (van een arts) of beschikking (van een gemeente) nodig is. Op het terrein van werk en inkomen vallen bijvoorbeeld alle bijstand- en inkomensvoorzieningen en de re-integratie- en participatievoorzieningen op grond van de Participatiewet in deze categorie. Bescherming en veiligheid bevat daarop gerichte voorzieningen zoals opvangvoorzieningen en voorzieningen op het gebied van de jeugdreclassering. De eigen bijdragen worden apart inzichtelijk gemaakt vanwege het overkoepelende karakter van deze bijdragen.

Tabel verbinding facultatieve hoofdingeling en Iv3-functies

I-Sociale basisvoorzieningen		
613 Overige sociale zekerheidsregelingen vanuit het Rijk	670 Algemene voorzieningen Wmo en Jeugd	
II-Eerstelijns ondersteuning		
671 Eerstelijnsloket Wmo en Jeugd		
III-Tweedelijns ondersteuning		
610 Bijstandverlening en inkomensvoorzieningen- en subsidies	661 Maatwerkvoorzieningen Natura materieel Wmo	
611 Sociale werkvoorziening	662 Maatwerkvoorzieningen Natura immaterieel Wmo	682 Individuele voorzieningen Natura Jeugd
614 Gemeentelijk minimabeleid	672 PGB Wmo en Jeugd	
623 Re-integratie- en participatievoorzieningen Participatiewet		
IV-Bescherming en veiligheid		
663 Opvang en beschermd wonen Wmo	683 Veiligheid, jeugdreclassering en opvang Jeugd	
V-Eigen bijdragen		
667 Eigen bijdragen maatwerkvoorzieningen en opvang Wmo	677 Eigen bijdragen algemene voorzieningen Wmo en Jeugd	687 Ouderbijdragen individuele voorzieningen en opvang Jeugd

Bijlage 3.4.2 Tabel toets besteding deelfonds sociaal domein

A) Functies waarop miv 2015 de baten en lasten voor de taken sociaal domein 3D worden geboekt miv de eigen bijdragen functies					
Omschrijving	Functienr.	Baten (B)	Lasten (L)	Saldo B+L	Toelichting
Functies sociaal domein 3D taken binnen het cluster Werk en Inkomen					
Sociale werkvoorziening	611				
Re-integratie- en participatievoorzieningen Participatiewet	623				
Functies sociaal domein 3D taken binnen het nieuwe cluster miv 2015 Maatschappelijke ondersteuning					
Maatwerkvoorzieningen Natura materieel Wmo	661				
Maatwerkvoorzieningen Natura immaterieel Wmo	662				
Opvang en beschermd wonen Wmo	663				
Gemengde functies sociaal domein 3D taken binnen zowel de nieuwe clusters miv 2015 Maatschappelijke ondersteuning als Jeugd					
Algemene voorzieningen Wmo en Jeugd	670				
Eerstelijnsloket Wmo en Jeugd	671				
PGB Wmo en Jeugd	672				
Functies sociaal domein 3D taken binnen het nieuwe cluster miv 2015 Jeugd					
Individuele voorzieningen Natura Jeugd	682				
Veiligheid, jeugdreclassering en opvang Jeugd	683				
Saldo baten en lasten functies sociaal domein 3D taken					A
B) Saldo reservemutatie(s) in verband met de toets deelfonds sociaal domein	981				B
C) Saldo functies sociaal domein 3D taken + reservemutatie(s) deelfondstoets					C=A+B
D) Baten op de functie 'Uitkering deelfonds sociaal domein'	923				D
E) Overschrijding (lastensurplus)/onderschrijding (batensurplus) deelfonds					E=C-D
Eigen bijdragen functies die deel uitmaken van de sociaal domein 3D taken maar geen deel uitmaken van de toets besteding deelfonds sociaal domein					
Eigen bijdragen maatwerkvoorzieningen en opvang Wmo	667				
Eigen bijdragen algemene voorzieningen Wmo en Jeugd	677				
Ouderbijdragen individuele voorzieningen en opvang Jeugd	687				

Via de toets besteding deelfonds sociaal domein berekent het Rijk aan de hand van de Iv3-informatie of op gemeentelijk (micro) en op landelijk niveau (macro) de baten van het deelfonds aan de taken van het sociaal domein 3D zijn uitgegeven. Gemeenten kunnen via deze berekening verantwoording afleggen aan de raad over de besteding van het deelfonds zoals de tijdelijke wet op het deelfonds voorschrijft. De toets komt als rekeninstrument beschikbaar op internet.

Bijlage 4.2.1 Overzicht decentralisatie- en integratie-uitkeringen

Decentralisatie-en integratie-uitkeringen 2013-2019 (in miljoenen euro's)

Uitkeringsjaar	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
- Wmo	1.561,182	1.714,016	1.257,471	1.257,471	1.257,471	1.257,471	1.257,471
- Centra voor Jeugd en Gezin	383,137	383,137	383,137	383,137	383,137	383,137	383,137
- maatschappelijke opvang	300,538	298,818	297,528	297,528	297,528	297,528	297,528
- ISV	152,851	139,061					
- vrouwenopvang	107,959	107,959	112,286	112,286	112,286	112,286	112,286
- brede impuls combinatiefuncties/buurtsportcoaches	55,212	57,026	pm				
- zuiderzeelijn		56,922					
- vergunningverlening, toezicht en handhaving	0,000	40,758	40,758	40,758	40,758	46,700	46,700
- invoeringskosten decentralisatie jeugdzorg	39,750	39,820					
- versterking peuterspeelzaalwerk	35,000	35,000	35,000	35,000	35,000	35,000	35,000
- jeugd	25,500	25,500	21,700	21,700	21,700	21,700	21,700
- bodemsanering	27,853	17,603					
- beeldende kunst en vormgeving	13,500	13,500					
- nationale gebiedsontwikkeling (Nota Ruimte en BIRK)	39,841	12,004	11,887				
- Gezond in de Stad	5,023	10,141	10,000	10,000	10,000	5,023	5,023
- zichtbare schakel	10,000	10,000					
- veiligheidshuizen	7,699	7,699	7,699	7,699	7,699	7,699	7,699
- vsv-programmagelden RMC-regio's G4	6,700	6,700	6,700				
- mantelzorg		6,000					
- knelpunten verdeelproblematiek	3,120	3,224	3,298	3,374	3,451	3,531	3,612
- WUW-middelen	3,175	2,893	2,672	2,361	1,599		
- bestaand Rotterdams gebied	2,527	2,527	2,527	pm			
- erfgoed en ruimte		2,182					
- nationaal programma kwaliteitssprong Zuid	1,400	1,400	1,400				
- herstructurering bedrijventerreinen (Topper)	0,855	1,190	0,000	0,522			
- LHBT-emancipatiebeleid	1,140	1,165	0,250	0,250			
- pilot participatieverklaring		0,629					
- Aidel		0,500					
- WE CAN Young	0,300	0,300					
- Green Deal	3,142	0,204					
- eigen kracht	0,900	0,050					
- meetsysteem van Geluidsnet		0,039					
- spoorse doorsnijdingen	23,614	0,000	3,356				
- sterke regio's	5,900	0,000	2,000	1,100			
- groeiopgave Almere		0,000	7,000	7,000	7,000	7,000	7,000
- Quick Wins Binnenhavens	4,643						
- jeugdwerkloosheid	24,500						
- werkgeversdienstverlening	4,550						
- ESF-programma	3,500						
- uitvoeringskosten inburgering	20,000						
- spoorwegverbinding Roosendaal-Moerdijk	5,000						
Totaal	2.880,011	2.997,967	2.206,669	2.180,186	2.177,629	2.177,075	2.177,156

Bijlage 4.2-1 Integratie-uitkering Wmo

Integratie-uitkering Wmo				
Gemeente	Bedrag 2012	Bedrag 2013	Bedrag 2014	Bedrag 2015
Aa en Hunze	2.554.757	2.626.032	2.871.674	2.068.260
Aalburg	975.743	1.027.258	1.128.992	820.273
Aalsmeer	2.037.733	2.136.592	2.340.170	1.742.042
Aalten	2.915.964	3.021.245	3.316.260	2.437.422
Achtkarspelen	2.860.659	2.999.331	3.295.741	2.364.587
Alblasserdam	1.861.403	1.934.382	2.133.533	1.564.608
Albrandswaard	1.342.380	1.418.879	1.557.722	1.166.507
Alkmaar	8.710.764	8.947.983	9.825.689	7.207.683
Almelo	7.890.442	8.237.582	9.026.163	6.665.282
Almere	10.386.272	10.997.250	12.059.067	8.906.530
Alphen aan den Rijn	5.568.087	5.789.437	9.108.618	6.763.841
Alphen-Chaam	736.393	761.394	838.696	608.353
Ameland	295.412	316.482	349.671	248.971
Amersfoort	10.250.404	10.541.886	11.576.579	8.539.619
Amstelveen	7.162.034	7.338.380	8.068.791	5.875.979
Amsterdam	61.227.987	62.460.050	68.841.644	49.864.315
Apeldoorn	15.467.126	15.952.416	17.473.545	12.953.738
Appingedam	1.884.569	1.919.130	2.112.914	1.542.996
Arnhem	13.905.584	14.162.115	15.538.970	11.651.868
Assen	6.347.970	6.576.981	7.182.972	5.482.525
Asten	1.296.742	1.343.173	1.472.710	1.088.662
Baarle-Nassau	744.751	773.495	846.318	606.184
Baarn	2.644.673	2.692.505	2.925.609	2.216.437
Barendrecht	2.710.560	2.869.246	3.149.967	2.310.523
Barneveld	3.494.711	3.631.225	3.995.112	2.898.310
Bedum	1.038.987	1.071.011	1.169.917	878.631
Beek	1.821.703	1.885.435	2.067.687	1.501.113
Beemster	682.657	723.666	793.904	579.305
Beesel	1.355.809	1.398.801	1.535.867	1.115.352
Bellingwedde	1.259.222	1.251.588	1.374.053	979.906
Bergambacht	761.256	819.412	896.510	644.993
Bergeijk	1.363.924	1.422.859	1.564.974	1.151.318
Bergen L	1.490.909	1.552.126	1.701.924	1.248.366
Bergen NH	2.879.392	2.950.352	3.231.283	2.381.286
Bergen op Zoom	7.127.184	7.352.381	8.074.708	5.964.089
Berkelland	4.466.623	4.658.342	5.112.357	3.689.226
Bernheze	2.241.036	2.337.335	2.562.584	1.874.489
Bernisse	944.685	998.912	1.096.776	801.963
Best	2.116.756	2.222.609	2.437.728	1.796.547
Beuningen	1.847.416	1.953.821	2.140.716	1.558.830
Beverwijk	4.038.287	4.107.178	4.526.374	3.200.115
Binnenmaas	2.317.616	2.444.629	2.675.325	1.981.568
Bladel	1.520.082	1.590.972	1.747.480	1.287.856
Blaricum	632.900	656.723	719.598	524.243
Bloemendaal	1.499.138	1.551.287	1.695.801	1.284.248
Boarnsterhim	1.592.084	1.706.217		
Bodegraven-Reeuwijk	2.248.542	2.339.127	2.571.746	1.880.090
Boekel	701.733	725.176	797.046	597.471
Borger-Odoorn	2.716.864	2.760.651	3.037.047	2.205.909
Borne	1.946.956	2.014.784	2.217.593	1.633.997
Borsele	1.826.019	1.903.822	2.089.029	1.502.783

Integratie-uitkering Wmo				
Gemeente	Bedrag 2012	Bedrag 2013	Bedrag 2014	Bedrag 2015
Boskoop	1.115.477	1.172.989		
Boxmeer	2.451.594	2.550.098	2.789.157	2.099.782
Boxtel	2.653.023	2.722.469	2.977.471	2.205.756
Breda	15.854.567	16.556.079	18.159.944	13.486.407
Brielle	1.163.491	1.251.325	1.369.756	1.038.616
Bronckhorst	3.846.386	3.959.427	4.344.158	3.142.477
Brummen	2.204.967	2.272.335	2.489.642	1.820.095
Brunssum	4.193.826	4.323.244	4.747.267	3.430.220
Bunnik	1.010.027	1.057.778	1.165.490	845.323
Bunschoten	1.199.707	1.232.213	1.358.668	976.913
Buren	1.711.480	1.758.793	1.929.162	1.401.815
Bussum	3.079.801	2.987.837	3.287.886	2.331.645
Capelle aan den IJssel	6.013.833	6.213.755	6.829.070	4.993.003
Castricum	2.886.336	3.029.124	3.326.463	2.411.684
Coevorden	4.049.098	4.127.217	4.546.413	3.274.051
Cranendonck	1.765.242	1.846.093	2.029.187	1.491.867
Cromstrijen	1.105.698	1.158.056	1.270.657	933.048
Cuijk	2.237.789	2.336.449	2.567.560	1.914.977
Culemborg	2.041.401	2.145.713	2.354.372	1.729.846
Dalfsen	2.211.302	2.346.344	2.580.201	1.872.308
Dantumadiel	2.276.924	2.305.689	2.528.522	1.820.975
De Bilt	3.856.554	3.935.726	4.326.146	3.136.832
De Friese Meren			5.381.132	3.903.473
De Marne	1.267.267	1.303.055	1.428.577	1.039.054
De Ronde Venen	2.716.254	2.841.813	3.116.354	2.247.747
De Wolden	2.349.025	2.425.304	2.657.134	1.907.520
Delft	8.623.772	8.704.236	9.597.434	7.046.219
Delfzijl	3.532.959	3.580.711	3.920.428	2.864.137
Den Helder	6.276.062	6.467.514	7.070.792	5.370.302
Deurne	2.822.877	2.942.738	3.219.852	2.419.827
Deventer	9.090.572	9.344.581	10.256.685	7.640.686
Diemen	1.869.292	1.943.394	2.155.370	1.539.057
Dinkelland	2.116.010	2.197.412	2.412.900	1.745.033
Dirksland	797.185			
Doesburg	1.323.090	1.367.896	1.500.301	1.091.453
Doetinchem	5.964.152	6.021.924	6.588.933	4.867.640
Dongen	2.309.465	2.390.483	2.624.036	1.901.600
Dongeradeel	2.731.148	2.849.078	3.130.009	2.243.471
Dordrecht	11.774.346	12.054.169	13.259.995	9.815.864
Drechterland	1.304.199	1.333.730	1.463.258	1.053.179
Drimmelen	2.299.636	2.387.607	2.611.452	1.916.856
Dronten	2.942.635	3.065.127	3.357.400	2.446.122
Druuten	1.477.695	1.534.866	1.673.728	1.264.914
Duiven	1.835.501	1.970.942	2.164.515	1.618.553
Echt-Susteren	3.589.773	3.718.961	4.072.214	3.011.021
Edam-Volendam	1.922.920	2.015.835	2.229.122	1.604.226
Ede	8.931.894	9.204.410	10.138.399	7.435.895
Eemnes	551.723	568.870	624.767	463.392
Eemsmond	1.892.705	1.950.556	2.137.196	1.546.593
Eersel	1.493.611	1.559.022	1.698.348	1.282.133
Eijsden-Margraten	2.138.031	2.239.418	2.458.320	1.793.375

Integratie-uitkering Wmo				
Gemeente	Bedrag 2012	Bedrag 2013	Bedrag 2014	Bedrag 2015
Eindhoven	22.414.687	22.811.969	25.051.495	18.767.223
Elburg	1.799.008	1.895.425	2.088.093	1.566.254
Emmen	13.400.365	13.655.883	14.980.719	10.802.324
Enkhuizen	1.727.568	1.802.433	1.983.775	1.432.336
Enschede	16.610.671	16.780.863	18.406.582	13.428.728
Epe	3.575.053	3.694.026	4.062.900	2.989.706
Ermelo	2.809.445	2.906.835	3.150.414	2.431.531
Etten-Leur	3.609.645	3.879.796	4.261.411	3.161.333
Ferwerderadiel	801.175	811.560	892.297	634.134
Franekeradeel	2.258.018	2.296.844	2.521.418	1.852.875
Gaasterlan-Sleat	1.056.673	1.102.296		
Geertruidenberg	1.980.300	2.081.334	2.283.090	1.656.910
Geldermalsen	1.880.309	1.938.451	2.124.402	1.566.638
Geldrop-Mierlo	3.651.064	3.847.247	4.234.723	3.119.880
Gemert-Bakel	2.331.230	2.430.830	2.669.292	1.981.726
Gennep	1.937.072	2.001.516	2.161.912	1.715.329
Giessenlanden	925.116	970.524	1.067.071	777.676
Gilze en Rijen	2.155.434	2.278.960	2.503.268	1.830.084
Goedereede	1.035.798			
Goeree-Overflakkee		4.769.558	5.221.454	3.829.981
Goes	4.289.375	4.459.890	4.888.269	3.651.065
Goirle	1.919.916	2.011.934	2.218.088	1.646.900
Gorinchem	3.494.568	3.562.995	3.903.784	2.852.820
Gouda	6.109.709	6.337.948	6.951.325	5.099.738
Graafstroom	537.486			
Graft-De Rijp	453.322	475.213	522.894	379.820
Grave	1.114.066	1.150.815	1.245.752	993.215
Groesbeek	2.249.395	2.368.742	2.591.789	1.961.642
Groningen	15.253.548	15.520.115	17.064.742	12.902.725
Grootegast	1.109.815	1.182.702	1.298.546	949.395
Gulpen-Wittem	1.506.651	1.579.641	1.737.508	1.258.512
Haaksbergen	2.203.500	2.287.693	2.513.107	1.824.945
Haaren	1.194.482	1.254.760	1.358.549	1.026.459
Haarlem	13.647.520	13.867.777	15.283.148	11.199.751
Haarlemmerliede Spaarnw	405.310	424.151	466.447	327.628
Haarlemmermeer	8.531.224	8.987.286	9.842.645	7.335.739
Halderberge	2.929.904	3.038.492	3.345.827	2.457.748
Hardenberg	5.272.739	5.432.103	5.958.365	4.361.816
Harderwijk	3.982.696	4.093.171	4.497.287	3.287.417
Hardinxveld-Giessendam	1.560.686	1.619.789	1.783.459	1.299.587
Haren	1.842.181	1.927.519	2.118.254	1.600.566
Harenkarspel	1.118.241			
Harlingen	1.815.968	1.864.054	2.045.346	1.500.249
Hattem	1.085.024	1.119.699	1.231.957	873.399
Heemskerk	3.756.647	3.900.999	4.272.944	3.153.089
Heemstede	2.454.485	2.514.579	2.741.933	2.087.427
Heerde	1.782.017	1.846.775	2.032.347	1.507.487
Heerenveen	4.825.887	4.955.471	6.001.168	4.363.890
Heerhugowaard	3.539.904	3.724.700	4.075.576	3.085.303
Heerlen	13.226.011	13.551.968	14.869.554	10.998.500
Heeze-Leende	1.340.452	1.438.325	1.559.498	1.217.987

Integratie-uitkering Wmo				
Gemeente	Bedrag 2012	Bedrag 2013	Bedrag 2014	Bedrag 2015
Heiloo	1.936.277	1.984.182	2.177.830	1.585.833
Hellendoorn	3.329.876	3.457.817	3.796.911	2.799.462
Hellevoetsluis	3.063.353	3.227.269	3.538.328	2.608.898
Helmond	7.765.353	8.110.108	8.896.669	6.523.742
Hendrik-Ido-Ambacht	1.802.588	1.879.859	2.070.577	1.539.412
Hengelo O	8.326.382	8.644.348	9.508.354	6.891.352
Het Bildt	1.101.757	1.204.563	1.324.328	954.394
Heumen	1.227.840	1.305.255	1.429.752	1.054.066
Heusden	3.488.737	3.666.290	4.024.915	2.894.380
Hillegom	1.841.047	1.909.440	2.094.827	1.516.018
Hilvarenbeek	1.124.806	1.185.701	1.298.967	956.061
Hilversum	8.355.651	8.396.495	9.235.849	6.739.006
Hof van Twente	3.506.594	3.623.752	3.967.753	2.918.037
Hollands Kroon	3.593.998	3.750.920	4.118.217	2.982.849
Hoogeveen	6.584.341	6.771.383	7.411.513	5.428.489
Hoogezand-Sappemeer	4.630.795	4.793.050	5.250.512	3.866.647
Hoorn	5.994.194	6.181.691	6.793.161	4.963.386
Horst aan de Maas	3.481.429	3.645.645	3.993.141	2.926.500
Houten	2.230.547	2.373.240	2.601.185	1.942.703
Huizen	3.426.690	3.551.772	3.888.201	2.849.260
Hulst	3.106.334	3.173.692	3.472.457	2.528.699
IJsselstein	2.325.722	2.455.410	2.697.175	1.971.585
Kaag en Braassem	1.778.591	1.866.649	2.054.184	1.459.378
Kampen	4.420.038	4.630.275	5.077.546	3.735.344
Kapelle	982.566	1.027.419	1.126.617	831.637
Katwijk	4.899.504	5.142.104	5.639.277	4.223.967
Kerkrade	6.826.012	7.069.119	7.756.430	5.782.693
Koggenland	1.450.713	1.513.958	1.664.336	1.212.527
Kollumerland en Nwkrui sl	1.364.149	1.385.831	1.527.564	1.108.790
Korendijk	821.519	891.995	979.394	720.962
Krimpen aan den IJssel	2.556.306	2.683.488	2.966.080	2.183.781
Laarbeek	1.776.281	1.956.132	2.153.934	1.590.160
Landerd	1.141.727	1.223.930	1.344.943	979.863
Landgraaf	4.777.923	4.966.826	5.438.621	3.990.330
Landsmeer	833.950	866.410	952.221	669.753
Langedijk	1.608.653	1.688.875	1.852.989	1.383.040
Lansingerland	2.384.532	2.560.485	2.819.907	2.123.491
Laren	957.342	956.582	1.045.315	790.562
Leek	2.038.219	2.151.810	2.352.348	1.748.481
Leerdam	2.184.019	2.306.170	2.525.798	1.833.364
Leeuwarden	10.698.281	11.012.470	13.158.000	9.604.368
Leeuwarderadeel	1.047.112	1.084.978	1.188.044	873.384
Leiden	8.938.670	9.148.082	10.076.192	7.502.648
Leiderdorp	2.233.136	2.330.875	2.564.861	1.879.192
Leidschendam-Voorburg	7.601.379	7.829.474	8.635.524	6.228.531
Lelystad	5.546.323	5.782.620	6.353.456	4.708.789
Lemsterland	1.196.601	1.236.981		
Leudal	3.039.333	3.189.004	3.497.191	2.566.754
Leusden	1.839.960	1.940.603	2.132.172	1.584.471
Liesveld	591.937			
Lingewaal	766.626	808.881	892.649	659.144

Integratie-uitkering Wmo				
Gemeente	Bedrag 2012	Bedrag 2013	Bedrag 2014	Bedrag 2015
Lingewaard	3.562.377	3.762.512	4.129.084	3.042.884
Lisse	1.996.499	2.041.708	2.244.334	1.618.339
Littenseradiel	774.190	793.458	871.412	652.217
Lochem	3.326.712	3.410.964	3.735.196	2.742.004
Loon op Zand	2.173.537	2.264.139	2.486.490	1.781.293
Lopik	813.969	848.609	933.412	691.113
Loppersum	1.094.272	1.161.068	1.272.699	917.060
Losser	2.429.776	2.494.957	2.736.789	2.001.408
Maasdonk	794.018	845.523	930.108	675.258
Maasdriel	1.868.268	1.931.029	2.123.600	1.514.871
Maasgouw	2.722.056	2.804.442	3.057.361	2.280.678
Maassluis	3.123.532	3.198.107	3.510.806	2.555.419
Maastricht	14.472.739	14.820.349	16.313.498	11.856.207
Marum	830.157	851.892	937.243	681.124
Medemblik	3.330.093	3.443.488	3.777.921	2.768.449
Meerssen	1.931.286	1.974.803	2.167.426	1.595.928
Menameradiel	1.244.119	1.312.574	1.441.715	1.040.797
Menterwolde	1.272.279	1.350.122	1.477.781	1.090.266
Meppel	3.200.795	3.281.913	3.606.264	2.662.114
Middelburg	4.958.884	5.063.045	5.548.443	4.074.721
Middelharnis	1.833.204			
Midden Drenthe	3.353.439	3.420.650	3.762.322	2.743.207
Midden-Delfland	1.035.082	1.033.522	1.137.768	823.832
Mill en Sint Hubert	1.024.297	1.080.005	1.185.606	860.827
Millingen aan de Rijn	580.662	606.128	662.646	478.193
Moerdijk	3.244.241	3.425.989	3.771.359	2.748.201
Molenwaard		1.752.347	1.922.047	1.411.031
Montferland	3.728.603	3.866.887	4.259.285	3.037.970
Montfoort U	792.754	824.255	906.841	660.179
Mook en Middelaar	649.193	680.738	745.485	534.120
Muiden	434.408	442.525	483.713	347.732
Naarden	1.250.711	1.256.356	1.377.844	997.084
Neder-Betuwe	1.788.320	1.833.287	2.013.984	1.458.805
Nederlek	1.291.152	1.321.488	1.449.833	1.076.956
Nederweert	1.503.303	1.577.858	1.729.963	1.254.998
Neerijnen	813.328	846.107	930.639	674.265
Nieuwegein	4.688.815	4.906.775	5.390.487	3.992.143
Nieuwkoop	1.936.774	2.110.829	2.298.492	1.737.890
Nieuw-Lekkerland	586.732			
Nijkerk	2.883.078	3.006.295	3.307.654	2.409.906
Nijmegen	15.142.293	15.626.994	17.203.813	12.595.141
Noord-Beveland	778.146	801.888	883.088	634.702
Noordenveld	3.265.810	3.385.168	3.721.419	2.754.592
Noordoostpolder	3.573.906	3.669.146	4.027.473	2.932.914
Noordwijk	2.280.836	2.360.680	2.565.719	1.948.761
Noordwijkerhout	1.351.682	1.441.651	1.580.517	1.158.016
Nuenen c.a.	1.644.362	1.781.143	1.956.073	1.438.339
Nunspeet	2.413.594	2.512.828	2.760.058	2.030.407
Nuth	1.693.060	1.729.550	1.906.665	1.391.169
Oegstgeest	1.422.487	1.462.104	1.596.892	1.214.629
Oirschot	1.283.017	1.345.460	1.481.795	1.170.233

Integratie-uitkering Wmo				
Gemeente	Bedrag 2012	Bedrag 2013	Bedrag 2014	Bedrag 2015
Oisterwijk	2.435.977	2.641.418	2.901.637	2.089.775
Oldambt	5.736.504	5.872.186	6.447.012	4.735.356
Oldebroek	1.800.420	1.898.427	2.087.925	1.560.530
Oldenzaal	3.302.049	3.470.301	3.808.947	2.757.984
Olst-Wijhe	1.597.406	1.677.233	1.842.650	1.339.715
Ommen	1.555.215	1.622.618	1.787.366	1.260.857
Onderbanken	892.449	914.575	1.005.520	725.662
Oost Gelre	2.760.732	2.811.025	3.082.305	2.230.594
Oosterhout	5.057.858	5.274.856	5.791.096	4.218.180
Oostflakkee	1.005.847			
Ooststellingwerf	2.964.238	3.073.421	3.371.159	2.457.812
Oostzaan	688.672	752.102	833.845	601.994
Opmeer	881.205	908.218	998.737	719.809
Opsterland	2.779.724	2.881.793	3.155.837	2.316.610
Oss	8.069.032	8.427.495	9.261.367	6.754.748
Oud-Beijerland	1.793.864	1.846.290	2.024.682	1.553.841
Oude IJsselstreek	4.457.716	4.641.836	5.092.873	3.704.669
Ouder-Amstel	950.924	961.445	1.057.463	781.319
Ouderkerk	596.942	639.368	704.974	509.066
Oudewater	724.279	762.575	838.033	591.450
Overbetuwe	3.281.295	3.415.867	3.756.390	2.750.492
Papendrecht	2.671.187	2.800.074	3.078.801	2.259.733
Peel en Maas	3.552.162	3.717.964	4.075.929	2.984.649
Pekela	1.845.040	1.884.481	2.069.991	1.470.743
Pijnacker-Nootdorp	2.438.987	2.633.866	2.888.316	2.156.316
Purmerend	7.606.527	7.943.807	8.707.563	6.403.770
Putten	2.076.794	2.167.713	2.373.400	1.675.430
Raalte	3.244.296	3.346.305	3.674.024	2.711.142
Reimerswaal	1.979.242	2.050.333	2.255.634	1.615.101
Renkum	3.575.353	3.638.282	3.987.848	3.006.264
Renswoude	243.486	263.797	290.634	211.390
Reusel-De Mierden	920.917	974.350	1.072.716	781.599
Rheden	5.602.398	5.756.515	6.317.341	4.648.305
Rhenen	1.667.057	1.724.514	1.892.308	1.389.947
Ridderkerk	5.175.865	5.313.230	5.841.676	4.237.606
Rijnwaarden	998.485	1.059.657	1.164.032	848.719
Rijnwoude	1.298.951	1.361.352		
Rijssen-Holtten	3.202.007	3.323.583	3.646.121	2.658.332
Rijswijk	6.195.553	6.238.635	6.874.359	4.966.824
Roerdalen	2.077.681	2.152.163	2.361.227	1.719.482
Roermond	6.269.262	6.468.795	7.113.848	5.201.737
Roosendaal	7.969.017	8.302.803	9.107.909	6.649.356
Rotterdam	65.521.601	66.893.503	73.511.016	53.291.408
Rozendaal	99.089	95.615	105.403	74.927
Rucphen	2.556.111	2.700.851	2.961.969	2.133.124
Schagen	1.819.832	3.816.554	4.183.680	3.072.629
Schermer	300.869	319.245	351.915	248.140
Scherpenzeel	696.547	729.562	803.960	581.371
Schiedam	7.932.391	8.109.010	8.926.819	6.413.853
Schiermonnikoog	138.763	138.423	151.742	107.104
Schijndel	2.009.504	2.098.821	2.310.114	1.691.456

Integratie-uitkering Wmo				
Gemeente	Bedrag 2012	Bedrag 2013	Bedrag 2014	Bedrag 2015
Schinnen	1.277.656	1.322.908	1.452.813	1.066.333
Schoonhoven	1.064.204	1.100.804	1.204.793	884.602
Schouwen-Duiveland	3.565.794	3.694.350	4.056.782	2.767.666
's-Gravenhage	45.146.506	45.770.541	50.296.536	36.767.829
's-Hertogenbosch	12.516.855	13.071.433	14.354.752	10.549.601
Simpelveld	1.224.150	1.300.797	1.425.065	1.040.385
Sint-Anthonis	972.732	998.558	1.091.027	821.811
Sint-Michielsgestel	2.304.428	2.425.324	2.656.672	1.947.070
Sint-Oedenrode	1.525.193	1.529.604	1.681.823	1.212.066
Sittard-Geleen	11.620.374	11.966.657	13.112.983	9.729.175
Skarsterlan	2.475.355	2.557.480		
Sliedrecht	2.752.114	2.810.414	3.081.209	2.337.865
Slochteren	1.289.647	1.339.067	1.470.007	1.059.394
Sluis	2.975.231	3.019.310	3.314.205	2.339.856
Smallingerland	6.131.986	6.291.510	6.887.725	5.038.766
Soest	4.059.401	4.190.722	4.598.807	3.356.293
Someren	1.555.809	1.653.345	1.814.836	1.342.600
Son en Breugel	1.328.642	1.419.647	1.558.414	1.174.395
Spijkensisse	6.375.276	6.678.581	7.334.087	5.392.392
Stadskanaal	4.814.947	4.921.013	5.409.770	3.962.367
Staphorst	939.426	1.003.537	1.100.278	802.616
Stede Broec	1.705.759	1.775.480	1.949.928	1.416.987
Steenbergen	2.266.815	2.344.605	2.577.090	1.879.010
Steenwijkerland	4.740.878	4.826.245	5.303.521	3.889.097
Stein	2.751.711	2.884.745	3.161.021	2.307.799
Stichtse Vecht	4.384.607	4.554.466	4.999.340	3.665.968
Strijen	776.207	804.745	881.897	629.173
Sudwest Fryslan	7.997.589	8.308.126	9.284.226	6.761.124
Ten Boer	575.247	613.719	674.891	496.102
Terneuzen	6.434.736	6.644.451	7.297.649	5.284.508
Terschelling	411.703	442.012	486.050	346.156
Texel	1.225.456	1.280.145	1.402.358	1.025.728
Teylingen	2.318.612	2.417.470	2.644.264	1.967.639
Tholen	2.494.613	2.570.931	2.823.841	2.015.102
Tiel	3.432.373	3.588.694	3.934.204	2.932.545
Tilburg	19.639.156	20.355.232	22.287.684	16.512.358
Tubbergen	1.633.260	1.687.839	1.856.260	1.346.064
Twenterand	2.996.566	3.187.239	3.497.481	2.528.609
Tynaarlo	3.078.203	3.194.679	3.504.631	2.616.456
Tytsjerksteradiel	3.108.374	3.236.701	3.555.300	2.600.509
Ubbergen	1.088.557	1.133.359	1.239.626	927.143
Uden	3.488.466	3.664.522	4.020.567	2.972.956
Uitgeest	728.872	764.903	841.803	607.657
Uithoorn	2.210.005	2.300.812	2.527.624	1.845.660
Urk	708.379	737.747	809.447	604.494
Utrecht	19.572.383	20.040.652	22.099.788	16.159.529
Utrechtse Heuvelrug	4.447.051	4.502.582	4.924.946	3.666.629
Vaals	1.232.739	1.276.036	1.399.001	1.035.199
Valkenburg aan de Geul	2.116.835	2.178.178	2.388.745	1.739.428
Valkenswaard	3.229.314	3.418.530	3.740.843	2.771.962
Veendam	3.661.107	3.682.627	4.039.652	2.960.480

Integratie-uitkering Wmo				
Gemeente	Bedrag 2012	Bedrag 2013	Bedrag 2014	Bedrag 2015
Veenendaal	5.329.636	5.491.729	6.017.817	4.388.190
Veere	1.834.457	1.897.112	2.080.421	1.511.270
Veghel	2.962.965	3.069.064	3.369.787	2.486.677
Veldhoven	3.709.866	3.951.650	4.330.254	3.269.494
Velsen	6.461.868	6.642.693	7.296.378	5.298.684
Venlo	11.521.439	11.991.763	13.185.096	9.619.550
Venray	3.857.214	3.979.775	4.366.255	3.242.569
Vianen	1.567.978	1.642.606	1.799.938	1.319.643
Vlaardingen	8.316.375	8.417.933	9.235.603	6.686.622
Vlagtwedde	2.353.333	2.448.433	2.678.010	1.953.194
Vlieland	112.337	117.063	128.837	94.316
Vlissingen	5.477.816	5.538.007	6.091.087	4.422.600
Vlist	757.576	785.522	858.808	625.550
Voerendaal	1.275.515	1.336.121	1.461.354	1.045.481
Voorschoten	1.844.930	1.922.820	2.125.836	1.542.659
Voorst	2.323.498	2.377.830	2.598.141	1.963.313
Vught	2.234.005	2.328.370	2.548.186	1.974.381
Waalre	1.284.973	1.353.372	1.483.113	1.107.601
Waalwijk	4.642.942	4.822.686	5.302.377	3.841.753
Waddinxveen	2.089.408	2.205.100	2.425.302	1.786.064
Wageningen	2.429.284	2.512.515	2.743.901	2.004.837
Wassenaar	1.874.717	1.929.986	2.122.383	1.581.981
Waterland	1.295.565	1.352.548	1.487.937	1.090.355
Weert	4.952.671	5.158.333	5.657.917	4.174.010
Weesp	1.550.743	1.601.108	1.753.087	1.276.832
Werkendam	2.025.533	2.095.940	2.302.655	1.693.901
West Maas en Waal	1.550.173	1.608.010	1.764.564	1.279.210
Westerveld	2.182.472	2.235.008	2.448.832	1.764.121
Westervoort	1.221.642	1.269.326	1.393.079	1.013.221
Westland	7.866.066	8.237.276	9.039.240	6.568.007
Weststellingwerf	2.982.468	3.065.824	3.359.515	2.443.002
Westvoorne	1.171.684	1.188.220	1.304.374	966.584
Wierden	1.822.134	1.907.187	2.098.640	1.533.410
Wijchen	3.362.774	3.548.670	3.897.698	2.836.794
Wijdmeren	1.748.920	1.785.592	1.961.304	1.447.049
Wijk bij Duurstede	1.417.449	1.508.459	1.652.913	1.214.590
Winsum	1.169.145	1.258.471	1.376.248	1.014.311
Winterswijk	3.321.302	3.463.924	3.803.977	2.765.276
Woensdrecht	2.009.758	2.069.934	2.273.546	1.666.031
Woerden	3.443.084	3.614.804	3.976.310	2.922.556
Wormerland	1.341.222	1.404.248	1.539.853	1.121.573
Woudenberg	911.034	947.317	1.036.251	788.943
Woudrichem	1.159.906	1.210.303	1.328.223	974.527
Zaanstad	13.798.267	14.252.655	15.681.792	11.384.089
Zaltbommel	1.994.691	2.087.176	2.298.926	1.666.831
Zandvoort	2.124.453	2.174.519	2.388.173	1.735.193
Zederik	985.908	1.050.732	1.156.655	850.344
Zeevang	425.614	439.983	483.512	359.554
Zeewolde	962.255	1.001.189	1.103.029	833.450
Zeist	5.750.836	5.799.480	6.329.330	4.932.184
Zevenaar	3.276.443	3.426.940	3.758.754	2.747.486

Integratie-uitkering Wmo				
Gemeente	Bedrag 2012	Bedrag 2013	Bedrag 2014	Bedrag 2015
Zijpe	848.460			
Zoetermeer	9.222.027	9.705.829	10.659.392	7.860.186
Zoeterwoude	691.671	704.877	762.076	590.882
Zuidhorn	1.487.321	1.544.282	1.694.703	1.270.315
Zuidplas	2.513.224	2.633.755	2.894.295	2.114.913
Zundert	2.231.628	2.319.457	2.552.727	1.907.164
Zutphen	4.914.376	5.087.897	5.570.788	4.106.985
Zwartewaterland	1.596.318	1.672.088	1.837.311	1.320.914
Zwijndrecht	4.810.407	5.009.063	5.505.233	4.004.284
Zwolle	9.687.455	10.070.515	11.053.192	8.268.166
Totaal	1.511.305.000	1.561.182.000	1.714.014.000	1.257.470.000

Bijlage 4.2-2 Decentralisatie-uitkering Maatschappelijke opvang

Decentralisatie-uitkering Maatschappelijke opvang					
Gemeente	Bedrag 2012	Bedrag 2013	Bedrag 2014	Bedrag 2015	Ophoging bedrag 2015 met middelen AWBZ
Alkmaar	2.687.283	2.757.684	2.827.208	2.900.949	138.183
Almelo	2.285.230	2.506.012	2.439.050	2.500.954	585.056
Almere	5.329.420	5.792.853	5.801.456	5.982.637	2.837.157
Amersfoort	4.275.726	4.567.401	4.530.148	4.660.912	757.405
Amsterdam	42.086.717	42.879.456	44.904.755	45.116.305	22.221.331
Apeldoorn	4.987.210	3.774.536	3.541.298	2.962.827	1.808.151
Arnhem	7.077.682	6.911.669	6.449.611	6.638.924	1.374.914
Assen	3.702.295	3.847.176	3.731.463	3.822.767	1.050.543
Bergen op Zoom	2.360.901	2.563.396	2.507.601	2.564.172	116.847
Breda	5.458.178	5.164.677	5.044.273	5.198.574	548.221
Delft	2.371.929	2.430.863	2.295.080	1.959.893	260.473
Den Helder	1.480.081	1.644.693	1.570.717	1.596.712	141.697
Deventer	2.754.429	2.877.259	2.835.772	2.905.417	1.289.055
Doetinchem	2.780.233	3.044.785	2.990.489	3.058.622	1.002.669
Dordrecht	5.051.577	5.108.279	4.874.514	4.783.767	1.387.438
Ede	1.966.322	1.897.893	1.721.562	1.793.476	307.416
Eindhoven	11.985.951	10.695.574	10.774.468	9.202.929	1.336.059
Emmen	2.243.631	2.335.610	2.205.063	2.245.515	1.579.800
Enschede	6.550.622	6.823.736	6.728.805	6.894.363	3.033.359
Gouda	1.707.977	1.793.104	1.535.062	1.559.155	565.028
Groningen	13.131.812	13.330.404	13.478.104	13.983.852	4.740.163
Haarlem	6.458.752	6.861.325	6.405.181	6.663.039	438.412
Heerlen	5.575.074	5.630.515	5.226.023	5.241.014	752.632
Helmond	2.322.152	2.399.799	2.261.982	2.311.912	1.163.673
Hilversum	2.317.795	2.250.111	2.001.164	2.041.962	467.530
Hoorn	1.794.845	2.024.517	1.963.162	2.003.158	71.148
Leeuwarden	12.789.898	12.601.216	12.211.215	11.831.215	4.641.646
Leiden	5.154.822	5.296.043	5.361.526	5.463.044	3.129.970
Maastricht	6.466.987	5.769.848	5.725.399	5.817.992	270.234
Nijmegen	7.640.791	7.869.619	7.735.202	7.959.355	2.265.330
Oss	3.413.227	3.610.875	3.549.184	3.628.201	237.466
Purmerend	1.161.153	1.340.895	1.274.939	1.290.196	22.459
Rotterdam	36.923.524	35.916.654	36.075.181	34.595.208	5.386.944
's-Gravenhage	20.565.937	21.541.927	22.165.126	23.549.153	5.345.894
's-Hertogenbosch	3.738.522	3.957.724	3.878.202	3.965.591	301.523
Spijkenisse	2.322.515	2.324.960	2.109.453	2.153.850	94.656
Tilburg	7.357.402	7.030.418	7.015.064	6.393.322	1.444.993
Utrecht	17.278.713	18.076.035	18.360.990	17.469.254	6.653.092
Venlo	6.429.558	6.863.725	6.850.287	7.020.253	822.031
Vlaardingen	1.854.567	2.003.124	1.932.014	1.965.831	108.902
Vlissingen	5.152.980	4.457.370	4.099.110	4.211.459	3.908.661
Zaanstad	2.081.129	2.313.757	2.253.052	2.059.340	269.556
Zwolle	7.452.565	7.650.486	7.578.048	7.560.929	2.651.630
Totaal	298.528.114	300.538.000	298.818.000	297.528.000	87.529.346

Bijlage 4.2-3 Decentralisatie-uitkering Vrouwenopvang

Decentralisatie-uitkering Vrouwenopvang					
Gemeente	Bedrag 2015	Bedrag 2016	Bedrag 2017	Bedrag 2018	Ophoging bedrag 2015 met middelen AWBZ
Alkmaar	2.373.694	2.442.978	2.506.681	2.681.413	67.340
Almere	2.411.370	2.551.402	2.651.794	2.836.641	31.628
Amersfoort	2.076.766	2.144.815	2.204.357	2.358.015	0
Amsterdam	10.280.849	10.771.429	11.144.922	11.921.796	241.799
Apeldoorn	2.487.187	2.499.457	2.535.304	2.712.032	15.982
Arnhem	5.697.212	5.253.227	4.850.571	3.763.888	21.730
Breda	6.330.661	5.796.504	5.305.846	3.961.523	320.024
Delft	1.539.581	1.526.205	1.530.332	1.594.081	19.886
Den Helder	963.174	932.727	911.919	877.779	0
Dordrecht	2.109.738	2.168.786	2.224.108	2.379.143	0
Ede	1.331.017	1.295.615	1.273.930	1.249.123	549
Eindhoven	3.071.736	3.158.457	3.239.388	3.465.195	12.926
Emmen	2.230.091	2.245.675	2.280.163	2.439.105	260.472
Enschede	3.325.170	3.366.648	3.427.416	3.666.330	167.753
Gouda	1.890.653	1.735.948	1.594.520	1.209.200	0
Groningen	3.914.620	3.785.041	3.694.289	3.535.972	543.379
Haarlem	2.980.186	3.087.083	3.177.262	3.398.738	114.952
Heerlen	1.409.066	1.424.911	1.449.776	1.550.835	0
Helmond	1.043.331	1.039.992	1.048.854	1.111.249	0
Hilversum	1.355.369	1.396.748	1.434.053	1.534.016	0
Leeuwarden	3.455.918	3.377.155	3.334.786	3.314.482	737.474
Leiden	4.241.835	3.966.859	3.725.958	3.103.250	0
Maastricht	2.602.986	2.471.253	2.362.629	2.104.573	0
Nijmegen	2.736.751	2.823.509	2.900.478	3.102.661	352
Rotterdam	7.969.334	8.442.878	8.780.171	9.392.207	531.290
's-Gravenhage	6.913.035	7.337.675	7.637.362	8.169.736	24.362
's-Hertogenbosch	3.266.643	3.223.364	3.216.338	3.301.650	22.134
Spijkenisse	1.412.064	1.440.699	1.472.151	1.574.770	0
Tilburg	4.639.612	4.223.999	3.838.832	2.772.673	237.627
Utrecht	5.413.666	5.432.564	5.506.587	5.890.433	177.207
Venlo	2.407.992	2.440.808	2.486.237	2.659.544	0
Vlaardingen	1.294.685	1.378.975	1.437.541	1.537.747	0
Vlissingen	1.922.698	1.967.628	2.013.496	2.153.850	47.216
Zaanstad	1.854.193	1.951.534	2.023.435	2.164.482	17.940
Zwolle	3.333.480	3.183.816	3.064.877	2.798.229	411.914
Totaal	112.286.364	112.286.364	112.286.364	112.286.363	4.025.935

Bijlage 4.2-7 Decentralisatie-uitkering Brede impuls combinatiefuncties

Decentralisatie-uitkering Brede impuls combinatiefuncties			
Gemeente	Bedrag 2014	fte 2014	Percentage van deelname
Eerste tranche			
Alkmaar	359.520	18,0	140%
Almelo	303.800	15,2	140%
Amersfoort	633.640	31,7	140%
Amsterdam	2.583.840	129,2	140%
Arnhem	516.320	25,8	140%
Breda	659.960	33,0	140%
Deventer	396.200	19,8	140%
Dordrecht	481.600	24,1	140%
Eindhoven	726.320	36,3	140%
Emmen	427.560	21,4	140%
Enschede	579.880	29,0	140%
Groningen	519.960	26,0	140%
Haarlem	539.560	27,0	140%
Heerlen	300.160	15,0	140%
Hengelo O	335.720	16,8	140%
Leeuwarden	319.356	16,0	120%
Leiden	284.600	14,2	100%
Lelystad	318.640	15,9	140%
Maastricht	362.320	18,1	140%
Nijmegen	538.720	26,9	140%
Rotterdam	2.257.640	112,9	140%
Schiedam	207.200	10,4	100%
's-Gravenhage	1.840.160	92,0	140%
's-Hertogenbosch	518.840	25,9	140%
Sittard-Geleen	348.600	17,4	140%
Tilburg	753.480	37,7	140%
Utrecht	1.009.120	50,5	140%
Venlo	382.760	19,1	140%
Zaanstad	571.760	28,6	140%
Zwolle	469.840	23,5	140%
Tweede tranche			
Almere	915.320	45,8	140%
Alphen aan den Rijn	453.600	22,6	140%
Apeldoorn	626.080	31,3	140%
Assen	281.400	14,1	140%
Beek	63.560	3,2	140%
Borsele	102.760	5,1	140%
Capelle aan den IJssel	223.920	11,2	120%
Coevorden	61.680	3,1	60%
De Bilt	123.800	6,2	100%
De Wolden	101.080	5,1	140%
Delft	306.320	15,3	140%
Delfzijl	75.000	3,8	100%
Den Helder	222.040	11,1	140%
Dronten	180.600	9,1	140%
Edam-Volendam	126.560	6,3	140%
Ede	209.040	10,5	60%
Eemsmond	51.000	2,6	100%
Gemert-Bakel	101.760	5,1	120%
Gilze en Rijen	106.400	5,3	140%
Goeree-Overflakkee	174.000	8,7	120%
Goes	142.240	7,1	140%

Decentralisatie-uitkering Brede impuls combinatiefuncties			
Gemeente	Bedrag 2014	fte 2014	Percentage van deelname
Gouda	308.000	15,4	140%
Haarlemmermeer	624.960	31,2	140%
Hardenberg	269.920	13,5	140%
Harlingen	63.280	3,2	140%
Heerenveen	200.116	10,0	140%
Heerhugowaard	160.400	8,0	100%
Hellendoorn	151.200	7,6	140%
Hellevoetsluis	68.400	3,4	60%
Helmond	317.520	15,9	120%
Heusden	185.640	9,3	140%
Hollands Kroon	207.480	10,4	140%
Hoorn	247.440	12,4	120%
Houten	234.920	11,7	140%
Hulst	90.960	4,5	120%
IJsselstein	141.360	7,1	120%
Kapelle	56.280	2,8	140%
Langedijk	121.240	6,1	140%
Leidschendam-Voorburg	150.240	7,5	80%
Losser	77.520	3,9	120%
Middelburg	191.520	9,6	140%
Nieuwegein	235.200	11,8	140%
Nunspeet	125.160	6,3	140%
Oosterhout	214.480	10,7	140%
Oss	346.360	17,3	140%
Pijnacker-Nootdorp	158.600	7,9	100%
Purmerend	323.120	16,2	140%
Reimerswaal	74.000	3,7	100%
Rheden	157.080	7,9	140%
Ridderkerk	157.640	7,9	140%
Rijssen-Holten	155.520	7,8	120%
Rijswijk	144.760	7,2	140%
Roermond	173.520	8,7	120%
Roosendaal	132.000	6,6	60%
Schagen	196.840	9,8	140%
Schijndel	95.480	4,8	140%
Simpelveld	40.040	2,0	140%
Spijkenisse	292.600	14,6	140%
Steenwijkerland	105.120	5,3	80%
Stichtse Vecht	261.800	13,1	140%
Texel	56.840	2,8	140%
Tiel	133.200	6,7	100%
Tubbergen	104.720	5,2	140%
Twenterand	87.360	4,4	80%
Tynaarlo	129.640	6,5	140%
Uden	170.800	8,5	140%
Veenendaal	165.600	8,3	80%
Velsen	163.040	8,2	80%
Venray	182.280	9,1	140%
Vlaardingen	224.400	11,2	120%
Vlissingen	161.560	8,1	140%
Weert	186.760	9,3	140%
Wijchen	174.440	8,7	140%
Wijk bij Duurstede	61.920	3,1	80%

Decentralisatie-uitkering Brede impuls combinatiefuncties			
Gemeente	Bedrag 2014	fte 2014	Percentage van deelname
Woerden	219.520	11,0	140%
Zoetermeer	425.760	21,3	120%
Zuidplas	188.720	9,4	140%
Derde tranche			
Aa en Hunze	101.640	5,1	140%
Aalsmeer	88.080	4,4	120%
Achtkarspelen	122.360	6,1	140%
Albrandswaard	79.680	4,0	120%
Barneveld	266.560	13,3	140%
Bedum	34.200	1,7	100%
Bergen NH	81.400	4,1	100%
Bergen op Zoom	257.040	12,9	140%
Bernheze	57.480	2,9	60%
Best	94.200	4,7	100%
Beuningen	97.920	4,9	120%
Bladel	82.600	4,1	140%
Borger-Odoorn	105.000	5,3	140%
Borne	91.840	4,6	140%
Boxmeer	124.880	6,2	140%
Boxtel	89.400	4,5	100%
Cuijk	103.320	5,2	140%
Culemborg	91.800	4,6	100%
Dalfsen	52.680	2,6	60%
De Friese Meren	225.442	11,3	140%
Drechterland	82.600	4,1	140%
Eersel	76.160	3,8	140%
Geldermalsen	69.760	3,5	80%
Goirle	37.320	1,9	60%
Gorinchem	140.840	7,0	140%
Halderberge	64.320	3,2	80%
Harderwijk	185.640	9,3	140%
Hardinxveld-Giessendam	85.400	4,3	140%
Haren	44.320	2,2	80%
Heemstede	88.560	4,4	120%
Hendrik-Ido-Ambacht	120.120	6,0	140%
Hoogeveen	223.160	11,2	140%
Kampen	233.240	11,7	140%
Katwijk	281.960	14,1	140%
Krimpen aan den IJssel	87.600	4,4	100%
Landgraaf	95.200	4,8	100%
Lansingerland	135.520	6,8	80%
Leek	58.800	2,9	100%
Leerdam	90.160	4,5	140%
Leusden	89.000	4,5	100%
Maassluis	70.080	3,5	80%
Meppel	91.800	4,6	100%
Noord-Beveland	25.480	1,3	140%
Noordenveld	90.600	4,5	100%
Oisterwijk	109.200	5,5	140%
Olst-Wijhe	76.720	3,8	140%
Putten	106.400	5,3	140%
Raalte	165.200	8,3	140%

Decentralisatie-uitkering Brede impuls combinatiefuncties			
Gemeente	Bedrag 2014	fte 2014	Percentage van deelname
Renkum	119.840	6,0	140%
Scherpenzeel	24.800	1,2	80%
Schinnen	43.440	2,2	120%
Schouwen-Duiveland	55.560	2,8	60%
Sluis	83.440	4,2	140%
Smallingerland	165.800	8,3	100%
Son en Breugel	28.920	1,4	60%
Stadskanaal	131.880	6,6	140%
Staphorst	65.400	3,3	100%
Sudwest Fryslan	313.080	15,7	120%
Terneuzen	181.680	9,1	120%
Teylingen	69.480	3,5	60%
Uithoorn	118.720	5,9	140%
Utrechtse Heuvelrug	200.760	10,0	140%
Valkenswaard	82.400	4,1	100%
Veere	65.000	3,3	100%
Vianen	85.400	4,3	140%
Voorschoten	68.400	3,4	100%
Waddinxveen	112.560	5,6	140%
Werkendam	117.320	5,9	140%
Westland	189.120	9,5	60%
Wierden	104.440	5,2	140%
Wijdmeren	69.200	3,5	100%
Zaltbommel	109.200	5,5	120%
Zeist	241.640	12,1	140%
Zevenaar	52.680	2,6	60%
Zuidhorn	51.680	2,6	80%
Zundert	58.600	2,9	100%
Zwartewaterland	67.680	3,4	80%
Vierde tranche			
Aalburg	61.320	3,1	140%
Alblasserdam	73.200	3,7	120%
Ameland	28.000	1,4	140%
Appingedam	44.520	2,2	140%
Beemster	25.600	1,3	100%
Beesel	55.160	2,8	140%
Bellingwedde	33.040	1,7	140%
Bergeijk	44.960	2,2	80%
Bergen L	23.760	1,2	60%
Berkelland	189.560	9,5	140%
Bernisse	36.000	1,8	100%
Bloemendaal	67.400	3,4	100%
Boekel	33.000	1,7	100%
Brielle	27.000	1,4	60%
Brummen	75.120	3,8	120%
Brunssum	101.920	5,1	140%
Castricum	106.000	5,3	100%
Cranendonck	78.680	3,9	140%
Cromstrijen	52.080	2,6	140%
Dantumadiel	86.240	4,3	140%
Dongen	90.480	4,5	120%
Dongeradeel	109.200	5,5	140%

Decentralisatie-uitkering Brede impuls combinatiefuncties			
Gemeente	Bedrag 2014	fte 2014	Percentage van deelname
Druten	80.920	4,0	140%
Duiven	125.720	6,3	140%
Echt-Susteren	113.960	5,7	140%
Eijsden-Margraten	39.400	2,0	100%
Elburg	102.760	5,1	140%
Enkhuizen	71.680	3,6	140%
Ermelo	93.840	4,7	120%
Ferwerderadiel	39.480	2,0	140%
Gennep	65.240	3,3	140%
Giessenlanden	65.520	3,3	140%
Graft-De Rijp	12.720	0,6	60%
Groesbeek	52.400	2,6	100%
Grootegast	58.800	2,9	140%
Gulpen-Wittem	22.320	1,1	60%
Hattem	50.680	2,5	140%
Heemskerk	157.080	7,9	140%
Heerde	74.760	3,7	140%
Heeze-Leende	62.160	3,1	140%
Hilvarenbeek	49.000	2,5	100%
Hoogezand-Sappemeer	133.280	6,7	140%
Horst aan de Maas	150.480	7,5	120%
Kaag en Braassem	94.560	4,7	120%
Laarbeek	91.280	4,6	140%
Landsmeer	17.880	0,9	60%
Lingewaal	34.800	1,7	100%
Lingewaard	192.360	9,6	140%
Lochem	129.640	6,5	140%
Loppersum	19.440	1,0	60%
Maasdonk	52.360	2,6	140%
Maasgouw	74.640	3,7	120%
Marum	45.920	2,3	140%
Menterwolde	36.600	1,8	100%
Mill en Sint Hubert	46.760	2,3	140%
Millingen aan de Rijn	21.120	1,1	120%
Molenwaard	88.000	4,4	80%
Montferland	123.360	6,2	120%
Montfoort U	64.960	3,2	140%
Neder-Betuwe	102.000	5,1	120%
Nederlek	43.200	2,2	100%
Nederweert	68.880	3,4	140%
Noordoostpolder	189.120	9,5	120%
Noordwijk	64.400	3,2	100%
Noordwijkerhout	54.240	2,7	120%
Oldambt	103.800	5,2	100%
Oldebroek	74.400	3,7	100%
Oostzaan	28.800	1,4	100%
Opmeer	52.920	2,6	140%
Oud-Beijerland	91.440	4,6	120%
Ouder-Amstel	54.880	2,7	140%
Ouderkerk	16.080	0,8	60%
Oudewater	19.320	1,0	60%
Peel en Maas	155.280	7,8	120%
Pekela	29.920	1,5	80%

Decentralisatie-uitkering Brede impuls combinatiefuncties			
Gemeente	Bedrag 2014	fte 2014	Percentage van deelname
Reusel-De Mierden	50.400	2,5	140%
Roerdalen	74.760	3,7	140%
Schiermonnikoog	20.000	1,0	100%
Schoonhoven	50.960	2,5	140%
Sint-Anthonis	54.040	2,7	140%
Sint-Oedenrode	54.000	2,7	100%
Sliedrecht	71.200	3,6	100%
Steenbergen	92.120	4,6	140%
Strijen	27.000	1,4	100%
Ten Boer	34.720	1,7	140%
Terschelling	28.000	1,4	140%
Tholen	119.560	6,0	140%
Tytsjerksteradiel	137.200	6,9	140%
Vaals	27.360	1,4	120%
Valkenburg aan de Geul	40.000	2,0	100%
Veendam	61.760	3,1	80%
Veldhoven	124.400	6,2	100%
Vlieland	20.000	1,0	100%
Vlist	43.680	2,2	140%
Voerendaal	46.760	2,3	140%
Vught	45.840	2,3	60%
Wageningen	48.840	2,4	60%
Waterland	69.720	3,5	140%
Weesp	45.400	2,3	100%
West Maas en Waal	75.600	3,8	140%
Westerveld	62.160	3,1	120%
Westervoort	49.200	2,5	100%
Westvoorne	38.200	1,9	100%
Woensdrecht	57.400	2,9	100%
Wormerland	48.400	2,4	100%
Woudrichem	44.800	2,2	100%
Zandvoort	53.760	2,7	140%
Zeevang	24.480	1,2	120%
Zeewolde	112.560	5,6	140%
Zwijndrecht	171.640	8,6	140%
Vijfde tranche			
Alphen-Chaam	40.040	2,0	140%
Asten	72.240	3,6	140%
Baarn	53.280	2,7	80%
Barendrecht	145.000	7,3	100%
Bergambacht	25.120	1,3	80%
Bodegraven-Reeuwijk	106.000	5,3	100%
Bronckhorst	134.400	6,7	120%
Bunschoten	40.920	2,0	60%
De Ronde Venen	194.600	9,7	140%
Deurne	133.280	6,7	140%
Dinkelland	123.760	6,2	140%
Doesburg	35.200	1,8	100%
Doetinchem	232.680	11,6	140%
Drimmelen	76.800	3,8	100%
Epe	129.080	6,5	140%
Franekeradeel	74.880	3,7	120%

Decentralisatie-uitkering Brede impuls combinatiefuncties			
Gemeente	Bedrag 2014	fte 2014	Percentage van deelname
Geertruidenberg	57.600	2,9	100%
Geldrop-Mierlo	65.760	3,3	60%
Grave	54.600	2,7	140%
Heiloo	64.400	3,2	100%
Hillegom	68.880	3,4	120%
Hilversum	135.600	6,8	60%
Hof van Twente	145.600	7,3	140%
Koggenland	84.240	4,2	120%
Leiderdorp	48.720	2,4	60%
Leudal	154.000	7,7	140%
Lisse	65.200	3,3	100%
Littenseradiel	37.600	1,9	100%
Loon op Zand	67.000	3,4	100%
Lopik	70.280	3,5	140%
Medemblik	185.920	9,3	140%
Meerssen	32.040	1,6	60%
Midden Drenthe	60.000	3,0	60%
Midden-Delfland	60.400	3,0	100%
Moerdijk	104.000	5,2	100%
Naarden	80.360	4,0	140%
Neerijnen	39.800	2,0	100%
Nieuwkoop	118.440	5,9	140%
Nuth	39.800	2,0	100%
Oirschot	78.120	3,9	140%
Oldenzaal	132.720	6,6	140%
Ommen	71.960	3,6	140%
Oost Gelre	113.760	5,7	120%
Ooststellingwerf	92.400	4,6	120%
Opsterland	93.000	4,7	100%
Rhenen	57.800	2,9	100%
Sint-Michielsgestel	51.720	2,6	60%
Slochteren	46.200	2,3	100%
Stein	66.800	3,3	100%
Ubbergen	35.840	1,8	140%
Urk	122.640	6,1	140%
Vlagtwedde	62.160	3,1	140%
Voorst	94.360	4,7	140%
Waalre	51.800	2,6	100%
Waalwijk	179.200	9,0	140%
Wassenaar	61.280	3,1	80%
Weststellingwerf	72.000	3,6	100%
Winsum	45.400	2,3	100%
Winterswijk	104.160	5,2	120%
Woudenberg	54.600	2,7	140%
Zederik	45.400	2,3	100%
Zesde tranche			
Amstelveen	124.920	6,2	60%
Beverwijk	61.320	3,1	60%
Bunnik	26.400	1,3	60%
Buren	47.640	2,4	60%
De Marne	30.600	1,5	100%
Diemen	93.240	4,7	140%

Decentralisatie-uitkering Brede impuls combinatiefuncties			
Gemeente	Bedrag 2014	fte 2014	Percentage van deelname
Haaksbergen	72.600	3,6	100%
Haarlemmerliede Spaarnw	23.800	1,2	140%
Huizen	127.400	6,4	100%
Muiden	29.400	1,5	140%
Nijkerk	176.120	8,8	140%
Oude IJsselstreek	144.000	7,2	120%
Schermer	23.520	1,2	140%
Stede Broec	81.120	4,1	120%
Veghel	69.600	3,5	60%
Zoeterwoude	15.720	0,8	60%
Zevende tranche			
Binnenmaas	64.000	3,2	80%
het Bildt	49.280	2,5	140%
Leeuwarderadeel	47.600	2,4	140%
Menameradiel	62.720	3,1	140%
Nuenen c.a.	69.200	3,5	100%
OverBetuwe	201.320	10,1	140%
Someren	81.200	4,1	140%
Totaal	57.026.594	2.851,5	

Bijlage 4.2-8 Decentralisatie-uitkering Gezond in de Stad

Decentralisatie-uitkering Gezond in de Stad		
Gemeente	Bedrag 2014	Bedrag 2015-2017
Achtkarspelen	30.000	30.000
Alkmaar	40.643	36.000
Almelo	145.000	145.000
Almere	20.000	20.000
Amersfoort	68.705	29.000
Amstelveen	64.000	64.000
Amsterdam	1.115.000	1.115.000
Appingedam	20.000	20.000
Arnhem	216.000	216.000
Assen	79.000	79.000
Bellingwedde	20.000	20.000
Bergen op Zoom	23.000	23.000
Breda	76.000	76.000
Brunssum	60.000	60.000
Capelle aan den IJssel	30.000	30.000
Coevorden	20.000	20.000
Dantumadiel	26.000	26.000
De Friese Meren	21.000	21.000
De Marne	20.000	20.000
Delft	131.000	131.000
Delfzijl	31.000	31.000
Deventer	71.000	71.000
Dinkelland	20.000	20.000
Doesburg	20.000	20.000
Doetinchem	70.000	70.000
Dongeradeel	20.000	20.000
Dordrecht	206.000	206.000
Eemsmond	28.000	28.000
Eindhoven	126.766	110.000
Emmen	212.000	212.000
Enschede	455.000	455.000
Franekeradeel	20.000	20.000
Gorinchem	26.000	26.000
Gouda	47.000	47.000
Groesbeek	27.000	27.000
Groningen	401.000	401.000
Haarlem	79.350	61.000
Harlingen	40.000	40.000
Heerenveen	28.000	28.000
Heerlen	303.000	303.000
Helmond	134.000	134.000
Hengelo O	24.676	-
het Bildt	24.000	24.000
Hoogeveen	77.000	77.000
Hoogezand-Sappemeer	61.000	61.000
Kampen	32.000	32.000
Kerkrade	107.000	107.000
Leerdam	30.000	30.000
Leeuwarden	153.000	153.000

Decentralisatie-uitkering Gezond in de Stad		
Gemeente	Bedrag 2014	Bedrag 2015-2017
Leiden	62.415	51.000
Leidschendam-Voorburg	26.000	26.000
Lelystad	57.000	57.000
Littenseradiel	20.000	20.000
Loppersum	20.000	20.000
Maassluis	27.000	27.000
Maastricht	185.000	185.000
Molenwaard	20.000	20.000
Nijmegen	242.000	242.000
Noordoostpolder	20.000	20.000
Oldambt	56.000	56.000
Oldenzaal	20.000	20.000
Ooststellingwerf	20.000	20.000
Pekela	41.000	41.000
Roermond	103.000	103.000
Rotterdam	1.377.000	1.377.000
's-Gravenhage	688.504	663.000
's-Hertogenbosch	90.000	90.000
Schiedam	112.000	112.000
Sittard-Geleen	97.000	97.000
Smallingerland	128.000	128.000
Stadskanaal	101.000	101.000
Steenwijkerland	53.000	53.000
Sudwest Fryslan	71.000	71.000
Terneuzen	20.000	20.000
Tiel	20.000	20.000
Tilburg	347.000	347.000
Twenterand	23.000	23.000
Utrecht	393.000	393.000
Veendam	21.000	21.000
Veenendaal	45.000	45.000
Venlo	86.000	86.000
Vlaardingen	20.000	20.000
Vlagtwedde	63.000	63.000
Vlissingen	39.000	39.000
Wageningen	20.000	20.000
Westerveld	20.000	20.000
Weststellingwerf	24.000	24.000
Zaanstad	118.000	118.000
Zeewolde	20.000	20.000
Zoetermeer	29.000	29.000
Zutphen	51.000	51.000
Zwolle	46.000	46.000
Totaal	10.141.059	10.000.000

Bijlage 4.2-9 Decentralisatie-uitkering Bodemsanering

Decentralisatie-uitkering Bodemsanering		
Gemeente	Mutatie 2014	Bedrag stand meicirc 2014
Alkmaar	-4.098	332.352
Almelo	-4.518	372.013
Amersfoort	-3.871	320.008
Amsterdam	-19.337	4.173.865
Arnhem	-4.064	383.109
Breda	-5.018	435.703
Deventer	-4.303	355.432
Dordrecht	-4.087	331.915
Eindhoven	-4.325	350.470
Emmen	-6.255	548.235
Enschede	-5.256	439.478
Groningen	-5.404	437.321
Haarlem	-3.780	876.013
Heerlen	-4.166	345.263
Helmond	-3.792	307.563
Hengelo O	-4.745	401.763
Leeuwarden	-4.473	366.444
Leiden	-4.257	344.622
Maastricht	-4.715	390.071
Nijmegen	-4.132	346.395
Rotterdam	-10.216	1.202.605
Schiedam	-3.917	316.966
's-Gravenhage	-14.501	1.133.409
's-Hertogenbosch	-3.599	295.487
Sittard-Geleen		2.991
Tilburg	-6.590	548.559
Utrecht	-6.185	273.482
Venlo	-4.700	428.406
Zaanstad	-4.813	1.213.592
Zwolle	-3.883	329.188
Totaal	-163.000	17.602.719

Bijlage 4.2-10 Decentralisatie-uitkering Invoeringskosten decentralisatie jeugdzorg

Decentralisatie-uitkering Invoeringskosten decentralisatie jeugdzorg			
Gemeente	Bedrag 2014 excl. flexibele schuif	Flexibele schuif	Bedrag 2014 incl. flexibele schuif
Aa en Hunze	67.672		67.672
Aalburg	54.791		54.791
Aalsmeer	84.047		84.047
Aalten	73.931		73.931
Achtkarspelen	78.561		78.561
Alblasserdam	66.411		66.411
Albrandswaard	73.835		73.835
Alkmaar	167.065		167.065
Almelo	146.923		146.923
Almere	384.395		384.395
Alphen aan den Rijn	203.487		203.487
Alphen-Chaam	45.804		45.804
Ameland	37.281		37.281
Amersfoort	299.018		299.018
Amstelveen	157.230		157.230
Amsterdam	1.118.520		1.118.520
Apeldoorn	268.833		268.833
Appingedam	48.089		48.089
Arnhem	250.268		250.268
Assen	141.164	350.000	491.164
Asten	56.251		56.251
Baarle-Nassau	39.485		39.485
Baarn	66.780		66.780
Barendrecht	117.925		117.925
Barneveld	137.795		137.795
Bedum	47.794		47.794
Beek	52.049		52.049
Beemster	44.934		44.934
Beesel	51.238		51.238
Bellingwedde	42.656		42.656
Bergambacht	48.473		48.473
Bergeijk	59.252		59.252
Bergen L	49.947		49.947
Bergen NH	70.392		70.392
Bergen op Zoom	125.718		125.718
Berkelland	99.316		99.316
Bernheze	80.825		80.825
Bernisse	48.679		48.679
Best	77.949		77.949
Beuningen	70.260		70.260
Beverwijk	92.268		92.268
het Bildt	48.753		48.753
De Bilt	96.721		96.721
Binnenmaas	73.209		73.209
Bladel	62.031		62.031
Blaricum	44.808		44.808
Bloemendaal	67.156		67.156
Bodegraven-Reeuwijk	86.848		86.848
Boekel	48.628		48.628
Ten Boer	44.779		44.779
Borger-Odoorn	68.335		68.335

Decentralisatie-uitkering Invoeringskosten decentralisatie jeugdzorg			
Gemeente	Bedrag 2014 excl. flexibele schuif	Flexibele schuif	Bedrag 2014 incl. flexibele schuif
Borne	66.942		66.942
Borsele	69.471		69.471
Boxmeer	73.806		73.806
Boxtel	78.060		78.060
Breda	291.800		291.800
Brielle	53.884		53.884
Bronckhorst	85.728		85.728
Brummen	62.223		62.223
Brunssum	67.893		67.893
Bunnik	55.285		55.285
Bunschoten	68.490		68.490
Buren	73.024		73.024
Bussum	86.657		86.657
Capelle aan den IJssel	130.356		130.356
Castricum	81.378		81.378
Coevorden	85.241		85.241
Cranendonck	60.299		60.299
Cromstrijen	49.888		49.888
Cuijk	69.589		69.589
Culemborg	78.200		78.200
Dalfsen	77.596		77.596
Dantumadiel	61.788		61.788
Delft	144.622		144.622
Delfzijl	66.698		66.698
Deurne	78.436		78.436
Deventer	187.296		187.296
Diemen	66.647		66.647
Dinkelland	74.410		74.410
Doesburg	48.340		48.340
Doetinchem	117.180		117.180
Dongen	69.913		69.913
Dongeradeel	70.820		70.820
Dordrecht	210.366		210.366
Drechterland	62.275		62.275
Drimmelen	69.906		69.906
Dronten	100.208		100.208
Druten	61.456		61.456
Duiven	74.182		74.182
Echt-Susteren	70.687		70.687
Edam-Volendam	79.372		79.372
Ede	217.658		217.658
Eemnes	46.320		46.320
Eemsmond	55.396		55.396
Eersel	57.630		57.630
Eijsden-Margraten	65.629		65.629
Eindhoven	325.125		325.125
Elburg	71.122		71.122
Emmen	189.730	350.000	539.730
Enkhuisen	58.640		58.640
Enschede	256.277		256.277
Epe	78.510		78.510

Decentralisatie-uitkering Invoeringskosten decentralisatie jeugdzorg			
Gemeente	Bedrag 2014 excl. flexibele schuif	Flexibele schuif	Bedrag 2014 incl. flexibele schuif
Ermelo	70.178		70.178
Etten-Leur	96.920		96.920
Ferwerderadiel	46.541		46.541
Franekeradeel	63.565		63.565
De Friese Meren	114.806		114.806
Geertruidenberg	63.830		63.830
Geldermalsen	76.622		76.622
Geldrop-Mierlo	89.650		89.650
Gemert-Bakel	76.630		76.630
Gennep	56.951		56.951
Giessenlanden	55.838		55.838
Gilze en Rijen	72.176		72.176
Goeree-Overflakkee	107.139		107.139
Goes	83.560		83.560
Goirle	66.647		66.647
Gorinchem	86.731		86.731
Gouda	145.795		145.795
Graft-De Rijk	41.653		41.653
Grave	50.522		50.522
's-Gravenhage	810.628		810.628
Groesbeek	56.354		56.354
Groningen	248.300		248.300
Grootegast	52.749		52.749
Gulpen-Wittem	47.979		47.979
Haaksbergen	69.139		69.139
Haaren	51.938		51.938
Haarlem	259.934		259.934
Haarlemmerliede Spaarnw	39.655		39.655
Haarlemmermeer	277.290		277.290
Halderberge	71.963		71.963
Hardenberg	134.389		134.389
Harderwijk	108.598		108.598
Hardinxveld-Giessendam	63.078		63.078
Haren	59.989		59.989
Harlingen	55.440		55.440
Hatter	50.530		50.530
Heemskerk	88.036		88.036
Heemstede	73.312		73.312
Heerde	59.635		59.635
Heerenveen	108.820		108.820
Heerhugowaard	124.074		124.074
Heerlen	136.660		136.660
Heeze-Leende	53.464		53.464
Heiloo	65.467		65.467
Den Helder	109.092		109.092
Hellendoorn	88.603		88.603
Hellevoetsluis	88.161		88.161
Helmond	178.862		178.862
Hendrik-Ido-Ambacht	83.737		83.737
Hengelo O	157.355		157.355
's-Hertogenbosch	241.539		241.539

Decentralisatie-uitkering Invoeringskosten decentralisatie jeugdzorg			
Gemeente	Bedrag 2014 excl. flexibele schuif	Flexibele schuif	Bedrag 2014 incl. flexibele schuif
Heumen	57.232		57.232
Heusden	97.635		97.635
Hillegom	62.319		62.319
Hilvarenbeek	54.821		54.821
Hilversum	160.725		160.725
Hof van Twente	84.622		84.622
Hollands Kroon	106.777		106.777
Hoogeveen	118.920	350.000	468.920
Hoogezand-Sappemeer	81.407		81.407
Hoorn	145.772		145.772
Horst aan de Maas	95.099		95.099
Houten	121.457		121.457
Huizen	93.624		93.624
Hulst	68.298		68.298
IJsselstein	91.818		91.818
Kaag en Braassem	71.255		71.255
Kampen	124.634		124.634
Kapelle	53.354		53.354
Katwijk	139.823		139.823
Kerkrade	84.637		84.637
Koggenland	69.095		69.095
Kollumerland en Nwkruijl	52.373		52.373
Korendijk	48.812		48.812
Krimpen aan den IJssel	77.647		77.647
Laarbeek	64.966		64.966
Landerd	55.956		55.956
Landgraaf	77.043		77.043
Landsmeer	46.917		46.917
Langedijk	76.239		76.239
Lansingerland	143.148		143.148
Laren	46.917		46.917
Leek	62.629		62.629
Leerdam	64.774		64.774
Leeuwarden	180.056		180.056
Leeuwarderadeel	47.160		47.160
Leiden	181.472		181.472
Leiderdorp	73.172		73.172
Leidschendam-Voorburg	133.954		133.954
Lelystad	160.054		160.054
Leudal	82.130		82.130
Leusden	77.551		77.551
Lingewaal	49.129		49.129
Lingewaard	105.494		105.494
Lisse	65.172		65.172
Littenseradiel	50.714		50.714
Lochem	80.006		80.006
Loon op Zand	64.641		64.641
Lopik	56.723		56.723
Loppersum	47.057		47.057
Losser	65.821		65.821
Maasdonk	49.306		49.306

Decentralisatie-uitkering Invoeringskosten decentralisatie jeugdzorg			
Gemeente	Bedrag 2014 excl. flexibele schuif	Flexibele schuif	Bedrag 2014 incl. flexibele schuif
Maasdriel	69.640		69.640
Maasgouw	60.955		60.955
Maassluis	77.669		77.669
Maastricht	156.987		156.987
De Marne	45.900		45.900
Marum	48.591		48.591
Medemblik	101.432		101.432
Meerssen	56.708		56.708
Menameradiel	53.789		53.789
Menterwolde	49.070		49.070
Meppel	85.138		85.138
Middelburg	103.585		103.585
Midden-Delfland	62.275		62.275
Midden Drenthe	81.783		81.783
Mill en Sint Hubert	47.514		47.514
Millingen aan de Rijn	40.186		40.186
Moerdijk	86.812		86.812
Molenwaard	88.058		88.058
Montferland	81.982		81.982
Montfoort U	55.964		55.964
Mook en Middelaar	42.729		42.729
Muiden	41.476		41.476
Naarden	63.366		63.366
Neder-Betuwe	75.052		75.052
Nederlek	51.768		51.768
Nederweert	55.005		55.005
Neerijnen	52.919		52.919
Nieuwegein	119.296		119.296
Nieuwkoop	73.128		73.128
Nijkerk	102.147		102.147
Nijmegen	243.257		243.257
Noord-Beveland	41.380		41.380
Noordenveld	76.925		76.925
Noordoostpolder	114.349		114.349
Noordwijk	66.632		66.632
Noordwijkerhout	55.890		55.890
Nuenen c.a.	64.133		64.133
Nunspeet	77.220		77.220
Nuth	50.935		50.935
Oegstgeest	68.984		68.984
Oirschot	58.920		58.920
Oisterwijk	69.699		69.699
Oldambt	83.752		83.752
Oldebroek	70.068		70.068
Oldenzaal	82.742		82.742
Olst-Wijhe	59.716		59.716
Ommen	58.669		58.669
Onderbanken	41.594		41.594
Oost Gelre	79.070		79.070
Oosterhout	110.139		110.139
Ooststellingwerf	69.633		69.633

Decentralisatie-uitkering Invoeringskosten decentralisatie jeugdzorg			
Gemeente	Bedrag 2014 excl. flexibele schuif	Flexibele schuif	Bedrag 2014 incl. flexibele schuif
Oostzaan	45.435		45.435
Opmeer	49.925		49.925
Opsterland	80.434		80.434
Oss	159.501	695.000	854.501
Oud-Beijerland	70.274		70.274
Oude IJsselstreek	90.616		90.616
Ouder-Amstel	52.963		52.963
Ouderkerk	45.479		45.479
Oudewater	47.942		47.942
Overbetuwe	112.292		112.292
Papendrecht	81.828		81.828
Peel en Maas	94.664		94.664
Pekela	49.674		49.674
Pijnacker-Nootdorp	131.300		131.300
Purmerend	147.940		147.940
Putten	71.395		71.395
Raalte	88.419		88.419
Reimerswaal	73.179		73.179
Renkum	75.752		75.752
Renswoude	41.159		41.159
Reusel-De Mierden	50.397		50.397
Rheden	90.587		90.587
Rhenen	63.934		63.934
Ridderkerk	91.818		91.818
Rijnwaarden	47.713		47.713
Rijssen-Holten	102.494		102.494
Rijswijk	90.277		90.277
Roerdalen	57.777		57.777
Roermond	109.033		109.033
De Ronde Venen	98.903		98.903
Roosendaal	144.416		144.416
Rotterdam	925.579		925.579
Rozendaal	34.059		34.059
Rucphen	58.338		58.338
Schagen	102.936		102.936
Schermer	40.569		40.569
Scherpenzeel	49.063		49.063
Schiedam	143.325		143.325
Schiermonnikoog	32.783		32.783
Schijndel	66.286		66.286
Schinnen	48.126		48.126
Schoonhoven	50.633		50.633
Schouwen-Duiveland	78.031		78.031
Simpelveld	44.919		44.919
Sint-Anthonis	49.800		49.800
Sint-Michielsgestel	76.055		76.055
Sint-Oedenrode	59.458		59.458
Sittard-Geleen	149.901		149.901
Sliedrecht	71.218		71.218
Slochteren	56.421		56.421
Sluis	60.793		60.793

Decentralisatie-uitkering Invoeringskosten decentralisatie jeugdzorg			
Gemeente	Bedrag 2014 excl. flexibele schuif	Flexibele schuif	Bedrag 2014 incl. flexibele schuif
Smallingerland	119.967		119.967
Soest	102.825		102.825
Someren	58.581		58.581
Son en Breugel	57.858		57.858
Spijkenisse	134.212		134.212
Stadskanaal	78.790		78.790
Staphorst	66.485		66.485
Stede Broec	66.057		66.057
Steenbergen	64.096		64.096
Steenwijkerland	99.146		99.146
Stein	63.476		63.476
Stichtse Vecht	131.727		131.727
Strijen	43.489		43.489
Sudwest Fryslan	168.378		168.378
Terneuzen	107.411		107.411
Terschelling	37.590		37.590
Texel	51.127		51.127
Teylingen	91.383		91.383
Tholen	76.364		76.364
Tiel	99.847		99.847
Tilburg	326.732		326.732
Tubbergen	69.080		69.080
Twenterand	91.523		91.523
Tynaarlo	82.189		82.189
Tytsjerksteradiel	83.155		83.155
Ubbergen	44.580		44.580
Uden	94.295		94.295
Uitgeest	54.091		54.091
Uithoorn	77.411		77.411
Urk	82.063		82.063
Utrecht	512.890		512.890
Utrechtse Heuvelrug	104.182		104.182
Vaals	41.660		41.660
Valkenburg aan de Geul	50.456		50.456
Valkenswaard	71.447		71.447
Veendam	72.626		72.626
Veenendaal	141.666		141.666
Veere	64.170		64.170
Veghel	91.339		91.339
Veldhoven	95.836		95.836
Velsen	131.705		131.705
Venlo	170.634		170.634
Venray	96.957		96.957
Vianen	62.747		62.747
Vlaardingen	130.695		130.695
Vlagtwedde	52.771		52.771
Vlieland	32.872		32.872
Vlissingen	91.095		91.095
Vlist	47.072		47.072
Voerendaal	47.315		47.315
Voorschoten	72.243		72.243

Decentralisatie-uitkering Invoeringskosten decentralisatie jeugdzorg			
Gemeente	Bedrag 2014 excl. flexibele schuif	Flexibele schuif	Bedrag 2014 incl. flexibele schuif
Voorst	66.367		66.367
Vught	71.144		71.144
Waalre	57.910		57.910
Waalwijk	98.173		98.173
Waddinxveen	71.410		71.410
Wageningen	75.376		75.376
Wassenaar	72.575		72.575
Waterland	56.310		56.310
Weert	98.262		98.262
Weesp	57.770		57.770
Werkendam	75.362		75.362
West Maas en Waal	58.684		58.684
Westerveld	57.689		57.689
Westervoort	53.449		53.449
Westland	192.524		192.524
Weststellingwerf	68.932		68.932
Westvoorne	49.984		49.984
Wierden	71.137		71.137
Wijchen	97.281		97.281
Wijdmeren	66.050		66.050
Wijk bij Duurstede	68.438		68.438
Winsum	54.718		54.718
Winterswijk	75.207		75.207
Woensdrecht	61.243		61.243
Woerden	118.360		118.360
De Wolden	67.775		67.775
Wormerland	54.865		54.865
Woudenberg	54.305		54.305
Woudrichem	54.518		54.518
Zaanstad	262.817		262.817
Zaltbommel	80.817		80.817
Zandvoort	50.950		50.950
Zederik	54.931		54.931
Zeevang	41.019		41.019
Zeewolde	73.378		73.378
Zeist	128.918		128.918
Zevenaar	76.947		76.947
Zoetermeer	222.974		222.974
Zoeterwoude	43.194		43.194
Zuidhorn	65.769		65.769
Zuidplas	98.815		98.815
Zundert	60.586		60.586
Zutphen	105.509		105.509
Zwartewaterland	75.900		75.900
Zwijndrecht	96.301		96.301
Zwolle	231.711		231.711
Totaal	38.075.000	1.745.000	39.820.000

Bijlage 4.2-13 Decentralisatie-uitkering Pilot participatieverklaring

Decentralisatie-uitkering Pilot participatieverklaring	
Gemeente	Bedrag 2014
Amersfoort	16.000
Amsterdam	74.000
Deventer	20.000
Doetinchem	15.000
Enschede	70.000
Ermelo	31.500
's-Gravenhage	70.000
's-Hertogenbosch	55.000
Spijkenisse	30.000
Venray	100.000
Waalwijk	25.000
Westland	70.000
Zundert	52.000
Totaal	628.500

Bijlage 4.2-15 Decentralisatie-uitkering Erfgoed en ruimte

Decentralisatie-uitkering Erfgoed en Ruimte		
Gemeente	Project	Bedrag 2014
Amsterdam	project duurzaam toerisme en samenwerkingsproject Grachtengordel, stelling van Amsterdam en de Beemster (Beleidsnota Kiezen voor Karakter, onderdeel Werelderfgoed)	54.586
Amsterdam	informatiecentrum de Bazel (Beleidsnota Kiezen voor Karakter, onderdeel Werelderfgoed)	100.000
Apeldoorn	bijdrage onderzoek wederopbouwgebied (Beleidsnota Kiezen voor Karakter, onderdeel Wederopbouw)	1
Beemster	werelderfgoed de Beemster (Beleidsnota Kiezen voor Karakter, onderdeel Werelderfgoed)	51.586
Dordrecht	project oeverproject waterdriehoek (Beleidsnota Kiezen voor Karakter, onderdeel Eigenheid en Veiligheid)	20.000
Hengelo O	project de kleine Driene (Beleidsnota Kiezen voor Karakter, onderdeel Wederopbouw)	25.000
Maastricht	leegstand en herbestemming (Beleidsnota Kiezen voor Karakter, onderdeel Herbestemming)	90.000
Maastricht	project Pottenberg (Beleidsnota Kiezen voor Karakter, onderdeel Wederopbouw)	12.500
Noordoostpolder	project Schokland (Beleidsnota Kiezen voor Karakter, onderdeel Werelderfgoed)	237.500
Noordoostpolder	project Nagele (Beleidsnota Kiezen voor Karakter, onderdeel Werelderfgoed)	1.500.000
Rhenen	bijdrage onderzoek wederopbouwgebied (Beleidsnota Kiezen voor Karakter, onderdeel Wederopbouw)	1
Rotterdam	bijdrage nominatiedossier (Beleidsnota Kiezen voor Karakter, onderdeel Werelderfgoed Van Nelle)	1
Sluis	project wederopbouw kern Oostburg	24.200
Twenterand	project Vriezeveen (Beleidsnota Kiezen voor Karakter, onderdeel Wederopbouw)	26.000
West Maas en Waal	bijdrage onderzoek wederopbouwgebied (Beleidsnota Kiezen voor Karakter, onderdeel Wederopbouw)	1
Zutphen	onderzoek Rivier in de stad (Beleidsnota Kiezen voor Karakter, onderdeel Eigenheid en Veiligheid)	40.000
Totaal		2.181.376

De nabetaaling van € 1 voor enkele gemeenten betreft een noodzakelijke administratieve/juridische handeling. Deze gemeenten hebben in voorgaande jaren de toegekende bedragen ontvangen.

Bijlage 4.2-17 Decentralisatie-uitkering Mantelzorg

Decentralisatie-uitkering Mantelzorg			
Gemeente	Bedrag 2014	Gemeente	Bedrag 2014
Aa en Hunze	10.052	Brielle	4.795
Aalburg	3.952	Bronckhorst	15.207
Aalsmeer	8.192	Brummen	8.715
Aalten	11.609	Brunssum	16.618
Achtkarspelen	11.537	Bunnik	4.080
Alblasserdam	7.469	Bunschoten	4.756
Albrandswaard	5.453	Buren	6.753
Alkmaar	34.395	Bussum	11.509
Almelo	31.597	Capelle aan den IJssel	23.906
Almere	42.213	Castricum	11.644
Alphen aan den Rijn	31.885	Coevorden	15.915
Alphen-Chaam	2.936	Cranendonck	7.103
Ameland	1.224	Cromstrijen	4.448
Amersfoort	40.524	Cuijk	8.988
Amstelveen	28.245	Culemborg	8.242
Amsterdam	240.984	Dalfsen	9.032
Apeldoorn	61.167	Dantumadiel	8.851
Appingedam	7.396	De Bilt	15.144
Arnhem	54.395	De Friese Meren	18.837
Assen	25.144	De Marne	5.001
Asten	5.155	De Ronde Venen	10.909
Baarle-Nassau	2.963	De Wolden	9.301
Baarn	10.241	Delft	33.596
Barendrecht	11.027	Delfzijl	13.724
Barneveld	13.985	Den Helder	24.752
Bedum	4.095	Deurne	11.271
Beek	7.238	Deventer	35.904
Beemster	2.779	Diemen	7.545
Beesel	5.376	Dinkelland	8.446
Bellingwedde	4.810	Doesburg	5.252
Bergambacht	3.138	Doetinchem	23.065
Bergeijk	5.478	Dongen	9.186
Bergen L	5.958	Dongeradeel	10.957
Bergen NH	11.311	Dordrecht	46.417
Bergen op Zoom	28.266	Drechterland	5.122
Berkelland	17.896	Drimmelen	9.142
Bernheze	8.970	Dronten	11.753
Bernisse	3.839	Druuten	5.859
Best	8.533	Duiven	7.577
Beuningen	7.494	Echt-Susteren	14.255
Beverwijk	15.845	Edam-Volendam	7.803
Binnenmaas	9.365	Ede	35.490
Bladel	6.117	Eemnes	2.187
Blaricum	2.519	Eemsmond	7.481
Bloemendaal	5.936	Eersel	5.945
Bodegraven-Reeuwijk	9.003	Eijsden-Margraten	8.605
Boekel	2.790	Eindhoven	87.694
Borger-Odoorn	10.631	Elburg	7.309
Borne	7.763	Emmen	52.441
Borsele	7.313	Enkhuizen	6.944
Boxmeer	9.764	Enschede	64.433
Boxtel	10.423	Epe	14.222
Breda	63.570	Ermelo	11.028

Decentralisatie-uitkering Mantelzorg			
Gemeente	Bedrag 2014	Gemeente	Bedrag 2014
Etten-Leur	14.917	Hollands Kroon	14.416
Ferwerderadiel	3.124	Hoogeveen	25.944
Franekeradeel	8.826	Hoogezand-Sappemeer	18.380
Geertruidenberg	7.992	Hoorn	23.780
Geldermalsen	7.437	Horst aan de Maas	13.978
Geldrop-Mierlo	14.824	Houten	9.106
Gemert-Bakel	9.344	Huizen	13.611
Gennep	7.568	Hulst	12.156
Giessenlanden	3.735	IJsselstein	9.442
Gilze en Rijen	8.763	Kaag en Braassem	7.191
Goeree-Overflakkee	18.278	Kampen	17.774
Goes	17.112	Kapelle	3.944
Goirle	7.765	Katwijk	19.741
Gorinchem	13.665	Kerkrade	27.152
Gouda	24.333	Koggenland	5.826
Graft-De Rijp	1.830	Kollumerland en Nwkruiel	5.347
Grave	4.361	Korendijk	3.428
Groesbeek	9.073	Krimpen aan den IJssel	10.383
Groningen	59.736	Laarbeek	7.540
Grootevast	4.546	Landerd	4.708
Gulpen-Wittem	6.082	Landgraaf	19.038
Haaksbergen	8.797	Landsmeer	3.333
Haaren	4.756	Langedijk	6.486
Haarlem	53.499	Lansingerland	9.871
Haarlemmerliede Spaarnw	1.633	Laren	3.659
Haarlemmermeer	34.455	Leek	8.235
Halderberge	11.712	Leerdam	8.842
Hardenberg	20.858	Leeuwarden	46.060
Harderwijk	15.743	Leeuwarderadeel	4.159
Hardinxveld-Giessendam	6.243	Leiden	35.272
Haren	7.415	Leiderdorp	8.978
Harlingen	7.160	Leidschendam-Voorburg	30.229
Hatterm	4.313	Lelystad	22.241
Heemskerk	14.958	Leudal	12.242
Heemstede	9.598	Leusden	7.464
Heerde	7.114	Lingewaal	3.125
Heerenveen	21.007	Lingewaard	14.454
Heerhugowaard	14.267	Lisse	7.856
Heerlen	52.052	Littenseradiel	3.050
Heeze-Leende	5.459	Lochem	13.075
Heiloo	7.624	Loon op Zand	8.704
Hellendoorn	13.291	Lopik	3.267
Hellevoetsluis	12.386	Loppersum	4.455
Helmond	31.143	Losser	9.580
Hendrik-Ido-Ambacht	7.248	Maasdonk	3.256
Hengelo O	33.285	Maasdriel	7.434
het Bildt	4.636	Maasgouw	10.702
Heumen	5.005	Maassluis	12.290
Heusden	14.089	Maastricht	57.106
Hillegom	7.333	Marum	3.281
Hilvarenbeek	4.547	Medemblik	13.225
Hilversum	32.331	Meerssen	7.587
Hof van Twente	13.889	Menameradiel	5.047

Decentralisatie-uitkering Mantelzorg			
Gemeente	Bedrag 2014	Gemeente	Bedrag 2014
Menterwolde	5.173	Peel en Maas	14.268
Meppel	12.624	Pekela	7.246
Middelburg	19.423	Pijnacker-Nootdorp	10.111
Midden Drenthe	13.170	Purmerend	30.481
Midden-Delfland	3.983	Putten	8.308
Mill en Sint Hubert	4.150	Raalte	12.861
Millingen aan de Rijn	2.320	Reimerswaal	7.896
Moerdijk	13.202	Renkum	13.960
Molenwaard	6.728	Renswoude	1.017
Montferland	14.910	Reusel-De Mierden	3.755
Montfoort U	3.174	Rheden	22.114
Mook en Middelaar	2.610	Rhemen	6.624
Muiden	1.693	Ridderkerk	20.449
Naarden	4.823	Rijnwaarden	4.075
Neder-Betuwe	7.050	Rijssen-Holtten	12.763
Nederlek	5.075	Rijswijk	24.064
Nederweert	6.056	Roerdalen	8.266
Neerijnen	3.258	Roermond	24.902
Nieuwegein	18.870	Roosendaal	31.883
Nieuwkoop	8.046	Rotterdam	257.329
Nijkerk	11.579	Rozendaal	369
Nijmegen	60.223	Rucphen	10.369
Noord-Beveland	3.091	Schagen	14.645
Noordenveld	13.027	Schermer	1.232
Noordoostpolder	14.098	Scherpenzeel	2.814
Noordwijk	8.981	Schiedam	31.249
Noordwijkerhout	5.533	Schiermonnikoog	531
Nuenen c.a.	6.847	Schijndel	8.087
Nunspeet	9.662	Schinnen	5.086
Nuth	6.674	Schoonhoven	4.217
Oegstgeest	5.590	Schouwen-Duiveland	14.201
Oirschot	5.187	's-Gravenhage	176.066
Oisterwijk	10.157	's-Hertogenbosch	50.250
Oldambt	22.568	Simpelveld	4.989
Oldebroek	7.309	Sint-Anthonis	3.819
Oldenzaal	13.333	Sint-Michiëlsgestel	9.300
Olst-Wijhe	6.450	Sint-Oedenrode	5.887
Ommen	6.257	Sittard-Geleen	45.903
Onderbanken	3.520	Sliedrecht	10.786
Oost Gelre	10.790	Slochteren	5.146
Oosterhout	20.272	Sluis	11.602
Ooststellingwerf	11.801	Smallingerland	24.111
Oostzaan	2.919	Soest	16.098
Opmeer	3.496	Someren	6.353
Opsterland	11.047	Son en Breugel	5.455
Oss	32.420	Spijkenisse	25.673
Oud-Beijerland	7.088	Stadskanaal	18.937
Oude IJsselstreek	17.828	Staphorst	3.852
Ouder-Amstel	3.702	Stede Broec	6.826
Ouderkerk	2.468	Steenbergen	9.021
Oudewater	2.934	Steenwijkerland	18.565
Overbetuwe	13.149	Stein	11.065
Papendrecht	10.778	Stichtse Vecht	17.500

Decentralisatie-uitkering Mantelzorg			
Gemeente	Bedrag 2014	Gemeente	Bedrag 2014
Strijen	3.087	Westervoort	4.877
Sudwest Fryslan	32.500	Westland	31.642
Ten Boer	2.362	Weststellingwerf	11.760
Terneuzen	25.546	Westvoorne	4.566
Terschelling	1.701	Wierden	7.346
Texel	4.909	Wijchen	13.644
Teylingen	9.256	Wijdmeren	6.866
Tholen	9.885	Wijk bij Duurstede	5.786
Tiel	13.772	Winsum	4.818
Tilburg	78.019	Winterswijk	13.316
Tubbergen	6.498	Woensdrecht	7.959
Twenterand	12.243	Woerden	13.919
Tynaarlo	12.268	Wormerland	5.390
Tytsjerksteradiel	12.446	Woudenberg	3.627
Ubbergen	4.339	Woudrichem	4.650
Uden	14.074	Zaanstad	54.895
Uitgeest	2.947	Zaltbommel	8.048
Uithoorn	8.848	Zandvoort	8.360
Urk	2.834	Zederik	4.049
Utrecht	77.362	Zeevang	1.693
Utrechtse Heuvelrug	17.240	Zeewolde	3.861
Vaals	4.897	Zeist	22.156
Valkenburg aan de Geul	8.362	Zevenaar	13.158
Valkenswaard	13.095	Zoetermeer	37.314
Veendam	14.141	Zoeterwoude	2.668
Veenendaal	21.066	Zuidhorn	5.932
Veere	7.283	Zuidplas	10.132
Veghel	11.796	Zundert	8.936
Veldhoven	15.158	Zutphen	19.501
Velsen	25.541	Zwartewaterland	6.432
Venlo	46.155	Zwijndrecht	19.271
Venray	15.284	Zwolle	38.692
Vianen	6.301	Totaal	6.000.000
Vlaardingen	32.330		
Vlagtwedde	9.375		
Vlieland	451		
Vlissingen	21.322		
Vlist	3.006		
Voerendaal	5.116		
Voorschoten	7.442		
Voorst	9.095		
Vught	8.920		
Waalre	5.192		
Waalwijk	18.561		
Waddinxveen	8.490		
Wageningen	9.605		
Wassenaar	7.430		
Waterland	5.209		
Weert	19.806		
Weesp	6.137		
Werkendam	8.061		
West Maas en Waal	6.177		
Westerveld	8.572		

Bijlage 4.2.2 Decentralisatie-uitkering Centra voor Jeugd en Gezin

Decentralisatie-uitkering Centra voor Jeugd en Gezin		
Gemeente	Bedrag 2013	Bedrag 2014
Aa en Hunze	491.126	486.235
Aalburg	286.879	286.107
Aalsmeer	692.673	694.437
Aalten	566.224	562.528
Achtkarspelen	625.192	624.059
Alblasserdam	467.232	470.206
Albrandswaard	588.056	591.206
Alkmaar	2.153.389	2.159.302
Almelo	1.784.806	1.774.893
Almere	5.898.873	5.880.958
Alphen aan den Rijn	1.700.740	2.428.829
Alphen-Chaam	183.049	182.718
Ameland	71.513	72.300
Amersfoort	3.860.785	3.883.011
Amstelveen	1.850.993	1.876.855
Amsterdam	22.073.427	22.270.482
Apeldoorn	3.423.939	3.423.541
Appingedam	259.182	259.037
Arnhem	3.634.401	3.663.179
Assen	1.556.403	1.553.373
Asten	332.978	330.119
Baarle-Nassau	116.080	114.614
Baarn	516.057	512.047
Barendrecht	1.212.447	1.209.973
Barneveld	1.305.300	1.317.176
Bedum	221.605	219.516
Beek	309.410	302.540
Beemster	174.248	176.901
Beesel	284.780	281.826
Bellingwedde	161.759	159.640
Bergambacht	217.332	214.835
Bergeijk	362.678	359.882
Bergen L	253.719	248.891
Bergen NH	570.329	560.859
Bergen op Zoom	1.520.620	1.514.855
Berkelland	902.976	890.220
Bernheze	629.734	626.331
Bernisse	230.809	228.553
Best	634.463	628.106
Beuningen	540.167	530.752
Beverwijk	924.348	931.846
Binnenmaas	557.828	553.264
Bladel	391.559	393.189
Blaricum	181.597	182.669
Bloemendaal	471.460	466.300
Boarnsterhim	425.303	
Bodegraven-Reeuwijk	725.690	723.042
Boekel	214.681	213.599
Borger-Odoorn	503.352	499.475
Borne	466.433	466.933
Borsele	491.524	486.733
Boskoop	352.781	
Boxmeer	579.646	569.001

Decentralisatie-uitkering Centra voor Jeugd en Gezin		
Gemeente	Bedrag 2013	Bedrag 2014
Boxtel	663.518	656.886
Breda	3.975.729	3.991.742
Brielle	320.605	315.569
Bronckhorst	727.580	712.140
Brummen	437.077	433.250
Brunssum	584.024	582.321
Bunnik	306.963	306.753
Bunschoten	461.892	462.214
Buren	529.761	528.201
Bussum	768.524	773.082
Capelle aan den IJssel	1.695.718	1.696.526
Castricum	682.483	673.256
Coevorden	730.413	728.134
Cranendonck	389.855	387.073
Cromstrijen	244.914	242.454
Cuijk	559.783	558.457
Culemborg	699.270	693.674
Dalfsen	575.694	574.502
Dantumadiel	405.131	401.184
De Bilt	916.158	910.938
De Friese Meren		1.090.017
De Marne	209.960	203.946
De Ronde Venen	931.839	921.152
De Wolden	476.619	470.990
Delft	1.964.001	1.974.829
Delfzijl	555.865	550.684
Den Helder	1.250.054	1.235.511
Deurne	644.690	634.040
Deventer	2.333.892	2.336.238
Diemen	638.260	642.030
Dinkelland	550.548	542.025
Doesburg	271.862	268.030
Doetinchem	1.228.738	1.217.189
Dongen	540.576	535.096
Dongeradeel	527.012	526.989
Dordrecht	2.960.825	2.958.173
Drechterland	400.485	395.696
Drimmelen	507.240	503.328
Dronten	933.324	925.275
Druten	407.212	406.271
Duiven	584.555	579.038
Echt-Susteren	575.598	572.058
Edam-Volendam	618.089	617.535
Ede	2.523.665	2.530.934
Eemnes	198.629	196.340
Eemsmond	343.692	336.556
Eersel	347.076	342.993
Eijsden-Margraten	463.922	454.889
Eindhoven	4.866.097	4.896.558
Elburg	491.618	495.694
Emmen	2.290.734	2.275.851
Enkhuizen	402.004	400.041
Enschede	3.630.003	3.633.983

Decentralisatie-uitkering Centra voor Jeugd en Gezin		
Gemeente	Bedrag 2013	Bedrag 2014
Epe	656.378	656.364
Ermelo	526.841	521.637
Etten-Leur	928.387	927.156
Ferwerderadiel	197.766	196.224
Franekeradeel	449.018	444.993
Gaasterlan-Sleat	206.511	
Geertruidenberg	435.063	436.520
Geldermalsen	580.934	578.910
Geldrop-Mierlo	820.042	821.513
Gemert-Bakel	591.673	589.217
Gennep	350.260	350.466
Giessenlanden	304.215	301.666
Gilze en Rijen	561.155	566.133
Goeree-Overflakkee	976.411	970.162
Goes	761.198	759.131
Goirle	472.384	474.724
Gorinchem	863.765	862.428
Gouda	1.779.835	1.778.614
Graft-De Rijk	135.911	134.609
Grave	255.949	252.717
Groesbeek	359.402	352.858
Groningen	3.734.364	3.780.142
Groetegast	277.711	273.176
Gulpen-Wittem	239.123	236.011
Haaksbergen	506.731	503.417
Haaren	267.973	264.202
Haarlem	3.569.457	3.624.229
Haarlemmerliede Spaarnw	117.995	116.849
Haarlemmermeer	3.500.891	3.482.811
Halderberge	585.913	582.752
Hardenberg	1.299.968	1.299.367
Harderwijk	1.096.667	1.101.395
Hardinxveld-Giessendam	390.774	390.030
Haren	378.202	379.304
Harlingen	351.229	349.110
Hatterij	245.537	245.780
Heemskerk	846.939	837.011
Heemstede	565.112	567.425
Heerde	358.167	359.015
Heerenveen	937.026	1.084.141
Heerhugowaard	1.274.550	1.279.510
Heerlen	1.837.552	1.832.948
Heeze-Leende	294.475	287.469
Heiloo	454.954	450.190
Hellendoorn	738.152	733.661
Hellevoetsluis	844.779	839.729
Helmond	2.190.950	2.194.734
Hendrik-Ido-Ambacht	669.284	675.904
Hengelo O	1.884.782	1.881.282
Het Bildt	236.282	237.146
Heumen	352.079	344.189
Heusden	924.107	915.330
Hillegom	433.835	434.073

Decentralisatie-uitkering Centra voor Jeugd en Gezin		
Gemeente	Bedrag 2013	Bedrag 2014
Hilvarenbeek	302.158	296.878
Hilversum	1.965.663	1.976.820
Hof van Twente	701.690	696.946
Hollands Kroon	1.001.948	989.761
Hoogeveen	1.200.266	1.193.325
Hoogezand-Sappemeer	812.991	809.142
Hoorn	1.750.433	1.753.297
Horst aan de Maas	840.712	826.117
Houten	1.172.671	1.170.714
Huizen	921.677	911.339
Hulst	520.525	513.061
IJsselstein	871.229	865.005
Kaag en Braassem	515.924	516.103
Kampen	1.196.130	1.203.376
Kapelle	276.478	272.625
Katwijk	1.404.777	1.404.222
Kerkrade	889.469	888.453
Koggenland	478.971	476.220
Kollumerland en Nwkruijl	273.410	274.009
Korendijk	219.305	219.339
Krimpen aan den IJssel	636.091	636.460
Laarbeek	439.275	436.223
Landerd	312.775	312.100
Landgraaf	711.758	700.036
Landsmeer	219.400	216.636
Langedijk	595.810	590.734
Lansingerland	1.419.641	1.437.011
Laren	211.874	213.694
Leek	426.027	420.891
Leerdam	509.285	507.728
Leeuwarden	2.074.916	2.318.674
Leeuwarderadeel	214.590	209.636
Leiden	2.494.194	2.497.577
Leiderdorp	601.231	602.891
Leidschendam-Voorburg	1.567.766	1.590.958
Lelystad	2.055.337	2.058.445
Lemsterland	297.020	
Leudal	680.897	672.939
Leusden	610.508	606.050
Lingewaal	230.042	230.780
Lingewaard	982.042	974.622
Lisse	458.323	455.963
Littenseradiel	241.398	241.275
Lochem	648.941	647.231
Loon op Zand	459.471	456.281
Lopik	319.353	319.105
Loppersum	216.125	212.343
Losser	458.626	459.791
Maasdonk	231.032	228.981
Maasdriel	498.359	498.995
Maasgouw	418.596	412.596
Maassluis	765.404	766.235
Maastricht	2.164.871	2.168.620

Decentralisatie-uitkering Centra voor Jeugd en Gezin		
Gemeente	Bedrag 2013	Bedrag 2014
Marum	225.641	224.113
Medemblik	930.346	927.665
Meerssen	353.514	348.533
Menameradiel	289.477	286.261
Menterwolde	252.267	247.309
Meppel	743.035	746.879
Middelburg	1.055.746	1.055.860
Midden Drenthe	671.582	664.489
Midden-Delfland	395.169	393.883
Mill en Sint Hubert	218.605	211.085
Millingen aan de Rijn	120.225	118.807
Moerdijk	748.476	750.026
Molenwaard	698.557	688.671
Montferland	694.256	692.204
Montfoort U	312.777	310.830
Mook en Middelaar	152.386	148.717
Muiden	142.152	140.906
Naarden	419.695	416.293
Neder-Betuwe	544.857	541.607
Nederlek	281.897	277.073
Nederweert	318.934	313.241
Neerijnen	267.300	267.193
Nieuwegein	1.366.581	1.367.845
Nieuwkoop	554.222	548.992
Nijkerk	914.997	918.792
Nijmegen	3.523.044	3.557.366
Noord-Beveland	139.380	140.492
Noordenveld	620.426	618.067
Noordoostpolder	1.094.266	1.096.143
Noordwijk	499.531	500.109
Noordwijkerhout	322.482	329.037
Nuenen c.a.	435.342	431.869
Nunspeet	585.397	584.039
Nuth	276.618	276.232
Oegstgeest	504.479	504.862
Oirschot	356.533	350.312
Oisterwijk	523.804	520.595
Oldambt	778.564	776.589
Oldebroek	478.131	476.425
Oldenzaal	717.674	715.805
Olst-Wijhe	368.807	367.227
Ommen	343.739	343.542
Onderbanken	148.946	147.637
Oost Gelre	629.848	620.997
Oosterhout	1.169.509	1.160.334
Ooststellingwerf	527.853	522.795
Oostzaan	194.616	192.486
Opmeer	244.206	242.717
Opsterland	647.210	641.330
Oss	1.889.046	1.880.575
Oud-Beijerland	511.192	513.136
Oude IJsselstreek	847.547	839.492
Ouder-Amstel	303.125	305.759

Decentralisatie-uitkering Centra voor Jeugd en Gezin		
Gemeente	Bedrag 2013	Bedrag 2014
Ouderkerk	176.071	177.425
Oudewater	214.936	212.910
Overbetuwe	1.050.451	1.047.979
Papendrecht	715.672	715.151
Peel en Maas	853.319	838.392
Pekela	267.449	265.565
Pijnacker-Nootdorp	1.304.078	1.315.806
Purmerend	1.870.390	1.862.122
Putten	516.989	512.159
Raalte	750.930	742.398
Reimerswaal	521.076	522.175
Renkum	623.765	619.697
Renswoude	113.804	116.229
Reusel-De Mierden	240.375	241.346
Rheden	895.027	890.528
Rhenen	423.030	422.340
Ridderkerk	910.670	907.976
Rijnwaarden	224.477	221.997
Rijnwoude	384.751	
Rijssen-Holtten	885.398	887.448
Rijswijk	1.003.202	1.020.857
Roerdalen	376.083	371.107
Roermond	1.264.627	1.264.561
Roosendaal	1.752.662	1.746.312
Rotterdam	18.323.995	18.414.367
Rozendaal	30.663	30.925
Rucphen	380.334	376.667
Schagen	971.500	960.529
Schermer	114.935	115.248
Scherpenzeel	216.734	218.046
Schiedam	2.056.739	2.058.844
Schiermonnikoog	17.822	17.473
Schijndel	472.425	470.158
Schinnen	239.481	236.087
Schoonhoven	273.172	272.824
Schouwen-Duiveland	643.022	638.299
's-Gravenhage	14.698.014	14.814.464
's-Hertogenbosch	3.191.071	3.206.230
Simpelveld	195.164	191.738
Sint-Anthonis	235.377	231.574
Sint-Michielsgestel	580.750	574.911
Sint-Oedenrode	363.054	361.149
Sittard-Geleen	1.873.915	1.858.484
Skarsterlan	588.628	
Sliedrecht	540.559	545.303
Slochteren	333.477	328.690
Sluis	424.744	422.872
Smallingerland	1.230.732	1.230.217
Soest	1.043.806	1.041.087
Someren	357.227	355.575
Son en Breugel	344.501	344.931
Spijkensisse	1.687.525	1.682.514
Stadskanaal	680.051	677.771

Decentralisatie-uitkering Centra voor Jeugd en Gezin		
Gemeente	Bedrag 2013	Bedrag 2014
Staphorst	405.770	408.745
Stede Broec	462.741	462.526
Steenbergen	451.821	449.918
Steenwijkerland	910.453	906.169
Stein	466.028	463.186
Stichtse Vecht	1.391.116	1.395.677
Strijen	170.315	165.748
Sudwest Fryslan	1.813.714	1.845.848
Ten Boer	170.742	168.845
Terneuzen	1.137.498	1.129.787
Terschelling	87.460	86.086
Texel	275.247	267.614
Teylingen	795.418	790.218
Tholen	581.378	574.529
Tiel	1.058.817	1.052.410
Tilburg	4.825.848	4.836.937
Tubbergen	463.369	459.369
Twenterand	755.097	756.233
Tynaarlo	673.017	669.644
Tytsjerksteradiel	672.902	677.809
Ubbergen	183.895	181.405
Uden	901.647	894.164
Uitgeest	289.435	290.750
Uithoorn	665.806	661.788
Urk	576.758	579.474
Utrecht	7.809.371	7.982.872
Utrechtse Heuvelrug	1.004.814	998.191
Vaals	169.669	165.419
Valkenburg aan de Geul	288.920	284.580
Valkenswaard	582.087	573.262
Veendam	616.732	614.641
Veenendaal	1.554.235	1.552.141
Veere	427.569	422.095
Veghel	835.140	832.528
Veldhoven	873.747	874.208
Velsen	1.470.563	1.464.469
Venlo	2.198.173	2.194.247
Venray	942.253	936.764
Vianen	448.411	447.727
Vlaardingen	1.734.260	1.735.324
Vlagtwedde	309.630	302.429
Vlieland	21.357	20.057
Vlissingen	962.025	962.843
Vlist	200.522	198.961
Voerendaal	228.955	223.047
Voorschoten	545.955	555.586
Voorst	459.537	458.388
Vught	548.087	546.044
Waalre	352.205	351.003
Waalwijk	978.825	975.633
Waddinxveen	548.542	550.878
Wageningen	666.044	668.938
Wassenaar	555.433	556.889

Decentralisatie-uitkering Centra voor Jeugd en Gezin		
Gemeente	Bedrag 2013	Bedrag 2014
Waterland	337.158	338.663
Weert	1.014.527	1.012.041
Weesp	415.445	416.447
Werkendam	554.998	551.543
West Maas en Waal	363.143	359.274
Westerveld	352.156	349.227
Westervoort	338.994	331.641
Westland	2.177.116	2.171.271
Weststellingwerf	522.750	520.451
Westvoorne	256.538	252.311
Wierden	496.336	497.582
Wijchen	893.445	891.187
Wijdemeren	470.302	467.642
Wijk bij Duurstede	499.869	497.181
Winsum	311.243	310.101
Winterswijk	615.567	614.488
Woensdrecht	409.824	406.430
Woerden	1.155.004	1.157.642
Wormerland	334.778	330.997
Woudenberg	277.921	280.728
Woudrichem	299.059	295.226
Zaanstad	3.814.798	3.825.818
Zaltbommel	637.033	641.753
Zandvoort	321.696	322.366
Zederik	288.095	290.529
Zeevang	127.970	124.328
Zeewolde	542.167	535.255
Zeist	1.454.160	1.453.619
Zevenaar	653.557	651.356
Zoetermeer	3.120.104	3.118.352
Zoeterwoude	160.434	156.219
Zuidhorn	429.234	428.011
Zuidplas	911.901	911.489
Zundert	398.753	394.077
Zutphen	1.097.040	1.089.050
Zwartewaterland	533.396	535.522
Zwijndrecht	1.009.778	1.010.363
Zwolle	2.816.291	2.838.175
Totaal	383.137.000	383.137.000

Bijlage 5.4.1 Artikel 12 Financiële-verhoudingswet

Actualisatie Handleiding artikel 12 Fvw voor het jaar 2015

In artikel 12 van de Financiële-verhoudingswet (Fvw) wordt geregeld dat een gemeente een aanvullende uitkering verleend kan worden door de ministers van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en van Financiën, indien de algemene middelen aanmerkelijk en structureel tekort zullen schieten om in de noodzakelijke behoeften te voorzien, terwijl de eigen inkomsten van de gemeente zich op een redelijk peil bevinden.

De handleiding is geschreven voor alle betrokken actoren die in de praktijk te maken hebben met de artikel 12-procedure. Het beschrijft alle aspecten en de te doorlopen stappen in het geval een gemeente een aanvraag voor een aanvullende uitkering op grond van artikel 12 Fvw wil en gaat indienen. De handleiding is uitgangspunt voor de behandeling van gemeenten die op grond van artikel 12 van de Fvw een aanvraag voor een aanvullende uitkering indienen.

Eerder is de handleiding integraal voor het jaar 2012 herzien en voor het jaar 2013 nog op tekstueel gebied geactualiseerd. De thans voorliggende actualisatie, die in werking zal treden met ingang van het begrotingsjaar 2015, is vooral ingegeven door de noodzaak tot verduidelijking in de technische en redactionele sfeer.

De belangrijkste aanpassingen hebben betrekking op:

- Het verduidelijken van de wijze waarop moet worden omgegaan met de termijnen van sanering van de negatieve algemene reserve in geval deze samenhangt met grondexploitatieproblematiek;
- Het verduidelijken van de wijze waarop wordt omgegaan met het leveren van de eigen bijdrage van de gemeente in relatie tot het zogenaamd "schoon opleveren" van de gemeente bij een voorgenomen herindeling, in het geval de financiële problematiek veroorzaakt is door grondexploitatie;
- Een aangepaste berekening van het onderhoud kapitaalgoederen op basis van het door het CROW - het kenniscentrum voor verkeer, vervoer en infrastructuur - beschreven minimale niveau van onderhoud, waarmee er geen sprake is van kapitaalvernietiging;
- Het opnemen van het in 2015 in te stellen zogenaamde "deelfonds sociaal domein" in de berekeningsgrondslag van het "aanmerkelijk en structureel tekort" als bedoeld in artikel 12. Hiervoor zal artikel 23 lid 1 van het Besluit financiële verhouding 2001 worden aangepast.

De voorliggende geactualiseerde handleiding is ter consultatie voorgelegd aan de VNG, het IPO, de provinciale financieel toezichthouders en de Raad voor de financiële verhoudingen. De reacties zijn zo veel mogelijk verwerkt.

De nieuwe handleiding wordt binnenkort – na het verschijnen van deze circulaire- geplaatst op de website van de Rijksoverheid (www.rijksoverheid.nl).

Redelijk peil 2014

De Financiële-verhoudingswet (Fvw) bepaalt dat de eigen inkomsten van een gemeente, wil zij in aanmerking komen voor een aanvullende uitkering op basis van artikel 12 Fvw, een bepaald redelijk peil moet hebben. Om dat te kunnen beoordelen moet duidelijk zijn welke eigen inkomsten daarbij worden betrokken en wat een redelijk peil is. Daarbij gaat het om de eigen inkomsten uit:

1. de onroerende-zaakbelastingen (OZB);
2. de rioolheffingen;
3. de afvalstoffenheffingen en reinigingsrechten.

Totaal WOZ-waarde woningen 2014	[1]
Totaal WOZ-waarde niet woningen gebruikers 2014	[2]
Totaal WOZ-waarde niet woningen eigenaren 2014	[3]
Totaal OZB-opbrengst o.b.v. totaal WOZ-waarde 2014	[4]
Totaal onderdekking reiniging/afvalstoffen 2014	[5]
Totaal onderdekking riolering 2014	[6]
Totaal OZB-opbrengst o.b.v. totaal WOZ-waarde gecorrigeerd voor onderdekking reiniging/afvalstoffen en riol 2014	[7=4-5-6]
Werkelijk gewogen landelijk gemiddelde OZB-percentag e van de gecorrigeerde WOZ-waarde 2014	[8=(7/(1+2+3))*100]
Percentage van de WOZ-waarde voor toelating tot artikel 12 voor het jaar "t"	[9=8*1,20]

Op basis van bovenstaande formule is het percentage van de WOZ-waarde voor toelating tot artikel 12 voor het jaar 2015 vastgesteld op 0,1790.

Voor de berekening van het gemiddelde OZB-percentag e wordt gebruik gemaakt van de gegevens van de Monitor inkomsten uit lokale heffingen. Voor de WOZ-waarden worden de gegevens gebruikt van het CBS die ook voor het gemeentefonds worden gehanteerd.

Artikel 12-gemeenten moeten gedurende de hele looptijd van de aanvraag èn van de toekenning van de aanvullende uitkering blijven voldoen aan het jaarlijks in deze circulaire vastgestelde redelijk peil van de eigen inkomsten. Voor de huidige artikel 12-gemeenten kan hier door een bijzonder voorschrift van worden afgeweken.

Uit vragen van gemeenten is in het verleden gebleken dat niet geheel duidelijk is op welke wijze het gewogen gemiddelde OZB-tarief ofwel het percentage voor de toelating tot artikel 12 van de eigen gemeente moet worden berekend. De berekening, zoals die hierboven is opgenomen, is niet bestemd voor gemeenten om het gemiddelde OZB-tarief in de eigen gemeente te berekenen, maar geeft inzicht in de wijze waarop het normtarief OZB voor de toelating tot artikel 12 door het Ministerie van BZK wordt berekend.

Daarom is in de thans geldende handleiding de volgende passage opgenomen:

Berekening gemiddelde OZB-tarief in een gemeente

Het gewogen gemiddelde OZB-tarief ofwel het percentage voor de toelating tot artikel 12 moet op de volgende wijze worden berekend:

$$(PEW \times WW + PGNW \times WNW + PENW \times WNW) / (WW + WNW + WNW)$$

waarbij:

PEW = OZB-percentages eigenaar woning;

PGNW = OZB-percentages gebruiker niet-woning;

PENW = OZB-percentages eigenaar niet-woning;

WW = waarde woningen;

WNW = waarde niet-woningen.

Indien de uitkomst van de berekening hoger is dan het landelijke gemiddelde OZB percentage voor toelating tot artikel 12, dan voldoet de gemeente aan dit onderdeel voor toelating. Hierbij wordt uitgegaan van de veronderstelling dat bij de riolering én de reiniging sprake is van 100% lastendekkendheid. Een eventuele onderdekking bij de reiniging en/of riolering moet worden gecompenseerd door een daarmee overeenkomende verhoging van het (gemiddelde) percentage WOZ-waarde.

Voor de berekening van het gemiddelde OZB-percentages bij de toelating tot artikel 12 wordt uitgegaan van de WOZ-gegevens per 1 januari van het jaar waarop de aanvraag betrekking heeft en de OZB-percentages van het jaar waarop de aanvraag betrekking heeft.

Riool- en afvalstoffenheffing en reinigingsrechten

Voor de onderdelen riolering, afvalstoffen en reiniging moet er sprake zijn van tarieven die resulteren in 100% lastendekkendheid.

Dit uitgangspunt volstaat bij de beoordeling van de hoogte van deze heffingen of zij voldoen aan het redelijke peil. Van een minimumtarief per aansluiting is in dit verband dan ook geen sprake meer. Een eventuele onderdekking op de onderdelen riolering, afvalstoffen en reiniging moet gecompenseerd worden door extra baten uit de OZB boven de 120%.

Deze brochure is een uitgave van:
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
BDF/Financieel en Informatiestelsel
Postbus 20011 | 2500 EA Den Haag

© Mei 2014 | B-23647

Onderwerp: **Kaderbrief 2015**

Betreffende: Raadsvoorstel nr. 3882, d.d. 10 juni 2014

Criterium	Toetsing	+/-
Aanleiding van het voorstel – voorprocedure		+
Relatie tot termijnagenda		+
Overzichtelijkheid, leesbaarheid en volledigheid		+
Het zo mogelijk weergeven van alternatieve beleidskeuzes		+
Het vermelden van relevante wetgeving – juridisch kader– VNG model gebruikt?		nvt
Burgerparticipatie wel of waarom niet, en andere communicatieaspecten		nvt
Is het besluit correct geformuleerd?		+
Beleidskaders duidelijk geformuleerd en opgesomd.		+
Verhouding tot het bestaande beleid		+
Financiële dekking		nvt
Is de kernboodschap goed leesbaar voor de burger?		+
Overig		

Griffie, 27 juni 2014

gemeente VOORSCHOTEN
RAADSTUKKEN

Informatiebrief

Zaaknummer: Z-19836-VS
Documentnummer: INTERN-09440-VS
Datum: 24 Juni 2014
Onderwerp: Meicircularre 2014 Gemeentefonds
Bijlage(n): nee

Geachte Raad,

In deze brief wordt u geïnformeerd over de uitkomsten van de meicircularre voor Voorschoten over de periode 2013 t/m 2018. Tabel 1 vermeldt de financiële consequenties ten opzichte van eerder verstrekte informatie over de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Deze eerdere informatie was gebaseerd op de in de decembercircularre gepresenteerde vooruitzichten en is verwerkt in het meerjarenbeeld van de gemeentelijke voorjaarsnota.

De gevolgen voor 2013 en 2014 zullen in de najaarsnota worden verwerkt. De gevolgen voor 2015 en verder zullen worden verwerkt in de concept-begroting voor 2015.

Tabel 1 Gevolgen meicircularre 2014

Meicircularre 2014 (bedragen x € 1.000)	2013	2014	2015	2016	2017	2018
A. Stand decembercircularre	18.260	18.723	16.969	16.771	16.551	16.237
1. Uitkeringsfactor:		-13	278	441	455	510
2. Ontwikkeling uitkeringsbasis	206	490	233	225	255	249
3. Taakmutaties/compensaties		-2	-253	-278	-267	-260
4. Integratie-, decentralisatie- en suppletie-uitkeringen	8	145	131	238	238	238
5. Ontwikkeling OZB-maatstaf		-92	-101	-140	-140	-140
6. Deelfonds Sociaal domein			6.605	6.647	6.436	6.456
7. Groot onderhoud verdeelstelsel			342	645	645	645
8. Kleine verschillen		-1				
B. Totaal verschil (1 t/m 8)	214	527	7.234	7.778	7.622	7.698
C. Deelfonds sociaal domein			6.605	6.647	6.436	6.456
D. Verschil excl. deelfonds sociaal domein	214	527	629	1.131	1.186	1.242
Waarvan te compenseren in budgetten						
Waterschapsverkiezingen			-35			
Individuele studietoelage			-5	-13	-21	-25
Uitvoeringskosten participatiewet			-3	-9	-15	-21
Integratie-uitkering WMO (oud)	-8	-70	-121	-229	-229	-229
Armoede- en schuldenbeleid		-11	-15	-15	-15	-15

gemeente VOORSCHOTEN

RAADSTUKKEN

Meicirculaire 2014 (bedragen x € 1.000)	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Mantelzorg		-7				
Centrum Jeugd en Gezin		-10	-10	-10	-10	-10
Uitvoeringskosten Werk & Inkomen			-184	-207	-249	-268
Invoeringskosten decentralisatie jeugdzorg		-58				
subtotaal te compenseren	-8	-156	-373	-482	-539	-568
Netto resultaat (gecorr. voor compensaties)	206	371	256	648	647	675
E. Stand meicirculaire (A + B)	18.474	19.250	24.203	24.549	24.173	23.935
F. Idem excl. Deelfonds sociaal domein (E - C)	18.474	19.250	17.598	17.902	17.738	17.479

Ad A1. Uitkeringsfactor

Hier worden de effecten van de groei van het gemeentefonds (het zgn. accres) en de nominale indexatie voor 2015 zichtbaar.

Ad A2. Ontwikkeling uitkeringsbasis

Ontwikkeling van de landelijke en gemeentelijke uitkeringsbasis op de verschillende maatstaven als Inwoners, bijstandsontvangers, woonruimten en leerlingen etc. zorgen voor de op deze regel 1 weergegeven mutaties. Hierbij is niet alleen de ontwikkeling van de gemeentelijke aantallen per maatstaf van belang maar ook de verhouding tussen de gemeentelijke aantallen en de landelijke aantallen. Als bijv. het gemeentelijke aantal bijstandontvangers toeneemt maar deze toename relatief gezien achterblijft bij de ontwikkeling van het landelijke aantal, neemt de uitkering toch af

Ad A3. Taakmutaties/compensaties

Op deze post worden de middelen weergegeven uit hoofde van de zgn. intensiveringen: beleidsverzwaringen waarmee de gemeenten zich geconfronteerd zien en waarvoor het Rijk middelen ter beschikking stelt. Hoewel voor specifieke doelen opgenomen in de algemene uitkering zijn deze middelen algemene middelen en kunnen gemeenten deze in beginsel ter dekking van hun gehele exploitatie inzetten. Veelal worden deze middelen evenwel wel in concrete, aparte budgetten vertaald waarmee invulling wordt gegeven aan de ermee beoogde taakstelling.

De taakmutaties kunnen evenwel ook negatief zijn; dit betreft uitsluitend uit het gemeentefonds omdat het Rijk van mening is dat de gemeenten bepaalde taken niet of in mindere mate dienen uit te voeren. In dit kader zijn onder deze post ook de mutaties op de onderwijshuisvesting verantwoord (waaronder de overheveling van € 159 mln. voor het buitenonderhoud van schoolgebouwen naar de schoolbesturen) waardoor deze post een tekort laat zien.

gemeente VOORSCHOTEN

RAADSTUKKEN

Ad A4. Integratie-, decentralisatie- en suppletie-uitkeringen

De ontwikkelingen op deze (deel)uitkeringen van het gemeentefonds (die overigens deel uitmaken van de algemene uitkering) worden hier weergegeven. De belangrijkste vormt de integratie-uitkering voor de Wmo (niet die van het deelfonds sociaal domein, maar de 'oude'). Hier wordt een voordeel ingeboekt omdat de 40% korting uit hoofde van het Regeerakkoord fors lager is uitgevallen dan aanvankelijk verwacht, nl. uiteindelijk € 229.000.

Ad A5. Ontwikkeling OZB-maatstaf

Een opwaartse bijstelling van de waarde van het onroerend goed leidt tot een structureel hogere inkomstenmaatstaf en daarmee een lagere algemene uitkering, ook als de verwachting voor de landelijke waardeontwikkeling en de daarvan uitgaande invloed op de rekentarieven wordt meegenomen.

Ad A6. Deelfonds sociaal domein

De meicirculaire vermeldt voor 2015 de sociaal deelfonds-uitkeringen voor de Wmo 2015 (AWBZ-taken) en de jeugd, van resp. € 2,2 mln. en € 4,4 mln., beide basis van historische cijfers. Voor 2016 zullen de budgetten op basis van objectieve verdeelmodellen bepaald gaan worden. Het in de meicirculaire nog ontbrekende participatiebudget wordt reeds voor 2015 op basis van een objectief verdeelmodel bepaald. De uitkomsten daarvan worden in de loop van juni verwacht.

Ad A7. Groot onderhoud verdeelstelsel

Het herverdeeffect dat uitgaat van het (eerste deel van het) groot onderhoud van het verdeelstelsel van de algemene uitkering bedraagt uiteindelijk € 645.000 voordelig. Dit voordeel wordt in twee jaar bereikt.

Compensaties en resterend voordeel

De ontwikkelingen op voorvermelde taakmutaties en integratieuitkeringen c.a. geven aanleiding om voor de in tabel 1 opgenomen zaken budgetten beschikbaar te stellen. De concrete voorstellen daartoe zullen voor zover het posten voor 2013 en 2014 betreft alsook voor het daarna over die jaren resterend voordeel in de najaarsnota aan uw raad worden voorgelegd. Compensatieposten voor 2015 e.v. zullen in de concept-begroting voor 2015 worden opgenomen; de over de verschillende jaren daarna resterende voordelen zullen worden ingezet in het sluitend maken van de (meerjaren)begroting voor 2015 e.v.

gemeente VOORSCHOTEN
RAADSTUKKEN

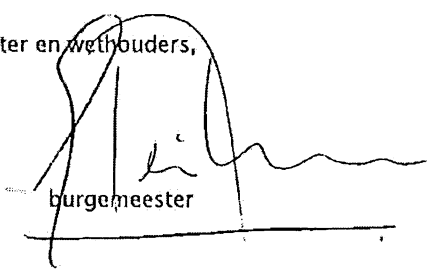
Tabel 2 Begrotingssaldo meerjarenperspectief

Budgettaire effecten	(x € 1.000)	2014	2015	2016	2017	2018
Uitgangspunt Kaderbrief		18.723	16.969	16.771	16.551	16.551
Reeds geraamd effect Groot onderhoud verdeelstelsel			217	434	650	650
Raming Kaderbrief		18.723	17.186	17.205	17.201	17.201
Stand melcirculaire excl. sociaal deelfonds		19.250	17.598	17.902	17.738	17.479
Verschil		527	412	697	537	278
Waarvan te compenseren		-156	-373	-482	-539	-568
Budgettaire effect t.o.v. Kaderbrief		371	39	215	-2	-290
Meerjarenbeeld Kaderbrief		-700	-515	262	342	343
Nieuw meerjarenbeeld incl. melcirculaire		-329	-476	477	340	53

Met de verbetering die van de melcirculaire uitgaat kan het in de kaderbrief gepresenteerde tekort voor 2015 slechts beperkt worden teruggebracht. Het overschot voor 2016 stijgt behoorlijk. Het overschot voor 2017 blijft nagenoeg onveranderd. Het overschot voor 2018 verslechtert aanzienlijk ten opzichte van de kaderbrief vnl. omdat de raming van de algemene uitkering voor 2018 in de kaderbrief nog gelijk was gesteld met 2017. Het resterende tekort voor 2015 maakt dat aanvullende dekking gevonden zal dienen te worden. In de aanloop naar de opstelling van een sluitende programma-begroting 2015-2018 zullen, zoals eerder aangegeven, deze oplossingen gevonden moeten worden in de gemeentelijke bedrijfsvoering en het gemeentelijk voorzieningsniveau. Concrete voorstellen daartoe en mogelijke bezuinigingen op de uitgaven zullen in de concept-begroting voor 2015 worden voorgelegd.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,

secretaris

burgemeester

PvdA

D66

Motie 100168

Naar aanleiding van agendapunt nr 6 Kaderbrief 2015 van de raadsagenda van 10 juli 2014.

Onderwerp: Gedegen financieel beleid, structureel sluitende begroting en de raad aan het stuur

De raad van de gemeente Voorschoten in vergadering bijeen d.d. 10 juli 2014

Overwegende dat:

1. De raad goed inzicht in de huidige en toekomstige financiële positie van de gemeente Voorschoten dient te hebben om onderbouwde en verantwoorde keuzes te kunnen, om effectief te kunnen controleren en om tijdig bij te sturen waar en wanneer dat nodig is;
2. Er op dit moment op veel punten nog onduidelijkheid is over de (financiële) gevolgen van de 3Ds, over het terugdringen van het tekort van zeven ton uit de voorjaarsnota (agendapunt 5 van deze raadsvergadering), over de financiële consequenties van het coalitieprogramma die bij een eerste doorrekening ten eerste al een aanvullend tekort laat zien en ten tweede nog een groot aantal posten kent waarvan de financiële consequenties niet bekend zijn en tot slot met betrekking tot nog niet verwezenlijkte bezuinigingsopdrachten / taakstellingen vanuit de raad;
3. Dat de onder 2 genoemde huidige situatie strijdig is met de onder 1 benoemde wenselijke situatie.

Verzoekt het college:

1. Te streven naar een gedegen financieel beleid, een structureel sluitende begroting, met handhaving van de belangrijkste politieke prioriteiten van de gehele raad, tot stand gekomen in een transparant democratisch proces, te volgen door de gehele samenleving.
2. Daartoe de raad voor de begroting 2015 en de daarbij behorende meerjarenbegroting op transparante wijze een heldere samenhang te schetsen tussen:
 - a. de huidige begroting 2014 met de daarbij behorende meerjarenbegroting;
 - b. reeds bestaande verwezenlijkte EN onverwezenlijkte bezuinigingstaakstellingen;
 - c. de onderbouwde financiële consequenties van de politieke wensen als door een raadsmeerderheid aangenomen in het coalitieprogramma;
 - d. een voorstel van het college waarop wordt aangegeven of er al-dan-niet voor incidenteel en/of structureel nieuw beleid en hoe de bekostiging hiervan zou lopen: via
 - i. extra bezuinigingen,
 - ii. vergroting van inkomsten,
 - iii. verschuivingen binnen programma's, of
 - iv. verschuivingen tussen programma's

en gaat over tot de orde van de dag.

Ondertekening en naam:

Jan-Paul Middelburg, PvdA Voorschoten
Erik Maassen, SP Voorschoten
Monique Lamers, GroenLinks Voorschoten
Marco van der Meij, D66

Aantekening griffier:

PvdA

D66

Motie 100168

Deze motie wordt verworpen met de volgende stemverhouding:

VVD 4 tegen
ONS 3 tegen
CDA 4 tegen
D66 3 voor
GroenLinks 2 voor
SP 1 voor
PvdA 1 voor

Reactienota Zienswijzen Ontwerp-bestemmingsplan De Gouden Leeuw e.o.

Datum 12 mei 2014

Nr.	Adres
1.	Veurseweg 166
2.	Veurseweg 196
3.	Veurseweg 198
4.	Centrum Ondernemers Voorschoten (COV)
5.	Hoogheemraadschap van Rijnland
6.	Liandon
7.	Bewonersvereniging Boschgeest

Alle ingediende zienswijzen zijn ontvankelijk.

Onderwerp zienswijze	Reactie
1. Veurseweg 166 Het is bezwaarlijk om de woonbestemming van Veurseweg 168 om te zetten naar een horecabestemming. De woning is een gemeentelijke monument en staat vast aan onze woonboerderij. De mogelijke uitbreiding van De Gouden Leeuw komt te dicht op onze woning. Veurseweg 166 is een buffer tussen onze woning en De Gouden Leeuw. Deze buffer houden we in verband met geluid en geuroverlast graag in stand.	De woning Veurseweg 168 wordt in de huidige situatie gebruikt als bedrijfswoning behorende bij het horecabedrijf. De bestemming is hiermee in overeenstemming gebracht. Dit betekent dat, hoewel het perceel deel uitmaakt van de horecabestemming, het perceel alleen als bedrijfswoning gebruikt mag worden. Hierdoor blijft dit perceel als buffer fungeren voor de woning Veurseweg 166 die zich bevindt op een afstand van meer dan 10 m van de locatie waar bedrijfsmatige activiteiten zijn toegestaan. 10 meter is de richtafstand die in zijn algemeen als voldoende wordt beschouwd tussen horeca en een woning (rustige woonwijk). Zie ook hoofdstuk 5.2 Bedrijven en Milieuzonering uit de toelichting van het bestemmingsplan. Omdat in het ontwerp bestemmingsplan alleen de woning als bedrijfswoning is aangeduid, zal in het vast te stellen bestemmingsplan ook het bijbehorende perceel een bedrijfswoning bestemming krijgen.
2. Veurseweg 196 <i>Afschermdende groenvoorziening</i> De bestemming afschermdende groenvoorzieningen uit het geldende	<i>Afschermdende groenvoorziening</i> De gemeente onderschrijft dat het wenselijk is om de bestemming 'Afschermdende Groenvoorzieningen' te handhaven in het nieuwe bestemmingsplan achter de woningen Veurseweg 196 t/m 204. Daarom wordt

bestemmingsplan De Gouden Leeuw (vastgesteld 7 februari 1995) is niet overgenomen in het nieuwe bestemmingsplan De Gouden Leeuw e.o., terwijl dit wel wenselijk is. <i>Gasregelstation</i> Het is wenselijk om de regels m.b.t. maatvoering en volume van het gasregelstation uit het geldende bestemmingsplan over te nemen in het nieuwe bestemmingsplan. <i>Lichtmasten</i> Het is wenselijk om regels op te nemen m.b.t. de locatie, elevatie en lichtspreiding van lichtmasten, daar waar dit invloed kan hebben (in verlichtingssterkte) op de woonbestemming binnen het bestemmingsplangebied.	deze zienswijze m.b.t. deze plek dan ook overgenomen. Zoals mondeling met de reclamant besproken is de enige uitzondering hierop de bestaande fietsenstalling die mag blijven bestaan. Ook zal de bestemming een andere naam krijgen (namelijk 'groen') in verband met regels waaraan een bestemmingsplan tegenwoordig moet voldoen. Dezelfde bestemming aan de noord-west kant van het parkeerterrein zal echter niet worden overgenomen. Het streven is namelijk naar meer openheid waardoor het landelijk gebied beter ervaren kan worden, gezien vanaf de horecabestemming. Afschermend groen staat haaks op dit doel. <i>Gasregelstation</i> De regels voor het transformatorstation zijn gelijk aan de regels voor bouwwerken geen gebouw zijnde (artikel 7.2.2) in de horecabestemming van het nieuwe bestemmingsplan. De regels voor het gasregelstation wijken wel af. Op basis van de wens van Liandon (zie zienswijze 6), wordt het gasregelstation op de verbeelding weergegeven zoals dat in het geldende bestemmingsplan ook het geval is. Daarnaast zullen ook de regels voor dit gasregelstation uit het geldende bestemmingsplan worden overgenomen. <i>Lichtmasten</i> In het geldende bestemmingsplan zijn lichtmasten niet specifiek geregeld maar in de praktijk wel toegestaan. In het nieuwe bestemmingsplan neemt de gemeente deze onduidelijkheid weg door specifiek lichtmasten toe te staan met een maximum bouwhoogte. De bedrijfsmatige activiteiten in dit plan, inclusief het plaatsen van lichtmasten, vallen onder de bepalingen van het Activiteitenbesluit. In het kader van dit besluit geldt een zorgplicht voor het voorkomen dan wel tot een aanvaardbaar niveau beperken van lichthinder. Aanvullend op deze regelgeving zal de gemeente in de horeca-, de bedrijfs- en gemengd bestemming een extra regel opnemen die lichthinder moet voorkomen.
3. Veurseweg 198	
<i>Algemeen bezwaar</i> De ontwikkelingen die het bestemmingsplan mogelijk maakt zullen extra verkeer, geluid, stank en overlast gaan veroorzaken voor de omwonenden. Dit moet door een extern adviesbureau in opdracht van de gemeente (en niet door het Van der Valk concern) onderzocht worden.	<i>Algemeen bezwaar</i> Er bestaat geen bepaling die voorschrijft dat de effecten van een ontwikkelingsplan van derden in opdracht van de gemeente door een extern adviesbureau onderzocht moeten worden. Het is zelfs zeer gebruikelijk dat dergelijke onderzoeken in opdracht van de initiatiefnemer worden uitgevoerd en door de initiatiefnemer worden betaald. Dit neemt echter niet weg dat de gemeente de onderzoeken beoordeelt en bepaalt of de ontwikkelingen die het nieuwe bestemmingsplan toestaat niet zodanige milieueffecten hebben dat hierdoor een onaanvaardbaar woon- en leefklimaat ontstaat. Een onafhankelijke beoordeling van ontwikkelingen is hierdoor gewaarborgd. Op de milieugevolgen zal later in deze reactie in worden gegaan. Voor wat betreft verkeer, de uitgevoerde tellingen en verkeersberekeningen laten zien dat door de ontwikkelingsmogelijkheden het aantal verkeersbewegingen toe zal nemen met 1,4%. Daarom zullen deze ontwikkelingen geen

<i>Geluidsoverlast</i> In de huidige situatie hebben de omwonenden van Veurseweg 196 t/m 210 vooral in de zomermaanden overlast door: - Bezoekers die luid sprekend staan te roken bij de ingang - Bussen die met draaiende motor passagiers laden/lossen - Muziek die tot na middernacht te horen is doordat de ramen open staan - Toeterende auto's in de middag en late avonduren - Aankomst/vertrek auto's, motoren, scooters etc. dag en nacht Het melden hiervan bij de receptie van de Gouden Leeuw en de politie heeft deze overlast niet weg kunnen nemen. De uitbreidingsmogelijkheid voor de Gouden Leeuw (samen met de realisatie van de supermarktachtige winkel) gaat zorgen voor een toename van deze overlast. Gewenst is dat de hoofdingang naar de achterzijde van het complex wordt verplaatst. Dit zal de huidige en de verwachte toename van overlast beperken. <i>Stank overlast</i> In de huidige situatie is er stank overlast van de keuken van de Gouden Leeuw. Dit zal met de uitbreiding zeker niet afnemen. Welke maatregelen worden hiervoor getroffen. De gemeente moet hier via regelgeving beperkingen aan stellen.	noemenswaardige effect hebben. <i>Geluids- en stankoverlast</i> De bedrijfsmatige activiteiten in dit plan vallen onder de bepalingen van het Activiteitenbesluit. Dit betekent dat de bedrijfsvoering dient te voldoen aan de regels die dit besluit stelt voor aspecten als geluid en lucht. Wanneer deze regels worden nageleefd is een aanvaardbaar woon- en leefklimaat gewaarborgd. Er zijn geen aanwijzingen dat zowel in de huidige situatie als door de nieuwe ontwikkelingen niet aan de regels kan worden voldaan. Een verplaatsing van de entree is om deze reden dan ook niet noodzakelijk en zal niet afgedwongen worden (voor zover dit überhaupt wettelijk mogelijk was). Tegen een vrijwillige verplaatsing van de entree naar de achterzijde heeft de gemeente geen bezwaar. Het heeft de voorkeur van de gemeente dat omwonenden in overleg treden met het management van het Van der Valk concern om de door de reclamant(en) ervaren overlast te bespreken en mogelijkheden te verkennen om de ervaren overlast zoveel mogelijk te voorkomen in de toekomst. Wanneer omwonenden hierna hinder blijven ervaren, kunnen zij een gemotiveerd verzoek tot handhaving van de regels uit het Activiteitenbesluit en het bestemmingsplan aanvragen.

<i>Vrachtwagen verkeersoverlast</i> In de huidige situatie is er regelmatig verkeersoverlast van vrachtwagens die rond 4 a 5 uur in de nacht het terrein op- en afrijden. De uitbreiding van de Gouden Leeuw en de supermarktachtige winkel zal deze overlast aanzienlijk verergeren. Verzocht wordt om een tweede tweerichting ontsluiting te maken ter hoogte van de voormalige meubelfabriek. Door deze extra ontsluiting is het terrein ook beter ontsloten bij calamiteiten wanneer er brand uitbreekt bij de hoofd in-/uitgang.	<i>Vrachtwagen verkeersoverlast</i> Het in-uitkomend verkeer kan het beste geconcentreerd zijn op één in-uitgang op de Veurseweg. Een tweede in-uitrit van De Gouden Leeuw zal namelijk meer stagnatie veroorzaken op de Veurseweg. Dit komt niet ten goede van de verkeersveiligheid. De ontwikkelingen die met dit plan worden toegestaan zorgen niet voor een zodanige toename van (vracht)verkeer dat hierdoor een onaanvaardbaar woon- en leefklimaat ontstaat. Het is daarbij wel van belang dat de regels uit het Activiteitenbesluit nageleefd worden. Ook is het van belang dat de 'supermarktachtige winkel' al toegestaan is in het nu geldende bestemmingsplan Veurseweg 214 e.o. (vastgesteld op 22 september 2011).
<i>Type winkel supermarktachtige winkel</i> De gemeente heeft aangegeven dat er alleen lokale producten en o.a. fietskaarten verkocht zullen worden. Op het bord bij de Gouden Leeuw staat echter duidelijk aangegeven dat in de nieuwbouw een wijnhandel, slagerij, bakkerij en versmarkt (zuivel en groenten) komt. Met reeds 3 supermarkten is het nieuwe assortiment overbodig in Voorschoten.	<i>Type winkel supermarktachtige winkel</i> De lokale boerderij en toerisme gerelateerde producten hebben betrekking op de detailhandel als onderdeel van de bestemming 'gemengd' in het zogenaamde boerderijcluster. De nieuwbouw met daarin een wijnhandel, slagerij, bakkerij en versmarkt bevindt zich in de bedrijfsbestemming (met aanduiding detailhandel) en is al toegestaan in het geldende bestemmingsplan 'Veurseweg 214 e.o.' (vastgesteld op 22 september 2011). Deze bestemming wordt één op één overgenomen in het nieuwe bestemmingsplan omdat er geen uitzicht is op het beëindigen van de detailhandelsfunctie binnen de komende 10 jaar. Omdat de detailhandelsfunctie in het geldende bestemmingsplan niet verder gespecificeerd is, is de ondernemer vrij om de ruimte naar eigen inzicht te gebruiken voor een specifieke vorm van detailhandel.
<i>Onafhankelijk onderzoek</i> Verzocht wordt dat een onafhankelijk onderzoeksbureau in opdracht van de gemeente onderzoekt of de huidige overlast past binnen de wettelijke normen en welke invloed de uitbreidingsmogelijkheid van De Gouden Leeuw en de supermarktachtige winkel hierop hebben.	<i>Onafhankelijk onderzoek</i> Zoals hiervoor al is opgemerkt bestaat er geen bepaling die voorschrijft dat de effecten van een ontwikkelingsplan van derden in opdracht van de gemeente door een onafhankelijk adviesbureau onderzocht moeten worden. Mede op basis van de uitgevoerde milieuonderzoeken oordeelt de gemeente dat de ontwikkelingen die het nieuwe bestemmingsplan toestaat niet zodanige milieueffecten hebben dat hierdoor een onaanvaardbaar woon- en leefklimaat ontstaat.
<i>Onafhankelijke opstelling gemeente Voorschoten</i> Verwacht wordt dat de gemeente niet alleen	<i>Onafhankelijke opstelling gemeente Voorschoten</i> Het staat vast dat de gemeente bij het opstellen van bestemmingsplannen een onafhankelijke opstelling

opkomt voor de belangen van Van der Valk maar ook voor de omwonenden in plaats van de huidige overlast als verwaarloosbaar klein te betitelen.	moet hebben. Dat betekent dat de gemeente een belangenafweging moet maken tussen het belang van bijvoorbeeld ondernemers, inwoners van Voorschoten en direct omwonenden. In dit specifieke plangebied is een afweging gemaakt hoe het gebied kwalitatief verbeterd kan worden, het Van der Valk concern een toekomst binnen Voorschoten kan blijven hebben en het woonklimaat tegelijk beschermd wordt. De gemeente constateert hierbij dat de huidige en toekomstige bedrijfsbestemming en de horecabestemming passen binnen de normen van de VNG-handrijking Bedrijven en Milieuzonering (een in Nederland vaak gebruikt hulpmiddel om te bepalen welke afstanden tussen woningen en bedrijven acceptabel zijn). Wanneer daarnaast de regels uit het Activiteitenbesluit worden nageleefd is er sprake van een algemeen aanvaardbaar woon- en leefklimaat. Gezien de aard van de door de reclamant ervaren overlast ziet de gemeente geen noodzaak om de geplande uitbreidingen niet toe te staan. Dat wil echter niet zeggen dat de gemeente de zienswijze niet serieus neemt en we hebben de klachten dan ook doorgegeven aan de directie van het Van der Valk concern. Zoals eerder aangegeven, heeft het de voorkeur van de gemeente dat omwonenden in overleg treden met het management van het Van der Valk concern om de door de reclamant(en) ervaren overlast te bespreken en mogelijkheden te verkennen om de ervaren overlast zoveel mogelijk te voorkomen in de toekomst. Wanneer omwonenden hierna hinder blijven ervaren, kunnen zij een gemotiveerd verzoek tot handhaving van de regels uit het Activiteitenbesluit en het bestemmingsplan aanvragen.
4. Centrum Ondernemers Voorschoten (COV) <i>Detailhandel</i> In de structuurvisie 2007-2020 en de detailhandelsvisie 2010 staat aangegeven dat er ingezet zou worden op het centrum en Noord-Hofland als kernwinkelgebieden. Winkels horen in deze gebieden. Dit om versnippering tegen te gaan. In het bestemmingsplan De Gouden Leeuw en omgeving wordt echter een uitbreiding van detailhandel van 150 m2 toegestaan (in het boerderijcluster). Een winkel voor boerderij en toerisme gerelateerde producten past ook in het centrum of Noord-Hofland.	<i>Detailhandel</i> Naar aanleiding van de zienswijze van de COV op het voorontwerpbestemmingsplan is de omschrijving van de detailhandel nog verder gespecificeerd. Hierdoor kan de detailhandel alleen gebruikt worden voor de verkoop van toerisme- en boerderijgerelateerde producten. Het boerderijcluster, waar de detailhandel onderdeel van uitmaakt, is uitsluitend gericht op het ervaren van de landelijke leefomgeving. Het is een combinatie van een toeristisch opstap- en informatiepunt, een horecavestiging gericht op daghoreca, dierenverblijven én detailhandel. Juist de combinatie van deze functies die elkaar versterken, zorgen ervoor dat het boerderijcluster kan functioneren. Het is dan ook om deze reden dat de gemeente de detailhandelsfunctie op deze plek passend vindt. Het klopt dat het gemeentelijk beleid zich richt op detailhandel in het centrum en Noord-Hofland. De verkoop van toeristische producten is echter een integraal onderdeel van het toeristisch informatie- en opstappunt. De verkoop van boerderij gerelateerde producten draagt daarnaast bij aan het doel van het boerderijcluster, het ervaren van de landelijke leefomgeving. Om deze beide redenen is de gemeente van mening dat het hier een locatie gebonden uitzonderingssituatie betreft, waarbij afwijking van het algemene gemeentelijk beleid gerechtvaardigd is.

<i>Bebouwing in open gebied</i> In de toelichting van het bestemmingsplan staat dat de gemeente zich richt op handhaving en uitbreiding van reeds bestaande open ruimte. Dit staat eveneens in de structuurvisie genoemd. De toevoeging van bebouwing in dit buitengebied staat hier haaks op.	<i>Bebouwing in open gebied</i> De gemeente streeft naar kwaliteitsverbetering mede door het creëren van meer openheid in het agrarische gebied. Deze openheid wordt bereikt door het verwijderen van de bebouwing in het verrommelde agrarisch gebied achter de Gouden Leeuw (ongeveer 725 m2) als voorwaarde te stellen aan de bouw van het boerderijcluster. Met name in de westelijke hoek van het plangebied wordt hiermee een visuele verbinding tussen het plangebied en het buitengebied nagestreefd. Daarnaast is in het bestemmingsplan omschreven dat bij de herinrichting van het agrarische gebied, het open landschap, bestaande bomenrijen en oorspronkelijke kavellijnen gerespecteerd dienen te worden en waar mogelijk worden versterkt. De te verwijderen bebouwing wordt in oppervlak geclusterd in het boerderijcluster, waardoor in zijn geheel meer openheid ontstaat in het agrarische gebied achter hotel/restaurant de Gouden Leeuw.
5. Hoogheemraadschap van Rijnland	
In tegenstelling tot wat in het ontwerpbestemmingsplan staat aangegeven neemt de verharding toen met meer dan 500 m2 en is de ontwikkeling daarmee watervergunningplichtig. Binnen hetzelfde peilvak zal water gecompenseerd moeten worden. In het plan is geen locatie aangegeven voor deze compensatie waardoor niet duidelijk is of het één en ander vergund kan worden. Verzocht wordt om de toelichting hierop aan te passen en de initiatiefnemer te zijner tijd de watervergunning aan te laten vragen. Daarbij zal concreet moeten worden aangegeven waar de watercompensatie plaats zal vinden.	Omdat er blijkbaar sprake is geweest van een misinterpretatie van de regels m.b.t. de watervergunning, wordt n.a.v. de zienswijze de toelichting aangepast zodat duidelijk is dat watercompensatie noodzakelijk is. Ziet ook de nota van wijzigingen. Omdat het bestemmingsplan ontwikkelingen mogelijk maakt waarvoor nog geen concrete bouwplannen zijn ontwikkeld, is nog niet duidelijk in hoeverre de eigenaar van de gronden de geboden ruimte volledig wil gaan benutten. De mate waarin water gecompenseerd dient te worden is afhankelijk van de definitieve vergunningaanvragen en staat dus nog niet vast. Daarnaast is het plangebied ruimtelijk gevoelig. Het hele gebied is beschermd stads- en dorpsgezicht en er is een beeldkwaliteitsparagraaf opgesteld met voorwaarden waaraan de nieuwbouwplannen moeten gaan voldoen. Hierbij wordt onder andere aandacht besteed aan het herstellen van cultuurhistorisch waardevolle waterpartijen. De initiatiefnemer dient een goed onderbouwd inrichtingsplan aan te leveren waar de waterhuishouding een integraal onderdeel van uit maakt. Omdat een dergelijk plan nog niet bestaat is het niet op voorhand mogelijk om aan te geven hoe het water gecompenseerd zal worden. Dit zal onderdeel uit moeten maken van de omgevingsvergunningaanvraag en beoordeling.
6. Liandon	
Verzocht wordt om het gasdrukmeet- en regelstation via een functieaanduiding 'nutsvoorziening' op te nemen op de verbeelding. Hierdoor is de aanwezigheid van dit station duidelijker en wordt beter geborgd dat de veiligheidsafstanden ten opzichte van kwetsbare objecten in acht worden genomen.	Aan dit verzoek wordt gehoor gegeven. De functieaanduiding specificceert de gebruiksmogelijkheden binnen dit deel van de bestemming en borgt daarmee de veiligheid.

7. Bewonersvereniging Boschgeest	
In het bestemmingsplan wordt meerdere malen genoemd dat het plangebied fysiek gekoppeld wordt aan het buitengebied. Ook wordt gesproken over het aanleggen van een fietsverbinding tussen het plangebied en de Velostrada. Wij wijzen u erop dat het door het college goedgekeurde Masterplan Rosenburgh (2010) niet voorziet in een fietsverbinding tussen door het landgoed Rosenburgh. Het verzoek is dan ook dat om eventuele wandel- en fietsverbindingen tussen het plangebied, het Buitengebied en de Velostrada, buiten Landgoed Rosenburgh om te realiseren.	In het Park Rosenburgh is een voetpad aangelegd, deze is niet te gebruiken als fietspad. Er zijn geen plannen om een fietsverbinding in Park Rosenburgh aan te leggen. Een aansluiting op het voetpad in Park Rosenburgh vindt de gemeente echter geen probleem en is zelfs gewenst om daarmee de verbinding tussen het plangebied en het buitengebied te verbeteren.

Nota van wijzigingen Bestemmingsplan De Gouden Leeuw e.o. (2014)

Aanpassingen t.o.v. het ontwerp bestemmingsplan

Datum: 13 mei 2014

Naar aanleiding van zienswijzen

Pagina	Wijziging
Toelichting	
Pagina 78, Artikel 5.12.3 Plangebied, alinea 3	De tekst wordt als volgt gewijzigd (groen is toegevoegd, rood is verwijderd): Ondanks het slopen van enige bestaande bebouwing in het achtergebied, komt de totale toevoeging van verhard oppervlak boven de daarvoor gestelde grens van 500 m ² te liggen. Deze toevoeging van verhard oppervlak betekent dat watercompenserende maatregelen benodigd zijn binnen hetzelfde peilvak . Per aanvraag om omgevingsvergunning met een toevoeging van verharding boven 500 m² , zal in overleg met de waterbeheerder bepaald worden hoe gecompenseerd moet worden. Ook halfverharding telt mee bij het bepalen of een omgevingsvergunning een toevoeging van meer dan 500 m ² bevat.
Regels	
	De bestemming 'Afschermd Groenvoorzieningen' uit het bestemmingsplan De Gouden Leeuw (vastgesteld 7 februari 1995) wordt voor wat betreft het deel achter de woningen Veurseweg 196 t/m 204 opgenomen in de nieuwe bestemming 'Groen'. De regels worden één op één overgenomen uit dit bestemmingsplan.
	In de bestemming 'Groen' wordt de aanduiding 'gasregelstation' opgenomen. Voor dit gasregelstation geldt een maximum bouwhoogte van 2,5 meter en een maximale inhoud van 6 m ³ .
	In de bestemming horeca, bedrijf en gemengd worden de volgende bouwregels opgenomen voor bouwwerken, geen gebouw zijnde: "Ter voorkoming of het tot een aanvaardbaar niveau beperken van lichthinder voor omwonenden worden bij de toepassing van terrein- en reclameverlichting en de aanstraling van gebouwen en objecten buiten de grenswaarden van de algemene richtlijn betreffende lichthinder, zoals gepubliceerd door de Nederlandse Stichting Voor Verlichtingskunde, in acht genomen."

Verbeelding	
	De aanduiding bedrijfswoning op de woning Veurseweg 168 wordt uitgebreid tot het gehele perceel waarop deze woning staat (kadastraal bekend als Voorschoten, sectie B, 5084).
	De bestemming 'Afschermd Groenvoorzieningen' uit het bestemmingsplan De Gouden Leeuw (vastgesteld 7 februari 1995) wordt voor wat betreft het deel achter de woningen Veurseweg 196 t/m 204 opgenomen in de nieuwe bestemming 'Groen'. De reeds aanwezige aanduiding voor 'fietsenstalling' en de nieuw op te nemen aanduiding 'nutsvoorziening' zullen binnen deze bestemming 'Groen' gaan vallen. De aanduiding 'nutsvoorziening' wordt overgenomen uit het bestemmingsplan De Gouden Leeuw voor wat betreft het gasregelstation.

Ambtelijke wijzigingen

Pagina	Wijziging
Toelichting	
Pagina 36, Artikel 3.3	Toegevoegd aan laatste alinea: Naar aanleiding van zienswijzen is de locatie van de bestemming 'gemengd' gewijzigd t.o.v. het voorontwerp bestemmingsplan. Door de verplaatsing van deze bestemming wordt toekomstige bebouwing meer geclusterd. Dit creëert meer openheid in het landschap en bovendien zijn minder toegangswegen noodzakelijk. Ten opzichte van figuur 3.5 is ook de locatie van de bestemming 'Cultuur en ontspanning' (de Wellness) gewijzigd. De reden hiervoor is dat ten behoeve van de bereikbaarheid van de bedrijfsbebouwing er meer bebouwingsvrije ruimte nodig is voor vrachtwagens om te manoeuvreren.
Pagina 61, Artikel 5.2.3	In verband met de gewijzigde locatie van de bestemming 'gemengd' wordt het volgende opgenomen na de eerste regel (tussen 'steeds toereikend' en 'de woning'): "Ten opzichte van de zoneringsrapportage is het boerderijcluster in dit plan in zuidwestelijke richting opgeschoven naar aanleiding van zienswijzen op het voorontwerp. Het cluster bevindt zich daarmee nog steeds op ruime afstand (minimaal 70 m) van milieugevoelige bestemmingen binnen en buiten het plangebied, zodat een aanvaardbaar woon- en leefklimaat gegarandeerd blijft.
Pagina 63, Artikel 5.4.2.1. onder	In verband met de gewijzigde locatie van de bestemming 'gemengd' wordt de tekst vervangen voor:

'deellocatie 1'	<i>"In het ontwerp bestemmingsplan De Gouden Leeuw en omgeving is de locatie van het boerderijcluster (Deellocatie 1) verplaatst.</i> <i>Op de nieuw voorgestelde locatie heeft nog geen archeologisch onderzoek plaats gevonden ten behoeve van de bestemmingsplanwijziging. Wel bieden de reeds eerder in verband met deze bestemmingsplanwijziging uitgevoerde archeologische onderzoeken op dit moment voldoende aanknopingspunten om een advies op te stellen ten aanzien van de noodzakelijke vervolgonderzoeken.</i> <i>Naar verwachting is de bodemopbouw op de nieuwe locatie van het boerderijcluster vergelijkbaar met de resultaten van het archeologische onderzoek op de oude locatie van het boerderijcluster. Dit gezien de korte afstand (circa 150m) en de daardoor vergelijkbare bodemgenese en bodemgebruik.</i> <i>Advies: Wanneer bij toekomstige ontwikkelingen een grotere bodemverstoring plaats vindt dan volgens het gemeentelijke beleid is toegestaan kan de gemeente bepalen dat er aanvullend verkennend booronderzoek noodzakelijk is. Als uit het booronderzoek blijkt dat er archeologisch relevante grondlagen in de bodem aanwezig zijn, kan het bevoegd gezag besluiten dat er een vervolgonderzoek dient plaats te vinden in de vorm van bijvoorbeeld een proefsleuvenonderzoek, eventueel nog gevolgd door een opgraving. Op basis van de resultaten van het onderzoek beslist het bevoegd gezag of en welke vervolgstappen noodzakelijk zijn."</i>
Pagina 75, Artikel 5.10.1.2	De laatste alinea uit dit artikel (De oversteek...noodzakelijk zijn) wordt verwijderd. De tekst is dubbel t.o.v. de alinea daarvoor.
Pagina 84, Artikel 7.1	De gehele tekst van dit artikel wordt vervangen door: <i>Het bestemmingsplan De Gouden Leeuw e.o. is in grote mate een conserverend bestemmingsplan. De in dit bestemmingsplan geboden uitbreidingsmogelijkheden zijn, zoals aangegeven door de particuliere eigenaar op wiens eigendom deze uitbreidingsmogelijkheden liggen, gewenst en economisch uitvoerbaar.</i> <i>De voorgestelde ontwikkeling(en) van de Van Der Valklocatie aan de Veurseweg betreffen een particulier initiatief waarvoor de bouwkosten, kosten voor inrichting van de buitenruimte en procedurele kosten t.a.v. het bestemmingsplan worden gedragen door de initiatiefnemer. In het kader van art. 6.12 Wro is er geen sprake van verhaalbare kosten waardoor het opstellen van een exploitatieplan niet noodzakelijk is.</i>

Regels	
Pagina 21, Artikel 6.2.2	De aanduiding 'specifieke vorm van gemengd-boerderijcluster' wordt uit de tekst verwijderd omdat deze aanduiding niet bestaat op de verbeelding.
Verbeelding	
	De bestemming 'Tuin' op het perceel behorende bij Veurseweg 196 wordt aangepast conform de feitelijke inrichting i.p.v. dat hier kadastrale grenzen aangehouden worden. De bestemmingsgrens wordt in het aangepaste plan een recht lijn.

De Gouden Leeuw e.o.

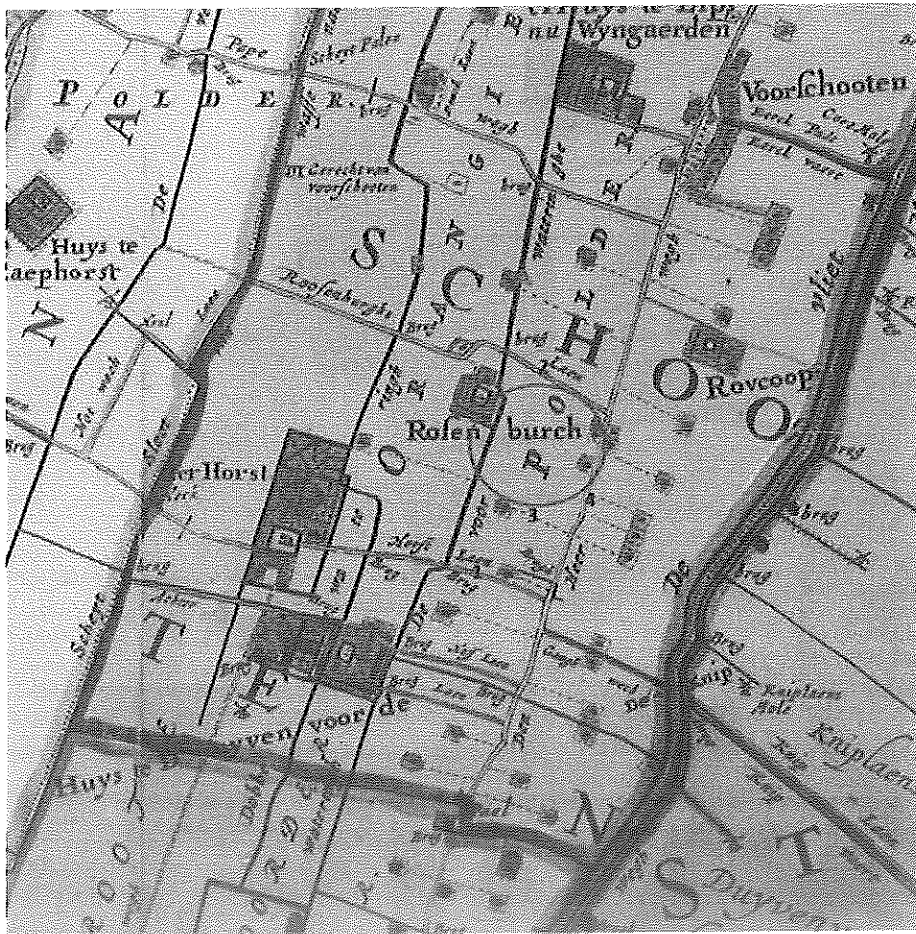
Bijlagen bij toelichting

Beeldkwaliteitsparagraaf De Gouden Leeuw

Op grond van de provinciale verordening is een beeldkwaliteitsparagraaf vereist indien sprake is van een gebied buiten de bebouwingscontour. Het plangebied van dit bestemmingsplan ligt buiten de bebouwingscontouren van de Provinciale Structuurvisie. Het behouden en versterken van de ruimtelijke kwaliteiten van dit buitengebied is vanuit de provincie een algemene voorwaarde. In deze beeldkwaliteitsparagraaf worden de effecten van de ontwikkeling op de ruimtelijke kwaliteit beschreven.

Historische analyse plangebied

Het plangebied is gelegen op en aan de rand van de strandwal ten zuiden van Voorschoten. In de vroege Middeleeuwen werden deze strandwallen in gebruik genomen. De hoger gelegen ruggen van de strandwallen werden gebruikt als bouwland, de lage gebieden tussen de strandwallen waren als grasland voor het vee in gebruik. Voorschoten ligt op de oudste, meest oostelijk gelegen, strandwal. Op de strandwallen werden noord-zuid georiënteerde verbindingswegen aangelegd de zogenaamde heerwegen. In het geval van Voorschoten de huidige Veurseweg. De Veurseweg heeft als structurelement op de strandwal een cultuurhistorische hoge waarde. Dit geldt ook voor de Molenstoot ten noordwesten van het plangebied, één van de oudste ontginningstructuren die bewaard is gebleven.

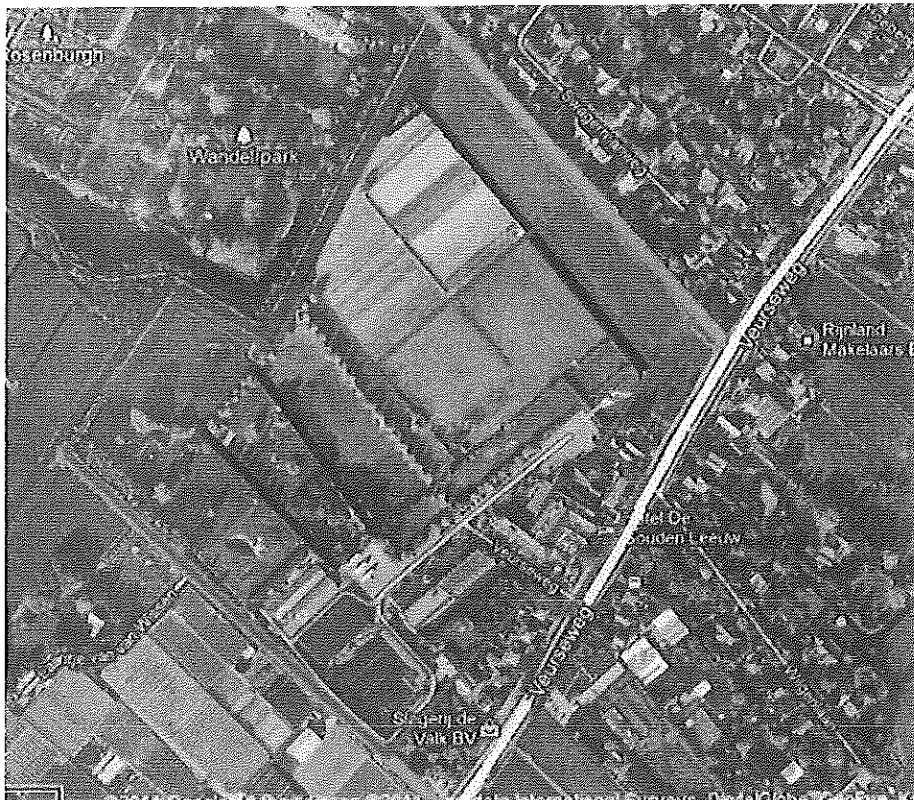

Abbeelding 1: Kaart Hoogheemraadschap Rijnland, 1687

A: Voorwetering/ Molenstoot; B: Achterwetering/ Dobbwetering; 1: Horstlaan; 2: Rosenburgherdoan; 3: ontzuilingsweg boerderij; 4: Heerweg (Veurseweg)

Cultuurhistorische waarde plangebied

Het plangebied De Gouden Leeuw en omgeving is gelegen in een cultuurhistorisch waardevol gebied. Het plangebied zelf heeft geen onderdeel uitgemaakt van één van de omliggende cultuurhistorisch waardevolle buitenplaatsen. Binnen het plangebied is door ontwikkelingen in de 20e eeuw weinig van de oude kavelstructuur bewaard gebleven. Op de afbeelding hieronder is in het zwart te zien welke kavelgrenzen uit de periode vóór 1832 nog aanwezig zijn. Door de aangebrachte wijzigingen in het plangebied is de cultuurhistorische waarde van het plangebied zelf van indifferente waarde. De begrenzingen van het plangebied zijn echter wél van cultuurhistorische hoge waarde, dit geldt voor de Veurseweg (geel), de Molensloot (blauw) en deels ook voor het Laantje van Wissen (groen), zie onderstaande afbeelding.

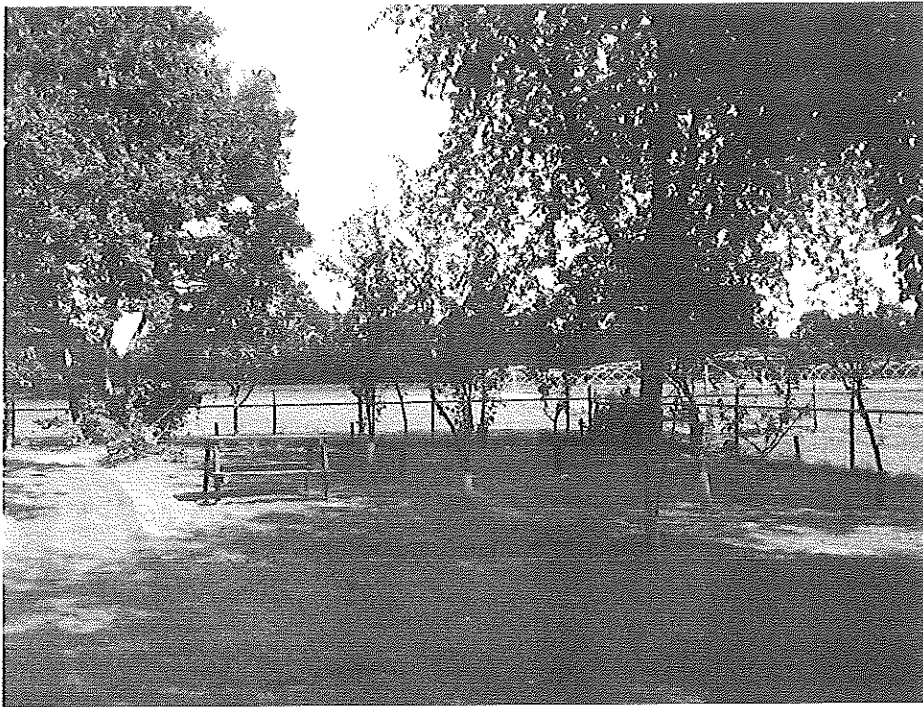

Afbeelding 3: Historische structuren binnen plangebied.

Rood: plangebied; blauw: Molensloot; geel: Veurseweg; Groen: 17^e en 18^e eeuwse lanen; zwart: kavelgrenzen uit de periode vóór 1832.

Huidige situatie

In de huidige situatie is het perceel De Gouden Leeuw onder te verdelen in een bebouwd deel aan de voorzijde van het perceel (Veurseweg) en een onbebouwd deel aan de achterzijde van het gebied. Het achterterrein wordt ontsloten door een wandelpad onder een bomenrij. Er is alleen sprake van een interne ontsluiting van het gebied, er zijn geen verbindingen naar buiten toe.

Abbeeldingen 5 en 6: inrichting achterzijde gebied

Het achterterrein van het perceel is grotendeels ingericht voor dieren. Het gebied is ingedeeld in verschillende weides, afgezet met hekken. Ook zijn er enkele dierenverblijven op het achterterrein gesitueerd.

Abbeelding 7: vanaf wandelpad builen plangebied, zicht op perceel De Gouden Leeuw, met rechts het wandelpad op het perceel

Op bovenstaande afbeelding zijn de sterke en zwakke punten van de locatie schematisch afgebeeld. De bestaande bebouwing langs de Veurseweg schikt zich goed in het beeld langs de Veurseweg. Op het onbebouwde deel zorgen voornamelijk de bomenrijen voor een aantrekkelijk groen beeld. In de ontwikkeling van het gebied moeten deze sterke punten van het gebied behouden blijven en versterkt worden.

De zwakke punten van het perceel betreffen de beperkte relatie tussen de bebouwing aan de zijde van de Veurseweg en het achterterrein, de aanwezigheid van het vrachtverkeer, de stenige uitstraling, de aanwezige schuren en hekken op het achterterrein en de aanwezigheid van niet gebiedseigen onderbegroeiing.

Gewenste ontwikkeling

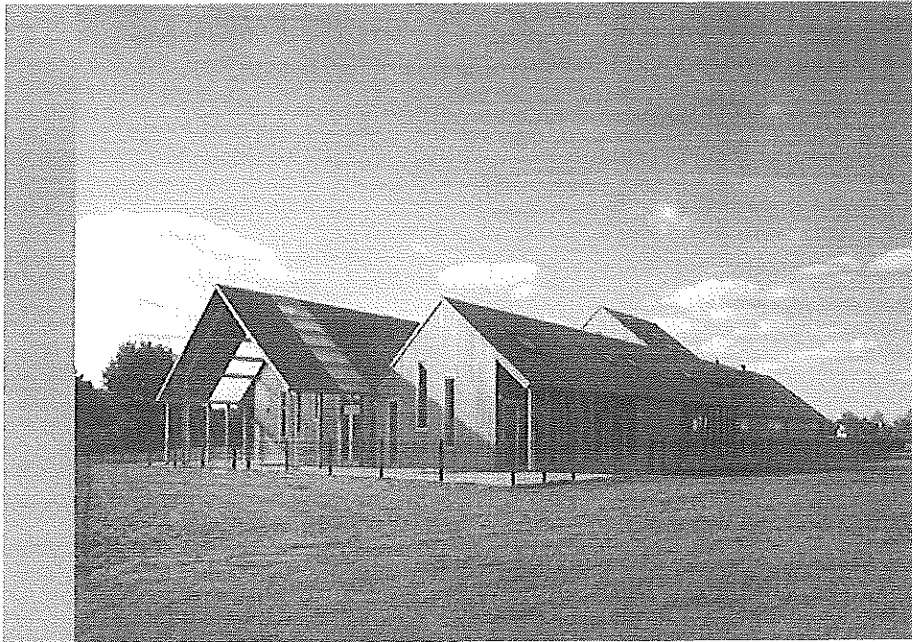
Vanuit de ontwikkeling van de Duivenvoordecorridor wordt ingezet op het toevoegen van kwaliteit aan het gebied. Het streven is om de cultuurhistorische waarden in het gebied te versterken en waar mogelijk te herstellen. Enerzijds door het versterken van bestaande bomenrijen en oorspronkelijke kavellijnen. Anderzijds door het herstellen van het open landschap door het weghalen van bestaande schuren en hekwerken waardoor er fysiek en visueel een verbinding wordt gemaakt met het omliggende buitengebied. Het zicht naar de open strandvlakte als contrast met het bos, bij Rosenburgh, wordt hersteld. De nieuwe ontwikkelingen worden daarnaast geclusterd nabij het lint van de Veurseweg zodat nieuwe verharding en bebouwing in het open landschap beperkt blijft.

Bebouwing

In 2011 is het beeldkwaliteitsplan voor de Duivenvoordecorridor gemaakt en vastgesteld. Voor de ontwikkeling van het gebied De Gouden Leeuw en omgeving is het gewenst om hierbij aan te sluiten. Het voor de Duivenvoordecorridor vastgestelde beeldkwaliteitsplan is de basis voor de beeldkwaliteit van deze ontwikkeling.

Algemene eisen architectuur (uit beeldkwaliteitsplan Duivenvoorde corridor 2011)

De architectuur is ingetogen en 'aards', de vormgeving eenvoudig, wars van opsmuk. Er wordt gewerkt met natuurlijke materialen die uit de directe omgeving afkomstig hadden kunnen zijn. Hierbij kan worden gedacht aan gebakken steen, keramische pannen, eikenhout, riet. De gevelcompositie en het kleurgebruik dienen in harmonie met de architectuur te zijn. De technische voorzieningen worden van meet af aan meeontworpen en vormen deel van de architectuur van het gebouw.

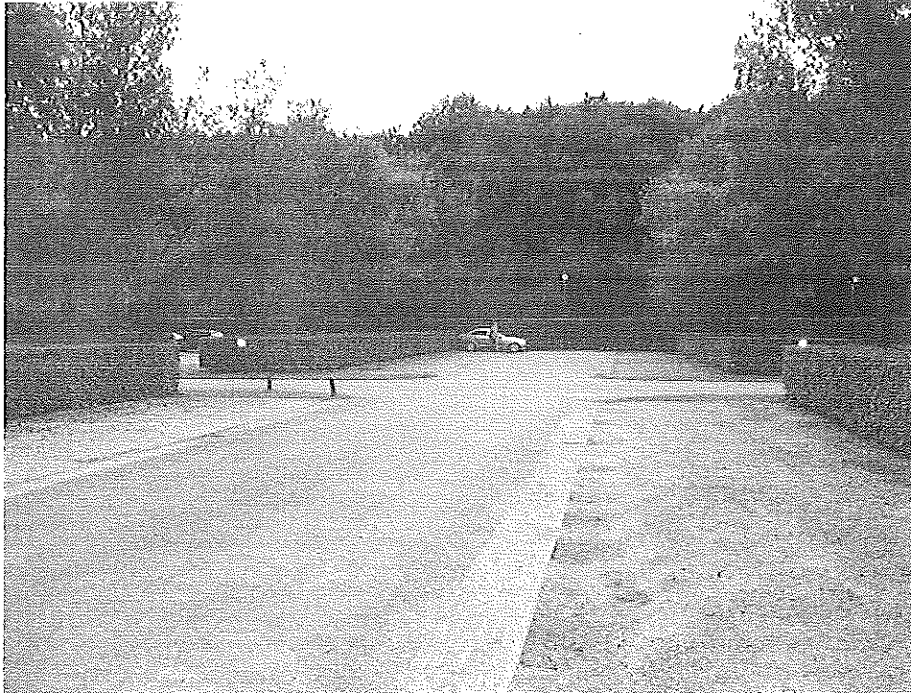
Abbeelding 11: referentie van bebouwing passend bij het landschap (kinderdagverblijf, Elfers van der Veen)

Specifieke eisen boerderijcluster

Vanuit de omgeving ziet de nieuwe boerderij er uit als een eenheid. De nieuwe boerderij vormt een sterk ensemble van gebouwen rond een collectief erf. De gebouwen staan in een schijnbaar 'losse' ordening aan of op het erf, in de grootte en opbouw van de gebouwen is hiërarchie aanwezig. Het hoofdgebouw van de boerderij is gericht op de Veurseweg en onderscheidt zich in oriëntatie, materiaalgebruik en detaillering. Het cluster wordt ontsloten door een eigen toegangsweg (voor langzaam verkeer) en heeft een traditioneel landelijk beeld.

Parkeren

Het parkeren wordt buiten het zicht opgelost: hetzij inpandig, hetzij in een omhaagde 'parkeergaard'. Hierbij is het van belang dat deze parkeergaard niet het zicht op het buitengebied blokkeert.

Afbeelding 14: referentie parkeerplaats (Baarn)

Erfscheidingsen

Overgangen van openbaar naar privé vinden op natuurlijke wijze plaats. Hoge erfscheidingsen komen niet voor, waardoor men overal de samenhang binnen het geheel ervaart. Daar waar hekwerken noodzakelijk zijn voor de invulling van het terrein zijn deze fraai en transparant vormgegeven.

Beplanting

De beplanting is inheems en transparant, waardoor de gebouwen van buitenaf zichtbaar zijn maar het geheel opgaat in het landschap. Er kunnen verschillende thematische tuinen worden ontwikkeld, van siertuin tot boomgaard, van bleekveld tot notenwei.

Materialen

Het uitgangspunt is dat het gebied een groen en landelijke uitstraling krijgt en opgaat in het buitengebied. Daar waar nodig kan er asphalt worden toegepast (hoofdontsluiting). De overige paden worden uitgevoerd in een halfverharding of waar mogelijk voor intensief gemaaid gras om een zo groen mogelijk beeld te creëren.

Bijlage 2 Milieuzoneringsrapportage

2 Waarborging woon- en leefklimaat

De voorgenomen ontwikkelingen leiden tot een intensivering van het gebruik van de bestaande percelen. Dit gaat gepaard met een mogelijke toename van hinder in de omgeving. Om deze mogelijke toename van hinder zoveel mogelijk te beperken, dan wel te voorkomen, zal tussen de milieubelastende functies en milieugevoelige functies voldoende afstand moeten zijn.

Om te waarborgen dat ten gevolge van de nieuwe ontwikkeling ter plaatse van de bestaande woningen het woon- en leefklimaat wordt gewaarborgd, is een verantwoording noodzakelijk. Deze verantwoording vindt plaats aan de hand van de VNG-brochure 'Bedrijven- en milieuzonering'.

3 Bedrijven en milieuzonering algemeen

3.1 Brochure bedrijven- en milieuzonering

Door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) is in 2009 een (herziene) uitgave van de brochure 'Bedrijven- en milieuzonering' uitgebracht. Deze brochure kan worden gebruikt als hulpmiddel bij het opstellen van een systeem van milieuzonering in bestemmingsplannen en is als zodanig ook door vaste jurisprudentie aanvaard.

3.2 Afstanden

Bij milieuzonering in het bestemmingsplan legt men dusdanige afstanden (zones) vast tussen (vooraf vastgestelde) milieubelastende (bedrijven) en milieugevoelige (woningen) functies, dat de ruimtelijk relevante milieubelasting een maatschappelijk aanvaardbare invloed heeft op de omgeving. De potentiële milieubelasting wordt bepaald door de activiteiten van een bedrijf. Aan de hand van de Standaardbedrijfsindeling (SBI-codering), zoals deze ook door het Centraal Bureau voor de Statistiek wordt gehanteerd, is een Lijst van Bedrijven opgesteld. De daarin opgenomen bedrijfstypen zijn gerubriceerd naar hoofdbedrijfsgroep (bijvoorbeeld logiesverstrekking) en bedrijfsgroep (bijvoorbeeld hotel).

Per bedrijfstype is voor ieder milieuaspect (geur, stof, geluid en gevaar) de afstand aangegeven die in beginsel kan worden aangehouden tussen dat bedrijfstype en woningen om hinder en schade aan mensen binnen aanvaardbare normen te houden.

Hierbij zijn de volgende uitgangspunten aangehouden:

- Het betreft gemiddelde nieuwe bedrijven met voor nieuwe bedrijven gangbare voorzieningen.
- Het gaat om woningen in een rustige woonwijk.
- De afstand geldt in principe tussen de perceelgrens van het bedrijf en de gevel van een woning.

De afstanden geven dus een indicatie van de potentiële milieubelasting die door een gemiddeld modern bedrijfstype wordt veroorzaakt. Dat wil zeggen dat de afstanden niet de feitelijke milieuhinder geven. Deze afstanden zijn vastgesteld onder andere aan de hand van ervaringen en proeven uit de praktijk.

Zoals hiervoor is vermeld gelden de richtafstanden ten opzichte van een rustige woonwijk. De voormelde richtafstanden kunnen, zonder dat dit ten koste gaat van het woon- en leefklimaat, met een afstandsstap worden verlaagd indien sprake is van omgevingstype gemengd gebied (dus van 30 naar 10 meter voor milieucategorie 2, zie tabel 3.1 hierna). Verdere reducties zijn niet te verantwoorden omdat in algemene zin niet aannemelijk kan worden gemaakt dat het woon- en leefklimaat niet wordt aangetast en het functioneren van bedrijven niet in gevaar wordt gebracht.

Tabel 3.1: Richtafstanden en omgevingstype

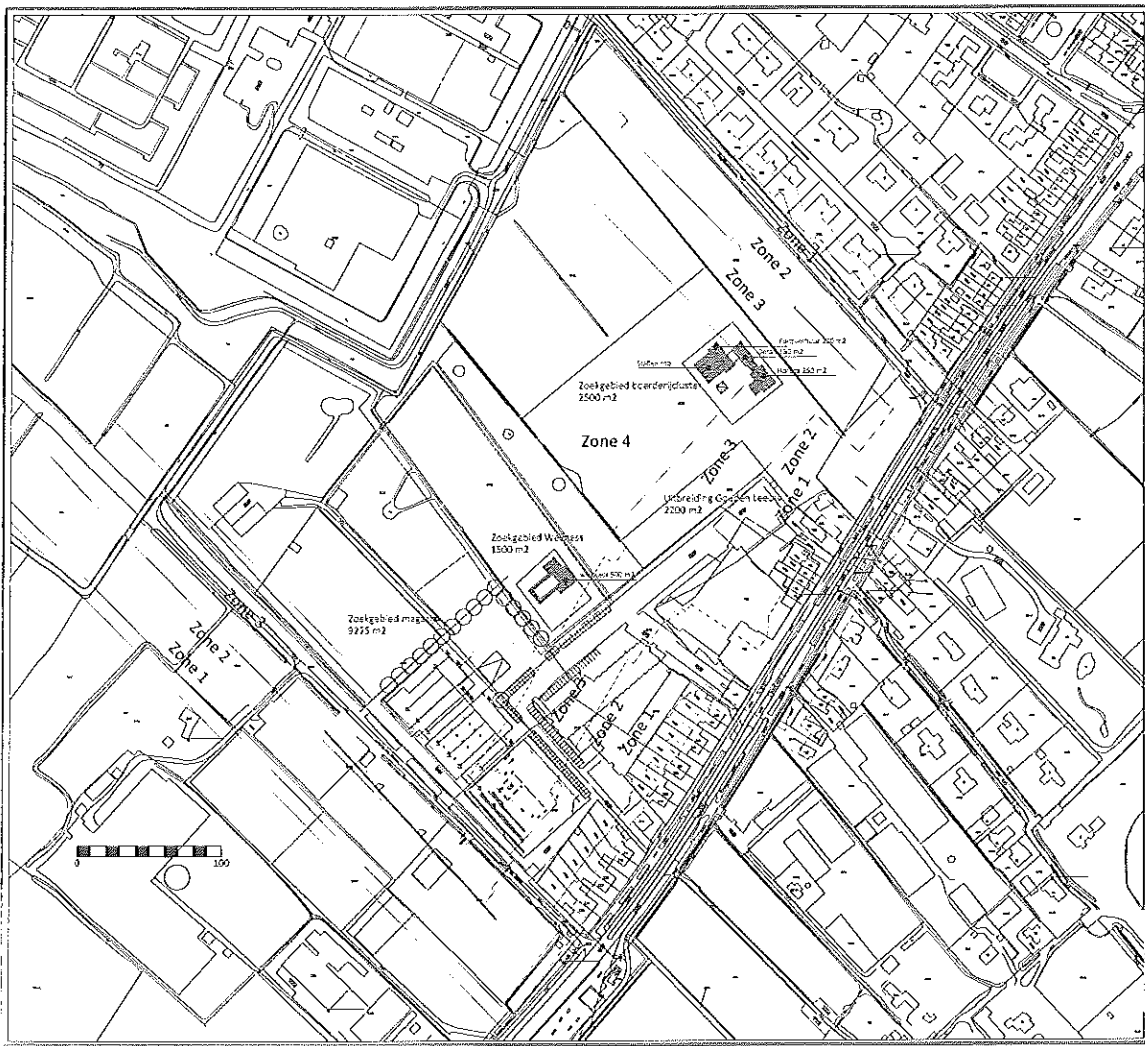
Milieucategorie	Richtafstand tot omgevingstype rustige woonwijk en rustig buitengebied	Richtafstand tot omgevingstype gemengd gebied
1	10 m	0 m
2	30 m	10 m
3.1	50 m	30 m
3.2	100 m	50 m
4.1	200 m	100 m
4.2	300 m	200 m
5.1	500 m	300 m
5.2	700 m	500 m
5.3	1.000 m	700 m
6	1.500 m	1.000 m

In figuur 1 zijn de richtafstanden ingetekend. Hierbij zijn de gevels van de bestaande woningen aan het Laantje van Wissen, Veurseweg en Rosenburgherlaan als uitgangspunt gehanteerd. Hierbij is van belang dat de woningen Veurseweg 172 tot en met 178 buiten beschouwing zijn gelaten. In verband met de uitbreiding van het complex worden deze woningen geamoveerd. Voorts is de woning Veurseweg 168 evenmin betrokken. Deze woning is een bedrijfswoning van Van der Valk en zal als zodanig worden bestemd.

In figuur 1 zijn ook diverse zones aangegeven:

- In zone 1 is milieucategorie 1 toegestaan.
- In zone 2 zijn milieucategorieën 1 en 2 toegestaan.
- In zone 3 zijn milieucategorieën 1, 2 en 3.1 toegestaan.
- In zone 4 zijn milieucategorieën 1, 2, 3.1 en 3.2 toegestaan.

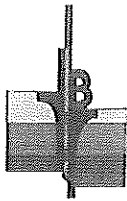
Nu de werking van de VNG brochure is uitgelegd kan deze worden toegepast op onderhavige herontwikkeling. Hierover gaat hoofdstuk 4.

DPA CONSULTING B.V.
 Oude Gouwerste 412A, 6525 AA Maastricht
 Tel: 043 483 24 11

Project: 1 van de rijtjes huizen
 Project: 1 van de rijtjes huizen
 Datum: 2013-10-18
 Tekening: 1 van de rijtjes huizen

Bladz. 11
 van 11
 van 11
 van 11

Veurseweg 214 te Voorschoten

Betreft Verkennd NEN-bodemonderzoek

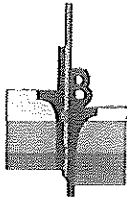
Opdrachtnummer 04P001239

Opdrachtgever P.A.M. Teunissen Architectenburo
Veurseweg 143
2251 AB VOORSCHOTEN

Opgesteld door : Dr. ing. B. van der Stelt
Gezien : Ing. H.C.M. Bosch
Status : Definitief
Codering : VO
Datum rapport : 14 december 2012

Paraaf :

Paraaf :

Opdracht : 04P001239

Project : Verkennend bodemonderzoek nabij de Veurseweg 214 te Voorschoten

4. Uitslag van het onderzoek

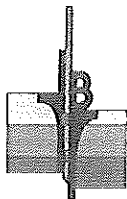
analyse monster	traject (m -mv)	AW/S	T	I
Deellocatie I (boerderijcluster)				
MM1	0,10 - 0,60	-	-	-
MM2	0,10 - 0,60	-	-	-
MM3	0,60 - 1,10	-	-	-
B107 (grondwater)	1,00 - 2,00	-	-	-
Deellocatie II (Wellness)				
MM1	0,00 - 0,20	kwik, som PCB's	-	-
MM2	0,40 - 1,10	-	-	-
B202 (grondwater)	1,00 - 2,00	-	-	-
Deellocatie III (magazijn)				
MM1	0,00 - 0,50	kobalt	-	-
MM2	0,20 - 0,90	kobalt, koper, olie, som PCB's	-	PAK
MM3	0,70 - 1,10	koper, nikkel, olie	-	kobalt
MM4	1,00 - 1,60	minerale olie	kobalt	-
B309 (grondwater)	1,50 - 2,50	-	-	-
Deellocatie IV (uitbreiding Gouden Leeuw)				
MM1	0,00 - 0,50	barium, kobalt, koper, kwik, lood	zink	-
MM2	0,00 - 0,50	kwik, lood	zink	-
MM3	0,00 - 0,50	lood, zink, olie, som PAK	-	-
MM4	0,90 - 1,50	-	-	-
B409 (grondwater)	1,00 - 2,00	molybdeen	-	-

5. Conclusie en aanbevelingen

deellocatie	hypothese	hypothese bevestigd?	overschrijding toetsingscriterium	nader bodemonderzoek benodigd?
deellocatie I	onverdacht	ja	nee	nee
deellocatie II	onverdacht	nee	nee	nee
deellocatie III	verdacht	ja	ja	ja
deellocatie IV	verdacht	ja	ja	ja

Resumerend kan bij beoordeling van het geheel aan onderzoeksresultaten gesteld worden dat de aangetroffen bodemkwaliteit ter plaatse van deellocatie I en II aanvaardbaar wordt geacht en zodoende geen belemmering vormt voor de geplande herontwikkeling en nieuwbouw. De bodemkwaliteit ter plaatse van deellocaties III en IV wordt thans (nog) niet aanvaardbaar geacht voor de geplande herontwikkeling en nieuwbouw. Nader onderzoek wordt voor deze deellocaties derhalve noodzakelijk geacht, zie hiervoor het voorgaande.

Een matige, of sterke verhoging kan wijzen op een zogenaamd *geval van ernstige bodemverontreiniging* en dus een saneringsnoodzaak in het kader van de Wet bodembescherming (Wbb). Dit is aan de orde indien een bodemvolume van meer dan 25 m³ grond sterk verontreinigd is. Geadviseerd wordt de omvang van de ter plaatse van deellocaties III en IV aangetoonde matige tot sterke verontreinigingen vast te stellen, door middel van het (op de locatie) horizontaal en verticaal in kaderen van de verontreiniging.

Opdracht : 04P001239

Project : Verkennend bodemonderzoek nabij de Veurseweg 214 te Voorschoten

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING	1
2.	RESULTATEN VOORONDERZOEK.....	2
2.1	Ligging, gebruik en bestemming.....	2
2.2	Historisch kaartmateriaal	2
2.3	Archieven gemeente Voorburg.....	3
2.4	Bodemloket.....	3
2.5	Achtergrondwaarden	3
2.6	Bodemopbouw en geohydrologie	3
3.	OPZET ONDERZOEK.....	5
3.1	Gehanteerde onderzoeksopzet	5
3.2	Afwijkingen ten opzichte van de gehanteerde norm.....	5
4.	VELDWERKZAAMHEDEN	7
4.1	Uitvoering.....	7
4.2	Lokale bodemopbouw.....	8
4.3	Organoleptische beoordeling.....	9
4.4	Monsternamen	10
5.	TOETSINGSKADER	11
6.	LABORATORIUMONDERZOEK EN TOETSING	12
6.1	Deellocatie I (boerderij cluster).....	13
6.2	Deellocatie II (Wellness).....	14
6.3	Deellocatie III (magazijnen).....	15
6.4	Deellocatie IV (verbouwing hotel Gouden Leeuw).....	16
7.	INTERPRETATIE ONDERZOEKRESULTATEN	17
8.	CONCLUSIE EN ADVIES	18

BIJLAGEN:

Situering locatie SIT-01 (1 pagina)

Situatietekeningen	deellocatie 1:	SIT-02 (1 pagina)
	deellocatie 2:	SIT-03 (1 pagina)
	deellocatie 3:	SIT-04 (1 pagina)
	deellocatie 4:	SIT-05 (1 pagina)
	overzicht deellocaties:	SIT-06 (1 pagina)

Samenvatting historisch onderzoek (6 pagina's)

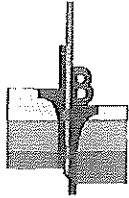
Fotoreportage (4 pagina's)

Boorstaten (17 pagina's)

Legenda boorprofielen (1 pagina)

Laboratoriumcertificaten (52 pagina's)

Toetsingsresultaten Wet bodembescherming (17 pagina's)

2. RESULTATEN VOORONDERZOEK

Het vooronderzoek is uitgevoerd op basis van het gestelde in de NEN 5725. Het resultaat van het vooronderzoek is als volgt.

2.1 Ligging, gebruik en bestemming

De onderzoekslocatie is gelegen ter plaatse van het perceel aan de Veurseweg 214 te Voorschoten (gelijknamige gemeente). De regionale ligging van de locatie is weergegeven op de situatietekening SIT-01 (bijlage). De onderzoekslocatie bestaat uit vier deellocaties. De deellocaties zijn gelegen nabij, of maken onderdeel uit van, het bedrijfsterrein van hotel De Gouden Leeuw (Van der Valk). De deellocatie I en II zijn gelegen ten westen van het hotel en zijn in gebruik als weiland. Deellocatie III betreft twee magazijnen en het direct naastgelegen buitenterrein, welke gelegen zijn ten zuidwesten van het hotel. Deellocatie IV betreft een deel van het noord(west)elijk deel van het hotel en het direct naast gelegen buitenterrein.

De oppervlakten en de coördinaten volgens het R.D.-stelsel van de vier deellocaties zijn weergegeven in onderstaande tabel:

deellocatie	omschrijving	oppervlakte (m ²)	R.D.-coördinaten	
			X	Y
I	boerderijcluster	circa 2.500	86,964	459,189
II	Wellness	circa 1.500	89,571	459,042
III	magazijn	circa 3.535	98,494	458,955
IV	uitbreiding Gouden Leeuw	circa 2.200	89,721	459,068

Kadastraal staan de percelen bekend onder Gemeente Voorschoten, sectie B, gegevens van de deellocaties zijn weergegeven op situatietekening SIT-06 (zie bijlage).

Bij uitvoering van het veldwerk in oktober/november 2012 is een locatie-inspectie uitgevoerd waarbij aandacht is besteed aan de aanwezigheid van verdachte plekken, verzakkingen, ophogingen, dempingen, etc. Hierbij zijn voornoemde aspecten, behalve de reeds in de eerder uitgevoerde bodemonderzoeken (zie § 2.4 en de samenvatting welke in de bijlagen is opgenomen) alsmede een ollevetafscheider, niet waargenomen.

Gepland is de herontwikkeling van de deellocaties, waarbij tevens nieuwbouw plaats zal vinden.

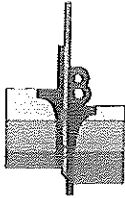
Een fotoreportage is opgenomen in de bijlagen.

2.2 Historisch kaartmateriaal

Blijkens het via www.watwaswaar.nl geraadpleegde kaartmateriaal (jaartallen 1830-1850, 1904, 1909, 1911, 1934, 1958, 1968, en 1995) was halverwege de negentiende eeuw al sprake van lintbebouwing langs de Veurseweg. De detaillering is te beperkt om te kunnen bepalen of deellocatie IV in deze tijd al bebouwd was, de deellocaties I t/m III kenden toen nog een agrarisch gebruik. Sinds die tijd is de bebouwing langs de Veurseweg aanzienlijk uitgebreid. In de periode 1934-1958 is voor het eerst bebouwing op deellocatie III waarneembaar. Deellocaties I en II hebben voor zover bekend steeds hun agrarische functie behouden.

Op een *luchtfoto* uit 2008 is de huidige situatie waarneembaar.

Op basis van het vergelijken van kaartmateriaal uit verschillende perioden werd vastgesteld dat op de onderzoekslocatie, of direct aangrenzend, enkele dempingen zijn gelegen. De deellocaties zijn niet in gebruik geweest als boomgaard/kas.

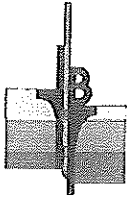

Opdracht : 04P001239

Project : Verkennend bodemonderzoek nabij de Veurseweg 214 te Voorschoten

Blz.4

Volgens de Provinciale milieuverordening Zuid-Holland is de onderzoekslocatie niet gelegen binnen een milieubeschermingsgebied.

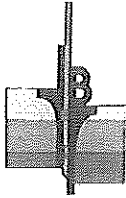

Opdracht : 04P001239

Project : Verkennend bodemonderzoek nabij de Veurseweg 214 te Voorschoten

Blz.6

- ♦ Op de deellocaties III en IV zijn puinfunderingslagen aanwezig. Aangezien deze lagen zich bevonden onder een verhardingslaag zijn geen kuilen gegraven in de funderingslagen, maar is uitsluitend de opgeboorde grond zintuiglijk onderzocht op de aanwezigheid van asbestverdachte materialen.

Opdracht : 04P001239

Project : Verkennend bodemonderzoek nabij de Veurseweg 214 te Voorschoten

Blz.8

Deellocatie IV (uitbreiding Gouden Leeuw)

B401 en B402	50	-	24-10-2012	K. van Vugt
B403	200	-	24-10-2012	K. van Vugt
B403A*	200	-	02-11-2012	F.J. Brouwer
B404	70 en B405	-	24-10-2012	K. van Vugt
B406	50	-	24-10-2012	K. van Vugt
B407	200	-	24-10-2012	K. van Vugt
B408	50	-	25-10-2012	K. van Vugt
B409	200	100 - 200	25-10-2012	K. van Vugt
B410	50	-	25-10-2012	K. van Vugt
B410A*	50	-	02-11-2012	F.J. Brouwer
B411	100	-	25-10-2012	K. van Vugt
B412	50	-	25-10-2012	K. van Vugt
B412A*	50	-	02-11-2012	F.J. Brouwer
B413	55	-	25-10-2012	K. van Vugt
B414	60	-	25-10-2012	K. van Vugt
B414A*	50	-	02-11-2012	F.J. Brouwer

*Betreft herplaatsingen in verband met geldende conserveringstermijn grondmonsters.

De boringen B303, B315(A), B403 en B407 zijn verricht in of nabij mogelijke dempingen. Verder is de boring B407 nabij de olie/vet-afscheider geplaatst.

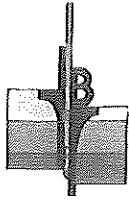
De overige boringen zijn willekeurig over diverse deelgebieden verdeeld.

De plaats van de boringen is ingetekend op de situatietekeningen:

deellocatie 1:	SIT-02
deellocatie 2:	SIT-03
deellocatie 3:	SIT-04
deellocatie 4:	SIT-05

4.2 Lokale bodemopbouw

Tot de verkende diepte van 2,5 m - mv bestaat de bodemopbouw uit voornamelijk uit matig fijn zand. Voor een meer uitgebreide beschrijving wordt verwezen naar de boorstaten in de bijlagen.

Opdracht : 04P001239

Project : Verkennend bodemonderzoek nabij de Veurseweg 214 te Voorschoten

Blz.10

4.4 Monstername

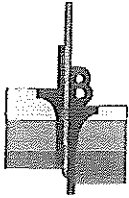
De boringen zijn vanaf maaiveld tot een maximale diepte van 2,0 m - mv over verschillende trajecten bemonsterd, afhankelijk van de te onderscheiden bodemlagen en organoleptische waarnemingen. Een en ander is vermeld op de boorstaten in de bijlagen.

Het grondwater uit peilbuis B202 is na goed doorpompen d.d. 31 oktober 2012 door de heer K. van Vugt bemonsterd. Op 2 november 2012 zijn de overige peilbuizen door de heer F.J. Brouwer bemonsterd. Conform de normeringen zijn in het veld de volgende metingen uitgevoerd:

Deellocatie	I	II	III	IV
Peilbuis	B107	B202	B309	B409
grondwaterstand (m - mv)	1,15	0,98	0,68	0,64
geleidbaarheid ($\mu\text{S}/\text{cm}$)	771	1149	879	712
troebelheid (fnu)	*	927	157	551,2
zuurgraad / pH	6,8	6,9	6,7	7,4
zuurstof (mg/l)	*	5,02	2,74	8,92

* meetresultaat niet betrouwbaar

Er wordt op gewezen dat de waarneming van de grondwaterstand een momentopname is en dat het grondwaterniveau afhankelijk is van o.a. het jaargetijde en de bodemopbouw.

Opdracht : 04P001239

Project : Verkennend bodemonderzoek nabij de Veurseweg 214 te Voorschoten

Blz. 12

6. LABORATORIUMONDERZOEK EN TOETSING

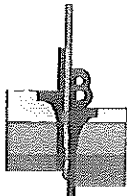
In dit hoofdstuk worden de toegepaste analysestrategie en de toetsingsresultaten per deellocatie behandeld. In het hoofdstuk zijn alleen de overschrijdingstabellen weergegeven. Voor de analysecertificaten en de bijbehorende toetsingstabellen wordt verwezen naar de bijlagen. Hierbij zijn de volgende codes voor de analysepakketten gehanteerd:

NEN-g = Standaard pakket -grond:

- zware metalen (barium, cadmium, kobalt, koper, kwik, lood, molybdeen, nikkel en zink);
- polychloorbifenylen (PCB);
- polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK 10 VROM);
- minerale olie (C10-C40);
- lutum en organische stof.

NEN-w = Standaard pakket -grondwater:

- zware metalen (barium, cadmium, kobalt, koper, kwik, lood, molybdeen, nikkel en zink);
- vluchtige aromatische koolwaterstoffen (VAK): benzeen, toluen, ethylbenzeen, xylenen, styreen en naftaleen;
- gehalogeneerde koolwaterstoffen (VOC) en bromoform);
- minerale olie (C10-C40).

Opdracht : 04P001239

Project : Verkennend bodemonderzoek nabij de Veurseweg 214 te Voorschoten

Blz.14

6.2 Deellocatie II (Wellness)

Analysestrategie

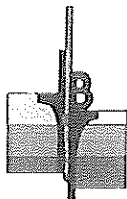
De volgende grond- en grondwatermonsters zijn in het laboratoriumonderzoek onderzocht:

(meng)monster	Boring	Diepte in cm-mv	Analysepakket	Toelichting
<i>Grond</i>				
MM 1	B201	0 - 20	NEN-g	Matig fijn zand uit de bovengrond, deels sporen puinhoudend
	B204	0 - 20		
	B205	0 - 15		
	B207	0 - 10		
	B209	0 - 20		
MM 2	B201	40 - 90	NEN-g	Matig fijn/grof zand uit de ondergrond, geen bijmengingen
	B202	40 - 90		
	B209	60 - 110		
<i>Grondwater</i>				
Peilbuis B202	B202	100 - 200	NEN-w	-

Toetsingsresultaten

Het resultaat van de in het voorgaande genoemde analyses, getoetst aan het in hoofdstuk 5 beschreven toetsingskader, zijn als volgt:

analyse monster	traject (m -mv)	AW/S	T	I
<i>Deellocatie 2 (Wellness)</i>				
MM1	0,00 - 0,20	kwik, som PCB's	-	-
MM2	0,40 - 1,10	-	-	-
B202 (grondwater)	1,00 - 2,00	-	-	-

Opdracht : 04P001239

Project : Verkennend bodemonderzoek nabij de Veurseweg 214 te Voorschoten

Blz.16

6.4 Deellocatie IV (verbouwing hotel Gouden Leeuw)

Analysestrategie

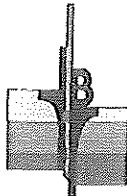
De volgende grond- en grondwatermonsters zijn in het laboratoriumonderzoek onderzocht:

(meng)monster	Boring	Diepte in cm-mv	Analysepakket	Toelichting
<i>Grond</i>				
MM1	B411	0 - 50	NEN-g	Matig puinhoudend, matig kolengruishoudend zand uit de bovengrond
MM2	B409	0 - 50	NEN-g	Matig puinhoudende klei uit de bovengrond
MM3	B414A B412A B410A B403A	0 - 50 0 - 50 0 - 50 0 - 50	NEN-g	Matig fijn zand uit de bovengrond, deels sporen puinhoudend
MM4	B403A B407	90 - 140 100 - 150	NEN-g	Matig fijn/matig grof zand uit de ondergrond, geen bijmengingen
<i>Grondwater</i>				
Peilbuis B409	B409	150 - 250	NEN-w	-

Toetsingsresultaten

Het resultaat van de in het voorgaande genoemde analyses, getoetst aan het in hoofdstuk 5 beschreven toetsingskader, zijn als volgt:

Analyse monster	Traject (m -mv)	AW/S	T	I
MM1	0,00 - 0,50	barium, kobalt, koper, kwik, lood	zink	-
MM2	0,00 - 0,50	kwik, lood	zink	-
MM3	0,00 - 0,50	lood, zink, olie, som PAK	-	-
MM4	0,90 - 1,50	-	-	-
B409 (grondwater)	1,00 - 2,00	molybdeen	-	-

8. CONCLUSIE EN ADVIES

Onderhavig terrein, bestaande uit vier deelgebieden, is in verband met de voorgenomen herontwikkeling en nieuwbouw onderzocht volgens de richtlijnen uit de NEN 5740. Hierbij is de onderzoekslocatie onderverdeeld in vier deellocaties. Op basis van de beschikbare gegevens is hierbij voor deellocaties I en II uitgegaan van de hypothese onverdacht (ONV) en voor deellocaties III en IV is uitgegaan van de hypothese verdachte locatie, diffuse bodembelasting, heterogeen verdeelde verontreiniging op schaal van monsterneming (VED-HE).

Deellocatie I (boerderijcluster)

Zintuiglijk zijn in de bodem geen bodemvreemde materialen aangetroffen. In de 'vaste bodem' en in het grondwater zijn geen gehalten boven de streefwaarden aangetoond. De voor deze deellocatie gestelde hypothese wordt dus bevestigd.

De ter plaatse aangetroffen bodemkwaliteit wordt aanvaardbaar geacht en vormt zodoende geen belemmering voor de geplande herontwikkeling en nieuwbouw.

Deellocatie II (Wellness)

In één boring (B204) zijn bodemvreemde materialen aangetroffen (sporen puin). De zandige bovengrond is licht verontreinigd met kwik en som PCB's. In de ondergrond en in het grondwater zijn geen gehalten boven de generieke achtergrond-, danwel streefwaarden vastgesteld. Het geheel aan onderzoeksresultaten voor deze locatie geeft formeel aanleiding de voor deze locatie gestelde hypothese te verwerpen.

Het criterium voor nader onderzoek wordt voor de genoemde parameters niet overschreden, nader onderzoek wordt derhalve niet noodzakelijk geacht. De gevolgde onderzoeksopzet wordt als adequaat beoordeeld. De aangetroffen bodemkwaliteit wordt dus aanvaardbaar geacht en vormt zodoende geen belemmering voor de geplande herontwikkeling en nieuwbouw.

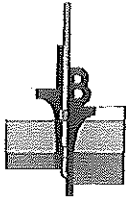
Deellocatie III (magazijn)

Op een groot deel van de onderzoekslocatie is onder de klinker, beton-, dan wel asfaltverharding een puinverhardingslaag aangebracht. In de onderliggende bodem zijn geen bodemvreemde materialen aangetoond.

De zandige bovengrond is ten hoogste licht verontreinigd met kobalt. In de zandlagen direct onder de puinverhardingslaag zijn sterk verhoogde gehalten aan som PAK, of kobalt aangetoond, en licht verhoogde gehalten aan kobalt, koper, nikkel, minerale olie en som PCB's. In de zandige ondergrond is nog een matig verhoogd gehalte aan kobalt en een licht verhoogd gehalte aan minerale olie aangetoond. In het grondwater zijn geen verhoogde gehalten ten opzichte van de generieke streefwaarden aangetoond.

Het geheel aan onderzoeksresultaten bevestigt de voor deze deellocatie gestelde hypothese. Het criterium voor nader onderzoek wordt voor de genoemde parameters (de sterke verontreiniging in de zandlaag onder de puinverharding en de matige verontreiniging in ondergrond) overschreden, nader onderzoek wordt derhalve noodzakelijk geacht. Daar de deellocatie al is gelegen in een 'verontreinigd' gebied, kan de opzet hiervan wellicht beperkt blijven.

De aangetroffen bodemkwaliteit wordt niet aanvaardbaar geacht en vormt zodoende een belemmering vormt voor de geplande herontwikkeling en nieuwbouw. De gemeente is bevoegd gezag inzake,

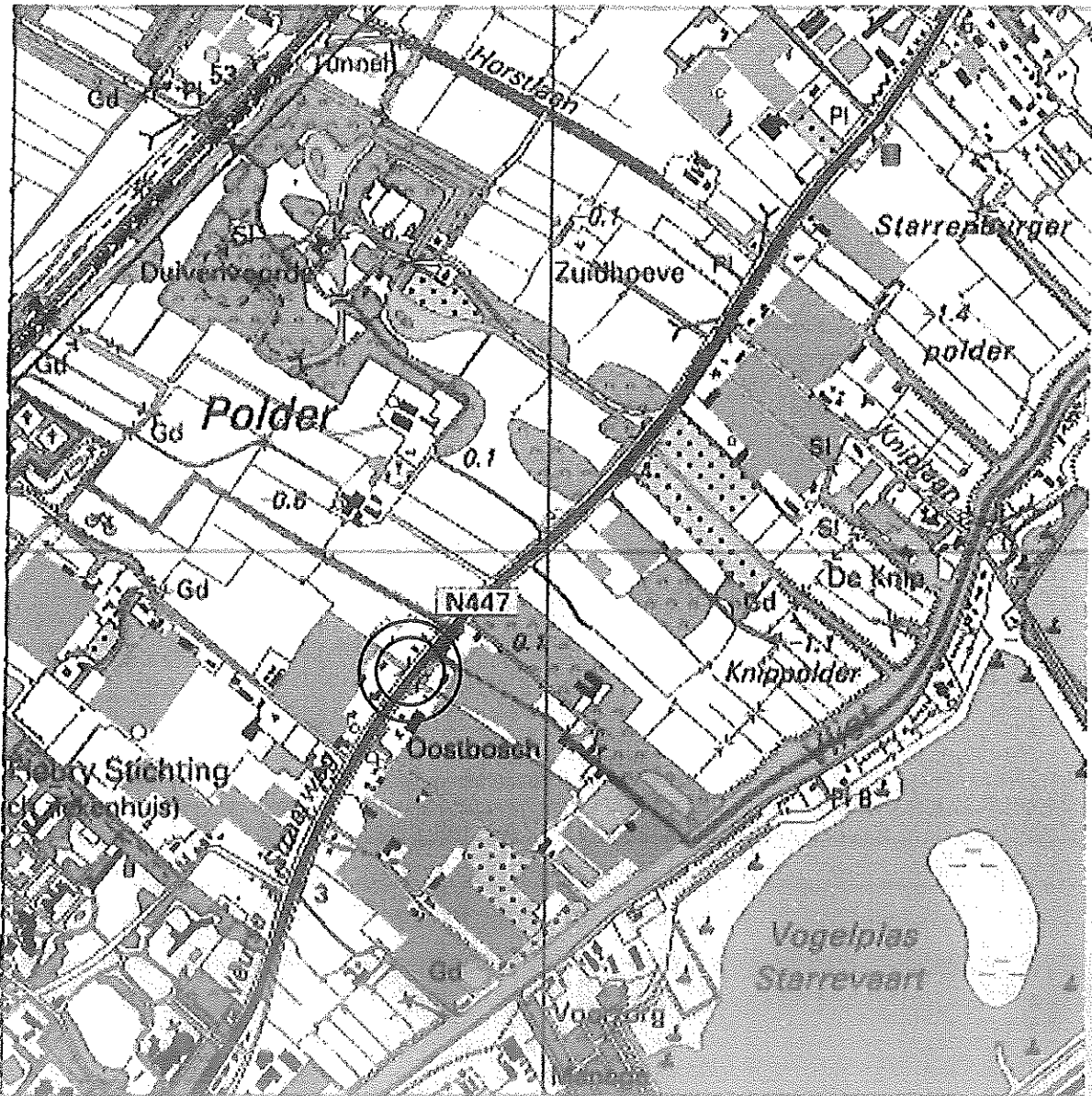
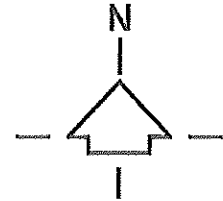
Opdracht : 04P001239
Project : Veurseweg 214

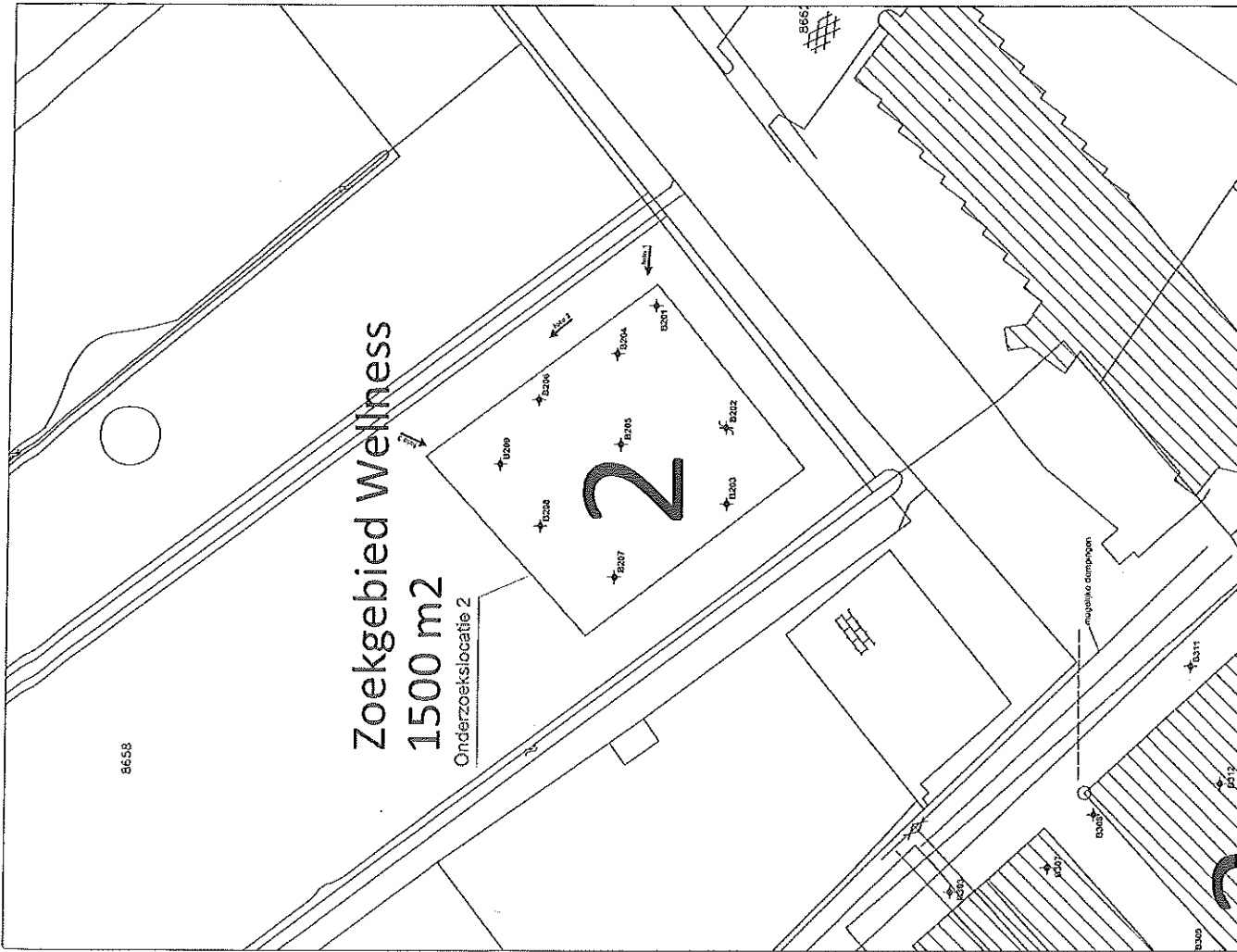
SIT-01

SITUERING LOCATIE

schaal 1 : 12.500

VOORSCHOTEN

Zoekgebied Wellness
1500 m2
 Onderzoeklocatie 2

Opdrachtnummer: 04P00/1339		Bijlage: SIT-03	
Opdrachtgever: AMA		Datum: 05-11-2012	
Opdrachtomschrijving (titel): Voorseweg 214 to Voorschoten		Formaat: A3	
Opdrachtomschrijving (inhoud): Omgevingswet, Situatiekennings		Schaal: 1 : 500	
Uitgever: W.P.M. de Vries		Formaat: A3	

Uitbreiding Gouden Leeuw
 2200 m²
 Onderzoeklocatie 4

4

Basisschets bebouwing Gemaal dijksloot (aanleg) P.A. Schatstra Architectuur Ontwerp / Tekening Datum: 12-2012		Elektrische tekening / Plaat Voorsaweg 214 te Voorzochton Grondtekening nummer: S111111111 N.Y.		Scale: 1:500 Drawing number: A3	
P.B. Schatstra Architectuur 214 Voorsaweg 111111111		P.B. Schatstra Architectuur 214 Voorsaweg 111111111		P.B. Schatstra Architectuur 214 Voorsaweg 111111111	

Samenvatting Archiefbezoek Gemeente Voorschoten

Uitvoeringsdatum: 23-10-2012

In de archieven van de gemeente Voorschoten is de volgende informatie bekend:

Aangrenzend Veurseweg 166

tijdperiode onbekend; laad-, los-, op- en overslagbedrijf

Veurseweg 178

vanaf 1938 autoreparatiebedrijf, autospuitbedrijf en verfspuitinrichting
vanaf 1952 houtmeubelfabriek met vanaf 1993 een ondergrondse olietank

Veurseweg 180

vanaf 1933 benzine servicestation
vanaf 1968 tevens autoreparatiebedrijf

Door ADVERBO is ter plaatse een bodemonderzoek uitgevoerd (rapport 08.10.2507.1801; 17 juli 2008). Dit onderzoek is uitgevoerd ter plaatse van het trottoir/fietspad (openbaar gebied) aan de voorzijde van het perceel. Aanleiding voor het onderzoek vormde het zintuiglijk aantreffen van minerale olie bij vervanging van de waterleiding. Op basis van het onderzoek werd gesteld dat vrijwel zeker sprake is van een geval van ernstige bodemverontreiniging met minerale olie. Bron was vermoedelijk een voormalige ondergrondse 4000 liter HBO-tank. De vlek is niet volledig ingekaderd.

Veurseweg 192

van 1933-1972 bloemkwekerij

Ter hoogte van Veurseweg 210

Door de buitendienst/WWV van de gemeente Voorschoten is ter plaatse een organoleptisch onderzoek uitgevoerd (18 januari 1995). Aanleiding vormde het zintuiglijk waarnemen van een duidelijke olleachtige geur. Bij uitvoering van het onderzoek werden in de opgeboorde grond en in het grondwater geen afwijkingen waargenomen. Geconcludeerd werd dat de openbare weg niet verontreinigd was. Opgemerkt werd dat het stukje grond (verhoging tussen fietspad en parkeerstrook/Veurseweg) door omwoners gebruikt werd voor het aanbieden van de vuilniszakken van de omwoners aan de vuilnisauto.

In februari 1995 is door IDDS b.v. een verkennend bodemonderzoek uitgevoerd ter plaatse van Veurseweg 180 en Veurseweg 214 (rapport M9410130/PS).

Ter plaatse van nr. 180 zijn in de grond sterk verhoogde gehalten aan koper, zink, PAK en minerale olie aangetoond en een matig verhoogd gehalte aan lood. Chroom, nikkel, EOX en minerale waren licht verhoogd. Het grondwater is matig verontreinigd met nikkel en licht verontreinigd met arseen, cadmium, chroom, lood, eox en minerale olie. Ondergrond was niet onderzocht. Ter plaatse van de Veurseweg 214 werden sterk verhoogde gehalten met koper, lood, zink PAK en minerale olie aangetoond en licht verhoogde gehalten met cadmium, nikkel en eox. Het grondwater was licht verontreinigd met arseen, cadmium, chroom, lood, eox en minerale olie en matig verontreinigd met nikkel. Daarnaast zijn in de grond en in het grondwater ten hoogste licht verhoogde gehalten aangetoond. Geadviseerd werd om nader onderzoek uit te voeren.

In december 1998 zijn ten noordoosten van het pand twee ondergrondse tanks (benzine en diesel, beide 6000l) verwijderd onder KIWA-certificering. Op basis van het vooronderzoek werd geconcludeerd dat de bovengrond verdacht is voor de aanwezigheid van zware metalen, PAK, EOX en minerale olie. De ondergrond is verdacht voor de aanwezigheid van zware metalen (agv uitloging) en minerale olie en het grondwater is verdacht voor de aanwezigheid van zware metalen en minerale olie.

In het verkennend bodemonderzoek uit 2003 werd geconcludeerd dat de bovengrond in het algemeen licht verontreinigd is met cadmium, koper, lood, PAK en minerale olie. Plaatselijk is de bovengrond matig tot sterk verontreinigd met zink. In de ondergrond is ten hoogste een licht verhoogd gehalte aan minerale olie aangetoond. Het grondwater is ten hoogste licht verontreinigd met arseen en zink.

Op basis van de onderzoeksrapporten heeft de gemeente Voorschoten de volgende algemene conclusie gesteld (14 mei 2008):

Binnen in het gebouw zijn geen noemenswaardige verontreinigingen in de bodem aangetroffen. Lokaal zijn aan de zuid-west kant van het gebouw (boringen B101 en 15) matig tot sterke verontreinigingen aangetroffen met zink, koper, PAK en minerale olie. Op basis van alle onderzoeken is gesteld dat vermoedelijk sprake is van een geval van ernstige bodemverontreiniging (x01 (1995), B8 (2003) en 101 & 105 (2008)). De verontreinigingen zijn vermoedelijk veroorzaakt door de bijmengingen met puin en houtskool in de grond. Aan de noord-west kant bevindt zich onder het asfalt een puinlaag (van ca. 0,6 m dikte). Deze is niet bemonsterd. De puinlaag wordt als verhardingslaag beschouwd. Onderliggende bodem is niet geanalyseerd. De verwachting is dat deze niet noemenswaardig verontreinigd is. Aan de zuid-oost kant van het gebouw zijn volgens analyse geen noemenswaardige verontreinigingen in de bodem aangetroffen. Geconcludeerd werd dat de asfaltverharding aan de zuid-west kant van het gebouw intact diende te worden gelaten om de bodemverontreiniging te isoleren. Anders diende aanvullend onderzoek te gebeuren als mede een melding aan de provincie. Ter plaatse van de noord-west kant en de noord-oost kant van het gebouw mag de puinlaag niet verder met de bodem worden vermengd bij eventuele graafwerkzaamheden.

In verband met nieuwbouw en grond die hierbij vrijkomt is door fugro in april 1994 een verkennend bodemonderzoek uitgevoerd. Het betreft een terrein ten noordwesten van het restaurant waar een motel gebouwd zal worden. Er is tevens een zeer summier bodemonderzoek uitgevoerd nabij een pompstation gelegen achter het restaurant. Uit dit bodemonderzoek is het volgende gebleken:

De puinhoudende toplaag van 0,0 tot 0,6 m – mv bevat licht verhoogde gehalten aan koper, lood, zink en EOX.

- De partij vrijkomende grond bevat geen verhoogde gehalten.
- In de ondergrond nabij de wasserij is een licht verhoogd gehalte aan olie aangetoond.
- In het grondwater zijn plaatselijk licht verhoogde gehalten aan chroom, arseen (nabij de wasserij) en EOX (nabij het talud) aangetoond.
- Er zijn geen boringen uitgevoerd ter plaatse van de aflever zuilen, vulpunten en geen peilbuizen bij de afleverzuilen en ondergrondse tanks.

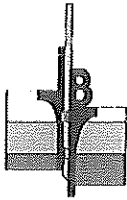
In augustus 1994 is door Fugro een nader bodemonderzoek uitgevoerd ter plaatse van het pompstation achter het restaurant aan de Veurseweg 180 te Voorschoten. Uit dit bodemonderzoek is het volgende gebleken:

- In de bodem nabij de voormalige tanks is een matig verhoogd gehalte aan olie aangetoond met een beperkte omvang. De omvang wordt geschat op maximaal 15 m². In de bodem nabij de noordelijk gelegen tanks zijn geen oliecomponenten aangetoond.
- In het grondwater ter plaatse van de pompen zijn licht verhoogde gehalten aan benzeen en xylenen aangetoond. In de grond is geen olie aangetroffen.

Aanbevolen werd om de olieverontreiniging tegelijkertijd met de graafwerkzaamheden inzake de nieuwbouw van het motel te verwijderen. In verband met een milieuvergunning is door IDSS in december 1994 een nulsituatie bodemonderzoek uitgevoerd ter plaatse van diverse bedrijfsactiviteiten aan de Veurseweg 214 te Voorschoten. Uit dit bodemonderzoek is het volgende gebleken:

- De bovengrond ter plaatse van het achterterrein is sterk puin- en slakken houdend en er zijn diverse stukjes asbest waargenomen. De toplaag bevat sterk verhoogde gehalten aan koper, zink en PAK, matig verhoogde gehalten aan lood en licht verhoogde gehalten aan chroom, nikkel, EOX en olie. In het grondwater zijn licht verhoogde gehalten aan arseen, koper, lood, cadmium en EOX aanwezig.
- In de bovengrond en in het grondwater nabij de koelwagens zijn (zeer) lichte verhoogde gehalten aan olie aangetoond.
- In de bovengrond nabij de bottelarij, slager en slijter zijn sterk verhoogde gehalten aan koper, lood, zink, PAK en olie, matig verhoogd gehalte aan cadmium en licht verhoogde gehalten aan nikkel aangetoond. In de toplaag is derhalve zintuiglijk puin, koolas en metaaldeeltjes waargenomen. In het grondwater is een licht verhoogde gehalten aan olie aanwezig. In het grondwater nabij de riolering van de slag er is sterk verontreinigd met olie (mogelijk een lek riool) en het grondwater nabij de vetvanger is licht verontreinigd met olie.

Er is niet gekeken/onderzocht of er sprake is van een ernstig geval van bodemverontreinigd.

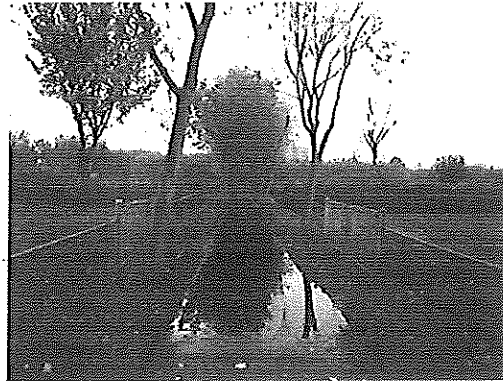

Opdracht : 04P001239

Project : Verkennend bodemonderzoek nabij de Veurseweg 214 te Voorschoten

1.

2.

3.

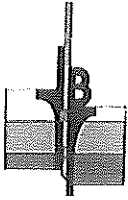
4.

5.

6.

Opdracht : 04P001239
Project : Verkennend bodemonderzoek nabij de Veurseweg 214 te Voorschoten

13.

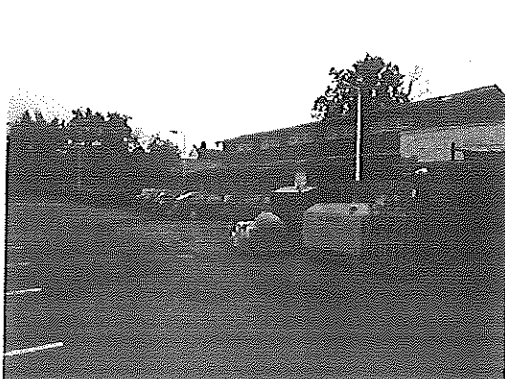
14.

15.

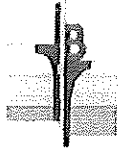
16.

17.

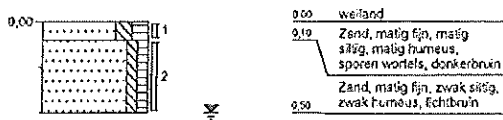

18.

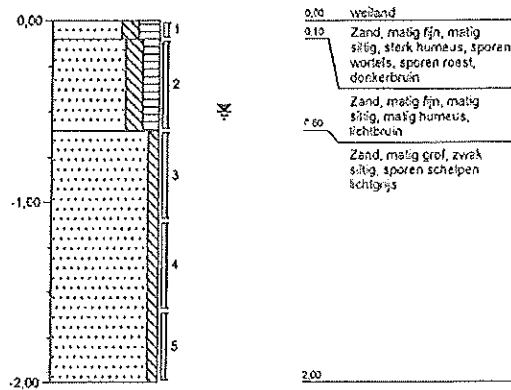

Opdracht: 04P001239
Project: Veurseweg 214
Plaats: Voorschoten

Boring: B101
Uitvoering op: 25-10-2012
Uitvoering door: K. van Vugt
Grondwaterstand: 50 cm - maaiveld

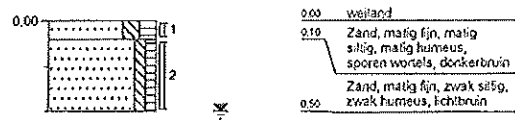
Boring: B102
Uitvoering op: 25-10-2012
Uitvoering door: K. van Vugt
Grondwaterstand: 50 cm - maaiveld

Boring: B103
Uitvoering op: 25-10-2012
Uitvoering door: K. van Vugt
Grondwaterstand: 50 cm - maaiveld

Boring: B104
Uitvoering op: 25-10-2012
Uitvoering door: K. van Vugt
Grondwaterstand: 50 cm - maaiveld

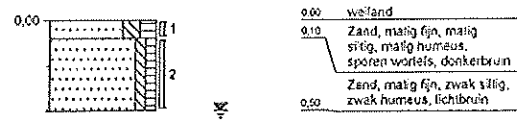
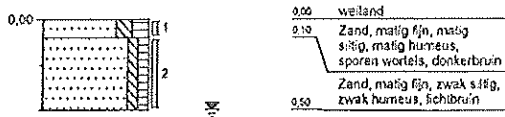

Opdracht: 04P001239
Project: Veurseweg 214
Plaats: Voorschoten

Boring: B113
Uitvoering op: 25-10-2012
Uitvoering door: K. van Vugt
Grondwaterstand: 50 cm - maaiveld

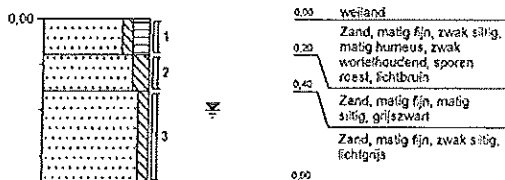
Boring: B114
Uitvoering op: 25-10-2012
Uitvoering door: K. van Vugt
Grondwaterstand: 50 cm - maaiveld

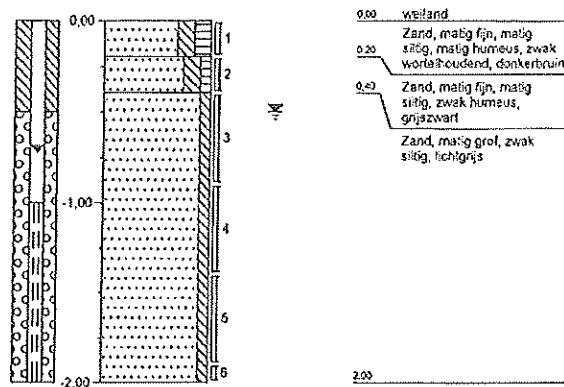

Opdracht: 04P001239
Project: Veurseweg 214
Plaats: Voorschoten

Boring: B201
Uitvoering op: 24-10-2012
Uitvoering door: K. van Vugt
Grondwaterstand: 50 cm - maaiveld

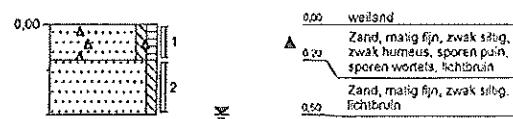
Boring: B202
Uitvoering op: 24-10-2012
Uitvoering door: K. van Vugt
Grondwaterstand: 50 cm - maaiveld

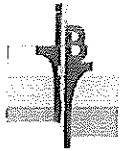

Boring: B203
Uitvoering op: 24-10-2012
Uitvoering door: K. van Vugt
Grondwaterstand: 50 cm - maaiveld

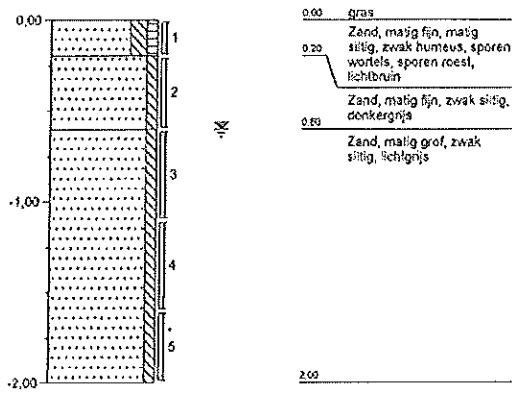
Boring: B204
Uitvoering op: 24-10-2012
Uitvoering door: K. van Vugt
Grondwaterstand: 50 cm - maaiveld

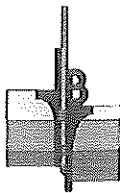

Opdracht: 04P001239
Project: Veurseweg 214
Plaats: Voorschoten

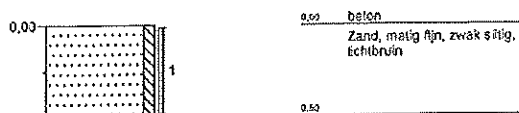
Boring: B209
Uitvoering op: 24-10-2012
Uitvoering door: K. van Vugt
Grondwaterstand: 60 cm - maaiveld

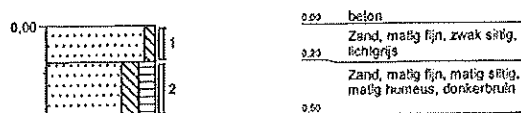

Opdracht: 04P001239
 Project: Veurseweg 214
 Plaats: Voorschoten

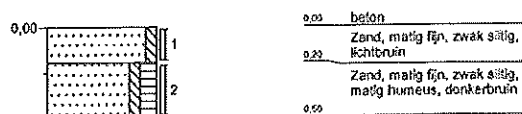
Boring: B305
 Uitvoering op: 28-10-2012
 Uitvoering door: K. van Vugt
 Grondwaterstand: cm - maaiveld

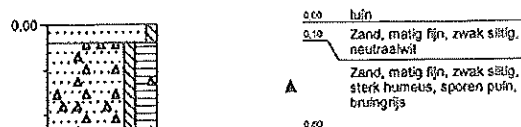
Boring: B306
 Uitvoering op: 26-10-2012
 Uitvoering door: K. van Vugt
 Grondwaterstand: cm - maaiveld

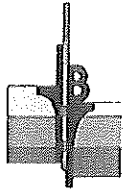

Boring: B307
 Uitvoering op: 26-10-2012
 Uitvoering door: K. van Vugt
 Grondwaterstand: cm - maaiveld

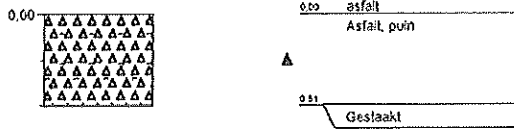
Boring: B308
 Uitvoering op: 2-11-2012
 Uitvoering door: F. J. Brouwer
 Grondwaterstand: cm - maaiveld

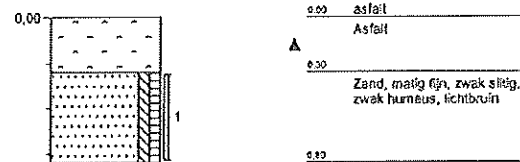

Opdracht: 04P001239
 Project: Veurseweg 214
 Plaats: Voorschoten

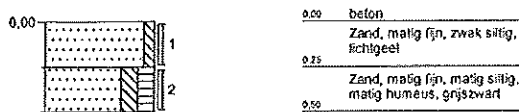
Boring: B313
 Uitvoering op: 1-11-2012
 Uitvoering door: K. van Vugt
 Grondwaterstand: cm - maaiveld

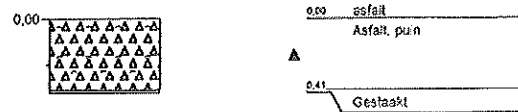
Boring: B313-A
 Uitvoering op: 1-11-2012
 Uitvoering door: K. van Vugt
 Grondwaterstand: cm - maaiveld

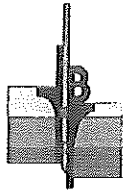

Boring: B314
 Uitvoering op: 26-10-2012
 Uitvoering door: K. van Vugt
 Grondwaterstand: cm - maaiveld

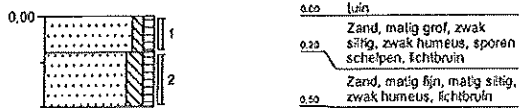
Boring: B315
 Uitvoering op: 1-11-2012
 Uitvoering door: K. van Vugt
 Grondwaterstand: cm - maaiveld

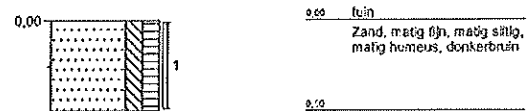

Opdracht: 04P001239
 Project: Veurseweg 214
 Plaats: Voorschoten

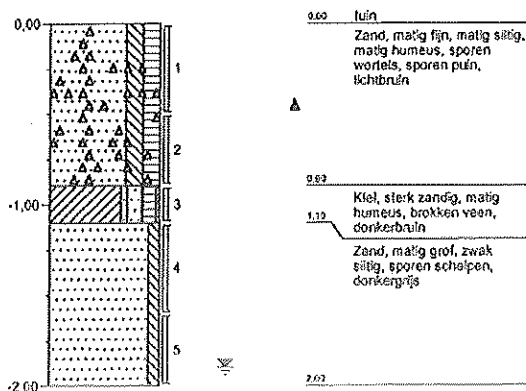
Boring: B401
 Uitvoering op: 24-10-2012
 Uitvoering door: K. van Vugt
 Grondwaterstand: cm - maaiveld

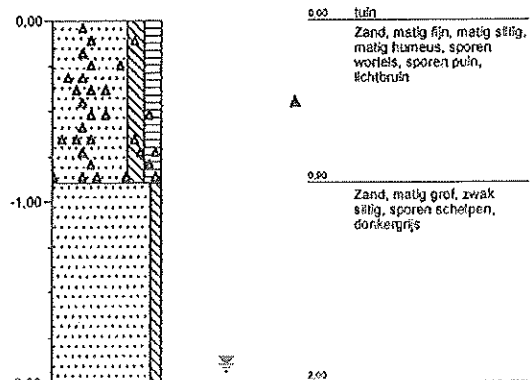
Boring: B402
 Uitvoering op: 24-10-2012
 Uitvoering door: K. van Vugt
 Grondwaterstand: cm - maaiveld

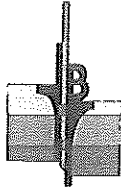

Boring: B403
 Uitvoering op: 24-10-2012
 Uitvoering door: K. van Vugt
 Grondwaterstand: 190 cm - maaiveld

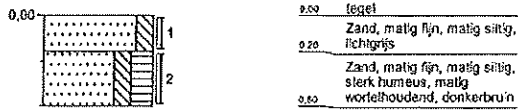
Boring: B403A
 Uitvoering op: 2-11-2012
 Uitvoering door: F.J. Brouwer
 Grondwaterstand: 190 cm - maaiveld

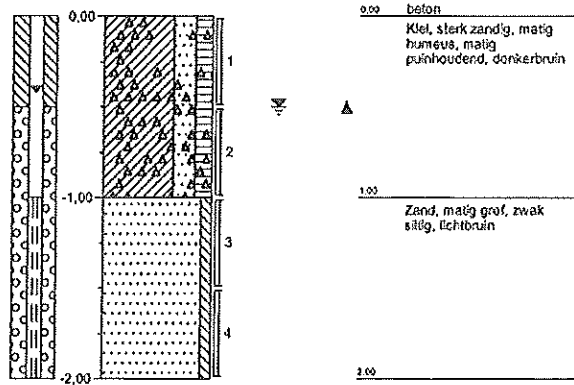

Opdracht: 04P001239
 Project: Veurseweg 214
 Plaats: Voorschoten

Boring: B408
 Uitvoering op: 25-10-2012
 Uitvoering door: K. van Vugt
 Grondwaterstand: cm - maaiveld

Boring: B409
 Uitvoering op: 25-10-2012
 Uitvoering door: K. van Vugt
 Grondwaterstand: 60 cm - maaiveld

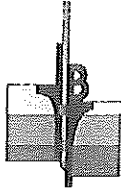

Boring: B410
 Uitvoering op: 25-10-2012
 Uitvoering door: K. van Vugt
 Grondwaterstand: cm - maaiveld

Boring: B410A
 Uitvoering op: 2-11-2012
 Uitvoering door: F.J. Brouwer
 Grondwaterstand: cm - maaiveld

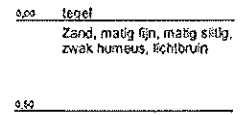
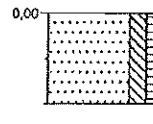
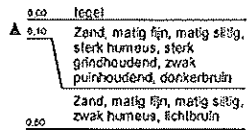
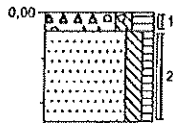

Opdracht: 04P001239
Project: Veurseweg 214
Plaats: Voorschoten

Boring: B414
Uitvoering op: 25-10-2012
Uitvoering door: K. van Vugt
Grondwaterstand: 65 cm - maaiveld

Boring: B414A
Uitvoering op: 2-11-2012
Uitvoering door: F.J. Brouwer
Grondwaterstand: 55 cm - maaiveld

Ingenieursbureau Inpijn-Blokpoel Hoofddorp B.V.
T.a.v. de heer B.vd Stelt
Postbus 752
2130 AT HOOFDORP

Uw kenmerk : 04P001239-Veurseweg 214 te Voorschoten
Ons kenmerk : Project 429477
Validatierref. : 429477_certificaat_v1
Opdrachtverificatiecode: MSEX-HZAQ-NAIY-UCGT
Bijlage(n) : 2 label(len) + 3 ollechromatogram(men) + 1 bijlage(n)

Amsterdam, 2 november 2012

Hierbij zend ik u de resultaten van het laboratoriumonderzoek dat op uw verzoek is uitgevoerd in de door u aangeboden monsters.

De resultaten hebben uitsluitend betrekking op de monsters, zoals die door u voor analyse ter beschikking werden gesteld.

Het onderzoek is, met uitzondering van eventueel uitbesteed onderzoek, uitgevoerd door Omegam Laboratoria volgens de methoden zoals ze zijn vastgelegd in het geldende accreditatie-certificaat L086 en/of in de bundel "Analysevoorschriften Omegam Laboratoria". De in dit onderzoek uitgevoerde onderzoeksmethoden van de geaccrediteerde analyses zijn in een aparte bijlage als onderdeel van dit analyse-certificaat opgenomen. De methoden zijn, voor zover mogelijk, ontleend aan de accreditatieprogramma's/schema's en NEN- EN- en/of ISO-voorschriften.

Ik wijs u erop dat het analyse-certificaat alleen in zijn geheel mag worden gereproduceerd. Ik vertrouw erop uw opdracht volledig en naar tevredenheid te hebben uitgevoerd. Heeft u naar aanleiding van deze rapportage nog vragen, dan verzoek ik u contact op te nemen met onze klantenservice.

Hoogachtend,
namens Omegam Laboratoria,

drs. R.R. Otten
Directeur

Op dit certificaat zijn onze algemene voorwaarden van toepassing.
Dit analyse-certificaat mag niet anders dan in zijn geheel worden gereproduceerd.

postbus 94685
1090 GR Amsterdam

T 020 5976 769
F 020 5976 689

ABN-AMRO bank 462704564
BTW nr. NL8139.67.132.801

HJE Wenckebachweg 120
1096 AR Amsterdam

klantenservice@omegam.nl
www.omegam.nl

Kvk 34215654

Tabel 2 van 2

ANALYSECERTIFICAAT

Project code : 429477
Project omschrijving : 04P001239-Veurseweg 214 te Voorschoten
Opdrachtgever : Ingenieursbureau Inpijn-Blokpoel Hoofddorp B.V.

Opmerkingen m.b.t. analyses

Opmerking(en) algemeen

Organische stof gehalte (gecorrigeerd voor lutum en vrij ijzer in de vorm van Fe₂O₃)

Het organische stofgehalte is gecorrigeerd voor het in het analysecertificaat gerapporteerde lutumgehalte. Indien het lutumgehalte niet is gerapporteerd is de correctie uitgevoerd met een lutumgehalte van 5,4% (gemiddeld lutumgehalte Nederlandse bodem, AS3010/AS3210, prestatieblad organische stofgehalte in grond/waterbodem). Indien het vrij ijzergehalte is bepaald en groter is dan 5 % m/m, is bij de berekening van het organische stof gecorrigeerd voor dat gehalte aan vrij ijzer.

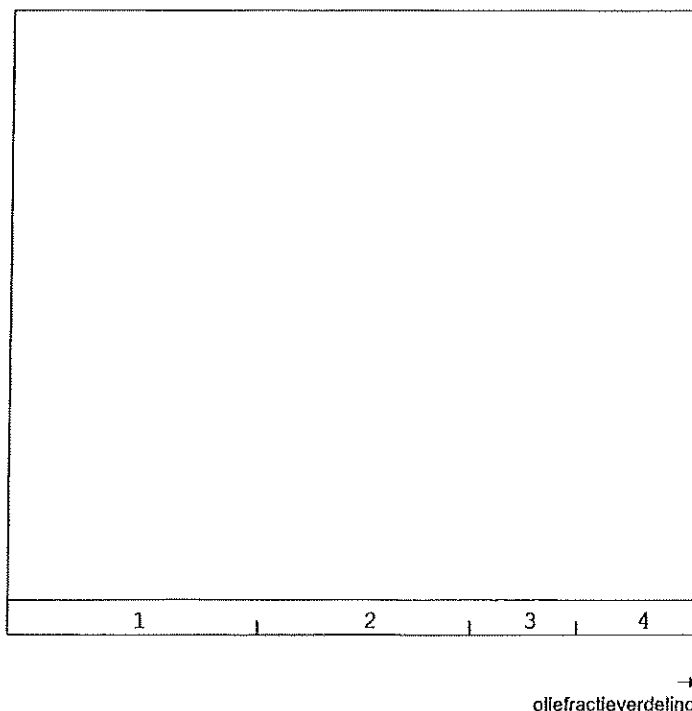
Sommatie van concentraties voor groepsparameters

De sommatie is uitgevoerd volgens AS3000 paragraaf 2.5.2 en bijlage 3.

OLIE-ONDERZOEK

Monstercode : 4425066
Project omschrijving : 04P001239-Veurseweg 214 te Voorschoten
Uw referentie : Deellocatie 1 - MM2 B112 (10-60) B114 (10-50) B110 (10-50) B106 (10-50) B109 (10-50)
Methode : minerale olie (florisil clean-up)

OLIECHROMATOGRAM

OLIEFRACTIEVERDELING

1) fractie > C10 - C19	2 %
2) fractie C19 - C29	31 %
3) fractie C29 - C35	61 %
4) fractie C35 -< C40	6 %

totale minerale olie gehalte: <38 mg/kg ds

ANALYSEMETHODE

Vorbewerking grond : Hexaanextractie gebaseerd op NEN 6978, incl. florisil clean-up.
Vorbewerking AP04 : Petroleum-etherextractie conform NEN 6978, incl. florisil clean-up.
Vorbewerking water : Hexaanextractie gebaseerd op ISO 9377-2, incl. florisil clean-up.
Analyse : Gaschromatograaf met capillaire kolom en vlamionisatie detectie.
Interpretatie : Raadpleeg voor de typering van de oliesoort de OMEGAM oliebibliotheek.

De volgende aanvullende clean-up mogelijkheden kunnen worden aangevraagd:

Veen clean-up : Verwijdert eventuele restanten natuurlijke verbindingen uit extract.

De hoogte van de signalen is geen maat voor de concentratie van de olie in het monster.
(Het chromatogram heeft een variabele schaalindeling)

Dit analyse certificaat, inclusief voorblad en eventuele bijlage(n), mag niet anders dan in zijn geheel worden gereproduceerd.

Bijlage 1 van 1

ANALYSECERTIFICAAT

Project code : 429477
Project omschrijving : 04P001239-Veurseweg 214 te Voorschoten
Opdrachtgever : Ingenieursbureau Inpijn-Blokpoel Hoofddorp B.V.

Analysemethoden in Grond (AS3000)

AS3000

In dit analysecertificaat zijn de met 'S' gemerkte analyses uitgevoerd volgens de analysemethoden beschreven in het "Accreditatieschema Laboratoriumanalyses voor grond-, waterbodem- en grondwateronderzoek (AS SIKB 3000)". Het laboratoriumonderzoek is uitgevoerd volgens de onderstaande analysemethoden. Deze analyses zijn vastgelegd in het geldende accreditatie-certificaat met bijbehorende verrichtingenlijst L086 van Omeгам Laboratoria BV.

Samplemate	: Conform AS3000 en NEN 5709
Droogrest	: Conform AS3010 prestatieblad 2
Organische stof (gec. voor lutum)	: Conform AS3010 prestatieblad 3
Lutumgehalte (pipetmethode)	: Conform AS3010 prestatieblad 4; gelijkwaardig aan NEN 5753
Barium (Ba)	: Conform AS3010 prestatieblad 5; NEN 6966/C1
Cadmium (Cd)	: Conform AS3010 prestatieblad 5; NEN 6966/C1
Kobalt (Co)	: Conform AS3010 prestatieblad 5; NEN 6966/C1
Koper (Cu)	: Conform AS3010 prestatieblad 5; NEN 6966/C1
Kwik (Hg)	: Conform AS3010 prestatieblad 5; NEN-ISO 16772
Lood (Pb)	: Conform AS3010 prestatieblad 5; NEN 6966/C1
Molybdeen (Mo)	: Conform AS3010 prestatieblad 5; NEN 6966/C1
Nikkel (Ni)	: Conform AS3010 prestatieblad 5; NEN 6966/C1
Zink (Zn)	: Conform AS3010 prestatieblad 5; NEN 6966/C1
Minerale olie (florisil clean-up)	: Conform AS3010 prestatieblad 7
PAKs	: Conform AS3010 prestatieblad 6
PCBs	: Conform AS3010 prestatieblad 8

Tabel 1 van 2

ANALYSECERTIFICAAT

Project code : 430067
Project omschrijving : 04P001239 DEELLOCATIE 1 GRONDWATER
Opdrachtgever : Ingenieursbureau Inpijn-Blokpoel Hoofddorp B.V.

Monsterreferenties
4426792 = B107

Opgegeven bemonsteringsdatum : 02/11/2012
Ontvangstdatum opdracht : 02/11/2012
Startdatum : 02/11/2012
Monstercode : 4426792
Matrix : Grondwater

Anorganische parameters - metalen

Metalen ICP-MS (opgelost):

S barium (Ba)	µg/l	< 20
S cadmium (Cd)	µg/l	< 0,4
S kobalt (Co)	µg/l	< 10
S koper (Cu)	µg/l	< 10
S kwik (Hg) FIAS/Fims	µg/l	< 0,05
S lood (Pb)	µg/l	< 10
S molybdeen (Mo)	µg/l	< 3
S nikkel (Ni)	µg/l	< 10
S zink (Zn)	µg/l	< 20

Organische parameters - niet aromatisch

S minerale olie (florisil clean-up) µg/l < 100

Organische parameters - aromatisch

Vluchtige aromaten:

S styreen	µg/l	< 0,2
S benzeen	µg/l	< 0,2
S toluen	µg/l	< 0,2
S ethylbenzeen	µg/l	< 0,2
S xyleen (ortho)	µg/l	< 0,1
S xyleen (som m+p)	µg/l	< 0,2
S naftaleen	µg/l	< 0,05
S som xylenen	µg/l	0,2

Organische parameters - gehalogeneerd

Vluchtige chlooralifaten:

S dichloormethaan	µg/l	< 0,2
S 1,1-dichloorethaan	µg/l	< 0,5
S 1,2-dichloorethaan	µg/l	< 0,5
S 1,1-dichlooretheen	µg/l	< 0,1
S 1,2-dichlooretheen (trans)	µg/l	< 0,1
S 1,2-dichlooretheen (cis)	µg/l	< 0,1
S 1,1-dichloorpropaan	µg/l	< 0,25
S 1,2-dichloorpropaan	µg/l	< 0,25
S 1,3-dichloorpropaan	µg/l	< 0,25
S trichloormethaan	µg/l	< 0,1
S tetrachloormethaan	µg/l	< 0,1
S 1,1,1-trichloorethaan	µg/l	< 0,1
S 1,1,2-trichloorethaan	µg/l	< 0,1
S trichlooretheen	µg/l	< 0,1
S tetrachlooretheen	µg/l	< 0,1
S vinylchloride	µg/l	< 0,2
S som C-1 dichlooretheen	µg/l	0,1
S som dichloorpropanen	µg/l	0,52

Vluchtige gehalogeneerde alifaten - divers:

S tribroommethaan µg/l < 0,5

Dit analyse-certificaat, inclusief voorblad en eventuele bijlage(n), mag niet anders dan in zijn geheel worden gereproduceerd.

- De met een 'O' gemerkte analyses zijn door RvA geaccrediteerd (registratienummer I.086).

- De met een 'S' gemerkte analyses zijn op basis van het schema AS 3000 geaccrediteerd.

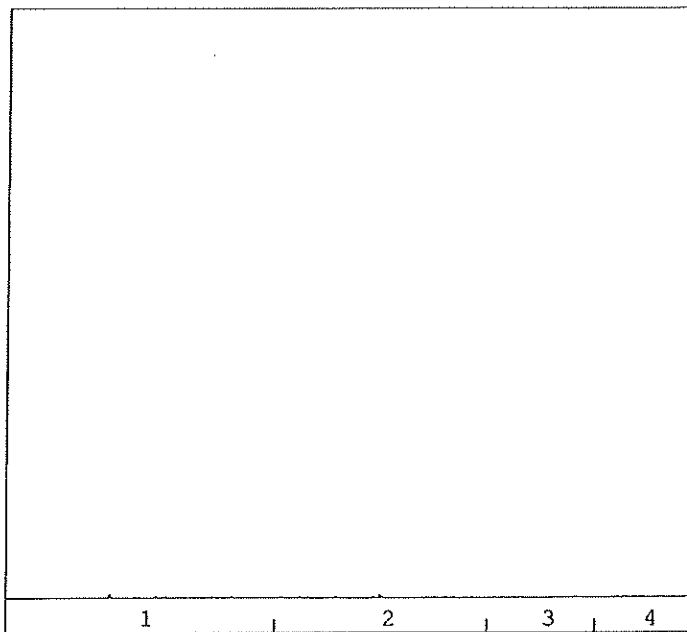
Opdrachtcertificaatcode: GGKA-GSXC-ADLC-ZXOU

Ref.: 430067_certificaat_v1

OLIE-ONDERZOEK

Monstercode : 4426792
Project omschrijving : 04P001239 DEELLOCATIE 1 GRONDWATER
Uw referentie : B107
Methode : minerale olie (florisil clean-up)

OLIECHROMATOGRAM

→
oliefractieverdeling

OLIEFRACTIEVERDELING

1) fractie > C10 - C19	34 %
2) fractie C19 - C29	37 %
3) fractie C29 - C35	18 %
4) fractie C35 -< C40	11 %

totale minerale olie gehalte: <100 µg/l

ANALYSEMETHODE

Vorbewerking grond : Hexaanextractie gebaseerd op NEN 6978, incl. florisil clean-up.
Vorbewerking AP04 : Petroleum-etherextractie conform NEN 6978, incl. florisil clean-up.
Vorbewerking water : Hexaanextractie gebaseerd op ISO 9377-2, incl. florisil clean-up.
Analyse : Gaschromatograaf met capillaire kolom en vlamionisatie detectie.
Interpretatie : Raadpleeg voor de typering van de oliesoort de OMEGAM oliebibliotheek.

De volgende aanvullende clean-up mogelijkheden kunnen worden aangevraagd:

Veen clean-up : Verwijdert eventuele restanten natuurlijke verbindingen uit extract.

De hoogte van de signalen is geen maat voor de concentratie van de olie in het monster.
(Het chromatogram heeft een variabele schaalindeling)

Dit analyse certificaat, inclusief voorblad en eventuele bijlage(n), mag niet anders dan in zijn geheel worden gereproduceerd.

Ingenieursbureau Inpijn-Blokoel Hoofddorp B.V.
T.a.v. de heer B.vd Stelt
Postbus 752
2130 AT HOOFDDORP

Uw kenmerk : 04P001239-Veurseweg 214 te Voorschoten
Ons kenmerk : Project 429484
Validatieref. : 429484_certificaat_v1
Opdrachtverificatiecode: CDXP-VIJF-HOGT-TXYV
Bijlage(n) : 2 tabel(len) + 2 ollechromatogram(men) + 1 bljlage(n)

Amsterdam, 2 november 2012

Hierbij zend ik u de resultaten van het laboratoriumonderzoek dat op uw verzoek is uitgevoerd in de door u aangeboden monsters.

De resultaten hebben uitsluitend betrekking op de monsters, zoals die door u voor analyse ter beschikking werden gesteld.

Het onderzoek is, met uitzondering van eventueel uitbesteed onderzoek, uitgevoerd door Omegam Laboratoria volgens de methoden zoals ze zijn vastgelegd in het geldende accreditatie-certificaat L086 en/of in de bundel "Analysevoorschriften Omegam Laboratoria". De in dit onderzoek uitgevoerde onderzoeksmethoden van de geaccrediteerde analyses zijn in een aparte bijlage als onderdeel van dit analyse-certificaat opgenomen. De methoden zijn, voor zover mogelijk, ontleend aan de accreditatieprogramma's/schema's en NEN- EN- en/of ISO-voorschriften.

Ik wijs u erop dat het analyse-certificaat alleen in zijn geheel mag worden gereproduceerd. Ik vertrouw erop uw opdracht volledig en naar tevredenheid te hebben uitgevoerd. Heeft u naar aanleiding van deze rapportage nog vragen, dan verzoek ik u contact op te nemen met onze klantenservice.

Hoogachtend,
namens Omegam Laboratoria,

drs. R.R. Otten
Directeur

Op dit certificaat zijn onze algemere voorwaarden van toepassing.
Dit analyse-certificaat mag niet anders dan in zijn geheel worden gereproduceerd.

postbus 94685
1090 GR Amsterdam

T 020 5976 769
F 020 5976 689

ABN-AMRO bank 462704564
BTW nr. NL8139.67.132.B01

HJE Wenckebachweg 120
1096 AR Amsterdam

klantenservice@omegam.nl
www.omegam.nl

Kvk 34215654

Tabel 2 van 2

ANALYSECERTIFICAAT

Project code : 429484
Project omschrijving : 04P001239-Veurseweg 214 te Voorschoten
Opdrachtgever : Ingenieursbureau Inpijn-Blokpoel Hoofddorp B.V.

Opmerkingen m.b.t. analyses

Opmerking(en) algemeen

Organische stof gehalte (gecorrigeerd voor lutum en vrij ijzer in de vorm van Fe₂O₃)

Het organische stofgehalte is gecorrigeerd voor het in het analysecertificaat gerapporteerde lutumgehalte. Indien het lutumgehalte niet is gerapporteerd is de correctie uitgevoerd met een lutumgehalte van 5,4% (gemiddeld lutumgehalte Nederlandse bodem, AS3010/AS3210, prestatieblad organische stofgehalte in grond/waterbodern). Indien het vrij ijzergehalte is bepaald en groter is dan 5 % m/m, is bij de berekening van het organische stof gecorrigeerd voor dat gehalte aan vrij ijzer.

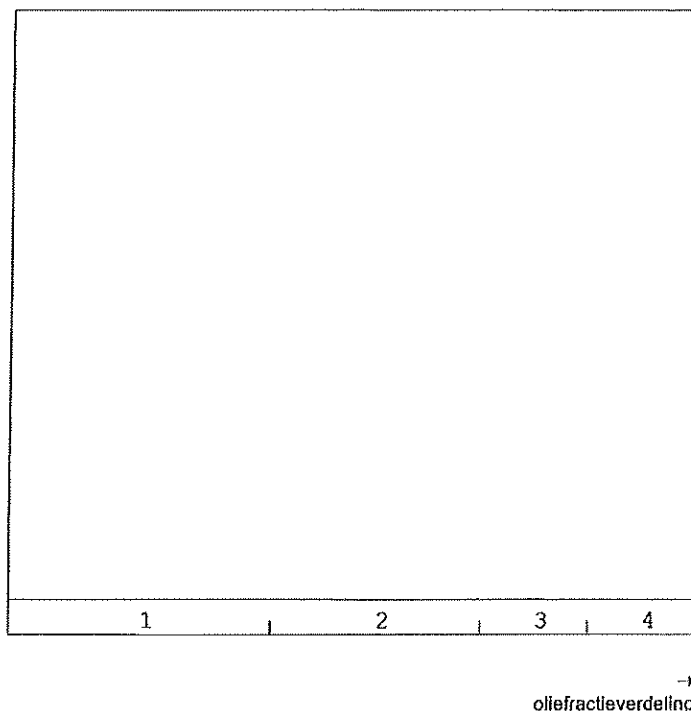
Sommatie van concentraties voor groepsparameters

De sommatie is uitgevoerd volgens AS3000 paragraaf 2.5.2 en bijlage 3.

OLIE-ONDERZOEK

Monstercode : 4425089
Project omschrijving : 04P001239-Veurseweg 214 te Voorschoten
Uw referentie : Deellocatie 2 - MM 2 B202 (40-90) B201 (40-90) B209 (60-110)
Methode : minerale olie (florisil clean-up)

OLIECHROMATOGRAM

OLIEFRACTIEVERDELING

1) fractie > C10 - C19	14 %
2) fractie C19 - C29	38 %
3) fractie C29 - C35	42 %
4) fractie C35 -< C40	5 %

totale minerale olie gehalte: <38 mg/kg ds

ANALYSEMETHODE

Vorbewerking grond : Hexaanextractie gebaseerd op NEN 6978, incl. florisil clean-up.
Vorbewerking AP04 : Petroleum-etherextractie conform NEN 6978, incl. florisil clean-up.
Vorbewerking water : Hexaanextractie gebaseerd op ISO 9377-2, incl. florisil clean-up.
Analyse : Gaschromatograaf met capillaire kolom en vlamionisatie detectie.
Interpretatie : Raadpleeg voor de typering van de oliesoort de OMEGAM oliebibliotheek.

De volgende aanvullende clean-up mogelijkheden kunnen worden aangevraagd:

Veen clean-up : Verwijdert eventuele restanten natuurlijke verbindingen uit extract.

De hoogte van de signalen is geen maat voor de concentratie van de olie in het monster.
(Het chromatogram heeft een variabele schaalindeling)

Dit analyse certificaat, inclusief voorblad en eventuele bijlage(n), mag niet anders dan in zijn geheel worden gereproduceerd.

Ingenieursbureau Inpijn-Blokpoel Hoofddorp B.V.
T.a.v. de heer B.vd Stelt
Postbus 752
2130 AT HOOFDDORP

Uw kenmerk : 04P001239 Voorschoten
Ons kenmerk : Project 430003
Validateref. : 430003_certificaat_y1
Opdrachtverificatiecode: GDGF-FIZA-HFZJ-TJXW
Bijlage(n) : 2 tabel(fen) + 1 ollechromatogram(men) + 1 bijlage(n)

Amsterdam, 5 november 2012

Hierbij zend ik u de resultaten van het laboratoriumonderzoek dat op uw verzoek is uitgevoerd in de door u aangeboden monsters.

De resultaten hebben uitsluitend betrekking op de monsters, zoals die door u voor analyse ter beschikking werden gesteld.

Het onderzoek is, met uitzondering van eventueel uitbesteed onderzoek, uitgevoerd door Omegam Laboratoria volgens de methoden zoals ze zijn vastgelegd in het geldende accreditatie-certificaat L086 en/of in de bundel "Analysevoorschriften Omegam Laboratoria". De in dit onderzoek uitgevoerde onderzoeksmethoden van de geaccrediteerde analyses zijn in een aparte bijlage als onderdeel van dit analyse-certificaat opgenomen. De methoden zijn, voor zover mogelijk, ontleend aan de accreditatieprogramma's/schema's en NEN- EN- en/of ISO-voorschriften.

Ik wijs u erop dat het analyse-certificaat alleen in zijn geheel mag worden gereproduceerd. Ik vertrouw erop uw opdracht volledig en naar tevredenheid te hebben uitgevoerd. Heeft u naar aanleiding van deze rapportage nog vragen, dan verzoek ik u contact op te nemen met onze klantenservice.

Hoogachtend,
namens Omegam Laboratoria,

drs. R.R. Otten
Directeur

Op dit certificaat zijn onze algemene voorwaarden van toepassing.
Dit analyse certificaat mag niet anders dan in zijn geheel worden gereproduceerd.

postbus 94685
1090 CR Amsterdam

T 020 5976 769
F 020 5976 689

ABN-AMRO bank 462704564
BTW nr. NL8139.67.132.801

HJE Wenckebachweg 120
1096 AR Amsterdam

klantenservice@omegam.nl
www.omegam.nl

Kvk 34215654

Tabel 2 van 2

OMEGAM
Laboratoria

ANALYSECERTIFICAAT

Project code : 430003
Project omschrijving : 04P001239 Voorschoten
Opdrachtgever : Ingenieursbureau Inpijn-Blokpoel Hoofddorp B.V.

Opmerkingen m.b.t. analyses

Opmerking(en) algemeen

Sommatie van concentraties voor groepsparameters

De sommatie is uitgevoerd volgens AS3000 paragraaf 2.5.2 en bijlage 3.

Bijlage 1 van 1

OMEGAM
Laboratoria

ANALYSECERTIFICAAT

Project code : 430003
Project omschrijving : 04P001239 Voorschoten
Opdrachtgever : Ingenieursbureau Inpijn-Blokpoel Hoofddorp B.V.

Analysemethoden in Grondwater (AS3000)

AS3000

In dit analysecertificaat zijn de met 'S' gemerkte analyses uitgevoerd volgens de analysemethoden beschreven in het "Accreditatieschema Laboratoriumanalyses voor grond-, waterbodemp- en grondwateronderzoek (AS SIKB 3000)". Het laboratoriumonderzoek is uitgevoerd volgens de onderstaande analysemethoden. Deze analyses zijn vastgelegd in het geldende accreditatie-certificaat met bijbehorende verrichtingenlijst L086 van OmeGam Laboratoria BV.

Barium (Ba)	: Conform AS3110 prestatieblad 3; NEN-EN-ISO 17294-2
Cadmium (Cd)	: Conform AS3110 prestatieblad 3; NEN-EN-ISO 17294-2
Kobalt (Co)	: Conform AS3110 prestatieblad 3; NEN-EN-ISO 17294-2
Koper (Cu)	: Conform AS3110 prestatieblad 3; NEN-EN-ISO 17294-2
Kwik (Hg)	: Conform AS3110 prestatieblad 3; NEN-EN-ISO 17294-2
Lood (Pb)	: Conform AS3110 prestatieblad 3; NEN-EN-ISO 17294-2
Molybdeen (Mo)	: Conform AS3110 prestatieblad 3; NEN-EN-ISO 17294-2
Nikkel (Ni)	: Conform AS3110 prestatieblad 3; NEN-EN-ISO 17294-2
Zink (Zn)	: Conform AS3110 prestatieblad 3; NEN-EN-ISO 17294-2
Minerale olie (florisil clean-up)	: Conform AS3110 prestatieblad 5
Aromaten (BTEXXN)	: Conform AS3130 prestatieblad 1
Styreen	: Conform AS3130 prestatieblad 1
Chlooralifaten	: Conform AS3130 prestatieblad 1
Vinylchloride	: Conform AS3130 prestatieblad 1

OMEGAM
Laboratoria

Tabel 1 van 2

ANALYSECERTIFICAAT

Project code : 429487
Project omschrijving : 04P001239-Veurseweg 214 te Voorschoten
Opdrachtgever : Ingenieursbureau Inplijn-Blokpoel Hoofddorp B.V.

Monsterreferenties

4425092 = Deellocatie 3 - MM1 B301 (0-50) B314 (0-25) B307 (0-20) B306 (0-20) B305 (0-50)
4425093 = Deellocatie 3 - MM2 B302 (20-70) B311 (40-90) B309 (50-80)

Opgegeven bemonsteringsdatum	: 24/10/2012	24/10/2012
Ontvangstdatum opdracht	: 29/10/2012	29/10/2012
Startdatum	: 29/10/2012	29/10/2012
Monstercode	: 4425092	4425093
Matrix	: Grond	Grond

Monstervoorbewerking

S gewicht artefact	g	< 1	< 1
S NEN5709 (steekmonster)		uitgevoerd	uitgevoerd
S soort artefact		nvt	nvt
S voorbewerking NEN5709		uitgevoerd	uitgevoerd

Algemeen onderzoek - fysisch

S droogrest	%	91,2	84,5
S organische stof (gec. voor lutum)	% (m/m ds)	0,4	1,3
S lutumgehalte (pipetmethode)	% (m/m ds)	< 1	< 1

Anorganische parameters - metalen

S barium (Ba)	mg/kg ds	< 20	26
S cadmium (Cd)	mg/kg ds	< 0,35	< 0,35
S kobalt (Co)	mg/kg ds	5,9	14
S koper (Cu)	mg/kg ds	< 10	23
S kwik (Hg) FIAS/Fims	mg/kg ds	< 0,05	< 0,05
S lood (Pb)	mg/kg ds	< 10	21
S molybdeen (Mo)	mg/kg ds	< 1,5	< 1,5
S nikkel (Ni)	mg/kg ds	< 5	< 5
S zink (Zn)	mg/kg ds	23	44

Organische parameters - niet aromatisch

S minerale olie (florisil clean-up)	mg/kg ds	< 38	400

Organische parameters - aromatisch

Polycyclische koolwaterstoffen:

S naftaleen	mg/kg ds	< 0,15	0,33
S fenantreen	mg/kg ds	< 0,15	20
S anthraceen	mg/kg ds	< 0,15	6,3
S fluoranteen	mg/kg ds	< 0,15	29
S benzo(a)antracene	mg/kg ds	< 0,15	11
S chryseen	mg/kg ds	< 0,15	11
S benzo(k)fluoranteen	mg/kg ds	< 0,15	6,9
S benzo(a)pyreen	mg/kg ds	< 0,15	9,3
S benzo(ghi)peryleen	mg/kg ds	< 0,15	4,7
S indeno(1,2,3-cd)pyreen	mg/kg ds	< 0,15	5,1
S som PAK (10)	mg/kg ds	1,0	100

Organische parameters - gehalogeneerd

Polychloorbifenylen:

S PCB -28	mg/kg ds	< 0,001	< 0,001
S PCB -52	mg/kg ds	< 0,001	< 0,001
S PCB -101	mg/kg ds	< 0,001	< 0,001
S PCB -118	mg/kg ds	< 0,001	< 0,001
S PCB -138	mg/kg ds	< 0,001	0,002
S PCB -153	mg/kg ds	< 0,001	< 0,001
S PCB -180	mg/kg ds	< 0,001	< 0,001
S som PCBs (7)	mg/kg ds	0,005	0,006

Dit analyse-certificaat, inclusief voorblad en eventuele bijlage(n), mag niet anders dan in zijn geheel worden gereproduceerd.

De met een 'O' gemerkte analyses zijn door RvA geaccrediteerd (registratienummer 1.086).

De met een 'S' gemerkte analyses zijn op basis van het schema AS 3000 geaccrediteerd.

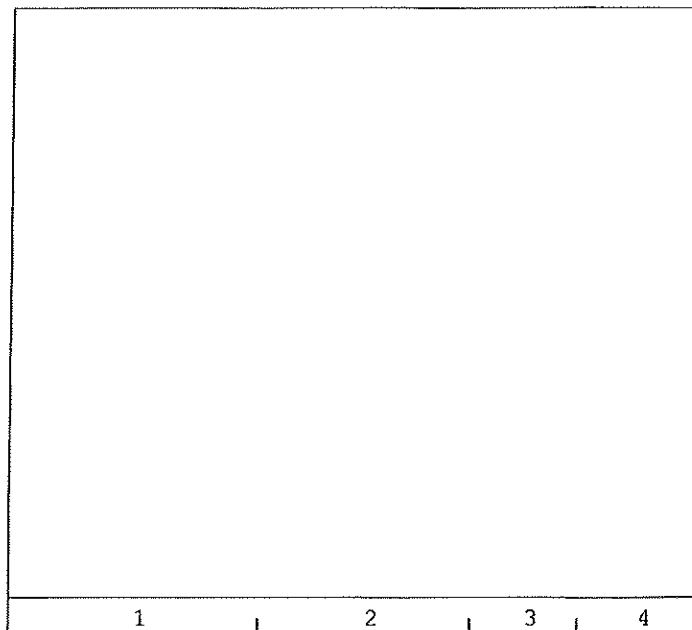
Opdrachtverificatiecode: FAPX-JTHY-PFZQ-WGEV

Ref.: 429487_certificaat_v1

OLIE-ONDERZOEK

Monstercode : 4425092
Project omschrijving : 04P001239-Veurseweg 214 te Voorschoten
Uw referentie : Deallocatie 3 - MM1 B301 (0-50) B314 (0-25) B307 (0-20) B306 (0-20) B305 (0-50)
Methode : minerale olie (florisil clean-up)

OLIECHROMATOGRAM

→
oliefractieverdeling

OLIEFRACTIEVERDELING

1) fractie > C10 - C19	13 %
2) fractie C19 - C29	37 %
3) fractie C29 - C35	33 %
4) fractie C35 -< C40	18 %

totale minerale olie gehalte: <38 mg/kg ds

ANALYSEMETHODE

Vorbewerking grond : Hexaanextractie gebaseerd op NEN 6978, incl. florisil clean-up.
Vorbewerking AP04 : Petroleum-etherextractie conform NEN 6978, incl. florisil clean-up.
Vorbewerking water : Hexaanextractie gebaseerd op ISO 9377-2, incl. florisil clean-up.
Analyse : Gaschromatograaf met capillaire kolom en vlamionisatie detectie.
Interpretatie : Raadpleeg voor de typering van de oliesoort de OMEGAM oliebibliotheek.

De volgende aanvullende clean-up mogelijkheden kunnen worden aangevraagd:

Veen clean-up : Verwijdert eventuele restanten natuurlijke verblindingen uit extract.

De hoogte van de signalen is geen maat voor de concentratie van de olie in het monster.
(Het chromatogram heeft een variabele schaalindeling)

Dit analyse-certificaat, inclusief voorblad en eventuele bijlage(n), mag niet anders dan in zijn geheel worden gereproduceerd.

Bijlage 1 van 1

ANALYSECERTIFICAAT

Project code : 429487
Project omschrijving : 04P001239-Veurseweg 214 te Voorschoten
Opdrachtgever : Ingenieursbureau Inpijn-Blokpoel Hoofddorp B.V.

Analysemethoden in Grond (AS3000)

AS3000

In dit analysecertificaat zijn de met 'S' gemerkte analyses uitgevoerd volgens de analysemethoden beschreven in het "Accreditatieschema Laboratoriumanalyses voor grond-, waterbodemp- en grondwateronderzoek (AS SIKB 3000)". Het laboratoriumonderzoek is uitgevoerd volgens de onderstaande analysemethoden. Deze analyses zijn vastgelegd in het geldende accreditatie-certificaat met bijbehorende verrichtingenlijst L086 van Omegam Laboratoria BV.

.....

Samplemate	: Conform AS3000 en NEN 5709
Droogrest	: Conform AS3010 prestatieblad 2
Organische stof (gec. voor lutum)	: Conform AS3010 prestatieblad 3
Lutumgehalte (pipetmethode)	: Conform AS3010 prestatieblad 4; gelijkwaardig aan NEN 5753
Barium (Ba)	: Conform AS3010 prestatieblad 5; NEN 6966/C1
Cadmium (Cd)	: Conform AS3010 prestatieblad 5; NEN 6966/C1
Kobalt (Co)	: Conform AS3010 prestatieblad 5; NEN 6966/C1
Koper (Cu)	: Conform AS3010 prestatieblad 5; NEN 6966/C1
Kwik (Hg)	: Conform AS3010 prestatieblad 5; NEN-ISO 16772
Lood (Pb)	: Conform AS3010 prestatieblad 5; NEN 6966/C1
Molybdeen (Mo)	: Conform AS3010 prestatieblad 5; NEN 6966/C1
Nikkel (Ni)	: Conform AS3010 prestatieblad 5; NEN 6966/C1
Zink (Zn)	: Conform AS3010 prestatieblad 5; NEN 6966/C1
Minerale olie (florisil clean-up)	: Conform AS3010 prestatieblad 7
PAKs	: Conform AS3010 prestatieblad 6
PCBs	: Conform AS3010 prestatieblad 8

Tabel 1 van 2

ANALYSECERTIFICAAT

Project code : 430098
 Project omschrijving : 04P001239-Veurseweg 214 te Voorschoten
 Opdrachtgever : Ingenieursbureau Inplijn-Blokpoel Hoofddorp B.V.

Monsterreferenties
 4426846 = Voorschoten-deellocatie 3 - grond MM4 B315-A (110-160) B303 (100-150)
 4426847 = Voorschoten-deellocatie 3 - grond MM3 B315-A (70-110) B303

Opgegeven bemonsteringsdatum	:	01/11/2012	01/11/2012
Ontvangstdatum opdracht	:	02/11/2012	02/11/2012
Startdatum	:	02/11/2012	02/11/2012
Monstercode	:	4426846	4426847
Matrix	:	Grond	Grond

Monstervoorbewerking			
S gewicht artefact	g	< 1	< 1
S NEN5709 (steekmonster)		uitgevoerd	uitgevoerd
S soort artefact		nvt	nvt
S voorbewerking NEN5709		uitgevoerd	uitgevoerd

Algemeen onderzoek - fysisch			
S droogrest	%	80,2	77,0
S organische stof (gec. voor lutum)	% (m/m ds)	1,1	3,3
S lutumgehalte (pipetmethode)	% (m/m ds)	1,2	< 1

Anorganische parameters - metalen			
S barium (Ba)	mg/kg ds	< 20	32
S cadmium (Cd)	mg/kg ds	< 0,35	< 0,35
S kobalt (Co)	mg/kg ds	37	110
S koper (Cu)	mg/kg ds	< 10	22
S kwik (Hg) FIAS/Fims	mg/kg ds	< 0,05	0,05
S lood (Pb)	mg/kg ds	< 10	18
S molybdeen (Mo)	mg/kg ds	< 1,5	< 1,5
S nikkel (Ni)	mg/kg ds	11	22
S zink (Zn)	mg/kg ds	< 20	28

Organische parameters - niet aromatisch			
S minerale olie (florisil clean-up)	mg/kg ds	74	200

Organische parameters - aromatisch			
<i>Polycyclische koolwaterstoffen:</i>			
S naftaleen	mg/kg ds	< 0,15	< 0,15
S fenantreen	mg/kg ds	< 0,15	0,26
S anthraceen	mg/kg ds	< 0,15	< 0,15
S fluoranteen	mg/kg ds	< 0,15	0,23
S benzo(a)antraceen	mg/kg ds	< 0,15	< 0,15
S chryseen	mg/kg ds	< 0,15	< 0,15
S benzo(k)fluoranteen	mg/kg ds	< 0,15	< 0,15
S benzo(a)pyreen	mg/kg ds	< 0,15	< 0,15
S benzo(ghi)peryleen	mg/kg ds	< 0,15	< 0,15
S indeno(1,2,3-cd)pyreen	mg/kg ds	< 0,15	< 0,15
S som PAK (10)	mg/kg ds	1,0	1,3

Organische parameters - gehalogeneerd			
<i>Polychloorbifenylen:</i>			
S PCB -28	mg/kg ds	< 0,001	< 0,001
S PCB -52	mg/kg ds	< 0,001	< 0,001
S PCB -101	mg/kg ds	< 0,001	< 0,001
S PCB -118	mg/kg ds	< 0,001	< 0,001
S PCB -138	mg/kg ds	< 0,001	< 0,001
S PCB -153	mg/kg ds	< 0,001	< 0,001
S PCB -180	mg/kg ds	< 0,001	< 0,001
S som PCBs (7)	mg/kg ds	0,005	0,005

Dit analyse-certificaat, inclusief voorblad en eventuele bijlage(n), mag niet anders dan in zijn geheel worden gereproduceerd.

- De met een 'O' gemerkte analyses zijn door RvA geaccrediteerd (registratienummer L086).

- De met een 'S' gemerkte analyses zijn op basis van het schema AS 3000 geaccrediteerd.

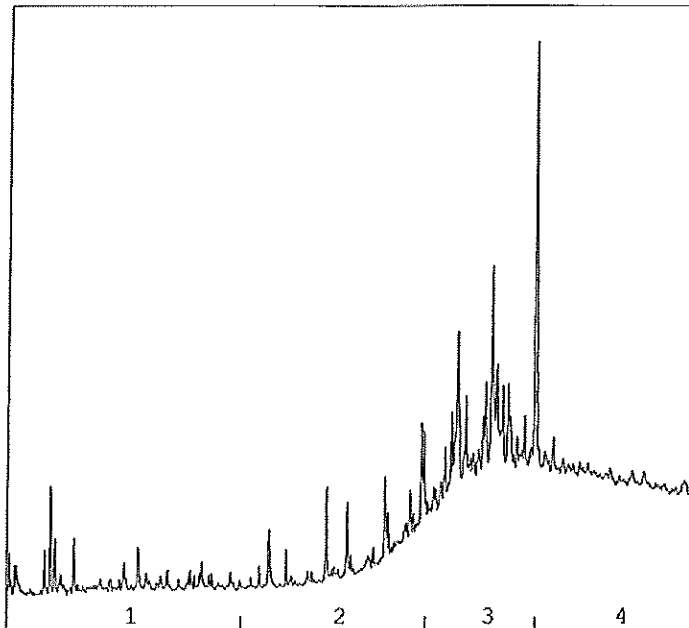
Opdrachtverificatiecode: M USP-KWOF-OPCY-OLMK

Ref.: 430098_certificaat_v1

OLIE-ONDERZOEK

Monstercode : 4426846
Project omschrijving : 04P001239-Veurseweg 214 te Voorschoten
Uw referentie : Voorschoten-deellocatie 3 - grond MM4 B315-A (110-160) B303 (100-150)
Methode : minerale olie (florisil clean-up)

OLIECHROMATOGRAM

→
oliefractieverdeling

OLIEFRACTIEVERDELING

1) fractie > C10 - C19	6 %
2) fractie C19 - C29	11 %
3) fractie C29 - C35	40 %
4) fractie C35 -< C40	43 %

totale minerale olie gehalte: 74 mg/kg ds

ANALYSEMETHODE

Vorbewerking grond : Hexaanextractie gebaseerd op NEN 6978, incl. florisil clean-up.
Vorbewerking AP04 : Petroleum-etherextractie conform NEN 6978, incl. florisil clean-up.
Vorbewerking water : Hexaanextractie gebaseerd op ISO 9377-2, incl. florisil clean-up.
Analyse : Gaschromatograaf met capillaire kolom en vlamionisatie detectie.
Interpretatie : Raadpleeg voor de typering van de oliesoort de OMEGAM oliebibliotheek.

De volgende aanvullende clean-up mogelijkheden kunnen worden aangevraagd:

Veen clean-up : Verwijdert eventuele restanten natuurlijke verbindingen uit extract.

De hoogte van de signalen is geen maat voor de concentratie van de olie in het monster.
(Het chromatogram heeft een variabele schaalindeling)

Dit analyse-certificaat, inclusief voorblad en eventuele bijlage(n), mag niet anders dan in zijn geheel worden gereproduceerd.

Bijlage 1 van 1

OMEGAM
Laboratoria

ANALYSECERTIFICAAT

Project code : 430098
Project omschrijving : 04P001239-Veurseweg 214 te Voorschoten
Opdrachtgever : Ingenieursbureau Inpijn-Blokpoel Hoofddorp B.V.

Analysemethoden in Grond (AS3000)

AS3000

In dit analysecertificaat zijn de met 'S' gemerkte analyses uitgevoerd volgens de analysemethoden beschreven in het "Accreditatieschema Laboratoriumanalyses voor grond-, waterbodem- en grondwateronderzoek (AS SIKB 3000)". Het laboratoriumonderzoek is uitgevoerd volgens de onderstaande analysemethoden. Deze analyses zijn vastgelegd in het geldende accreditatie-certificaat met bijbehorende verrichtingenlijst L086 van Omeгам Laboratoria BV.

Samplemate	: Conform AS3000 en NEN 5709
Droogrest	: Conform AS3010 prestatieblad 2
Organische stof (gec. voor lutum)	: Conform AS3010 prestatieblad 3
Lutumgehalte (pipetmethode)	: Conform AS3010 prestatieblad 4; gelijkwaardig aan NEN 5753
Barium (Ba)	: Conform AS3010 prestatieblad 5; NEN 6966/C1
Cadmium (Cd)	: Conform AS3010 prestatieblad 5; NEN 6966/C1
Kobalt (Co)	: Conform AS3010 prestatieblad 5; NEN 6966/C1
Koper (Cu)	: Conform AS3010 prestatieblad 5; NEN 6966/C1
Kwik (Hg)	: Conform AS3010 prestatieblad 5; NEN-ISO 16772
Lood (Pb)	: Conform AS3010 prestatieblad 5; NEN 6966/C1
Molybdeen (Mo)	: Conform AS3010 prestatieblad 5; NEN 6966/C1
Nikkel (Ni)	: Conform AS3010 prestatieblad 5; NEN 6966/C1
Zink (Zn)	: Conform AS3010 prestatieblad 5; NEN 6966/C1
Minerale olie (florisil clean-up)	: Conform AS3010 prestatieblad 7
PAKs	: Conform AS3010 prestatieblad 6
PCBs	: Conform AS3010 prestatieblad 8

Tabel 1 van 2

OMEGAM
Laboratoria

ANALYSECERTIFICAAT

Project code : 430103
Project omschrijving : 04P001239 - Voorschoten deellocatie 3 - grondwater
Opdrachtgever : Ingenieursbureau Inpijn-Blokpoel Hoofddorp B.V.

Monsterreferenties
4426862 = B309

Opgegeven bemonsteringsdatum : 02/11/2012
Ontvangstdatum opdracht : 02/11/2012
Startdatum : 02/11/2012
Monstercode : 4426862
Matrix : Grondwater

Anorganische parameters - metalen

Metalen ICP-MS (opgelost):

S barium (Ba)	µg/l	47
S cadmium (Cd)	µg/l	< 0,4
S kobalt (Co)	µg/l	< 10
S koper (Cu)	µg/l	< 10
S kwik (Hg) FIAS/Fims	µg/l	< 0,05
S lood (Pb)	µg/l	< 10
S molybdeen (Mo)	µg/l	< 3
S nikkel (Ni)	µg/l	< 10
S zink (Zn)	µg/l	< 20

Organische parameters - niet aromatisch

S minerale olie (florisil clean-up) µg/l < 100

Organische parameters - aromatisch

Vluchtige aromaten:

S styreen	µg/l	< 0,2
S benzeen	µg/l	< 0,2
S toluen	µg/l	< 0,2
S ethylbenzeen	µg/l	< 0,2
S xyleen (ortho)	µg/l	< 0,1
S xyleen (som m+p)	µg/l	< 0,2
S naftaleen	µg/l	< 0,05
S som xylenen	µg/l	0,2

Organische parameters - gehalogeneerd

Vluchtige chlooralifaten:

S dichloormethaan	µg/l	< 0,2
S 1,1-dichloorethaan	µg/l	< 0,5
S 1,2-dichloorethaan	µg/l	< 0,5
S 1,1-dichlooretheen	µg/l	< 0,1
S 1,2-dichlooretheen (trans)	µg/l	< 0,1
S 1,2-dichlooretheen (cis)	µg/l	< 0,1
S 1,1-dichloorpropaan	µg/l	< 0,25
S 1,2-dichloorpropaan	µg/l	< 0,25
S 1,3-dichloorpropaan	µg/l	< 0,25
S trichloormethaan	µg/l	< 0,1
S tetrachloormethaan	µg/l	< 0,1
S 1,1,1-trichloorethaan	µg/l	< 0,1
S 1,1,2-trichloorethaan	µg/l	< 0,1
S trichlooretheen	µg/l	< 0,1
S tetrachlooretheen	µg/l	< 0,1
S vinylchloride	µg/l	< 0,2
S som C+T dichlooretheen	µg/l	0,1
S som dichloorpropanen	µg/l	0,52

Vluchtige gehalogeneerde alifaten - divers:

S tribroommethaan µg/l < 0,5

Dit analyse-certificaat, inclusief voorblad en eventuele bijlage(n), mag niet anders dan in zijn geheel worden gereproduceerd.

De met een 'O' gemerkte analyses zijn door RvA geaccrediteerd (registratienummer L036).

De met een 'S' gemerkte analyses zijn op basis van het schema AS 3000 geaccrediteerd.

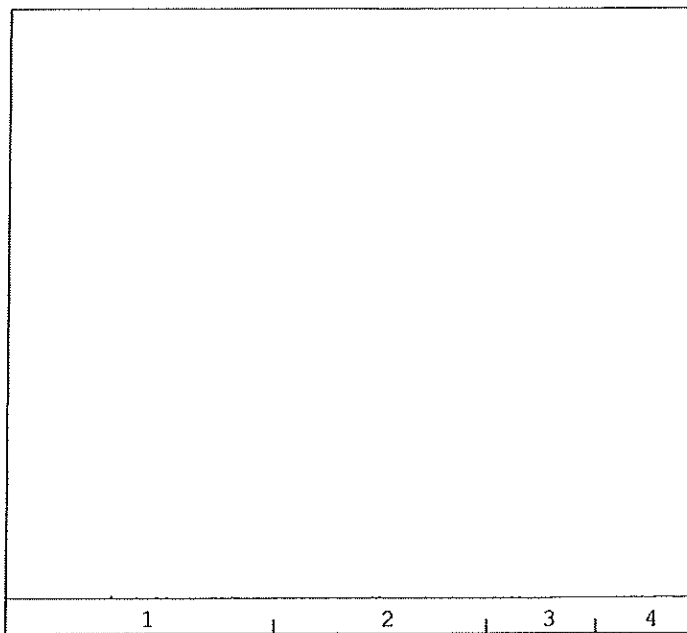
Opdrachtverificatiecode: EBVV-NWAU-AMSC-WFFX

Ref.: 430103_certificaat_v1

OLIE-ONDERZOEK

Monstercode : 4426862
Project omschrijving : 04P001239 - Voorschoten deellocatie 3 - grondwater
Uw referentie : B309
Methode : minerale olie (florisil clean-up)

OLIECHROMATOGRAM

→
oliefractieverdeling

OLIEFRACTIEVERDELING

1) fractie > C10 - C19	34 %
2) fractie C19 - C29	32 %
3) fractie C29 - C35	20 %
4) fractie C35 -< C40	14 %

totale minerale olie gehalte: <100 µg/l

ANALYSEMETHODE

Vorbewerking grond : Hexaanextractie gebaseerd op NEN 6978, incl. florisil clean-up.
Vorbewerking AP04 : Petroleum-etherextractie conform NEN 6978, incl. florisil clean-up.
Vorbewerking water : Hexaanextractie gebaseerd op ISO 9377-2, incl. florisil clean-up.
Analyse : Gaschromatograaf met capillaire kolom en vlamionisatie detectie.
Interpretatie : Raadpleeg voor de typering van de oliesoort de OMEGAM oliebibliotheek.

De volgende aanvullende clean-up mogelijkheden kunnen worden aangevraagd:

Veen clean-up : Verwijdert eventuele restanten natuurlijke verbindingen uit extract.

De hoogte van de signalen is geen maat voor de concentratie van de olie in het monster.
(Het chromatogram heeft een variabele schaalindeling)

Dit analyse certificaat, inclusief voorblad en eventuele bijlage(n), mag niet anders dan in zijn geheel worden gereproduceerd.

Ingenieursbureau Inpijn-Blokpoel Hoofddorp B.V.
T.a.v. de heer B.vd Stelt
Postbus 752
2130 AT HOOFFDORP

Uw kenmerk : 04P001239-Veurseweg 214 te Voorschoten
Ons kenmerk : Project 429488
Validateref. : 429488_certificaat_v1
Opdrachtverificatiecode: EEPN-VBVB-GHNN-BXYB
Bijlage(n) : 2 tabel(len) + 2 oliechromatogram(men) + 1 bijlage(n)

Amsterdam, 5 november 2012

Hierbij zend ik u de resultaten van het laboratoriumonderzoek dat op uw verzoek is uitgevoerd in de door u aangeboden monsters.

De resultaten hebben uitsluitend betrekking op de monsters, zoals die door u voor analyse ter beschikking werden gesteld.

Het onderzoek is, met uitzondering van eventueel uitbesteed onderzoek, uitgevoerd door Omegam Laboratoria volgens de methoden zoals ze zijn vastgelegd in het geldende accreditatie-certificaat L086 en/of in de bundel "Analysevoorschriften Omegam Laboratoria". De in dit onderzoek uitgevoerde onderzoeksmethoden van de geaccrediteerde analyses zijn in een aparte bijlage als onderdeel van dit analyse-certificaat opgenomen. De methoden zijn, voor zover mogelijk, ontleend aan de accreditatieprogramma's/schema's en NEN- EN- en/of ISO-voorschriften.

Ik wijs u erop dat het analyse-certificaat alleen in zijn geheel mag worden gereproduceerd. Ik vertrouw erop uw opdracht volledig en naar tevredenheid te hebben uitgevoerd. Heeft u naar aanleiding van deze rapportage nog vragen, dan verzoek ik u contact op te nemen met onze klantenservice.

Hoogachtend,
namens Omegam Laboratoria,

drs. R.R. Otten
Directeur

Op dit certificaat zijn onze algemene voorwaarden van toepassing.
Dit analyse-certificaat mag niet anders dan in zijn geheel worden gereproduceerd.

postbus 94685
1090 GR Amsterdam

T 020 5976 769
F 020 5976 689

ABN-AMRO bank 462704564
BTW nr. NL8139.67.132.B01

HJE Wenckebachweg 120
1096 AR Amsterdam

klantenservice@omegam.nl
www.omegam.nl

Kvk 34215654

Tabel 2 van 2

ANALYSECERTIFICAAT

Project code : 429488
Project omschrijving : 04P001239-Veurseweg 214 te Voorschoten
Opdrachtgever : Ingenieursbureau Inpijn-Blokpoel Hoofddorp B.V.

Opmerkingen m.b.t. analyses

Opmerking(en) algemeen

Organische stof gehalte (gecorrigeerd voor lutum en vrij ijzer in de vorm van Fe₂O₃)

Het organische stofgehalte is gecorrigeerd voor het in het analysecertificaat gerapporteerde lutumgehalte. Indien het lutumgehalte niet is gerapporteerd is de correctie uitgevoerd met een lutumgehalte van 5,4% (gemiddeld lutumgehalte Nederlandse bodem, AS3010/AS3210, prestatieblad organische stofgehalte in grond/waterbodem). Indien het vrij ijzergehalte is bepaald en groter is dan 5 % m/m, is bij de berekening van het organische stof gecorrigeerd voor dat gehalte aan vrij ijzer.

Sommatie van concentraties voor groepsparameters

De sommatie is uitgevoerd volgens AS3000 paragraaf 2.5.2 en bijlage 3.

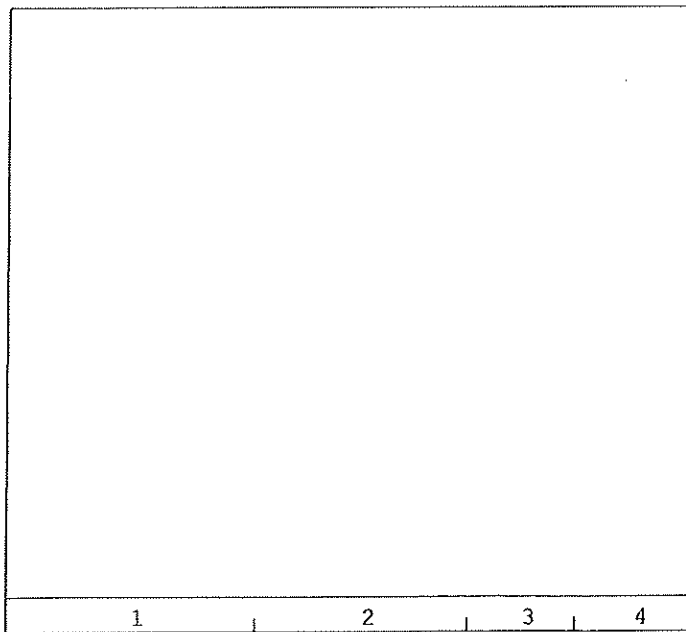
OMEGAM
Laboratoria

Ollechromatogram 2 van 2

OLIE-ONDERZOEK

Monstercode : 4425095
Project omschrijving : 04P001239-Veurseweg 214 te Voorschoten
Uw referentie : Deellocatie 4 - MM2 B409 (0-50)
Methode : minerale olie (florisil clean-up)

OLIECHROMATOGRAM

→
oliefractieverdeling

OLIEFRACTIEVERDELING

1) fractie > C10 - C19	6 %
2) fractie C19 - C29	38 %
3) fractie C29 - C35	43 %
4) fractie C35 -< C40	12 %

totale minerale olie gehalte: <38 mg/kg ds

ANALYSEMETHODE

Vorbewerking grond : Hexaanextractie gebaseerd op NEN 6978, incl. florisil clean-up.
Vorbewerking AP04 : Petroleum-etherextractie conform NEN 6978, incl. florisil clean-up.
Vorbewerking water : Hexaanextractie gebaseerd op ISO 9377-2, incl. florisil clean-up.
Analyse : Gaschromatograaf met capillaire kolom en vlamionisatie detectie.
Interpretatie : Raadpleeg voor de typering van de oliesoort de OMEGAM oliebibliotheek.

De volgende aanvullende clean-up mogelijkheden kunnen worden aangevraagd:

Veen clean-up : Verwijdert eventuele restanten natuurlijke verbindingen uit extract.

De hoogte van de signalen is geen maat voor de concentratie van de olie in het monster.
(Het chromatogram heeft een variabele schaalindeling)

Dit analyse certificaat, inclusief voorblad en eventuele bijlage(n), mag niet anders dan in zijn geheel worden gereproduceerd.

Opdrachtaffinitiecode: EEPN-VBVB-CHNN-8XYB

Ref.: 429488_certificaat_v1

Ingenieursbureau Inpijn-Blokpoel Hoofddorp B.V.
T.a.v. de heer B.vd Stelt
Postbus 752
2130 AT HOOFDDORP

Uw kenmerk : 04P001239 Deellocatie 4 - grond
Ons kenmerk : Project 430134
Validatieref. : 430134_certificaat_v1
Opdrachgever : QCIH-UGJR-MXTH-WEPZ
Bijlage(n) : 2 tabel(len) + 2 ollechromatogram(men) + 1 bijlage(n)

Amsterdam, 9 november 2012

Hierbij zend ik u de resultaten van het laboratoriumonderzoek dat op uw verzoek is uitgevoerd in de door u aangeboden monsters.

De resultaten hebben uitsluitend betrekking op de monsters, zoals die door u voor analyse ter beschikking werden gesteld.

Het onderzoek is, met uitzondering van eventueel uitbesteed onderzoek, uitgevoerd door Omegam Laboratoria volgens de methoden zoals ze zijn vastgelegd in het geldende accreditatie-certificaat L086 en/of in de bundel "Analysevoorschriften Omegam Laboratoria". De in dit onderzoek uitgevoerde onderzoeksmethoden van de geaccrediteerde analyses zijn in een aparte bijlage als onderdeel van dit analyse-certificaat opgenomen. De methoden zijn, voor zover mogelijk, ontleend aan de accreditatieprogramma's/schema's en NEN- EN- en/of ISO-voorschriften.

Ik wijs u erop dat het analyse-certificaat alleen in zijn geheel mag worden gereproduceerd. Ik vertrouw erop uw opdracht volledig en naar tevredenheid te hebben uitgevoerd. Heeft u naar aanleiding van deze rapportage nog vragen, dan verzoek ik u contact op te nemen met onze klantenservice.

Hoogachtend,
namens Omegam Laboratoria,

drs. R.R. Otten
Directeur

Op dit certificaat zijn onze algemene voorwaarden van toepassing.
Dit analyse-certificaat mag niet anders dan in zijn geheel worden gereproduceerd.

postbus 94685
1090 GR Amsterdam

T 020 5976 769
F 020 5976 689

ABN-AMRO bank 462704564
BTW nr. NL8139.67.132.B01

HJE Wenckebachweg 120
1096 AR Amsterdam

klantenservice@omegam.nl
www.omegam.nl

Kvk 34215654

Tabel 2 van 2

ANALYSECERTIFICAAT

Project code : 430134
Project omschrijving : 04P001239 Deellocatie 4 - grond
Opdrachtgever : Ingenieursbureau Inpijn-Blokpoel Hoofddorp B.V.

Opmerkingen m.b.t. analyses

Opmerking(en) algemeen

Organische stof gehalte (gecorrigeerd voor lutum en vrij ijzer in de vorm van Fe₂O₃)

Het organische stofgehalte is gecorrigeerd voor het in het analysecertificaat gerapporteerde lutumgehalte. Indien het lutumgehalte niet is gerapporteerd is de correctie uitgevoerd met een lutumgehalte van 5,4% (gemiddeld lutumgehalte Nederlandse bodem, AS3010/AS3210, prestatieblad organische stofgehalte in grond/waterbodem). Indien het vrij ijzergehalte is bepaald en groter is dan 5 % m/m, is bij de berekening van het organische stof gecorrigeerd voor dat gehalte aan vrij ijzer.

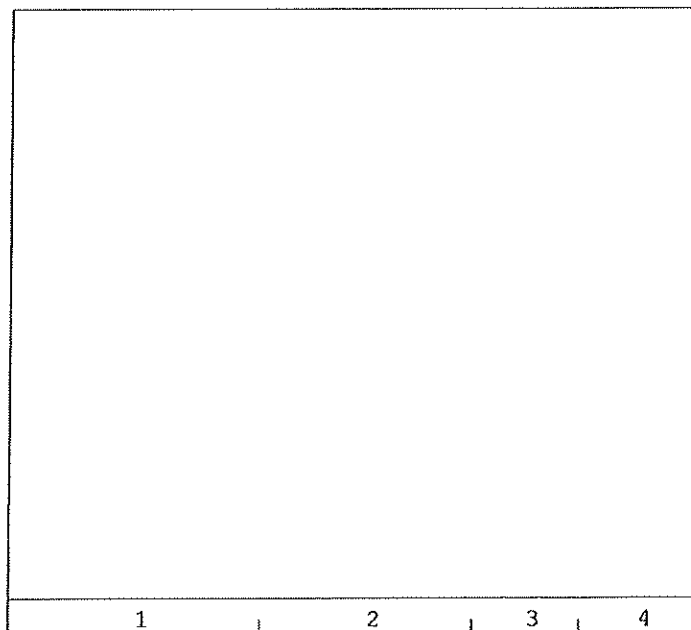
Sommatie van concentraties voor groepsparameters

De sommatie is uitgevoerd volgens AS3000 paragraaf 2.5.2 en bijlage 3.

OLIE-ONDERZOEK

Monstercode : 4427004
Project omschrijving : 04P001239 Deellocatie 4 - grond
Uw referentie : MM4: B403A+B407:B403A(90-140)+B407(100-150)
Methode : minerale olie (florisil clean-up)

OLIECHROMATOGRAM

→
oliefractieverdeling

OLIEFRACTIEVERDELING

1) fractie > C10 - C19	<1 %
2) fractie C19 - C29	14 %
3) fractie C29 - C35	61 %
4) fractie C35 -< C40	26 %

totale minerale olie gehalte: <38 mg/kg ds

ANALYSEMETHODE

Vorbewerking grond : Hexaanextractie gebaseerd op NEN 6978, incl. florisil clean-up.
Vorbewerking AP04 : Petroleum-etherextractie conform NEN 6978, incl. florisil clean-up.
Vorbewerking water : Hexaanextractie gebaseerd op ISO 9377-2, incl. florisil clean-up.
Analyse : Gaschromatograaf met capillaire kolom en vlamionisatie detectie.
Interpretatie : Raadpleeg voor de typering van de oliesoort de OMEGAM oliebibliotheek.

De volgende aanvullende clean-up mogelijkheden kunnen worden aangevraagd:

Veen clean-up : Verwijdert eventuele restanten natuurlijke verbindingen uit extract.

De hoogte van de signalen is geen maat voor de concentratie van de olie in het monster.
(Het chromatogram heeft een variabele schaalindeling)

Dit analyse certificaat, inclusief voorblad en eventuele bijlagen, mag niet anders dan in zijn geheel worden gereproduceerd.

Ingenieursbureau Inpijn-Blokhoel Hoofddorp B.V.
T.a.v. de heer B.vd Stelt
Postbus 752
2130 AT HOOFDORP

Uw kenmerk : 04P001239 Deellocatie 4 - grondwater
Ons kenmerk : Project 430104
Validatieref. : 430104_certificaat_v1
Opdrachtverificatiecode: OXJT-NRCQ-KHPK-FCLD
Bijlage(n) : 2 tabel(ten) + 1 oliechromatogram(men) + 1 bijlage(n)

Amsterdam, 6 november 2012

Hierbij zend ik u de resultaten van het laboratoriumonderzoek dat op uw verzoek is uitgevoerd in de door u aangeboden monsters.

De resultaten hebben uitsluitend betrekking op de monsters, zoals die door u voor analyse ter beschikking werden gesteld.

Het onderzoek is, met uitzondering van eventueel uitbesteed onderzoek, uitgevoerd door Omegam Laboratoria volgens de methoden zoals ze zijn vastgelegd in het geldende accreditatie-certificaat L086 en/of in de bundel "Analysevoorschriften Omegam Laboratoria". De in dit onderzoek uitgevoerde onderzoeksmethoden van de geaccrediteerde analyses zijn in een aparte bijlage als onderdeel van dit analyse-certificaat opgenomen. De methoden zijn, voor zover mogelijk, ontleend aan de accreditatieprogramma's/schema's en NEN- EN- en/of ISO-voorschriften.

Ik wijs u erop dat het analyse-certificaat alleen in zijn geheel mag worden gereproduceerd. Ik vertrouw erop uw opdracht volledig en naar tevredenheid te hebben uitgevoerd. Heeft u naar aanleiding van deze rapportage nog vragen, dan verzoek ik u contact op te nemen met onze klantenservice.

Hoogachtend,
namens Omegam Laboratoria,

drs. R.R. Otten
Directeur

Op dit certificaat zijn onze algemene voorwaarden van toepassing.
Dit analyse-certificaat mag niet anders dan in zijn geheel worden gereproduceerd.

postbus 94685
1090 GR Amsterdam

T 020 5976 769
F 020 5976 689

ABN-AMRO bank 462704564
BTW nr. NL8139.67.132.B01

HJE Wenckebachweg 120
1096 AR Amsterdam

klantenservice@omegam.nl
www.omegam.nl

Kvk 34215654

Tabel 2 van 2

OMEGAM
Laboratoria

ANALYSECERTIFICAAT

Project code : 430104
Project omschrijving : 04P001239 Deellocatie 4 - grondwater
Opdrachtgever : Ingenieursbureau Inpijn-Blokpoel Hoofddorp B.V.

Opmerkingen m.b.t. analyses

Opmerking(en) algemeen

Sommatie van concentraties voor groepsparameters

De sommatie is uitgevoerd volgens AS3000 paragraaf 2.5.2 en bijlage 3.

Bijlage 1 van 1

ANALYSECERTIFICAAT

Project code : 430104
Project omschrijving : 04P001239 Deellocatie 4 - grondwater
Opdrachtgever : Ingenieursbureau Inpijn-Blokpoel Hoofddorp B.V.

Analysemethoden in Grondwater (AS3000)

AS3000

In dit analysecertificaat zijn de met 'S' gemerkte analyses uitgevoerd volgens de analysemethoden beschreven in het "Accreditatieschema Laboratoriumanalyses voor grond-, waterbodem- en grondwateronderzoek (AS SIKB 3000)". Het laboratoriumonderzoek is uitgevoerd volgens de onderstaande analysemethoden. Deze analyses zijn vastgelegd in het geldende accreditatie-certificaat met bijbehorende verrichtingenlijst L086 van Omeгам Laboratoria BV.

Barium (Ba)	: Conform AS3110 prestatieblad 3; NEN-EN-ISO 17294-2
Cadmium (Cd)	: Conform AS3110 prestatieblad 3; NEN-EN-ISO 17294-2
Kobalt (Co)	: Conform AS3110 prestatieblad 3; NEN-EN-ISO 17294-2
Koper (Cu)	: Conform AS3110 prestatieblad 3; NEN-EN-ISO 17294-2
Kwik (Hg)	: Conform AS3110 prestatieblad 3; NEN-EN-ISO 17294-2
Lood (Pb)	: Conform AS3110 prestatieblad 3; NEN-EN-ISO 17294-2
Molybdeen (Mo)	: Conform AS3110 prestatieblad 3; NEN-EN-ISO 17294-2
Nikkel (Ni)	: Conform AS3110 prestatieblad 3; NEN-EN-ISO 17294-2
Zink (Zn)	: Conform AS3110 prestatieblad 3; NEN-EN-ISO 17294-2
Minerale olie (florisil clean-up)	: Conform AS3110 prestatieblad 5
Aromaten (BTEXXN)	: Conform AS3130 prestatieblad 1
Styreen	: Conform AS3130 prestatieblad 1
Chlooralifaten	: Conform AS3130 prestatieblad 1
Vinylchloride	: Conform AS3130 prestatieblad 1

Monsterreferentie	4425066					
Monsteromschrijving	Deellocatie 1 - MM2 B112 (10-60) B114 (10-50) B110 (10-50) B106 (10-50) B109 (10-50)					
Analyse	Eenhed	Analyseresultaat	Toetsresultaat	Achtergrond waarde (AW)	Tussenwaarde (1/2(AW+I))	Interventie waarde (I)
Organische stof	%	1,5				
Lutum	% (m/m ds)	1				
<i>Metalen ICP-AES</i>						
barium (Ba)	mg/kg ds	<20	-	49	143	237
cadmium (Cd)	mg/kg ds	<0,35	-	0,35	3,95	7,55
kobalt (Co)	mg/kg ds	<2,0	-	4,3	29,2	54
koper (Cu)	mg/kg ds	<10	-	19	56	92
kwik (Hg) FIAS/Fims	mg/kg ds	0,07	-	0,1	12,58	25,06
lood (Pb)	mg/kg ds	<10	-	32	184	337
molybdeen (Mo)	mg/kg ds	<1,5	-	1,5	95,8	190
nikkel (Ni)	mg/kg ds	<5	-	12	23	34
zink (Zn)	mg/kg ds	25	-	59	181	303
<i>Minerale olie</i>						
minerale olie (florisil clean-up)	mg/kg ds	<38	-	38	519	1000
<i>Polycyclische koolwaterstoffen</i>						
naftaleen	mg/kg ds	<0,15				
fenantreen	mg/kg ds	<0,15				
anthraceen	mg/kg ds	<0,15				
fluoranteen	mg/kg ds	<0,15				
benzo(a)antracene	mg/kg ds	<0,15				
chryseen	mg/kg ds	<0,15				
benzo(k)fluoranteen	mg/kg ds	<0,15				
benzo(a)pyreen	mg/kg ds	<0,15				
benzo(ghi)peryleen	mg/kg ds	<0,15				
indeno(1,2,3-cd)pyreen	mg/kg ds	<0,15				
<i>Sommaties</i>						
som PAK (10)	mg/kg ds	1,0	-	1,5	20,8	40
<i>Sommaties</i>						
som PCBs (7)	mg/kg ds	0,005	-	0,004	0,102	0,2

Project	04P001239 DEELLOCATIE 1 GRONDWATER	
Certificaten	430067	
Toetsversie	versie 6.10 - 14	Toetsdatum : 11-12-2012

Monsterreferentie	4426792					
Monsteromschrijving	B107					
Analyse	Eenheid	Analyseresultaat	Toetsresultaat	Streefwaarde (SW)	Tussenwaarde (1/2(SW+I))	Interventie waarde (I)

Metalen ICP-MS (opgelost)

barium (Ba)	µg/l	<20	-	50	338	625
cadmium (Cd)	µg/l	<0.4	-	0,4	3,2	6
kobalt (Co)	µg/l	<10	-	20	60	100
koper (Cu)	µg/l	<10	-	15	45	75
kwik (Hg) FIAS/Fims	µg/l	<0.05	-	0,05	0,18	0,3
lood (Pb)	µg/l	<10	-	15	45	75
molybdeen (Mo)	µg/l	<3	-	5	152	300
nikkel (Ni)	µg/l	<10	-	15	45	75
zink (Zn)	µg/l	<20	-	65	432	800

Minerale olie

minerale olie (florisil clean-up)	µg/l	<100	-	50	325	600

Vluchtige aromaten

styreen	µg/l	<0.2	-	6	153	300
benzeen	µg/l	<0.2	-	0,2	15,1	30
tolueen	µg/l	<0.2	-	7	503,5	1000
ethylbenzeen	µg/l	<0.2	-	4	77	150
xyleen (ortho)	µg/l	<0.1	-	-	-	-
xyleen (som m+p)	µg/l	<0.2	-	-	-	-
naftaleen	µg/l	<0.05	-	0,01	35,01	70

Sommaties aromaten

som xylenen	µg/l	0.2	-	0,2	35,1	70

Vluchtige chlooralifaten

dichloormethaan	µg/l	<0.2	-	0,01	500	1000
1,1-dichloorethaan	µg/l	<0.5	-	7	453,5	900
1,2-dichloorethaan	µg/l	<0.5	-	7	203,5	400
1,1-dichlooretheen	µg/l	<0.1	-	0,01	5	10
1,2-dichlooretheen (trans)	µg/l	<0.1	-	-	-	-
1,2-dichlooretheen (cis)	µg/l	<0.1	-	-	-	-
1,1-dichloorpropaan	µg/l	<0.25	-	-	-	-
1,2-dichloorpropaan	µg/l	<0.25	-	-	-	-
1,3-dichloorpropaan	µg/l	<0.25	-	-	-	-
trichloormethaan	µg/l	<0.1	-	6	203	400
tetrachloormethaan	µg/l	<0.1	-	0,01	5	10
1,1,1-trichloorethaan	µg/l	<0.1	-	0,01	150	300
1,1,2-trichloorethaan	µg/l	<0.1	-	0,01	65	130
trichlooretheen	µg/l	<0.1	-	24	262	500
tetrachlooretheen	µg/l	<0.1	-	0,01	20	40
vinylchloride	µg/l	<0.2	-	0,01	2,5	5

Sommaties

som C+T dichlooretheen	µg/l	0.1	-	0,01	10	20
som dichloorpropanen	µg/l	0.52	-	0,8	40,4	80

Vluchtige gehalogeneerde alifaten - divers

tribroommethaan	µg/l	<0.5	-	-	-	630

Legenda

- <= Streefwaarde (SW) en/of detectiegrens AS3000
- * > Streefwaarde (SW)
- ** > Tussenwaarde (T)
- *** > Interventiewaarde (I)

Opmerkingen

Toetsing volgens 'Circulaire bodemsanering 2009' - Staatscourant 67 - 7 april 2009

Monsterreferentie	4425089						
Monsteromschrijving	Deellocatie 2 - MM 2 B202 (40-90) B201 (40-90) B209 (60-110)						
Analyse	Eenheid	Analyseresultaat	Toetsresultaat	Achtergrond waarde (AW)	Tussenwaarde (1/2(AW+I))	Interventie waarde (I)	
Organische stof	%	0,2					
Lutum	% (m/m ds)	1					
Metalen ICP-AES							
barium (Ba)	mg/kg ds	<20	-	49	143	237	
cadmium (Cd)	mg/kg ds	<0.35	-	0,35	3,95	7,55	
kobalt (Co)	mg/kg ds	<2.0	-	4,3	29,2	54	
koper (Cu)	mg/kg ds	<10	-	19	56	92	
kwik (Hg) FIAS/Fims	mg/kg ds	<0.05	-	0,1	12,58	25,06	
lood (Pb)	mg/kg ds	<10	-	32	184	337	
molybdeen (Mo)	mg/kg ds	<1.5	-	1,5	95,8	190	
nikkel (Ni)	mg/kg ds	<5	-	12	23	34	
zink (Zn)	mg/kg ds	<20	-	59	181	303	
Minerale olie							
minerale olie (florisil clean-up)	mg/kg ds	<38	-	38	519	1000	
Polycyclische koolwaterstoffen							
naftaleen	mg/kg ds	<0.15					
fenantreen	mg/kg ds	<0.15					
anthraceen	mg/kg ds	<0.15					
fluoranteen	mg/kg ds	<0.15					
benzo(a)antraceen	mg/kg ds	<0.15					
chryseen	mg/kg ds	<0.15					
benzo(k)fluoranteen	mg/kg ds	<0.15					
benzo(a)pyreen	mg/kg ds	<0.15					
benzo(ghi)peryleen	mg/kg ds	<0.15					
Indeno(1,2,3-cd)pyreen	mg/kg ds	<0.15					
Sommaties							
som PAK (10)	mg/kg ds	1.0	-	1,5	20,8	40	
Sommaties							
som PCBs (7)	mg/kg ds	0.005	-	0,004	0,102	0,2	

Legenda

- <= Achtergrondwaarde (AW) en/of detectiegrens AS3000
- * > Achtergrondwaarde (AW)
- ** > Tussenwaarde (T)
- *** > Interventiewaarde (I)

Opmerkingen

Toetsing volgens 'Regeling bodemkwaliteit' (Staatscourant 18160, 19 nov. 2010) en 'Circulaire bodemsanering 2009' (Staatscourant 67, 7 april 2009)

Project	04P001239-Veurseweg 214 te Voorschoten		
Certificaten	429487		
Toetsversie	versie 6.10 - 14	Toetsdatum : 11-12-2012	

Monsterreferentie	4425092					
Monsteromschrijving	Deellocatie 3 - MM1 B301 (0-50) B314 (0-25) B307 (0-20) B306 (0-20) B305 (0-50)					
Analyse	Eenheid	Analyseresultaat	Toetsresultaat	Achtergrond waarde (AW)	Tussenwaarde (1/2(AW+1))	Interventie waarde (I)
Organische stof	%	0,4				
Lutum	% (m/m ds)	1				
<i>Metalen ICP-AES</i>						
barium (Ba)	mg/kg ds	<20	-	49	143	237
cadmium (Cd)	mg/kg ds	<0.35	-	0,35	3,95	7,55
kobalt (Co)	mg/kg ds	5,9	*	4,3	29,2	54
koper (Cu)	mg/kg ds	<10	-	19	56	92
kwik (Hg) FIAS/FIms	mg/kg ds	<0.05	-	0,1	12,58	25,06
lood (Pb)	mg/kg ds	<10	-	32	184	337
molybdeen (Mo)	mg/kg ds	<1.5	-	1,5	95,8	190
nikkel (Ni)	mg/kg ds	<5	-	12	23	34
zink (Zn)	mg/kg ds	23	-	59	181	303
<i>Minerale olie</i>						
minerale olie (florisil clean-up)	mg/kg ds	<38	-	38	519	1000
<i>Polycyclische koolwaterstoffen</i>						
naftaleen	mg/kg ds	<0.15				
fenantreen	mg/kg ds	<0.15				
anthraceen	mg/kg ds	<0.15				
fluoranteen	mg/kg ds	<0.15				
benzo(a)antraceen	mg/kg ds	<0.15				
chryseen	mg/kg ds	<0.15				
benzo(k)fluoranteen	mg/kg ds	<0.15				
benzo(a)pyreen	mg/kg ds	<0.15				
benzo(ghi)peryleen	mg/kg ds	<0.15				
Indeno(1,2,3-cd)pyreen	mg/kg ds	<0.15				
<i>Sommaties</i>						
som PAK (10)	mg/kg ds	1.0	-	1,5	20,8	40
<i>Sommaties</i>						
som PCBs (7)	mg/kg ds	0.005	-	0,004	0,102	0,2

Project	04P001239-Veurseweg 214 te Voorschoten		
Certificaten	430098		
Toetsversie	versie 6.10 - 14	Toetsdatum : 11-12-2012	

Monsterreferentie		4426846					
Monsterschrijving		Voorschoten-deellocatie 3 - grond MM4 B315-A (110-160) B303 (100-150)					
Analyse	Eenheid	Analyseresultaat	Toetsresultaat	Achtergrond waarde (AW)	Tussenwaarde (1/2(AW+I))	Interventie waarde (I)	
Organische stof	%	1,1					
Lutum	% (m/m ds)	1,2					
<i>Metaalen ICP-AES</i>							
barium (Ba)	mg/kg ds	<20	-	49	143	237	
cadmium (Cd)	mg/kg ds	<0,35	-	0,35	3,95	7,55	
kobalt (Co)	mg/kg ds	37	**	4,3	29	54	
koper (Cu)	mg/kg ds	<10	-	19	56	92	
kwik (Hg) FIAS/Fims	mg/kg ds	<0,05	-	0,1	12,58	25,06	
lood (Pb)	mg/kg ds	<10	-	32	184	337	
molybdeen (Mo)	mg/kg ds	<1,5	-	1,5	95,8	190	
nikkel (Ni)	mg/kg ds	11	-	12	23	34	
zink (Zn)	mg/kg ds	<20	-	59	181	303	
<i>Minerale olie</i>							
minerale olie (florisil clean-up)	mg/kg ds	74	*	38	519	1000	
<i>Polycyclische koolwaterstoffen</i>							
naftaleen	mg/kg ds	<0,15					
fenantreen	mg/kg ds	<0,15					
anthraceen	mg/kg ds	<0,15					
fluoranteen	mg/kg ds	<0,15					
benzo(a)antraceen	mg/kg ds	<0,15					
chryseen	mg/kg ds	<0,15					
benzo(k)fluoranteen	mg/kg ds	<0,15					
benzo(a)pyreen	mg/kg ds	<0,15					
benzo(ghi)peryleen	mg/kg ds	<0,15					
indeno(1,2,3-cd)pyreen	mg/kg ds	<0,15					
<i>Sommaties</i>							
som PAK (10)	mg/kg ds	1,0	-	1,5	20,8	40	
<i>Sommaties</i>							
som PCBs (7)	mg/kg ds	0,005	-	0,004	0,102	0,2	

Project	04P001239 - Voorschoten deellocatie 3 - grondwater		
Certificaten	430103		
Toetsversie	versie 6.10 - 14	Toetsdatum : 11-12-2012	

Monsterreferentie	4426862		
Monsteromschrijving	B309		
Analyse	Eenheid	Analyseresultaat	Toetsresultaat
			Streefwaarde (SW)
			Tussenwaarde (1/2(SW+1))
			Interventie waarde (I)

Metalen ICP-MS (opgelost)

barium (Ba)	µg/l	47	-	50	338	625
cadmium (Cd)	µg/l	<0.4	-	0,4	3,2	6
kobalt (Co)	µg/l	<10	-	20	60	100
koper (Cu)	µg/l	<10	-	15	45	75
kwik (Hg) FIAS/FIms	µg/l	<0.05	-	0,05	0,18	0,3
lood (Pb)	µg/l	<10	-	15	45	75
molybdeen (Mo)	µg/l	<3	-	5	152	300
nikkel (Ni)	µg/l	<10	-	15	45	75
zink (Zn)	µg/l	<20	-	65	432	800

Minerale olie

minerale olie (florisil clean-up)	µg/l	<100	-	50	325	600

Vluchtige aromaten

styreen	µg/l	<0.2	-	6	153	300
benzeen	µg/l	<0.2	-	0,2	15,1	30
tolueen	µg/l	<0.2	-	7	503,5	1000
ethylbenzeen	µg/l	<0.2	-	4	77	150
xyleen (ortho)	µg/l	<0.1	-	-	-	-
xyleen (som m+p)	µg/l	<0.2	-	-	-	-
naftaleen	µg/l	<0.05	-	0,01	35,01	70

Sommaties aromaten

som xylenen	µg/l	0.2	-	0,2	35,1	70

Vluchtige chlooralifaten

dichloormethaan	µg/l	<0.2	-	0,01	500	1000
1,1-dichloorethaan	µg/l	<0.5	-	7	453,5	900
1,2-dichloorethaan	µg/l	<0.5	-	7	203,5	400
1,1-dichlooretheen	µg/l	<0.1	-	0,01	5	10
1,2-dichlooretheen (trans)	µg/l	<0.1	-	-	-	-
1,2-dichlooretheen (cis)	µg/l	<0.1	-	-	-	-
1,1-dichloorpropaan	µg/l	<0.25	-	-	-	-
1,2-dichloorpropaan	µg/l	<0.25	-	-	-	-
1,3-dichloorpropaan	µg/l	<0.25	-	-	-	-
trichloormethaan	µg/l	<0.1	-	6	203	400
tetrachloormethaan	µg/l	<0.1	-	0,01	5	10
1,1,1-trichloorethaan	µg/l	<0.1	-	0,01	150	300
1,1,2-trichloorethaan	µg/l	<0.1	-	0,01	65	130
trichlooretheen	µg/l	<0.1	-	24	262	500
tetrachlooretheen	µg/l	<0.1	-	0,01	20	40
vinylchloride	µg/l	<0.2	-	0,01	2,5	5

Sommaties

som C+T dichlooretheen	µg/l	0.1	-	0,01	10	20
som dichloorpropanen	µg/l	0.52	-	0,8	40,4	80

Vluchtige gehalogeneerde alifaten - divers

tribroommethaan	µg/l	<0.5	-	-	-	630

Legenda

-	<= Streefwaarde (SW) en/of detectiegrens AS3000
*	> Streefwaarde (SW)
**	> Tussenwaarde (T)
***	> Interventiewaarde (I)

Opmerkingen

Toetsing volgens 'Circulaire bodemsanering 2009' - Staatscourant 67 - 7 april 2009

Monsterreferentie	4425095						
Monsteromschrijving	Deellocatie 4 - MM2 B409 (0-50)						
Analyse	Eenheid	Analyseresultaat	Toetsresultaat	Achtergrond waarde (AW)	Tussenwaarde (1/2(AW+I))	Interventie waarde (I)	
Organische stof	%	2,3					
Lutum	% (m/m ds)	1					
<i>Metalen ICP-AES</i>							
barium (Ba)	mg/kg ds	48	-	49	143	237	
cadmium (Cd)	mg/kg ds	<0.35	-	0,35	4	7,66	
kobalt (Co)	mg/kg ds	2.5	-	4,3	29,2	54	
koper (Cu)	mg/kg ds	17	-	20	56	93	
kwik (Hg) FIAS/Fims	mg/kg ds	0.14	*	0,1	12,61	25,12	
lood (Pb)	mg/kg ds	64	*	32	185	339	
molybdeen (Mo)	mg/kg ds	<1.5	-	1,5	95,8	190	
nikkel (Ni)	mg/kg ds	<5	-	12	23	34	
zink (Zn)	mg/kg ds	220	**	59	183	306	
<i>Minerale olie</i>							
minerale olie (florisil clean-up)	mg/kg ds	<38	-	44	597	1150	
<i>Polycyclische koolwaterstoffen</i>							
naftaleen	mg/kg ds	<0.15					
fenantreen	mg/kg ds	<0.15					
anthraceen	mg/kg ds	<0.15					
fluoranteen	mg/kg ds	0.20					
benzo(a)antraceen	mg/kg ds	<0.15					
chryseen	mg/kg ds	<0.15					
benzo(k)fluoranteen	mg/kg ds	<0.15					
benzo(a)pyreen	mg/kg ds	<0.15					
benzo(ghi)peryleen	mg/kg ds	<0.15					
Indeno(1,2,3-cd)pyreen	mg/kg ds	<0.15					
<i>Sommaties</i>							
som PAK (10)	mg/kg ds	1.1	-	1,5	20,8	40	
<i>Sommaties</i>							
som PCBs (7)	mg/kg ds	0.005	-	0,0046	0,117	0,23	

Legenda

- <= Achtergrondwaarde (AW) en/of detectiegrens AS3000
- * > Achtergrondwaarde (AW)
- ** > Tussenwaarde (T)
- *** > Interventiewaarde (I)

Opmerkingen

Toetsing volgens 'Regeling bodemkwaliteit' (Staatscourant 18160, 19 nov. 2010) en 'Circulaire bodemsanering 2009' (Staatscourant 67, 7 april 2009)

Monsterreferentie	4427004					
Monsteromschrijving	MM4: B403A+B407:B403A(90-140)+B407(100-150)					
Analyse	Eenheid	Analyseresultaat	Toetsresultaat	Achtergrond waarde (AW)	Tussenwaarde (1/2(AW+I))	Interventie waarde (I)
Organische stof	%	0,7				
Lutum	% (m/m ds)	1				
<i>Metalen ICP-AES</i>						
barium (Ba)	mg/kg ds	<20	-	49	143	237
cadmium (Cd)	mg/kg ds	<0,35	-	0,35	3,95	7,55
kobalt (Co)	mg/kg ds	<2,0	-	4,3	29,2	54
koper (Cu)	mg/kg ds	<10	-	19	56	92
kwik (Hg) FIAS/Fims	mg/kg ds	0,06	-	0,1	12,58	25,06
lood (Pb)	mg/kg ds	<10	-	32	184	337
molybdeen (Mo)	mg/kg ds	<1,5	-	1,5	95,8	190
nikkel (Ni)	mg/kg ds	<5	-	12	23	34
zink (Zn)	mg/kg ds	25	-	59	181	303
<i>Minerale olie</i>						
minerale olie (florisil clean-up)	mg/kg ds	<38	-	38	519	1000
<i>Polycyclische koolwaterstoffen</i>						
naftaleen	mg/kg ds	<0,15				
fenantreen	mg/kg ds	<0,15				
anthraceen	mg/kg ds	<0,15				
fluoranteen	mg/kg ds	<0,15				
benzo(a)antracene	mg/kg ds	<0,15				
chryseen	mg/kg ds	<0,15				
benzo(k)fluoranteen	mg/kg ds	<0,15				
benzo(a)pyreen	mg/kg ds	<0,15				
benzo(ghi)peryleen	mg/kg ds	<0,15				
Indeno(1,2,3-cd)pyreen	mg/kg ds	<0,15				
<i>Sommaties</i>						
som PAK (10)	mg/kg ds	1,0	-	1,5	20,8	40
<i>Sommaties</i>						
som PCBs (7)	mg/kg ds	0,005	-	0,004	0,102	0,2

Legenda

- <= Achtergrondwaarde (AW) en/of detectiegrens AS3000
- * > Achtergrondwaarde (AW)
- ** > Tussenwaarde (T)
- *** > Interventiewaarde (I)

Opmerkingen

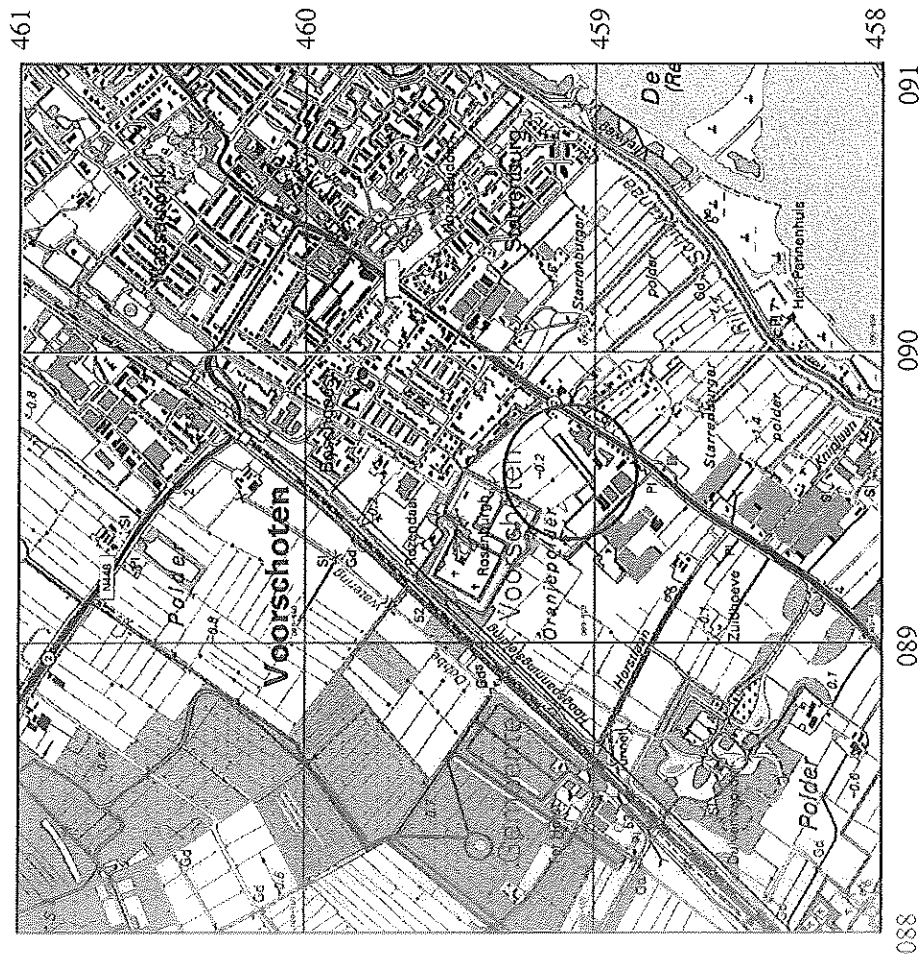
Toetsing volgens 'Regeling bodemkwaliteit' (Staatscourant 18160, 19 nov. 2010) en 'Circulaire bodemsanering 2009' (Staatscourant 67, 7 april 2009)

Bijlage 4 Archeologisch onderzoek

Inhoud

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding tot het onderzoek	4
1.2	Ligging en beschrijving van het onderzoeksgebied	4
1.3	Overzicht van de geplande werkzaamheden	4
1.4	Doel van het onderzoek	5
1.5	Werkwijze	5
2	Resultaten bureau-onderzoek	7
2.1	Bekende aardwetenschappelijke waarden	7
2.2	Bekende archeologische waarden	8
2.3	Historische situatie en bouwhistorische waarden	8
2.4	Gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel	9
3	Resultaten inventariserend veldonderzoek	10
3.1	Bodemopbouw	10
3.2	Archeologische interpretatie	10
4	Conclusies en aanbevelingen	12
5	Samenvatting	13
	Bijlagen	31

Afbeelding 1. Topografische kaart van de onderzoekslocatie (blauw omcirkeld) en omgeving, voorzien van R.D-coördinaten. Bron: Topografische Dienst Nederland.

nieuwbouw is nog niet exact bekend. Op locatie 2 zal een zwembad van circa 75 m² met een diepte van 2,5 m worden gerealiseerd.⁵

1.4 Doel van het onderzoek

Bureau-onderzoek

Doel van het bureau-onderzoek is het verkrijgen van inzicht in bekende en te verwachten archeologische waarden in en om het plangebied. Op basis van de verkregen informatie wordt een archeologisch verwachtingsmodel voor de onderzoekslocatie opgesteld. Hierin wordt beschreven of er archeologische resten aanwezig (kunnen) zijn in het plangebied, wat de potentiële aard en omvang hiervan is en of de voorgenomen werkzaamheden in het plangebied een bedreiging vormen voor het bodemarchief. Indien dit het geval is, wordt geadviseerd op welke wijze hiermee in het vervolgetraject van de plannen rekening dient te worden gehouden.

Inventariserend veldonderzoek

Het inventariserend veldonderzoek (IVO) dient ertoe het in het bureau-onderzoek voorgestelde verwachtingsmodel te verifiëren en met veldwaarnemingen te completeren. Het IVO bestaat uit drie stappen: verkennend, karterend en waarderend. Het verkennend onderzoek richt zich op de bodemopbouw en mogelijke bodemverstoringen die de archeologische trefkans kunnen beïnvloeden. Het karterend onderzoek stelt vast of er al dan niet archeologische waarden aanwezig zijn. Het waarderend onderzoek bepaalt de waarde van de archeologische resten.

1.5 Werkwijze

Bureau-onderzoek

Voor het bureau-onderzoek wordt bronnenmateriaal uit diverse disciplines geraadpleegd en geïntegreerd tot een archeologisch verwachtingsmodel. Op basis van geologische, geomorfologische en bodemkundige informatie wordt een beeld geschetst van de landschappelijke ontwikkeling van de omgeving van de onderzoekslocatie. Deze landschappelijke ontwikkeling geeft inzicht in de potentiële bewoonbaarheid van de locatie. Voor de beschrijving van de archeologische waarden wordt gebruik gemaakt van Archis2, de online archeologische database van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE), de Indicatieve Kaart Archeologische Waarden (IKAW) en de Archeologische Monumenten Kaart (AMK), en, indien van toepassing, van informatie over eerder gedaan onderzoek en archeologische waarnemingen. Naast deze informatie wordt, als deze voorhanden zijn, ook gebruik gemaakt van provinciale en gemeentelijke beleids- en verwachtingskaarten. Voor onderhavig onderzoek is gebruik gemaakt van de cultuurhistorische waardenkaart van de provincie Zuid-Holland⁶ en de archeologische beleidsadvieskaart

⁵Persoonlijke communicatie dhr. P. Teunissen, P.A.M. Teunissen Architectenbureau bv.

⁶<http://geo.zuid-holland.nl/geo-loket/html/atlas.html?atlas=chs>

2 Resultaten bureau-onderzoek

2.1 Bekende aardwetenschappelijke waarden

Voorschoten ligt op de meest oostelijke en oudste nog aanwezige strandwal. Strandwallen zijn in de loop van het Holocene onder invloed van een stijgende zeespiegel gevormd. De strandwal waar Rijswijk, Leidschendam en Voorschoten op ligt is ongeveer 4800 jaar geleden gevormd (Markus & Van Wallenburg 1982). Het strandzand wordt gerekend tot het Laagpakket van Zandvoort binnen de Formatie van Naaldwijk. Het zand is lokaal verstoven waardoor lage duinen op de strandwallen zijn ontstaan. Deze worden gerekend tot het Laagpakket van Schoorl binnen de Formatie van Naaldwijk (De Mulder et al. 2003). Tussen de strandwallen liggen laag gelegen strandvlakten. Door het strandwallensysteem krijgt de zee minder frequent toegang tot het land achter de strandwallen, waardoor de lagune achter de strandwallen verzoet en veenvorming kan optreden. Ook in de vlaktes tussen de strandwallen vindt veenvorming plaats. Dit veen wordt gerekend tot de Formatie van Nieuwkoop (Berendsen 2005). Door hun relatief hoge ligging in een verder laaggelegen en nat gebied, zijn de strandwallen altijd geschikte woongebieden geweest. De oude duinen en strandwallen zijn tot op grote diepte ontkalkt (Markus & Van Wallenburg 1982).

Noordelijk van Voorschoten is rond 3500-3000 v. Chr. de rivierloop Oude Rijn actief. Deze doorbreekt de strandwallen, waardoor noordelijk en oostelijk van Voorschoten bovenop het Hollandveen Laagpakket mariene afzettingen zijn afgezet. Ongeveer 700 jaar geleden is de monding van de Oude Rijn verzand en komt een einde aan de mariene sedimentatie. (Markus & Van Wallenburg 1982).

Volgens de Geologische overzichtskaart van Nederland van TNO ligt de onderzoekslocatie op het Laagpakket van Schoorl/Zandvoort binnen de Formatie van Naaldwijk. Bij enkele boringen van TNO in de directe omgeving van de onderzoekslocatie is tot 1,5 m –mv zand aangetroffen.⁹ Dit bevestigt dat de locatie op een strandwal ligt. Iets westelijk van de locatie is tot 70 cm –mv zand aangetroffen, met daaronder tot 130 cm –mv veen, met daaronder zand.¹⁰

Op de geomorfologische kaart is de onderzoekslocatie grotendeels niet niet gekarteerd (afb. 5). Gezien de afzettingen in de omgeving kan worden aangenomen dat de onderzoekslocatie op een strandwal met of zonder vervlakte duinen (3K28) ligt.

Volgens de bodemkaart zijn op de onderzoekslocatie beekerdgronden, gevormd in leemarm en zwak lemig fijn zand (pZg21-II*) aanwezig. De humushoudende bovengrond van beekerdgronden is meestal tussen de 20 en 50 cm dik. Binnen 35 cm –mv komen roestvlekken voor. Een grondwatertrap van II* betekent dat de gemiddeld hoogste grondwaterstand tussen 30 en 40 cm –mv ligt en de gemiddeld laagste grondwaterstand tussen 60 en 80 cm –mv (De Bakker & Schelling 1989).

⁹www.dinoloket.nl; B30G3841, B30G3842, B30G3895 (op locatie 4), B30G3896, B30G2551, B30G3554.

¹⁰www.dinoloket.nl; B30G3595.

de Rijn. Vanaf de Late Middeleeuwen begon met ook de tussenliggende gebieden te bewonen. De meeste nederzettingen in Holland lagen op oude strandwallen. Hierbij waren de strandwallen meestal in gebruik als bouwland en de lage venige gebieden buiten de strandwallen als grasland. De bewoning en wegen waren geconcentreerd op de grens van bouwland en grasland (Barends et al. 2005).

De onderzoekslocatie ligt buiten de bebouwde kom van Voorschoten aan de Veurseweg. De Veurseweg is één van de oudere wegen in de omgeving van Voorschoten, die Voorschoten met het buurtschap Veur verbindt. In Voorschoten is de strandwal voornamelijk in gebruik geweest als grasland (Markus & Van Wallenburg 1982). In 1832 is de onderzoekslocatie onbebouwd en grotendeels in gebruik als grasland (afb.9). Een klein gedeelte in het noordoosten van deellocatie 3 is in gebruik als bouwland. In het zuiden van deellocatie 4 is een stukje bos aanwezig. De Veurseweg wordt aangeduid met de naam Rijduijk naar Leyden. In 1900 is het landgebruik nauwelijks veranderd, alleen is het zuiden van deellocatie 3 nu in gebruik als bouwland (afb. 10).

De huidige panden in het zuiden van deellocatie 3 en op locatie 4 zijn volgens www.edugis.nl in 1971 gebouwd (afb. 11). Volgens Nales (2008) is het bestaande pand in het zuiden van deellocatie 3 echter pas na 2008 gerealiseerd. De panden in het noorden van deellocatie 3 stammen uit 1986 en de woningen in het zuiden van deellocatie 4 zijn in 1937 gerealiseerd.¹²

2.4 Gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel

De onderzoekslocatie ligt op een strandwal. Hierdoor heeft de onderzoekslocatie op de gemeentelijke verwachtingskaart een hoge verwachting op resten uit de periode Neolithicum – Nieuwe Tijd (afb. 8). In de omgeving van de onderzoekslocatie zijn resten uit het Neolithicum, Romeinse Tijd, Middeleeuwen en Nieuwe Tijd bekend.

Op de locatie worden bekeerdersgronden verwacht, mogelijk ook hoge enkeerdgronden die ontstaan zijn door drie-spit-delven. De archeologische verwachting voor de periode Neolithicum – Vroege Middeleeuwen wordt met name bepaald door de mate waarin het oorspronkelijke duin is afgegraven. Deze resten worden verwacht in de top van het onverstoord duinzand. Wanneer de duinen zijn afgetopt, en geen overstoven bodems worden aangetroffen, kan de verwachting voor de periode Neolithicum – Vroege Middeleeuwen worden bijgesteld naar laag. Mogelijk heeft ook de huidige bebouwing resten uit deze periode reeds (gedeeltelijk) verstoord. Dit is in ieder geval in het zuiden van deellocatie 3 het geval.

Vanwege de hoge grondwaterstand kunnen zowel organische resten zoals hout en bot als anorganische resten zoals (vuur)steen, aardewerk en mogelijk metaal bewaard zijn gebleven.

¹²www.edugis.nl

mee zijn de humeuze laagjes in afbeelding 17 dus potentieel bewoonbaar geweest.

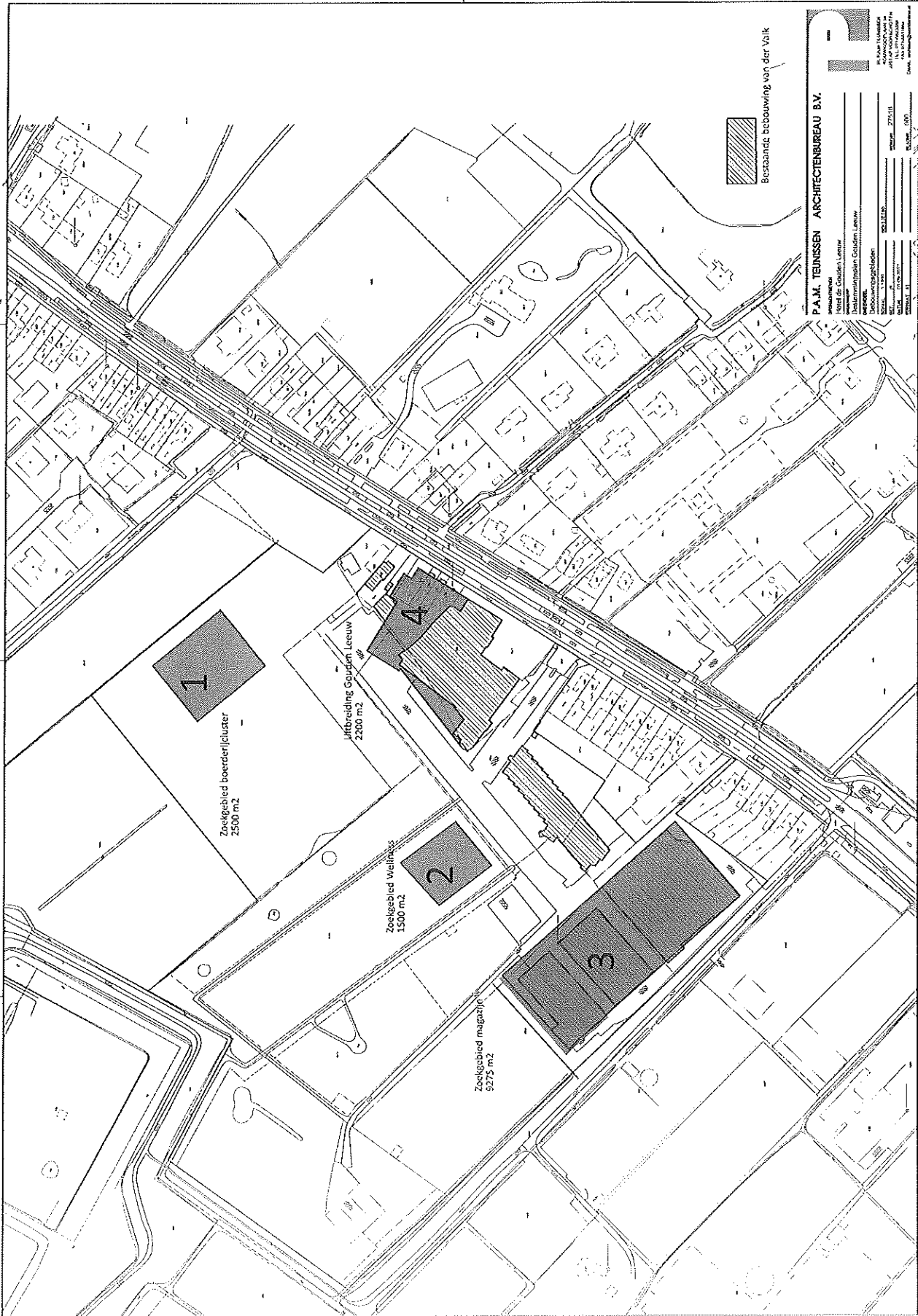
Daar waar wel ontkalking is waargenomen maar geen humeuze laagjes zijn aangetroffen (boring 6 t/m 9, 14) is het minder duidelijk of nog grondsporen aanwezig kunnen zijn. Hier is de ontkalking dicht bij het maaiveld waargenomen dan bij de overige boringen en wordt de bovengrens gevormd door een bouwvoor en/of vergraven pakket. Een eventueel vondstenniveau is hier dus al verdwenen.

5 Samenvatting

In opdracht van de P.A.M. Teunissen Architectenbureau bv heeft ARC bv een bureau-onderzoek en verkennend booronderzoek uitgevoerd aan de Veurseweg 180 te Voorschoten. Aanleiding voor het onderzoek vormt een bestemmingsplanwijziging. Het gecombineerde onderzoek heeft tot doel om de archeologische verwachting in kaart te brengen, deze te verfijnen door middel van veldwaarnemingen, en zo tot een advies te komen met betrekking tot eventuele vervolgstappen in de AMZ-cyclus.

Er zijn potentieel bewoonbare niveaus aangetroffen.

Wanneer deze verstoord worden, wordt voor die gedeelten een proefsleuvenonderzoek geadviseerd.

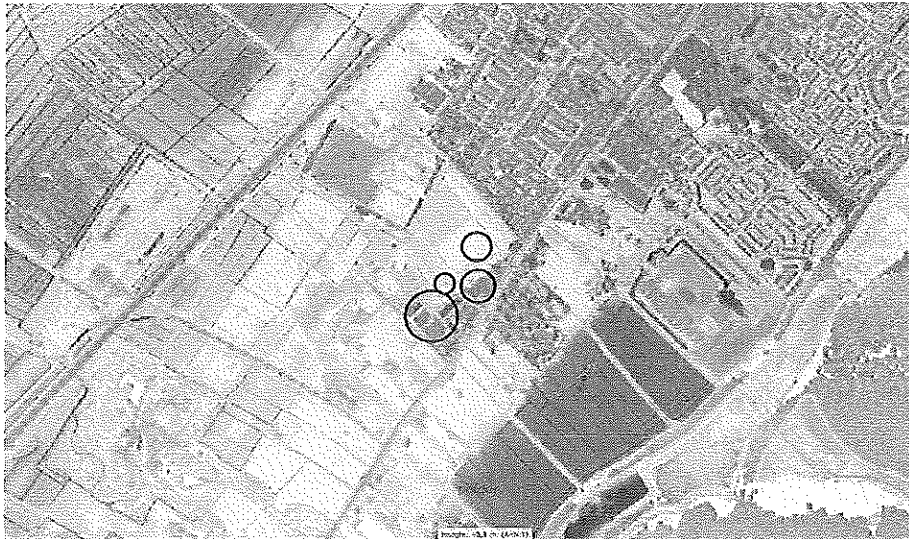

P.A.M. TEUNISSEN ARCHITECTENBUREAU B.V.

Architectenbureau
 Hordel de Gouden Leeuw
 Meesterenstraat 100
 3512 CA Utrecht
 T +31 (0)43 241 2411
 F +31 (0)43 241 2412
 E info@pamteunissen.nl
 www.pamteunissen.nl

Project: _____
 Datum: 27-11-2014
 Schaal: 1:1000
 Tekening: 010

Afbeelding 2.1 | Onderzoeklocatie (rood), geplot op het GBKN. Bron: P.A.M. Teunissen Architectenbureau B.V.

Afbeelding 4. Hoogtekaart van de onderzoekslocatie (blauw omcirkeld) en omgeving. Oranje is hoog en blauw is laag. Bron: www.ahn.nl.

22-11-2012

91512 / 460533

87921 / 457599

Legenda

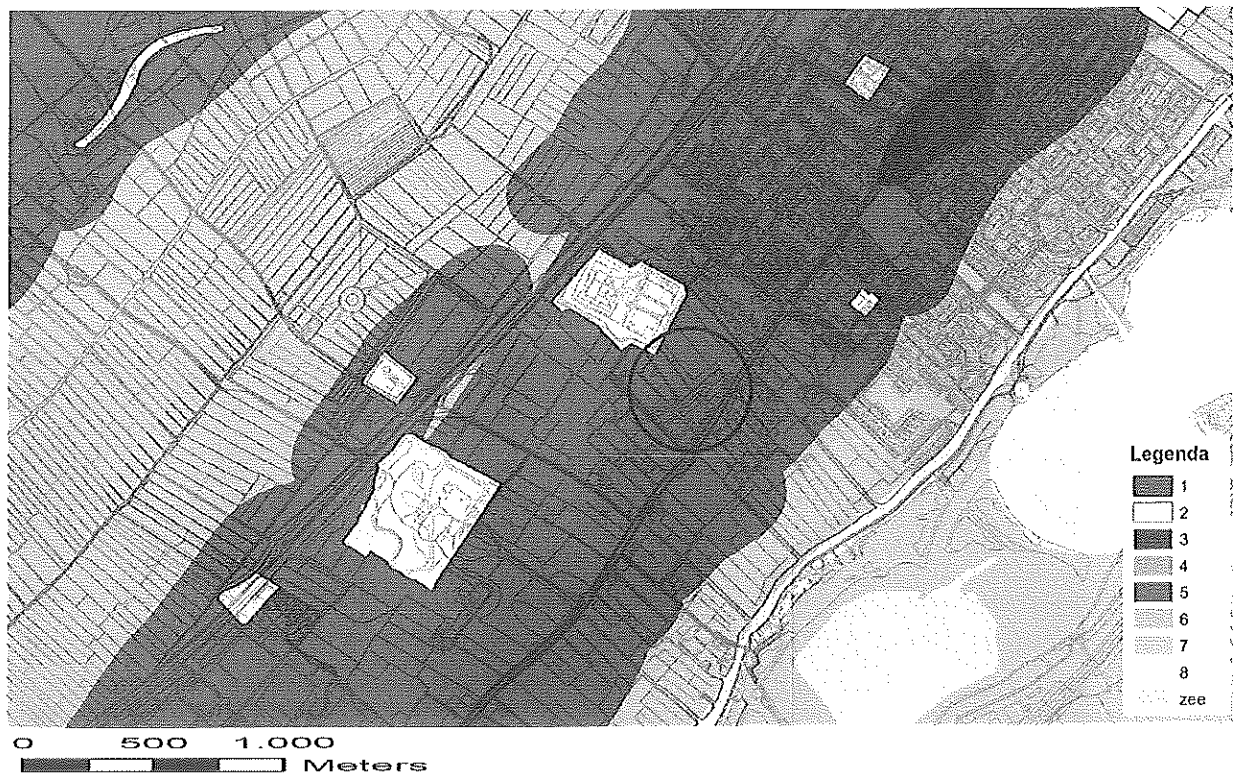
- HUUZEN
- TOP10 ((c)TDN)
- BODEM ((c)Alterra)
- Associaties
- Brikgronden
- Bebauwing
- Dijk, bovenland strook
- Dikke eerdgronden
- Fluviatile afz. ouder pleistocene
- Groeve, gegraven, mijnstort
- Kalksteenverweringsgronden
- Oude rivierkleigronden
- Overige oude kleigronden
- Ondiepe kalkleemgronden
- Leemgronden
- Zachtegronden
- Mariene afz. ouder pleistocene
- Niet-gerijpte mineralgronden
- Oude bevoeningaantsen
- Rivierkleigronden
- Kalk lutumarme gronden
- Veengronden
- Ivoerige gronden
- Water, moeras
- Podzolgronden
- Kalkloze zandgronden
- Kalkhoudende zandgronden

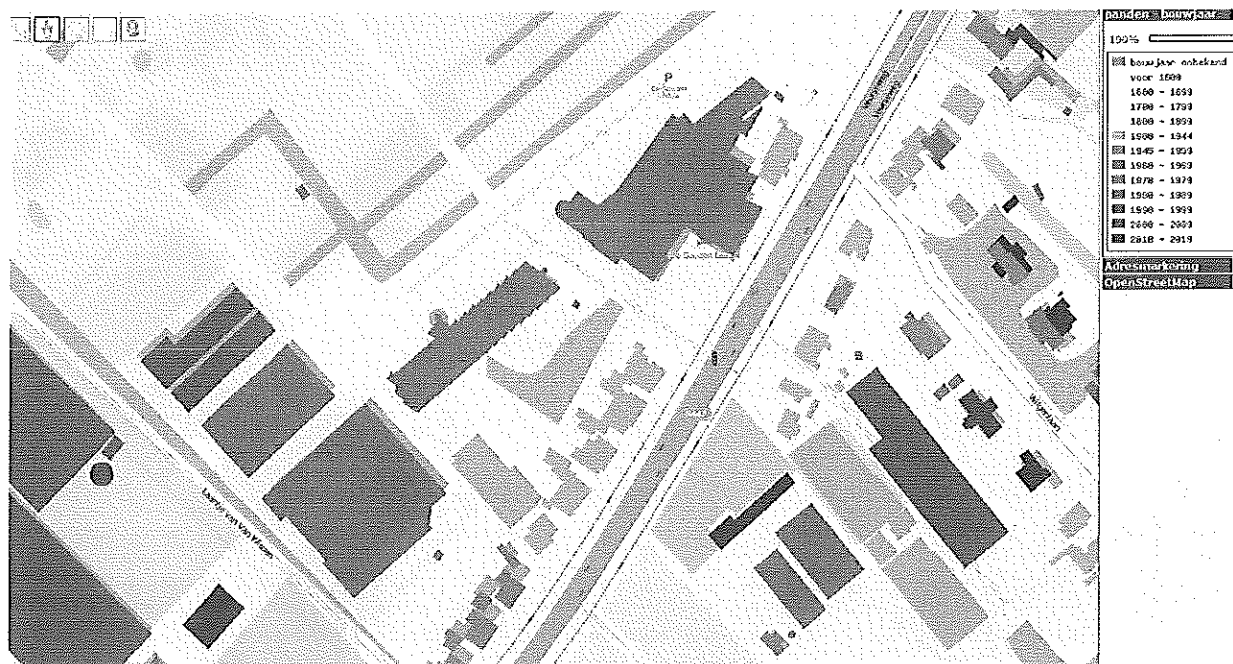
Archis2

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
 (in samenwerking met Oudheid, Cultuur en
 Vormgeving)

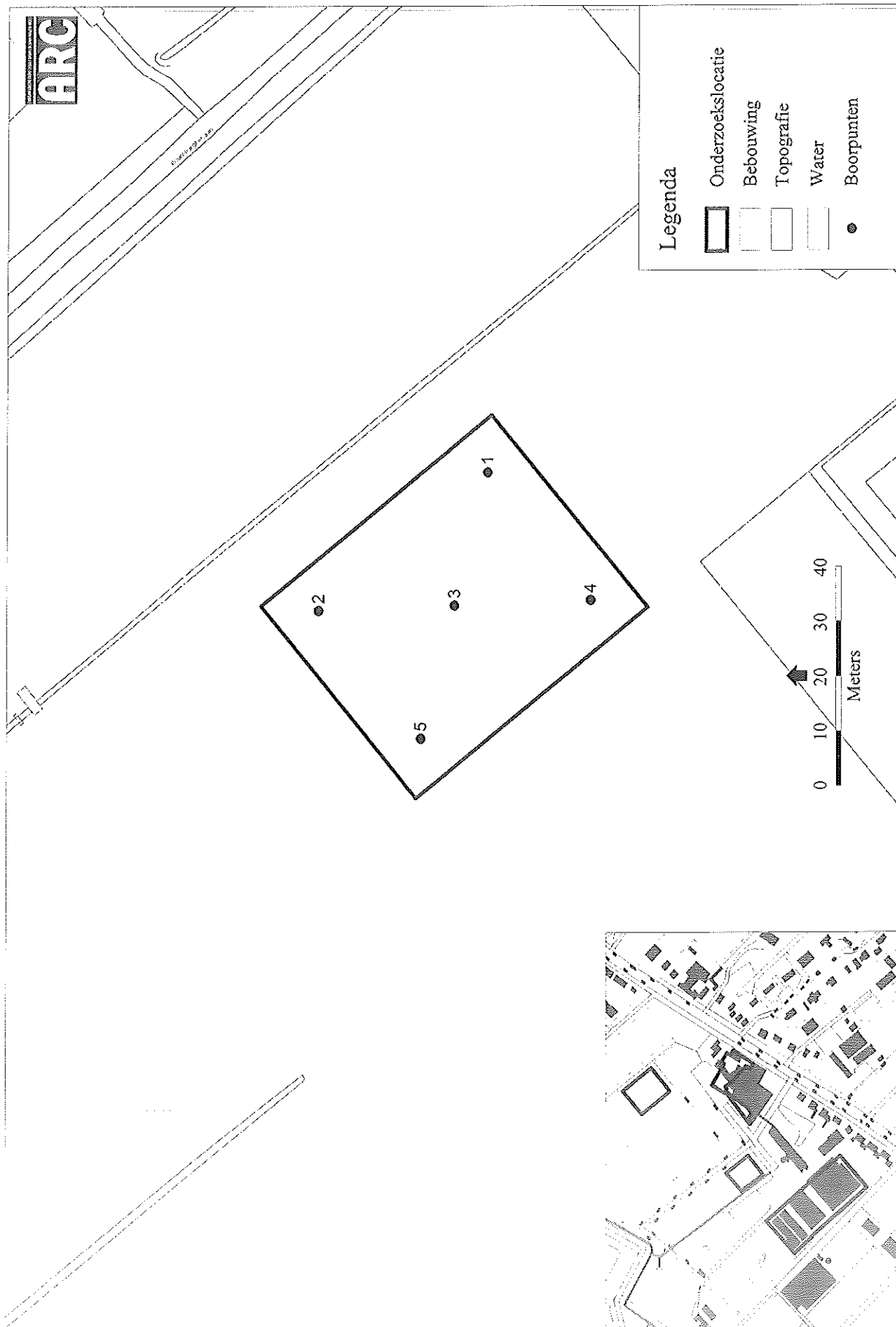
Afbeelding 6. Bodemkaart van de onderzoekslocatie (blauw omcirkeld) en omgeving. Bron: Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed/Archis II.

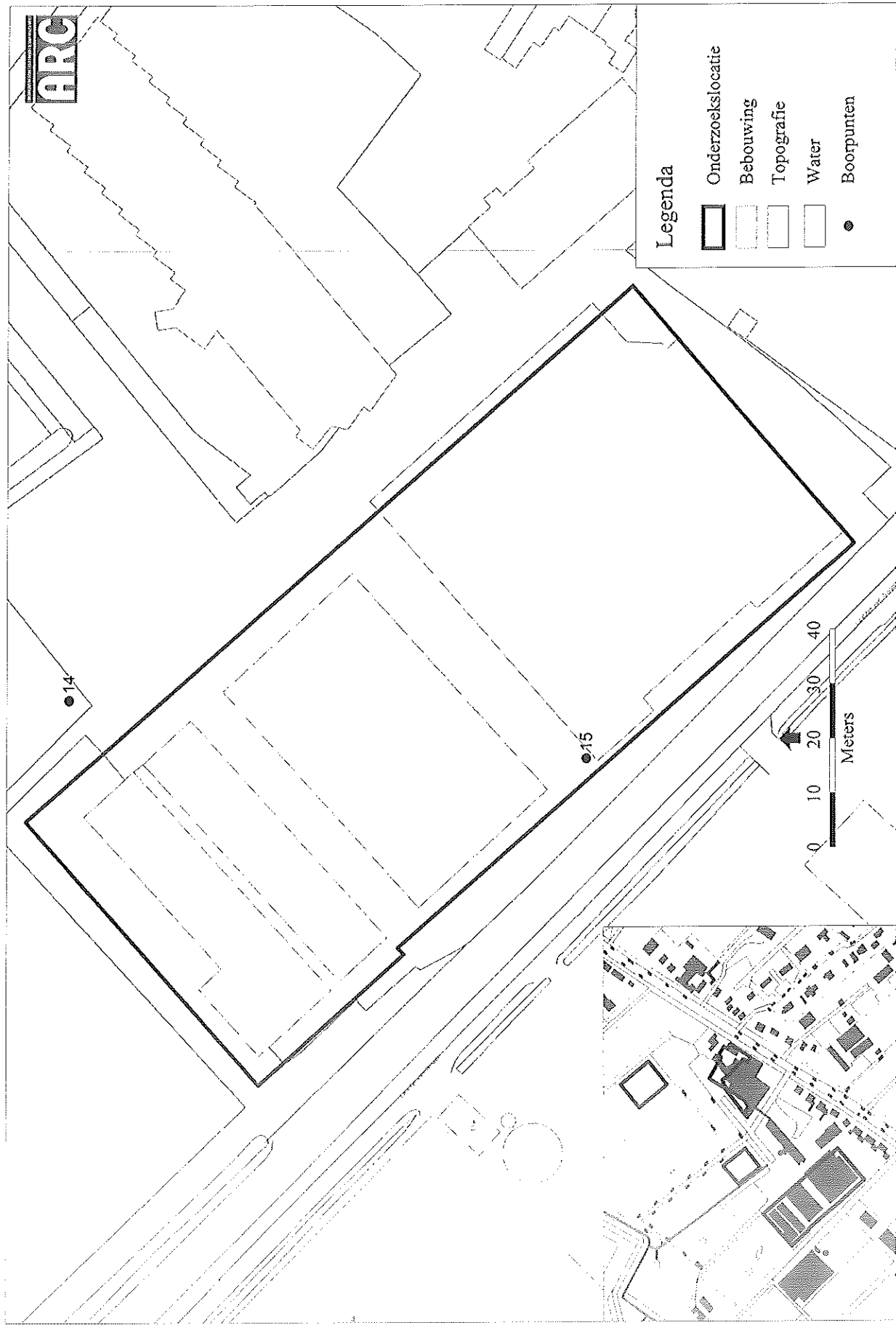
Afbeelding 8. Archeologische waarden op en in de omgeving van de onderzoekslocatie (blauw omlijnd) volgens de gemeentelijke beleidsadvieskaart. Categorie 5 betekent hoge verwachting voor de periode Neolithicum – Nieuwe Tijd; Hollandveen op zand en rivierklei. Voorafgaand aan bodemingrepen en/of plannen met een oppervlak groter dan 30 m² en dieper dan 30 cm –mv archeologisch onderzoek noodzakelijk. Bron: Gemeente Voorschoten.

Afbeelding 11. Bouwjaar van de panden op en in de omgeving van de onderzoekslocatie. Bron: www.edugis.nl.

Afbeelding 13. De ligging van de boorpunten op deellocatie 1. ©GBKN en Topografische Ondergrond: TD Kadaster 2012.

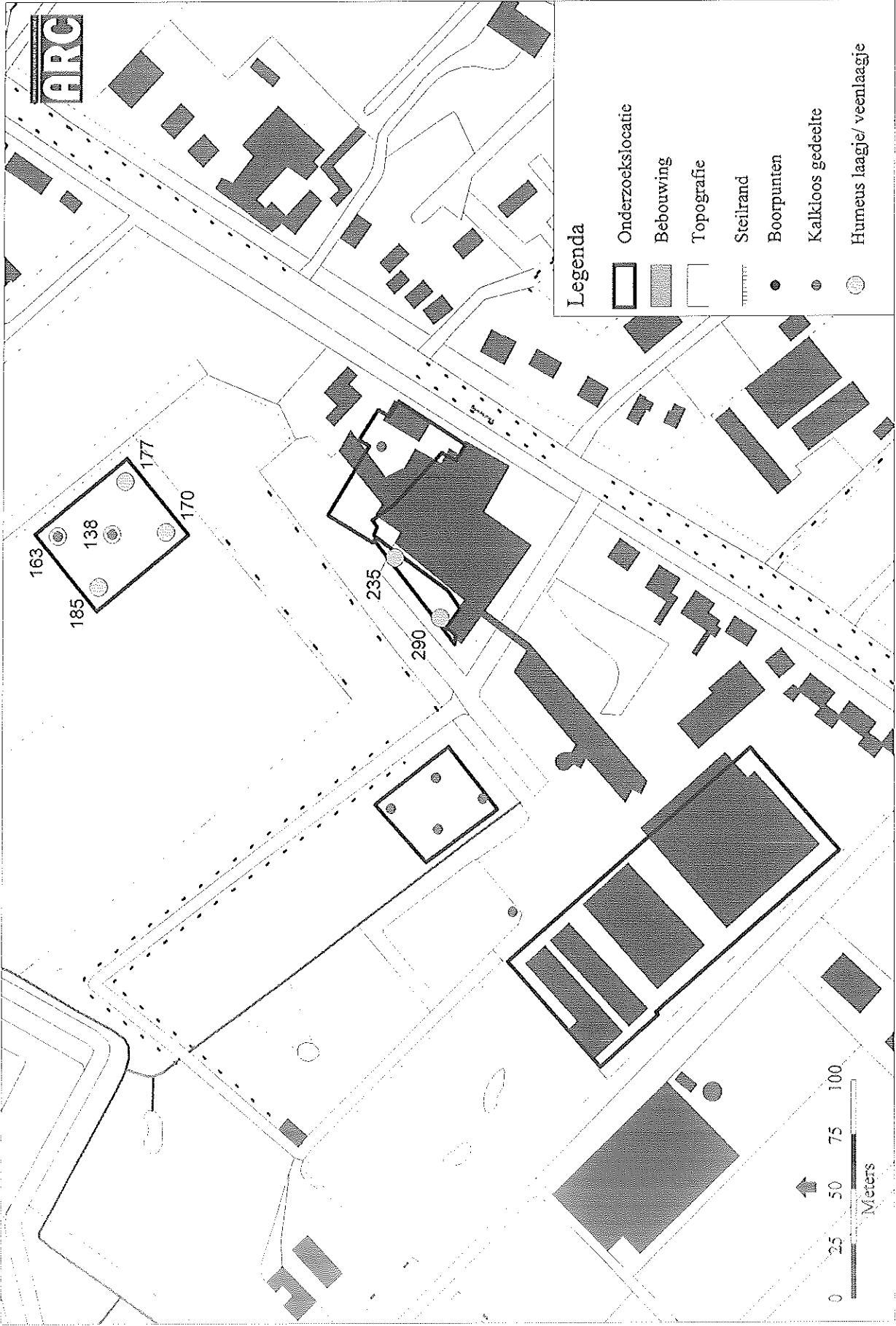
459000

458900

89500

89600

Afbeelding 15. Deellocatie 3. ©GBKN en Topografische Ondergrond: TD Kadaster 2012.

Abbeiding 17. Top van de humeuze laagjes/veenlaagjes in cm -mv. Ook is aangegeven in welke boringen kalkloze lagen zijn aangetroffen.
 ©Topografische Ondergrond: TD Kadaster 2012.

Bijlage 1 Boorstaten

Locatiebepaling	gemeten, GPS
Referentievlak	Normaal Amsterdams Peil
Maaiveldhoogtebepaling	geschat, actueel hoogtebestand
Nauwkeurigheid maaiveldhoogte	10 cm

De volgende afkortingen worden in de boorstaten gebruikt.

grondsoort (onderdeel lithologie)	s3	sterk siltig
V veen	s4	uiterst siltig
Z zand		
		humus (onderdeel lithologie)
bijmengsel (onderdeel lithologie)	h1	zwak humeus
k3 sterk kleiig	h2	matig humeus
s1 zwak siltig		
s2 matig siltig		

boring 1 RD-X: 89.716 RD-Y: 459.184 Maaiveld: -0,10. Boormethode: edelmanboring, zuigerboring.

diepte lithologie	kleur	grens	
20 Zs1	grijsbruin	scherp	Bodemkundige interpretaties: bouwvoor.
60 Zs1	bruingrijs	scherp	Bodemkundige interpretaties: bouwvoor.
170 Zs1	grijs	scherp	Kalkgehalte: kalkrijk. Bodemhorizont: C. Opmerkingen: 163cm hum bandje 1cm.
177 Zs1	bruingrijs	scherp	Kalkgehalte: kalkrijk. Opmerkingen: hout.
180 Vk3	bruin	scherp	Kalkgehalte: kalkrijk.
290 Zs1	grijs	beëindigd	Kalkgehalte: kalkrijk. Schelpmateriaal: spoor.

boring 2 RD-X: 89.691 RD-Y: 459.216 Maaiveld: -0,10. Boormethode: edelmanboring, zuigerboring.

diepte lithologie	kleur	grens	
60 Zs1	bruingrijs	scherp	Bodemkundige interpretaties: bouwvoor.
163 Zs1	grijs	scherp	Kalkgehalte: kalkrijk.
170 Zs1h1	grijsbruin	scherp	Kalkgehalte: kalkloos.
190 Zs1	grijs	geleidelijk	Kalkgehalte: kalkloos. Opmerkingen: houtresten veel.
280 Zs1	grijs	beëindigd	Kalkgehalte: kalkloos. Opmerkingen: op 210 hum vlk, plr.

boring 3 RD-X: 89.692 RD-Y: 459.191 Maaiveld: -0,10. Boormethode: edelmanboring, zuigerboring.

diepte lithologie	kleur	grens	
30 Zs1	licht bruingrijs	geleidelijk	Bodemkundige interpretaties: bouwvoor.
60 Zs1	bruingrijs	scherp	Bodemkundige interpretaties: bouwvoor.
138 Zs1	grijs	scherp	Kalkgehalte: kalkrijk.
142 Zs1h2	grijsbruin	scherp	Kalkgehalte: kalkloos.
216 Zs1	grijs	scherp	Kalkgehalte: kalkloos. Opmerkingen: glimmers.
290 Zs1	grijs	beëindigd	Kalkgehalte: kalkrijk. Schelpmateriaal: spoor.

boring 10 RD-X: 89.653 RD-Y: 459.039 Maaiveld: 0,90. Boormethode: edelmanboring, zuigerboring.

diepte	lithologie	kleur	grens	
50	Zs1	bruingrijs	scherp	Archeologische indicatoren: puin. Bodemkundige interpretaties: opgebrachte grond. Opmerkingen: plastic.
80	Zs1	grijsbruin	scherp	Archeologische indicatoren: baksteen, weinig.
110	Zs1	grijs	scherp	Vlekken: matig gevlekt, donker grijs. Archeologische indicatoren: baksteen, weinig. Bodemkundige interpretaties: vergraven.
120	Zs2	donker grijs	geleidelijk	
170	Zs1	donker grijs	scherp	Schelpmateriaal: weinig.
230	Zs1	grijs	geleidelijk	Opmerkingen: veenbrokken.
290	Zs1	grijs	scherp	Kalkgehalte: kalkrijk. Schelpmateriaal: spoor. Opmerkingen: 1cm kleilaagje op 275cm.
300	Zs1h1	donker grijs	scherp	Kalkgehalte: kalkrijk. Opmerkingen: top en basis donkerder laagje.
380	Zs1	grijs	beëindigd	Kalkgehalte: kalkrijk.

boring 11 RD-X: 89.681 RD-Y: 459.060 Maaiveld: 0,90. Boormethode: edelmanboring, zuigerboring.

diepte	lithologie	kleur	grens	
10	Zs2h1	donker bruin	scherp	Bodemkundige interpretaties: opgebrachte grond.
60	Zs1	grijsbruin	scherp	Archeologische indicatoren: puin. Bodemkundige interpretaties: opgebrachte grond.
80	Zs2	donker bruin	scherp	Vlekken: licht gevlekt, licht grijs. Opmerkingen: wortels.
90	Zs1	grijs	scherp	Vlekken: matig gevlekt, bruin.
130	Zs1	grijs	scherp	Vlekken: licht gevlekt, bruin.
235	Zs1	grijs	scherp	Kalkgehalte: kalkrijk. Schelpmateriaal: spoor.
245	Zs1h1	donker grijsbruin	scherp	Kalkgehalte: kalkloos.
265	Zs1	grijs	geleidelijk	Kalkgehalte: kalkloos. Schelpmateriaal: spoor. Opmerkingen: basis iets bruiner.
340	Zs1	grijs	beëindigd	Kalkgehalte: kalkrijk.

boring 12 RD-X: 89.711 RD-Y: 459.074 Boormethode: edelmanboring, zuigerboring.

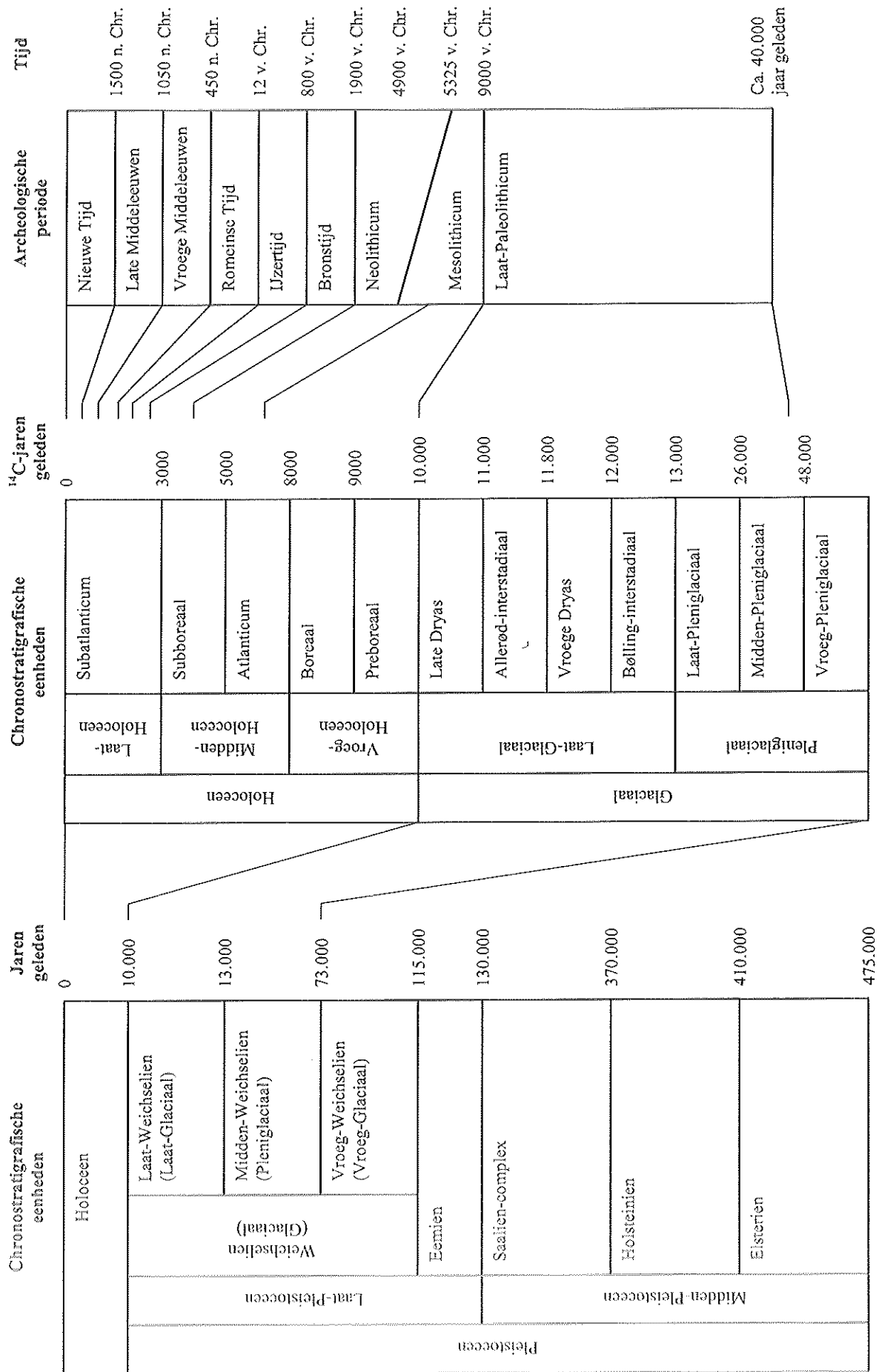
diepte	lithologie	kleur	grens	
30	Zs1	licht bruingrijs	scherp	
50	Zs1	oranjegrijs	scherp	Archeologische indicatoren: puin. Bodemkundige interpretaties: vergraven.
95	Zs1	donker bruingrijs	scherp	Schelpmateriaal: veel. Archeologische indicatoren: baksteen, weinig. Bodemkundige interpretaties: vergraven. Opmerkingen: puin.
100	Zs1	zwart	gestaakt	Archeologische indicatoren: baksteen, spoor. Opmerkingen: puin, oliekleur; gat loopt dicht.

boring 13 RD-X: 89.732 RD-Y: 459.066 Boormethode: edelmanboring, zuigerboring.

diepte	lithologie	kleur	grens	
40	Zs1h1	donker grijsbruin	geleidelijk	
60	Zs1	grijsbruin	scherp	Archeologische indicatoren: baksteen, spoor. Bodemkundige interpretaties: vergraven.
80	Zs1	geelgrijs	geleidelijk	Kalkgehalte: kalkloos.
170	Zs1	geelgrijs	geleidelijk	Kalkgehalte: kalkrijk. Zandmediaanklasse: matig fijn. Zand sortering: goed.
290	Zs1	grijs	beëindigd	Kalkgehalte: kalkrijk. Zandmediaanklasse: matig fijn. Zand sortering: goed.

boring 14 RD-X: 89.518 RD-Y: 459.000 Maaiveld: 0,20. Boormethode: edelmanboring, zuigerboring.

diepte	lithologie	kleur	grens	
60	Zs1	licht bruingrijs	scherp	Vlekken: sterk gevlekt, bruin. Archeologische indicatoren: puin. Bodemkundige interpretaties: vergraven. Opmerkingen: 1x gestaakt op 50cm.
120	Zs2	zwart	scherp	Archeologische indicatoren: puin. Bodemkundige interpretaties: vergraven. Opmerkingen: veel puin; piepschuim, plastic.
255	Zs1	grijs	scherp	Kalkgehalte: kalkloos.
270	Zs1	grijs	beëindigd	Kalkgehalte: kalkrijk.

Bijlage 2. Een overzicht van geologische (chronostratigrafische) en archeologische periodes. Door: A.J. Wullink. Gebaseerd op: Brandt et al. 1992; De Mulder et al. 2003; Berendsen 2004.

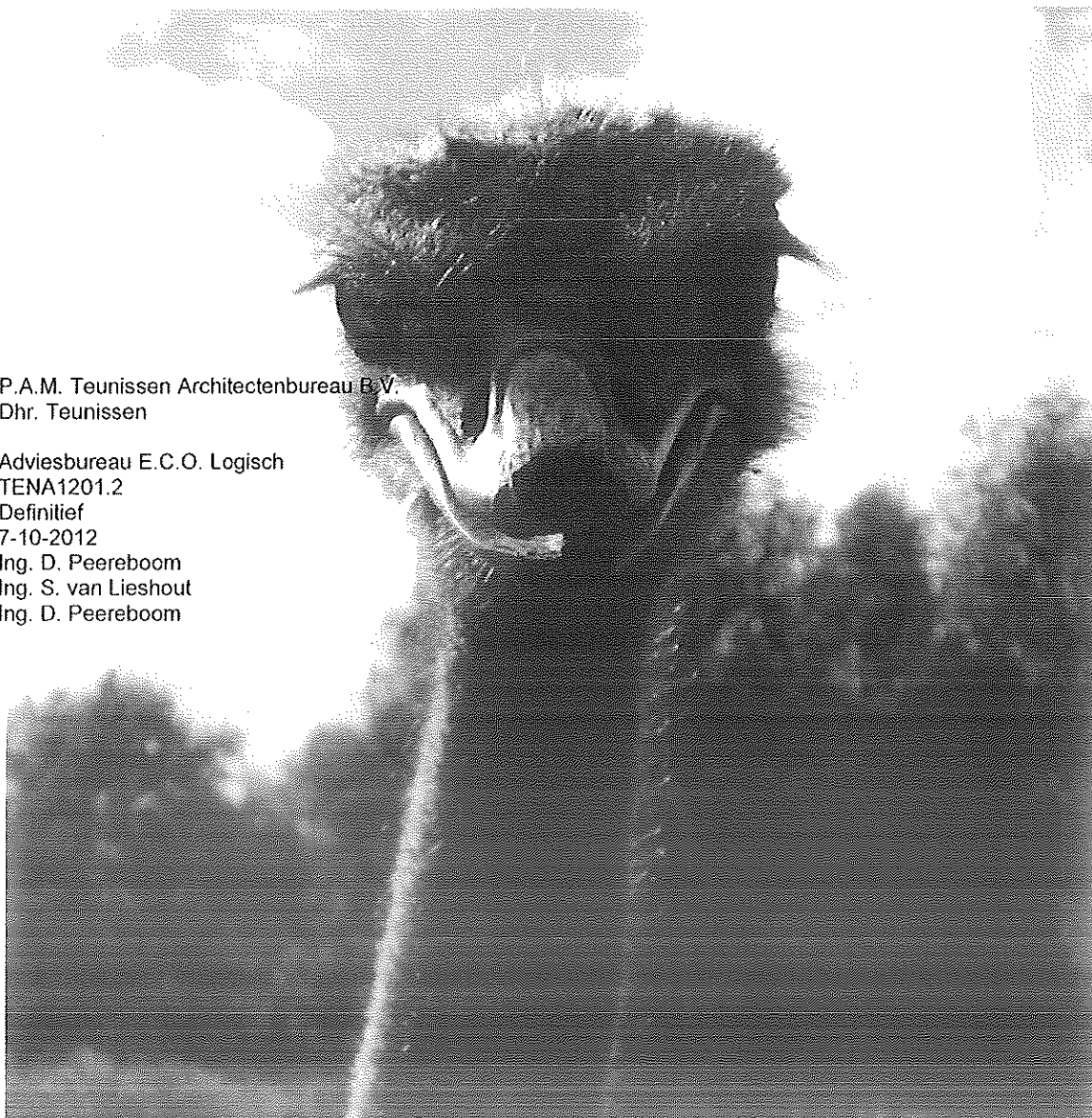
Natuurtoets

De Gouden Leeuw, Voorschoten

Opdrachtgever: P.A.M. Teunissen Architectenbureau B.V.
Contactpersoon: Dhr. Teunissen

Uitvoering: Adviesbureau E.C.O. Logisch
Kenmerk: TENA1201.2
Status: Definitief
Datum: 7-10-2012
Auteurs: Ing. D. Peereboom
Controle: Ing. S. van Lieshout
Foto's: Ing. D. Peereboom

1. INLEIDING

1.1 AANLEIDING EN DOEL

Hotel de Gouden Leeuw te Voorschoten is voornemens het complex aan de Veurseweg 180 uit te breiden en opnieuw in te richten. Hiervoor dient een nieuw bestemmingsplan te worden opgesteld. Ten aanzien van het ontwerp bestemmingsplan dienen de mogelijke effecten van de plannen op beschermde flora, fauna en natuurgebieden in kaart te worden gebracht. Middels deze natuurtoets worden de mogelijke effecten en de verplichtingen ten aanzien van natuurwetgeving inzichtelijk gemaakt. Hiermee wordt onderzocht of de mogelijkheden die het nieuwe bestemmingsplan geeft, kunnen worden uitgevoerd zonder overtredingen van de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998.

1.2 NATUURBESCHERMINGSWETGEVING

In Nederland is de bescherming van natuur opgedeeld in soortbescherming middels de Flora- en faunawet en gebiedsbescherming middels de Natuurbeschermingswet 1998.

De Flora- en faunawet beschermt alle inheemse zoogdieren (met uitzondering van huismuis, bruine rat en zwarte rat), vogels, reptielen en amfibieën. Bij de vissen, ongewervelde dieren en planten zijn alleen die soorten beschermd die als zodanig zijn aangewezen. Alle voor deze soorten nadelige handelingen zijn in principe verboden. Voor de meer algemene soorten, welke zijn opgenomen in tabel 1 van de Flora- en faunawet, geldt een vrijstelling in het kader van ruimtelijke ordening. Voor de meer zeldzame en kritische soorten, opgenomen in tabellen 2 en 3, geldt een ontheffingplicht bij overtreding van de wet of dienen afdoende mitigerende maatregelen te worden genomen ter voorkoming van overtreding van deze wet.

Bij de vaststelling van een bestemmingsplan is inzicht vereist in de haalbaarheid van de mogelijkheden welke dit nieuwe bestemmingsplan biedt. Er dient te worden aangetoond dat deze mogelijkheden kunnen worden uitgevoerd zonder overtreding van de wetgeving. Pas bij de aanvraag van een Omgevingsvergunning dient ook te worden aangegeven *hoe* men er voor zorgt dat de wet niet overtreden wordt.

De Natuurbeschermingswet 1998 beschermt Natura2000 gebieden en beschermde natuurmonumenten. Deze gebieden zijn aangewezen aan de hand van de Europese Habitatrichtlijn en de Vogelrichtlijn voor bepaalde daar voorkomende habitattypen, dier- en plantensoorten. Alle plannen, binnen of buiten deze gebieden, welke mogelijk direct of indirect effect hebben op deze gebieden dienen te worden getoetst aan de Natuurbeschermingswet 1998.

1.3 ONDERZOEKSMETHODE

Deze studie bestaat uit een bronnenonderzoek en een habitatscan. Tijdens het bronnenonderzoek zijn verschillende bronnen geraadpleegd om te onderzoeken welke beschermde soorten er in het projectgebied verwacht kunnen worden. De geraadpleegde bronnen zijn o.a.; Nationale Databank Flora en Fauna (NDF), verspreidingsatlassen van de verschillende soortgroepen, eerder in de regio uitgevoerde onderzoeken, in de regio actieve werkgroepen en PGO's, databanken met verspreidingsgegevens en het aanwijzingsbesluit Natura2000 gebieden. Daarnaast zijn alle beschermde natuurgebieden in de directe omgeving van het plangebied in kaart gebracht.

Uit het bronnenonderzoek volgt een lijst met beschermde soorten welke mogelijk in het projectgebied voor kunnen komen. Tijdens de habitatscan is onderzocht of deze soorten ook daadwerkelijk voor kunnen komen in het projectgebied, rekening houdend met het habitat, de habitateisen en de verspreidingsgegevens van de betreffende soorten. Daarnaast kunnen er tijdens het veldbezoek nog soorten aan de lijst worden toegevoegd als het habitat geschikt lijkt voor een bepaalde beschermde soort.

1.4 LEESWIJZER

In hoofdstuk 2 wordt een beschrijving van het plangebied gegeven, met huidige ecologische waarden en de ligging ten opzichte van beschermde natuur.

In hoofdstuk 3 worden de resultaten van het bronnenonderzoek en de habitatscan weergegeven, waarbij de mogelijk aanwezige beschermde soorten worden weergegeven en het mogelijke belang van het projectgebied voor deze soorten.

Hoofdstuk 4 geeft een effectanalyse van de plannen ten aanzien van de natuurwetgeving.

2.1.1. LIGGING TEN OPZICHTE VAN BESCHERMDE NATUUR

Figuur 2. Ecologische Hoofdstructuur nabij het plangebied. Het plangebied bevindt zich in de rode cirkel. De groen gemarkeerde gebieden betreft de Ecologische Hoofdstructuur. Bron: Alterra.

In figuur 2 is de ligging van het plangebied (rood) ten opzichte van beschermde natuurgebieden in de directe omgeving weergegeven. Het plangebied bevindt zich op enkele honderden meters van de meest nabijgelegen ecologische hoofdstructuren. Er bevinden zich geen Nature2000 gebieden binnen een straal van drie kilometer om het plangebied.

2.2. ONTWIKKELINGEN

Hotel de Gouden Leeuw is voornemens het terrein op te waarderen tot hoogwaardige horecagelegenheid. Er zijn enkele ontwikkelingsplannen. In figuur 3 zijn deze ontwikkelingen in kaart weergegeven. Het betreft 4 deelontwikkelingen:

1. Ontwikkeling boerderijcluster ten behoeve van de uitbreiding en opwaardering kinderboerderij;
2. Ontwikkeling wellness centrum;
3. Nieuwbouw magazijn;
4. Uitbreiding hotel de Gouden leeuw.

3.1.1. VAATPLANTEN

Uit het rapport 'Beschermd flora en fauna in Wassenaar en Voorschoten' (Peereboom, 2011) blijkt dat in de omgeving van het plangebied de streng beschermde (tabel 2-3 Ffwet) planten rietorchis, brede orchis en tongvaren voorkomen. Daarnaast komen in de directe omgeving diverse algemene beschermde soorten (tabel 1 Ffwet) voor als de dotterbloem, de zwanenbloem en de brede wespenorchis.

3.1.2. VOGELS

Uit diverse bronnen blijkt dat in de directe omgeving van het plangebied enkele vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten voorkomen. Op landgoed Duivenvoorde zijn broedlocaties bekend van de bosuil, de ransuil, de groene specht, de grote bonte specht en de buizerd. De nesten van deze soorten zijn te allen tijde beschermd. Uit het plangebied zelf zijn geen waarnemingen bekend van broedvogels.

3.1.3. REPTIELEN

Er zijn geen waarnemingen bekend van reptielen in de omgeving van het plangebied.

3.1.4. AMFIBIEËN

In de omgeving van het plangebied komt de streng beschermde rugstreeppad voor (Peereboom, 2011; waarneming.nl). Deze soort komt massaal voor in de duinen van Zuid Holland en de polders van het Groene Hart. Overige streng beschermde amfibieën als de kamsalamander en de heikikker komen binnen een straal van drie kilometer niet voor.

3.1.5. VISSEN

Uit diverse bronnen is het voorkomen bekend van de kleine modderkruiper en de bittervoorn in de directe omgeving van het plangebied (Peereboom, 2011; Van Hooff, 2009). In bijlage 2, figuur 1 wordt de verwachte verspreiding van de bittervoorn weergegeven. In de ruimere omgeving komt tevens de rivierdonderpad voor. Daarnaast mogen de rode lijstsoorten vetje en kroeskarper verwacht worden op basis van de verspreiding in de regio van het plangebied.

3.1.6. ONGEWERVELDEN

De streng beschermde waterslak platte schijfhoren komt voor in de directe omgeving van het plangebied. Op basis van de aanwezige biotoop wordt verwacht dat de soort algemeen verspreid is in de polders tussen Wassenaar en Voorschoten (zie bijlage 2). Uit de NDFF blijkt dat 1 streng beschermde vlindersoort is aangetroffen in of nabij het plangebied. Er zijn echter geen populaties van beschermde vlindersoorten bekend uit de omgeving van het plangebied. De waarneming van een beschermde vlindersoort betreft dan ook waarschijnlijk een migrerend individu van de rouwmantel. Deze soort is zeer zeldzaam, maar heeft enkele malen een sterke opleving laten zien waarbij de soort veelvuldig is waargenomen door het hele land. Er zijn geen overige waarnemingen bekend van beschermde ongewervelden in de omgeving van het plangebied.

3.1.7. ZOOGDIEREN

In en langs het plangebied zijn in 2011 diverse vleermuizen aangetroffen. Dit betrof allen foeragerende individuen van de soorten laatvlieger, gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, watervleermuis en de meervleermuis. Op ruimere afstand van het plangebied (landgoed Duivenvoorde) is een kolonie van de rosse vleermuis bekend. Ook is het voorkomen van de gewone grootoorvleermuis hier bekend. (Waarneming.nl, Peereboom, 2011)

In 2011 is de waterspitsmuis waargenomen op circa 500 meter van het plangebied. De verwachte verspreiding van de waterspitsmuis is weergegeven in bijlage 2, figuur 3.

Naast deze streng beschermde soorten komen ook meerdere licht beschermde soorten (tabel 1 Ffwet) voor in en om het plangebied. Dit betreffen algemene soorten als de rosse woelmuis, de huisspitsmuis, de bosspitsmuis, de bunzing, de wezel, het konijn en de mol.

De bredere watergang langs Rozenburg is ecologisch van hoge kwaliteit. Er is een rijke en gevarieerde oever- en waterbegroeiing aanwezig. Daarnaast zijn diverse vissen aangetroffen, waaronder de beschermde kleine modderkruiper. Hier komt mogelijk ook de waterspitsmuis voor. Binnen de ontwikkellocaties worden deze watergebonden soorten niet verwacht.

3.3. MOGELIJK AANWEZIGE BESCHERMDE FLORA EN FAUNA

In onderstaande tabel zijn de mogelijk aanwezige zwaarder beschermde soorten per ontwikkellocatie en het potentiële belang van het plangebied voor deze soorten aangegeven. Voor de lichter beschermde soorten geldt een algehele vrijstelling in geval van ruimtelijke ontwikkelingen.

Tabel 1. Belang van het plangebied voor mogelijk aanwezige streng beschermde soorten.

Bescherming	Nederlandse naam	Ontwikkellocatie	Functie	Mogelijke Belang
Tabel 3 Ffwet/ HR IV				
<i>Zoogdieren</i>	Gewone dwergvleermuis	1,2	<i>Foerageergebied, Verbindingszone</i>	<i>Gering</i>
	Gewone dwergvleermuis	3,4	<i>Verblijfplaatsen</i>	<i>Groot</i>
	Ruige dwergvleermuis	1,2	<i>Foerageergebied, Verbindingszone</i>	<i>Gering</i>
	Rosse vleermuis	1,2	<i>Foerageergebied</i>	<i>Gering</i>
	Laatvlieger	1,2	<i>Verblijfplaatsen</i>	<i>Groot</i>
	Laatvlieger	3,4	<i>Foerageergebied, Verbindingszone</i>	<i>Redelijk</i>
	Meervleermuis	3,4	<i>Verblijfplaatsen, Verbindingszone</i>	<i>Groot</i>
	Watervleermuis	1,2	<i>Verbindingszone</i>	<i>Gering</i>
	<i>Amfibieën</i>	Rugstreeppad	1,2,3,4	<i>Leefgebied</i>
<i>Vogels</i>	Kerkuil	3	<i>Broedlocatie, verblijfplaats</i>	<i>Groot</i>
	Boerenzwaluw	3	<i>Broedlocatie</i>	<i>Redelijk</i>
<i>Vaatplanten</i>	Tongvaren	3	<i>Leefgebied</i>	<i>Redelijk</i>
	Steenbreekvaren	3	<i>Leefgebied</i>	<i>Redelijk</i>

Het mogelijke belang van het plangebied voor vleermuizen is groot. Met name de stenen bebouwing van het hotel kan van grote waarde zijn als kraamverblijf, winterverblijf, zomerverblijf of paarplaats voor gebouwbewonende vleermuizen als de gewone dwergvleermuis, de laatvlieger of de meervleermuis. Of deze soorten ook daadwerkelijk gebruik maken van het plangebied is niet bekend.

Het mogelijke belang van het plangebied voor de rugstreeppad is redelijk. De soort kan voortplantingswater, overwinterhabitat en leefgebied vinden in de watergangen en in de ontwikkellocaties van het plangebied. Vanwege de hoge verspreidingscapaciteit van deze soort en het voorkomen in de directe omgeving van het plangebied, dient rekening te worden gehouden met het voorkomen van de rugstreeppad in het plangebied.

Het voorkomen van de kerkuil in de omgeving is niet bekend. De bebouwing op ontwikkellocatie 3 is geschikt als verblijfplaats en broedlocatie voor deze soort, evenals voor de boerenzwaluw.

Het voorkomen van beschermde vaatplanten op de daken en in de goten van de loodsen op ontwikkellocatie 3 is niet bekend. Er is vermoedelijk wel geschikt leefgebied voor deze soorten aanwezig.

5. CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN

De volgende streng beschermde soorten komen (mogelijk) voor in het plangebied en kunnen door de plannen negatief worden beïnvloed:

- Gewone dwergvleermuis;
- Laatvlieger;
- Meervleermuis;
- Kerkuil;
- Rugstreppad;
- Steenbreekvaren;
- Tongvaren.

De bovengenoemde vleermuizen kunnen verblijfplaatsen hebben in de bebouwing rond ontwikkellocaties 3 en 4. De kerkuil en de boerenwaluw kunnen vaste rust- of verblijfplaatsen hebben in ontwikkellocatie 3. De rugstreppad kan leefgebied en overwinterbiotoop hebben in alle ontwikkellocaties.

De voorgenomen plannen kunnen worden uitgevoerd zonder overtredingen van de Flora- en faunawet of de Natuurbeschermingswet 1998 te veroorzaken. Er zijn geen functies in het plangebied aanwezig welke niet kunnen worden gemitigeerd.

Ten behoeve van een bestemmingsplanwijziging heeft de initiatiefnemer aangetoond dat de plannen kunnen worden uitgevoerd zonder overtreding van de Flora- en faunawet. Ten behoeve van een Omgevingsvergunning dienen echter enkele zaken nader onderzocht te worden en maatregelen te worden genomen. Deze maatregelen dienen te worden uitgevoerd voorafgaand aan de uitvoer van de plannen:

Rugstreppad:

- De verspreiding van de rugstreppad dient een jaar voorafgaand aan de werkzaamheden, en bij voorkeur zo spoedig mogelijk, in kaart te worden gebracht;
- Afhankelijk van de resultaten van bovenstaande inventarisatie dienen mogelijk aanvullende mitigerende of compenserende maatregelen plaats te vinden;
- Ten tijde van de werkzaamheden dient te worden voorkomen dat de rugstreppad het plangebied betreft.

Vleermuizen

- De functie van het plangebied als winterverblijf, kraamverblijf, zomerverblijf en paarplaats van vleermuizen dient te worden onderzocht voorafgaand aan de voorgenomen ontwikkelingen conform het vigerend vleermuisprotocol 2012¹ (**Let op:** dit onderzoek dient vanwege de lange doorlooptijd minimaal 1 jaar voorafgaand aan de ontwikkeling gestart te worden!);
- Afhankelijk van de resultaten van dit onderzoek dienen mitigerende maatregelen te worden genomen voor vleermuizen; Het onderzoek naar vleermuizen dient uit te wijzen welke functies er gemitigeerd moeten worden. Deze mitigatie kan langere tijd in beslag nemen. Het is dan ook sterk aan te bevelen zo spoedig mogelijk het aanvullend onderzoek in gang te zetten.

Vogels

- Het gebruik van ontwikkellocatie 3 door de kerkuil en boerenwaluwen dient middels een in pandige inspectie te worden onderzocht;
- Werkzaamheden aan groenstructuren dienen buiten het broedseizoen (grootweg van 15 februari tot 15 juli) van vogels plaats te vinden om verstoring van deze broedgevallen te voorkomen. Indien deze werkzaamheden plaatsvinden in de periode februari – september dient voorafgaand een controle van broedgevallen plaats te vinden.

Vaatplanten

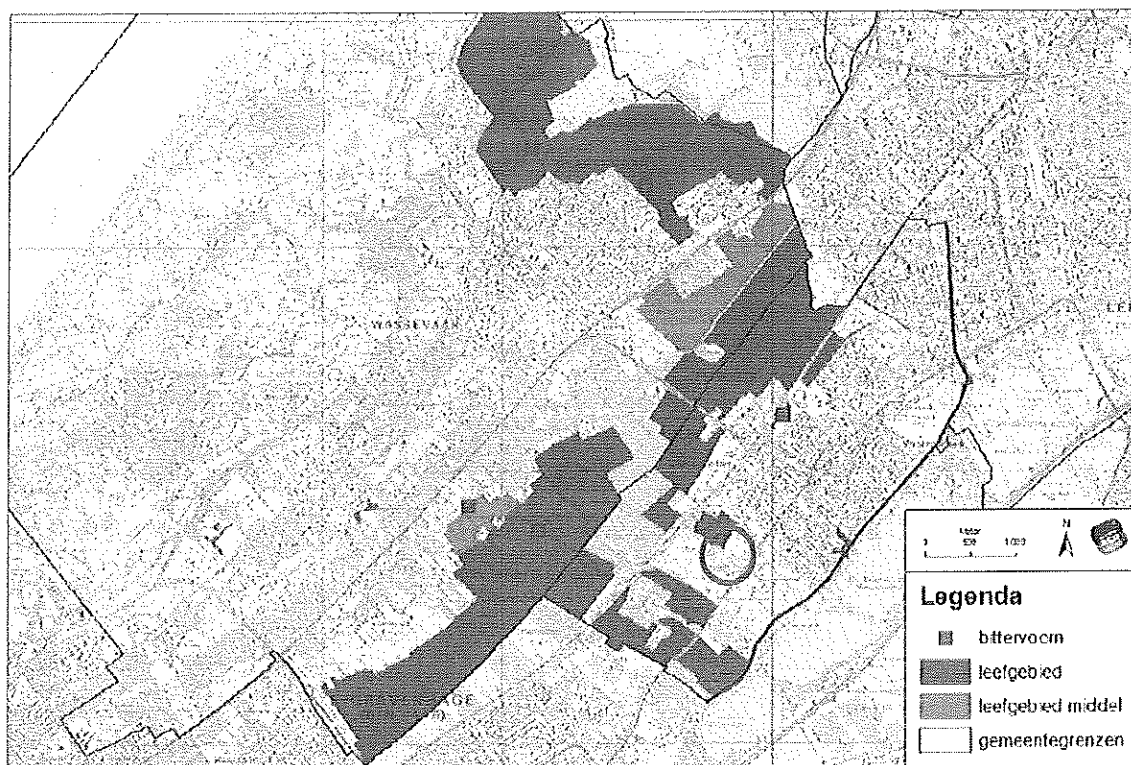
- Inventarisatie naar het voorkomen van steenbreekvaren, tongvaren of overige streng beschermde vaatplanten op de daken van ontwikkellocatie 3;
- Deze inventarisatie dient in de maanden mei – juli plaats te vinden vanwege de bloeiperiode en daarmee de herkenbaarheid van de meeste planten.

¹ Vleermuisvakbureau Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur 2012. Vleermuisprotocol 2012, 24 februari 2012

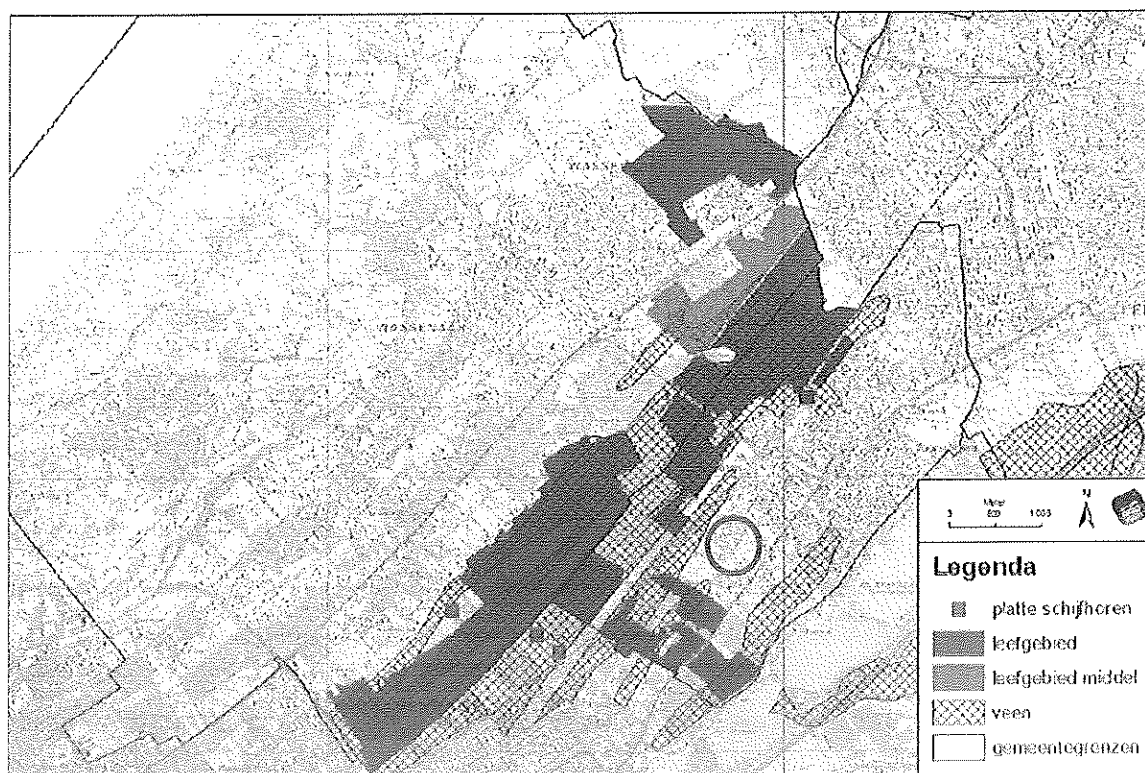
Literatuur

- Bellmann, H. (2007) Vlinders, rupsen en waardplanten, Tirion Uitgevers BV, Baarn
- Boesveld, A., Gmelig Meyling, A., & Van Lente, I. (2009). Inhaalslag Verspreidingsonderzoek. Mollusken van de Europese Habitatrichtlijn. Resultaten van het inventarisatiejaar 2008. Platte schijfhoren *Anisus vorticulus*. Stichting Anemoon.
- Bos, F, M. Bosveld, D. Groenendijk, C.van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting (2006). De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). – Nederlandse Fauna 7. Leiden. Nationaal Historisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij en European Invertebrate Survey – Nederland
- Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk en J.B.M. Thissen, (1992). Atlas van de Nederlandse Zoogdieren, KNNV Uitgeverij, Utrecht
- Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON)(redactie) (2009). De amfibieën en reptielen van Nederland. – Nederlandse Fauna 9. Nationaal Historisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden
- Mennema, J., A.J. Quene-Boterendrood & C.L. Plate (1985). Atlas van de Nederlandse Flora 2, Zeldzame en vrij zeldzame planten, Bohn, Scheltema & Holkema, Utrecht
- Natuurloket (2012). Beknopte eenmalige levering uit NDFF. 11-9-2012
- Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie (2002). De Nederlandse Libellen (Odonata). Nederlandse Fauna 4. Nationaal Historisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij en European Invertebrate Survey – Nederland
- Nie, H.W., 1996, Atlas van de Nederlandse Zoetwatervissen, Media Publishing, Doetinchem
- Peereboom, D. (2011). Beschermde flora en fauna van Wassenaar en Voorschoten. Adviesbureau E.C.o. Logisch, Nieuwerkerk aan den IJssel.
- Rijksen, B., en M. Schillemans (2010). Gedragscode Flora- en faunawet gemeente Nieuwkoop. Tauw B.V., Capelle aan den IJssel.
- SOVON Vogelonderzoek Nederland (2002). Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000.- Nederlandse Fauna 5. Nationaal Historisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij en European Invertebrate Survey – Nederland
- Van Hooff, A.J.A. (2009). Natuurtoets Duivenvoorde te Voorschoten. Tauw B.V., Amsterdam.
- www.limnodata.nl (11-9-2012)
- www.telmee.nl (11-9-2012)
- www.waarneming.nl (11-9-2012)
- www.provinciaalgreoregister.nl (11-9-2012)

Bijlage 2. Verspreiding beschermde soorten

Figuur 1, verwachte verspreiding bittervoorn. De rode stippen geven waarnemingen van deze soort aan, de rode cirkel geeft het plangebied aan.

Figuur 2, verwachte verspreiding platte schijfhoren. De verwachting is dat de soort in het veengebied algemeen voorkomt. De rode stippen geven waarnemingen van deze soort aan, de rode cirkel geeft het plangebied aan.

**Bijlage 6 Nota van beantwoording
vooroverlegreacties**

Provincie Zuid Holland	
Het Beeldkwaliteitsparagraaf De Gouden leeuw bestaat vooral uit onderdelen die afkomstig zijn uit het beeldkwaliteitsplan Duivenvoorde corridor 2011. Dit document is ook de basis voor het gebiedsprofiel Duin Horst Weide dat op dit moment wordt opgesteld. De conclusie is daarom ook dat dit redelijk in lijn ligt met elkaar. De Beeldkwaliteitsparagraaf De Gouden leeuw biedt voldoende houvast om te sturen op ruimtelijke kwaliteit. Tot slot is er wel zorg over de verdere planvorming. Het heeft de voorkeur om een ruimtelijk plan voor deze ontwikkeling gelijktijdig met de wijziging van het bestemmingsplan te maken. (Want het is bijvoorbeeld al de vraag of de gekozen locaties voor de wellness en het boerderijcluster de meest logische keuzes zijn. Uit een locatiestudie als onderdeel van een ruimtelijke plan zou wellicht een andere locatie naar voren kunnen komen.	Het gebiedsprofiel is nog niet vastgesteld en heeft daarmee nog geen status. Daarnaast heeft het huidige concept nog niet de kwaliteit om te kunnen gebruiken bij het opstellen van dit bestemmingsplan. Wel gebruiken we enkele onderdelen uit de reactie van de provincie om de toekomstvisie voor dit gebied verder te concretiseren en de aan te scherpen. Desondanks zijn we blij te vernemen dat de provincie zich kan vinden in de beeldkwaliteitsparagraaf. Wij begrijpen de wens om het bestemmingsplan tegelijk op te laten lopen met een concreet bouwplan. Het doel van het bestemmingsplan is echter o.a. om de initiatiefnemer ontwikkelingsruimte te bieden voor de lange termijn (om de onsamenhangende uitbreidingen tegen te gaan). Hiermee nemen wij als gemeente het initiatief om een integrale visie te maken voor deze locatie en deze te vertalen naar kaders voor de ontwikkeling. Natuurlijk gaat dat zoveel mogelijk in goed overleg met de eigenaar. De verwachting is dat de uitbreidingsmogelijkheden gefaseerd uitgevoerd worden om het bedrijf gedurende de werkzaamheden te laten functioneren. Naar aanleiding van een zienswijze van omwonenden is de locatie van het boerderijcluster heroverwogen. Geconcludeerd is dat door een verplaatsing van het cluster, het cluster nog beter in overeenstemming gebracht kan worden met het bestaande beleid.

Reactienota Zienswijzen Voorontwerp-bestemmingsplan De Gouden Leeuw e.o.

Nr.	Adres
1.	Swagermanweg 1, 3, 5, 7, 9
2.	Veurseweg 175
3.	Veurseweg 222
4.	Centrum Ondernemers Voorschoten (COV)

Onderwerp zienswijze	Reactie
1. Swagermanweg 1, 3, 5, 7, 9 Alle opmerkingen hebben betrekking op het boerderijcluster. Er wordt veel waarde gehecht aan de openheid van die delen van het plangebied die nog niet bebouwd zijn. Het boerderijcluster levert extra druk op bebouwingsinitiatieven in het open buitengebied. Nut en noodzaak van het boerderijcluster is onvoldoende gemotiveerd. Het heeft bedrijfsmatig geen relatie met de Gouden Leeuw wat verandering van het gebruik in de toekomst in de hand werkt. Er wordt gewezen op de eerdere bezwaren tegen de bouw van een paardenstal op het aangrenzende perceel <u>Locatie</u> De nu aangegeven locatie ligt midden in een	<i>Openheid</i> De gemeente streeft naar landschappelijke openheid door het verwijderen van de bebouwing in het verrommelde agrarisch gebied achter de Gouden Leeuw (ongeveer 725 m²) als voorwaarde te stellen aan de bouw van het boerderijcluster. Met name bebouwing in de westelijke hoek van het plangebied blokkeert het vrije zicht naar de rest van het buitengebied. Daarnaast is in het bestemmingsplan omschreven dat bij de herinrichting van het agrarische gebied, het open landschap, bestaande bomenrijen en oorspronkelijke kavellijnen gerespecteerd dienen te worden en waar mogelijk worden versterkt. De te verwijderen bebouwing wordt in oppervlak geclusterd in het boerderijcluster, waardoor in zijn geheel meer openheid ontstaat in het agrarische gebied achter hotel/restaurant de Gouden Leeuw. <i>Nut en noodzaak</i> Naast dat het boerderijcluster dient ter compensatie van de te verwijderen bebouwing in het agrarische gebied, moet het boerderijcluster dienst gaan doen als toeristisch informatie- en opstappunt. Hiermee wil het Van der Valk concern zich onderscheiden ten opzichte van andere hotels in de regio. In combinatie met kleinschalige vormen van horeca en detailhandel sluit deze functie dus goed aan op de bedrijfsvoering van het Van der Valk concern. <i>Locatie</i> We zijn het met u eens dat de locatie van het boerderijcluster meer in overeenstemming met het beleid voor het gebied kan worden gebracht. Naar aanleiding van uw zienswijze hebben we dan ook besloten het

Er wordt verzocht beter te handhaven op geluidsoverlast n.a.v. in pandige muziek in het hotel/restaurant.	
3. Veurseweg 222 1. Aan de westzijde van het bestemmingsplan gebied (nabij Park Rosenberg) zijn een tweetal agrarisch percelen niet opgenomen in het plangebied. Kunt u aangeven of deze gebieden dezelfde bestemming behouden. 2. Is onderzocht om de activiteiten in de meest westelijke bedrijfspanden (met bestemming sloop en nieuwbouw) op een andere (mogelijk bestaande) bedrijfslocatie in Voorschoten onder te brengen en zo meer agrarisch gebied langs het Laantje van Wissen te behouden. Tevens kan dit gebied als compensatie dienen voor het verlies aan agrarisch gebied door de mogelijke bouw van het Wellness centrum. 3. Wat is de toename van het verkeer tussen de huizen Veurseweg 214 en 216 bij mogelijke bouw van het Wellness centrum. In dit voorontwerp wordt alleen gesproken over een 1,5% toename aan verkeer op de Veurseweg en een uitbreiding van 244 naar 421 parkeerplaatsen voor alle voorzieningen van de Gouden Leeuw. 4. Kunt u de oppervlakte keuze van maximaal 600 m2 voor Wellness voorziening toelichten. 5. Kunt u de oppervlakte keuze voor maximaal 825 m2 voor Boerderij cluster toelichten. 6. Welke garanties zijn er in het definitieve bestemmingsplan dat laden en lossen voor bedrijfsruimtes in pandig plaats vindt. 7. Op welke manier wordt geborgd dat het bestaande bestemmingsplan Veurseweg 214 e.o. wordt overgenomen in het	1. Deze percelen vallen buiten het bestemmingsplan De Gouden Leeuw en omgeving en behouden daarmee inderdaad hun huidige bestemming. 2. De gemeente heeft inderdaad overleg gehad met de firma Van der Valk over de eventuele mogelijkheden voor verplaatsing van de bedrijfsactiviteiten naar een andere locatie in Voorschoten. Specifiek is het bedrijventerrein in de Dobbewijk bekeken. Helaas was de conclusie van de firma Van der Valk dat de beschikbare (bedrijfs)ruimte niet geschikt was voor hun bedrijfsvoering. Wel zal een deel van de activiteiten op den duur verplaatsen naar de bedrijfsruimten op de Rouwkooplaan. 3. De verwachting is dat deze toename nihil is. Wellness zal namelijk vooral gebruikt worden door bezoekers aan het hotel, die er toch al zijn. De bezoekers aan het Wellnesscentrum zullen vanaf de verkeerslichten bij de Veurseweg het complex betreden. Ook het verlaten van het Wellnesscentrum zal via de hoofdentree plaatsvinden. Gezien het eenrichtingsverkeer tussen de huizen Veurseweg 214 en 216 is het überhaupt niet mogelijk om het Wellnesscentrum op een andere wijze te verlaten. 4. De functie Wellness is een aanvulling op en versterking van het hotel. Het gekozen oppervlak is dusdanig klein dat het met name gaat om een ondersteunende functie. Daarnaast heeft de gemeente de contouren waarbinnen de Wellness gerealiseerd mag worden zodanig begrenst, dat het Wellnesscentrum niet verder het buitengebied in kan steken dan dat bij de bedrijfsbestemming het geval is. Tenslotte geeft de initiatiefnemer aan, aan dit oppervlak bedrijfsmatig gezien voldoende te hebben. 5. Het boerderijcluster bevat een samenvoeging van functies die allen gericht zijn op de beleving van de landelijke omgeving. Het boerderijcluster komt daarnaast in de plaats van bestaande gebouwen binnen de agrarische bestemming die eerst gesloopt moeten worden, zo'n 725 m2 in totaal. Ten opzichte van het te verwijderen oppervlak staan we een kleine toename in bebouwing toe om voldoende ruimte te bieden om het boerderijcluster als toeristisch Informatie- en

detailhandel hier toegestaan wordt. Het verkopen van streekgebonden producten is te ruim geformuleerd en het oppervlak van 150 m2 is te groot voor dit doel en werkt anders dan het bedoelde gebruik in de hand.	boerderijgerichte producten kunnen ook toerisme gerelateerde producten verkocht worden als onderdeel van het toeristisch informatie- en opstappunt. Te denken valt aan verkoop van informatieboekjes en kaarten met fiets- en wandelroutes van het buitengebied. Daarmee past deze specifieke vorm van detailhandel juist heel goed op deze specifieke plek en past zo'n winkel niet in het centrum van Voorschoten. Om verkeerd gebruik te voorkomen is het gewenste gebruik zowel in de regels als in de toelichting verder gespecificeerd. Zie nota van wijzigingen.

Nota van wijzigingen/opmerkingen Bestemmingsplan De Gouden Leeuw

Aanpassingen t.o.v. het voorontwerp bestemmingsplan

Datum: 3 februari 2014

Naar aanleiding van Inspraak

Pagina	Wijziging
Toelichting	
Pagina 36, hoofdstuk 3.4	Beeldkwaliteitsparagraaf uitgebreid
Pagina 43, hoofdstuk 4.2.3	Aan "Deze functies...streekgebonden hooiberg" is toegevoegd: "en kleinschalige detailhandel. In de detailhandelsruimte worden typische boerderij producten verkocht. Te denken valt aan eieren van de kippen en fruit van de fruitbomen. Ook kan in de detailhandelsruimte aan toerisme gerelateerde zaken verkocht worden. Te denken valt aan informatiegidsen en kaarten met wandel- en fietspaden in het buitengebied."
Pagina 65, 5.12.3 Plangebied	Derde alinea derde regel: "grenzen" is vervangen voor "grens van 500 m2". Derde alinea laatste regel: Gehele regel is vervangen voor "Per aanvraag om omgevingsvergunning met een toevoeging van verharding boven 500 m2, zal in overleg met de waterbeheerder bepaald worden hoe gecompenseerd moet worden. Ook halfverharding telt mee bij het bepalen of een omgevingsvergunning een toevoeging van meer dan 500 m2 bevat."
Regels	
Pagina 14, 3.1	Toegevoegd: j. waterhuishoudkundige voorzieningen Toegevoegd k: uitloopgebied voor de dieren die gehouden worden in de dierenverblijven onder de bestemming

Ambtelijke wijzigingen

Pagina	Wijziging
Toelichting	
Pagina 17, 2.3.2	Toegevoegd: <i><u>Algemene regels ter zake van bestemmingsplannen</u></i> In de verordening ruimte is opgenomen dat wanneer een bestemmingsplan ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk maakt, aandacht besteed moet worden aan regionale afstemming, de ladder voor duurzame verstedelijking, ruimtelijke kwaliteit en beeldkwaliteit. <i><u>Regionale afstemming</u></i> Door de sterk gegroeide regionale infrastructuur is hotel/restaurant De Gouden Leeuw, de eerste van alle Van der Valk hotels/restaurants, relatief gezien geïsoleerd geraakt. Om het bedrijf toekomstbestendig te maken heeft het bedrijf Van der Valk verzocht om uitbreidingsmogelijkheden. De aanpassing van het bestemmingsplan voldoet dus aan een concrete behoefte. Deze behoefte is afgestemd met de regio en akkoord bevonden. <i><u>Ladder voor duurzame verstedelijking</u></i> De ontwikkeling is gericht op de toekomst van een specifiek bedrijf binnen Voorschoten. Dit bedrijf is gelegen buiten het bestaand stads- en dorpsgebied 2010 maar sluit hier wel direct op aan. Onderzocht is of de bedrijfsfunctie verplaatst kon worden naar het bestaand stads- en dorpsgebied 2010 maar dat bleek om praktische redenen niet haalbaar. De overige ontwikkelingsmogelijkheden van het plan komen voornamelijk in de plaats van bestaande bebouwing en komen met het recreatieve karakter juist in dit grensgebied goed tot zijn recht. <i><u>Ruimtelijke Kwaliteit en beeldkwaliteitsparagraaf</u></i> Ter borging van de ruimtelijke kwaliteit is in dit bestemmingsplan een beeldkwaliteitsparagraaf opgenomen. Deze is met de provincie afgestemd en akkoord bevonden.

Pagina 21, 7.1	Een bestaande fietsenstalling voor huurfietsen en personeel wordt toegevoegd, dit door middel van een aanduiding op het bestemmingsvlak.
Pagina 21, 7.1	Toegevoegd wordt dat nutsvoorzieningen zijn toegestaan.
Pagina 21, 7.2.1	Er wordt een regel opgenomen ten behoeve van de ligging van het hoofdgebouw.
Pagina 21, 7.2.1	Er wordt een regel opgenomen ten aanzien van de ontsluiting van het hoofdgebouw op de Veurseweg.
Pagina 21, 7.2.1	Er wordt een regel opgenomen ten aanzien van de hoogte van de fietsenstalling
Pagina 22, 7.2	Er is een lid 7.2.4 toegevoegd waarin regels zijn opgenomen ten aanzien van vlaggenmasten en reclameuitingen.
Pagina 22, 7.2.2	Toegevoegd wordt dat lichtmasten tot een hoogte van 6 meter zijn toegestaan.
Pagina 32, 12.2	Geel stukje tekst in laatste regel verwijderd. Genoemde bijlagen zijn toegevoegd.
Verbeelding	
Bestemming Horeca	Een aanduiding voor een fietsenstalling is toegevoegd.
Bestemming Horeca	Een aanduiding voor de ligging van het hoofdgebouw is toegevoegd.
Bestemming Horeca	Het bouwvlak is op een aantal punten aangepast zodat de bestaande bebouwing binnen het bouwvlak geprojecteerd is.
Bestemming Horeca	Een aanduiding voor het plaatsen van een reclameuiting is toegevoegd

De Gouden Leeuw e.o.

Inhoudsopgave

Regels	3
Hoofdstuk 1 Inleidende regels	4
Artikel 1 Begrippen	4
Artikel 2 Wijze van meten	13
Hoofdstuk 2 Bestemmingsregels	14
Artikel 3 Agrarisch met waarden - Open gebied	14
Artikel 4 Bedrijf	16
Artikel 5 Cultuur en ontspanning	19
Artikel 6 Gemengd	20
Artikel 7 Horeca	22
Artikel 8 Tuin	25
Artikel 9 Water	26
Artikel 10 Wonen	27
Artikel 11 Waarde - Archeologie 5	31
Artikel 12 Waarde - Beschermd stads- en dorpsgezicht	34
Artikel 13 Waterstaat - Waterkering	37
Hoofdstuk 3 Algemene regels	38
Artikel 14 Antidubbelregel	38
Artikel 15 Algemene bouwregels	39
Artikel 16 Algemene afwijkingsregels	40
Artikel 17 Algemene wijzigingsregels	41
Hoofdstuk 4 Overgangs- en slotregels	42
Artikel 18 Overgangsrecht	42
Artikel 19 Slotregel	44

Regels

Hoofdstuk 1 Inleidende regels

Artikel 1 Begrippen

1.1 plan:

het bestemmingsplan De Gouden Leeuw e.o. van de gemeente Voorschoten;

1.2 bestemmingsplan:

de geometrisch bepaalde planobjecten als vervat in het GML-bestand NL.IMRO.0626.2014DeGoudenleeuw-BP20 met de bijbehorende regels;

1.3 aan- of uitbouw:

een gebouw dat als afzonderlijke ruimte aan een woning is aangebouwd en daarmee in directe verbinding staat, welk gebouw in architectonisch opzicht ondergeschikt is aan en onderscheiden kan worden van de woning, functionele ondergeschiktheid aan de woning is niet vereist;

1.4 aanduiding:

een geometrisch bepaald vlak of figuur, waarmee gronden zijn aangeduid, waar, ingevolge de regels, regels worden gesteld ten aanzien van het gebruik en/of het bebouwen van deze gronden;

1.5 aanduidingsgrens:

de grens van een aanduiding indien het een vlak betreft;

1.6 aan huis verbonden beroep:

het beroepsmatig uitoefenen van activiteiten op administratief, juridisch, medisch, therapeutisch, educatief, kunstzinnig, ontwerptechnisch, maatschappelijk en daarmee gelijk te stellen gebied, voor zover in deze regels nader bepaald, in de woning en de daarbij behorende bouwwerken, met behoud, in overwegende mate, van de woonfunctie;

1.7 aan huis verbonden bedrijf:

het bedrijfsmatig uitoefenen van bedrijfsactiviteiten, voor zover in deze regels nader bepaald, in de woning en de daarbij behorende bouwwerken, met behoud, in overwegende mate, van de woonfunctie;

1.8 achtergevel:

de van de weg afgekeerde of aan de achterzijde van een gebouw gelegen gevel; indien het een gebouw betreft met meerdere zodanige gevels, dan gelden al deze gevels als achtergevel;

1.9 agrarisch bedrijf:

een bedrijf dat gericht is op het voortbrengen van producten door middel van het telen van gewassen en/of het houden van dieren (met uitzondering van de intensieve veehouderij);

1.10 archeologische waarde:

vindplaats of vondst met een oudheidkundige waarde, met name archeologische relictten in hun oorspronkelijke ruimtelijke context;

1.11 bebouwing:

één of meer gebouwen en/of bouwwerken geen gebouwen zijnde;

1.12 bebouwingspercentage:

het percentage van de oppervlakte van een bouwvlak, dat mag worden bebouwd;

1.13 bedrijf:

elke onderneming of gedeelte van een onderneming, welke een organisatorisch zelfstandige eenheid vormt en als zodanig gericht is op de productie of de afzet van goederen of de verlening van diensten; organisatorisch zelfstandige eenheden als hier bedoeld, welke door of vanwege de overheid worden geleid, worden voor de toepassing van deze regels eveneens als bedrijf aangemerkt;

1.14 bedrijfsgebouw:

een gebouw dat noodzakelijk is voor de uitoefening van ter plaatse toegestane (bedrijfs-)activiteiten, hieronder wordt geen bedrijfs- of dienstwoning verstaan;

1.15 bedrijfs- of dienstwoning:

een woning in of bij een gebouw of op een terrein, die slechts is bedoeld voor de huisvesting van (het huishouden van) een persoon wiens huisvesting daar, gelet op de bestemming van de grond ter plaatse van het gebouw of het terrein, noodzakelijk moet worden geacht;

1.16 bedrijfsmatige activiteiten:

bedrijfsmatige activiteiten - geen dienstverlening zijnde - en ambachtelijke verzorgende bedrijvigheden, geheel of overwegend door middel van handwerk;

1.17 begane grond(laag):

de eerste op, of nagenoeg op, het maaiveld gelegen bouwlaag van een gebouw, niet zijnde onderbouw;

1.18 bestaand:

- a. bestaande maten en bouwwerken: bestaand ten tijde van de terinzagelegging van het bestemmingsplan als ontwerp, dan wel toe te staan krachtens een voor dat tijdstip aangevraagde vergunning;
- b. bestaand gebruik: bestaand ten tijde van het in werking treden van het bestemmingsplan;

1.19 bestemmingsgrens:

de grens van een bestemmingsvlak;

1.20 bestemmingsvlak:

een geometrisch bepaald vlak met eenzelfde bestemming;

1.21 bijbehorend bouwwerk:

uitbreiding van een hoofdgebouw dan wel functioneel met een zich op hetzelfde perceel bevindend hoofdgebouw verbonden, daar al dan niet tegen aangebouwd gebouw, of ander bouwwerk, met een dak;

1.22 bouwen:

het plaatsen, het geheel of gedeeltelijk oprichten, vernieuwen of veranderen en het vergroten van een bouwwerk, alsmede het geheel of gedeeltelijk oprichten, vernieuwen of veranderen van een standplaats;

1.23 bouwgrens:

de grens van een bouwvlak;

1.24 bouwlaag:

een doorlopend gedeelte van een gebouw, dat door op gelijke of nagenoeg gelijke hoogte liggende vloeren of balklagen is begrensd, met inbegrip van de begane grond en met uitsluiting van onderbouw en zolder;

1.25 bouwvlak:

een geometrisch bepaald vlak, waarmee gronden zijn aangeduid, waar ingevolge de regels, bepaalde gebouwen en bouwwerken geen gebouwen zijnde zijn toegelaten;

1.26 bouwwerk:

elke constructie van enige omvang van hout, steen, metaal of ander materiaal, die hetzij direct hetzij indirect, met de grond is verbonden, hetzij direct of indirect steun vindt in of op de grond;

1.27 cultuurhistorische waarden:

de aan een bouwwerk of een gebied toegekende waarden, gekenmerkt door het beeld dat is ontstaan door het gebruik dat de mens in de loop van de geschiedenis heeft gemaakt van dat bouwwerk of dat gebied;

1.28 dak:

iedere bovenbeëindiging van een gebouw;

1.29 detailhandel:

het bedrijfsmatig te koop aanbieden, waaronder begrepen de uitstalling ten verkoop, het verkopen en leveren van goederen die worden aangeschaft voor gebruik, verbruik of aanwending overwegend anders dan in de uitoefening van een beroeps- of bedrijfsactiviteit;

1.30 dienstverlenend bedrijf:

inrichting ten behoeve van het bedrijfsmatig verlenen van diensten, op commerciële dan wel niet commerciële basis, waaronder mede begrepen publiekgerichte dienstverlening op administratief, medisch, juridisch, therapeutisch of cosmetisch gebied;

1.31 dierenverblijf:

een al dan niet overdekte ruimte waarbinnen dieren worden gehouden;

1.32 erf:

al dan niet bebouwd(e) perceel, of een gedeelte daarvan, dat direct is gelegen bij een hoofdgebouw en dat in feitelijk opzicht is ingericht ten dienste van het gebruik van dat gebouw, en de bestemming deze die inrichting niet verbied(t)en;

1.33 erker:

een uitbouw van de gevel van het hoofdgebouw, uitsluitend op de begane grond;

1.34 gebouw:

elk bouwwerk, dat een voor mensen toegankelijke, overdekte, geheel of gedeeltelijk met wanden omsloten ruimte vormt;

1.35 groen vormgegeven parkeerterrein:

parkeerterrein dat groen is vormgegeven en louter wordt vrijgegeven op piekmomenten (overflow locatie). De inrichting ervan gebeurt door middel van grastegels, beplanting en bomen en is gevrijwaard van asfalt.

1.36 hoofdgebouw:

een gebouw, dat op een bouwperceel door zijn constructie of afmetingen dan wel gelet op de bestemming als belangrijkste gebouw valt aan te merken;

1.37 horeca:

een bedrijf of instelling waar bedrijfsmatig dranken en/of etenswaren voor gebruik ter plaatse worden verstrekt en/of waarin bedrijfsmatig logies wordt verstrekt.

De volgende categorieën worden onderscheiden:

- I. Lichte Horeca: deze bedrijven zijn in beginsel alleen overdag en 's avonds geopend. De bedrijven zijn met name gericht op de verstrekking van etenswaren en/ of maaltijden. Door hun aard, omvang e.d. veroorzaken de horecabedrijven in deze categorie slechts in relatief beperkte mate hinder voor omwonenden. Binnen categorie I worden 4 subcategorieën onderscheiden:
 - a. Detailhandel-ondersteunende horeca: broodjeszaken, croissanteries, koffiebars, lunchrooms, ijssalons en tearooms;
 - b. Overige aan de detailhandelfunctie verwante horeca: automatieken, cafetaria's, snackbars en grand-café's;
 - c. Overige lichte horeca zonder of met slechts beperkte verkeersaantrekkende werking: bistro's, restaurants zonder bezorg- en/of afhaalservice en hotels met maximaal 15 kamers;
 - d. Overige lichte horeca met een relatief grote verkeersaantrekkende werking: horecabedrijven in categorie a, b en c met een bedrijfsvloeroppervlak van maximaal 250 m², restaurants met bezorg- en/ of afhaalservice, drive-in restaurants en hotels met meer dan 15 kamers.
- II. Middelsware horeca: deze bedrijven zijn normaal gesproken tenminste de gehele avond en delen van de nacht geopend en kunnen ten gevolge daarvan aanzienlijke hinder voor omwonenden veroorzaken.

- Tot deze categorie horecabedrijven behoren: bars, bierhuizen, café's, proeflokalen, shoarma- en/of grillrooms, biljartcentra, bowlingcentra en daarmee naar aard, omvang en dergelijke gelijk te stellen horecabedrijven, bedrijven gericht op zalenverhuur (zonder regulier gebruik ten behoeve van feesten en muziek- en/ of dansevenementen);
- III. Zware horeca: bedrijven in deze categorie zijn voor een goed functioneren ook 's nachts geopend. Zij trekken grote aantallen bezoekers waardoor de exploitatie van dergelijke bedrijven ernstige hinder voor omwonenden maar ook voor de bredere omgeving met zich mee kan brengen. Binnen categorie III worden de volgende subcategorieën onderscheiden:
- a. Reguliere zware horeca: dancings, discotheken en nachtclubs;
 - b. Zeer zware horeca: horecabedrijven, genoemd onder categorie a, met een bedrijfsvloeroppervlak van meer dan 250 m²; parycentra en overige bedrijven, gericht op zalenverhuur (met regulier gebruik ten behoeve van feesten en muziek en/ of dansevenementen);

1.38 kantoor:

voorzieningen gericht op het verlenen van diensten op administratief, financieel, architectonisch, juridisch of een daarmee naar aard gelijk te stellen gebied, waarbij het publiek niet of slechts inondergeschikte mate rechtstreeks te woord wordt gestaan en geholpen;

1.39 kleinschalige bedrijfsmatige activiteit:

de in de bij de planregels behorende 'staat van bedrijven' (bedrijvenlijst ontleend aan de brochure Bedrijven en Milieuzonering VNG) genoemde bedrijvigheid, dan wel naar de aard en de invloed op de omgeving daarmee gelijk te stellen bedrijvigheid, die door zijn beperkte omvang in of bij een woonhuis met behoud van de woonfunctie kan worden uitgeoefend;

1.40 kunstobject:

een bouwwerk, geen gebouw zijnde, of onderdelen van bouwwerken die worden aangemerkt als uitingen van één der beeldende kunsten;

1.41 landschappelijke waarde:

de aan een gebied toegekende waarden in verband met de waarneembare verschijningsvorm van dat gebied;

1.42 lichte bedrijvigheid:

het op ambachtelijke, niet machinale, wijze vervaardigen, herstellen, onderhouden of bewerken van producten en/of diensten voor zover deze qua uitstraling en hinder inpasbaar zijn in de woonomgeving, zoals een instrumentenatelier, poppenatelier, kledingatelier, kunstschildersatelier, reparatiebedrijf voor kleine huishoudelijke apparatuur, boekenrestauratiebedrijf, fotoatelier, sieradenatelier, fysiotherapeut;

1.43 luifel:

een uitstekend afdak aan een gebouw;

1.44 nutsvoorziening:

voorziening ten behoeve van het openbaar nut, zoals ten behoeve van de levering van elektriciteit, gas, drinkwater en telecommunicatiediensten, alsmede ten behoeve van riolering en afvalinzameling;

1.45 overkapping:

een constructie die maximaal drie wanden heeft waarvan er maximaal twee tot de constructie behoren;

1.46 peil:

- a. voor een gebouw waarvan de hoofdtoegang direct aan een weg grenst: de hoogte van die weg ter plaatse van die hoofdtoegang;
- b. indien in of op het water wordt gebouwd: het Nieuw Amsterdam Peil;
- c. in andere gevallen: de gemiddelde hoogte van het aansluitende afgewerkte terrein;

1.47 recreatief medegebruik:

een recreatief gebruik van gronden dat ondergeschikt is aan de functie van de bestemming waarbinnen dit recreatieve gebruik is toegestaan;

1.48 staat van bedrijfsactiviteiten:

de staat van bedrijfstypen behorende bij dit plan;

1.49 travee:

een parcelleringseenheid of een duidelijk te onderscheiden bouwdeel;

1.50 tuin:

Gedeelte van het erf dat geheel of gedeeltelijk is ingericht met gazons, planten en/of bomen.

1.51 verblijfsgebied:

gedeelte van de openbare ruimte dat hoofdzakelijk is bestemd en is ingericht voor langzaam verkeer, doch in ondergeschikte mate tevens fungerend als erftoegangsweg.

1.52 voorgevel

de naar de weg gekeerde of aan de voorzijde van een gebouw gelegen gevel; indien het een gebouw betreft met meerdere zodanige gevels, dan gelden al deze gevels als voorgevel;

1.53 voorgevelrooilijn:

de voorgevelrooilijn is:

1. langs een wegzijde met een regelmatige of nagenoeg regelmatige ligging van de voorgevels van de aanwezige bebouwing;
2. de evenwijdig aan de as van de weg gelegen lijn, welke, zoveel mogelijk aansluitend aan de ligging van de voorgevels van de aanwezige bebouwing, een zoveel mogelijk gelijkmatig beloop van de rooilijn overeenkomstig de richting van de weg geeft;
3. langs een wegzijde waarlangs geen bebouwing als onder a bedoeld aanwezig is en waarlangs mag worden gebouwd: bij een wegbreedte van ten minste 10 m, de lijn gelegen op 15 m uit de as van de weg; bij een wegbreedte van minder dan 10 m, de lijn gelegen op 10 m uit de as van de weg.
4. in geval van een zijgevel die naar de weg of het openbaar groen is gekeerd: de evenwijdig aan de as van de weg of het openbaar groen gelegen lijn, welke, zoveel mogelijk aansluitend aan de ligging van de voorgevels van de aanwezige bebouwing die (nagenoeg) in het verlengde van de betreffende zijgevel zijn gelegen, een zoveel mogelijk gelijkmatig beloop van de rooilijn overeenkomstig de richting van de weg geeft.

1.54 waterhuishoudkundige voorzieningen:

voorzieningen die nodig zijn ten behoeve van een goede water aan- en/of afvoer, waterberging en waterkwaliteit;

1.55 wellness:

het bedrijfsmatig exploiteren van gebouwen met bijbehorende voorzieningen, waarbij de mogelijkheid wordt geboden om zowel actief als passief te werken aan de gezondheid en het welzijn van de mens. Onder bijbehorende voorzieningen wordt in ieder geval begrepen de detailhandel in wellnessgerelateerde producten;

1.56 wonen:

het houden van verblijf, het huren en tevens (laten) bewonen van kamers of het gehuisvest zijn in een huis/woning, evenwel met uitzondering van woonvormen met een maatschappelijk karakter met intensieve begeleiding.

1.57 woning:

een (gedeelte van een) gebouw, dat dient voor de huisvesting van één huishouden;

Artikel 2 Wijze van meten

Bij de toepassing van deze regels wordt als volgt gemeten:

2.1 de dakhelling:

langs het dakvlak ten opzichte van het horizontale vlak;

2.2 de goothoogte van een bouwwerk:

vanaf het peil tot aan de bovenkant van de goot, dan wel de druiplijn, het boeibord, of een daarmee gelijk te stellen constructiedeel;

2.3 de inhoud van een bouwwerk:

tussen de onderzijde van de begane grondvloer, de buitenzijde van de gevels (en/of het hart van de scheidingsmuren) en de buitenzijde van daken en dakkapellen;

2.4 de bouwhoogte van een bouwwerk:

vanaf het peil tot aan het hoogste punt van een gebouw of van een bouwwerk, geen gebouw zijnde, met uitzondering van ondergeschikte bouwonderdelen, zoals schoorstenen, antennes en naar de aard daarmee gelijk te stellen bouwonderdelen;

2.5 de oppervlakte van een bouwwerk:

tussen de buitenwerkse gevelvlakken en/of het hart van de scheidingsmuren, neerwaarts geprojecteerd op het gemiddelde niveau van het afgewerkte bouwterrein ter plaatse van het bouwwerk;

2.6 ondergeschikte bouwdelen

Bij de toepassing van het bepaalde over het bouwen binnen bouwvlakken of bestemmingsplan vlakken worden ondergeschikte bouwdelen als plinten, pilasters, kozijnen, gevelversieringen, ventilatiekanalen, schoorstenen, gevel- en kroonlijsten en overstekende daken buiten beschouwing gelaten, mits de bouw- c. q. bestemmingsgrens met niet meer dan 1 meter wordt overschreden.

Hoofdstuk 2 Bestemmingsregels

Artikel 3 Agrarisch met waarden - Open gebied

3.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Agrarisch met waarden - Open gebied' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

- a. de bedrijfsuitoefening van grondgebonden agrarische bedrijven;
- b. de bedrijfsuitoefening van niet-grondgebonden agrarische bedrijven voor zover deze voorkomen op het tijdstip waarop het plan wordt vastgesteld;
- c. de instandhouding en ontwikkeling van ter plaatse voorkomende dan wel aan deze gronden eigen landschapswaarden, waarbij de openheid van het landschap de primaire kenmerkende waarde daarvan is;
- d. extensief recreatief medegebruik, indien en voor zover de sub c. bedoelde waarden daardoor niet onevenredig (kunnen) worden aangetast;
- e. een groen vormgegeven parkeerterrein met halfverharding ter plaatse van de functieaanduiding 'parkeerterrein';
- f. een ontsluitingsweg ter plaatse van de functieaanduiding 'ontsluiting';
- g. recreatiepaden;
- h. oeververbindingen;
- i. bijbehorende groen- en nutsvoorzieningen;
- j. waterhuishoudkundige voorzieningen;
- k. uitloopgebied voor de dieren die gehouden worden in de dierenverblijven onder de bestemming 'Gemengd', met uitzondering van paardenbakken.

3.2 Bouwregels

3.2.1 Gebouwen

Binnen deze bestemming mogen schuilgelegenheden ten behoeve van dieren worden gebouwd met inachtneming van de volgende bepalingen:

- a. de oppervlakte van een schuilgelegenheid bedraagt maximaal 25 m²;
- b. de maximale bouwhoogte van een schuilgelegenheid bedraagt 3 meter;
- c. de openheid, zichtlijnen en het karakteristieke verkavelingspatroon mag niet onevenredig worden aangetast;
- d. bij nieuwe bebouwing wordt voorzien in een redelijke inpassing in het landschap;
- e. alle gebouwen, die zich op het moment van vaststelling van dit bestemmingsplan bevinden binnen de grenzen van deze bestemming, dienen gesloopt te zijn.

3.2.2 *Bouwwerken, geen gebouwen zijnde*

Binnen deze bestemming mogen bouwwerken, geen gebouwen zijnde ten dienste van deze bestemming worden gebouwd met inachtneming van de volgende bepalingen:

- a. de hoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag niet meer bedragen dan aangegeven in onderstaande tabel:

Bouwwerken, geen gebouwen zijnde	Maximale hoogte
Erf- en perceelsafscheidings	1,5 meter
Ooievaarsnesten	7 meter
Oeververbindingen (bruggen)	1,5 meter

3.3 **Ontheffing van de gebruiksregels**

Bij omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in artikel 3.2.1, sub a voor het afwijken van het maximale oppervlakte van 25 m².

Artikel 4 Bedrijf

4.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Bedrijf' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

- a. inpandige opslagdoeleinden;
- b. goederenwegvervoerbedrijven;

en tevens voor:

- c. kantoordeeleinden ter plaatse van de functieaanduiding 'kantoor';
- d. detailhandel ter plaatse van de functieaanduiding 'detailhandel';
- e. een proeflokaal ter plaatse van de functieaanduiding 'horeca';
- f. productie van etenswaren ten behoeve van de functies horeca en detailhandel ter plaatse van de functieaanduiding 'specifieke vorm van bedrijf - productie';
- g. een garagebedrijf ter plaatse van de functieaanduiding 'garage';

met de daarbij behorende:

- h. gebouwen, bouwwerken geen gebouwen zijnde;
- i. verkeers-, parkeer-, groen- en nutsvoorzieningen.

4.2 Bouwregels

4.2.1 Gebouwen

Binnen deze bestemming mogen gebouwen ten dienste van deze bestemming worden gebouwd met inachtneming van de volgende bepalingen:

- a. de gebouwen mogen uitsluitend binnen het bouwvlak worden gebouwd;
- b. de bouwvlakken mogen voor 100% bebouwd worden;
- c. ter plaatse van de aanduiding 'maximum oppervlakte (m²)' mag in afwijking van het bepaalde in lid b maximaal 4.500 m² bebouwd worden;
- d. van de gebouwen die worden bedoeld onder lid c moet 20 tot 40% van de gevel 5 meter vóór de achtergevel, gelegen binnen het bouwvlak, worden opgericht;
- e. de goot- en bouwhoogte mag niet hoger zijn dan ter plaatse van de aanduiding 'maximum goothoogte (m), maximum bouwhoogte (m)' is aangegeven op de verbeelding van dit bestemmingsplan;
- f. het gezamenlijk vloeroppervlak ter plaatse van de functieaanduiding 'kantoor' mag niet meer bedragen dan 1.000 m²;
- g. het gezamenlijk vloeroppervlak ter plaatse van de functieaanduiding 'detailhandel' mag niet meer bedragen dan 800 m²;
- h. het gezamenlijk vloeroppervlak ter plaatse van de functieaanduiding 'horeca' mag niet meer bedragen dan 200 m².

4.2.2 *Bouwwerken, geen gebouwen zijnde*

Binnen deze bestemming mogen bouwwerken, geen gebouwen zijnde ten dienste van deze bestemming worden gebouwd met inachtneming van de volgende bepalingen:

- a. de hoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag niet meer bedragen dan aangegeven in onderstaande tabel;

Bouwwerken, geen gebouwen zijnde	Maximale hoogte
Erf- en perceelsafscheidings op tenminste 1 meter achter de voorgevelrooilijn	2 meter
Overige erf- en perceelsafscheidings	1,5 meter
Kunstobjecten	6 meter
Vlaggenmasten	6 meter
Lichtmasten	6 meter
Overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde	3 meter

- b. de maximale oppervlakte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde in de vorm van een overkapping mag maximaal 30 m² bedragen.

4.2.3 *Vlaggenmasten en reclame*

- a. vlaggenmasten en banieren dienen voor de voorgevel te worden opgericht;
- b. er mag maximaal 1 vlaggenmast of banier per 5 meter gevel- of perceelsbreedte tot een maximum van 8 vlaggenmasten of banieren per perceel worden opgericht;
- c. banieren mogen maximaal 1,80 meter hoog zijn en 0,60 meter breed;
- d. vlaggenmasten mogen maximaal 6 meter hoog zijn;
- e. alle masten van de te plaatsen vlaggenmasten en banieren dienen per perceel dezelfde hoogte te hebben;
- f. vrijstaande reclame moet gesitueerd worden bij de entree of de parkeerplaats van het perceel;
- g. er mag maximaal 1 vrijstaande reclameuiting per erf worden opgericht en maximaal 2 vrijstaande reclameuitingen per erf bij hoekpanden of wanneer de tussenliggende afstand groter is dan 20 meter;
- h. vrijstaande reclameuitingen mogen maximaal 2,50 meter hoog zijn en 1,20 meter breed;
- i. gevelreclame is uitsluitend toegestaan op de begane grond, tot onder de kozijnen op de eerste verdieping;
- j. gevelreclame is op de verdieping alleen toegestaan als die een commerciële of maatschappelijke bestemming heeft en niet aan woningen(en) grenst;
- k. bij een bedrijf mag gevelreclame ook op het dak worden

- geprojecteerd wanneer de gevel(s) hiervoor onvoldoende mogelijkheden bieden;
- l. bij hoekpanden mag aan twee straatzijden gevelreclame worden geprojecteerd;
 - m. de gevelreclame moet loodrecht op, of vlak tegen de gevel of luifel worden geplaatst;
 - n. er zijn maximaal twee gevelreclames per travee toegestaan waarvan 1 loodrecht op de gevel en 1 vlak tegen het perceel;
 - o. gevelreclame vlak tegen de gevel mag maximaal 70% van de gevelbreedte bedragen en een maximale hoogte hebben van 0,70 meter en een maximale oppervlakte van 2 m²;
 - p. gevelreclame loodrecht op de gevel mag een maximale oppervlakte van 0,80 m² hebben;
 - q. verticale gevelreclame mag maximaal over één verdiepingshoogte geprojecteerd zijn;
 - r. bij bedrijven dient de hoogte van de gevelreclame afgestemd te worden op de hoogte van de bebouwing en de omgeving.

4.3 Nadere eisen

Burgemeester en wethouders kunnen nadere eisen stellen aan de plaats en afmeting van de bebouwing, ten behoeve van:

- a. het behoud, het herstel en/of de ontwikkeling van de landschappelijke waarden van de gronden met deze bestemming alsmede van daaraan grenzende gronden;
- b. de verkeersveiligheid;
- c. de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden en/of bouwwerken.

Artikel 5 Cultuur en ontspanning

5.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Cultuur en ontspanning' aangewezen gronden zijn bestemd voor het exploiteren van wellness-activiteiten, met daaraan ondergeschikt:

- a. groenvoorzieningen;
- b. nutsvoorzieningen;
- c. water;
- d. verhardingen;

5.2 Bouwregels

5.2.1 Gebouwen

Binnen deze bestemming mogen gebouwen ten dienste van deze bestemming worden gebouwd met inachtneming van de volgende bepalingen:

- a. het verhardingsoppervlak (inclusief bebouwing) ten behoeve van de activiteit bedraagt maximaal 600 m²;
- b. voor 50% van de bebouwing geldt een maximale goot- en bouwhoogte van respectievelijk 4 en 12 meter;
- c. voor 50% van de bebouwing geldt een maximale goot- en bouwhoogte van respectievelijk 3 en 6 meter;

5.2.2 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Binnen deze bestemming mogen bouwwerken, geen gebouwen zijnde, zoals terrein- en erfafscheidingen, ten dienste van deze bestemming worden gebouwd met een maximale bouwhoogte van 1,5 meter.

Artikel 6 Gemengd

6.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Gemengd' aangewezen gronden zijn bestemd voor een boerderijcluster waarbij alle activiteiten uitsluitend gericht zijn op het ervaren van de landelijke omgeving, mede door middel van een toeristisch opstap- en informatiepunt, een horecavestiging gericht op daghoreca tot en met categorie 1c, detailhandel gericht op de verkoop van boerderij en toerisme gerelateerde producten en dierenverblijven,

met daarbij behorende:

- a. binnen de bestemming passende functies;
- b. gebouwen
- c. bouwwerken, geen gebouwen zijnde
- d. parkeervoorzieningen;
- e. groenvoorzieningen;
- f. nutsvoorzieningen;
- g. waterhuishoudkundige voorzieningen.

6.2 Bouwregels

6.2.1 Gebouwen

Binnen deze bestemming mogen gebouwen ten dienste van deze bestemming worden gebouwd met inachtneming van de volgende bepalingen:

- a. de gebouwen dienen binnen het bouwvlak te worden gebouwd met een minimum van twee waarbij sprake is van één hoofdgebouw en één ondergeschikt gebouw;
- b. het maximale bebouwingsoppervlak ten behoeve van de activiteit bedraagt 825 m²;
- c. het maximale verhardingsoppervlak binnen het bouwvlak bedraagt 1.200 m²;
- d. het maximale verhardingsoppervlak (inclusief bebouwing) van de horecavoorziening bedraagt 250 m²;
- e. het maximale bebouwingsoppervlak van de detailhandelsfunctie bedraagt 150 m²;
- f. het maximale bebouwingsoppervlak van dierenverblijven bedraagt 225 m²;
- g. het hoofdgebouw bedraagt maximaal 30% van het bouwvlak en kent een maximale goot- en nokhoogte van respectievelijk 4 en 10 meter;
- h. de kaprichting van het hoofdgebouw staat haaks op de Veurseweg en heeft een dakhelling tussen de 30° en 60°;
- i. de maximale goot- en nokhoogte van de omliggende schuren bedraagt respectievelijk 3 en 6 meter. De dakhelling ligt tussen de 20° en 60°;
- j. deze bouwmogelijkheden gelden pas wanneer alle gebouwen, die zich op het moment van vaststelling van dit bestemmingsplan bevinden binnen de grenzen van de bestemming 'Agrarisch met waarden - Open

gebied', gesloopt zijn.

6.2.2 *Bouwwerken, geen gebouwen zijnde*

Binnen deze bestemming mogen bouwwerken, geen gebouwen zijnde ten dienste van deze bestemming worden gebouwd. Met uitzondering van de gronden voorzien van de functieaanduiding 'specifieke vorm van gemengd - boerderijcluster' gelden voor gronden binnen deze bestemming de volgende bepalingen:

- a. de hoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag niet meer bedragen dan aangegeven in onderstaande tabel;

Bouwwerken, geen gebouwen zijnde	Maximale hoogte
Erf- en perceelsafscheidingsen	1,5 meter
Kunstobjecten	6 meter
Vlaggenmasten	6 meter
Lichtmasten	6 meter
Overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde	3 meter

- b. het aantal vlaggenmasten mag maximaal 1 bedragen;
c. de maximale oppervlakte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde in de vorm van een overkapping mag maximaal 30 m² bedragen.

Ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van gemengd - boerderijcluster' gelden de volgende regels:

- d. Een streekeigen hooiberg mag worden opgericht met een oppervlakte van maximaal 8 bij 8 meter en een bouwhoogte van maximaal 8 meter;
e. De maximale bouwhoogte van terrein- en erfafscheidingsen bedraagt 1,5 meter;
f. De maximale bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, bedraagt 1,5 meter;

6.3 Nadere eisen

Het bevoegd gezag kan nadere eisen stellen aan de plaats en afmeting van de bebouwing, ten behoeve van:

- a. het behoud, het herstel en/of de ontwikkeling van de landschappelijke waarden van de gronden met deze bestemming alsmede van daaraan grenzende gronden;
b. de verkeersveiligheid;
c. de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden en/of bouwwerken.

Artikel 7 Horeca

7.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Horeca' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

- a. een horecavestiging uit maximaal categorie 3b (h-3b) van de Staat van horeca-activiteiten;
- b. aan de hoofdfunctie ondergeschikte verkeers- en groenvoorzieningen, tuinen, straatmeubilair, erven en terreinen.
- c. uitsluitend ter plaatse van de aanduiding 'bedrijfswoning' een bedrijfswoning;
- d. uitsluitend ter plaatse van de aanduiding '(fis)' - 'fietsenstalling' een bestaande fietsenstalling voor huurfietsen en personeel;
- e. uitsluitend ter plaatse van de aanduiding '(sh-ru)' - 'specifieke vorm van horeca - reclameuiting' een bestaande reclameuiting';

met de daarbijbehorende:

- f. terrassen;
- g. erftoegangswegen en (grootschalige) parkeervoorzieningen;
- h. groenvoorzieningen;
- i. nutsvoorzieningen;
- j. water en waterhuishoudkundige voorzieningen.

7.2 Bouwregels

7.2.1 Gebouwen

Binnen deze bestemming mogen gebouwen ten dienste van deze bestemming worden gebouwd met inachtneming van de volgende bepalingen:

- a. de gebouwen dienen binnen het bouwvlak te worden gebouwd;
- b. de bouwvlakken mogen voor 100% bebouwd worden;
- c. de maximale goot- en bouwhoogte mag niet meer bedragen dan de hoogte die is aangegeven op de verbeelding van dit bestemmingsplan;
- d. ter plaatse van de bouwaanduiding '(sba-hg)' - 'specifieke vorm van horeca - hoofdgebouw' is het hoofdgebouw gelegen;
- e. het hoofdgebouw bevat geen directe ontsluiting op de Veurseweg;
- f. minimaal 40% en maximaal 60% van het hoofdgebouw wordt minimaal 3 meter achter de voorgevelrooilijn gerealiseerd;
- g. de bouwmassa bestaat uit twee hoofdmassa's die onderling gescheiden worden door lagere, maximaal 10 meter hoog, terugliggende bebouwing. De uit te breiden hoofdmassa krijgt een nok die haaks op de Veurseweg staat;
- h. ter plaatse van de aanduiding 'fietsenstalling' mag een fietsenstalling van maximaal 3 meter hoog worden opgericht;
- i. ter plaatse van de bouwaanduiding 'onderdoorgang' gelden aanvullend de volgende bepalingen:
 1. de begane grondlaag blijft vrij van bebouwing, waarbij de vrije hoogte van de onderdoorgang minimaal 4,8 meter ten opzichte

- van het peil dient te bedragen;
- 2. de onderdoorgang mag worden ondersteund met kolommen en pilaren, onder de voorwaarde dat de verkeersveiligheid niet in gevaar komt;
- 3. de maximale bouwhoogte bedraagt 10 meter.

7.2.2 *Bouwwerken, geen gebouwen zijnde*

Binnen deze bestemming mogen bouwwerken geen gebouwen zijnde ten dienste van deze bestemming worden gebouwd met inachtneming van de volgende bepalingen:

- a. de hoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag niet meer bedragen dan aangegeven in onderstaande tabel:

Bouwwerken, geen gebouwen zijnde	Maximale hoogte
Erf- en perceelsafscheidings op ten minste 1 meter achter de voorgevelrooilijn	1 meter
Overige erf- en perceelsafscheidings	1 meter
Kunstobjecten	6 meter
Vlaggenmasten	6 meter
Lichtmasten	6 meter
Overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde	3 meter

- b. de maximale oppervlakte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde in de vorm van een overkapping mag maximaal 30 m² bedragen.

7.2.3 *Vlaggenmasten en reclame*

- a. vlaggenmasten en banieren dienen voor de voorgevel te worden opgericht;
- b. er mag maximaal 1 vlaggenmast of banier per 5 meter gevel- of perceelsbreedte tot een maximum van 8 vlaggenmasten of banieren per perceel worden opgericht;
- c. banieren mogen maximaal 1,80 meter hoog zijn en 0,60 meter breed;
- d. vlaggenmasten mogen maximaal 6 meter hoog zijn;
- e. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van horeca - reclameuiting' mag één reclameuiting van maximaal 10 meter worden geplaatst;
- f. alle masten van de te plaatsen vlaggenmasten en banieren dienen per perceel dezelfde hoogte te hebben;
- g. vrijstaande reclame moet gesitueerd worden bij de entree of de parkeerplaats van het perceel;
- h. er mag maximaal 1 vrijstaande reclameuiting per erf worden opgericht en maximaal 2 vrijstaande reclameuitingen per erf bij hoekpanden of wanneer de tussenliggende afstand groter is dan 20 meter;

- i. vrijstaande reclameuitingen mogen maximaal 2,50 meter hoog zijn en 1,20 meter breed;
- j. gevelreclame is uitsluitend toegestaan op de begane grond, tot onder de kozijnen op de eerste verdieping;
- k. gevelreclame is op de verdieping alleen toegestaan als die een commerciële of maatschappelijke bestemming heeft en niet aan woningen(en) grenst;
- l. bij een bedrijf mag gevelreclame ook op het dak worden geprojecteerd wanneer de gevel(s) hiervoor onvoldoende mogelijkheden bieden;
- m. bij hoekpanden mag aan twee straatzijden gevelreclame worden geprojecteerd;
- n. de gevelreclame moet loodrecht op, of vlak tegen de gevel of luifel worden geplaatst;
- o. er zijn maximaal twee gevelreclames per travee toegestaan waarvan 1 loodrecht op de gevel en 1 vlak tegen het perceel;
- p. gevelreclame vlak tegen de gevel mag maximaal 70% van de gevelbreedte bedragen en een maximale hoogte hebben van 0,70 meter en een maximale oppervlakte van 2 m²;
- q. gevelreclame loodrecht op de gevel mag een maximale oppervlakte van 0,80 m² hebben;
- r. verticale gevelreclame mag maximaal over één verdiepingshoogte geprojecteerd zijn;
- s. bij bedrijven dient de hoogte van de gevelreclame afgestemd te worden op de hoogte van de bebouwing en de omgeving.

7.3 Nadere eisen

Het bevoegd gezag kan nadere eisen stellen omtrent de situering en de maatvoering van bebouwing, ten behoeve van:

- a. het behoud, het herstel en/of de ontwikkeling van de landschappelijke en cultuurhistorische waarden van de gronden met deze bestemming alsmede van daaraan grenzende gronden;
- b. de verkeersveiligheid;
- c. de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden en/of bouwwerken.

7.4 Ontheffing van de gebruiksregels

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd ontheffing te verlenen van het bepaalde in lid 7.1, teneinde horeca-activiteiten toe te laten die niet in de Staat van Horeca-activiteiten zijn genoemd, indien en voor zover de betrokken horeca-inrichting naar aard en invloed op de omgeving (gelet op de specifieke werkwijze of bijzondere verschijningsvorm) geacht kan worden te behoren tot de algemeen toelaatbare categorieën van de Staat van Horeca-activiteiten.

Artikel 8 Tuin

De voor 'Tuin' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

- a. tuinen;

met daarbij behorende:

- b. gebouwen;
- c. bouwwerken, geen gebouwen zijnde;
- d. toegangspaden;
- e. waterpartijen en waterhuishoudkundige voorzieningen;

8.1 Bouwregels

- a. Ten aanzien van gebouwen, overkappingen en fietsenbergingen geldt dat uitsluitend bestaande gebouwen, overkappingen en fietsenbergingen zijn toegestaan;
- b. containerbergingen en windmolens zijn niet toegestaan;
- c. overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, zijn toegestaan tot een bouwhoogte van:
 - 1. maximaal 1 meter voor erf- en terreinafscheidingen;
 - 2. maximaal 6 meter voor vlaggenmasten;
 - 3. maximaal 2 meter voor overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde.

8.1.1 Erker

Ten aanzien van het bouwen van een erker aan een woning gelden de volgende regels:

- a. de breedte mag niet meer dan 60% van de breedte van de betreffende gevel van de woning bedragen;
- b. de diepte uit de betreffende gevel van de woning mag niet meer bedragen dan 50% van de breedte van de erker met een maximum van 1,8 meter, met dien verstande dat de voortuin over een diepte van ten minste 60% onbebouwd dient te blijven;
- c. de afstand tot de zijdelingse perceelgrens of de zijgevel van de woning mag niet minder dan de diepte van de erker bedragen, tenzij het betreft de zijdelingse perceelgrens of zijgevel tussen twee aaneengebouwde woningen;
- d. in afwijking van het bepaalde onder c, mag de afstand tot de zijdelingse perceelgrens minder dan 2 meter bedragen, indien het naburige erf een openbare weg of een openbaar water is, ook nadat die weg of dat water zijn openbare bestemming heeft verloren;
- e. de bouwhoogte mag niet meer bedragen dan de bouwhoogte van de eerste bouwlaag van de woning, vermeerderd met 0,25 meter.

8.2 Nadere eisen

Het bevoegd gezag kan nadere eisen stellen aan de situering van bouwwerken, geen gebouwen zijnde in verband met het ruimtelijk beeld en de verkeersveiligheid.

Artikel 9 Water

9.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Water' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

- a. waterberging;
- b. waterhuishouding;
- c. waterlopen;
- d. oeververbindingen ten behoeve van langzaamverkeer over water;
- e. vijvers, plassen;
- f. groenvoorzieningen, bermen, oevers;

met daaraan ondergeschikt:

- g. water- en oeverrecreatie;
- h. aanlegplaatsen;
- i. oeververbindingen.

9.2 Bouwregels

Op deze gronden mogen ten behoeve van de bestemming uitsluitend worden gebouwd:

- a. remmingswerken, duikers, dukdalven, stuwdammen en overige voorzieningen ten behoeve van de waterhuishouding en/of het verkeer over water;
- b. overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde;
- c. alleen bijbehorende bouwwerken die aanwezig zijn ten tijde van de terinzagelegging van het ontwerp van dit plan zijn toegestaan;
- d. met betrekking tot het bouwen gelden de volgende bepalingen:
 - 1. de hoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag niet meer bedragen dan 1,5 meter;
 - 2. alvorens te beslissen op enige aanvraag om omgevingsvergunning (en voor zover het belang van deze bestemming wordt getroffen) wint het bevoegd gezag schriftelijk advies in bij de waterbeheerder.

Artikel 10 Wonen

10.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Wonen' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

- a. het wonen in de vorm van grondgebonden woningen (niet gestapeld);
- b. de uitoefening van een aan huis verbonden beroep of bedrijf;
- c. de uitoefening van bedrijfsmatige activiteiten die ten tijde van de vaststelling van dit bestemmingsplan ter plekke fungeren;

met daarbij behorende:

- d. gebouwen;
- e. bouwwerken, geen gebouwen zijnde;
- f. erven en tuinen;
- g. toegangspaden;
- h. parkeervoorzieningen op eigen terrein.

10.2 Bouwregels

10.2.1 Hoofdgebouwen

- a. de hoofdgebouwen moeten binnen het bouwvlak worden gebouwd;
- b. de goot- en bouwhoogte van een hoofdgebouw mag niet meer bedragen dan ter plaatse van de aanduiding 'maximum goothoogte (m), maximum bouwhoogte (m)' dan wel ter plaatse van de aanduiding 'maximum bouwhoogte (m)' is aangeduid;
- c. als hoofdgebouwen mogen uitsluitend vrijstaande of in blokken van ten hoogste vier aaneengesloten eengezinswoningen worden gebouwd;
- d. de afstand van hoofdgebouwen tot de zijdelingse perceelsgrens bedraagt ten minste 2 meter, dan wel uitsluitend voor bestaande hoofdgebouwen de bestaande afstand, indien deze minder is;

10.2.2 Dakkapellen

Op het dakvlak van (het dak van) een hoofdgebouw is een dakkapel toegestaan, mits:

- a. op het betreffende dakvlak, voor zover behorende bij de betreffende woning, niet reeds een dakkapel aanwezig is;
- b. de afstand van een dakkapel tot aan de onderzijde van het dakvlak minimaal 0,5 meter en maximaal 1 meter bedraagt;
- c. de afstand van een dakkapel tot aan de bovenzijde van het dakvlak minimaal 0,5 meter bedraagt;
- d. de afstand van een dakkapel tot aan de zijkant van het dakvlak, dan wel woningscheidende muur, minimaal 0,5 meter bedraagt;
- e. de ruimte tussen dakkapellen minimaal 1 meter bedraagt;
- f. de hoogte van een dakkapel maximaal 50% van de in het verticale vlak geprojecteerde hoogte van het dakvlak bedraagt, met een maximum van 1,3 meter;
- g. de breedte van een dakkapel maximaal 50% van de breedte van het dakvlak bedraagt, met een maximum van 3 meter.

10.2.3 Bijbehorende bouwwerken

- a. De bijbehorende bouwwerken dienen op minimaal 3 meter achter de naar de weg gekeerde voorgevel(s) van de woning geplaatst te worden;
- b. de diepte van bijbehorende bouwwerken achter de achtergevellijn bedraagt ten hoogste 3 meter, gerekend vanaf de achterste bouwgrens, dan wel uitsluitend voor bestaande aan- en uitbouwen de bestaande diepte indien deze groter is;
- c. de gezamenlijke oppervlakte van aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen bij een hoofdgebouw mag maximaal 70 m² bedragen, mits:
 1. niet meer dan 30 % van de gezamenlijk oppervlakte van de bij die woning behorende gronden buiten het bouwvlak wordt bebouwd;
 2. de oppervlakte van een gebouw maximaal 30 m² bedraagt;
- d. de goot- en bouwhoogte van bijbehorende bouwwerken mag niet meer dan respectievelijk 3 meter en 5 meter bedragen;
- e. in afwijking van het bepaalde onder d is het toegestaan een bouwhoogte van maximaal 7 meter te realiseren, uitsluitend ten behoeve van het realiseren van een kapverdieping op de geschakelde aanbouwen behorende bij twee hoofdgebouwen, met als doel onzelfstandige woonruimte te creëren, mits de kapverdieping op beide aanbouwen wordt gebouwd en een hogere bouwhoogte noodzakelijk is voor een goede beeldkwaliteit;
- f. bijbehorende bouwwerken mogen niet worden voorzien van dakkapellen of balkons;
- g. vrijstaande bijgebouwen en overkappingen mogen niet worden voorzien van dakterrassen.

10.2.4 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

- a. Bouwwerken, geen gebouwen zijnde, zijn toegestaan tot een bouwhoogte van:
 1. maximaal 3 meter voor pergola's;
 2. maximaal 2 meter voor erfafscheidingen voorzover gelegen achter (het verlengde van de) de voorgevel, met uitzondering van erfafscheidingen gelegen op de grens tussen de bestemmingen 'Wonen' en 'Bedrijf' en de bestemmingen 'Wonen' en 'Horeca', hiervoor geldt een maximale hoogte van 3 meter;
 3. maximaal 1 meter voor overige erfafscheidingen;
 4. maximaal 6 meter voor vlaggenmasten;
 5. maximaal 2 meter voor overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde;
- b. van dakterrassen op aan- of uitbouwen en aan de woning aangebouwde bijgebouwen mag:
 1. de diepte uit de betreffende gevel van de woning niet meer dan 3 meter bedragen, waarbij de afstand tot de zijdelingse perceelsgrenzen en de achterperceelsgrens niet minder dan 2 meter mag bedragen;
 2. de hoogte van de terrasafscheiding niet meer dan 1,2 meter bedragen.
- c. van balkons aan de woning mag:

1. de diepte uit de betreffende gevel van de woning niet meer dan 1,5 meter bedragen, waarbij de afstand tot de zijdelingse perceelsgrenzen en de achterperceelsgrens niet minder dan 2 meter mag bedragen;
 2. de hoogte van de balkonafscheiding niet meer dan 1,2 meter bedragen;
- d. van privacyschermen op dakterrassen en balkons mag:
1. de diepte uit de betreffende gevel van de woning niet meer dan 1 meter bedragen;
 2. de hoogte van de terrasafscheidings niet meer dan 1,8 meter bedragen.
- e. in afwijking van het bepaalde in sub b en c mogen dakterrassen en balkons worden gebouwd op minder dan 2 meter tot de zijdelingse perceelsgrenzen en/of de achterperceelsgrens indien, het erf grenst aan een openbare weg of een openbaar water, ook nadat deze hun openbare bestemming hebben verloren.

10.3 Nadere eisen

Het bevoegd gezag kan nadere eisen stellen aan de situering, de goot- en bouwhoogte van bijgebouwen, aan- en uitbouwen en overkappingen, ter waarborging van de bezonning, privacy en/of gebruiksmogelijkheden van aangrenzende percelen.

10.4 Specifieke gebruiksregels

10.4.1 Beroep aan huis

In of bij een woning is de uitoefening van een beroep aan huis toegestaan, met inachtneming van de volgende regels:

- a. de voor de beroepsuitoefening te gebruiken vloeroppervlakte mag niet meer dan 30 % van de totale vloeroppervlakte met een maximum van 50 m² per woning bedragen;
- b. er mag geen onevenredige afbreuk aan de woonfunctie worden gedaan;
- c. detailhandel en horeca zijn niet toegestaan;
- d. er mag geen onevenredige milieu- of verkeershinder ontstaan;
- e. het beroep moet worden uitgeoefend door de bewoner van het betreffende perceel;
- f. de activiteiten mogen niet vergunning- of meldingsplichtig zijn op grond van de Wet milieubeheer.

10.4.2 Bedrijf aan huis

In of bij een woning is de vestiging van een bedrijf aan huis toegestaan, met inachtneming van de volgende regels:

- a. uitsluitend bedrijfsactiviteiten, behorende tot categorie A van de Staat van Bedrijfsactiviteiten functiemenging zijn toegestaan;
- b. de index voor verkeersaantrekkende werking in de Richtafstandenlijsten voor milieubelastende activiteiten mag niet hoger zijn dan 1P of 1G (potentieel geringe verkeersaantrekkende werking voor personen- en

- goederenvervoer);
- c. horeca- of detailhandelsactiviteiten zijn niet toegestaan;
 - d. een seksinrichting, porno- of escortbedrijf is niet toegestaan;
 - e. de gezamenlijke brutovloeroppervlakte ten behoeve van een bedrijf aan huis, in voorkomend geval samen met de brutovloeroppervlakte bedoeld voor beroep aan huis (zie 10.4.1) mag niet meer bedragen dan 30% van de totale brutovloeroppervlakte van de betreffende woning en de daarbij behorende aan- en uitbouwen en bijgebouwen, met een maximum van 50 m²;
 - f. op erven en tuinen is buitenopslag van goederen ten behoeve van het bedrijf niet toegestaan;
 - g. het bedrijf mag niet leiden tot vergroting van de parkeerdruk, tenzij hierin op eigen terrein volledig kan worden voorzien;
 - h. vanwege de bedrijfsactiviteiten mogen geen parkeerplaatsen op eigen terrein verloren gaan;
 - i. behoudens vervoersbewegingen mogen geen bedrijfsactiviteiten in de openbare ruimte rond de betreffende woning plaatsvinden;
 - j. de bedrijfsactiviteit moet hoofdzakelijk inpandig plaatsvinden;
 - k. het aanbrengen van reclamevoorwerpen (zoals lichtbakken) is niet toegestaan, met uitzondering van een naambordje van ten hoogste 0,16 m² (40x40 centimeter);
 - l. de bedrijfsactiviteit mag slechts worden uitgevoerd door de bewoner(s) van de woning;
 - m. de omvang van de voor de woonfunctie beschikbaar blijvende bergruimte moet voldoen aan het Bouwbesluit.

Artikel 11 Waarde - Archeologie 5

11.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Waarde - Archeologie 5' aangewezen gronden zijn bestemd voor de bescherming en het behoud van de op en/of in deze gronden voorkomende te verwachten archeologische waarden.

11.2 Bouwregels

Ter plaatse van de in deze bestemming bedoelde gronden mag uitsluitend worden gebouwd ten behoeve van de dubbelbestemming, en voorts met inachtneming van de volgende regels:

- a. gebouwen zijn niet toegestaan;
- b. bouwwerken, geen gebouwen zijnde, zijn toegestaan tot een bouwhoogte van maximaal 3 meter;
- c. het bepaalde in de aanhef juncto sub a. en sub b. is niet van toepassing indien het bouwplan betrekking heeft op een of meer van de volgende bouwwerken:
 1. vervanging, vernieuwing of verandering van bestaande bebouwing, waarbij de oppervlakte, voor zover gelegen op of onder peil, niet wordt uitgebreid en waarbij gebruik wordt gemaakt van de bestaande fundering;
 2. een bouwwerk met een oppervlakte kleiner dan 30 m²;
 3. een bouwwerk dat zonder graafwerkzaamheden dieper dan 30 centimeter en zonder heiwerkzaamheden kan worden geplaatst.

11.3 Afwijken van de bouwregels

Het bevoegd gezag kan bij omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in lid 2 met inachtneming van de volgende regels:

- a. afwijken kan slechts voor bouwwerken, voor zover deze zijn toegestaan op grond van de regels van de andere bestemmingen, waarmee de dubbelbestemming samenvalt;
- b. afwijken kan slechts indien:
 1. de aanvrager van de ontheffing een rapport heeft overlegd van archeologisch onderzoek, zoals gesteld in de Kwaliteitsnorm voor de Nederlandse Archeologie, waarin de archeologische waarde van de betrokken locatie naar het oordeel van het bevoegd gezag in voldoende mate is vastgesteld;
 2. de betrokken archeologische waarden, gelet op het rapport zoals onder 1. bedoeld, door de bouwactiviteiten niet worden geschaad of mogelijke schade kan worden voorkomen door aan de omgevingsvergunning voorschriften te verbinden, gericht op:
 - I. het treffen van maatregelen, waardoor archeologische resten in de bodem kunnen worden behouden;
 - II. het doen van opgravingen door een gecertificeerde organisatie;

11.4 Specifieke gebruiksregels

- a. De regels van de dubbelbestemming gelden primair ten opzichte van de regels van iedere andere bestemming, waarmee de dubbelbestemming samenvalt.
- b. De regels van een andere bestemming zijn van overeenkomstige toepassing indien en voor zover deze regels in overeenstemming zijn met de regels van de dubbelbestemming.

11.5 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

- a. Het is verboden om op of in de gronden als bedoeld in lid 1 zonder of in afwijking van een schriftelijke vergunning van het bevoegd gezag de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, of werkzaamheden uit te voeren:
 1. het uitvoeren van grondbewerkingen op een grotere diepte of bouwhoogte dan 30 cm, waartoe worden gerekend afgraven, woelen, mengen, diepploegen, egaliseren, ontginnen, ophogen en aanleggen van drainage;
 2. het uitvoeren van heiwerkzaamheden en het op een of andere wijze indrijven van voorwerpen;
 3. het verlagen of verhogen van het waterpeil;
 4. het aanleggen van bos of boomgaard;
 5. het aanleggen van ondergrondse kabels en leidingen en het aanbrengen van daarmee verband houdende constructies, installaties of apparatuur;
 6. het aanbrengen van diepwortelende beplantingen, tenzij dit plaatsvindt in het kader van regulier onderhoud en beheer;
 7. het verwijderen van stobben anders dan door frezen;
 8. het slopen van (ondergrondse) bebouwing.
- b. Het verbod als bedoeld in sub a. is niet van toepassing, indien de werken en werkzaamheden:
 1. noodzakelijk zijn voor de uitvoering van een bouwplan waarbij het bepaalde in lid 3, sub b, onder 1. en 2. in acht is genomen;
 2. een oppervlakte beslaan van ten hoogste 30 m²;
 3. reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van de inwerkingtreding van het plan;
 4. mogen worden uitgevoerd krachtens een reeds verleende omgevingsvergunning;
 5. ten dienste van archeologisch onderzoek worden uitgevoerd;
- c. Omgevingsvergunning wordt verleend, indien de aanvrager aan de hand van nader archeologisch onderzoek kan aantonen dat op de betrokken locatie geen archeologische waarden aanwezig zijn. Voorts wordt omgevingsvergunning verleend indien:
 1. de aanvrager een rapport heeft overlegd waarin de archeologische waarde van de betrokken locatie naar het oordeel van het bevoegd gezag in voldoende mate is vastgesteld en waarin inzicht wordt gegeven in de bodemgesteldheid;
 2. de betrokken archeologische waarden, gelet op het rapport zoals in sub a. bedoeld, door de activiteiten niet worden geschaad of

mogelijke schade kan worden voorkomen door aan de omgevingsvergunning voorschriften te verbinden, gericht op:

- I. het treffen van maatregelen, waardoor archeologische resten in de bodem kunnen worden behouden;
- II. het doen van opgraving;
- III. het begeleiden van de activiteiten door een archeologische deskundige.

11.6 Wijzigingsbevoegdheid

Het bevoegd gezag kan de dubbelbestemming wijzigen door voor een of meer bestemmingsvlakken de dubbelbestemming:

- a. geheel of gedeeltelijk van de verbeelding te verwijderen, indien:
 1. uit nader archeologisch onderzoek is gebleken dat ter plaatse geen archeologische waarden aanwezig zijn;
 2. het op grond van nader archeologisch onderzoek niet meer noodzakelijk wordt geacht dat het bestemmingsplan ter plaatse in bescherming en veiligstelling van archeologische waarden voorziet.
- b. de onderlinge begrenzing tussen verschillende dubbelbestemmingen Waarde - Archeologie - 5 te verschuiven.

Artikel 12 Waarde - Beschermd stads- en dorpsgezicht

12.1 Bestemmingsomschrijving

De gronden die op de verbeelding voorzien zijn van de dubbelbestemming 'Waarde - Beschermd stads- en dorpsgezicht' zijn behalve voor de daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor het behoud en/of de versterking van de aanwezige historisch-ruimtelijke, landschappelijke en/of cultuurhistorische waarden en/of elementen.

12.2 Bouwregels

Met betrekking tot de gronden als bedoeld in lid 12.1 gelden, in aanvulling op het bepaalde in dit plan, de volgende bepalingen:

- a. het realiseren van de krachtens dit plan op de gronden in het plangebied gelegde bestemmingen mag niet leiden tot een onevenredige aantasting van de waardevolle landschaps- en bebouwingsstructuren en landschapselementen;
- b. het realiseren van de krachtens dit plan op de gronden in het plangebied gelegde bestemmingen mag niet leiden tot een onevenredige aantasting van de waardevolle verkavelings- en waterstructuur zoals beschreven in de van deze planregels deel uitmakende bijlage 2 (Toetsingskaart verkavelings- en waterstructuur);
- c. het realiseren van de krachtens dit plan op de gronden in het plangebied gelegde bestemmingen mag niet leiden tot een onevenredige aantasting van de waardevolle landschapselementen zoals beschreven in de van deze planregels deel uitmakende bijlage 3 (Toetsingskaart waardevolle landschapselementen).

12.3 Afwijken van de bouwregels

Het bevoegd gezag kan bij omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in lid 12.2 mits:

- a. een bouw- of inrichtingsplan resp. een beoogde wijze van gebruik geen onevenredige afbreuk doet aan resp. mede strekt tot het behoud en/of de versterking van de historisch-ruimtelijke, landschappelijke en/of cultuurhistorische waarden en/of elementen.
- b. alvorens te beslissen omtrent het al dan niet afwijken als bedoeld in lid 12.2 sub a wint het bevoegd gezag schriftelijk advies in bij een landschapsdeskundige resp. een deskundige op het gebied van cultuurhistorie.

12.4 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

12.4.1 Omgevingsvergunning

Het is verboden op de in artikel 'Waarde - Beschermd stads- en dorpsgezicht' bedoelde gronden zonder of in afwijking van een schriftelijke vergunning van het bevoegd gezag de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, of werkzaamheden uit te voeren:

- a. het aanleggen en verharderen van wegen en het aanbrengen van oppervlakteverhardingen;
- b. het verlagen van de bodem en het afgraven, ophogen en egaliseren van de gronden;
- c. het aanleggen en dempen van watergangen, sloten, weidegreppels en andere waterpartijen;
- d. het aanbrengen van boven- en ondergrondse transport-, energie- en telecommunicatieleidingen en de daarmee verband houdende constructies, installaties en apparatuur;
- e. het vellen en rooien van bomen, hakhout en andere houtopstanden en het verrichten van handelingen die de dood of ernstige beschadiging tot gevolg hebben of kunnen hebben, met uitzondering van het vellen, rooien of beschadigen van fruitbomen en het periodiek afzetten van hakhout;
- f. diepploegen, dat wil zeggen het extra diep omploegen van de gronden waarbij de kruidlaag volledig wordt omgeploegd (0,4 meter of meer diep);
- g. werken of werkzaamheden die wijziging van de waterhuishouding of waterstand beogen of tot gevolg hebben, zoals uitdiepen of draineren;
- h. het bebossen of anderszins beplanten met houtopstanden, waaronder tevens begrepen het telen en kweken van bomen heesters (inclusief fruitbomen en boomgaarden), alsmede het beplanten met c.q. de teelt van maïs;
- i. het (chemisch) scheuren van grasland, anders dan voor graslandverbetering;
- j. het onttrekken van grondwater, anders dan ten behoeve van de veedrenking.

12.4.2 Uitzondering

Het in lid 12.4.1 vervatte verbod is niet van toepassing op werken en werkzaamheden die:

- a. het normale beheer en/of onderhoud betreffen;
- b. reeds in uitvoering zijn op het tijdstip waarop dit plan rechtskracht verkrijgt;
- c. reeds mogen worden uitgevoerd krachtens een daarvoor verleende vergunning;
- d. betrekking hebben op het aanbrengen van verhardingen ten behoeve van in- en/of uitritten, tot een oppervlakte van ten hoogste 10 m²;
- e. betrekking hebben op het normale beheer en/of onderzoek op of in gronden met de bestemming 'Waarde - Archeologie';

- f. betrekking hebben op de aanleg van natuurvriendelijke oevers.

12.4.3 Voorwaarden voor een omgevingsvergunning

De omgevingsvergunning wordt slechts verleend indien en voor zover:

- a. de werken en werkzaamheden, waarop de vergunning betrekking heeft, noodzakelijk zijn voor een doelmatig gebruik van de gronden overeenkomstig hun bestemming;
- b. geen onevenredige aantasting plaatsvindt van de ruimtelijke kwaliteiten van het terrein;
- c. geen onevenredige aantasting plaatsvindt van de waterhuishoudkundige situatie met betrekking tot de waterkwaliteit en -kwantiteit;
- d. geen onevenredige aantasting plaatsvindt van de cultuurhistorische en/of archeologische waarden van het terrein.

Artikel 13 Waterstaat - Waterkering

13.1 Bestemmingsomschrijving

De gronden die op de verbeelding voorzien zijn van de dubbelbestemming 'Waterstaat - Waterkering' zijn behalve voor de daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor:

- a. dijken;
- b. kaden;
- c. dijksloten;
- d. waterstaatsdoeleinden;
- e. andere voorzieningen ten behoeve van de waterkering;

13.2 Bouwregels

a. voor zover de andere, voor deze gronden geldende bestemming(en) dit toelaten, mogen, uitsluitend met een door het bevoegd gezag afgegeven omgevingsvergunning ingevolge artikel 16 toelaatbare bouwwerken slechts worden opgericht indien en voor zover de belangen van de waterkering waarden dit toestaan;

b. binnen deze bestemming mogen uitsluitend bouwwerken geen gebouwen zijnde ten dienste van deze bestemming worden gebouwd met inachtneming van de volgende bepalingen:

1. de goot- c.q. bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag niet meer bedragen dan aangegeven in onderstaande tabel:

Bouwwerken, geen gebouwen zijnde	Maximale hoogte
Erf- en perceelsafscheidings op ten minste 1 meter achter de voorgevelrooilijn	2 meter
Overige erf- en perceelsafscheidings	1 meter
Overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde	3 meter

2. alvorens te beslissen omtrent een aanvraag om bouwvergunning en voor zover het treft het belang van deze bestemming wint het bevoegd gezag schriftelijk advies in bij de waterbeheerder.

Hoofdstuk 3 Algemene regels

Artikel 14 Antidubbeltelregel

Grond die eenmaal in aanmerking is genomen bij het toestaan van een bouwplan waaraan uitvoering is gegeven of alsnog kan worden gegeven, blijft bij de beoordeling van latere bouwplannen buiten beschouwing.

Artikel 15 Algemene bouwregels

De regels van de Bouwverordening ten aanzien van onderwerpen van stedenbouwkundige aard blijven overeenkomstig het gestelde in artikel lid 2 van de Woningwet buiten toepassing, behoudens ten aanzien van de volgende onderwerpen:

- a. de richtlijnen voor het verlenen van ontheffing van de stedenbouwkundige bepalingen;
- b. de bereikbaarheid van gebouwen voor wegverkeer;
- c. de bereikbaarheid van gebouwen voor gehandicapten;
- d. het bouwen bij hoogspanningsleidingen en ondergrondse hoofdtransportleidingen;
- e. de parkeergelegenheid en laad- en losmogelijkheden;
- f. de ruimte tussen bouwwerken.

Artikel 16 Algemene afwijkingsregels

16.1 Algemene afwijkingsregels ten behoeve van geringe afwijkingen

Indien niet op grond van een andere bepaling van deze regels afgeweken kan worden, is het bevoegd gezag bij een aanvraag om een omgevingsvergunning die betrekking heeft op een activiteit als bedoeld in artikel 2.1, lid 1, onder a, b of c Wabo bevoegd af te wijken van de desbetreffende regels van het plan voor:

- a. geringe afwijkingen van het plan indien blijkt dat uitsluitend ten gevolge van onnauwkeurigheden in de verbeelding of in deze regels, deze geringe afwijkingen in het belang van een juiste verwerkelijking of toepassing van het plan gewenst of noodzakelijk zijn, of welke in het belang zijn van een ruimtelijk of technisch beter verantwoorde plaatsing van bouwwerken welke noodzakelijk zijn in verband met de werkelijke toestand van het terrein;
- b. afwijkingen van de bebouwingspercentages en in het plan voorgeschreven maten van ten hoogste 10% (gemeten ten opzichte van de totale in aanmerking te nemen oppervlakte), waarbij de in de bestemmingsregels voorzien afwijkingsmogelijkheden buiten beschouwing blijven;
- c. de oprichting van niet voor bewoning bestemde gebouwen en andere bouwwerken ten behoeve van voorzieningen van algemeen nut, zoals openbare toiletten, telefooncellen, wachthuisjes, (ondergrondse afval)inzamelcontainers, gasreducerstations, rioolgemalen en transformatorstations, mits het bovengrondse oppervlak van ieder gebouw en ander bouwwerk niet meer bedraagt dan 15 m² en de hoogte niet meer dan 3 m¹. Het bevoegd gezag houdt onder andere rekening met mogelijke overlast, verkeersveiligheid en ruimtelijke kwaliteit;
- d. het plaatsen van zendmasten of -antennes voor telecommunicatie rondom infrastructuur dan wel in bebouwd gebied op gebouwen, met uitzondering van plaatsing op of zeer nabij gebouwen waar mensen permanent dan wel veelvuldig verblijven (zoals woongebouwen, basisscholen en dergelijke), tenzij plaatsing buiten een woongebouw redelijkerwijs onmogelijk is. Het bevoegd gezag houdt onder meer rekening met de veiligheid en mogelijke storing van elektronische apparaten zoals televisie, radio en dergelijke.

16.2 Voorwaarden

De in 16.1 genoemde omgevingsvergunningen mogen slechts worden verleend indien hierdoor geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden en bouwwerken. Voorts dient de stedenbouwkundige waarde van de omgeving te zijn gewaarborgd.

Artikel 17 Algemene wijzigingsregels

17.1 Wijzigingsbevoegdheid bouw- en bestemmingsvlakken

Het bevoegd gezag kan het plan wijzigen in die zin dat de situering en/of begrenzing van op de verbeelding aangegeven bouwvlakken en/of bestemmingsvlakken wordt gewijzigd indien en voor zover:

- a. de oppervlakte van elk bouwvlak en/of bestemmingsvlak met niet meer dan 5% wordt vergroot dan wel verkleind;
- b. de geluidbelasting vanwege het wegverkeer, railverkeer en/of industrielawaai aan de gevel van geluidgevoelige objecten resp. op de grens van geluidgevoelige terreinen niet hoger zal zijn dan de daarvoor geldende voorkeursgrenswaarde dan wel een daartoe verkregen hogere grenswaarde;
- c. geen onevenredige aantasting plaatsvindt van:
 1. de cultuurhistorische -, landschappelijke - en natuurwaarden;
 2. het straat- en bebouwingsbeeld;
 3. de woonsituatie;
 4. de milieusituatie;
 5. de verkeersveiligheid;
 6. de sociale veiligheid;
 7. de aansluiting aan structurele groen- en/of waterelementen;
 8. de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

Hoofdstuk 4 Overgangs- en slotregels

Artikel 18 Overgangsrecht

18.1 Overgangsrecht bouwwerken

Een bouwwerk dat op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan aanwezig of in uitvoering is, dan wel gebouwd kan worden krachtens een bouwvergunning, en afwijkt van het plan, mag, mits deze afwijking naar aard en omvang niet wordt vergroot,

- a. gedeeltelijk worden vernieuwd of veranderd;
- b. na het teniet gaan ten gevolge van een calamiteit geheel worden vernieuwd of veranderd, mits de aanvraag van de bouwvergunning wordt gedaan binnen twee jaar na de dag waarop het bouwwerk is teniet gegaan.

18.2 Ontheffing

Burgemeester en wethouders kunnen eenmalig ontheffing verlenen van lid 18.1 voor het vergroten van de inhoud van een bouwwerk als bedoeld in lid 18.1 met maximaal 10%.

18.3 Uitzondering op het overgangsrecht bouwwerken

Lid 18.1 is niet van toepassing op bouwwerken die weliswaar bestaan op het tijdstip van inwerkingtreding van het plan, maar zijn gebouwd zonder vergunning en in strijd met het daarvoor geldende plan, daaronder begrepen de overgangsbepaling van dat plan.

18.4 Overgangsrecht gebruik

Het gebruik van grond en bouwwerken dat bestond op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan hiermee in strijd is, mag worden voortgezet.

18.5 Strijdig gebruik

Het is verboden het met het bestemmingsplan strijdige gebruik, bedoeld in lid 18.4, te veranderen of te laten veranderen in een ander met dat plan strijdig gebruik, tenzij door deze verandering de afwijking naar aard en omvang wordt verkleind.

18.6 Verboden gebruik

Indien het gebruik, bedoeld in lid 18.4, na het tijdstip van inwerkingtreding van het plan voor een periode langer dan een jaar wordt onderbroken, is het verboden dit gebruik daarna te hervatten of te laten hervatten.

18.7 Uitzondering op het overgangsrecht gebruik

Lid 18.4 is niet van toepassing op het gebruik dat reeds in strijd was met het voorheen geldende bestemmingsplan daaronder begrepen de overgangsbepalingen van dat plan.

Artikel 19 Slotregel

Deze regels worden aangehaald als:

Regels van het Bestemmingsplan De Gouden Leeuw e.o..

De Gouden Leeuw e.o.

Inhoudsopgave

Bijlagen bij regels	3
Bijlage 1 Staat van Horeca-activiteiten	4
Bijlage 2 Toetsingskaart verkavelings- en waterstructuur	7
Bijlage 3 Toetsingskaart waardevolle landschapselementen	9

Bijlagen bij regels

Bijlage 1 Staat van Horeca-activiteiten

Categorie I: "Lichte Horeca"

Horecabedrijven binnen deze categorie behoeven in beginsel alleen overdag en 's avonds te zijn geopend. Deze bedrijven zijn met name gericht op de verstrekking van etenswaren en/of maaltijden. Door hun aard, omvang e.d. veroorzaken de horecabedrijven in deze categorie slechts in relatief beperkte mate hinder voor omwonenden.

Binnen categorie I worden de volgende sub-categorieën onderscheiden:

Categorie Ia: Detailhandel-ondersteunende horeca

een horecabedrijf voor het nuttigen van niet-alcoholische dranken in een winkelruimte in de zin van de winkeltijdenwet en niet zijnde een inrichting, die in het maatschappelijk verkeer wordt aangeduid als een smartshop, growshop of coffeeshop indien het horecabedrijf niet meer ruimte inneemt dan maximaal 10 m² en maximaal 20% van het totale vloeroppervlak van de voor de cliëntèle toegankelijke binnenruimte, en indien geen terras aanwezig is of beoogd is. De ingebruikname van de ruimte als voornoemd moet wel bij het college worden gemeld.

Categorie Ib: Overige aan de detailhandelfunctie verwante horeca

Horecabedrijven van relatief beperkte omvang die zich in mindere mate richten op het winkelend publiek en als regel ruimere openingstijden hanteren dan detailhandel-ondersteunende horecabedrijven, i.c.:

- automatieken;
- cafetaria's;
- snackbars.

Categorie Ic: Overige lichte horeca zonder of met slechts beperkte verkeersaantrekkende werking

Horecabedrijven waarbij -zowel qua doelgroep als openingstijden- niet of slechts in zeer beperkte sprake is van enige relatie tot detailhandel, welke niet of slechts in zeer beperkte mate een verkeersaantrekkende werking hebben, i.c.:

- bistro's;
- restaurants zonder bezorg- en/of afhaalservice;
- hotels met ten hoogste 15 kamers.

Categorie Id: Overige lichte horeca met een relatief grote verkeersaantrekkende werking

Horecabedrijven welke door hun aard, omvang, bedrijfsvoering e.d. een relatief grote verkeersaantrekkende werking hebben, i.c.:

- horecabedrijven, genoemd onder categorie Ia, Ib en Ic met een

- bedrijfsvloeroppervlak van meer dan 250 m²;
- restaurants met bezorg- en/of afhaalservice;
- drive-in restaurants;
- hotels met meer dan 15 kamers.

Categorie II: "Middelzware horeca"

Horecabedrijven binnen deze categorie zijn normaal gesproken tenminste de gehele avond en delen van de nacht geopend en kunnen ten gevolge daarvan aanzienlijke hinder voor omwonenden veroorzaken. Tot deze categorie van horecabedrijven behoren:

- bars;
- bierhuizen;
- biljartcentra, bowlingcentra en daarmee naar aard, omvang e.d. gelijk te stellen horecabedrijven;
- cafés;
- proeflokalen;
- shoarma- en/of grillrooms;
- bedrijven gericht op zalenverhuur (zonder regulier gebruik ten behoeve van feesten en muziek- en/of dansevenementen).

Categorie III: "Zware horeca"

Horecabedrijven binnen deze categorie zijn voor een goed functioneren ook 's nachts geopend. Bovendien trekken zij grote aantallen bezoekers waardoor de exploitatie van dergelijke bedrijven ernstige hinder voor omwonenden maar ook voor de ruimere omgeving met zich mee kan brengen.

Binnen categorie III worden de volgende subcategorieën onderscheiden:

Categorie IIIa: Reguliere zware horeca

Horecabedrijven van relatief grote omvang die met name zijn gericht op het verstrekken van voedsel en dranken voor gebruik ter plaatse in combinatie met een vermaakfunctie, i.c.:

- dancings;
- discotheken;
- nachtclubs.

Categorie IIIb: Zeer zware horeca

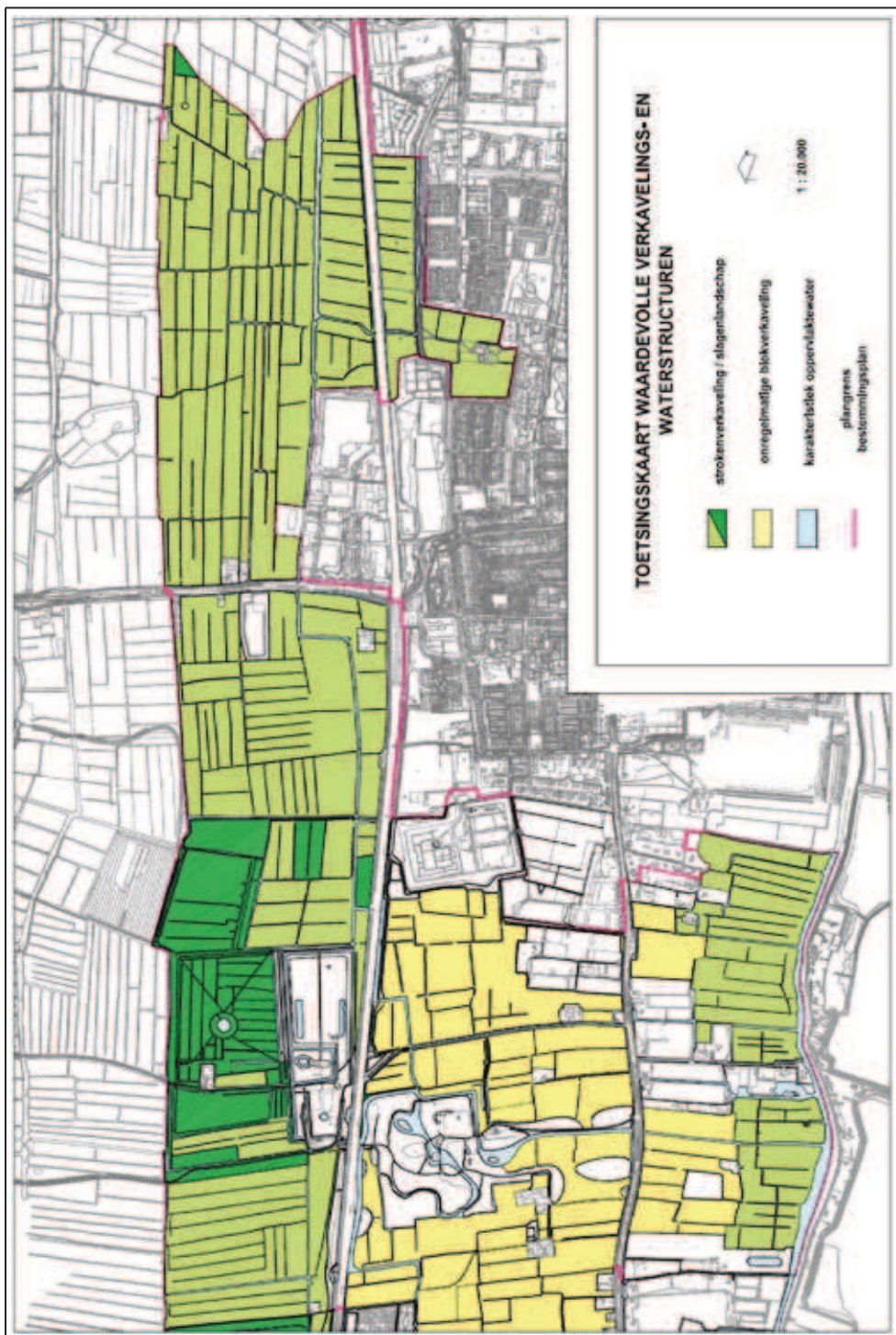
Horecabedrijven van grote omvang die met name zijn gericht op een vermaakfunctie, zoals het ten gehore brengen van muziek ten behoeve van dansen in combinatie met het verstrekken van voedsel en dranken voor gebruik ter plaatse, en die door hun aard en omvang zeer grote aantallen bezoekers trekken c.q. een zeer grote verkeersaantrekkende werking hebben, i.c.:

- horecabedrijven, genoemd onder categorie IIIa, met een bedrijfsvloeroppervlak van meer dan 250 m²;
- partycentra en overige bedrijven, gericht op zalenverhuur (met regulier

gebruik ten behoeve van feesten en muziek- en/of dansevenementen.

**Bijlage 2 Toetsingskaart verkavelings- en
waterstructuur**

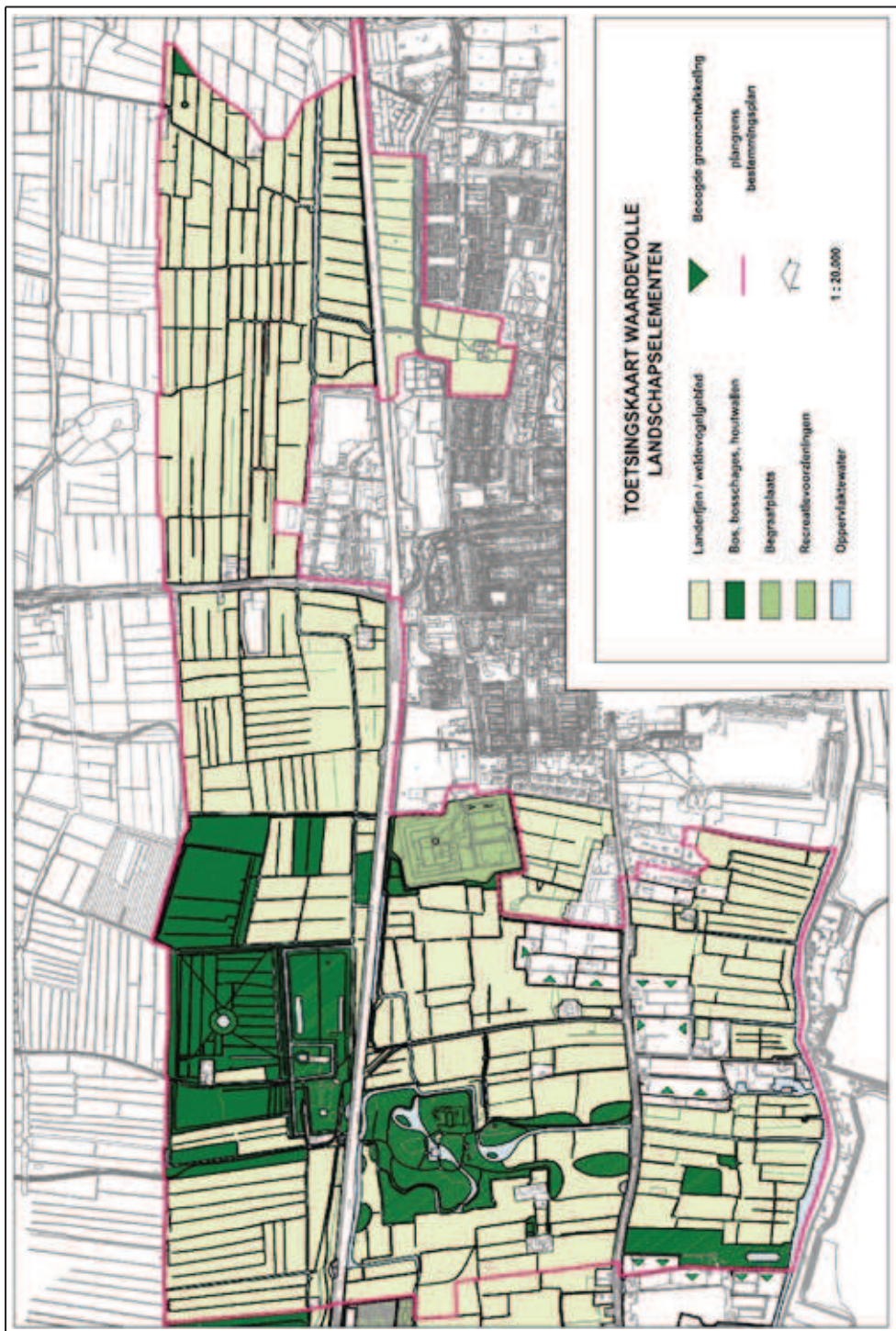
Bijlage 3 Toetsingskaart verkavelings- en waterstructuur

**Bijlage 3 Toetsingskaart waardevolle
landschapselementen**

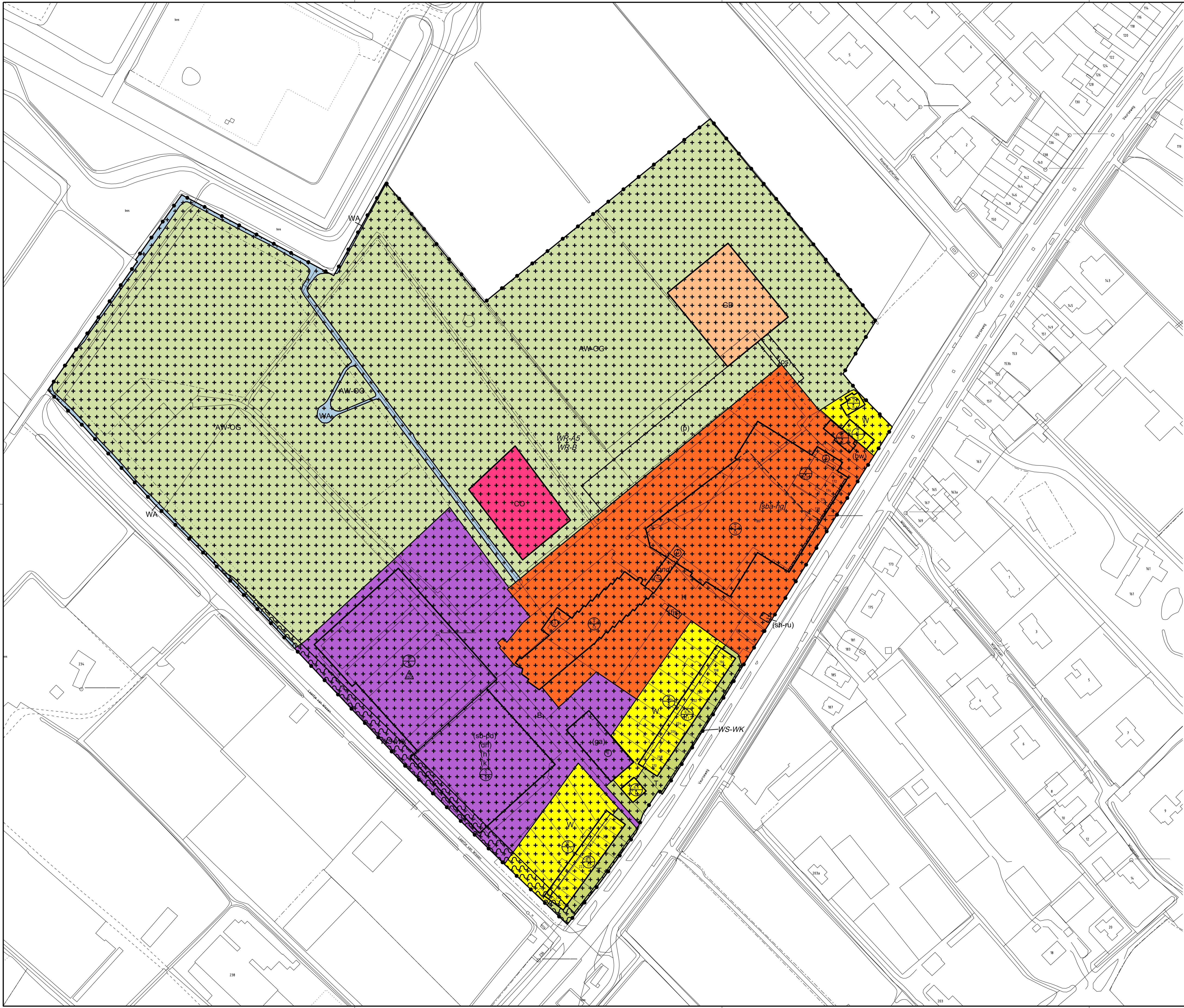
Bijlage 4 Toetsingskaart
landschapselementen

waardevolle

www.voorschoten.nl

- Plangebied**
- Plangebiedsgrens
- Bestemmingen**
- AW-OG Agrarisch met waarden - Open gebied
 - B Bedrijf
 - CO Cultuur en ontspanning
 - GD Gemengd
 - H Horeca
 - T Tuin
 - WA Water
 - W Wonen
- Dubbelbestemmingen**
- ++++ Waarde - Archeologie 5
 - ++++ W/B Waarde - Beschermd stad- en dorpsgezicht
 - WS-WK Waterstaat - Waterkering
- Functieaanduidingen**
- (bw) bedrijfswoning
 - (dh) detailhandel
 - (fs) fietsstalling
 - (ga) garage
 - (h) horeca
 - (k) kantoor
 - (os) ontstuning
 - (p) parkeerterrein
 - (sb-pd) specifieke vorm van bedrijf - productie
 - (sh-ru) specifieke vorm van horeca - reclameuiting
- Bouwvlak**
- bouwvlak
- Bouwaanduidingen**
- [ond] onderdoorgang
 - [sba-1g] specifieke bouwaanduiding - hoofdgebouw
- Maatvoeringaanduidingen**
- maatvoeringsvlak
 - ⊙ maximum goothoogte (m)
 - ⊕ maximum bouwhoogte (m)
 - ⊕/⊙ maximum goothoogte (m), maximum bouwhoogte (m)
 - ⚠ maximum oppervlakte (m²)
- Figuren**
- gevellijn

Gemeente Voorschoten

Bestemmingsplan
De Gouden Leeuw
Verbeelding
NL.IMRO.0626.2014DeGoudenleeuw-BP20

Status Concept 19 april 2013
Voorontwerp 12 november 2013
Ontwerp 6 februari 2014
Vastgesteld ..

HAUTE EQUIPE
PARTNERS IN PUBLIC
www.haute-equipe.nl - rumtel@haute-equipe.nl - t 033 5471912

formaat: A1
tab: 1 van 1
schaal: 1:1000

gemeente VOORSCHOTEN

Onderwerp: **Bestemmingsplan Gouden Leeuw e.o.**

Betreffende: Raadsvoorstel nr. 3819, d.d. 20 mei 2014

criterium	Toetsing	+/-
Aanleiding van het voorstel – voorprocedure		+
Relatie tot termijnagenda		+
Overzichtelijkheid, leesbaarheid en volledigheid		+
Het zo mogelijk weergeven van alternatieve beleidskeuzes		+
Het vermelden van relevante wetgeving – juridisch kader– VNG model gebruikt?	Er wordt bij de overwegingen van het besluit niet verwezen naar artikel 3.1 van de Wet ruimtelijke ordening.	
Burgerparticipatie wel of waarom niet, en andere communicatieaspecten		+
Is het besluit correct geformuleerd?	De punten die beginnen met “akkoord gaan met..” kunnen in de overwegingen worden meegenomen. Het besluit graag kort en helder houden en beperken tot wat formeel moet worden besloten. Dus: vaststellen van het bestemmingsplan etc.. Uit de tekst blijkt overigens niet duidelijk of de wijzigingen al in de verbeelding en regels zijn verwerkt. Dit blijkt niet het geval. Ik heb afgesproken dat na positief advies van de commissie de wijzigingen worden verwerkt in regels en verbeelding. Dan is duidelijk wat er wordt vastgesteld en is geen interpretatie daarvan nodig of mogelijk. Hetzelfde geldt voor het laatst besispunt: De grondslag vermelden in de overwegingen en het besluit kort houden.	
Beleidskaders duidelijk geformuleerd en opgesomd.		+
Verhouding tot het bestaande beleid		+
Financiële dekking		+
Is de kernboodschap goed leesbaar voor de burger?	Deze ontbreekt.	-
Overig		

gemeente VOORSCHOTEN

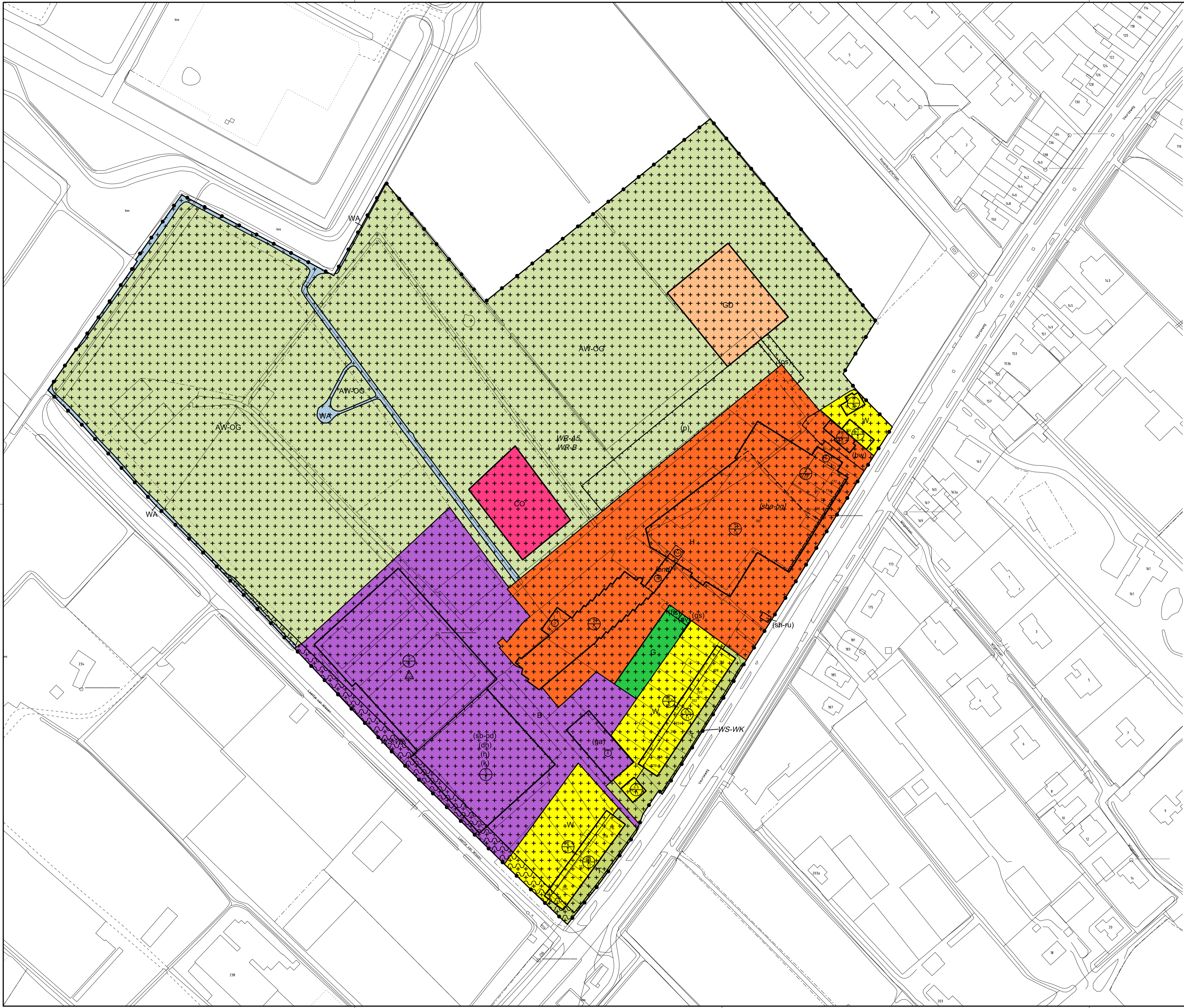
Griffie, 17 juni 2014

Tijdens de behandeling van bestemmingsplan De Gouden Leeuw heeft de raad verzocht om informatie over het Activiteitenbesluit milieubeheer. Via onderstaande link kan de inhoud van dit besluit worden geraadpleegd door links in het scherm op een hoofdstuk te klikken:

http://wetten.overheid.nl/BWBR0022762/geldigheidsdatum_20-06-2014

Link naar complete bestemmingsplan Gouden Leeuw:

<http://we.tl/UbnDQqDIbs>

- Plangebied**
- Plangebiedsgrens
- Bestemmingen**
- AW-OG: Agrarisch met waarden - Open gebied
 - B: Bedrijf
 - CO: Cultuur en ontspanning
 - GD: Gemengd
 - G: Groen
 - H: Horeca
 - T: Tuin
 - WA: Water
 - W: Wonen
- Dubbelbestemmingen**
- Waarde - Archeologie 5
 - Waarde - Beschermd stad- en dorpsgezicht
 - Waterstaat - Waterkering
- Funcieaanduidingen**
- (bw): bedrijfswoning
 - (dh): detailhandel
 - (fs): fietsstalling
 - (ga): garage
 - (gs): geluidscherm
 - (h): horeca
 - (k): kantoor
 - (nv): nutsvoorziening
 - (os): ontsluiting
 - (p): parkeerterrein
 - (sb-pd): specifieke vorm van bedrijf - productie
 - (sh-ru): specifieke vorm van horeca - reclameuiling
- Bouwvlak**
- bouwvlak
- Bouwaanduidingen**
- [onv]: onderdoorgang
 - [sba-hg]: specifieke bouwaanduiding - hoofgebouw
- Maatvoeringaanduidingen**
- maatvoeringsvlak
 - maximum goothoogte (m)
 - maximum bouwhoogte (m)
 - maximum goothoogte (m), maximum bouwhoogte (m)
 - maximum oppervlakte (m²)
- Figuren**
- gevellijn

Gemeente Voorschoten

Bestemmingsplan
De Gouden Leeuw
Verbeelding
NL.IMRO.0626.2014DeGoudenleeuw-BP40

Status: Concept
Datum: 19 april 2013

Voorontwerp: 12 november 2013

Ontwerp: 6 februari 2014

Vastgesteld: 10 juli 2014

HAUTE EQUIPE
PARTNERS IN PUBLIC

www.haute-equipe.nl - t: 06 20 68 11 11 - e: info@ Haute-Equipe.nl

VOORBLAD

Adviesnota aan de Raad

Registratienummer: 3819
Datum: 7 juli 2014

Soort Voorstel: Adviesnota
Onderwerp: Vaststelling Bestemmingsplan De Gouden Leeuw e.o.
Portefeuillehouder: Wethouder Bremer
Programma: 4. Ruimte en Verkeer

Kernboodschap:
Bijlagen: 3 bijlagen
Stukken ter inzage: nee
Beslispunten:

- akkoord te gaan met de bijgevoegde reactie op de ingekomen zienswijzen;
- akkoord te gaan met de bijgevoegde nota van wijzigingen en het bestemmingsplan De Gouden Leeuw e.o. op grond hiervan met de digitale planidentificatie NL.IMRO.0626.2014DeGoudenleeuw-BP40 gewijzigd vast te stellen;
- Burgemeester en wethouders te machtigen om ondergeschikte en/of redactionele wijzigingen in het bestemmingsplan aan te brengen;
- Op grond van artikel 6.12 Wet ruimtelijke ordening voor het gebied geen exploitatieplan vast te stellen.

Adviesnota aan de Raad

Onderwerp

Vaststelling Bestemmingsplan De Gouden Leeuw e.o.

Inleiding

In februari 2012 heeft het college een programma van eisen opgesteld dat als kader dient voor de beoogde ontwikkelingen op deze locatie. Het college heeft de raad via een informatiebrief (documentnummer 3343/1) en een presentatie aan de commissie WRG van 15 maart 2012 geïnformeerd over de inhoud van dit programma van eisen en de doelen die we als gemeente nastreven voor dit gebied. Dit programma van eisen is nu uitgewerkt in het bestemmingsplan. De Gouden Leeuw e.o. Ook de uitbreiding van de Gouden Leeuw, die in januari 2010 door de raad is goedgekeurd als uitgangspunt voor verdere uitwerking, is verwerkt in dit bestemmingsplan. Tenslotte is het al in 2011 door u vastgestelde bestemmingsplan "Veurseweg 214 e.o." één op één overgenomen in dit nieuwe bestemmingsplan. Het bestemmingsplan heeft ter inzage gelegen en naar aanleiding hiervan zijn zeven zienswijzen ingediend. Alle ingediende zienswijzen zijn ontvankelijk. Enkele van die zienswijzen geven aanleiding om het bestemmingsplan op onderdelen te wijzigen. Ook worden enkele ambtelijke wijzigingen voorgesteld. Deze wijzigingen betreffen slechts tekstuele correcties. Met deze wijzigingen kan het bestemmingsplan nu worden vastgesteld.

Beslispunten

- akkoord te gaan met de bijgevoegde reactie op de ingekomen zienswijzen;
- akkoord te gaan met de bijgevoegde nota van wijzigingen en het bestemmingsplan De Gouden Leeuw e.o. op grond hiervan met de digitale planidentificatie NL.IMRO.0626.2014DeGoudenleeuw-BP40 gewijzigd vast te stellen;
- Burgemeester en wethouders te machtigen om ondergeschikte en/of redactionele wijzigingen in het bestemmingsplan aan te brengen;
- Op grond van artikel 6.12 Wet ruimtelijke ordening voor het gebied geen exploitatieplan vast te stellen.

Beoogd effect

Ruimte bieden in het bestemmingsplan voor het bedrijf Van der Valk om de ontwikkelde toekomstvisie te realiseren en een actueel planologisch kader te bieden voor het totale plangebied.

Argumenten

1.1 Met het bestemmingsplan wordt ruimte geboden aan Van der Valk om het bedrijf toekomstbestendig te maken.

In samenwerking met de gemeente heeft Van der Valk een toekomstvisie voor het bedrijf en het gebied rondom hotel/restaurant De Gouden Leeuw opgesteld. Hieruit is naar voren gekomen dat de wens bestaat het hotel/restaurant De Gouden Leeuw uit te breiden, de bedrijfsruimte te moderniseren en gedeeltelijk uit te breiden en daarnaast een wellness centrum en een boerderijcluster te ontwikkelen. Het nieuwe bestemmingsplan biedt planologisch ruimte aan deze

ontwikkeling, maar maakt tevens ook de voorwaarden waaraan die ontwikkeling moet voldoen concreet.

1.2 Met het bestemmingsplan wordt de ruimtelijke kwaliteit binnen het plangebied vergroot.

Onderdeel van het plan is om de ruimtelijke kwaliteit binnen het plangebied te vergroten en de fysieke en visuele verbinding met het buitengebied te verbeteren door een opschoning van het achter de Gouden Leeuw gelegen agrarische gebied.

Ten opzichte van het programma van eisen die deze kwaliteitsverbetering moest borgen, zijn de locaties voor het wellness centrum en het boerderijcluster aangepast. De locaties zoals die in het PvE zijn afgebeeld waren echter slechts zoeklocaties en de nieuwe locaties passen nog steeds binnen de uitgangspunten van dit programma van eisen. Het boerderijcluster is verplaatst mede naar aanleiding van zienswijzen van omwonenden. De wellness is verplaatst om de bedrijfsruimte in het bestemmingsplan bereikbaar te houden voor het toekomstige inpandige laden en lossen.

1.3 De ingediende zienswijzen vormen op enkele punten aanleiding om het plan aan te passen.

Hiermee wordt tegemoet gekomen aan bepaalde wensen van omwonenden. Een samenvatting van de zienswijzen, de reactie van de gemeente hierop en de nota van wijzigingen zijn respectievelijk bijgevoegd als bijlage 1 en 2.

1.4 De ambtshalve wijzigingen herstellen onvolkomenheden in het bestemmingsplan.

Ten opzichte van het voorontwerp–bestemmingsplan is het boerderijcluster (gemengde bestemming) verplaatst. Er zijn geen zienswijzen ingediend op deze verplaatsing en daardoor moet de verplaatsing in de toelichting van het bestemmingsplan worden verwerkt. Daarnaast zijn nog enkele tekstuele correcties doorgevoerd.

1.5 Burgemeester en wethouders kunnen door de raad worden gemachtigd om ondergeschikte wijzigingen en/of redactionele wijzigingen in het bestemmingsplan aan te brengen.

Het is gebruikelijk om de raad te verzoeken om uw college te machtigen om ondergeschikte en redactionele aanpassingen aan te brengen in het door u vastgestelde bestemmingsplan. Het gaat daarbij om wijzigingen die niet in de nota van wijzigingen zijn genoemd. Uitgangspunt daarbij is dat het niet om essentiële zaken gaat waardoor de strekking van het bestemmingsplan wordt gewijzigd of waartegen bij derden bezwaren zouden kunnen bestaan.

1.6 Er is geen noodzaak om een exploitatieplan vast te stellen.

Artikel 6.12 van de Wro geeft aan dat de gemeenteraad een exploitatieplan moet vaststellen voor gronden waarop een bouwplan (conform de definitie uit artikel 6.2.1 Bro) is voorgenomen. In dat geval kan de gemeente eventueel te maken kosten verhalen op derden. De kosten welke te maken hebben met de onderbouwingen en onderzoeken t.b.v. de geboden uitbreidingsmogelijkheden worden, zoals overeengekomen met de initiatiefnemer, gedragen door deze initiatiefnemer. Aangezien dit bestemmingsplan in grote mate een conserverend bestemmingsplan betreft, is dit voor een groot deel een wettelijk verplichte herziening die ook zonder opnemen van de uitbreidingsmogelijkheden uitgevoerd had moeten worden. De overige ambtelijke kosten voor het opstellen van het bestemmingsplan zijn dan ook voor rekening van de gemeente. Derhalve is er geen sprake van verhaalbare kosten en is het niet noodzakelijk een exploitatieplan vast te stellen.

Adviesnota aan de Raad

Kanttekeningen

1.1 Reclamanten hebben de mogelijkheid om in beroep te gaan tegen het besluit tot vaststelling. Niet alle zienswijzen leiden tot aanpassingen van het bestemmingsplan. Het niet meewerken aan verzoeken die door middel van de zienswijzen zijn ingediend, levert het risico op dat de desbetreffende reclamanten het niet eens zijn met uw besluit en daarom beroep indienen bij de Raad van State. Dit is een standaard risico wat bij elk ruimtelijk besluit (waartegen bezwaar en beroep open staat) aanwezig is. Dit risico is dan ook geen argument om wel mee te werken aan de verzoeken.

Burgerparticipatie

Omwonenden zijn in een vroeg stadium betrokken en hebben een bijdrage geleverd aan het opstellen van het programma van eisen voor het plangebied. Dit PvE is vervolgens vertaald in een niet wettelijk verplicht voorontwerp bestemmingsplan wat gepresenteerd is aan omwonenden tijdens een informatieavond. Op dit voorontwerp zijn zienswijzen ingediend die vervolgens op onderdelen geleid hebben tot aanpassingen van het ontwerp bestemmingsplan. Ook de zienswijzen op het ontwerp bestemmingsplan hebben geleid tot aanpassingen van het bestemmingsplan.

Communicatie

De indieners van de zienswijzen zullen schriftelijk op de hoogte gesteld worden van de besluitvorming en de verdere procedure. De (gewijzigde) vaststelling zal op de gemeentelijke website, in de gemeenterubriek en in de Staatscourant bekend worden gemaakt. Het vastgestelde plan zal op www.ruimtelijkeplannen.nl beschikbaar worden gesteld.

Financiën

Eventuele uit te betalen planschade wordt verhaald op Van der Valk via een planschadeovereenkomst.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,

secretaris

burgemeester

Besluit

Registratienummer: 3819

De raad der gemeente Voorschoten;

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van 14 mei 2014,

besluit:

- akkoord te gaan met de bijgevoegde reactie op de ingekomen zienswijzen;
- akkoord te gaan met de bijgevoegde nota van wijzigingen en het bestemmingsplan De Gouden Leeuw e.o. op grond hiervan met de digitale planidentificatie NL.IMRO.0626.2014DeGoudenleeuw-BP40 gewijzigd vast te stellen;
- Burgemeester en wethouders te machtigen om ondergeschikte en/of redactionele wijzigingen in het bestemmingsplan aan te brengen;
- Op grond van artikel 6.12 Wet ruimtelijke ordening voor het gebied geen exploitatieplan vast te stellen.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad der gemeente Voorschoten, gehouden op 10 juli 2014.

de griffier,

de voorzitter,

gemeente VOORSCHOTEN

Preventie- en handhavingsplan alcohol

Gemeente Voorschoten

2014-2018

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1 Inleiding	3
1.1. Achtergrond en doel.....	3
1.2. De lokale situatie in Voorschoten	3
§ 1.2.1. Gezondheidscijfers.....	4
§ 1.2.2. Uitgangspunten Preventie- en Handhavingsplan alcohol.....	4
§ 1.2.3. Ambitie.....	4
Hoofdstuk 2 Preventie en handhaving.....	5
2.1 Inleiding.....	5
2.2 Huidige preventiebeleid	5
§ 2.2.1 Gezondheidsbeleid	5
§ 2.2.2 NIX18-campagne.....	5
§ 2.2.3 Het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) Voorschoten	5
2.3 Doelstellingen en resultaten alcoholpreventie	6
2.4 Handhavingsbeleid	6
§ 2.4.1. Handhavingsuitvoeringsprogramma's	7
§ 2.4.2 Algemene regels voor paracommerciële instellingen.....	7
2.5. Gerelateerde beleidsterreinen.....	7
§ 2.5.1 Veiligheidsprogramma's	7
§ 2.5.2 Horeca.....	7
2.6 Doelstellingen en resultaten handhaving.....	7
Hoofdstuk 3 Uitvoering en acties	9
3.1 Inleiding.....	9
3.2 Preventieacties.....	9
§ 3.2.1 Actie – Samenwerking met welzijnsprofessionals continueren.....	9
§ 3.2.2. Actie – Samenwerking met professionals uit de alcoholbranche intensiveren	9
§ 3.2.3 Actie - Inzet van communicatiemiddelen in (lokale) media.....	9
§ 3.2.4 Actie – Verbod op happy hours en prijsacties	9
§ 3.2.5 Actie – Evenementenoverleg	9
§ 3.2.6 Actie – Overleg alcoholbranche	9
3.3 Handhavingsuitvoeringsbeleid	10
§ 3.3.1 Vergunningverlening.....	10
§ 3.3.2 Toezicht en handhaving	10
§ 3.3.3 Veiligheid	10
§ 3.3.4 Rol politie.....	10
§ 3.3.5 Verschillende controlemomenten	10
3.4 Handhavingsacties.....	11
§ 3.4.1 Actie - Stimuleren van zelfregulering.....	11
§ 3.4.2 Actie - Handhavingscommunicatie	11
§ 3.4.3 Actie – Hotspots.....	11
§ 3.4.4 Actie – Jaarlijkse controles.....	11
§ 3.4.5 Actie – Vaststellen sanctiebeleid	11
Hoofdstuk 4 Evaluatie.....	12
4.1. Beleidsperiode.....	12
4.2. Metingen	12
Bijlage 1 Wettelijk kader.....	13

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1. Achtergrond en doel

Op 1 januari 2013 is de gewijzigde Drank- en Horecawet (hierna: de wet) in werking getreden en heeft een decentralisatie van taken plaatsgevonden. Het doel dat de wetgever voor ogen staat met deze wetswijziging is om vooral bij jongeren¹ het overmatig alcoholgebruik terug te dringen, om alcohol gerelateerde verstoringen van de openbare orde te voorkomen en de administratieve lasten te verminderen voor de ondernemers.

Per 1 januari 2014 is de de wet opnieuw gewijzigd en is de leeftijdsgrens voor alcoholhoudende drank omhoog gegaan van zestien naar achttien jaar. Daarnaast verplicht de wet de gemeente om een preventie- en handhavingsplan alcohol vast te laten stellen door de raad voor 1 juli 2014. Bijzonder is dat een wet in formele zin in detail bepaalt hoe de uitvoering moet worden vorm gegeven.

Op grond van artikel 43a, tweede lid, van de Drank- en Horecawet dient het preventie- en handhavingsplan alcohol de hoofdzaken van het beleid betreffende de preventie van alcoholgebruik, met name onder jongeren, en de handhaving van de wet te bevatten. Daarnaast staat in het derde lid van voornoemd artikel dat in het plan in ieder geval moet worden aangegeven;

- a. wat de doelstellingen zijn van het preventie- en handhavingsbeleid alcohol;*
- b. welke acties worden ondernomen om alcoholgebruik, met name onder jongeren, te voorkomen, al dan niet in samenhang met andere preventieprogramma's als bedoeld in artikel 2, tweede lid, onderdeel d, van de Wet Publieke Gezondheid;*
- c. de wijze waarop het handhavingsbeleid wordt uitgevoerd en welke handhavingsacties in de door het plan bestreken periode worden ondernomen;*
- d. welke resultaten in de door het plan bestreken periode minimaal behaald dienen te worden.*

Het preventie- en handhavingsplan geeft inzicht in de wijze waarop de gemeente invulling geeft aan alcoholpreventie en handhaving van de Drank- en Horecawet. Het plan hangt nauw samen met de lokale nota gezondheidsbeleid van de gemeente en wordt in de toekomst gelijktijdig vastgesteld. Het plan raakt diverse beleidsterreinen, zoals gezondheidsbeleid, jeugdbeleid, alcoholmatigingsbeleid, handhavingsbeleid en openbare orde en veiligheid. Het beoogt de samenhang tussen preventie en handhaving verder gestalte te geven om daarmee een integrale aanpak van alcoholproblematiek te bewerkstelligen.

Doel van dit preventie- en handhavingsplan alcohol is inzicht geven in de samenhang tussen het preventie- en handhavingsbeleid en komen tot een samenhangend geheel van activiteiten, teneinde schadelijk alcoholgebruik, met name bij jongeren, effectiever tegen te gaan.

Het in dit plan opgenomen preventie- en handhavingsbeleid, de preventieacties en een groot deel van de handhavingsacties zijn voornamelijk gebaseerd op bestaand beleid en uitvoering. Alleen de vertaling van de (nieuwe) toezichhoudende taak van de gemeente op de Drank- en Horecawet naar jaarlijkse controles zijn een uitwerking van het bestaande beleid, gegeven de financiële randvoorwaarden. In dit plan wordt steeds gesproken over 'handhaving' waarbij het in feite steeds gaat om een samenhangend geheel van toezicht en handhaving.

1.2. De lokale situatie in Voorschoten

Demografisch gezien heeft Voorschoten vrij veel oudere inwoners. In relatie tot het provinciaal en landelijk gemiddelde wonen er veel personen in de leeftijdscategorie 45 tot 65 jaar. Voor de uitvoering van de Drank- en Horecawet is met name de groep jongeren tussen de 10 en 20 jaar interessant. Dit is de risicogroep als het gaat om (on)verantwoord alcoholgebruik en voor wat betreft alcoholverstrekking. In de gemeente is er relatief veel jeugd in deze categorie. Op latere leeftijd speelt schadelijk alcoholgebruik ook een rol. Ook hier is aandacht voor bij beide gemeente. Het overmatig alcoholgebruik is vaak een symptoom van dieperliggende problemen zoals bijvoorbeeld eenzaamheid. Ook is het vaak oorzaak van huiselijk geweld- en overlastproblematiek.

¹ Als jongeren in hun puberjaren veel drinken, neemt de kans toe dat ze later problemen met hun drankgebruik krijgen. Eén op de drie mannen in de leeftijdsgroep van 16 tot 24 jaar valt onder de noemer 'probleemdrinker'. Iemand wordt zo genoemd als 'hij of zij problemen heeft door regelmatig of stevig drinken'. Regelmatig drinken is daarbij minstens 21 dagen per maand vier of meer glazen drank. Stevig drinken is minstens vier keer per maand zes of meer glazen drank. De problemen lopen uiteen van black-outs door drankgebruik tot alcoholongevallen, regelmatige dronkenschap/katers en problemen met vrienden en familie (Van Dijkck e.a. 2005).

Voorschoten heeft een gemiddeld horeca-aanbod en is het vergelijkbaar met gemeenten uit de regio. Horeca speelt wel een belangrijke rol: relatief veel inwoners zijn werkzaam in de horeca.

Toerisme, recreatie en evenementen zijn op het thema 'alcohol' geen risicofactor. De gemeente kent bijvoorbeeld geen grote dancefestivals en wil zich niet profileren als zijnde een uitgaansgemeente.

§ 1.2.1. Gezondheidscijfers

Iedere vier jaar meet de GGD met gezondheidsenquêtes onder andere het alcoholgebruik onder jongeren van 12 tot en met 18 jaar. De lokale resultaten worden vergeleken met regionale cijfers. Uit de meest recente cijfers van 2011 voor de gemeente Voorschoten blijkt dat de gemeente relatief gezien veel jeugd heeft in de (risico)categorie 10 tot 20 jaar. De gemeente zal hier dan ook rekening mee houden bij de uitvoering van de Drank- en Horecawet. De volgende meting van de GGD vindt plaats in 2015.

§ 1.2.2. Uitgangspunten Preventie- en Handhavingsplan alcohol

Voorschoten heeft een regierol in de uitvoering van het alcoholbeleid in de gemeente. Deze rol bestaat uit het faciliteren van professionele partijen bij de uitvoering van hun taken rondom het thema alcohol. De eerste verantwoordelijkheid ligt bij de inwoners en de alcoholverstrekkers van de gemeente zelf. Iedereen is verantwoordelijk voor zijn eigen veiligheid en zijn eigen handelen. De basis van dit beleidsplan ligt in het vertrouwen in de eigen verantwoordelijkheid van inwoners en ondernemers. De gemeente kiest daarom om de focus te leggen op preventie en de professionele partijen te ondersteunen in de uitvoering. Handhaving is een middel dat ingezet zal worden als sluitstuk om waar nodig de preventieacties te versterken en zo te komen tot de gewenste resultaten zoals deze in het beleidsplan zijn omschreven.

§ 1.2.3. Ambitie

Met dit preventie- en handhavingsplan alcohol wil de gemeente Voorschoten duidelijke normen stellen:

- alcohol onder 18 jaar dat kan niet!
- alcohol boven de 18 jaar met mate.

Deze normen zal de gemeente uitdragen. De ambitie voor de komende de beleidsperiode is om de bewustwording rondom de negatieve effecten van alcohol te vergroten en een normverandering teweeg te brengen. Hiervoor zullen zowel preventie- als handhavingsacties worden ingezet. De gemeente gaat hierbij uit van de kennis en kunde van de professionele partijen die betrokken zijn bij het onderwerp en zet in op het in gezamenlijkheid uitvoeren van maatregelen en acties of het stimuleren hiervan. De acties en maatregelen vinden plaats op gebied van kennisdeling, voorlichting en educatie, vroegsignalering en interventies, en regelgeving.

Hoofdstuk 2 Preventie en handhaving

2.1 Inleiding

Hoofdstuk 2 bevat de wettelijke eisen die voortvloeien uit artikel 43a, tweede en derde lid onder a van de Drank- en Horecawet en de lokale eisen van de gemeente Voorschoten. Het al bestaande preventiebeleid en handhavingsbeleid van de gemeente is in de volgende paragrafen samengevat. Tevens komt aan de orde wat de doelstellingen zijn van het preventie- en handhavingsbeleid en welke resultaten in de door het plan bestreken periode minimaal behaald dienen te worden.

2.2 Huidige preventiebeleid

Voorschoten heeft aandacht voor alcoholpreventie om daarmee schadelijk alcoholgebruik onder de bevolking aan te pakken. De aanpak van overmatig alcohol is een continu proces, waarbij draagvlak moet worden gezocht en gecreëerd binnen de samenleving. Hieronder zijn de bestaande beleidsstukken, projecten en campagnes inzake alcoholpreventie samengevat.

§ 2.2.1 Gezondheidsbeleid

Voorschoten heeft de preventieactiviteiten op het gebied van alcohol (deels) beschreven in het gezondheidsbeleid. Schadelijk alcoholgebruik is één van de vijf speerpunten van het landelijk gezondheidsbeleid en krijgt ook de aandacht in de lokale beleidsplannen. De afgelopen jaren heeft Voorschoten het onderwerp de nodige aandacht gegeven. Samen met de professionele partners van de gemeente in de zorg, het onderwijs en het bedrijfsleven werkt Voorschoten mee aan diverse programma's rondom 'genotmiddelen' en 'alcohol'. Overmatig alcoholgebruik onder jongeren vormt een omvangrijk probleem met niet alleen gevolgen voor de volksgezondheid, zoals een verhoogd risico op verslaving en hersenbeschadiging. Het is ook gerelateerd aan openbare orde en veiligheid, schoolverzuim, huiselijk geweld, verkeersongelukken et cetera. Een samenhangende, integrale, regionale aanpak is essentieel voor het bestrijden van dit ernstige maatschappelijk probleem. Ten aanzien van de speerpunten wordt extra ingezet op de doelgroepen kinderen en jongeren, mensen met een lage sociaal economische status en ouderen.

§ 2.2.2 NIX18-campagne

De NIX18-campagne is een initiatief van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en een groot aantal partners waaronder ook partners van de gemeente. Deze NIX18-campagne moet ervoor zorgen dat ouders en opvoeders duidelijke afspraken maken over roken en drinken. Doel van de campagne is het versterken van de sociale norm 'niet drinken en roken tot je 18e'. Het versterken van een sociale norm heeft een aantal jaren nodig en daarom is besloten om een lang lopend massa mediaal communicatietraject uit te voeren (5 tot 10 jaar). De campagne richt zich op de hele samenleving en in het bijzonder de omgeving van jongeren. Landelijke reclamematerialen rondom de NIX18-campagne zijn te vinden op de website: www.naar18jaar.nl.

§ 2.2.3 Het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) Voorschoten

Het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) is het centrale punt waar jongeren, ouders/verzorgers en/of aanstaande ouders en professionals terecht kunnen voor advies, begeleiding en hulp bij het opgroeien en opvoeden van kinderen. Het centrum is een samenwerkingsverband van organisaties voor lokale jeugdhulpverlening, jeugdzorg en onderwijs. De gemeente ziet het CJG als het knooppunt waar de verbinding ontstaat tussen jeugd en hun ouders met professionals. De inspanningen van het CJG in het algemeen zijn gericht op vroegsignalering². Ook specifiek in het kader van alcoholproblematiek moet hier de nadruk zo veel mogelijk op liggen en moeten betrokkenen elkaar binnen het CJG weten te vinden. Onderdeel van CJG is de website: www.hoezittat.info/voorschoten. Hier kunnen jongeren tussen de 12 en 23 jaar hulp zoeken voor onder andere alcoholgebruik.

² Vroegsignalering is het zo vroeg mogelijk onderkennen van (het risico op) alcoholproblemen en -verslaving.

2.3 Doelstellingen en resultaten alcoholpreventie

In deze paragraaf zijn de doelstellingen omtrent preventie en de te behalen resultaten voor de toekomst samengevat. Onderstaande doelstellingen vloeien voort uit het preventiebeleid van de gemeente en sluiten aan bij het primaire doel van de Drank- en Horecawet en het landelijke speerpunt in het gezondheidsbeleid, namelijk het verminderen van schadelijk alcoholgebruik onder met name jongeren.

In de vorige paragraaf genoemde beleidsstukken en campagnes geven aan dat de gemeente veelal inzet op preventie en daarbij samenwerken met professionals zoals GGD Hollands-Midden en Stichting Jeugdgezondheidszorg Zuid-Holland West en andere (uitvoerende partijen). Verder volgt Voorschoten de speerpunten uit de landelijke preventienota die voor deze beleidsperiode is vastgesteld. Eén van deze speerpunten is 'schadelijk alcoholgebruik tegengaan'. Daarbij wordt aangegeven dat extra aandacht is voor jeugd, maar dat ook de overige doelgroepen niet worden vergeten.

Hoofddoel van de gemeente Voorschoten is schadelijk alcoholgebruik voorkomen en terugdringen met name bij jongeren, maar ook bij ouderen.

Uit onderzoek blijkt dat de trend tot stilstand is gebracht dat jongeren op steeds jongere leeftijd steeds vaker gaan drinken. Desondanks zijn de cijfers met betrekking tot overmatig alcoholgebruik in de gemeente relatief hoog in vergelijking met de regiogemeenten. De omgeving van jongeren (vooral de ouders) dienen bewuster gemaakt te worden met betrekking tot de risico's van alcoholgebruik op jonge leeftijd. Tegelijkertijd blijft ook het overmatig drankgebruik van ouderen een aandachtspunt.

De gemeente streeft met dit preventiebeleid de volgende doelstellingen na:

- Afname van alcoholconsumptie door jongeren onder de 18 jaar;
- Toename van bewustwording over de (gezondheids)risico's van het gebruik van alcohol bij (met name) jeugd en hun ouders.
- Adequate uitvoering van wet- en regelgeving (betere naleving van de leeftijdsgrens voor de verstrekking van alcohol).

Een aantal van bovenstaande doelstellingen worden tevens ingezet om het minimaal resultaat voor de periode 2014-2018 te realiseren. Dit moet de volgende resultaten tot 2018 opleveren:

- In 2018 is de gemiddelde leeftijd waarop in aanraking wordt gekomen met alcohol gestegen.
- In 2018 is de ingezette daling (2011-2014) van het gebruik van alcohol onder jongeren minimaal evenredig doorgezet.
- In 2018 is de door jongeren beleefde goedkeuring of onverschilligheid van hun ouders ten aanzien van alcoholgebruik, gedaald.
- In 2018 is de naleving van de leeftijdsgrens voor de verstrekking van alcohol gestegen.
- Minimaal 50 % van de jeugdgevoelige alcoholverstrekkers is aangesloten bij convenantafspraken.³

Om deze doelen en resultaten te bereiken kunnen onder meer de volgende instrumenten worden ingezet:

- Doorgaan met samenwerking binnen de gemeentelijke beleidsterreinen op het thema jeugd en alcohol.
- Doorgaan met (integrale) samenwerking tussen gemeente, GGD, CJG en basis- en voortgezet onderwijs.
- Doorgaan met een passend voorlichtingsaanbod voor jongeren in het basis- en voortgezet onderwijs over het thema alcohol.
- Informeren jeugd, ouders en andere betrokkenen over het thema "jeugd en alcohol".
- Deskundigheidsbevordering verkopers en verstrekkers van alcohol.

2.4 Handhavingsbeleid

De toezicht- en handhavingsactiviteiten van de gemeente hebben als doel een bijdrage te leveren aan het doel van de gemeente Voorschoten om een aantrekkelijke woongemeente te zijn. Leidend principe bij het toekennen van prioriteiten is een risicoanalyse waarbij wordt gekeken naar de kans dat een probleem zich voordoet en het effect

³ Jeugdgevoelige alcoholverstrekkers zijn winkels of horecabedrijven waar jeugd relatief laagdrempelig een aankoopgating zou kunnen doen zoals een sportvereniging, cafébedrijf, supermarkt of een slijterij.

dat het probleem vervolgens heeft op veiligheid en leefbaarheid. Voorschoten heeft geen voortdurende problemen met betrekking tot alcoholgerelateerde overlast in de openbare ruimte. Dit betekent dat handhaving op dit vlak zich voornamelijk afspeelt op basis van meldingen en klachten.

De gemeente heeft nog geen expliciete beleidsstukken opgesteld omtrent handhaving op de bepalingen uit de Drank- en Horecawet. In deze paragraaf zijn de beleidsstukken met betrekking tot handhaving kort samengevat. Naast alcoholpreventie is handhaving een belangrijk onderdeel om alcoholgebruik onder met name jongeren aan te pakken.

§ 2.4.1. Handhavingsuitvoeringsprogramma's

Voorschoten heeft haar plannen beschreven in het integraal handhavingsuitvoeringsprogramma 2014. Toezicht en handhaving zal met name uitgevoerd worden op basis van vergunningen, meldingen en klachten.

§ 2.4.2 Algemene regels voor paracommerciële instellingen

In de Algemene Plaatselijke Verordening zijn bepalingen opgenomen waaraan paracommerciële rechtspersonen zich dienen te houden bij de verstrekking van alcoholhoudende drank.

- Paracommerciële rechtspersonen kunnen alcoholhoudende drank uitsluitend verstrekken vanaf één uur voor aanvang en tot uiterlijk één uur na afloop van een activiteit die wordt uitgeoefend in verband met het statutaire doel van de rechtspersoon.
- Een paracommercieel rechtspersoon verstrekt geen alcoholhoudende drank tijdens in de inrichting te houden bijeenkomsten van persoonlijke aard, zoals bruiloften en partijen, en in de inrichting te houden bijeenkomsten die gericht zijn derden.

§ 2.4.3 Handhavings- en sanctiebeleid

Het is van belang dat degene die niet naleeft weet welke reactie hij van de gemeente kan verwachten. Hiertoe zal een handhavings- en sanctiebeleid van de burgemeester worden opgesteld (zie 3.4.5).

2.5. Gerelateerde beleidsterreinen

In deze paragraaf is het overige beleid beschreven met betrekking op het onderwerp alcohol in de gemeente Voorschoten.

§ 2.5.1 Veiligheidsprogramma's

Voorschoten werkt momenteel aan het opstellen van een nieuw Integraal Veiligheidsbeleid (IVB). Het ligt in de lijn der verwachting dat (jeugd)overlast (al dan niet gerelateerd aan alcoholgebruik) als onderwerp wordt meegenomen in het IVB.

§ 2.5.2 Horeca

Voorschoten heeft een visie opgesteld ten aanzien van het horeca-aanbod in de gemeente. Voorschoten ziet horeca als een belangrijk onderdeel van het voorzieningenaanbod. Het accent van de horecavisie ligt op economische kansen zonder concessies te doen op het gebied van veiligheid.

De doelstellingen van de horecavisie zijn:

1. Primair: de horeca de ruimte te geven om zich te ontwikkelen tot een vitale en toekomstbestendige voorziening van Voorschoten.
2. Secundair: het versterken van de economische kracht van de Voorschotense economie.
3. Afgeleid doel: een helder kader schetsen waarbinnen de horeca, in brede zin, kan opereren. Daarnaast wordt een vereenvoudiging van regels en verlaging van lasten nagestreefd.

2.6 Doelstellingen en resultaten handhaving

In deze paragraaf zijn de doelstellingen en voor de toekomst, waaraan het instrument handhaving een bijdrage levert, samengevat. De doelstellingen vloeien voort de verschillende beleidsdocumenten van de gemeente, maar komen ook voort uit de inbreng van de alcoholverstrekkers.

De gemeente ziet het thema alcohol als een gezamenlijke verantwoordelijkheid van alle betrokken partijen. De wijze van handhaven hangt dan ook nauw samen met de manier waarop alcoholverstrekkers hun eigen verantwoordelijkheid nemen in de naleving van de wet- en regelgeving en hun bijdrage leveren aan preventieacties. Een samenwerking tussen alle betrokken partijen is essentieel voor een goed functionerende horeca, een verantwoorde alcoholverstrekking en een leefbare en veilige openbare ruimte.

Omdat toezicht en handhaving één van de instrumenten is om de gemeente leefbaar, gezond, veilig en duurzaam te houden worden hiervoor geen aparte resultaten vastgesteld. Met dit instrument wil de gemeente een bijdrage leveren aan de volgende doelen:

- Zorgen dat Voorschoten een aantrekkelijke woongemeente blijft waarin inwoners veilig en gezond kunnen wonen, werken en recreëren.
- Borgen middels integrale samenwerking dat de alcoholverstrekkers in de gemeente een positieve bijdrage leveren aan een prettig leefklimaat in de dorpen met een minimale belasting voor de leefomgeving.
- Zorgen voor een verantwoorde alcoholverstrekking in de gemeente.
- Zorgen voor de kwaliteit van de openbare ruimte.

Hoofdstuk 3 Uitvoering en acties

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk zijn de bepalingen van artikel 43a, derde lid, onder b en c van de Drank- en Horecawet en de lokale eisen van de gemeente Voorschoten. De acties die zijn of worden ondernomen op het gebied van alcoholpreventie worden hieronder benoemd. Ook wordt in dit hoofdstuk ingegaan op de wijze waarop het handhavingsbeleid wordt uitgevoerd en welke handhavingsacties in de door het plan bestreken periode worden uitgevoerd.

3.2 Preventieacties

De gemeente onderneemt de komende periode acties om alcoholgebruik, met name onder jongeren, te voorkomen. Ook lopende acties op het gebied van alcoholpreventie, die waar nodig en gewenst worden voortgezet, zijn hieronder benoemd. De acties zijn gericht op alcoholpreventie en zijn vooral terug te vinden in andere programma's, met name in de programma's voor de gezondheidsbevordering.

§ 3.2.1 Actie – Samenwerking met welzijnsprofessionals continueren

De gemeente pakt in de aanpak van schadelijk alcoholgebruik een regierol en faciliteert betrokken partijen om tot resultaten te komen. Hierbij speelt de GGD-instelling Haaglanden een belangrijke rol, maar bijvoorbeeld ook scholen. De gemeente subsidieert professionals zodat zij hun expertise met betrekking tot alcohol en andere genotsmiddelen kunnen delen. Dit krijgt nadere uitwerking in concrete activiteiten in het uitvoeringsprogramma dat hangt aan het lokale gezondheidsbeleid en dat momenteel wordt opgesteld. Hierin zal intensiever worden ingezet op het onderwerp alcoholmatiging.

§ 3.2.2 Actie – Samenwerking met professionals uit de alcoholbranche intensiveren

Ook wil de gemeente de alcoholverstrekkende branches faciliteren in hun aanpak om een verantwoord alcoholbeleid te voeren. Het faciliteren kan bestaan uit het delen van kennis, het leggen van verbindingen met eerder genoemde professionals en het stimuleren van zelfregulering. De gemeente willen de alcoholverstrekkers ook wijzen op hun signaleringsfunctie. Ook vroegsignalering is hier van groot belang. De ondernemers zullen als eerste signaleren als er sprake is van problematisch alcoholgebruik. Het is dan van belang dat de alcoholverstrekker weet waar hij naar door kan verwijzen. Het maatschappelijk probleem is groter dan enkel het naleven van wet- en regelgeving. Het is ook belangrijk dat de verschillende (zorg)partners hun ervaringen met elkaar delen. Ook hier wil de gemeente in faciliteren.

§ 3.2.3 Actie - Inzet van communicatiemiddelen in (lokale) media

Het Centrum Jeugd en Gezin heeft een speciale website voor jongeren tussen de 12 en 23 jaar uit Voorschoten ingericht. Op deze website www.hoezitdat.info/voorschoten kunnen jongeren terecht met vragen en problemen over bijvoorbeeld alcohol. Tevens is op de website informatie te vinden over alcoholverslaving, ernstige gevolgen van drankgebruik en op welke manier verstandig met alcohol kan worden omgegaan. Naast het Centrum Jeugd en Gezin zal ook veel communicatie via de genoemde professionals plaatsvinden.

§ 3.2.4 Actie – Verbod op happy hours en prijsacties

Om schadelijk alcoholgebruik te voorkomen is het belangrijk om de gelegenheid tot overmatig alcoholgebruik daar waar mogelijk in te perken. Het aanpakken van happy hours in de (paracommerciële) horecabedrijven en prijsacties in de detailhandel is hiervoor een middel. Uit de praktijk is vooralsnog niet gebleken dat dit probleem zich voordoet in Voorschoten. De gemeente zal echter de ontwikkelingen met betrekking tot deze kortingsacties in de gaten houden. Mocht de komende periode blijken dat de situatie verandert, dan zal de gemeente nadere regels stellen in de APV.

§ 3.2.5 Actie – Evenementenoverleg

De gemeente heeft geregeld overleg met organisatoren van evenementen. De organisatoren van evenementen in combinatie met alcoholverstrekking zullen door de gemeente geïnformeerd worden over alcoholpreventie en handhaving. Met name aan de preventiekant zal mee worden gedacht hoe verantwoorde alcoholverstrekking praktisch kan worden ingevuld.

§ 3.2.6 Actie – Overleg alcoholbranche en gezondheidspartners

Jaarlijks wordt minimaal één keer per jaar overleg gevoerd over de voortgang van het preventie- en handhavingsplan alcohol met de alcoholverstrekkers maar ook met de gezondheids-/welzijnspartners uit

Voorschoten. Het doel van deze overlegvorm is om de voortgang van de doelstellingen te bewaken en om signalen uit de praktijk te delen.

Naast dit specifieke ‘alcoholoverleg’ zal het onderwerp alcohol ook op de agenda’s staan van onder andere het horeca- en veiligheidsoverleg. Het is een voortdurend thema dat ook in de reguliere agenda’s wordt opgenomen indien daar aanleiding voor is.

3.3 Handhavingsuitvoeringsbeleid

De gemeente heeft een heldere handhavingsvisie en legt nadrukkelijk de verantwoordelijkheid neer bij de jeugd en hun ouders/verzorgers zelf, naast uiteraard ondernemers en paracommerciële instellingen. Preventie heeft in Voorschoten de voorkeur boven handhaving. Dit betekent dat de nadruk op preventie ligt in de uitvoering van dit beleidsplan. Indien preventie haar doel niet bereikt, dan zal een verschuiving richting toezicht en handhaving gaan plaatsvinden.

Om een aantrekkelijke woongemeente te kunnen garanderen zal de gemeente bij het niet naleven van gestelde regels het instrument handhaving toepassen wanneer dit nodig is. Het uitgangspunt daarbij is dat handhaving geen doel op zich dient te zijn, maar dat een bepaalde gedragsverandering teweeg gebracht wordt. Voorschoten kiest, met in achtneming van hetgeen wat hierboven is genoemd, voor een aanpak op basisniveau met daarbij de insteek om op een integrale manier te werken. Naast preventie, voorlichting en eigen verantwoordelijkheid dienen de regels die zijn gesteld ook handhaafbaar te zijn en tevens te worden gecontroleerd. Een aantal interne en externe partijen van de gemeente zijn nauw betrokken bij het toezicht op de naleving van de Drank- en Horecawet. Deze interne en externe partijen zijn hieronder weergegeven.

§ 3.3.1 Vergunningverlening

Voor de meeste alcoholverstrekkende bedrijven geldt een vergunningplicht. De burgemeester van Voorschoten verleent deze vergunningen. Ook zijn er onder andere vergunning verplichtingen voor terrassen en evenementen.

§ 3.3.2 Toezicht en handhaving

De gemeente ziet ook toe op de gestelde regels bij wet- en regelgeving en vanuit vergunningvoorschriften. Hiervoor kan de werkorganisatie een beroep doen op een aantal toezichthouders, die aangewezen zijn voor verschillende disciplines, waaronder de Drank- en Horecawet.

Handhavingsjuristen verwerken de resultaten die toezicht verzameld en zetten, indien nodig, een vervolgtraject in.

§ 3.3.3 Veiligheid

In de werkorganisatie Duivenvoorde zijn ook beleidsmedewerkers aangesteld die zich bezig houden met de openbare orde en veiligheid in Voorschoten. Ook zij spelen een rol bij de uitvoering van de Drank- en Horecawet en dan met name gericht op het voorkomen van overlast en verstoring van de openbare orde.

§ 3.3.4 Rol politie

De politie heeft niet als kerntaak de handhaving van de Drank- en Horecawet, maar zal bij verstoring van de openbare orde optreden.

§ 3.3.5 Verschillende controlemomenten

De gemeente regisseert de controlemomenten op basis van vergunningen, meldingen en klachten. Uitgangspunt bij het uitvoeren van de controles is om zoveel mogelijk integraal toezicht toe te passen. Dit betekent dat de toezichthouder voor meerdere wet- en regelgeving gelijktijdig controle uitvoert. De gemeente zal daarnaast ook sturen op zelfregulering door de alcoholverstrekkende branches. De gemeente vertrouwt op de kennis van deze branchepartijen om dit op een goede wijze in te regelen in de bedrijfsvoering.

Jaarlijks wordt in het Handhavingsuitvoeringprogramma (HUP) bepaald welke prioriteiten en acties voor het betreffende jaar van toepassing zijn. De mate van handhaving hangt namelijk nauw samen met de wijze waarop zelfregulering zal gaan plaatsvinden. Daarnaast speelt de beschikbare toezicht capaciteit een rol. Deze kan jaarlijks verschillen en is mede afhankelijk van trends en ontwikkelingen.

De wijze van sanctioneren zal worden beschreven in een nog nader vast te stellen sanctiebeleid (zie actiepunt 3.4.7).

3.4 Handhavingsacties

In deze paragraaf wordt besproken welke handhavingsacties in de door het plan bestreken periode worden uitgevoerd. De handhavingsacties staan in verbinding met bovenstaand handhavingsuitvoeringsbeleid en worden integraal uitgevoerd en beperken zich tot het toezicht op de naleving van de bepalingen uit de Drank- en Horecawet. Naast de toekomstige handhavingsacties zijn ook de tot voor kort uitgevoerde acties op het gebied van handhaving op de Drank- en Horecawet samengevat. De wetgeving op het punt van de leeftijdsgrens voor alcoholverstrekking is duidelijk en moet worden nageleefd. Voorschoten wil sturen op correcte naleving en op adequate uitvoering van wet- en regelgeving.

§ 3.4.1 Actie - Stimuleren van zelfregulering

Het uitgangspunt van de gemeente is dat professionele partijen vanuit de branche middels zelfregulering een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan zowel preventie als handhaving. De gemeente Voorschoten wil bij voorkeur convenantafspraken maken met alcoholverstrekkers. De alcoholverstrekkers laten zichzelf gedurende de convenantperiode door een onafhankelijke externe partij op correcte naleving van de leeftijdsgrens. De gemeente zal in deze periode geen handhaving toepassen als aan de convenantvoorwaarden wordt voldaan. Houd men zich niet aan de regelgeving en het convenant, dan kunnen sancties volgen.

§ 3.4.2 Actie - Handhavingscommunicatie

Het effect van toezicht en handhaving op de Drank- en Horecawet kan toenemen door communicatie als extra instrument in te zetten. Het werkingsprincipe is gebaseerd op het vergroten van de subjectieve pakkans. Hoe hoog schat iemand zijn pakkans in? Deze subjectieve pakkans is mede bepalend voor het uiteindelijke naleefgedrag. Handhavingscommunicatie wordt door de gemeente op verschillende momenten en manieren ingezet, zoals het uitvoeren van leeftijdsgrenzencontroles in uniform of het communiceren naar alcoholverstrekkers over de handhavingsacties in een bepaalde periode. Het is bekend dat de kennis rondom alcohol en de gevolgen van overmatig alcoholgebruik kan bijdragen aan meer draagvlak voor alcoholbeleid. Belangrijk is om hierbij de handhavings- en preventiecommunicatie te koppelen zodat preventie en handhaving elkaar versterken.

§ 3.4.3 Actie – Hotspots

Voorschoten heeft een beperkt aantal 'Hotspots' als het gaat om uitgaanshoreca. Wel is bij de gemeente bekend waar de jongeren in 2014 gemakkelijk aan alcohol kunnen komen.⁴ Ook is het alcoholgebruik onder jongeren op straat redelijk in beeld. Hierdoor is het duidelijk op welke locaties jongeren bij elkaar komen, alcohol drinken en hangen. Deze informatie wordt gezien als startsituatie van de 'hotspots'. De toezichthouder Drank- en Horecawet en de politie gebruiken deze informatie om proactief en effectief controles uit te voeren.

§ 3.4.4 Actie – Jaarlijkse controles

Het toezicht op de Drank- en Horecawet is slechts één van de toezichthoudende taken van de gemeente. Het is daarom van belang om de nieuwe toezichtstaken zo efficiënt mogelijk in te vullen en deze onderdeel te maken van het gehele werkpakket op het gebied van toezicht. Voor een efficiënte toepassing van toezicht zijn keuzes nodig in lijn met de onderbouwing van het HUP afhankelijk van het ambitieniveau en de beschikbare capaciteit. Uitgangspunt van de inzet is bij alle controles te kiezen voor integrale, risicogerichte en programmatische aanpak. Als op andere activiteiten meer inzet wordt vereist, dan zal dit worden afgewogen binnen de bovengenoemde geraamde uren en zo nodig tussen andere toezicht- en handhavingstaken binnen de kaders van het Handhavingsbeleid van de gemeente. Jaarlijks zullen de toezichtstaken en handhavingsprioriteiten geconcretiseerd worden in het HUP.

§ 3.4.5 Actie – Vaststellen sanctiebeleid

De bestuursorganen hebben verschillende sanctiemiddelen ter beschikking wanneer wet- en regelgeving niet wordt nageleefd. Voor de Drank- en Horecawet is het voor de burgemeester onder andere mogelijk om een bestuurlijke boete op te leggen. In de eerste helft van de looptijd van dit preventie- en handhavingsplan alcohol zal het sanctiebeleid nader worden uitgewerkt. In het sanctiebeleid zullen de verschillende sancties worden benoemd en zal de stapsgewijze handhaving worden beschreven.

⁴ Op basis van de resultaten van het uitgevoerde Jong Proef onderzoek, maart 2014.

Hoofdstuk 4 Evaluatie

4.1. Beleidsperiode

Dit Preventie- en Handhavingsplan alcohol wordt vastgesteld voor de periode van vier jaar en zal gelijktijdig met de lokale nota gezondheidsbeleid worden geëvalueerd. Het Preventie- en Handhavingsplan alcohol mag tussentijds worden gewijzigd, indien daar aanleiding toe is. Een aanleiding kan zijn dat uit tussentijdse metingen blijkt dat ingezette koers niet leidt tot de gewenste resultaten.

Jaarlijks wordt minimaal één keer per jaar overleg gevoerd over de voortgang van het preventie- en handhavingsplan alcohol met de alcoholverstrekkers maar ook met de gezondheids-/welzijnspartners uit Voorschoten. Het doel van deze overlegvorm is om de voortgang van de doelstellingen te bewaken en om signalen uit de praktijk te delen.

4.2. Metingen

De resultaten die gesteld zijn voor 2018 zijn gebaseerd op cijfers van de volgende organisaties:

Gebaseerd op cijfers van GGD:

- In 2018 is de gemiddelde leeftijd waarop in aanraking wordt gekomen met alcohol gestegen.
- In 2018 is de ingezette daling (2011-2014) van het gebruik van alcohol onder jongeren minimaal evenredig doorgezet.
- In 2018 is de door jongeren beleefde goedkeuring of onverschilligheid van hun ouders ten aanzien van alcoholgebruik, gedaald.

Gebaseerd op cijfers van het BHBW Jong Proef Onderzoek:

- In 2018 is de naleving van de leeftijdsgrens voor de verstrekking van alcohol gestegen.

Gebaseerd op cijfers van de werkorganisatie Duivenvoorde:

- Minimaal 50 % van de jeugdgevoelige alcoholverstrekkers is aangesloten bij convenantafspraken.

Bijlage 1 Wettelijk kader

In deze bijlage staat het wettelijk kader beschreven. Hierin wordt de huidige regelgeving beschreven, die op dit moment van toepassing is. De wettelijke verplichting omtrent het preventie- en handhavingsplan wordt verder toegelicht. Daarnaast wordt kort ingegaan op de wettelijke verplichting inzake het opstellen van dit preventie- en handhavingsplan.

Gewijzigde Drank- en Horecawet

Hieronder zijn de belangrijkste wijzigingen Drank- en Horecawet uitgewerkt.

Decentralisatie toezicht en handhaving (per 01-01-2013)

Het toezicht op de naleving van vrijwel alle bepalingen van de Drank- en Horecawet is overgegaan van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit naar de gemeenten. Het uitgangspunt hierbij is dat gemeenten het toezicht efficiënter in kunnen zetten en vaker toezicht kunnen uitoefenen. De burgemeester heeft gemeentelijke toezichthouders aangewezen om toezicht te houden op de naleving van de Drank- en Horecawet.

Burgemeester bevoegd gezag (per 01-01-2013)

De burgemeester is voortaan het bevoegde bestuursorgaan voor het verlenen en of weigeren van een Drank- en Horecaverunning volgens artikel 3 van de Drank- en Horecawet. Dit was de bevoegdheid van het college van burgemeester en wethouders. De bevoegdheden sluiten goed aan bij de bestaande verantwoordelijkheden van de burgemeester voor de openbare orde en veiligheid.

Deregulering (per 01-01-2013)

In het kader van het streven naar reductie van de administratieve lasten is het vergunningstelsel aangepast. Er hoeft minder frequent een nieuwe Drank- en Horecaverunning te worden aangevraagd. Leidinggevendenden kunnen sinds 1 januari 2013 door middel van een meldingsformulier leidinggevendenden laten bijschrijven op het bij de Drank- en Horecaverunning behorende aanhangsel.

Strafbaar stellen jongeren (per 01-01-2013)

Sinds 1 januari 2013 waren jongeren onder de zestien strafbaar als zij op voor het publiek toegankelijke plaatsen alcoholhoudende drank aanwezig hadden of voor consumptie gereed hadden. De strafbaarstelling staat nog steeds opgenomen in de Drank- en Horecawet, maar is voortaan van toepassing op jongeren onder de achttien jaar. Publiek toegankelijke plaatsen zijn onder andere de openbare weg, maar ook horecabedrijven. Het verbod geldt niet voor plaatsen waar bedrijfsmatig of anders dan om niet alcoholhoudende drank voor gebruik elders dan ter plaatse wordt verstrekt, zoals in een supermarkt of het slijtersbedrijf. Deze landelijke strafbepaling is een beschermingsmaatregel, waarmee het alcoholgebruik onder jongeren beneden de achttien jaar wordt tegengegaan.

Three strikes out (per 01-01-2013)

De burgemeester heeft een nieuw handavingsinstrument tot zijn beschikking om de verkoop van alcoholhoudende drank aan jongeren onder de achttien jaar tegen te gaan. Supermarkten en andere detailhandelaren waarbij driemaal binnen één jaar is geconstateerd dat er zwak-alcoholhoudende drank wordt verstrekt aan jongeren onder de achttien jaar kan de tijdelijke verkoop van zwak-alcoholhoudende drank worden ontzegd. De burgemeester kan de ontzegging voor ten minste een week en ten hoogste twaalf weken opleggen.

Schorsen (per 01-01-2013)

De burgemeester heeft de mogelijkheid om een Drank- en Horecaverunning voor maximaal twaalf weken te schorsen. Het schorsen van een Drank- en Horecaverunning is minder drastisch dan het intrekken van de vergunning. De burgemeester kan een vergunning voor maximaal twaalf weken schorsen. Gedurende de schorsing kan geen nieuwe vergunning worden verleend.

Paracommerciële verordening (per 01-01-2013)

De gemeenteraad was verplicht om een paracommerciële verordening op te stellen waarin regels zijn gesteld om te komen tot verantwoorde alcoholverstrekking door paracommerciële instellingen en ter voorkoming van oneerlijke mededinging. De gemeente heeft de regels omtrent oneerlijke mededinging inmiddels vastgelegd in de Algemene Plaatselijke Verordening.

Facultatieve verordenende bevoegdheden (per 01-01-2013)

Naast de verplichte paracommerciële verordening zijn er nog aantal facultatieve verordenende bevoegdheden in de Drank- en Horecawet opgenomen. Deze bepalingen zien niet toe op de voorkoming van oneerlijke mededinging, maar dienen in zijn algemeenheid de onverantwoorde verstrekking van alcohol aan in het bijzonder jongeren tegen te gaan. In de gewijzigde APV zijn geen facultatieve verordenende bevoegdheden opgenomen.

Verhoging van de leeftijdsgrens (per 01-01-2014)

Sinds 1 januari 2014 is de leeftijdsgrens verhoogd van zestien naar achttien jaar. Het is voortaan verboden om alcoholhoudende drank te verstrekken aan jongeren jonger dan achttien jaar of jongeren, waarvan niet is vastgesteld dat deze de leeftijd van achttien jaar hebben bereikt. Daarnaast mogen bezoekers waarvan niet is vastgesteld dat deze de leeftijd van achttien jaar hebben bereikt, niet zonder begeleiding een slijtlokaliteit betreden. Deze leeftijdsgrens geldt echter niet voor jongeren die onder toezicht van een persoon van 21 jaar of ouder een slijtlokaliteit betreden.

Jongeren beneden de achttien jaar zijn op grond van artikel 45 van de Drank- en Horecawet strafbaar als zij alcoholhoudende dranken aanwezig hebben of voor consumptie gereed hebben op voor publiek toegankelijke plaatsen. De leeftijdsgrens voor dienstdoend personeel in een inrichting waarin het horecabedrijf of het slijtersbedrijf wordt uitgeoefend blijft ongewijzigd, namelijk 16 jaar. Ook mogen personen vanaf 16 jaar dienst doen als barvrijwilliger in een paracommerciële instelling, zoals de voetbalkantine of het buurthuis.

Preventie- en handavingsplan alcohol

Naast bovenstaande wijzigingen is in de wederom gewijzigde Drank- en Horecawet opgenomen dat gemeenten voortaan verplicht elke vier jaar een preventie- en handavingsplan alcohol vast dienen te stellen, gelijktijdig met de vaststelling van de lokale nota gezondheidsbeleid, zoals bedoeld in artikel 13, tweede lid, van de Wet Publiek Gezondheid. De gemeenteraad dient uiterlijk zes maanden na inwerkingtreding van artikel 43a (uiterlijk 1 juli 2014) voor de eerste maal een preventie- en handavingsplan alcohol vast te stellen. Dit opgestelde preventie- en handavingsplan kan tussentijds worden gewijzigd.

De gemeenten zijn al verplicht om in de lokale nota gezondheidsbeleid aandacht te besteden aan het thema 'alcohol'. Het tegengaan van schadelijk alcoholgebruik is één van de speerpunten die is opgenomen in de landelijke nota gezondheidsbeleid. Wanneer in de toekomst in de landelijke nota gezondheidsbeleid geen prioriteit meer aan het tegengaan van schadelijk alcoholgebruik wordt gegeven, dan zal de gemeente hieraan op grond van de gewijzigde Drank- en Horecawet alsnog aandacht aan moeten blijven besteden.

Het thema 'alcoholmatiging' vraagt om een integrale aanpak en is een doorlopend proces. Voor een sluitend verhaal is het van belang om op verschillende gebieden interventies te plegen, zoals preventie en handhaving. Op het onderdeel preventie is in het lokaal gezondheidsbeleid al beleid geformuleerd. Nu ook de handhaving op de Drank- en Horecawet bij de gemeente ligt, is het van belang om deze onderdelen bij elkaar te brengen en een integraal plan te presenteren.

Op grond van artikel 43a, tweede lid, van de Drank- en Horecawet dient het preventie- en handavingsplan alcohol de hoofdzaken van het beleid betreffende de preventie van alcoholgebruik, met name onder jongeren, en de handhaving van de wet te bevatten.

Daarnaast staat in het derde lid van voornoemd artikel dat het plan in ieder geval moet worden aangegeven;

- a. wat de doelstellingen zijn van het preventie- en handavingsbeleid alcohol;
- b. welke acties worden ondernomen om alcoholgebruik, met name onder jongeren, te voorkomen, al dan niet in samenhang met andere preventieprogramma's als bedoeld in artikel 2, tweede lid, onderdeel d, van de Wet Publieke Gezondheid;
- c. de wijze waarop het handavingsbeleid wordt uitgevoerd en welke handavingsacties in de door het plan bestreken periode worden ondernomen;

d. welke resultaten in de door het plan bestreken periode minimaal behaald dienen te worden.

De initiatiefnemers van de gewijzigde wet vinden het een duidelijke meerwaarde dat het alcohol-preventiebeleid en het lokale handhavingsbeleid planmatiger worden aangepakt. Daarnaast hopen zij door deze verplichting te bereiken dat gemeenten het alcoholbeleid (en dan met name de preventie en handhaving) nog meer prioriteit zullen geven.

Werkorganisatie Duivenvoorde

**Inventarisatie uitvoering Drank- en Horecawet
Voorschoten en Wassenaar**

*Auteurs:
P.F.D. Roumen
mr. P.T. Veerman*

BUREAU HORECA BIJZONDERE WETTEN

Voorwoord

Voor u ligt het resultaat van een inventarisatie die is uitgevoerd in de werkorganisatie Duivenvoorde naar aanleiding van de wijzigingen in de Drank- en Horecawet. De Drank- en Horecawet heeft betrekking op ondernemingen, instellingen en particulieren (buiten de privésfeer) die alcoholhoudende dranken verstrekken, zoals een horecaonderneming, een slijtersbedrijf, een paracommerciële instelling (zoals sportkantines, culturele verenigingen/stichtingen en gemeenschapshuizen), detailhandel en bijzondere gelegenheden van tijdelijke aard (bijvoorbeeld evenementen).

De wet bewaakt in beginsel de volksgezondheid. Met de wijziging van de Drank- en Horecawet per 1 januari 2013 zijn de volgende speerpunten van het kabinet toegevoegd aan de wet:

- Lastenvermindering voor het bedrijfsleven;
- aanpak alcoholmisbruik onder jongeren; en
- voorkoming openbare orde problematiek.

De gemeente heeft met ingang van de gewijzigde Drank- en Horecawet in 2013 nieuwe taken gekregen die zij zal moeten uitvoeren. De belangrijkste nieuwe taak voor de gemeente (met nu als bevoegd orgaan de burgemeester) is dat zij verantwoordelijk wordt voor handhaving en toezicht op de Drank- en Horecawet.¹ De wens van de overheid is om deze taak integraal in het alcoholbeleid van de gemeente op te nemen. Het onderwerp 'alcohol' raakt namelijk meerdere beleidsterreinen zoals jeugd, cultuur, onderwijs, welzijn, leefbaarheid, openbare orde en veiligheid.

Per 1 januari 2014 is de Drank- en Horecawet voor de tweede maal in korte tijd gewijzigd. Met de laatste wetswijziging is de verplichting ontstaan om voor 1 juli 2014 een preventie- en handhavingsplan alcohol vast te stellen. Voor een zorgvuldige opzet van dit preventie- en handhavingsplan is een goede inventarisatie van de huidige situatie rondom alcoholverstrekking en de Drank- en Horecawet van belang. Dit document bevat de bevindingen van de uitgevoerde inventarisatie. Hiernaast zijn ook de volgende rapportages van belang voor een totaalbeeld over de huidige situatie in Voorschoten en Wassenaar:

- Theoretische controle vergunningen;
- Praktijkcontroles vergunningen;
- Jong Proef onderzoek Wassenaar Voorschoten.

¹ Voor 2013 was het college van burgemeester en wethouders het bevoegde orgaan voor de uitvoering van de Drank- en Horecawet.

Inhoud

VOORWOORD	2
1. INLEIDING: WAT VOOR EEN GEMEENTEN ZIJN VOORSCHOTEN EN WASSENAAR?	5
1.1. DEMOGRAFIE.....	5
1.2. ALCOHOLVERSTREKKING IN VOORSCHOTEN EN WASSENAAR	6
1.3. TOERISME EN RECREATIE	10
1.4. BEVINDINGEN STATISTISCH ONDERZOEK	10
2. INTERVIEWS	11
2.1. DUIDEN VAN STATISTISCHE GEGEVENS	11
2.2. VISIE EN DOELSTELLINGEN THEMA ALCOHOL.....	11
3. BELEID EN REGELGEVING	12
4. BELEIDSSCAN VOORSCHOTEN	13
4.1. HORECABELEID VOORSCHOTEN	13
4.1.1. <i>Horecavisie Voorschoten 2011</i>	13
4.1.2. <i>Drank- en Horecaverordening (Voorschoten)</i>	13
4.1.3. <i>Toepassing Wet Bibob Voorschoten</i>	13
4.1.4. <i>Horecaconvenant Voorschoten</i>	13
4.2. HANDHAVINGSBELEID VOORSCHOTEN	13
4.2.1 <i>Handhaven in Voorschoten “Handhavingsbeleid Omgevingsrecht, APV en bijzondere wetten 2012-2015”</i>	13
4.3. ALGEMENE PLAATSELIJKE VERORDENING VOORSCHOTEN	14
4.3.1. <i>Paracommerciële verordening Voorschoten</i>	14
4.4. EVENEMENTENBELEID VOORSCHOTEN	14
4.5. GEZONDHEIDSBELEID VOORSCHOTEN	15
4.5.1. <i>Nota lokaal gezondheidsbeleid gemeente Voorschoten 2014-2017 “Voorschoten Vitaal”</i> 15	
4.6. BEVINDINGEN BELEIDSSCAN VOORSCHOTEN.....	15
5. BELEIDSSCAN WASSENAAR	17
5.1. HORECABELEID WASSENAAR.....	17
5.1.1. <i>Horecaconvenant Wassenaar</i>	17
5.2. HANDHAVINGSBELEID WASSENAAR.....	17
5.2.1 <i>Stappenplan bestuurlijke handhaving horeca</i>	17
5.3. ALGEMENE PLAATSELIJKE VERORDENING WASSENAAR.....	18
5.3.1. <i>Paracommerciële verordening Wassenaar</i>	18
5.4. EVENEMENTENBELEID WASSENAAR.....	19
5.5. GEZONDHEIDSBELEID WASSENAAR.....	19
5.5.1. <i>Uitvoeringsprogramma Lokaal Gezondheidsbeleid 2008-2011 (verlengd tot 2012)</i>	19
5.6. BEVINDINGEN BELEIDSSCAN WASSENAAR	20
6. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	21
6.1. AANBEVELINGEN	21

BIJLAGE 1: GERAADPLEEGDE STUKKEN.....	24
BIJLAGE 2: INTERVIEWS.....	25

1. Inleiding: wat voor een gemeenten zijn Voorschoten en Wassenaar?

Om te bepalen waar preventie en handhaving moet worden ingezet en aan welke eisen de in te zetten acties en bijbehorende middelen moeten voldoen is het van belang vast te stellen wat voor een soort gemeenten Voorschoten en Wassenaar zijn. Vragen die hierbij gesteld kunnen worden zijn: op welk publiek richten de gemeenten zich, zijn het jonge gemeenten, zijn er veel evenementen enzovoorts. Om een beeld te krijgen van de gemeenten Voorschoten en Wassenaar heeft BHBW onderzoek gedaan naar de gemeenten Voorschoten en Wassenaar op basis van beschikbare cijfers^{2,3} en zijn er diverse interviews in de gemeentelijke organisatie afgenomen. Dit geeft al een eerste indruk wat voor een gemeenten Voorschoten en Wassenaar op dit moment zijn.

1.1. Demografie

Voorschoten en Wassenaar hebben respectievelijk 23.462 en 25.816 inwoners. De grootste groep inwoners van de gemeente Voorschoten is tussen de 45 en 64 jaar oud. Hetzelfde geldt voor de gemeente Wassenaar. In de leeftijdscategorie 10 tot 20 jaar heeft Voorschoten ruim 3.000 inwoners en Wassenaar ruim 3.500 inwoners – met name deze leeftijdscategorie is een risicogroep als het gaat om alcoholproblematiek. Deze leeftijdscategorie is procentueel groter vergeleken met zowel de provinciale als landelijke cijfers.

Bevolking naar leeftijd, herkomstgroepering en burgerlijke staat, 1 januari 2010

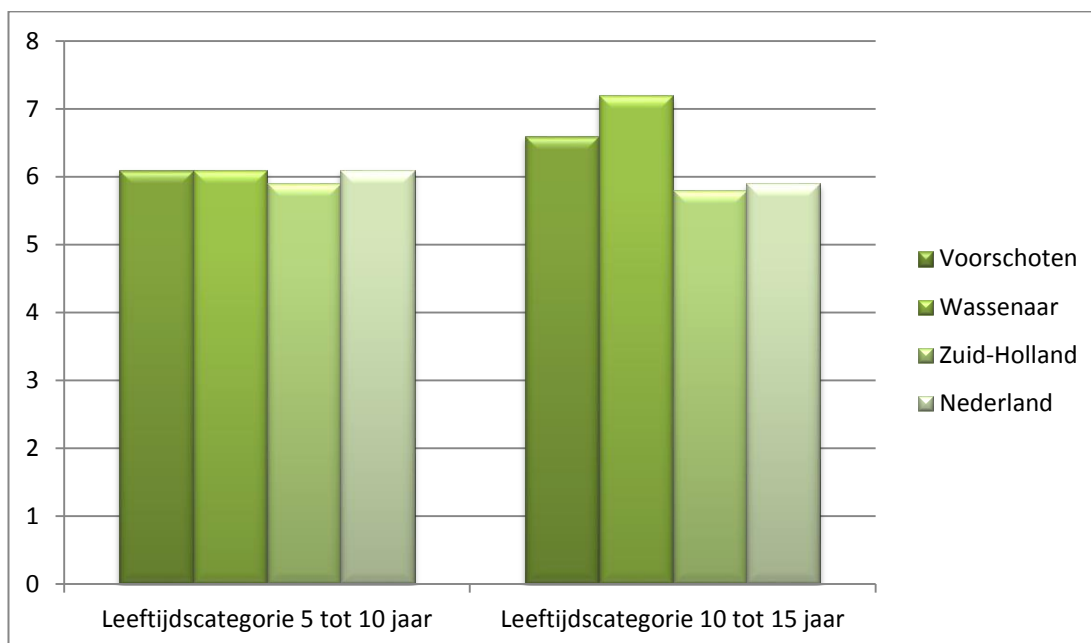
	Voorschoten		Zuid-Holland		Nederland	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Inwoners						
jonger dan 5 jaar	1 351	5,8	201 654	5,8	924 881	5,6
5 tot 10 jaar	1 424	6,1	208 089	5,9	1 003 249	6,1
10 tot 15 jaar	1 541	6,6	204 104	5,8	984 781	5,9
15 tot 20 jaar	1 495	6,4	216 862	6,2	1 015 423	6,1
20 tot 25 jaar	946	4,0	225 000	6,4	1 012 910	6,1
25 tot 45 jaar	5 214	22,2	980 143	28,0	4 476 642	27,0
45 tot 65 jaar	7 003	29,8	949 835	27,1	4 618 775	27,9
65 tot 80 jaar	3 166	13,5	379 064	10,8	1 890 334	11,4
80 jaar of ouder	1 322	5,6	140 860	4,0	647 994	3,9

Bevolking naar leeftijd, herkomstgroepering en burgerlijke staat, 1 januari 2010

	Wassenaar		Zuid-Holland		Nederland	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Inwoners						
jonger dan 5 jaar	1 136	4,4	201 654	5,8	924 881	5,6
5 tot 10 jaar	1 576	6,1	208 089	5,9	1 003 249	6,1
10 tot 15 jaar	1 857	7,2	204 104	5,8	984 781	5,9
15 tot 20 jaar	1 722	6,7	216 862	6,2	1 015 423	6,1
20 tot 25 jaar	929	3,6	225 000	6,4	1 012 910	6,1
25 tot 45 jaar	4 833	18,7	980 143	28,0	4 476 642	27,0
45 tot 65 jaar	7 924	30,7	949 835	27,1	4 618 775	27,9
65 tot 80 jaar	3 940	15,3	379 064	10,8	1 890 334	11,4
80 jaar of ouder	1 899	7,4	140 860	4,0	647 994	3,9

² Bedrijfschap Horeca & Catering, www.kenniscentrumhoreca.nl.

³ Centraal Bureau voor de Statistiek, *Gemeente Op Maat*. Den Haag/Heerlen, 2011.

1.2. Alcoholverstrekking in Voorschoten en Wassenaar

Op grond van artikel 3 van de Drank- en Horecawet verleent de burgemeester een vergunning voor verstrekken van alcoholhoudende drank ter plaatse (horecabedrijf) of het verstrekken van sterke drank voor gebruik elders dan ter plaatse (slijtersbedrijf). Dit zijn de vergunde alcoholverstrekkers.

Het grootste deel van de alcoholverstrekkers bevindt zich in de volgende gebieden:

- Omgeving Voorstraat, Voorschoten;
- Omgeving Langstraat/Kerkstraat, Wassenaar;
- Duinrell, Wassenaar.

In de bovengenoemde gebieden zijn de meeste alcoholverstrekkers en/of gebruikers geconcentreerd.

Onderstaande cijfers zijn aangeleverd door de werkorganisatie Duivenvoorde en hebben betrekking op het aantal vergunde alcoholverstrekkers, bestaande uit commerciële en paracommerciële horeca en slijterijen:

Voorschoten	55 vergunde alcoholverstrekkers
Wassenaar	116 vergunde alcoholverstrekkers
Totaal	161 vergunde alcoholverstrekkers

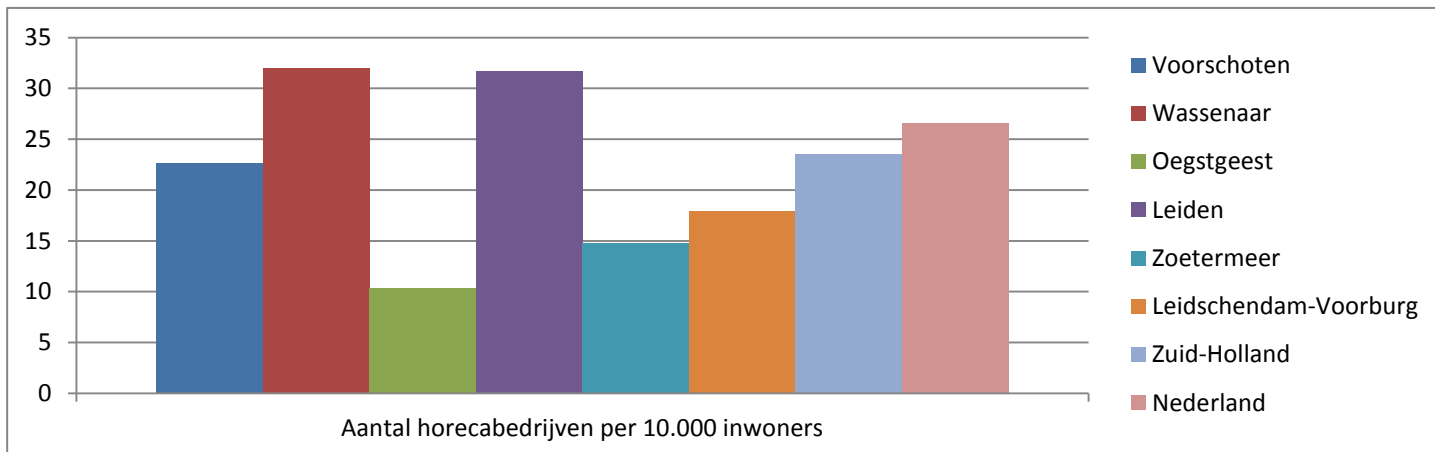
In de bovenstaande gegevens zijn niet-vergunningplichtige⁴ bedrijven zoals supermarkten, snackbars en cafetaria niet meegenomen. Op basis van de afgegeven vergunningen kan geconcludeerd worden dat in Wassenaar meer horeca-activiteiten plaatsvinden dan in Voorschoten.

⁴ Niet-vergunningplichtig op grond van de Drank- en Horecawet. Zoals bedoeld in artikel 18, tweede lid, van de Drank- en Horecawet.

Overzicht horeca-aanbod

De gemeenten Voorschoten en Wassenaar zijn verschillend als het gaat om het horeca-aanbod. Op basis van de cijfers van het Bedrijfschap Horeca & Catering (hierna: Bedrijfschap) is Voorschoten geen 'horecagemeente' te noemen. Het aantal horecabedrijven per 10.000 inwoners komt uit op 17,4. Wassenaar daarentegen kan wel als 'horecagemeente' gezien worden. Hier zijn 32,0 horecabedrijven per 10.000 inwoners geteld. Het gemiddelde in Zuid-Holland ligt op 23,5 horecabedrijven per 10.000 inwoners. Voor Nederland geldt een gemiddelde van 26,6 horecabedrijven per 10.000 inwoners.⁵

In vergelijking met de direct omringende gemeenten blijkt dat het horeca-aanbod in Wassenaar (32,0 per 10.000 inwoners) het grootste is berekend per 10.000 inwoners. Hierna volgt de gemeente Leiden (31,7 per 10.000 inwoners). Deze cijfers geven aan dat Wassenaar een relatief hoog horeca-aanbod heeft op basis van het aantal inwoners. Voor Voorschoten geldt dat zij redelijk rond het regionale gemiddelde zitten met het horeca-aanbod. Het horeca-aanbod in de omliggende gemeenten Leidschendam-Voorburg (17,9 per 10.000 inwoners), Oegstgeest (10,4 per 10.000 inwoners) en Zoetermeer (14,8 per 10.000 inwoners) is lager.

Type horeca

Het Bedrijfschap spreekt van een horecabedrijf als sprake is van:

- ondernemingen, waarin het hotel-, pension-, het restaurant, het café, het cafetaria-, het lunchroom- of het partycateringbedrijf wordt uitgeoefend; dan wel
- de overige ondernemingen waarin de verstrekking van logies, gepaard gaande met dienstverlening of de verstrekking van maaltijden, spijzen of dranken voor verbruik ter plaatse, als bedrijf plaats heeft.

Bedrijven die aan deze omschrijving voldoen moeten zich inschrijven bij het Bedrijfschap. Volgens het bedrijfschap bestaat het horeca-aanbod in Voorschoten en Wassenaar op 1 juli 2013 in totaal uit 125 horecabedrijven. Deze zijn als volgt verdeeld:

⁵ Peildatum: 1 juli 2013.

Type Horecabedrijf	Aantal Voorschoten	Aantal Wassenaar
Drankensector (betreft: café/bar, discotheek, coffeeshop, kiosk, horeca bij recreatiebedrijf, horeca bij sportaccommodatie, strandbedrijf, ontmoetingscentrum, zalen-/partycentrum)	8	33
Fastservicesector (betreft: ijssalon, snackbar, fastfoodrestaurant, shoarmazaak, lunchroom, crêperie (hieronder vallen ook de pannenkoekenhuizen en poffertjeszaken), restauratie, spijsverstrekker n.e.g. (hieronder vallen met name afhaalbedrijven die (beperkt) zijn ingericht voor verbruik ter plaatse. Denk hierbij aan toko's en afhaalchinezijnen))	14	20
Restaurantsector (betreft: bistro, restaurant, café-restaurant, wegrestaurant)	14	21
Hotelsector (betreft: hotel-garni, hotel-café, hotel-restaurant, hotel-café-restaurant, pension)	1	6
Partycatering	6	2
Horecabedrijven totaal	43	82
Totaal oppervlak	4.849 m ²	16.038 m ²

Verloop van ondernemers

Het bestand aan vestigingen van detailhandel en horeca is in Voorschoten en Wassenaar bijzonder constant te noemen, er vestigen zich minder nieuwe bedrijven dan in de rest van de provincie en Nederland als geheel – aangezien er procentueel minder oprichtingen zijn. Er vinden minder wijzigingen plaats ten opzichte van het provinciaal en landelijk gemiddelde. Deze cijfers tonen aan dat Voorschoten en Wassenaar een constant aanbod hebben van detailhandel en horeca.

Aantal nieuwe en opgeheven vestigingen	Voorschoten		Wassenaar		Zuid-Holland		Nederland	
	Abs	%	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%
Detailhandel en horeca	.							
Oprichtingen	15	8,1	25	8,7	3 950	11,9	19 675	11,3
Opheffingen	15	8,1	25	8,7	3 180	9,5	16 225	9,7
Saldo	0	0,0	0	0,0	770	2,3	3 445	2,0

Ontwikkeling horecabedrijven

De Nederlandse horeca kent een grote dynamiek. Elk jaar registreert het Bedrijfschap een groot aantal nieuwe horecabedrijven en wordt ook een groot aantal uitgeschreven. Begin juli 1998 telde de Gemeente Voorschoten in totaal 36 horecabedrijven. In de periode 1998-2013 is dit aantal per saldo toegenomen tot 43 vestigingen per 1 juli 2013. Ook in Wassenaar is er toename sinds juli 1998.

Op dat moment telde de Gemeente Wassenaar in totaal 69 horecabedrijven. In de periode 1998-2013 is dit aantal per saldo toegenomen tot 82 vestigingen per 1 juli 2013.

Aandeel horeca in de regio

Bron: bedrijfschap Horeca en Catering, CBS en LISA (2012).	Gemeente Voorschoten	Gemeente Wassenaar	Provincie Zuid-Holland	Nederland
Horecabedrijven, totaal [bedrijven]	44	83	8.168	43.630
Alle bedrijven, totaal [bedrijven]	977	1.856	181.066	1.258.125
Aandeel horecabedrijven in totaal aantal bedrijven [%]	4,5	4,5	4,5	3,5
Werknemers per gemeente - Horeca totaal [Werknemers op de loonlijst]	440	430	57.030	334.690
Werknemers - Bedrijfsleven totaal [Personen]	5.040	10.060	1.547.130	8.084.740
Aandeel horeca werknemers in totaal aantal werknemers [%]	8,8	4,3	3,7	4,1

Gelet op bovenstaande cijfers is de rol die de horeca speelt in de gemeenten Voorschoten en Wassenaar aanzienlijk groter dan in de rest van het land en de provincie. Met name in Voorschoten werken relatief veel personen in de horecasector.

De Gemeente Voorschoten telde per 1 juli 2012 in totaal 44 horecabedrijven. Dit is 4,5% van het totaal aantal vestigingen van bedrijven in de gemeente. In Wassenaar is hetzelfde percentage van toepassing, op 1 juli 2012 werden in totaal 83 horecabedrijven geteld. In de Provincie Zuid-Holland is het percentage eveneens 4,5%, terwijl landelijk het percentage op 3,5% ligt. Als wordt gekeken naar de arbeidsmarkt dan zien we dat van alle werknemers in loondienst in de Gemeente Voorschoten in 2012 8,8% werkzaam was in de horeca. In Wassenaar ligt dit percentage op 4,3%. Vergelijken met de Provincie Zuid-Holland is dit in beide gemeenten bovengemiddeld.

Afstand tot horecavoorzieningen

In de gemeenten Voorschoten en Wassenaar is de gemiddelde afstand tot een horecavoorziening verschillend. In Voorschoten zijn de afstanden tot de horecavoorzieningen kleiner dan in Wassenaar. Hieruit blijkt dat Voorschoten qua horecavoorzieningenniveau een betere bereikbaarheid heeft dan Wassenaar.

Nabijheid van enkele horecavoorzieningen, 2010

	Wassenaar	Voorschoten	Zuid-Holland	Nederland
Gemiddelde afstand tot restaurants	0,9	0,6	0,6	0,8
Gemiddelde afstand tot cafés	1,3	0,8	0,9	1,1
Gemiddelde afstand tot cafetaria's	1,3	0,6	0,6	0,8

Evenementen

Zowel de gemeente Voorschoten als de gemeente Wassenaar kennen geen evenementenbeleid. Met name de evenementen waarbij ook een ontheffing als bedoeld in artikel 35 Drank- en Horecawet voor het schenken van zwak-alcoholhoudende drank is verleend zijn aandachtstrekkers in de uitvoering van de Drank- en Horecawet. Gedacht kan worden aan evenementen op Koningsdag en

andere feestdagen, maar ook bijvoorbeeld de Paardenmarkt en Jazz culinair in Voorschoten en de Feestweek van de Oranjevereniging in Wassenaar. Dergelijke evenementen zijn interessant om te beschouwen vanuit de Drank- en Horecawetgeving.

1.3. Toerisme en recreatie

In Wassenaar zijn veel mogelijkheden om te recreëren. Met name de wandel- en fietsroutes binnen gemeente Wassenaar en het strand- en duingebied staan centraal als het gaat om toerisme en recreatie. Ook Voorschoten heeft qua toerisme en recreatie zich met name toegelegd op het landelijke karakter. Daarnaast zijn er meerdere monumenten te zien in de gemeente.

Bovenstaande activiteiten zijn als het gaat om het thema 'alcohol' niet relevant. Natuurlijk kunnen activiteiten gepaard gaan met een horecabezoek, maar het horecabezoek staat niet op zichzelf.

1.4. Bevindingen statistisch onderzoek

Voorschoten en Wassenaar zijn redelijk vergelijkbare gemeenten op basis van de statistische gegevens als het gaat om de demografische opbouw van de bevolking. Demografisch gezien hebben beide gemeenten vrij veel oudere inwoners. In relatie tot het provinciaal en landelijk gemiddelde wonen er veel personen in de leeftijdscategorie 45 tot 65 jaar. Voor de uitvoering van de Drank- en Horecawet is met name de groep jongeren tussen de 10 en 20 jaar interessant. Dit is dan ook de risicogroep als het gaat om (on)verantwoord alcoholgebruik.⁶ In de gemeenten Voorschoten en Wassenaar is er relatief veel jeugd in deze categorie – dit is dan ook een belangrijk aandachtspunt bij de uitvoering van de Drank- en Horecawet. Deze groep is namelijk de risicogroep voor wat betreft alcoholverstrekking. Dit is de groep waar met name rekening mee moeten gehouden bij het op te stellen preventie- en handhavingsplan alcohol.

Ten aanzien van het horeca-aanbod in de gemeenten verschillen de gemeenten Voorschoten en Wassenaar. Wassenaar heeft in vergelijking met de regio een groot horeca-aanbod. In Voorschoten ligt dit aanbod lager en is het vergelijkbaar met gemeenten uit de regio. Horeca speelt overigens in beide gemeenten wel een belangrijke rol: relatief veel inwoners zijn werkzaam in de horeca.

Toerisme, recreatie en evenementen zijn op het thema 'alcohol' geen risicofactor. De gemeenten kennen bijvoorbeeld geen grote dancefestivals en profileren zich niet als zijnde een uitgaansgemeente.

⁶ Uit diverse onderzoeken blijkt dat de hersenen van jongeren tot het 24^e levensjaar in ontwikkeling zijn. (Overmatig) alcoholgebruik is schadelijk voor de hersenontwikkeling.

2. Interviews

Naast het bepalen van de huidige situatie op basis van statistische gegevens is het belangrijk om op basis van interviews met betrokkenen de verzamelde gegevens aan te vullen en te duiden. Verder zijn in de interviews ook de visie, ambitie en doelstellingen besproken als het gaat om het thema 'alcohol'. Het gezamenlijke resultaat van de statistische gegevens, beleidsscans en interviews zullen als uitgangspunt worden genomen in de uitwerking van het preventie- en handavingsplan alcohol.

2.1. Duiden van statistische gegevens

De gemeenten Voorschoten en Wassenaar zijn beide echte woongemeenten. Het opleidingsniveau is in de gemeenten relatief hoog en de bevolking is relatief welvarend. Bijzonder in deze gemeenten is ook dat hier veel expats⁷ wonen. Over het algemeen het beeld uit het statistische onderzoek overeen met de uitkomsten van de interviews. Eén zeer opvallende constatering betreft de gemeente Wassenaar. Uit het statistische onderzoek blijkt dat Wassenaar een echte horecagemeente is, gebaseerd op de gegevens van het bedrijfschap en de afgegeven horecaverunningen. Dit wordt niet zo ervaren in Wassenaar, bestuurders en gemeenteambtenaren zien het horeca-aanbod als kleinschalig en beperkt in omvang. Uit het doorvragen blijkt dat Wassenaar weinig uitgaanshoreca (feestkroegen, bar-dancing et cetera) heeft, maar wel veel restaurants en eetgelegenheden.

Verder zijn weinig tegenstrijdigheden uit de interviews naar voren gekomen, in relatie tot de statistische gegevens.

2.2. Visie en doelstellingen thema alcohol

De visie van de gemeenten Voorschoten en Wassenaar is om een aantrekkelijke woongemeente te zijn. Voorschoten als "beste woongemeente van Zuid-Holland"⁸ en Wassenaar als de "groene oase van de Randstad". In de visie van de gemeenten is ook ruimte voor horeca ondernemers. Beide gemeenten zien horeca als belangrijk onderdeel van de samenleving en verlevendiging van de gemeenten. Wel zijn er kaders gesteld waaraan horecabedrijven zich moeten houden. In Voorschoten is dit vastgelegd in een Horecavisie en in Wassenaar in een Stappenplan Bestuurlijke Handhaving Horeca. Qua evenementen willen de gemeenten de huidige situatie in stand houden en is er geen behoefte om grote festivals en dergelijke binnen de gemeentegrenzen te halen. Wel willen de gemeenten ook de jeugd iets bieden, omdat er op dit moment weinig activiteiten voor met name de doelgroep 12 tot 18 jaar georganiseerd worden.

Een belangrijke doelstelling die de gemeenten hebben met betrekking tot het thema alcohol is schadelijk alcoholgebruik aanpakken, met name bij de doelgroep jongeren onder de 18 jaar.⁹ Hoewel de focus grotendeels bij de jeugd ligt, worden senioren die naar alcohol grijpen als gevolg van eenzaamheid niet vergeten. Daarnaast is er aandacht voor de gevolgen van alcohol zoals huiselijk geweld. De gemeenten pakken in de aanpak van schadelijk alcoholgebruik een regierol en faciliteren betrokken partijen om tot resultaten te komen. In beide gemeenten speelt de GGD hierin een belangrijke rol. De regiegemeenten geven veel verantwoordelijkheid aan de partijen zelf (horeca, jeugd, ouders et cetera). Als de verantwoordelijkheid niet gedragen kan worden, dan kan de gemeente gebruik maken van handhavingsmiddelen om alsnog de gewenste doelen te bereiken. Handhaving wordt gezien als sluitstuk. De gemeenten willen problemen zoveel mogelijk aan de voorkant van de processen regelen.

⁷ Een expat is iemand die tijdelijk of permanent, maar niet verplicht, in een andere land woont. Denk hier bijvoorbeeld aan ambassade medewerkers.

⁸ Elsevier-onderzoek: de beste gemeenten van 2013.

⁹ De visie, ambitie en doelstellingen is geformuleerd op basis van de beleidscan en interviews.

3. Beleid en regelgeving

Nadat is ingezoomd op de statische gegevens en de duiding daarvan, wordt ook bekeken hoe de gemeenten beleidsmatig met het onderwerp alcohol omgaan. Voor een optimale uitvoering van de Drank- en Horecawet is het van belang dat beleid en regelgeving van de gemeenten op orde zijn. Bijzonder voor de gemeenten Voorschoten en Wassenaar is dat zij samenwerken in de werkorganisatie Duivenvoorde. De werkorganisatie maakt gezamenlijk beleid voor beide gemeenten als daarvan de meerwaarde kan worden bewezen, maar er blijft altijd ruimte voor de lokale identiteit. Het thema 'alcohol' en 'horeca' is een onderwerp waar de gemeenten beide een eigen beleid op hebben gevoerd. In de volgende twee hoofdstukken is een beleidsscan voor de gemeente Voorschoten en de gemeente Wassenaar uitgewerkt. De beleidsscan bestaat uit een onderzoek binnen de volgende deelonderwerpen:

- Horecabeleid;
- Handhavingsbeleid;
- Evenementenbeleid; en
- Gezondheidsbeleid.

4. Beleidsscan Voorschoten

In dit hoofdstuk is de beleidsscan voor Voorschoten uitgewerkt.

4.1. Horecabeleid Voorschoten

De plaatselijke regelgeving voor horeca is verdeeld in een verordening, beleidsstukken, beleidsregels en convenanten.

4.1.1. Horecavisie Voorschoten 2011

Voorschoten heeft een visie opgesteld ten aanzien van het horeca-aanbod in de gemeente. Voorschoten ziet horeca als een belangrijk onderdeel van het voorzieningenaanbod. Het accent van de horecavisie ligt op economische kansen zonder concessies te doen op het gebied van veiligheid.

De doelstellingen van de horecavisie zijn:

1. Primair: de horeca de ruimte te geven om zich te ontwikkelen tot een vitale en toekomstbestendige voorziening van Voorschoten.
2. Secundair: het versterken van de economische kracht van de Voorschotense economie.
3. Afgeleid doel: een helder kader schetsen waarbinnen de horeca, in brede zin, kan opereren. Daarnaast wordt een vereenvoudiging van regels en verlaging van lasten nagestreefd.

4.1.2. Drank- en Horecaverordening (Voorschoten)

Op 25 april 1969 is de Drank- en Horecaverordening vastgesteld. In deze verordening zijn aanvullende inrichtingseisen opgenomen voor slijtersbedrijven. Daarnaast zijn in de verordening beperkingen opgenomen voor het schenken van sterke drank. Dit mag onder andere niet vanuit snackbars en sportverenigingen.

4.1.3. Toepassing Wet Bibob Voorschoten

Voorschoten heeft nog geen Bibob-richtlijn vastgesteld. Deze Wet Bibob maakt nog geen onderdeel uit van de horecavisie van Voorschoten.

4.1.4. Horecaconvenant Voorschoten

Er zijn geen actuele afspraken met de horeca. In het verleden (2008/2009) zijn gezamenlijk met de gemeente Wassenaar in het kader van Kwaliteitsmeter Veilig Uitgaan afspraken gemaakt.

4.2. Handhavingsbeleid Voorschoten

Het handhavingsbeleid is uitgewerkt in een beleidsdocument voor de komende twee jaren.

4.2.1 Handhaven in Voorschoten "Handhavingsbeleid Omgevingsrecht, APV en bijzondere wetten 2012-2015"

In het handhavingsbeleidsplan worden de prioriteiten en de werkwijze van de gemeente Voorschoten inzichtelijk gemaakt. Het handhavingsbeleid omvat vele (beleids)terreinen, waaronder APV en bijzondere wetten.

Capaciteit

Eén jurist voert de juridische werkzaamheden met betrekking tot de APV en bijzondere wetten uit (0,5 fte) en beheert de handhavingdossiers voor ongeveer 0,1 fte. De buitengewone opsporingsambtenaren (boa's), die een toezichthoudende taak hebben binnen de gemeente, zijn werkzaam op dit deelgebied. De boa's reageren naar aanleiding van meldingen, dit zijn er ongeveer 70 per jaar. De boa-capaciteit is 3 fte.

Taken en prioriteiten APV en bijzondere wetten

De toezichtstrategie die wordt toegepast binnen “APV en bijzondere wetten” is met name gericht op meldingen en klachten (het repressieve toezicht). In de nota is wel aangegeven dat in de toekomst ook de preventieve taak uitgebreid moet gaan worden. In huidige handhavingsstrategie is het toezicht op de naleving van de Drank- en Horecawet nog niet meegenomen.

4.3. Algemene Plaatselijke Verordening Voorschoten

De Algemene Plaatselijke Verordening Voorschoten 2010 (hierna: APV Voorschoten) is vastgesteld op 18 mei 2010. In de APV zijn een aantal bepalingen opgenomen met betrekking tot de onderwerpen alcohol en alcoholverstrekpunten.

In afdeling 7 van de APV zijn de bepalingen rondom evenementen vastgelegd. Vervolgens zijn in afdeling 8 van de APV de bepalingen inzake het toezicht op horecabedrijven (en bijbehorende terrassen) vastgelegd. Uit deze afdeling vloeit voort dat men op grond van de APV een vergunning nodig heeft voor het exploiteren van een horecabedrijf. Daarnaast zijn voor de horeca sluitingstijden opgenomen in de APV. Doordeweeks zijn horecabedrijven gesloten om 01.00 uur en in het weekend om 03.00 uur

Artikel 2:48 APV geeft aan dat het verboden is om op een openbare plaats, die deel uitmaakt van een door het college aangewezen gebied, alcoholhoudende drank te gebruiken of aangebroken flessen, blikjes en dergelijke bij zich te hebben.

4.3.1. Paracommerciële verordening Voorschoten

Een bijzondere nieuwe afdeling in de APV Voorschoten is “Afdeling 8A BIJZONDERE BEPALINGEN OVER HORECABEDRIJVEN ALS BEDOELD IN DE DRANK- EN HORECAWET”. Dit is een uitwerking van artikel 4 van de Drank- en Horecawet, de plicht voor gemeenten om een paracommerciële verordening op te stellen. In Voorschoten zijn de paracommerciële bepalingen opgenomen in de APV Voorschoten.

Voorschoten heeft gekozen voor een technische wijziging, wat inhoudt dat de voorwaarden uit de vergunningen op een andere plaats zijn komen te staan: in de APV in plaats van in de individuele vergunning. De formulering is aangepast aan de huidige wettekst, maar inhoudelijk is er niets gewijzigd. Dit heeft het volgende resultaat opgeleverd:

- paracommercieel rechtspersoon kunnen alcoholhoudende drank uitsluitend verstrekken vanaf één uur voor aanvang en tot uiterlijk één uur na afloop van een activiteit die wordt uitgeoefend in verband met het statutaire doel van de rechtspersoon.
- Een paracommercieel rechtspersoon verstrekt geen alcoholhoudende drank tijdens in de inrichting te houden bijeenkomsten van persoonlijke aard, zoals bruiloften en partijen, en in de inrichting te houden bijeenkomsten die gericht zijn derden.

4.4. Evenementenbeleid Voorschoten

In Voorschoten is geen evenementenbeleid vastgesteld. Zoals in de vorige paragraaf is aangegeven zijn er wel een aantal zaken geregeld in APV Voorschoten. Er is een vergunningsplicht voor evenementen. Kleine evenementen kunnen volstaan met een melding. In de APV Voorschoten is een apart artikel opgenomen voor de organisatie van de Paardenmarkt.

Hoewel Voorschoten geen evenementenbeleid heeft, wordt er wel voor een aantal grotere evenementen gewerkt met draaiboeken. Daarnaast wordt er gewerkt met een regionale evenementenkader.

4.5. Gezondheidsbeleid Voorschoten

Het gezondheidsbeleid met betrekking tot het thema alcohol bestaat uit vastgestelde nota en een handreiking van de GGD.

4.5.1. Nota lokaal gezondheidsbeleid gemeente Voorschoten 2014-2017 “Voorschoten Vitaal”

In de raadsvergadering van 21 november 2013 is de (concept) Nota Lokaal Gezondheidsbeleid Voorschoten 2014-2017 vastgesteld. In deze nota wordt het lokaal beleid op het gebied van gezondheid in Voorschoten beschreven. Het betreft een verplichting uit de Wet publieke gezondheid.

In de nota is het onderwerp alcohol benoemd. Schadelijk alcoholgebruik is één van de vijf speerpunten van het landelijk gezondheidsbeleid. In de nota wordt ook teruggeblikt op de uitgevoerde activiteiten in de periode 2008-2012. Schadelijk alcoholgebruik was ook één van de onderwerpen die hierin is benoemd. Op de basisschool heeft dit onderwerp al aandacht gekregen. Ook op het voortgezet onderwijs heeft thema aandacht gekregen onder de noemer ‘genotmiddelen’. Andere acties die zijn uitgevoerd met betrekking tot het thema ‘alcohol’ zijn:

- Bijeenkomst met sportclubs over alcohol in samenwerking met Brijder;
- De ‘Instructie Verantwoord Alcoholschonken’, ook bekend als ‘Instructie Verantwoord Alcoholgebruik’ is aan alle groepen van de scouting gegeven;
- Ambtelijke Samenwerkingsverband Alcohol is opgericht en een Bestuurlijk Overleg alcohol. Er zijn handreikingen voorbereid die zowel op preventie als op handhaving gericht zijn.

Uit de nota blijkt dat ‘alcohol’ een speerpunt blijft in het lokaal gezondheidsbeleid. Dit onderwerp krijgt samen met voeding en beweging prioriteit. Alcoholmisbruik onder jongeren vormt een omvangrijk probleem met niet alleen gevolgen voor de volksgezondheid, zoals een verhoogd risico op verslaving en hersenbeschadiging. Het is ook gerelateerd aan openbare orde en veiligheid, schoolverzuim, huiselijk geweld, dakloosheid en verkeersongelukken. Een samenhangende, integrale, regionale aanpak is essentieel voor het bestrijden van dit ernstige maatschappelijk probleem. Hier wordt al de link gelegd met handhaving. Ten aanzien van de speerpunten wordt extra ingezet op de doelgroepen kinderen en jongeren, mensen met een lage sociaal economische status en ouderen.

4.5.2. Regionale handreikingen GGD

Voorschoten valt onder de regio Hollands-Midden waar het Bestuurlijk Overleg Alcohol het initiatief heeft genomen om, naast de Landelijke Handleiding Alcohol, een aantal regionale Handreikingen te ontwikkelen. Het betreft de volgende onderwerpen:

- Handreiking Evenementenbeleid;
- Handreiking handhaving alcoholbeleid;
- Handreiking hokken en keten hangplekken en zuipschuiten;
- Handreiking ondersteuning ouders;
- Handreiking paracommercie;
- Handreiking invoering Halt.

Alle bovengenoemde handreikingen hebben betrekking op het thema ‘alcohol’.

4.6. Bevindingen beleidsscan Voorschoten

De gemeente Voorschoten heeft duidelijk in een horecavisie aangegeven dat ze het belangrijk vindt dat de horeca onderdeel uitmaakt van het voorzieningenaanbod. Ook is in de visie aangegeven dat het belangrijk is om rekening te houden met de omgeving rondom het horeca-aanbod. In de visie zijn daarom uitgangspunten opgenomen hoe het ideale horeca-aanbod eruit zou moeten zien.

Als het om het onderwerp paracommercie gaat, dan wordt in Voorschoten de laatste jaren eenduidig beleid gevoerd. Het is toegestaan voor paracommerciële instellingen om vanaf een uur voor tot een uur na de verenigings- of stichtingsactiviteiten alcohol te schenken. Er mag geen alcoholhoudende drank verstrekt worden tijdens bijeenkomsten van persoonlijke aard of bijeenkomsten gericht op derden. Toegezegd is om in 2014 te onderzoeken of het beleid dat gevoerd wordt nog past bij de situatie in de praktijk.

Als het om toezicht en handhaving gaat dan heeft de gemeente Voorschoten te maken met een capaciteitstekort. Mede hierdoor zijn er verschillende prioriteiten gesteld per handhavingengebied. Hoge prioriteit wordt gegeven aan de grote evenementen, horeca en terrassen. Hierin is het toezicht op de Drank- en Horecawet (nog) niet meegenomen. Toezicht binnen het werkgebied "APV en Bijzondere Wetten" gebeurt voornamelijk naar aanleiding van klachten en meldingen. Dit staat haaks op de hoge prioriteit die gesteld wordt ten aanzien van horeca en terrassen.

Schadelijk alcoholgebruik is een speerpunt in het gezondheidsbeleid van de gemeente Voorschoten. Met name preventief worden hier acties uitgevoerd, vaak in samenwerking met de GGD. De acties die het betreft zijn onder andere voorlichting bij scholen en sportvereniging, het aanbieden van IVA-instructies¹⁰ en het faciliteren en deelnemen aan het Bestuurlijke Overleg Alcohol.

Geconcludeerd kan worden dat in Voorschoten beleid is gemaakt rondom het thema alcohol. De gemeente vindt het belangrijk dat er ruimte is voor de horeca om te ondernemen. Daarbij is er wel aandacht voor alcoholmisbruik, met name door jongeren. In het gezondheidsbeleid wordt hier met name in de voorlichtende sfeer aandacht aangegeven. Toezicht en handhaving gebeurt met name op basis van klachten en meldingen.

¹⁰ Instructie Verantwoord Alcoholschenken.

5. Beleidsscan Wassenaar

In dit hoofdstuk is de beleidsscan voor Wassenaar uitgewerkt.

5.1. Horecabeleid Wassenaar

In Wassenaar is er geen horecabeleid opgesteld.

5.1.1. Horecaconvenant Wassenaar

Er zijn geen actuele afspraken met de horeca. In het verleden (2008/2009) zijn gezamenlijk met de gemeente Voorschoten in het kader van Kwaliteitsmeter Veilig Uitgaan afspraken gemaakt.

5.2. Handhavingsbeleid Wassenaar

Ten aanzien van de horeca is een beleidskader voor bestuurlijke handhaving beschreven. In de volgende paragraaf wordt dit kader nader toegelicht.

5.2.1 Stappenplan bestuurlijke handhaving horeca

Op 16 november 2010 is het "Stappenplan bestuurlijke handhaving horeca" vastgesteld. In Wassenaar wordt de horeca gezien als een belangrijke factor in het economisch en sociaal functioneren van het dorp. De exploitatie van horecabedrijven kan echter ook leiden tot aantasting van de openbare orde en een bron zijn tot overlast voor de omgeving. Om problemen te voorkomen heeft de gemeenteraad van Wassenaar in 2009 een motie aangenomen om samen met de politie afspraken te maken over horeca-handhaving. Dit is de aanleiding geweest om een beleidskader op te stellen.

Gele en rode kaarten

Het zwaartepunt voor het opstellen van het beleidskader lag bij de volgende twee onderwerpen:

- Geluidsoverlast; en
- Overschrijding van de sluitingsuren.

Overtredingen van één van de twee onderwerpen zou een gele kaart (waarschuwing) moeten opleveren. Herhaling van de overtreding zou leiden tot een rode kaart, met als mogelijke sanctie het tijdelijk sluiten van de horeca-inrichting. Centraal staat daarmee de aantasting van het leefklimaat voor burgers die wonen in de directe omgeving en de het feit dat deze aantasting door de horecagelegenheden wordt veroorzaakt voorkomen moet worden.

Twee sporenbeleid

De handhavingsinzet is met een twee sporenbeleid concreet gemaakt:

1e spoor: door het planmatig uitvoeren van controles van horecagelegenheden door gemeentelijke toezichthouders waarbij als voornaamste uitgangspunten gelden:

- elke horecagelegenheid minimaal 1 maal per jaar aan een integrale controle te onderwerpen
- bij voorkeur multidisciplinair (gemeente, brandweer, politie)
- met gebruikmaking van daarvoor op te stellen controlelijsten
- van elke controle wordt een rapport van bevindingen opgesteld

2e spoor: aan de hand van rapportages (van eigen gemeentelijke toezichthouders maar ook van bijvoorbeeld brandweer of politie) op basis van vooraf niet-geplande controles (bijvoorbeeld naar aanleiding van een incidentele melding of klacht).

Langs beide sporen kunnen overtredingen en/of feiten aan het licht komen die aanleiding vormen voor het starten van een bestuursrechtelijk handhavingstraject. Na een schriftelijke waarschuwing bij de eerste overtreding kan bij een volgende overtreding bijvoorbeeld worden overgegaan tot het opleggen van een dwangsom.

Het stappenplan heeft alleen betrekking op de bestuursrechtelijke handhaving van voorschriften en vergunningvoorwaarden door gemeentelijke bestuursorganen. De volgende dertien overtredingen zijn in het stappenplan benoemd:

1. het exploiteren van een horecabedrijf zonder drank- en horecaverunning
2. overtreding voorschriften (vergunning) Drank- en horecawet
3. zonder of in afwijking van vergunning een terras exploiteren
4. overschrijding geluidsnormen (eventueel nadere eisen ter voorkoming van geluidsoverlast)
5. overtreding van sluitingstijden
6. overtreding voorschriften brandveiligheid
7. zonder of in afwijking van vergunning speelautomaten exploiteren
8. overtreding van de Wet Wapens en Munitie
9. heling van goederen
10. handel van drugs
11. verstoring openbare orde
12. ernstige incidenten
13. cumulatie van incidenten

5.3. Algemene Plaatselijke Verordening Wassenaar

De Algemene Plaatselijke Verordening Wassenaar (hierna: APV Wassenaar) is vastgesteld op 25 maart 2004. De laatste wijziging dateert van 1 oktober 2010. In de APV zijn een aantal bepalingen opgenomen met betrekking tot de onderwerpen alcohol en alcoholverstrekkpunten.

In afdeling 2 van de APV zijn de bepalingen rondom evenementen vastgelegd. Vervolgens zijn in afdeling 3 van de APV de bepalingen inzake het toezicht op horecabedrijven (en bijbehorende terrassen) vastgelegd. Uit deze afdeling vloeit voort dat men op grond van de APV geen vergunning nodig heeft voor het exploiteren van een horecabedrijf. Deze vergunningplicht is per 1 januari 2007 komen te vervallen. Voor horecabedrijven zijn wel sluitingstijden opgenomen in de APV. Doordeweeks zijn horecabedrijven gesloten om 00.30 uur en in het weekend om 03.00 uur.

In artikel 2.4.8. is hinderlijk drankgebruik strafbaar gesteld. Het is verboden op of aan de weg of het openbaar water dan wel in een voor het publiek toegankelijk gebouw alcoholhoudende drank te nuttigen indien dit gepaard gaat met gedragingen die de openbare orde verstoren, het woon- en leefklimaat aantasten of anderszins overlast veroorzaken. In aangewezen gebieden is het verboden alcoholhoudende drank te gebruiken of aangebroken flessen, blikjes en dergelijke bij zich te hebben. Voor het overtreden van dit artikel kan de burgemeester het middel 'bestuurlijke ophouding' inzetten, overeenkomstig afdeling 8 van de APV Wassenaar.

5.3.1. Paracommerciële verordening Wassenaar

Een bijzondere nieuwe afdeling in de APV Wassenaar is "Afdeling 8A BIJZONDERE BEPALINGEN OVER HORECABEDRIJVEN ALS BEDOELD IN DE DRANK- EN HORECAWET". Dit is een uitwerking van artikel 4 van de Drank- en Horecawet, de plicht voor gemeenten om een paracommerciële verordening op te stellen. In Wassenaar zijn de paracommerciële bepalingen opgenomen in de APV Wassenaar.

Wassenaar heeft gekozen om de vergunningsvoorschriften nagenoeg volledig over te nemen in algemene bepalingen. De enige wijziging ten opzichte van de oude situatie is dat de schenktijd tot 2 uur na beëindiging van de activiteit is verruimd. Gemotiveerd wordt dat een verruiming van tot 2 uur meer in overeenstemming is met de realiteit. Dit heeft het volgende resultaat opgeleverd:

- paracommercieel rechtspersoon kunnen alcoholhoudende drank uitsluitend verstrekken vanaf één uur voor aanvang en tot uiterlijk twee uur na afloop van een activiteit die wordt uitgeoefend in verband met het statutaire doel van de rechtspersoon.

- Een paracommercieel rechtspersoon verstrekt geen alcoholhoudende drank tijdens in de inrichting te houden bijeenkomsten van persoonlijke aard, zoals bruiloften en partijen, en in de inrichting te houden bijeenkomsten die gericht zijn derden.

5.4. Evenementenbeleid Wassenaar

In Wassenaar is geen evenementenbeleid vastgesteld. Zoals in de vorige paragraaf is aangegeven zijn er wel een aantal zaken geregeld in de APV Wassenaar. Er is een vergunningsplicht voor evenementen, kleine evenementen kunnen volstaan met een melding.

5.5. Gezondheidsbeleid Wassenaar

Het gezondheidsbeleid Wassenaar is opgenomen in de nota "Sociale Samenhang van 2011 tot 2014". Hierin is ook een paragraaf aan het onderwerp alcohol besteed. Het percentage volwassenen dat overmatig drinkt is in Wassenaar 14%, ten opzichte van 13% in de regio. Van de ouderen in Wassenaar drinkt 21% overmatig alcohol (Zuid-Holland West: 17%). Deze cijfers geven aan dat onder ouderen in Wassenaar in verhouding veel alcohol wordt genuttigd. Onder jongeren in Wassenaar is het alcoholgebruik ook hoger dan het gemiddelde van de regio Zuid-Holland West. In Wassenaar had 20% van de 12 tot 15-jarigen recent gedronken, ten opzichte van 18% in de regio. Het percentage 16-18-jarigen in Wassenaar dat recent heeft gedronken, is met 83% hoger dan in de regio (75%). Bijna zes op de tien (56%) van de 16-18-jarigen in Wassenaar doet aan bingedrinken.¹¹

5.5.1. Uitvoeringsprogramma Lokaal Gezondheidsbeleid 2008-2011 (verlengd tot 2012)

Het gezondheidsbeleid is uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma. In de laatste versie van het uitvoeringsprogramma is gemonitord hoe de gemeenten Leidschendam-Voorburg, Rijswijk en Wassenaar ervoor staan met betrekking tot het gezondheidsbeleid. Voor deze inventarisatie wordt alleen het onderwerp alcohol uitgelicht.

In het uitvoeringsprogramma is schadelijk alcoholgebruik een speerpunt. Daarbij zijn de volgende doelen gesteld:

1. Het verhogen van de leeftijd waarop jongeren gaan drinken en het bevorderen van niet drinken onder de 16 jaar;
2. Het voorkomen en terugdringen van schadelijk alcoholgebruik bij jongeren, volwassenen en ouderen.

De volgende acties zijn uitgevoerd:

- *Versterken kennis en bewustwording op scholen in basisonderwijs en voortgezet onderwijs (door lesprogramma)*
Het aantal basisscholen dat structureel aandacht besteed aan het thema Alcohol is minimaal. Op het Voorgezet Onderwijs was wel veel aandacht voor dit onderwerp. In Wassenaar is een gastles gegeven door Stichting Voorkom.
- *Eenduidig anti-alcoholbeleid door voorlichting, regelgeving, maatregelen en handhaving*
Van veel activiteiten passend bij deze doelstelling is gemeente Leidschendam-Voorburg de

¹¹ De Engelse term 'binge drinking' (hier ook wel genoemd: 'comazuipen') wordt gebruikt voor het gemeenschappelijk overmatig drinken van jongeren, soms ook minderjarigen. Hierbij wordt meestal gebruikgemaakt van sterk drank. Dit leidt frequent tot bewusteloosheid en ziekenhuisopnames en moet dus zeker gezien worden als een vorm van alcoholmisbruik. De toestand van bewusteloosheid die dit gedrag tot gevolg heeft, is echter niet hetzelfde als een coma ofwel diepebewusteloosheid.

trekker. Deze activiteiten zijn gestart naar aanleiding van een notitie alcoholbeleid in 2009. In 2012 is er door gemeente Leidschendam-Voorburg geen activiteit alcoholbeleid gericht op jongeren gevoerd.

- *Deskundigheidsbevordering intermediairs*
Er zijn in de regio Den Haag 8 cursussen gehouden. Deze cursussen betreft uitgebreide uitleg over verschillende middelen en het herkennen van risicogebruik. De cursisten leren binnen hun doelgroep signalen herkennen van risicogebruik en hier adequaat op reageren. In regio Haaglanden (Den Haag, Leidschendam-Voorburg, Rijswijk, Wassenaar) zijn er 20 studiebijeenkomsten voor intermediairs gegeven. Hiermee zijn 637 deelnemers bereikt.
- *Vergroten van kennis, bewustwording en competentieversterking door groepscursussen en individuele begeleiding*
Er zijn in de regio Den Haag, 220 jongeren bereikt met laagdrempelige voorlichtingen over verslaving, de jongeren werden doorverwezen door verschillende organisaties zoals Jeugdformaat en Stichting Wende. Voor voorlichting aan jongeren wordt steeds meer gebruik gemaakt van internet als medium. Drugsweb en Chatservice van Context zijn voor jongeren laagdrempelig. Jongeren en anderen die vragen willen stellen over alcohol en andere drugs kunnen hier gebruik van maken. Via Drugsweb zijn er in de regio Den Haag 280 vragen beantwoord of chatsessies gehouden. Via Chatservice zijn er 101 vragen en/of chatsessies gevoerd.

5.6. Bevindingen beleidsscan Wassenaar

De gemeente Wassenaar voert geen horecabeleid. Wel is er een beleidskader voor bestuurlijke handhaving beschreven om te voorkomen dat horeca leidt tot aantasting van de openbare orde en tot overlast is voor de omgeving. Het stappenplan bestuurlijke handhaving is inmiddels gedateerd, vanwege de wijziging van de Drank- en Horecawet. De gemeente heeft nieuwe taken en middelen gekregen en kan deze ook inzetten als het gaat om bestuurlijke handhaving op het horecagebied.

Het onderwerp paracommercie is in december 2013 behandeld in de gemeenteraad van Wassenaar. Het is toegestaan voor paracommerciële instellingen om vanaf een uur voor tot twee uur na de verenigings- of stichtingsactiviteiten alcohol te schenken. Dit is een verruiming van een uur ten opzichte van vergunningvoorschriften zoals deze tot 1 januari 2014 golden. Er mag geen alcoholhoudende drank verstrekt worden tijdens bijeenkomsten van persoonlijke aard of bijeenkomsten gericht op derden.

Uit het gezondheidsbeleid van de gemeente Wassenaar blijkt dat de gemeente slechter presteert op het thema alcohol dan gemiddeld in de regio. Er vindt meer overmatig alcoholgebruik, bij zowel jong als oud, plaats ten opzichte van het gemiddelde in de regio Zuid-Holland-West. Ook de Wassenaarse jeugd van 12 tot 18 jaar drinkt vaker dan hun regiogenoten. Verder komt binge drinken in Wassenaar ook meer voor dan gemiddeld.

De conclusie die hieruit kan worden getrokken is dat de gemeente Wassenaar een uitdaging heeft om het (overmatig) alcoholgebruik terug te dringen onder de inwoners. De gemeente heeft relatief veel horeca, maar hiervan is slechts een gedeelte aan te duiden als horeca met een verhoogd bedrijfsrisico (weinig uitgaansgelegenheden).¹² Daarnaast voert Wassenaar een duidelijk handhavingsbeleid om de kwaliteit van het horeca-aanbod te waarborgen. Met de gewijzigde wetgeving krijgt de gemeente niet alleen meer taken, maar ook meer mogelijkheden.

¹² Zie ook paragraaf 2.1.

6. Conclusies en aanbevelingen

De gemeenten Voorschoten en Wassenaar hebben relatief gezien veel jeugd in de (risico)categorie 10 tot 20 jaar. De gemeenten zullen hier dan ook rekening mee moeten houden bij de uitvoering van de Drank- en Horecawet. Voor Wassenaar komt daar nog eens bij dat zij in het regionale onderzoek relatief iets minder goed scoort dan omliggende gemeenten. Er vindt meer overmatig alcoholgebruik plaats, bij zowel jong als oud, ten opzichte van het gemiddelde in de regio Zuid-Holland-West. Ook drinkt de Wassenaarse jeugd van 12 tot 18 jaar vaker alcohol dan hun leeftijdsgenoten uit de regio. Verder komt binge drinken in Wassenaar ook meer voor dan gemiddeld.

Vanuit de beleidsscans en de interviews is op te maken dat de gemeenten Voorschoten en Wassenaar geen voortdurende problemen hebben met betrekking tot alcoholgerelateerde overlast. Het beperkt zich tot incidenten: in Voorschoten is een aantal jaren geleden een hockeyfeest uit de hand gelopen en in Wassenaar moet zo nu en dan opgetreden worden om geluidsoverlast in het centrum te beperken.

Voor de uitvoering van toezicht op het gebied van de Drank- en Horecawet dienen de gemeenten nog duidelijke keuzes te maken over de gewenste inzet. De burgemeesters hebben één toezichthouder aangewezen die bevoegd is om toezicht te houden op de naleving van de gewijzigde Drank- en Horecawet. Deze toezichthouder is bekend in de gemeenten, waardoor onopvallend toezicht houden niet eenvoudig te realiseren is.

6.1. Aanbevelingen

Gezien het feit dat de profielen van de gemeenten Voorschoten en Wassenaar vergelijkbaar zijn en slechts op details verschillen is het aan te bevelen om gezamenlijk een preventie- en handhavingsbeleid alcohol voor te bereiden. Het is aan de gemeenteraad om de preventie- en handhavingsbeleid alcohol vast te stellen. Mogelijk leidt het proces richting de gemeenteraad nog tot lokale aanpassingen in het voorstel. Naar aanleiding van het uitgevoerde beleidsonderzoek en de interviews kunnen de volgende aanbevelingen worden gedaan.

- **Handhavingsbeleid**

De gemeente Voorschoten heeft nog geen specifiek handhavingsbeleid opgesteld als het gaat om de horeca. In de beleidsplan is wel aangegeven dat horeca en terrassen prioriteit hebben als het gaat om handhaving, maar anderzijds wordt alleen handhaving toegepast als er sprake is van “meldingen en klachten”. Deze twee uitersten zullen dichterbij elkaar gebracht moeten worden. Het is aan te bevelen om een handhavingsarrangement of een stappenplan (zoals in Wassenaar) vast te stellen, zodat aan de voorkant duidelijk is wat de consequenties zijn als alcoholverstrekkers zich niet aan de regels houden. Naast duidelijkheid over de wijze waarop de gemeente Voorschoten zal optreden indien overtredingen van wet- en regelgeving plaatsvinden zal het handhavingsarrangement of het stappenplan ook een preventieve werking hebben voor de ondernemers. De sancties kunnen in een dergelijke beleidsregel duidelijk, inzichtelijk en concreet geformuleerd worden. Mogelijk kan het handhavingsarrangement of stappenplan ook gerealiseerd worden door een extra hoofdstuk toe te voegen aan een (te actualiseren) horecavisie.

Voor Wassenaar wordt aanbevolen om het Stappenplan Bestuurlijke Handhaving Horeca te actualiseren en ook de nieuwe mogelijkheden die de Drank- en Horecawet biedt op te nemen in het beleidskader.

- **Organiseren van toezicht**

De gemeenten Voorschoten en Wassenaar hebben één toezichthouder ter beschikking die is aangewezen voor toezicht op de bepalingen uit de Drank- en Horecawet. Voor een

efficiënte toepassing van toezicht zullen er keuzes moeten worden gemaakt afhankelijk van het ambitieniveau, de feitelijke situatie en het aanbod. Voor de gemeenten Voorschoten en Wassenaar zijn er vier scenario's beschreven hoe toezicht kan worden ingevuld:

1. *Piep-systeem*
De toezichthouder Drank- en Horecawet reageert alleen op handhavingsverzoeken en klachten en verder zal de gemeente de toezichthoudende taak uit de Drank- en Horecawet niet proactief invullen. Dit scenario kan worden gezien als de wettelijke minimumnorm.
2. *Piep-systeem en vergunningencontrole*
Naast het reageren op handhavingsverzoeken en klachten zal de toezichthouder ook de vergunningen controleren op actualiteit en feitelijke praktijksituatie. Deze controle kan worden uitgevoerd overdag en eventueel op afspraak.
3. *Leeftijdsgrenzencontrole en overige verbodsbepalingen*
Het is aan te bevelen om leeftijdsgrenzencontroles uit voeren in duo's, aangezien dit met name avondinspecties zijn. Wanneer leeftijdsgrenzencontroles gewenst zijn hebben de gemeenten een extra toezichthouder nodig die aangewezen is op grond van de Drank- en Horecawet of moet worden onderzocht wat de mogelijkheden zijn om toezichthouders in te huren (is tevens aan te bevelen in verband met de anonimiteit van de toezichthouder).
4. *Zelfregulering*
In het land zijn verschillende zelfreguleringsmechanismen bedacht die ter vervanging en/of aanvulling van het toezicht kunnen worden ingezet. Bijvoorbeeld de Jong Proef Preventie Methodiek, waarbij alcoholverstrekkers een convenant afsluiten met de gemeenten. Onderdeel van het convenant is het laten onderzoeken van het naleefgedrag van de onderneming/instelling door mysteryshoppers. Hier wordt de verantwoordelijkheid teruggelegd bij de alcoholverstrekker en heeft de gemeente slechts een faciliterende rol.

Gezien de huidige visie en de doelstelling van de gemeenten Voorschoten en Wassenaar én gezien het feit dat de gemeenten relatief veel jeugd hebben in de risicoleeftijd wordt aanbevolen om te kiezen voor een combinatie van de 1e en 4e optie. Het past bij de bestuursstijl van beide gemeenten om verantwoordelijkheid bij de samenleving neer te leggen, te regisseren met een hoog vertrouwen, met daarbij wel de mogelijkheid om op te treden wanneer dat noodzakelijk is.

- **Bibob**
De gewijzigde Drank- en Horecawet levert geen wijzigingen op in het (reeds vastgestelde) Bibob-beleid. De gewijzigde Drank- en Horecawet maakt het mogelijke om ook de Bibob-toets toe te passen op het moment dat zich een nieuwe leidinggevende meldt bij de gemeente. Voor Voorschoten is dit nog goed om mee te nemen in het proces om te komen tot een Bibob-beleidslijn. Wassenaar kan mogelijk naar aanleiding van dit gegeven de Bibob-beleidslijn aanpassen. Het actief voeren van een Bibob-beleid voorkomt een negatief waterbedeffect. Ook hierin kunnen Voorschoten en Wassenaar gezamenlijk optrekken om elkaar te versterken.
- **Facultatieve verordeningen Drank- en Horecawet**
De gewijzigde Drank- en Horecawet biedt verschillende instrumenten om alcoholproblematiek binnen een gemeente aan te pakken. Onder de instrumenten

bevinden zich ook facultatieve verordeningen (artikel 25a tot en met 25d van de Drank- en Horecawet). Aanbevolen wordt om de facultatieve verordeningen niet toe te passen in Voorschoten en Wassenaar, aangezien er geen structurele problematiek op het gebied alcoholoverlast en openbare orde verstoringen plaatsvindt in beide gemeenten.

- **Inzet Bestuurlijke boete**

Voor een aantal overtredingen van de Drank- en Horecawet kan de bestuurlijke boete worden ingezet. Het is aan te bevelen om de bestuurlijke boete te gebruiken voor verstrekking van alcoholhoudende drank aan jongeren beneden de 18 jaar. De bestuurlijke boete kan direct opgelegd worden zonder waarschuwing. Aangezien alcoholverstrekking aan personen beneden minimumleeftijd wordt beschouwd als een ernstige overtreding is direct optreden gewenst. Daarnaast past het bij de bestuursstijl van beide gemeenten om tegen ernstige overtredingen stevig op te treden. Voor de overige ge- en verboden uit de Drank- en Horecawet kan de gemeente ook gebruik maken van bijvoorbeeld de last onder dwangsom en bestuursdwang, eventueel in combinatie met een voortraject waarin de “gele kaart” kan worden gegeven.

BIJLAGE 1: Geraadpleegde stukken

- Nota Handhaven in Voorschoten. Handhavingsbeleid. Omgevingsrecht, APV en bijzondere wetten. 2012 – 2015.
- Horecavisie Voorschoten 2011.
- Drank- en Horecaverordening (Voorschoten).
- Horecaconvenant Voorschoten.
- Handhaven in Voorschoten “Handhavingsbeleid Omgevingsrecht, APV en bijzondere wetten 2012-2015”.
- Algemene Plaatselijke Verordening Voorschoten 2010.
- Nota lokaal gezondheidsbeleid gemeente Voorschoten 2014-2017 “Voorschoten Vitaal”.
- Regionale handreikingen GGD (Voorschoten).
- Stappenplan bestuurlijke handhaving horeca (Wassenaar).
- Algemene Plaatselijke Verordening Wassenaar.
- Nota “Sociale Samenhang van 2011 tot 2014” (Wassenaar).
- Uitvoeringsprogramma Lokaal Gezondheidsbeleid 2008-2011 (Wassenaar).

BIJLAGE 2: Interviews

De volgende interviews zijn uitgevoerd:

- Burgemeester Voorschoten
- Wethouder Wassenaar, Werk, welzijn en beheer omgeving
- Burgemeester Wassenaar
- Wethouder Voorschoten, sociale zaken, onderwijs en sport
- Ambtenaren openbare orde en veiligheid, werkorganisatie Duivenvoorde
- Jurist APV, werkorganisatie Duivenvoorde
- Jurist toezicht/handhaving, werkorganisatie Duivenvoorde
- Beleidsadviseur gezondheid, werkorganisatie Duivenvoorde

Jong Proef onderzoek BHBW

0-meting

Gemeenten Wassenaar en Voorschoten
Uitgevoerd in maart 2014

1.	INLEIDING	2
2.	ARTIKEL 20 VAN DE DRANK- EN HORECAWET	3
3.	RESULTATEN VAN HET JONG PROEF ONDERZOEK	4
3.1.	COMMERCIELE HORECA	4
3.2.	CAFETARIA'S.....	5
3.3.	PARACOMMERCIELE HORECA	6
3.4.	SUPERMARKTEN	7
3.5.	SLIJTERIJEN	8
3.6.	TOTAALRESULTAAT	9
4.	RESULTATEN ONDERZOEK VOORSCHOTEN	11
4.1.	COMMERCIELE HORECA	11
4.2.	CAFETARIA'S.....	12
4.3.	PARACOMMERCIELE HORECA	13
4.4.	SUPERMARKTEN	13
4.5.	SLIJTERIJEN	15
4.6.	TOTAALRESULTAAT VOORSCHOTEN.....	16
5.	RESULTATEN ONDERZOEK WASSENAAR	18
5.1.	COMMERCIELE HORECA	18
5.2.	CAFETARIA'S.....	19
5.3.	PARACOMMERCIELE HORECA	20
5.4.	SUPERMARKTEN.....	21
5.5.	SLIJTERIJEN	22
5.6.	TOTAALRESULTAAT WASSENAAR	23
6.	CONCLUSIE	24
6.1.	CONCLUSIE.....	24

1. Inleiding

Het Jong Proef onderzoek van Bureau Horeca Bijzondere Wetten (hierna: BHBW) geeft een objectief en representatief beeld van de alcoholverstrekking binnen uw gemeente aan personen die onmiskenbaar jonger lijken dan 18 jaar. Bij dit onderzoek toetst BHBW het verkoopbeleid met betrekking tot alcoholhoudende dranken bij supermarkten, slijterijen, paracommerciële instellingen en reguliere horeca. BHBW zet hiervoor jongeren in die onmiskenbaar jonger zijn dan 18 jaar en onderzoeken of zij zonder belemmering alcoholhoudende drank kunnen kopen.

Kenmerkend voor het Jong Proef onderzoek is de praktijkgerichte benadering. De verstrekker van alcoholhoudende drank heeft de plicht om naar een legitimatiebewijs te vragen als hij betwijfelt of de jongere de vereiste leeftijd heeft bereikt. BHBW controleert in het Jong Proef onderzoek of de verstrekker aan deze plicht voldoet. Uitgangspunt is, dat wanneer medewerkers van BHBW betwijfelen of de jongere de vereiste leeftijd heeft, de verstrekker van de alcoholhoudende dranken deze twijfel ook zou moeten hebben en daarom om een legitimatiebewijs zou moeten vragen.

Het Jong Proef onderzoek binnen uw gemeente kan uitsluitend worden gebruikt om een indicatie/inventarisatie binnen uw gemeente te verkrijgen over hoe het met de alcoholverstrekking aan de jongeren binnen uw gemeente is gesteld. Het in opdracht uitvoeren door het bevoegd gezag van een bestelling door een persoon jonger dan 18 jaar, waaruit een sanctie voortvloeit is namelijk een vorm van uitlokking, hetgeen door de Nederlandse wetgever niet is toegestaan. De informatie uit dit rapport heeft als doel om de alcoholverstrekking aan jongeren te voorkomen en het toezicht op de Drank- en Horecawet efficiënt en effectief te kunnen uitvoeren.

2. Artikel 20 van de Drank- en Horecawet

Tijdens het Jong Proef onderzoek wordt de alcoholverstrekking binnen uw gemeente aan personen die onmiskenbaar jonger zijn dan 18 jaar onderzocht. De alcoholverstrekkers zullen in het onderzoek worden onderzocht op de naleving van een aantal bepalingen uit de Drank- en Horecawet. Deze bepalingen zijn benoemd in artikel 20 van de Drank- en Horecawet.

Artikel 20, eerste lid van de Drank- en Horecawet luidt als volgt:

‘Het is verboden bedrijfsmatig of anders dan om niet alcoholhoudende drank te verstrekken aan een persoon van wie niet is vastgesteld dat deze de leeftijd van 18 jaar heeft bereikt. Onder verstrekken als bedoeld in de eerste volzin wordt eveneens begrepen het verstrekken van alcoholhoudende drank aan een persoon van wie is vastgesteld dat deze de leeftijd van 18 jaar heeft bereikt, welke drank echter kennelijk bestemd is voor een persoon van wie niet is vastgesteld dat deze de leeftijd van 18 jaar heeft bereikt.’

Dit artikel beschrijft het verbod om alcoholhoudende drank te verstrekken aan een persoon van wie niet is vastgesteld dat deze de leeftijd van 18 jaar heeft bereikt. In aanvulling hierop beschrijft artikel 20, derde lid van de Drank- en Horecawet het volgende:

‘De vaststelling, bedoeld in het eerste en tweede:

- a. geschiedt aan de hand van een document als bedoeld in artikel 1, eerste lid, van de Wet op de identificatieplicht, dan wel een bij of krachtens algemene maatregel van bestuur aangewezen document;*
- b. blijft achterwege, indien het een persoon betreft die onmiskenbaar de vereiste leeftijd heeft bereikt.’*

Hiermee wordt bedoeld dat, wanneer iemand onmiskenbaar ouder is (dus ouder lijkt dan de vereiste leeftijd), men in principe niet hoeft te vragen naar legitimatie.

Het hierboven genoemde artikel 20, eerste lid van de Drank- en Horecawet beschrijft nog een verbod. Het is namelijk ook verboden om alcoholhoudende drank te verstrekken aan een persoon die onmiskenbaar ouder is dan 18 jaar of waarvan is vastgesteld dat deze de leeftijd van 18 jaar heeft bereikt, waarbij de alcoholhoudende drank bestemd is voor een andere persoon die niet onmiskenbaar ouder is dan 18 jaar en waarvan niet is vastgesteld dat deze de leeftijd van 18 jaar heeft bereikt. Een voorbeeld hiervan is dat een 18-jarige alcoholhoudende drank koopt voor een 16-jarige. Dit wordt ook wel wederverstrekking genoemd.

Tijdens het onderzoek worden daarom altijd jongeren ingezet die onmiskenbaar jonger zijn dan 18 jaar, zodat men altijd dient te vragen naar legitimatie. Hiernaast worden de jongeren altijd in duo's ingezet, waarvan één jongere 18 jaar of ouder is en één jongere beneden de 18 jaar is. Dit wordt ook gedaan, omdat een persoon jonger dan 18 jaar op grond van artikel 45 van de Drank- en Horecawet strafbaar is, indien deze alcoholhoudende drank aanwezig heeft op voor publiek toegankelijke plaatsen, met uitzondering van plaatsen waar bedrijfsmatig of anders dan om niet alcoholhoudende drank voor gebruik elders dan ter plaatse wordt verstrekt.

3. Resultaten van het Jong Proef onderzoek¹

Tijdens het Jong Proef onderzoek zijn in totaal 61 bezoeken afgelegd bij de volgende categorieën:

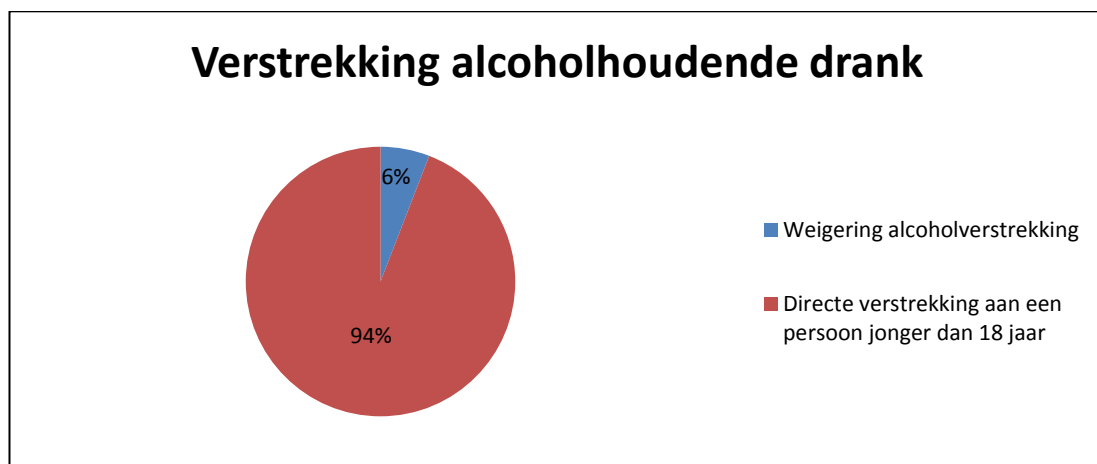
- Commerciële horeca : 17 bezoeken
- Cafetaria's : 12 bezoeken
- Paracommerciële instellingen : 12 bezoeken
- Supermarkten : 12 bezoeken
- Slijterijen : 8 bezoeken

Onderstaand worden de resultaten van het Jong Proef onderzoek weergegeven per categorie en in zijn totaliteit. Dit geeft een beeld van hoe het met de alcoholverstrekking aan de jongeren binnen uw gemeente is gesteld. In de bijlagen vindt u een overzicht van de resultaten per bedrijf.

3.1. Commerciële horeca

Tijdens het onderzoek zijn 17 bezoeken uitgevoerd bij commerciële horeca (cafés en restaurants) in de gemeenten Wassenaar en Voorschoten, waarvan bij:

- 1 bezoek de jongeren geen alcoholhoudende drank mochten aankopen;
- 16 bezoeken sprake was van directe verstrekking van alcoholhoudende drank aan een persoon jonger dan 18 jaar.

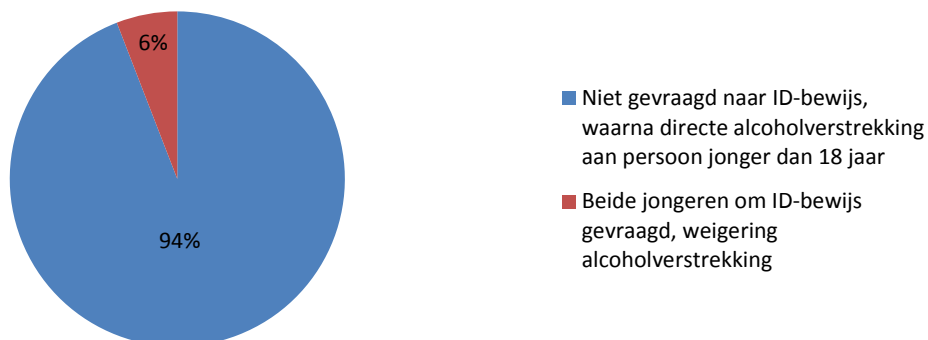

Bij het bezoek waar de jongeren geen alcoholhoudende drank kregen verstrekt is aan beide jongeren gevraagd om de leeftijd en het ID-bewijs.

Bij de bezoeken waar de jongeren wel alcoholhoudende drank kregen verstrekt is bij geen één horecazaak gevraagd naar de leeftijd of het ID-bewijs van de jongeren.

¹ De percentages kunnen afwijken van de exacte percentages, omdat deze (automatisch) zijn afgerond naar hele getallen.

Gevraagd naar ID-bewijs?

Nalevingspercentage bij de commerciële horeca is 6%.

3.2. Cafetaria's

Tijdens het onderzoek zijn 12 bezoeken uitgevoerd bij cafetaria's in de gemeenten Wassenaar en Voorschoten, waarvan bij:

- 1 bezoek de jongeren geen alcoholhoudende drank mochten aankopen;
- 10 bezoeken sprake was van directe verstrekking van alcoholhoudende drank aan een persoon jonger dan 18 jaar;
- 1 bezoek sprake was van wederverstrekking.

Verstrekking alcoholhoudende drank

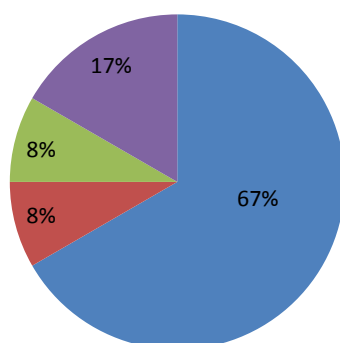

Bij het bezoek waar de jongeren geen alcoholhoudende drank kregen verstrekt is, aan beide jongeren gevraagd om de leeftijd en het ID-bewijs.

Van de 11 bezoeken waar de jongeren wel alcoholhoudende drank kregen verstrekt is bij:

- 8 bezoeken niet gevraagd om het ID-bewijs;
- 2 bezoeken aan beide jongeren om het ID-bewijs is gevraagd, waarna directe verstrekking aan een persoon jonger dan 18 jaar;
- 1 bezoek aan beide jongeren om het ID-bewijs is gevraagd, waarna wederverstrekking.

Gevraagd naar ID-bewijs?

- Niet gevraagd naar ID-bewijs, waarna directe alcoholverstrekking aan persoon jonger dan 18 jaar
- Beide jongeren om ID-bewijs gevraagd, weigering alcoholverstrekking
- Beide jongeren om ID-bewijs gevraagd, waarna wederverstrekking

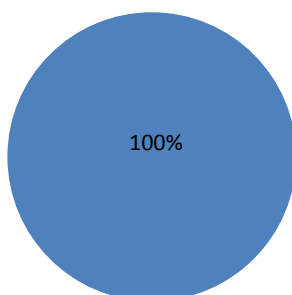
Hiernaast waren de cafetaria's met een Drank- en Horecaverunning die alcoholhoudende drank verstrekten aan de jongeren ook in overtreding op grond van artikel 13, lid 1 van de Drank- en Horecawet. Zij verstrekten namelijk de alcoholhoudende drank voor elders dan ter plaatse.

Nalevingspercentage bij de cafetaria's is 8%.

3.3. Paracommerciële horeca

Tijdens het onderzoek zijn 12 bezoeken uitgevoerd bij paracommerciële horeca in de gemeenten Wassenaar en Voorschoten. Bij alle bezoeken kregen de jongeren alcoholhoudende drank verstrekt en was sprake van directe verstrekking van alcoholhoudende drank aan een persoon jonger dan 18 jaar.

Verstrekking alcoholhoudende drank

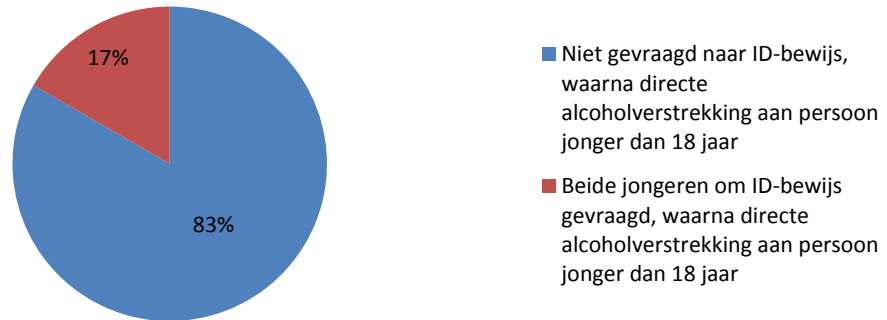

- Directe verstrekking aan een persoon jonger dan 18 jaar.

Van deze 12 bezoeken is bij:

- 10 bezoeken niet gevraagd om het ID-bewijs (bij 1 van deze bezoeken is wel gevraagd om de leeftijd van de jongeren, maar dit werd niet vastgesteld aan de hand van een legitimatiebewijs);
- 2 bezoeken aan beide jongeren om het ID-bewijs gevraagd, waarna directe verstrekking aan een persoon jonger dan 18 jaar.

Gevraagd naar ID-bewijs?

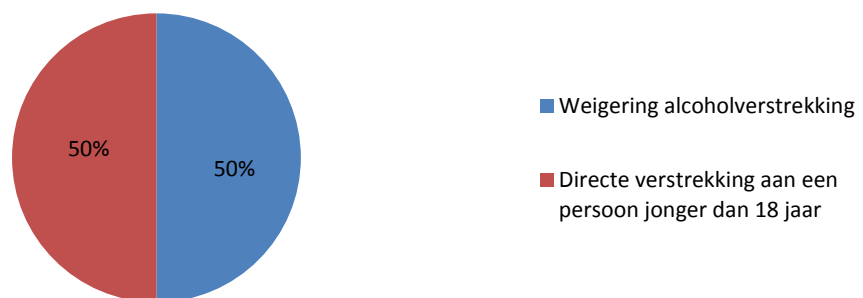
Nalevingpercentage bij de paracommerciële horeca is 0%.

3.4. Supermarkten

Tijdens het onderzoek zijn 12 bezoeken uitgevoerd bij supermarkten in de gemeenten Wassenaar en Voorschoten, waarvan bij:

- 6 bezoeken de jongeren geen alcoholhoudende drank mochten aankopen.
- 6 bezoeken sprake was van directe verstrekking van alcoholhoudende drank aan een persoon jonger dan 18 jaar.

Verstrekking alcoholhoudende drank

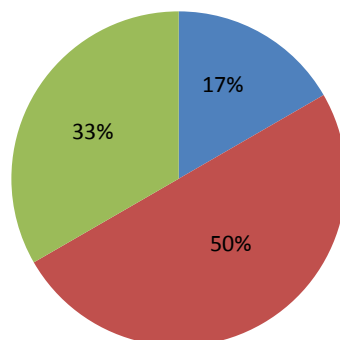

Bij de 6 bezoeken waar de jongeren geen alcoholhoudende drank kregen verstrekt is aan beide jongeren gevraagd om het ID-bewijs, waarna beide jongeren geen alcoholhoudende drank kregen verstrekt.

Van de 8 bezoeken waar de jongeren wel alcoholhoudende drank kregen verstrekt, is bij:

- 2 bezoeken niet gevraagd om het ID-bewijs;
- 4 bezoeken aan beide jongeren om het ID-bewijs gevraagd, waarna directe verstrekking aan een persoon jonger dan 18 jaar.

Gevraagd naar ID-bewijs?

- Niet gevraagd naar ID-bewijs, waarna directe alcoholverstrekking aan persoon jonger dan 18 jaar
- Beide jongeren om ID-bewijs gevraagd, weigering alcoholverstrekking
- Beide jongeren om ID-bewijs gevraagd, waarna directe alcoholverstrekking aan persoon jonger dan 18 jaar

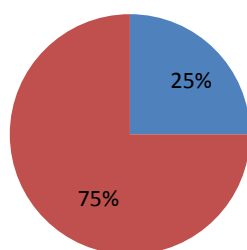
Nalevingpercentage bij de supermarkten is 50%.

3.5. Slijterijen

Tijdens het onderzoek zijn 8 bezoeken uitgevoerd bij slijterijen in de gemeenten Wassenaar en Voorschoten, waarvan bij:

- 2 bezoeken de jongeren geen alcoholhoudende drank mochten aankopen;
- 6 bezoeken sprake was van directe verstrekking van alcoholhoudende drank aan een persoon jonger dan 18 jaar.

Verstrekking alcoholhoudende drank

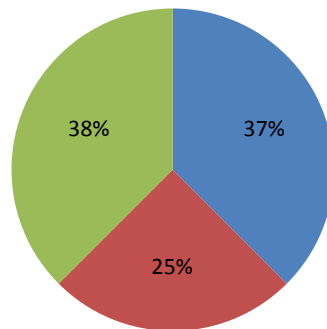
- Weigering alcoholverstrekking
- Directe verstrekking aan een persoon jonger dan 18 jaar

Bij de 2 bezoeken waar de jongeren geen alcoholhoudende drank kregen verstrekt is aan beide jongeren gevraagd om het ID-bewijs, waarna beide jongeren geen alcoholhoudende drank kregen verstrekt.

Van de 6 bezoeken waar de jongeren wel alcoholhoudende drank kregen verstrekt is bij:

- 3 bezoeken niet gevraagd om het ID-bewijs;
- 3 bezoeken aan beide jongeren om het ID-bewijs gevraagd, waarna directe verstrekking aan een persoon jonger dan 18 jaar.

Gevraagd naar ID-bewijs?

- Niet gevraagd naar ID-bewijs, waarna directe alcoholverstrekking aan persoon jonger dan 18 jaar
- Beide jongeren om ID-bewijs gevraagd, weigering alcoholverstrekking
- Beide jongeren om ID-bewijs gevraagd, waarna directe alcoholverstrekking aan persoon jonger dan 18 jaar

Tevens waren alle slijterijen die zijn bezocht in overtreding van artikel 20, lid 3 van de Drank- en Horecawet. Het is namelijk verboden in een slijtlokaliteit de aanwezigheid toe te laten van een persoon van wie niet is vastgesteld dat deze de leeftijd van 18 jaar heeft bereikt, anders dan onder toezicht van een persoon van 21 jaar of ouder. Hiervan was sprake bij alle bezoeken.

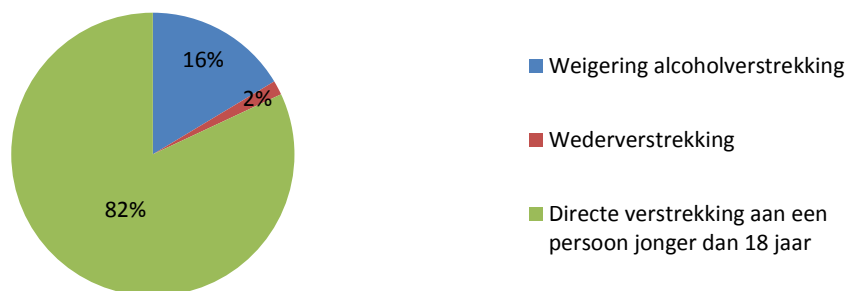
Nalevingpercentage bij de slijterijen is 25%. Het nalevingpercentage van de Drank- en Horecawet is 0% als gevolg van de overtreding van artikel 20, lid 3 van de Drank- en Horecawet.

3.6. Totaalresultaat

Soort bedrijf/ instelling	Aantal bezoeken	Aantal afwijkingen	Afwijkingspercentage	Nalevingpercentage
Commerciële horeca	17	16	94%	6%
Cafetaria's	12	11	92%	8%
Paracommerciële instellingen	12	12	100%	0%
Supermarkten	12	6	50%	50%
Slijterijen	8	6	75%	25%
Totaal	61	51	84%	16%

Bovenstaand schema laat zien dat het totale nalevingpercentage 16% is. Concreet betekent dit voor het onderzoek in de gemeenten Wassenaar en Voorschoten dat bij slechts 10 van de 61 bezoeken de aankoop van alcoholhoudende dranken is geweigerd.

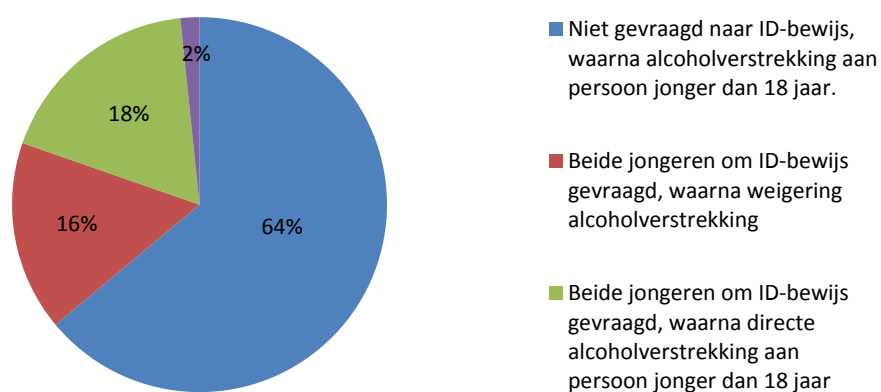
Verstrekking alcoholhoudende drank

Bovenstaande grafiek laat zien dat in 82% van de bezoeken direct alcoholhoudende drank werd verstrekt aan een persoon jonger dan 18 jaar en in 2% van de bezoeken sprake was van wederverstrekking. Concreet betekent dit dat bij 50 van de 61 bezoeken direct alcoholhoudende drank werd verstrekt aan een persoon jonger dan 18 jaar en dat bij 1 van de 61 bezoeken sprake was van wederverstrekking.

Slechts in 16% van de bezoeken werd de alcoholverstrekking aan de jongeren geweigerd. Dit betekent dat de jongeren bij 10 van de 61 bezoeken geen alcoholhoudende drank kregen verstrekt.

Gevraagd naar ID-bewijs?

Zoals in bovenstaande grafiek staat, is in 64% van de bezoeken niet gevraagd naar een ID-bewijs van de jongeren. Concreet betekent dat van de 61 bezoeken bij 39 bezoeken niet om een ID-bewijs van de jongeren is gevraagd en dat hier bij 22 bezoeken wel sprake van was.

Bij de 22 bezoeken (36% van de bezoeken) waar wel aan de jongeren om het ID-bewijs is gevraagd is wel aan beide jongeren om het ID-bewijs gevraagd. Echter werd hier niet altijd hetzelfde op gereageerd. Zo werd bij 16% van de bezoeken (10 bezoeken) de alcoholverstrekking geweigerd. Bij 18% van de bezoeken (11 bezoeken) werd toch direct alcoholhoudende drank verstrekt aan een persoon jonger dan 18 jaar. Bij 2% van de bezoeken (1 bezoek) was sprake van wederverstrekking.

4. Resultaten onderzoek Voorschoten

In dit hoofdstuk zijn de resultaten uitgesplitst naar de bezoeken die zijn uitgevoerd in Voorschoten. Tijdens het Jong Proef onderzoek zijn in totaal 21 bezoeken afgelegd bij de volgende categorieën:

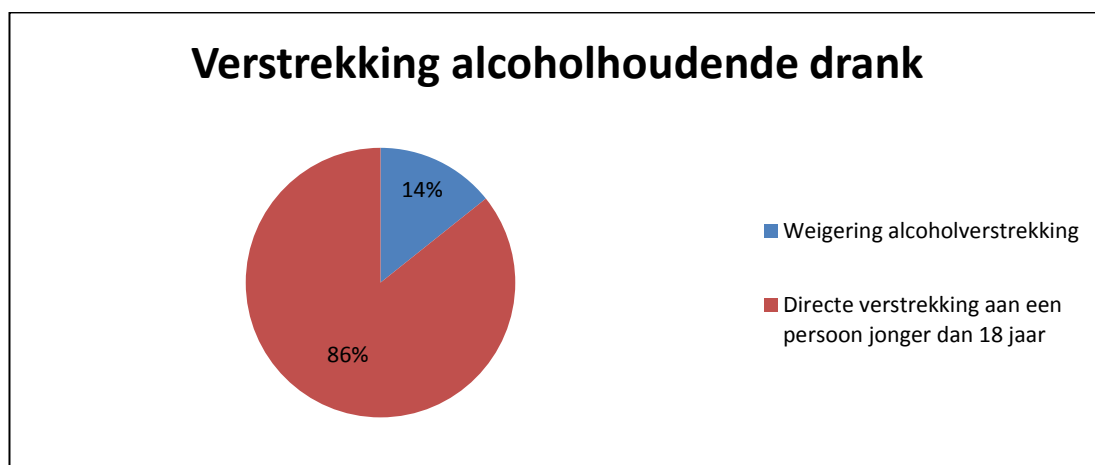
- Commerciële horeca : 7 bezoeken
- Cafetaria's : 4 bezoeken
- Paracommerciële instellingen : 4 bezoeken
- Supermarkten : 4 bezoeken
- Slijterijen : 2 bezoeken

Onderstaand worden de resultaten van het Jong Proef onderzoek weergegeven per categorie en in zijn totaliteit. Dit geeft een beeld van hoe het met de alcoholverstrekking aan de jongeren binnen uw gemeente is gesteld. In de bijlagen vindt u een overzicht van de resultaten per bedrijf.

4.1. Commerciële horeca

Tijdens het onderzoek zijn 7 bezoeken uitgevoerd bij commerciële horeca (cafés en restaurants) in Voorschoten, waarvan bij:

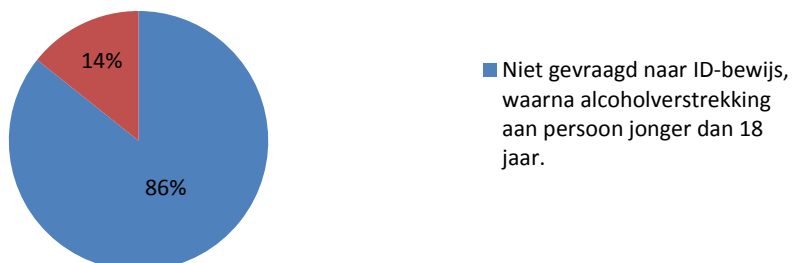
- 1 bezoek de jongeren geen alcoholhoudende drank mochten aankopen;
- 6 bezoeken sprake was van directe verstrekking van alcoholhoudende drank aan een persoon jonger dan 18 jaar.

Bij het bezoek waar de jongeren geen alcoholhoudende drank kregen verstrekt is aan beide jongeren gevraagd om de leeftijd en het ID-bewijs.

Bij de bezoeken waar de jongeren wel alcoholhoudende drank kregen verstrekt is bij geen één horecazaak gevraagd naar de leeftijd of het ID-bewijs van de jongeren.

Gevraagd naar ID-bewijs?

Nalevingspercentage bij de commerciële horeca is 14%.

4.2. Cafetaria's

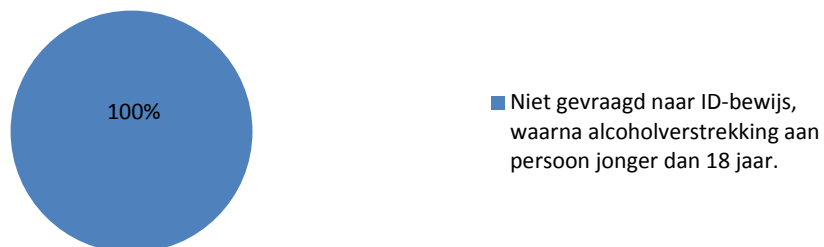
Tijdens het onderzoek zijn 4 bezoeken uitgevoerd bij cafetaria's in Voorschoten. Bij alle bezoeken was sprake van directe verstrekking van alcoholhoudende drank aan een persoon jonger dan 18 jaar.

Verstrekking alcoholhoudende drank

Bij alle bezoeken is tevens niet gevraagd om het ID-bewijs.

Gevraagd naar ID-bewijs?

Hiernaast waren de cafetaria's met een Drank- en Horecaverunning die alcoholhoudende drank verstrekten aan de jongeren ook in overtreding op grond van artikel 13, lid 1 van de Drank- en Horecawet. Zij verstrekten namelijk de alcoholhoudende drank voor elders dan ter plaatse.

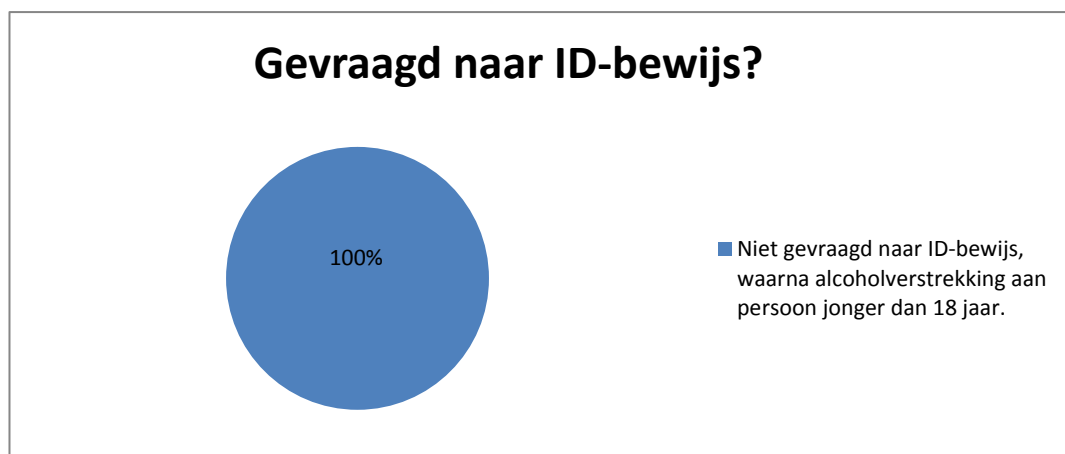
Nalevingspercentage bij de cafetaria's in Voorschoten is 0%.

4.3. Paracommerciële horeca

Tijdens het onderzoek zijn 4 bezoeken uitgevoerd bij paracommerciële horeca in Voorschoten. Bij alle bezoeken was sprake van directe verstrekking van alcoholhoudende drank aan een persoon jonger dan 18 jaar.

Bij alle bezoeken is tevens niet gevraagd om het ID-bewijs.

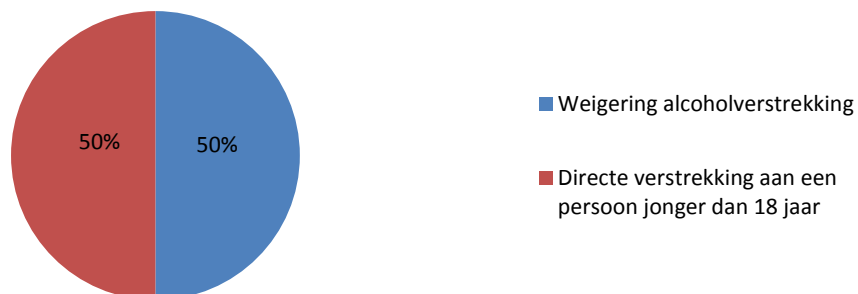
Nalevingpercentage bij de paracommerciële horeca is 0%.

4.4. Supermarkten

Tijdens het onderzoek zijn 4 bezoeken uitgevoerd bij supermarkten in Voorschoten, waarvan bij:

- 2 bezoeken de jongeren geen alcoholhoudende drank mochten aankopen.
- 2 bezoeken sprake was van directe verstrekking van alcoholhoudende drank aan een persoon jonger dan 18 jaar.

Verstrekking alcoholhoudende drank

Bij de 2 bezoeken waar de jongeren geen alcoholhoudende drank kregen verstrekt is aan beide jongeren gevraagd om het ID-bewijs, waarna beide jongeren geen alcoholhoudende drank kregen verstrekt.

Van de 2 bezoeken waar de jongeren wel alcoholhoudende drank kregen verstrekt is bij alle bezoeken aan beide jongeren om het ID-bewijs gevraagd, waarna directe verstrekking aan een persoon jonger dan 18 jaar.

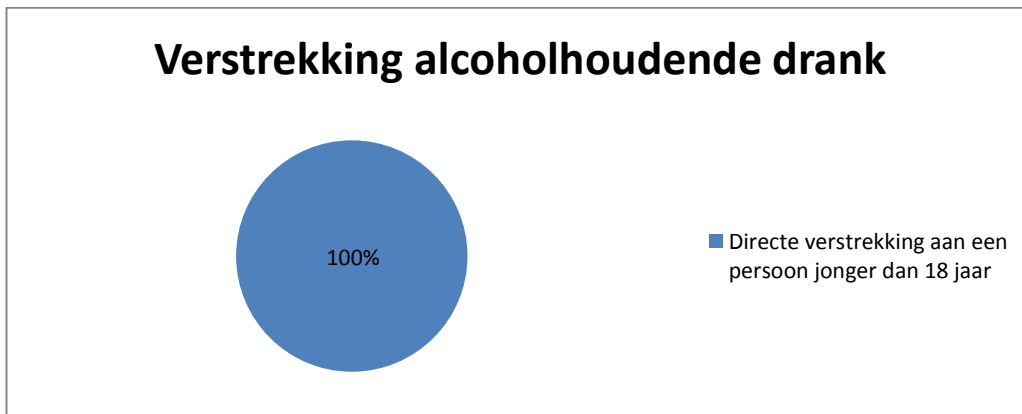
Gevraagd naar ID-bewijs?

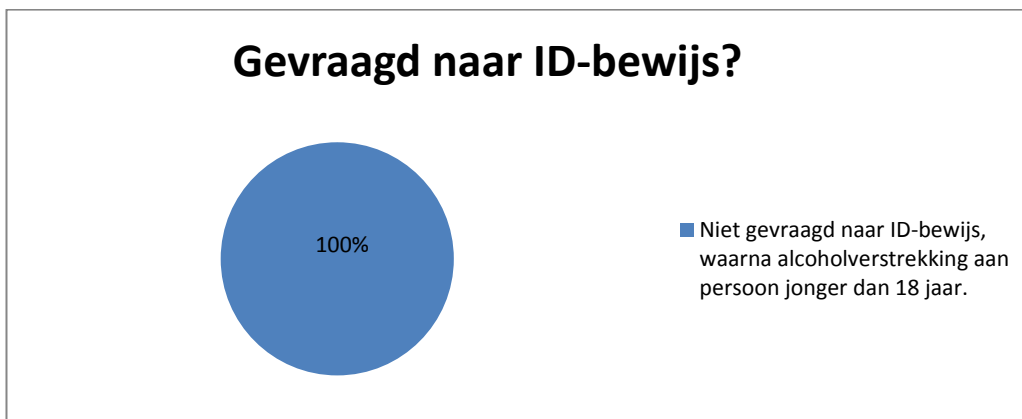
Nalevingpercentage bij de supermarkten in Voorschoten is 50%.

4.5. Slijterijen

Tijdens het onderzoek zijn 2 bezoeken uitgevoerd bij slijterijen in Voorschoten. Bij alle bezoeken was sprake van directe verstrekking van alcoholhoudende drank aan een persoon jonger dan 18 jaar.

Bij alle bezoeken is tevens niet gevraagd om het ID-bewijs.

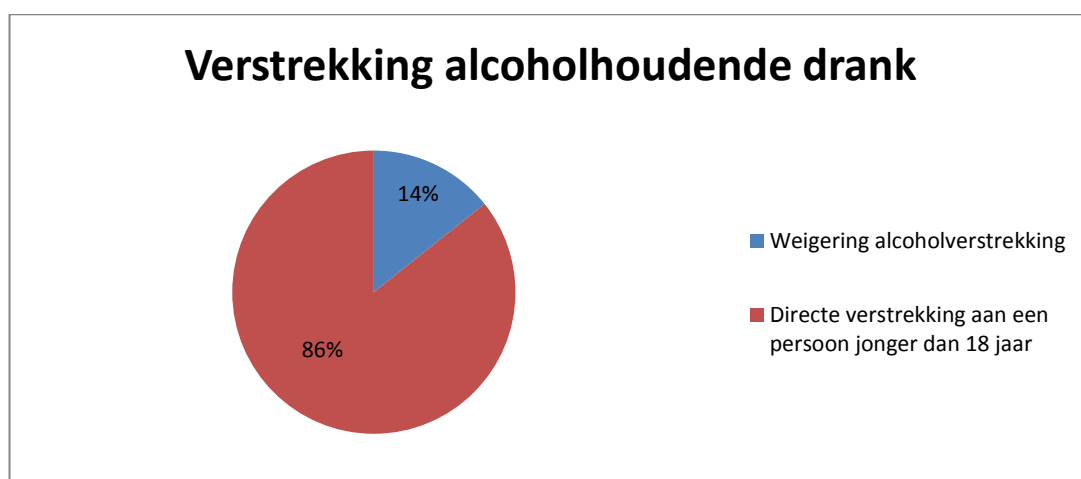
Hiernaast waren alle slijterijen die zijn bezocht in overtreding van artikel 20, lid 3 van de Drank- en Horecawet. Het is namelijk verboden in een slijtlokaliteit de aanwezigheid toe te laten van een persoon van wie niet is vastgesteld dat deze de leeftijd van 18 jaar heeft bereikt, anders dan onder toezicht van een persoon van 21 jaar of ouder. Hiervan was sprake bij alle bezoeken.

Nalevingpercentage bij de slijterijen is 0%. Het nalevingspercentage van de Drank- en Horecawet is 0% als gevolg van de overtreding van artikel 20, lid 3 van de Drank- en Horecawet.

4.6. Totaalresultaat Voorschoten

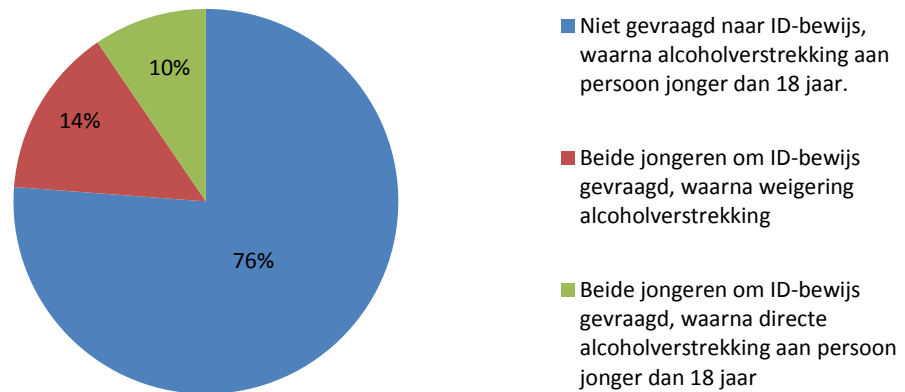
Soort bedrijf/ instelling	Aantal bezoeken	Aantal afwijkingen	Afwijkingspercentage	Nalevingpercentage
Commerciële horeca	7	6	86%	14%
Cafetaria's	4	4	100%	0%
Paracommerciële instellingen	4	4	100%	0%
Supermarkten	4	2	50%	50%
Slijterijen	2	2	100%	0%
Totaal	21	18	86%	14%

Bovenstaand schema laat zien dat het totale nalevingpercentage 14% is. Concreet betekent dit voor het onderzoek in Voorschoten dat bij slechts 3 van de 21 bezoeken de aankoop van alcoholhoudende dranken is geweigerd.

Bovenstaande grafiek laat zien dat in 86% van de bezoeken direct alcoholhoudende drank werd verstrekt aan een persoon jonger dan 18 jaar. Concreet betekent dit dat bij 18 van de 21 bezoeken direct alcoholhoudende drank werd verstrekt aan een persoon jonger dan 18 jaar.

Gevraagd naar ID-bewijs?

Zoals in bovenstaande grafiek staat, is in 76% van de bezoeken niet gevraagd naar een ID-bewijs van de jongeren. Concreet betekent dat van de 21 bezoeken bij 16 bezoeken niet om een ID-bewijs van de jongeren is gevraagd en dat hier bij 5 bezoeken wel sprake van was.

Bij de 5 bezoeken (24% van de bezoeken) waar wel aan de jongeren om het ID-bewijs is gevraagd is wel aan beide jongeren om het ID-bewijs gevraagd. Echter werd hier niet altijd hetzelfde op gereageerd. Zo werd bij 14% van de bezoeken (3 bezoeken) de alcoholverstreking geweigerd. Bij 10% van de bezoeken (2 bezoeken) werd toch direct alcoholhoudende drank verstrekt aan een persoon jonger dan 18 jaar.

5. Resultaten onderzoek Wassenaar

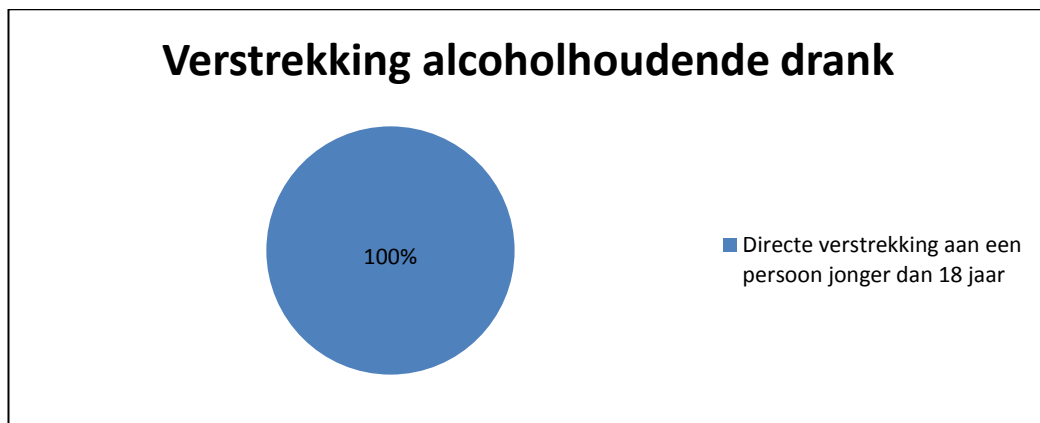
In dit hoofdstuk zijn de resultaten uitgesplitst naar de bezoeken die zijn uitgevoerd in Wassenaar. Tijdens het Jong Proef onderzoek zijn in totaal 40 bezoeken afgelegd bij de volgende categorieën:

- Commerciële horeca : 10 bezoeken
- Cafetaria's : 8 bezoeken
- Paracommerciële instellingen : 8 bezoeken
- Supermarkten : 8 bezoeken
- Slijterijen : 6 bezoeken

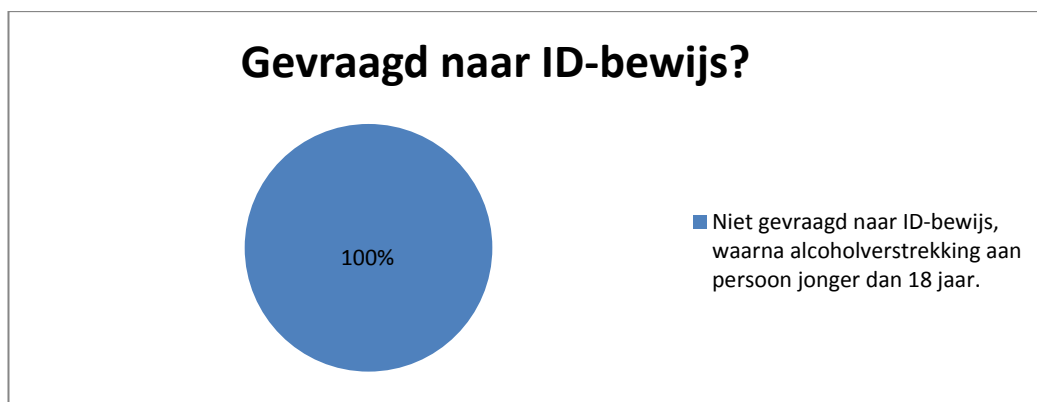
Onderstaand worden de resultaten van het Jong Proef onderzoek weergegeven per categorie en in zijn totaliteit. Dit geeft een beeld van hoe het met de alcoholverstrekking aan de jongeren binnen uw gemeente is gesteld. In de bijlagen vindt u een overzicht van de resultaten per bedrijf.

5.1. Commerciële horeca

Tijdens het onderzoek zijn 10 bezoeken uitgevoerd bij commerciële horeca (cafés en restaurants) in Wassenaar. Bij alle bezoeken was sprake van directe verstrekking van alcoholhoudende drank aan een persoon jonger dan 18 jaar.

Bij alle bezoeken is tevens niet gevraagd naar het ID-bewijs.

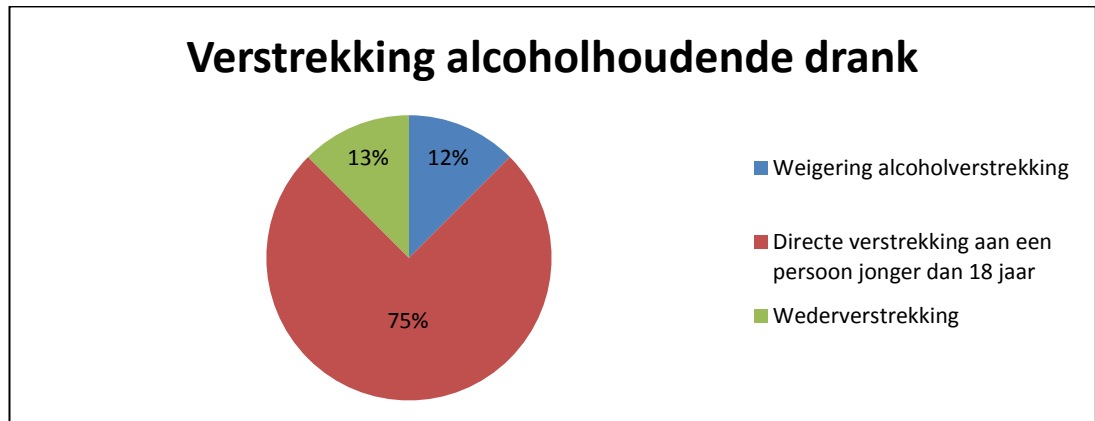

Nalevingspercentage bij de commerciële horeca in Wassenaar is 0%.

5.2. Cafetaria's

Tijdens het onderzoek zijn 8 bezoeken uitgevoerd bij cafetaria's in Wassenaar, waarvan bij:

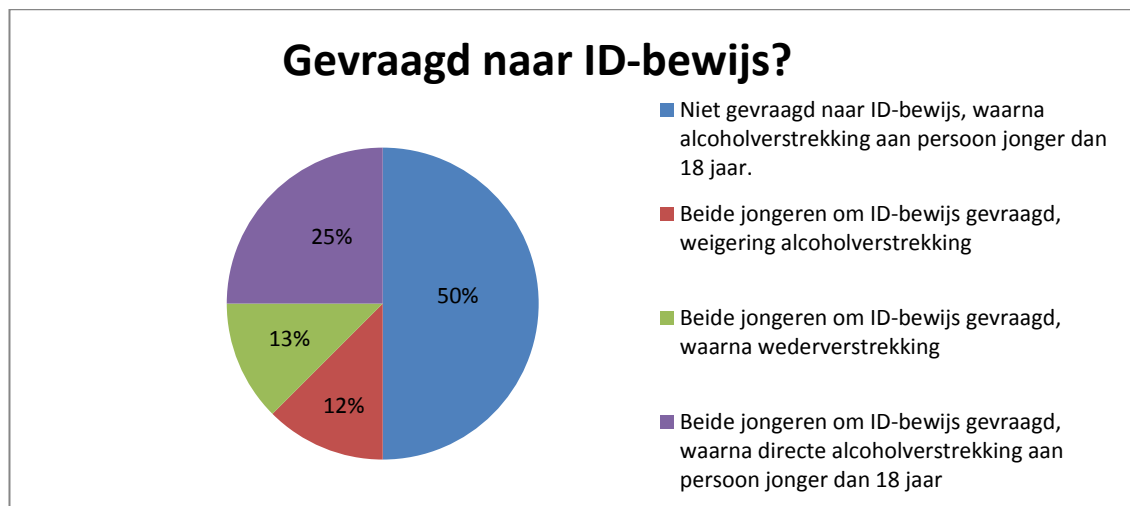
- 1 bezoek de jongeren geen alcoholhoudende drank mochten aankopen;
- 6 bezoeken sprake was van directe verstrekking van alcoholhoudende drank aan een persoon jonger dan 18 jaar;
- 1 bezoek sprake was van wederverstrekking.

Bij het bezoek waar de jongeren geen alcoholhoudende drank kregen verstrekt is, aan beide jongeren gevraagd om de leeftijd en het ID-bewijs.

Van de 7 bezoeken waar de jongeren wel alcoholhoudende drank kregen verstrekt is bij:

- 4 bezoeken niet gevraagd om het ID-bewijs;
- 2 bezoeken aan beide jongeren om het ID-bewijs is gevraagd, waarna directe verstrekking aan een persoon jonger dan 18 jaar;
- 1 bezoek aan beide jongeren om het ID-bewijs is gevraagd, waarna wederverstrekking.

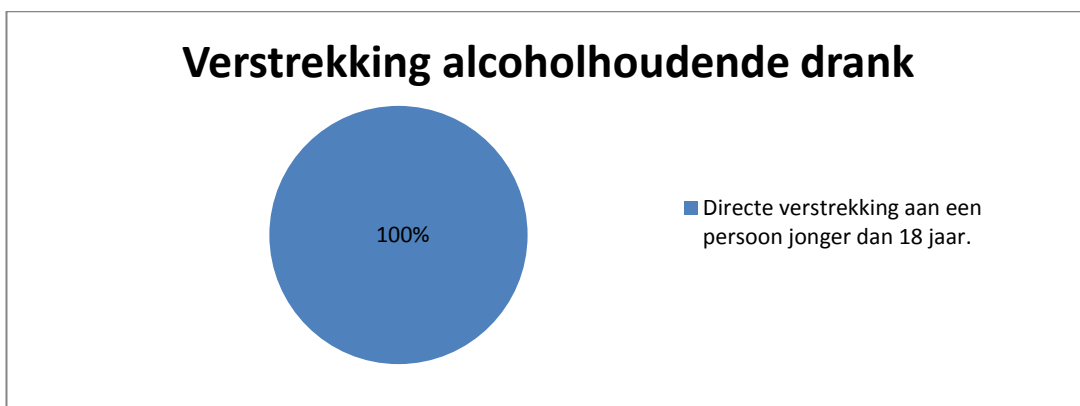

Hiernaast waren de cafetaria's met een Drank- en Horecaverunning die alcoholhoudende drank verstrekten aan de jongeren ook in overtreding op grond van artikel 13, lid 1 van de Drank- en Horecawet. Zij verstrekten namelijk de alcoholhoudende drank voor elders dan ter plaatse.

Nalevingspercentage bij de cafetaria's in Wassenaar is 12%.

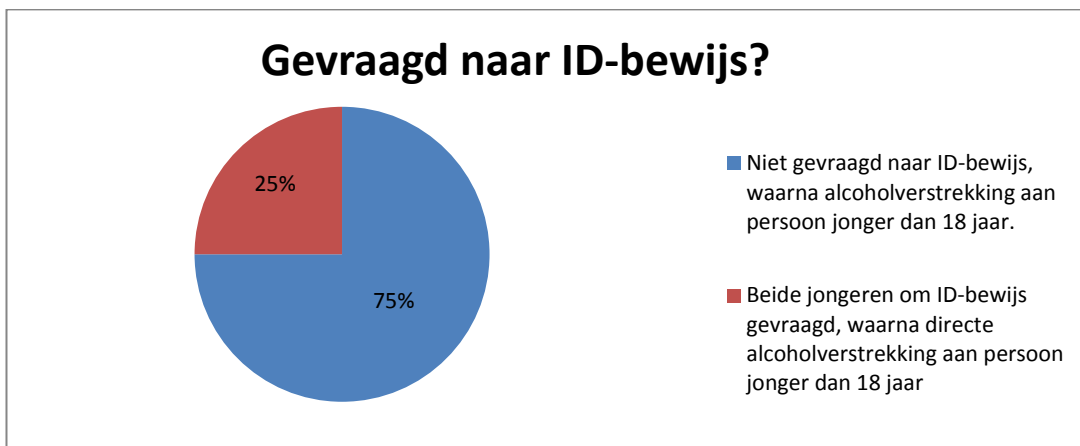
5.3. Paracommerciële horeca

Tijdens het onderzoek zijn 8 bezoeken uitgevoerd bij paracommerciële horeca in Wassenaar. Bij alle bezoeken was sprake van directe verstrekking van alcoholhoudende drank aan een persoon jonger dan 18 jaar.

Van deze 8 bezoeken is bij:

- 6 bezoeken niet gevraagd om het ID-bewijs (bij 1 van deze bezoeken is wel gevraagd om de leeftijd van de jongeren, maar dit werd niet vastgesteld aan de hand van een legitimatiebewijs);
- 2 bezoeken aan beide jongeren om het ID-bewijs gevraagd, waarna directe verstrekking aan een persoon jonger dan 18 jaar.

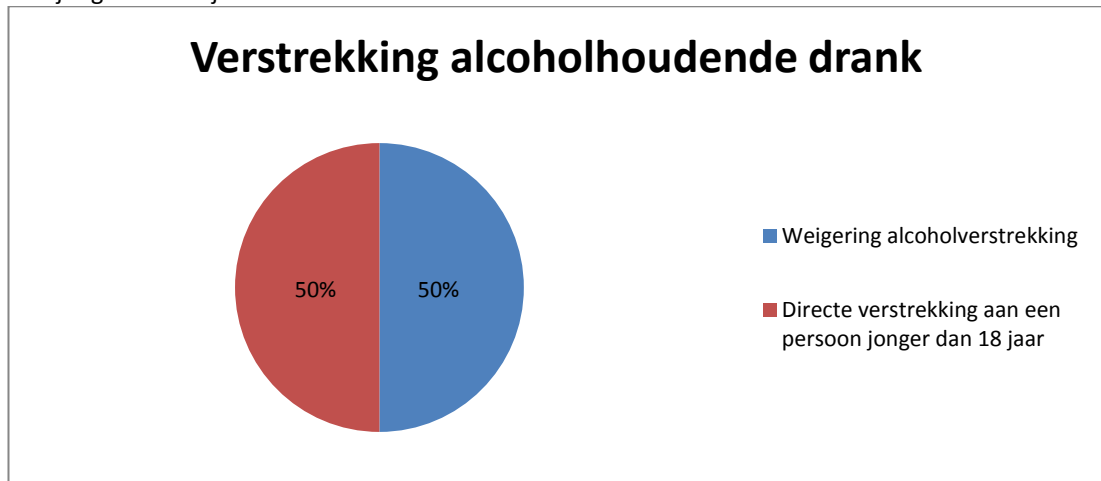

Nalevingpercentage bij de paracommerciële horeca in Wassenaar is 0%.

5.4. Supermarkten

Tijdens het onderzoek zijn 8 bezoeken uitgevoerd bij supermarkten in Wassenaar, waarvan bij:

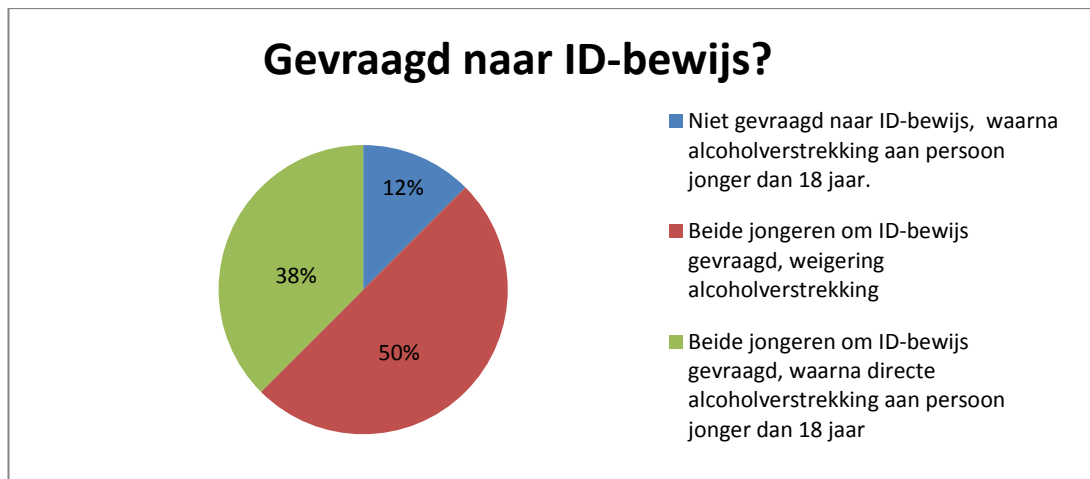
- 4 bezoeken de jongeren geen alcoholhoudende drank mochten aankopen.
- 4 bezoeken sprake was van directe verstrekking van alcoholhoudende drank aan een persoon jonger dan 18 jaar.

Bij de 4 bezoeken waar de jongeren geen alcoholhoudende drank kregen verstrekt is aan beide jongeren gevraagd om het ID-bewijs, waarna beide jongeren geen alcoholhoudende drank kregen verstrekt.

Van de 4 bezoeken waar de jongeren wel alcoholhoudende drank kregen verstrekt, is bij:

- 1 bezoeken niet gevraagd om het ID-bewijs;
- 3 bezoeken aan beide jongeren om het ID-bewijs gevraagd, waarna directe verstrekking aan een persoon jonger dan 18 jaar.

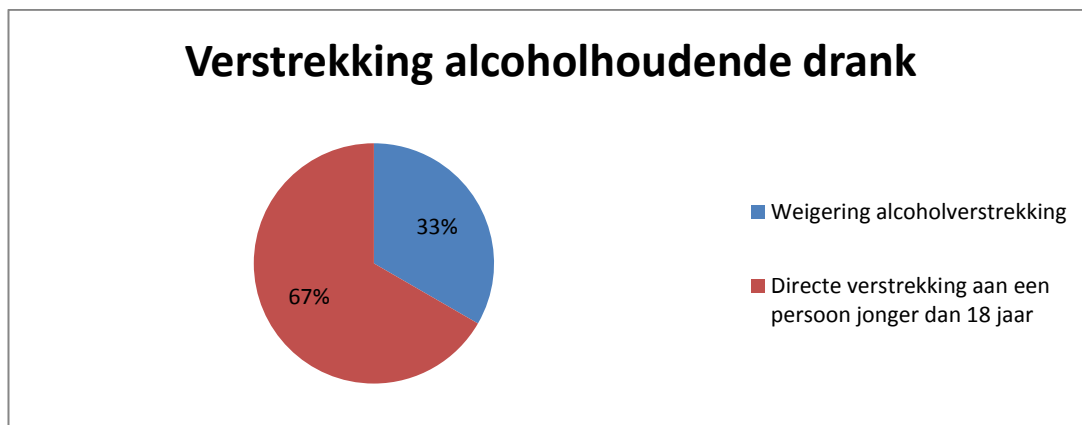

Nalevingpercentage bij de supermarkten is 50%.

5.5. Slijterijen

Tijdens het onderzoek zijn 6 bezoeken uitgevoerd bij slijterijen in Wassenaar, waarvan bij:

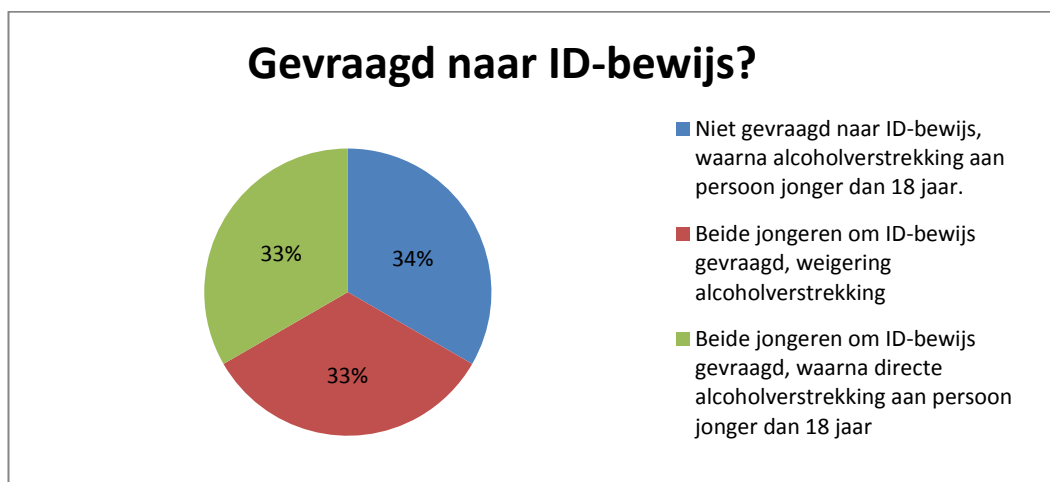
- 2 bezoeken de jongeren geen alcoholhoudende drank mochten aankopen;
- 4 bezoeken sprake was van directe verstrekking van alcoholhoudende drank aan een persoon jonger dan 18 jaar.

Bij de 2 bezoeken waar de jongeren geen alcoholhoudende drank kregen verstrekt is aan beide jongeren gevraagd om het ID-bewijs, waarna beide jongeren geen alcoholhoudende drank kregen verstrekt.

Van de 4 bezoeken waar de jongeren wel alcoholhoudende drank kregen verstrekt is bij:

- 2 bezoeken niet gevraagd om het ID-bewijs;
- 2 bezoeken aan beide jongeren om het ID-bewijs gevraagd, waarna directe verstrekking aan een persoon jonger dan 18 jaar.

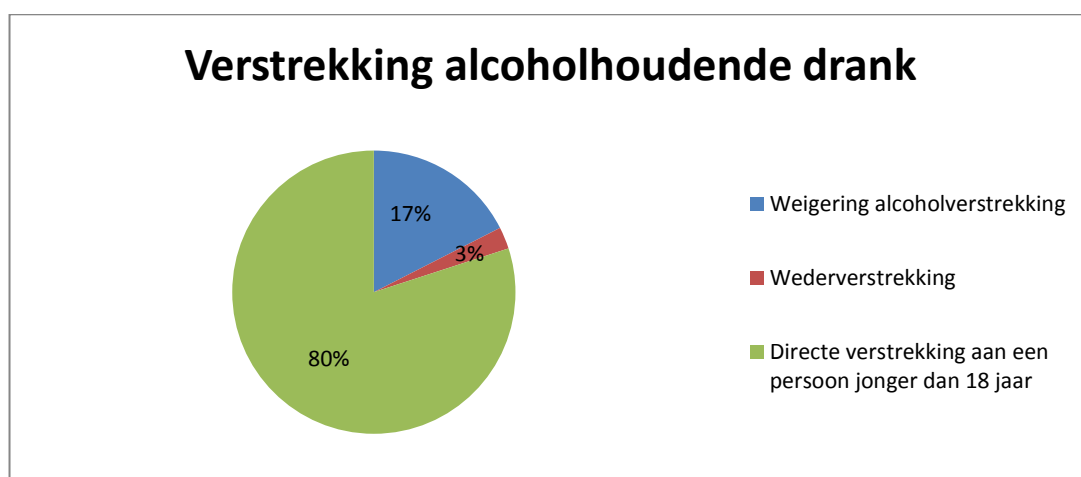
Tevens waren alle slijterijen die zijn bezocht in overtreding van artikel 20, lid 3 van de Drank- en Horecawet. Het is namelijk verboden in een slijtlokaliteit de aanwezigheid toe te laten van een persoon van wie niet is vastgesteld dat deze de leeftijd van 18 jaar heeft bereikt, anders dan onder toezicht van een persoon van 21 jaar of ouder. Hiervan was sprake bij alle bezoeken.

Nalevingpercentage bij de slijterijen in Wassenaar is 33%. Het nalevingspercentage van de Drank- en Horecawet is 0% als gevolg van de overtreding van artikel 20, lid 3 van de Drank- en Horecawet.

5.6. Totaalresultaat Wassenaar

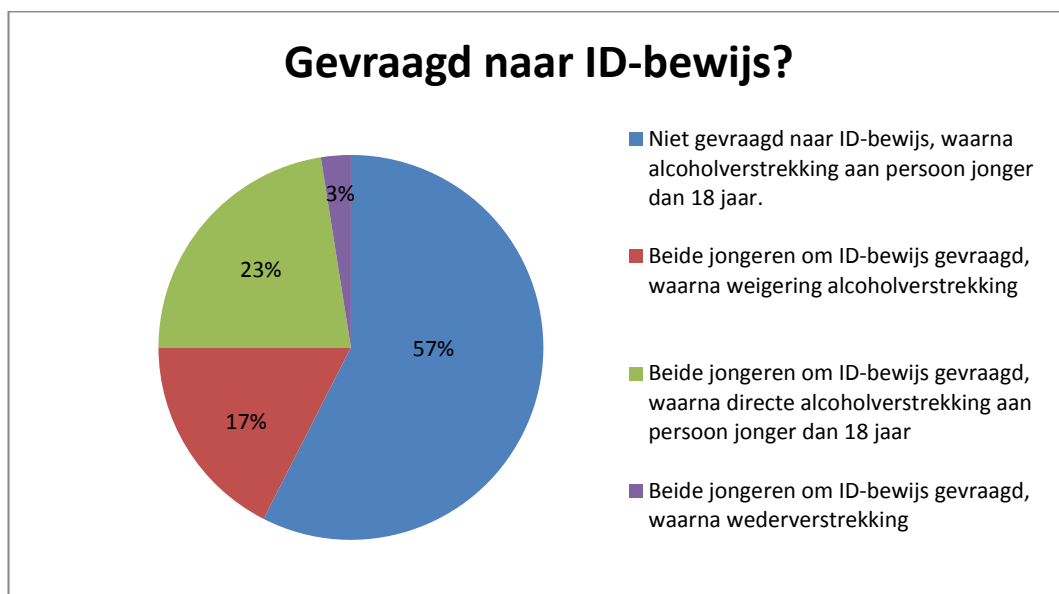
Soort bedrijf/ instelling	Aantal bezoeken	Aantal afwijkingen	Afwijkingspercentage	Nalevingpercentage
Commerciële horeca	10	10	100%	0%
Cafetaria's	8	7	88%	12%
Paracommerciële instellingen	8	8	100%	0%
Supermarkten	8	4	50%	50%
Slijterijen	6	4	67%	33%
Totaal	40	33	83%	17%

Bovenstaand schema laat zien dat het totale nalevingpercentage voor Wassenaar 17% is. Concreet betekent dit voor het onderzoek in Wassenaar dat bij slechts 7 van de 40 bezoeken de aankoop van alcoholhoudende dranken is geweigerd.

Bovenstaande grafiek laat zien dat in 80% van de bezoeken direct alcoholhoudende drank werd verstrekt aan een persoon jonger dan 18 jaar en in 3% van de bezoeken sprake was van wederverstrekking. Concreet betekent dit dat bij 32 van de 40 bezoeken direct alcoholhoudende drank werd verstrekt aan een persoon jonger dan 18 jaar en dat bij 1 van de 40 bezoeken sprake was van wederverstrekking.

Slechts in 17% van de bezoeken werd de alcoholverstrekking aan de jongeren geweigerd. Dit betekent dat de jongeren bij 7 van de 40 bezoeken geen alcoholhoudende drank kregen verstrekt.

Zoals in bovenstaande grafiek staat, is in 57% van de bezoeken niet gevraagd naar een ID-bewijs van de jongeren. Concreet betekent dat van de 40 bezoeken bij 23 bezoeken niet om een ID-bewijs van de jongeren is gevraagd en dat hier bij 17 bezoeken wel sprake van was.

Bij de 17 bezoeken (43% van de bezoeken) waar wel aan de jongeren om het ID-bewijs is gevraagd is wel aan beide jongeren om het ID-bewijs gevraagd. Echter werd hier niet altijd hetzelfde op gereageerd. Zo werd bij 17% van de bezoeken (7 bezoeken) de alcoholverstreking geweigerd. Bij 23% van de bezoeken (9 bezoeken) werd toch direct alcoholhoudende drank verstrekt aan een persoon jonger dan 18 jaar. Bij 3% procent van de bezoeken (1 bezoek) was sprake van wederverstreking.

6. Conclusie

6.1. Conclusie

De resultaten van het Jong Proef onderzoek laten zien dat in de gemeenten Wassenaar en Voorschoten een totaal nalevingpercentage is van 16%. Concreet betekent dit voor het onderzoek in de gemeenten Wassenaar en Voorschoten dat bij 10 van de 61 bezoeken de aankoop van alcoholhoudende dranken is geweigerd. Het nalevingspercentage ligt in Wassenaar iets hoger dan in Voorschoten (respectievelijk 17% en 14%).

Gezien de resultaten uit die Jong Proef Onderzoek hebben de supermarkten een betere naleving dan de andere branches. Echter kan worden gesteld dat slecht naleefgedrag de boventoon voert. Dit is belangrijke informatie voor het opstellen van het preventie- en handavingsplan alcohol.

**VERSLAG BIJeenKOMST PREVENTIE- EN HANDHAVINGSPLAN ALCOHOL / DHW
GEMEENTE VOORSCHOTEN EN GEMEENTE WASSENAAR - D.D. 22 APRIL 2014**

Aanwezig:

Commerciële alcoholverstrekkers:

KHN Wassenaar (3 horecaondernemers, Luciano's, 't Hoekje, Broeders)

KHN Voorschoten (1 ondernemer, Floris V)

Supermarkten/slijterijen:

Supermarkten (Hoogvliet, AH Voorschoten+Wassenaar, Dirk van de Broek, Hoogvliet), Slijterij Adegeest

Paracommerciële instellingen:

Honk- en softbalvereniging Adegeest, Roeivereniging Rijnland, Hockeyclub Forescate

Bestuurlijk:

Burgemeester Jeroen Staatsen, Voorschoten

Wethouder Inge Nieuwenhuizen, Voorschoten

Wethouder Fatma Koser Kaya, Wassenaar

Vertegenwoordiging van de gemeenteraad van Voorschoten (CDA+GroenLinks)

Overig:

Jeugd- en jongerenwerk Voorschoten (JJ&W)

Wijkagent politie Wassenaar

Wijkagenten en teamchef politie Voorschoten

GGD Hollands-Midden

GGD Haaglanden

Context-verslavingszorg

Ambtelijke vertegenwoordiging werkorganisatie Duivenvoorde

Procesbegeleiding:

Bureau BHBW

Verslag

- De burgemeester van Voorschoten, Jeroen Staatsen opent de avond en heet alle aanwezigen welkom.
- Bureau BHBW licht de achtergrond van de avond en de belangrijkste wijzigingen van de Drank- en Horecawet (hierna DHW) toe. Een van die wijzigingen is het verplichte Preventie- en Handhavingsplan voor gemeenten per juli 2014. Bureau BHBW heeft opdracht van beide gemeenten gekregen om t.b.v. dit plan bestaand beleid te inventariseren en onderzoek te doen naar de praktijk van alcoholverstrekking in bei de gemeenten d.m.v. een 'Jong Proef Onderzoek' (resultaten zie bijlage). De resultaten van dit mystery shopping onderzoek worden gepresenteerd¹:

¹ Zie bijlage 'Jong Proef onderzoek BHBW 0-meting' voor de volledige onderzoeksresultaten.

In beide gemeenten zijn ruim 60 cafés, slijterijen, supermarkten, (sport)verenigingen en andere alcoholverstrekkers bezocht. Bij 84 % kregen 18-minners alcohol mee. Conclusie: jeugd onder de 18 kan blijkbaar makkelijk aan alcohol komen. Het onderzoek zien beide gemeenten als een nulmeting.

- Namens de GGD Hollands-Midden wordt een presentatie gegeven over schadelijkheid van alcohol bij jongeren en bewustwording en mogelijkheden voor preventie op dit gebied. Context Verslavingszorg licht toe wat wij kunnen betekenen in de regio Haaglanden op gebied van : preventie, voorlichting aan ouders, betrokkenheid scholen
- Namens Hockeyvereniging Forescate wordt een presentatie gegeven over de maatregelen die de club neemt om alcoholgebruik bij (vooral) jongeren te voorkomen en tegen welke knelpunten de club aanloopt. Het komt nog al eens voor dat jeugd, maar veel gevallen ook hun ouders het niet zo nauw nemen met de regels en maatregelen die vanuit de club zijn opgelegd.
- De avond vervolgt met het verzamelen van opmerkingen / input onder de aanwezigen.

Vanuit KNH Wassenaar wordt opgemerkt dat de tijdigheid van de uitnodiging voor de avond te wensen over laat. Daarnaast zou KNH het preventie- en handavingsplan graag in concept ontvangen voor er door de gemeenteraden over besloten zal worden.

Burgemeester Staatsen biedt excuses aan voor de late verzending, maar benadrukt dat het wel belangrijk is om in deze samenstelling over dit onderwerp te praten en dat hij het waardeert dat iedere aanwezige de moeite heeft genomen een bijdrage aan de avond te leveren. Hij licht toe dat de uitvoering voor een groot deel bij de verstrekkers zal komen te liggen en dat deze ook zeker hun zienswijze kunnen leveren, dit is in ieder geval altijd mogelijk volgens bij het formele inspraakmoment bij de raadsvergadering.

Bureau BHBW stelt dat beide gemeenten erg op elkaar lijken op dit onderwerp en vraagt de aanwezigen welke mogelijkheden zij zien om alcoholverstreking aan 18-minners te voorkomen.

- Verbeterslagen:

KHN Voorschoten geeft aan dat zij met het komende evenement van Koningsdag wil gaan werken met huisregels zoals ze in Leiden ook worden toegepast, dit houdt onder andere in dat sterker wordt gecommuniceerd dat het nuttigen van zelf meegebrachte drank niet is toegestaan en dat beveiligingsmedewerkers hier ook op zullen controleren. Bezoekers van de horeca tijdens Koningsdag krijgen een polsbandje als ze 18+ zijn. Iedere horecaondernemer is verantwoordelijk voor hoe hij dit uitvoert. Beveiliging is geïnstrueerd om twijfelgevallen aan te spreken. Aanwezigen zijn het er over eens dat algehele controle wellicht lastig is, maar dat er ergens begonnen moet worden.

De GGD oppert dat als naleving het doel is, dat het controleren van ID's onmisbaar is. Dit biedt uiteraard geen waterdichte garantie, maar is wel een eerste voorwaarde. Het loont als personeel kan oefenen hoe ze om moeten gaan met lastige klanten.

Ook JJ&W denkt dat de alcoholverstrekkers op het gebied van ID-controle nog een slag te maken hebben. In coffeeshops bijvoorbeeld wordt iedereen om een ID gevraagd. Bij twijfel of een ID wel echt is wordt niet verkocht. Alleen al het vragen naar het geboortjaar kan veel duidelijk maken.

BHBW vertelt dat de meeste alcohol verstrekt wordt vanuit het winkelkanaal / retail. En dat

supermarkten vaak al ver in zijn maatregelen. De aanwezige supermarkten wordt gevraagd wat zij doen aan ID-controle:

Dirk vd Broek licht toe dat alle kassamedewerkers hiervoor worden opgeleid, gebruikmaken van ID-swipers (scanapparten voor leeftijdscontrole) en dat ze zich aan hebben gesloten bij de Nix18 campagne.

AH leidt de medewerkers ook op als het gaat om leeftijdscontrole en winkels controleren elkaar onderling door jonge medewerkers in te zetten.

Vanuit de politie komt de opmerking dat veel jongeren achter kassa hun leeftijdsgenoten geen ID durven te vragen.

Dirk vd Broek geeft aan dat dit soms een probleem is. Als wordt geconstateerd dat personeel dit niet doet, worden ze voorlopig van kassawerkzaamheden afgehaald en moeten zij een nieuwe e-learning cursus doen. Als ze het goed doen wordt er juist beloond. Ook Dirk van de Broek supermarkten controleren elkaar onderling.

Context vult aan dat oefenen heel belangrijk is. Een e-learning is goed, maar het draait vooral om oefenen, oefenen, oefenen van lastige situaties.

Door BHBW wordt aan de zaal gevraagd hoe men staat tegenover een algehele legitimatieplicht bij aankoop van alcohol.

De vertegenwoordiger van HSV Adegeest geeft aan dat dit in Amerika goed werkt, daar moeten alle leeftijden zich legitimeren, het is een kwestie is van gewenning. De GGD vult aan dat de jeugdige medewerker achter de kassa zich juist goed kan verschuilen achter zo'n regel.

Vanuit de horeca (Broeders, Wassenaar) wordt aangegeven dat algehele legitimatie geen oplossing omdat de privacy in het geding komt.

- Verantwoordelijkheid:

De zaal wordt gevraagd wie verantwoordelijk is voor het voorkomen dat jongeren onder de 18 gaan drinken:

- A. Ouders
- B. Scholen
- C. Gemeente

De zaal kiest voor optie A, Ouders. Uit de discussie daarna blijkt wel dat men vindt dat sprake is van eind/hoofdverantwoordelijkheid bij de ouders, maar ook van medeverantwoordelijkheid bij de omgeving van de jeugd en alcoholverstrekkers.

Albert Heijn geeft aan hieraan invulling te kunnen geven tot aan de deur, maar geen zicht te hebben op wat er daarna gebeurt.

JJW stelt dat preventie en handhaving samen gaan en dat gelijke regels alle leefgebieden (thuis, school, sportclub etc.) erg zou helpen.

GGD zegt dat het belangrijkste opvoedsysteem wordt gevormd door de ouders, daar valt de meeste winst te halen. Hier vallen vaak de meeste steken doordat ouders graag vrienden willen zijn met hun

kinderen.

JJW geeft aan dat een Centrum Jeugd en Gezin en scholen ouders hierover moeten bereiken om er voor te zorgen dat boodschap vanuit alle kanalen dezelfde is.

Broeders: Hoe zit het met handhaving? De focus moet liggen op hoe men zich gedraagt op straat en thuis gedraagt. Er wordt vooral op die twee plekken veel gedronken en er wordt nauwelijks op gehandhaafd. Als horecaondernemer kan ik alleen maar legitimatie vragen en niet verstrekken als men te jong is.

Burgemeester Staatsen vindt 'Jongeren en alcohol' maar een deel van het probleem. Er moet ook naar volwassenen gekeken worden (alcohol is vaak de basis van huiselijk geweld, verkeersongelukken etc). Maar de hoop moet niet worden gevestigd op handhaving en repressie alleen. Het gaat om een cultuuromslag waarvoor we een lange adem moeten hebben.

GGD Haaglanden: gemeente stuur een brief naar ouders dat je gaat handhaven en verwijs daarin door naar CJG etc voor tips hoe ouders er mee om kunnen gaan.

Wethouder Koser Kaya doet een oproep voor het komen met inventieve manieren van preventievoorlichting omdat het blijkt dat ouders uit zichzelf de informatie weinig/niet komen halen.

- Handhaving:

De aanwezigen wordt gevraagd hoe zij denken dat het beste invulling kan worden gegeven aan handhaving. Moet er worden gedacht aan zelfregulering of juist het opleggen van hoge boetes etc?

Een groot deel van de zaal is van mening dat het een maatschappelijke verantwoordelijkheid is om zo goed mogelijk de regels na te leven. Vanuit KHN Wassenaar wordt aangegeven dat de gemeente vooral moet kijken wat verstrekkers ondernemen op dit gebied en daarvan uit gaan bij eventuele handhavingsacties.

GGD geeft aan dat het goed is dat sinds 2013 jeugd (18-) strafbaar is als ze in bezit zijn van alcohol, nu kunnen de 'echte' overtreeders ook worden aangepakt. De slechte nalevingscijfers zijn ook het gevolg van weinig handhaving voorheen door de Nvwa waardoor de urgentie misschien minder aanwezig was bij verstrekkers om de zaken op orde te hebben. Horeca heeft vaak te maken met wangedrag dat elders zijn oorsprong vindt en zit vervolgens wel in het verdomhoekje als er openbare orde problemen ontstaan. Zelfregulering moet een kans krijgen, verstrekkers moeten de boel op orde kunnen krijgen en er moet ruimte zijn voor een herkansing bij 'een misser' (in redelijkheid).

KHN Wassenaar vraagt wat de mogelijkheden zijn voor controle door bijvoorbeeld gecertificeerde bureaus en of de gemeente dan bereid is minder te controleren.

Burgemeester Staatsen en ook wethouder Koser Kaya vinden dat als blijkt dat de eigen verantwoordelijkheid is genomen, er geen sprake zou moeten zijn van het direct opleggen van een boete. Dat zou pas een laatste trede van de escalatieladder zijn, waarbij per situatie gewogen wordt met verstand en gevoel. Burgemeester Staatsen sluit af met de conclusie dat gemeente dit onderwerp niet alleen kan aanpakken. Veel spelers dragen verantwoordelijkheid en men moet samen tot oplossingen komen. Hij roept aanwezigen op om de samenwerking aan te gaan. Hij voelt er voor om dit te doen op basis van vertrouwen in elkaar (high trust, high penalty).

**VERSLAG BIJENKOMST PREVENTIE- EN HANDHAVINGSPLAN ALCOHOL / DHW
GEMEENTE VOORSCHOTEN EN GEMEENTE WASSENAAR - D.D. 14 MEI 2014**

Aanwezig:

Commerciële alcoholverstrekkers:

KHN Wassenaar (2 horecaondernemers, Luciano's, 't Hoekje)

Supermarkten/slijterijen:

Supermarkten (AH Voorschoten+Wassenaar, Dirk van de Broek, Hoogvliet)

Paracommerciële instellingen:

-

Overig:

CJG Voorschoten / Wassenaar

Jeugd- en jongerenwerk Voorschoten (JJ&W-V)

Jeugd- en jongerenwerk Voorschoten (JJ&W-W)

Politie Wassenaar

Politie Voorschoten

GGD Hollands-Midden

GGD Haaglanden

Context-verslavingszorg

Ambtelijke vertegenwoordiging werkorganisatie Duivenvoorde

Bestuurlijk:

Burgemeester Jan Hoekema, Wassenaar

Burgemeester Jeroen Staatsen, Voorschoten

Wethouder Inge Nieuwenhuizen, Voorschoten

Vertegenwoordiging van de gemeenteraad van Voorschoten (CDA, de heer Bremmer)

Procesbegeleiding:

Bureau BHBW

Opmerking GGD-HM: de preventiedoelstelling kan verder aangescherpt (bijvoorbeeld bevorderen dat jongeren besluiten niet te gaan drinken (net als bij roken).

Opmerking KNH Wassenaar: Kijk nog eens goed naar de (juistheid van de) cijfers over alcoholgebruik onder jongeren. Waarom niet ambitieuzer: geen drankgebruik onder de 18.

Reactie: dit is natuurlijk wat we het liefst zien, maar zoeken wel reële doelen, het gaat om beïnvloeding van gedrag en dat heeft tijd nodig.

JJ&W-V mist specifieke aandacht voor de groep tussen 16 en 18 die wel mochten drinken tot 2014.

Burgemeester Staatsen stelt dat het gaat om sturen op cultuur- en gedragsverandering: veel drinken is niet normaal, los van leeftijd.

Burgemeester Hoekema vult aan dat het probleem ook aan de achterkant aangepakt moet worden. Het

is een taai proces van preventie en handhaving.

Partijen zijn het eens dat samenwerking tussen allen nodig is om een gedragsverandering te bewerkstelligen.

Verschillende partijen (CJG/GGD-HM) missen aandacht voor vroegsignalering en bredere problematiek van alcoholgebruik (huiselijk geweld etc.). Het knelpunt zit vaak 'achter de voordeur'.

Veel/alle partijen zien graag verbindende rol gemeente nog nadrukkelijk benoemd. Het onderwerp moet op alle relevante reguliere overleggen van de gemeente met stakeholders steeds weer op de agenda staan.

Het CJG kan ook een verbindende rol spelen, daarin is immers een groot deel van de keten vertegenwoordigd. KHN vermeldt dat er wel een schakel moet zijn naar de alcoholverstrekkers/horeca-overleg.

Naast dat de gemeente regisseur en verbinder is, kan de gemeente ook inhoudelijke normen stellen (bijvoorbeeld prijsacties, happy hours, schenktijden paracommercie). KHN geeft aan dat in Wassenaar de onderlinge afspraak geldt dat happy hours niet plaatsvinden.

Supermarkten hebben ook de (landelijke) afspraak niet te stunten. Hoogvliet brengt de 'trendy' drankjes steeds meer naar de slijterij.

Mbt paracommercie geeft de horeca (Wassenaar) aan dat er niet structureel sprake is van oneerlijke mededinging, maar wel graag een aanspreekpunt bij de gemeente hiervoor te willen hebben. Er wordt ook aangegeven dat het hebben van vereiste papieren (sociale hygiëne) goed gecontroleerd zou moeten worden.

Er wordt gesteld dat (sport)verenigingen al bezig zijn met de aanpak van uitwassen op gebied van alcohol bij feesten en de cultuur van "gezelligheid kan niet zonder drank".

De heer Bremmer is van mening dat het plan meer ambitie mag hebben in de operationalisering.

Onderwerp: **Preventie- en Handhavingsplan Alcohol**

Betreffende: Raadsvoorstel nr. 3830 d.d 10 juni 2014

criterium	Toetsing	+/-
Aanleiding van het voorstel – voorprocedure		+
Relatie tot termijnagenda		+
Overzichtelijkheid, leesbaarheid en volledigheid		+
Het zo mogelijk weergeven van alternatieve beleidskeuzes		+
Het vermelden van relevante wetgeving – juridisch kader– VNG model gebruikt?		+
Burgerparticipatie wel of waarom niet, en andere communicatieaspecten		+
Is het besluit correct geformuleerd?	In tegenstelling tot wat de griffie altijd adviseert, moet het besispunt nu wel zo worden geformuleerd dat het plan wordt vastgesteld. Dit is een gevolg van de wetsbepaling die de bevoegdheid van de raad op deze wijze formuleert.	+/-
Beleidskaders duidelijk geformuleerd en opgesomd.		+
Verhouding tot het bestaande beleid		+
Financiële dekking		+
Is de kernboodschap goed leesbaar voor de burger?		+
Overig		

Griffie, 26 juni 2014

VOORBLAD

Adviesnota aan de Raad

Registratienummer: 3830

Datum: 10 juni 2014/8 juli 2014

Soort Voorstel: Adviesnota

Onderwerp: Preventie- en Handhavingsplan Alcohol

Portefeuillehouder: Burgemeester Staatsen/Wethouder Nieuwenhuizen

Programma:

Kernboodschap:

Te veel alcohol drinken is schadelijk vooral voor jongeren, bovendien mag jeugd onder de 18 jaar sinds 2014 geen alcohol meer drinken. De gemeenteraad heeft een preventie- en handhavingsplan Alcohol vastgesteld waarin staat welke activiteiten worden ondernomen om te bereiken dat jeugd niet meer drinkt en andere inwoners matigen in het gebruik van alcohol. Het plan gaat uit van de eigen verantwoordelijkheid van jongeren, hun ouders en verstrekkers van alcohol. De gemeente wil alle betrokken partijen ondersteunen op het gebied van preventie en bewustwording, maar zal ook zeker toezien op naleving van de leeftijdsgrens van 18 jaar.

Bijlagen: 4

Stukken ter inzage: nee

Beslispunten: Het preventie- en handhavingsplan Alcohol 2014-2018 vast te stellen.

Adviesnota aan de Raad

Onderwerp

Preventie- en handhavingsplan Alcohol

Inleiding

Op 1 januari 2013 is de gewijzigde Drank- en Horecawet (hierna: de wet) in werking getreden en heeft een decentralisatie van taken plaatsgevonden. Het doel dat de wetgever voor ogen staat met deze wetswijziging is om vooral bij jongeren het overmatig alcoholgebruik terug te dringen, om alcohol gerelateerde verstoringen van de openbare orde te voorkomen en de administratieve lasten te verminderen voor de ondernemers. Per 1 januari 2014 is de de wet opnieuw gewijzigd en is de leeftijdsgrens voor alcoholhoudende drank omhoog gegaan van zestien naar achttien jaar. Los van de wet (swijziging) vindt Voorschoten dat schadelijk alcoholgebruik onder de bevolking aangepakt moet worden. Met een preventie- en handhavingsplan kan de gemeente inzichtelijk maken hoe hier invulling aan wordt gegeven vanuit verschillende beleidsterreinen en wordt hier samenhang in aangebracht. Het college is zich er bewust van dat dit plan voor 1 juli 2014 had moeten zijn vastgesteld door de gemeenteraad. Het college hechtte echter aan nader overleg met (maatschappelijke) partners op het terrein van alcoholpreventie en -verstrekking. Door hier prioriteit aan te geven is de gestelde termijn net niet gehaald.

Beslispunten

Het Preventie- en handhavingsplan Alcohol vast te stellen.

Beoogd effect

Er vindt een afname plaats van alcoholconsumptie door jongeren onder de 18 jaar, jeugd en hun ouders zijn zich meer bewust van de (gezondheids)risico's van het gebruik van alcohol en alcoholverstrekkers leven de leeftijdsgrens voor de verstrekking van alcohol (beter) na.

Argumenten

1.1 Het plan voldoet aan de eisen van de Drank- en Horecawet.

De wet verplicht om een preventie- en handhavingsplan alcohol vast te laten stellen door de gemeenteraad uiterlijk zes maanden na inwerkingtreding van artikel 43a (uiterlijk 1 juli 2014).

Het preventie- en handhavingsplan alcohol (zie bijlage 1) moet de hoofdzaken van het beleid betreffende de preventie van alcoholgebruik, met name onder jongeren, en de handhaving van de wet te bevatten. Daarnaast staat in het derde lid van voornoemd artikel dat in het plan in ieder geval moet worden aangegeven;

- a. wat de doelstellingen zijn van het preventie- en handhavingsbeleid alcohol;
- b. welke acties worden ondernomen om alcoholgebruik, met name onder jongeren, te voorkomen, al dan niet in samenhang met andere preventieprogramma's als bedoeld in artikel 2, tweede lid, onderdeel d, van de Wet Publieke Gezondheid;
- c. de wijze waarop het handhavingsbeleid wordt uitgevoerd en welke handhavingsacties in de door het plan bestreken periode worden ondernomen;
- d. welke resultaten in de door het plan bestreken periode minimaal behaald dienen te worden.

1.2 Overmatig alcoholgebruik (onder jongeren) vormt een omvangrijk probleem.

De (GGD) cijfers met betrekking tot overmatig alcoholgebruik in onze gemeente zijn relatief hoog in vergelijking met regiogemeenten. Ook is overmatig drankgebruik van ouderen een aandachtspunt. Naast risico's voor de gezondheid, zoals een verhoogd risico op verslaving en hersenbeschadiging is overmatig alcoholgebruik ook gerelateerd aan openbare orde en veiligheid, schoolverzuim, huiselijk geweld, verkeersongelukken etc. (zie m.n. hoofdstuk 4 van bijlage 2 'Inventarisatie uitvoering DHW gemeenten Voorschoten en Wassenaar').

1.3 De leeftijdsgrens voor verstrekking van alcohol wordt slecht nageleefd.

Om te weten in welke mate sprake is van problematiek bij alcoholverstrekking aan 18-minners heeft de gemeente de naleving van de leeftijdsgrens laten onderzoeken in de praktijk (Jong Proef Onderzoek, zie bijlage 3) met 21 bezoeken aan verschillende categorieën alcoholverstrekkers (slijterijen, supermarkten, cafetaria's, commerciële horeca en paracommerciële instellingen). Slechts in 14% van de gevallen werd aankoop van alcoholhoudende drank geweigerd. Alcoholverstrekkers zullen zorgvuldiger moeten omgaan met controle en naleving en/of deskundigheid en kennis over de wetgeving moeten verbeteren.

1.4 Een samenhangende, integrale, aanpak is essentieel voor tegengaan van overmatig alcoholgebruik en voor verbetering van naleving van de leeftijdsgrens.

Het preventie- en handhavingsplan beschrijft hoe gemeente Voorschoten invulling geeft aan alcoholpreventie en handhaving van de Drank- en Horecawet. Het plan raakt diverse beleidsterreinen, zoals gezondheidsbeleid, jeugdbeleid, alcoholmatigingsbeleid, handhavingsbeleid en openbare orde en veiligheid. Het in dit plan opgenomen preventie- en handhavingsbeleid, de preventieacties en een groot deel van de handhavingsacties zijn gebaseerd op bestaand beleid en uitvoering. Door deze nu integraal in één plan op te nemen wordt de samenhang tussen preventie- en handhavingsbeleid duidelijk en komen we tot een samenhangend geheel van activiteiten en maatregelen om schadelijk alcoholgebruik, met name bij jongeren maar ook bij ouderen, effectiever tegen te gaan. De in het plan opgenomen acties/maatregelen zijn:

Preventieacties/maatregelen:

- Samenwerking met welzijnsprofessionals continueren
- Samenwerking met professionals uit de alcoholbranche intensiveren
- Inzet van communicatiemiddelen
- Aandacht voor happy hours en prijsacties
- Evenementenoverleg
- Overleg alcoholbranche en gezondheidspartners

Handhavingsacties/maatregelen:

- Stimuleren van zelfregulering (convenantafspraken met alcoholverstrekkers)
- Handhavingscommunicatie
- Controle Hotspots
- Jaarlijkse controles
- Vaststellen sanctiebeleid

Het college werkt deze (globale) acties meer concrete uit in een actie-/uitvoeringsplan bij dit Preventie- en Handhavingsplan.

1.5 De basis van het plan is vertrouwen in de eigen verantwoordelijkheid van inwoners en alcoholverstrekkers waarbij de gemeente vooral faciliteert en handhaving inzet als sluitstuk.

De wetgeving op is duidelijk over de leeftijdsgrens voor verstrekking van alcohol. Deze moet dus ook worden nageleefd. Voorschoten wil sturen op adequate uitvoering van de wet- en regelgeving. Een van de uitgangspunten van plan is dat iedereen primair verantwoordelijk is voor zijn eigen veiligheid en zijn eigen handelen. Daaruit volgt een ander uitgangspunt, namelijk dat de rol van de gemeente vooral bestaat uit het faciliteren en verbinden van professionele partijen bij de uitvoering van taken rondom het thema alcohol, waarbij de focus met name op preventie ligt. De gemeente verbindt de betrokken partijen en zorgt dat zij in samenhang de problematiek aanpakken. Voor partners op het gebied van gezondheid en jeugd gaat het daarbij om het bereiken van jeugd en hun ouders over alcoholmatiging en bewustwording over gezondheidsrisico's. Voor (professionals uit) de alcoholbranche gaat het om het faciliteren bij de aanpak om een verantwoord alcoholbeleid te voeren (delen van kennis, verbinden met de eerder genoemde professionals en stimuleren van zelfregulering). Hieruit volgt het derde uitgangspunt van het plan, te weten dat handhaving wordt ingezet als sluitstuk op het moment dat blijkt dat er geen aansluiting wordt gezocht bij preventieve acties.

1.6 Het plan is tot stand gekomen in afstemming met partners op gebied van gezondheid, jeugd en veiligheid en met alcoholverstrekkers.

In april en mei jl. zijn twee bijeenkomsten georganiseerd met partners op het gebied van gezondheid, jeugd en veiligheid en met alcoholverstrekkers. De eerste bijeenkomst was bedoeld om input te verzamelen voor het preventie- en handhavingsplan, de tweede om opmerkingen en suggesties op het concept te bespreken. Verslagen van beide bijeenkomsten zijn bij deze nota gevoegd (bijlage 4).

Kanttekeningen

1.1 Met de taakoverheveling door het Rijk zijn geen financiële middelen meegekomen

De taakoverheveling van toezicht en handhaving op het vlak van de DHW komt bovenop de bestaande taken van onze buitengewoon opsporingsambtenaren. Eén Boa van de werkorganisatie Duivenvoorde is opgeleid en bevoegd voor de bestuursrechtelijke handhaving op grond van de DHW. Dat kan betekenen dat er een her-prioritering van de toezicht- en handhavingstaken moet plaatsvinden. Overigens wordt een tweede BOA nog opgeleid op het gebied van de DHW. In de tussentijd kan voor achtervang een beroep worden gedaan op buurgemeente(n).

Voor strafrechtelijke handhaving van de Drank- en Horecawet (bijvoorbeeld nuttigen van alcohol in de openbare ruimte door minderjarige) heeft de gemeente beschikking over nog twee BOA's en in voorkomende gevallen heeft ook de politie hier een taak in. De twee andere BOA's vervullen daarnaast een oog- en oorfunctie bij toezicht op DHW-vergunninghouders. Ook kan burgemeester op basis van constatering altijd (bestuursrechtelijk) een waarschuwing opleggen.

Juridisch kader

De Drank- en Horecawet verplicht de gemeente om een preventie- en handhavingsplan alcohol vast te laten stellen door de raad voor 1 juli 2014. Op grond van artikel 43a, tweede lid, van de

Drank- en Horecawet dient het preventie- en handhavingsplan alcohol de hoofdzaken van het beleid betreffende de preventie van alcoholgebruik, met name onder jongeren, en de handhaving van de wet te bevatten. Daarnaast staat in het derde lid van voornoemd artikel dat in het plan in ieder geval moet worden aangegeven;

- a. wat de doelstellingen zijn van het preventie- en handhavingsbeleid alcohol;
- b. welke acties worden ondernomen om alcoholgebruik, met name onder jongeren, te voorkomen, al dan niet in samenhang met andere preventieprogramma's als bedoeld in artikel 2, tweede lid, onderdeel d, van de Wet Publieke Gezondheid;
- c. de wijze waarop het handhavingsbeleid wordt uitgevoerd en welke handhavingsacties in de door het plan bestreken periode worden ondernomen;
- d. welke resultaten in de door het plan bestreken periode minimaal behaald dienen te worden.

Burgerparticipatie/Communicatie

Bij totstandkoming van het plan afstemming gezocht met alle betrokken (professionele) partijen op het gebied van alcoholmatiging (zie ook argument 1.6).

Het realiseren van de doelstellingen van het preventie- en handhavingsplan staat of valt met de medewerking van alle betrokken partijen. Dan gaat het om de jeugd zelf, hun ouders, scholen, verenigingen, gezondheid- en welzijnspartners, alcoholverstrekkers etc. Het is aan de gemeente om deze partijen te verbinden en verbonden te houden. De manier waarop dit gebeurt moet goed geborgd worden, dit is dan ook een van de acties in het plan (overleg alcoholverstrekkers en overige relevante reguliere overleggen).

Het plan heeft een meerjarig karakter (2014-2018). Op basis van tussentijdse cijfers van bijvoorbeeld de GGD, constatering van de buitengewoon opsporingsambtenaren en de politie, kunnen accenten in de uitvoering zo nodig bijgesteld worden. Ook wordt één keer per jaar overleg gevoerd met de alcoholverstrekkers en de gezondheids-/welzijnspartners uit Voorschoten over de voortgang van het plan. Het doel van deze overlegvorm is om de voortgang van de doelstellingen te bewaken en om signalen uit de praktijk te delen. Zie ook hoofdstuk 4 van het plan.

Financiën

De activiteiten voor alcoholpreventie hebben de basis in het gezondheidsbeleid en worden uit het bestaande budget voor dit beleid gefinancierd.

Er wordt nog nagegaan of convenanten (voor uitvoering van controle van naleving van de leeftijdsgrens) met commerciële horeca en paracommerciële instellingen haalbaar zijn. In geval van commerciële horeca is het de bedoeling dat zij dit zelf financieren (zij kunnen hun ingelegde geld weer 'terugverdienen'). Bij een convenant met paracommerciële instellingen zullen mogelijk wel kosten voor de gemeente zijn. Zo nodig zal hiervoor afzonderlijk financiering worden gevraagd aan de raad. Verder moet worden bezien of handhaving van de DHW geen onevenredig beslag legt op de toezichtcapaciteit van de BOA('s). Zo nodig wordt hier op een later moment op teruggekomen.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,

secretaris

burgemeester

Besluit

Registratienummer: 3830

De raad der gemeente Voorschoten;

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van 10 juni 2014/8 juli 2014,

besluit:

het preventie- en handhavingsplan Alcohol 2014–2018 vast te stellen

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering
van de raad der gemeente Voorschoten,
gehouden op 10 juli 2014.

de griffier,

de voorzitter,

gemeente VOORSCHOTEN

Preventie- en handhavingsplan alcohol

Gemeente Voorschoten

2014-2018

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1 Inleiding	3
1.1. Achtergrond en doel.....	3
1.2. De lokale situatie in Voorschoten	3
§ 1.2.1. Gezondheidscijfers.....	4
§ 1.2.2. Uitgangspunten Preventie- en Handhavingsplan alcohol.....	4
§ 1.2.3. Ambitie.....	4
Hoofdstuk 2 Preventie en handhaving.....	5
2.1 Inleiding	5
2.2 Huidige preventiebeleid	5
§ 2.2.1 Gezondheidsbeleid	5
§ 2.2.2 NIX18-campagne.....	5
§ 2.2.3 Het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) Voorschoten	5
2.3 Doelstellingen en resultaten alcoholpreventie	6
2.4 Handhavingsbeleid	6
§ 2.4.1. Handhavingsuitvoeringsprogramma's	7
§ 2.4.2 Algemene regels voor paracommerciële instellingen.....	7
2.5. Gerelateerde beleidsterreinen.....	7
§ 2.5.1 Veiligheidsprogramma's	7
§ 2.5.2 Horeca.....	7
2.6 Doelstellingen en resultaten handhaving.....	7
Hoofdstuk 3 Uitvoering en acties	9
3.1 Inleiding	9
3.2 Preventieacties	9
§ 3.2.1 Actie – Samenwerking met welzijnsprofessionals continueren.....	9
§ 3.2.2. Actie – Samenwerking met professionals uit de alcoholbranche intensiveren	9
§ 3.2.3 Actie - Inzet van communicatiemiddelen in (lokale) media.....	9
§ 3.2.4 Actie – Verbod op happy hours en prijsacties	9
§ 3.2.5 Actie – Evenementenoverleg	9
§ 3.2.6 Actie – Overleg alcoholbranche	9
3.3 Handhavingsuitvoeringsbeleid	10
§ 3.3.1 Vergunningverlening.....	10
§ 3.3.2 Toezicht en handhaving	10
§ 3.3.3 Veiligheid	10
§ 3.3.4 Rol politie.....	10
§ 3.3.5 Verschillende controlemomenten	10
3.4 Handhavingsacties.....	11
§ 3.4.1 Actie - Stimuleren van zelfregulering.....	11
§ 3.4.2 Actie - Handhavingscommunicatie	11
§ 3.4.3 Actie – Hotspots.....	11
§ 3.4.4 Actie – Jaarlijkse controles.....	11
§ 3.4.5 Actie – Vaststellen sanctiebeleid	11
Hoofdstuk 4 Evaluatie.....	13
4.1. Beleidsperiode.....	13
4.2. Metingen	13
Bijlage 1 Wettelijk kader.....	14

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1. Achtergrond en doel

Op 1 januari 2013 is de gewijzigde Drank- en Horecawet (hierna: de wet) in werking getreden en heeft een decentralisatie van taken plaatsgevonden. Het doel dat de wetgever voor ogen staat met deze wetswijziging is om vooral bij jongeren¹ het overmatig alcoholgebruik terug te dringen, om alcohol gerelateerde verstoringen van de openbare orde te voorkomen en de administratieve lasten te verminderen voor de ondernemers.

Per 1 januari 2014 is de de wet opnieuw gewijzigd en is de leeftijdsgrens voor alcoholhoudende drank omhoog gegaan van zestien naar achttien jaar. Daarnaast verplicht de wet de gemeente om een preventie- en handavingsplan alcohol vast te laten stellen door de raad voor 1 juli 2014. Bijzonder is dat een wet in formele zin in detail bepaalt hoe de uitvoering moet worden vorm gegeven.

Op grond van artikel 43a, tweede lid, van de Drank- en Horecawet dient het preventie- en handavingsplan alcohol de hoofdzaken van het beleid betreffende de preventie van alcoholgebruik, met name onder jongeren, en de handhaving van de wet te bevatten. Daarnaast staat in het derde lid van voornoemd artikel dat in het plan in ieder geval moet worden aangegeven;

- a. wat de doelstellingen zijn van het preventie- en handavingsbeleid alcohol;*
- b. welke acties worden ondernomen om alcoholgebruik, met name onder jongeren, te voorkomen, al dan niet in samenhang met andere preventieprogramma's als bedoeld in artikel 2, tweede lid, onderdeel d, van de Wet Publieke Gezondheid;*
- c. de wijze waarop het handavingsbeleid wordt uitgevoerd en welke handavingsacties in de door het plan bestreken periode worden ondernomen;*
- d. welke resultaten in de door het plan bestreken periode minimaal behaald dienen te worden.*

Het preventie- en handavingsplan geeft inzicht in de wijze waarop de gemeente invulling geeft aan alcoholpreventie en handhaving van de Drank- en Horecawet. Het plan hangt nauw samen met de lokale nota gezondheidsbeleid van de gemeente en wordt in de toekomst gelijktijdig vastgesteld. Het plan raakt diverse beleidsterreinen, zoals gezondheidsbeleid, jeugdbeleid, alcoholmatigingsbeleid, handavingsbeleid en openbare orde en veiligheid. Het beoogt de samenhang tussen preventie en handhaving verder gestalte te geven om daarmee een integrale aanpak van alcoholproblematiek te bewerkstelligen.

Doel van dit preventie- en handavingsplan alcohol is inzicht geven in de samenhang tussen het preventie- en handavingsbeleid en komen tot een samenhangend geheel van activiteiten, teneinde schadelijk alcoholgebruik, met name bij jongeren, effectiever tegen te gaan.

Het in dit plan opgenomen preventie- en handavingsbeleid, de preventieacties en een groot deel van de handavingsacties zijn voornamelijk gebaseerd op bestaand beleid en uitvoering. Alleen de vertaling van de (nieuwe) toezichthoudende taak van de gemeente op de Drank- en Horecawet naar jaarlijkse controles zijn een uitwerking van het bestaande beleid, gegeven de financiële randvoorwaarden. In dit plan wordt steeds gesproken over 'handhaving' waarbij het in feite steeds gaat om een samenhangend geheel van toezicht en handhaving.

1.2. De lokale situatie in Voorschoten

Demografisch gezien heeft Voorschoten vrij veel oudere inwoners. In relatie tot het provinciaal en landelijk gemiddelde wonen er veel personen in de leeftijdscategorie 45 tot 65 jaar. Voor de uitvoering van de Drank- en Horecawet is met name de groep jongeren tussen de 10 en 20 jaar interessant. Dit is de risicogroep als het gaat om (on)verantwoord alcoholgebruik en voor wat betreft alcoholverstrekking. In de gemeente is er relatief veel jeugd in deze categorie. Op latere leeftijd speelt schadelijk alcoholgebruik ook een rol. Ook hier is aandacht voor bij beide gemeente. Het overmatig alcoholgebruik is vaak een symptoom van dieperliggende problemen zoals bijvoorbeeld eenzaamheid. Ook is het vaak oorzaak van huiselijk geweld- en overlastproblematiek.

¹ Als jongeren in hun puberjaren veel drinken, neemt de kans toe dat ze later problemen met hun drankgebruik krijgen. Eén op de drie mannen in de leeftijdsgroep van 16 tot 24 jaar valt onder de noemer 'probleemdrinker'. Iemand wordt zo genoemd als 'hij of zij problemen heeft door regelmatig of stevig drinken'. Regelmatig drinken is daarbij minstens 21 dagen per maand vier of meer glazen drank. Stevig drinken is minstens vier keer per maand zes of meer glazen drank. De problemen lopen uiteen van black-outs door drankgebruik tot alcoholongevallen, regelmatige dronkenschap/katers en problemen met vrienden en familie (Van Dijkck e.a. 2005).

Voorschoten heeft een gemiddeld horeca-aanbod en is het vergelijkbaar met gemeenten uit de regio. Horeca speelt wel een belangrijke rol: relatief veel inwoners zijn werkzaam in de horeca.

Toerisme, recreatie en evenementen zijn op het thema 'alcohol' geen risicofactor. De gemeente kent bijvoorbeeld geen grote dancefestivals en wil zich niet profileren als zijnde een uitgaansgemeente.

§ 1.2.1. Gezondheidscijfers

Iedere vier jaar meet de GGD met gezondheidsenquêtes onder andere het alcoholgebruik onder jongeren van 12 tot en met 18 jaar. De lokale resultaten worden vergeleken met regionale cijfers. Uit de meest recente cijfers van 2011 voor de gemeente Voorschoten blijkt dat de gemeente relatief gezien veel jeugd heeft in de (risico)categorie 10 tot 20 jaar. De gemeente zal hier dan ook rekening mee houden bij de uitvoering van de Drank- en Horecawet. De volgende meting van de GGD vindt plaats in 2015.

§ 1.2.2. Uitgangspunten Preventie- en Handhavingsplan alcohol

Voorschoten heeft een regierol in de uitvoering van het alcoholbeleid in de gemeente. Deze rol bestaat uit het faciliteren van professionele partijen bij de uitvoering van hun taken rondom het thema alcohol. De eerste verantwoordelijkheid ligt bij de inwoners en de alcoholverstrekkers van de gemeente zelf. Iedereen is verantwoordelijk voor zijn eigen veiligheid en zijn eigen handelen. De basis van dit beleidsplan ligt in het vertrouwen in de eigen verantwoordelijkheid van inwoners en ondernemers. De gemeente kiest daarom om de focus te leggen op preventie en de professionele partijen te ondersteunen in de uitvoering. Handhaving is een middel dat ingezet zal worden als sluitstuk om waar nodig de preventieacties te versterken en zo te komen tot de gewenste resultaten zoals deze in het beleidsplan zijn omschreven.

§ 1.2.3. Ambitie

Met dit preventie- en handhavingsplan alcohol wil de gemeente Voorschoten duidelijke normen stellen:

- alcohol onder 18 jaar dat kan niet!
- alcohol boven de 18 jaar met mate.

Deze normen zal de gemeente uitdragen. De ambitie voor de komende de beleidsperiode is om de bewustwording rondom de negatieve effecten van alcohol te vergroten en een normverandering teweeg te brengen. Hiervoor zullen zowel preventie- als handhavingsacties worden ingezet. De gemeente gaat hierbij uit van de kennis en kunde van de professionele partijen die betrokken zijn bij het onderwerp en zet in op het in gezamenlijkheid uitvoeren van maatregelen en acties of het stimuleren hiervan. De acties en maatregelen vinden plaats op gebied van kennisdeling, voorlichting en educatie, vroegsignalering en interventies, en regelgeving.

Hoofdstuk 2 Preventie en handhaving

2.1 Inleiding

Hoofdstuk 2 bevat de wettelijke eisen die voortvloeien uit artikel 43a, tweede en derde lid onder a van de Drank- en Horecawet en de lokale eisen van de gemeente Voorschoten. Het al bestaande preventiebeleid en handhavingbeleid van de gemeente is in de volgende paragrafen samengevat. Tevens komt aan de orde wat de doelstellingen zijn van het preventie- en handhavingbeleid en welke resultaten in de door het plan bestreken periode minimaal behaald dienen te worden.

2.2 Huidige preventiebeleid

Voorschoten heeft aandacht voor alcoholpreventie om daarmee schadelijk alcoholgebruik onder de bevolking aan te pakken. De aanpak van overmatig alcohol is een continu proces, waarbij draagvlak moet worden gezocht en gecreëerd binnen de samenleving. Hieronder zijn de bestaande beleidsstukken, projecten en campagnes inzake alcoholpreventie samengevat.

§ 2.2.1 Gezondheidsbeleid

Voorschoten heeft de preventieactiviteiten op het gebied van alcohol (deels) beschreven in het gezondheidsbeleid. Schadelijk alcoholgebruik is één van de vijf speerpunten van het landelijk gezondheidsbeleid en krijgt ook de aandacht in de lokale beleidsplannen. De afgelopen jaren heeft Voorschoten het onderwerp de nodige aandacht gegeven. Samen met de professionele partners van de gemeente in de zorg, het onderwijs en het bedrijfsleven werkt Voorschoten mee aan diverse programma's rondom 'genotmiddelen' en 'alcohol'. Overmatig alcoholgebruik onder jongeren vormt een omvangrijk probleem met niet alleen gevolgen voor de volksgezondheid, zoals een verhoogd risico op verslaving en hersenbeschadiging. Het is ook gerelateerd aan openbare orde en veiligheid, schoolverzuim, huiselijk geweld, verkeersongelukken et cetera. Een samenhangende, integrale, regionale aanpak is essentieel voor het bestrijden van dit ernstige maatschappelijk probleem. Ten aanzien van de speerpunten wordt extra ingezet op de doelgroepen kinderen en jongeren, mensen met een lage sociaal economische status en ouderen.

§ 2.2.2 NIX18-campagne

De NIX18-campagne is een initiatief van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en een groot aantal partners waaronder ook partners van de gemeente. Deze NIX18-campagne moet ervoor zorgen dat ouders en opvoeders duidelijke afspraken maken over roken en drinken. Doel van de campagne is het versterken van de sociale norm 'niet drinken en roken tot je 18e'. Het versterken van een sociale norm heeft een aantal jaren nodig en daarom is besloten om een lang lopend massa mediaal communicatietraject uit te voeren (5 tot 10 jaar). De campagne richt zich op de hele samenleving en in het bijzonder de omgeving van jongeren. Landelijke reclamematerialen rondom de NIX18-campagne zijn te vinden op de website: www.naar18jaar.nl.

§ 2.2.3 Het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) Voorschoten

Het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) is het centrale punt waar jongeren, ouders/verzorgers en/of aanstaande ouders en professionals terecht kunnen voor advies, begeleiding en hulp bij het opgroeien en opvoeden van kinderen. Het centrum is een samenwerkingsverband van organisaties voor lokale jeugdhulpverlening, jeugdzorg en onderwijs. De gemeente ziet het CJG als het knooppunt waar de verbinding ontstaat tussen jeugd en hun ouders met professionals. De inspanningen van het CJG in het algemeen zijn gericht op vroegsignalering². Ook specifiek in het kader van alcoholproblematiek moet hier de nadruk zo veel mogelijk op liggen en moeten betrokkenen elkaar binnen het CJG weten te vinden. Onderdeel van CJG is de website: www.hoezitat.info/voorschoten. Hier kunnen jongeren tussen de 12 en 23 jaar hulp zoeken voor onder andere alcoholgebruik.

² Vroegsignalering is het zo vroeg mogelijk onderkennen van (het risico op) alcoholproblemen en -verslaving.

2.3 Doelstellingen en resultaten alcoholpreventie

In deze paragraaf zijn de doelstellingen omtrent preventie en de te behalen resultaten voor de toekomst samengevat. Onderstaande doelstellingen vloeien voort uit het preventiebeleid van de gemeente en sluiten aan bij het primaire doel van de Drank- en Horecawet en het landelijke speerpunt in het gezondheidsbeleid, namelijk het verminderen van schadelijk alcoholgebruik onder met name jongeren.

In de vorige paragraaf genoemde beleidsstukken en campagnes geven aan dat de gemeente veelal inzet op preventie en daarbij samenwerken met professionals zoals GGD en Jeugdgezondheidszorg en andere (uitvoerende partijen). Verder volgt Voorschoten de speerpunten uit de landelijke preventienota die voor deze beleidsperiode is vastgesteld. Eén van deze speerpunten is 'schadelijk alcoholgebruik tegengaan'. Daarbij wordt aangegeven dat extra aandacht is voor jeugd, maar dat ook de overige doelgroepen niet worden vergeten.

Hoofddoel van de gemeente Voorschoten is schadelijk alcoholgebruik voorkomen en terugdringen met name bij jongeren, maar ook bij ouderen.

Uit onderzoek blijkt dat de trend tot stilstand is gebracht dat jongeren op steeds jongere leeftijd steeds vaker gaan drinken. Desondanks zijn de cijfers met betrekking tot overmatig alcoholgebruik in de gemeente relatief hoog in vergelijking met de regiogemeenten. De omgeving van jongeren (vooral de ouders) dienen bewuster gemaakt te worden met betrekking tot de risico's van alcoholgebruik op jonge leeftijd. Tegelijkertijd blijft ook het overmatig drankgebruik van ouderen een aandachtspunt.

De gemeente streeft met dit preventiebeleid de volgende doelstellingen na:

- Afname van alcoholconsumptie door jongeren onder de 18 jaar;
- Toename van bewustwording over de (gezondheids)risico's van het gebruik van alcohol bij (met name) jeugd en hun ouders.
- Adequate uitvoering van wet- en regelgeving (betere naleving van de leeftijdsgrens voor de verstrekking van alcohol).

Een aantal van bovenstaande doelstellingen worden tevens ingezet om het minimaal resultaat voor de periode 2014-2018 te realiseren. Dit moet de volgende resultaten tot 2018 opleveren:

- In 2018 is de gemiddelde leeftijd waarop in aanraking wordt gekomen met alcohol gestegen.
- In 2018 is de ingezette daling (2011-2014) van het gebruik van alcohol onder jongeren minimaal evenredig doorgezet.
- In 2018 is de door jongeren beleefde goedkeuring of onverschilligheid van hun ouders ten aanzien van alcoholgebruik, gedaald.
- In 2018 is de naleving van de leeftijdsgrens voor de verstrekking van alcohol gestegen.
- Minimaal 75 % van de jeugdgevoelige alcoholverstrekkers is aangesloten bij convenantafspraken.³

Om deze doelen en resultaten te bereiken kunnen onder meer de volgende instrumenten worden ingezet:

- Doorgaan met samenwerking binnen de gemeentelijke beleidsterreinen op het thema jeugd en alcohol.
- Doorgaan met (integrale) samenwerking tussen gemeente, GGD, CJG en basis- en voortgezet onderwijs.
- Doorgaan met een passend voorlichtingsaanbod voor jongeren in het basis- en voortgezet onderwijs over het thema alcohol.
- Informeren jeugd, ouders en andere betrokkenen over het thema "jeugd en alcohol".
- Deskundigheidsbevordering verkopers en verstrekkers van alcohol.

2.4 Handhavingsbeleid

De toezicht- en handhavingsactiviteiten van de gemeente hebben als doel een bijdrage te leveren aan het doel van de gemeente Voorschoten om een aantrekkelijke woongemeente te zijn. Leidend principe bij het toekennen van prioriteiten is een risicoanalyse waarbij wordt gekeken naar de kans dat een probleem zich voordoet en het effect dat het probleem vervolgens heeft op veiligheid en leefbaarheid. Voorschoten heeft geen voortdurende

³ Jeugdgevoelige alcoholverstrekkers zijn winkels of horecabedrijven waar jeugd relatief laagdrempelig een aankoopgonging zou kunnen doen zoals een sportvereniging, cafébedrijf, supermarkt of een slijterij.

problemen met betrekking tot alcoholgerelateerde overlast in de openbare ruimte. Dit betekent dat handhaving op dit vlak zich voornamelijk afspeelt op basis van meldingen en klachten.

De gemeente heeft nog geen expliciete beleidsstukken opgesteld omtrent handhaving op de bepalingen uit de Drank- en Horecawet. In deze paragraaf zijn de beleidsstukken met betrekking tot handhaving kort samengevat. Naast alcoholpreventie is handhaving een belangrijk onderdeel om alcoholgebruik onder met name jongeren aan te pakken.

§ 2.4.1. Handhavingsuitvoeringsprogramma's

Voorschoten heeft haar plannen beschreven in het integraal handhavingsuitvoeringsprogramma 2014. Toezicht en handhaving zal met name uitgevoerd worden op basis van vergunningen, meldingen en klachten.

§ 2.4.2 Algemene regels voor paracommerciële instellingen

In de Algemene Plaatselijke Verordening zijn bepalingen opgenomen waaraan paracommerciële rechtspersonen zich dienen te houden bij de verstrekking van alcoholhoudende drank.

- Paracommerciële rechtspersonen kunnen alcoholhoudende drank uitsluitend verstrekken vanaf één uur voor aanvang en tot uiterlijk één uur na afloop van een activiteit die wordt uitgeoefend in verband met het statutaire doel van de rechtspersoon.
- Een paracommercieel rechtspersoon verstrekt geen alcoholhoudende drank tijdens in de inrichting te houden bijeenkomsten van persoonlijke aard, zoals bruiloften en partijen, en in de inrichting te houden bijeenkomsten die gericht zijn derden.

§ 2.4.3 Handhavings- en sanctiebeleid

Het is van belang dat degene die niet naleeft weet welke reactie hij van de gemeente kan verwachten. Hiertoe zal een handhavings- en sanctiebeleid van de burgemeester worden opgesteld (zie 3.4.5).

2.5. Gerelateerde beleidsterreinen

In deze paragraaf is het overige beleid beschreven met betrekking op het onderwerp alcohol in de gemeente Voorschoten.

§ 2.5.1 Veiligheidsprogramma's

Voorschoten werkt momenteel aan het opstellen van een nieuw Integraal Veiligheidsbeleid (IVB). Het ligt in de lijn der verwachting dat (jeugd)overlast (al dan niet gerelateerd aan alcoholgebruik) als onderwerp wordt meegenomen in het IVB.

§ 2.5.2 Horeca

Voorschoten heeft een visie opgesteld ten aanzien van het horeca-aanbod in de gemeente. Voorschoten ziet horeca als een belangrijk onderdeel van het voorzieningenaanbod. Het accent van de horecavisie ligt op economische kansen zonder concessies te doen op het gebied van veiligheid.

De doelstellingen van de horecavisie zijn:

1. Primair: de horeca de ruimte te geven om zich te ontwikkelen tot een vitale en toekomstbestendige voorziening van Voorschoten.
2. Secundair: het versterken van de economische kracht van de Voorschotense economie.
3. Afgeleid doel: een helder kader schetsen waarbinnen de horeca, in brede zin, kan opereren. Daarnaast wordt een vereenvoudiging van regels en verlaging van lasten nagestreefd.

2.6 Doelstellingen en resultaten handhaving

In deze paragraaf zijn de doelstellingen en voor de toekomst, waaraan het instrument handhaving een bijdrage levert, samengevat. De doelstellingen vloeien voort de verschillende beleidsdocumenten van de gemeente, maar komen ook voort uit de inbreng van de alcoholverstrekkers.

De gemeente ziet het thema alcohol als een gezamenlijke verantwoordelijkheid van alle betrokken partijen. De wijze van handhaven hangt dan ook nauw samen met de manier waarop alcoholverstrekkers hun eigen verantwoordelijkheid nemen in de naleving van de wet- en regelgeving en hun bijdrage leveren aan preventieacties. Een samenwerking tussen alle betrokken partijen is essentieel voor een goed functionerende horeca, een verantwoorde alcoholverstrekking en een leefbare en veilige openbare ruimte.

Omdat toezicht en handhaving één van de instrumenten is om de gemeente leefbaar, gezond, veilig en duurzaam te houden worden hiervoor geen aparte resultaten vastgesteld. Met dit instrument wil de gemeente een bijdrage leveren aan de volgende doelen:

- Zorgen dat Voorschoten een aantrekkelijke woongemeente blijft waarin inwoners veilig en gezond kunnen wonen, werken en recreëren.
- Borgen middels integrale samenwerking dat de alcoholverstrekkers in de gemeente een positieve bijdrage leveren aan een prettig leefklimaat in de dorpen met een minimale belasting voor de leefomgeving.
- Zorgen voor een verantwoorde alcoholverstrekking in de gemeente.
- Zorgen voor de kwaliteit van de openbare ruimte.

Hoofdstuk 3 Uitvoering en acties

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk zijn de bepalingen van artikel 43a, derde lid, onder b en c van de Drank- en Horecawet en de lokale eisen van de gemeente Voorschoten. De acties die zijn of worden ondernomen op het gebied van alcoholpreventie worden hieronder benoemd. Ook wordt in dit hoofdstuk ingegaan op de wijze waarop het handhavingsbeleid wordt uitgevoerd en welke handhavingsacties in de door het plan bestreken periode worden uitgevoerd.

3.2 Preventieacties

De gemeente onderneemt de komende periode acties om alcoholgebruik, met name onder jongeren, te voorkomen. Ook lopende acties op het gebied van alcoholpreventie, die waar nodig en gewenst worden voortgezet, zijn hieronder benoemd. De acties zijn gericht op alcoholpreventie en zijn vooral terug te vinden in andere programma's, met name in de programma's voor de gezondheidsbevordering.

§ 3.2.1 Actie – Samenwerking met welzijnsprofessionals continueren

De gemeente pakt in de aanpak van schadelijk alcoholgebruik een regierol en faciliteert betrokken partijen om tot resultaten te komen. Hierbij speelt de GGD een belangrijke rol, maar bijvoorbeeld ook scholen. De gemeente subsidieert professionals zodat zij hun expertise met betrekking tot alcohol en andere genotsmiddelen kunnen delen. Dit krijgt nadere uitwerking in concrete activiteiten in het uitvoeringsprogramma dat hangt aan het lokale gezondheidsbeleid en dat momenteel wordt opgesteld. Hierin zal intensiever worden ingezet op het onderwerp alcoholmatiging.

§ 3.2.2 Actie – Samenwerking met professionals uit de alcoholbranche intensiveren

Ook wil de gemeente de alcoholverstrekkende branches faciliteren in hun aanpak om een verantwoord alcoholbeleid te voeren. Het faciliteren kan bestaan uit het delen van kennis, het leggen van verbindingen met eerder genoemde professionals en het stimuleren van zelfregulering. De gemeente willen de alcoholverstrekkers ook wijzen op hun signaleringsfunctie. Ook vroegsignalering is hier van groot belang. De ondernemers zullen als eerste signaleren als er sprake is van problematisch alcoholgebruik. Het is dan van belang dat de alcoholverstrekker weet waar hij naar door kan verwijzen. Het maatschappelijk probleem is groter dan enkel het naleven van wet- en regelgeving. Het is ook belangrijk dat de verschillende (zorg)partners hun ervaringen met elkaar delen. Ook hier wil de gemeente in faciliteren.

§ 3.2.3 Actie - Inzet van communicatiemiddelen in (lokale) media

Het Centrum Jeugd en Gezin heeft een speciale website voor jongeren tussen de 12 en 23 jaar uit Voorschoten ingericht. Op deze website www.hoezitdat.info/voorschoten kunnen jongeren terecht met vragen en problemen over bijvoorbeeld alcohol. Tevens is op de website informatie te vinden over alcoholverslaving, ernstige gevolgen van drankgebruik en op welke manier verstandig met alcohol kan worden omgegaan. Naast het Centrum Jeugd en Gezin zal ook veel communicatie via de genoemde professionals plaatsvinden.

§ 3.2.4 Actie – Verbod op happy hours en prijsacties

Om schadelijk alcoholgebruik te voorkomen is het belangrijk om de gelegenheid tot overmatig alcoholgebruik daar waar mogelijk in te perken. Het aanpakken van happy hours in de (paracommerciële) horecabedrijven en prijsacties in de detailhandel is hiervoor een middel. Uit de praktijk is vooralsnog niet gebleken dat dit probleem zich voordoet in Voorschoten. De gemeente zal echter de ontwikkelingen met betrekking tot deze kortingsacties in de gaten houden. Mocht de komende periode blijken dat de situatie verandert, dan zal de gemeente nadere regels stellen in de APV.

§ 3.2.5 Actie – Evenementenoverleg

De gemeente heeft geregeld overleg met organisatoren van evenementen. De organisatoren van evenementen in combinatie met alcoholverstrekking zullen door de gemeente geïnformeerd worden over alcoholpreventie en handhaving. Met name aan de preventiekant zal mee worden gedacht hoe verantwoorde alcoholverstrekking praktisch kan worden ingevuld.

§ 3.2.6 Actie – Overleg alcoholbranche en gezondheidspartners

Jaarlijks wordt minimaal één keer per jaar overleg gevoerd over de voortgang van het preventie- en handhavingsplan alcohol met de alcoholverstrekkers maar ook met de gezondheids-/welzijnspartners uit

Voorschoten. Het doel van deze overlegvorm is om de voortgang van de doelstellingen te bewaken en om signalen uit de praktijk te delen.

Naast dit specifieke 'alcoholoverleg' zal het onderwerp alcohol ook op de agenda's staan van onder andere het horeca- en veiligheidsoverleg. Het is een voortdurend thema dat ook in de reguliere agenda's wordt opgenomen indien daar aanleiding voor is.

3.3 Handhavingsuitvoeringsbeleid

De gemeente heeft een heldere handhavingsvisie en legt nadrukkelijk de verantwoordelijkheid neer bij de jeugd en hun ouders/verzorgers zelf, naast uiteraard ondernemers en paracommerciële instellingen. Preventie heeft in Voorschoten de voorkeur boven handhaving. Dit betekent dat de nadruk op preventie ligt in de uitvoering van dit beleidsplan. Indien preventie haar doel niet bereikt, dan zal een verschuiving richting toezicht en handhaving gaan plaatsvinden.

Om een aantrekkelijke woongemeente te kunnen garanderen zal de gemeente bij het niet naleven van gestelde regels het instrument handhaving toepassen wanneer dit nodig is. Het uitgangspunt daarbij is dat handhaving geen doel op zich dient te zijn, maar dat een bepaalde gedragsverandering teweeg gebracht wordt. Voorschoten kiest, met in achtneming van hetgeen wat hierboven is genoemd, voor een aanpak op basisniveau met daarbij de insteek om op een integrale manier te werken. Naast preventie, voorlichting en eigen verantwoordelijkheid dienen de regels die zijn gesteld ook handhaafbaar te zijn en tevens te worden gecontroleerd. Een aantal interne en externe partijen van de gemeente zijn nauw betrokken bij het toezicht op de naleving van de Drank- en Horecawet. Deze interne en externe partijen zijn hieronder weergegeven.

§ 3.3.1 Vergunningverlening

Voor de meeste alcoholverstrekkende bedrijven geldt een vergunningplicht. De burgemeester van Voorschoten verleent deze vergunningen. Ook zijn er onder andere vergunning verplichtingen voor terrassen en evenementen.

§ 3.3.2 Toezicht en handhaving

De gemeente ziet ook toe op de gestelde regels bij wet- en regelgeving en vanuit vergunningvoorschriften. Hiervoor kan de werkorganisatie een beroep doen op een aantal toezichthouders, die aangewezen zijn voor verschillende disciplines, waaronder de Drank- en Horecawet.

Handhavingsjuristen verwerken de resultaten die toezicht verzameld en zetten, indien nodig, een vervolgetraject in.

§ 3.3.3 Veiligheid

In de werkorganisatie Duivenvoorde zijn ook beleidsmedewerkers aangesteld die zich bezig houden met de openbare orde en veiligheid in Voorschoten. Ook zij spelen een rol bij de uitvoering van de Drank- en Horecawet en dan met name gericht op het voorkomen van overlast en verstoring van de openbare orde.

§ 3.3.4 Rol politie

De politie heeft niet als kerntaak de handhaving van de Drank- en Horecawet, maar zal bij verstoring van de openbare orde optreden.

§ 3.3.5 Verschillende controlemomenten

De gemeente regisseert de controlemomenten op basis van vergunningen, meldingen en klachten. Uitgangspunt bij het uitvoeren van de controles is om zoveel mogelijk integraal toezicht toe te passen. Dit betekent dat de toezichthouder voor meerdere wet- en regelgeving gelijktijdig controle uitvoert. De gemeente zal daarnaast ook sturen op zelfregulering door de alcoholverstrekkende branches. De gemeente vertrouwt op de kennis van deze branchepartijen om dit op een goede wijze in te regelen in de bedrijfsvoering.

Jaarlijks wordt in het Handhavingsuitvoeringprogramma (HUP) bepaald welke prioriteiten en acties voor het betreffende jaar van toepassing zijn. De mate van handhaving hangt namelijk nauw samen met de wijze waarop zelfregulering zal gaan plaatsvinden. Daarnaast speelt de beschikbare toezicht capaciteit een rol. Deze kan jaarlijks verschillen en is mede afhankelijk van trends en ontwikkelingen.

De wijze van sanctioneren zal worden beschreven in een nog nader vast te stellen sanctiebeleid (zie actiepunt 3.4.7).

3.4 Handhavingsacties

In deze paragraaf wordt besproken welke handhavingsacties in de door het plan bestreken periode worden uitgevoerd. De handhavingsacties staan in verbinding met bovenstaand handhavingsuitvoeringsbeleid en worden integraal uitgevoerd en beperken zich tot het toezicht op de naleving van de bepalingen uit de Drank- en Horecawet. Naast de toekomstige handhavingsacties zijn ook de tot voor kort uitgevoerde acties op het gebied van handhaving op de Drank- en Horecawet samengevat. De wetgeving op het punt van de leeftijdsgrens voor alcoholverstrekking is duidelijk en moet worden nageleefd. Voorschoten wil sturen op correcte naleving en op adequate uitvoering van wet- en regelgeving.

§ 3.4.1 Actie - Stimuleren van zelfregulering

Het uitgangspunt van de gemeente is dat professionele partijen vanuit de branche middels zelfregulering een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan zowel preventie als handhaving. De gemeente Voorschoten wil bij voorkeur convenantafspraken maken met alcoholverstrekkers. De alcoholverstrekkers laten zichzelf gedurende de convenantperiode door een onafhankelijke externe partij op correcte naleving van de leeftijdsgrens. De gemeente zal in deze periode geen handhaving toepassen als aan de convenantvoorwaarden wordt voldaan. Houdt men zich niet aan de regelgeving en het convenant, dan kunnen sancties volgen.

§ 3.4.2 Actie - Handhavingscommunicatie

Het effect van toezicht en handhaving op de Drank- en Horecawet kan toenemen door communicatie als extra instrument in te zetten. Het werkingsprincipe is gebaseerd op het vergroten van de subjectieve pakkans. Hoe hoog schat iemand zijn pakkans in? Deze subjectieve pakkans is mede bepalend voor het uiteindelijke naleefgedrag. Handhavingscommunicatie wordt door de gemeente op verschillende momenten en manieren ingezet, zoals het uitvoeren van leeftijdsgrenzencontroles in uniform of het communiceren naar alcoholverstrekkers over de handhavingsacties in een bepaalde periode. Het is bekend dat de kennis rondom alcohol en de gevolgen van overmatig alcoholgebruik kan bijdragen aan meer draagvlak voor alcoholbeleid. Belangrijk is om hierbij de handhavings- en preventiecommunicatie te koppelen zodat preventie en handhaving elkaar versterken.

§ 3.4.3 Actie – Hotspots

Voorschoten heeft een beperkt aantal 'Hotspots' als het gaat om uitgaanshoreca. Wel is bij de gemeente bekend waar de jongeren in 2014 gemakkelijk aan alcohol kunnen komen.⁴ Ook is het alcoholgebruik onder jongeren op straat redelijk in beeld. Hierdoor is het duidelijk op welke locaties jongeren bij elkaar komen, alcohol drinken en hangen. Deze informatie wordt gezien als startsituatie van de 'hotspots'. De toezichthouder Drank- en Horecawet en de politie gebruiken deze informatie om proactief en effectief controles uit te voeren.

§ 3.4.4 Actie – Jaarlijkse controles

Het toezicht op de Drank- en Horecawet is slechts één van de toezichthoudende taken van de gemeente. Het is daarom van belang om de nieuwe toezichtstaken zo efficiënt mogelijk in te vullen en deze onderdeel te maken van het gehele werkpakket op het gebied van toezicht. Voor een efficiënte toepassing van toezicht zijn keuzes nodig in lijn met de onderbouwing van het HUP afhankelijk van het ambitieniveau en de beschikbare capaciteit. Uitgangspunt van de inzet is bij alle controles te kiezen voor integrale, risicogerichte en programmatische aanpak. Als op andere activiteiten meer inzet wordt vereist, dan zal dit worden afgewogen binnen de bovengenoemde geraamde uren en zo nodig tussen andere toezicht- en handhavingstaken binnen de kaders van het Handhavingsbeleid van de gemeente. Jaarlijks zullen de toezichtstaken en handhavingsprioriteiten geconcretiseerd worden in het HUP.

Eén BOA van de werkorganisatie Duivenvoorde is opgeleid en bevoegd voor de bestuursrechtelijke handhaving op grond van de DHW. Een tweede BOA wordt nog opgeleid op het gebied van de DHW. In de tussentijd kan voor achtereenvolgende beroep worden gedaan op buurgemeente(n). Voor strafrechtelijke handhaving van de Drank- en Horecawet (bijvoorbeeld nuttigen van alcohol in de openbare ruimte door minderjarige) heeft de gemeente beschikking over nog twee BOA's, in voorkomende gevallen heeft ook de politie hier een taak in. De twee andere BOA's vervullen daarnaast een oog- en oorfunctie bij toezicht op DHW-vergunninghouders. Ook kan burgemeester op basis van constatering altijd (bestuursrechtelijk) een waarschuwing opleggen.

§ 3.4.5 Actie – Vaststellen sanctiebeleid

De bestuursorganen hebben verschillende sanctiemiddelen ter beschikking wanneer wet- en regelgeving niet wordt nageleefd. Voor de Drank- en Horecawet is het voor de burgemeester onder andere mogelijk om een

⁴ Op basis van de resultaten van het uitgevoerde Jong Proef onderzoek, maart 2014.

bestuurlijke boete op te leggen. Als een van de eerste acties van dit preventie- en handhavingsplan alcohol zal het sanctiebeleid nader worden uitgewerkt. In het sanctiebeleid zullen de verschillende sancties worden benoemd en zal de stapsgewijze handhaving worden beschreven.

Hoofdstuk 4 Evaluatie

4.1. Beleidsperiode

Dit Preventie- en Handhavingsplan alcohol wordt vastgesteld voor de periode van vier jaar en zal gelijktijdig met de lokale nota gezondheidsbeleid worden geëvalueerd. Het Preventie- en Handhavingsplan alcohol mag tussentijds worden gewijzigd, indien daar aanleiding toe is. Een aanleiding kan zijn dat uit tussentijdse metingen blijkt dat ingezette koers niet leidt tot de gewenste resultaten.

Jaarlijks wordt minimaal één keer per jaar overleg gevoerd over de voortgang van het preventie- en handhavingsplan alcohol met de alcoholverstrekkers maar ook met de gezondheids-/welzijnspartners uit Voorschoten. Het doel van deze overlegvorm is om de voortgang van de doelstellingen te bewaken en om signalen uit de praktijk te delen.

4.2. Metingen

De resultaten die gesteld zijn voor 2018 zijn gebaseerd op cijfers van de volgende organisaties:

Gebaseerd op cijfers van GGD:

- In 2018 is de gemiddelde leeftijd waarop in aanraking wordt gekomen met alcohol gestegen.
- In 2018 is de ingezette daling (2011-2014) van het gebruik van alcohol onder jongeren minimaal evenredig doorgezet.
- In 2018 is de door jongeren beleefde goedkeuring of onverschilligheid van hun ouders ten aanzien van alcoholgebruik, gedaald.

Gebaseerd op cijfers van het BHBW Jong Proef Onderzoek:

- In 2018 is de naleving van de leeftijdsgrens voor de verstrekking van alcohol gestegen.

Gebaseerd op cijfers van de werkorganisatie Duivenvoorde:

- Minimaal 75 % van de jeugdgevoelige alcoholverstrekkers is aangesloten bij convenantafspraken.

Bijlage 1 Wettelijk kader

In deze bijlage staat het wettelijk kader beschreven. Hierin wordt de huidige regelgeving beschreven, die op dit moment van toepassing is. De wettelijke verplichting omtrent het preventie- en handavingsplan wordt verder toegelicht. Daarnaast wordt kort ingegaan op de wettelijke verplichting inzake het opstellen van dit preventie- en handavingsplan.

Gewijzigde Drank- en Horecawet

Hieronder zijn de belangrijkste wijzigingen Drank- en Horecawet uitgewerkt.

Decentralisatie toezicht en handhaving (per 01-01-2013)

Het toezicht op de naleving van vrijwel alle bepalingen van de Drank- en Horecawet is overgegaan van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit naar de gemeenten. Het uitgangspunt hierbij is dat gemeenten het toezicht efficiënter in kunnen zetten en vaker toezicht kunnen uitoefenen. De burgemeester heeft gemeentelijke toezichthouders aangewezen om toezicht te houden op de naleving van de Drank- en Horecawet.

Burgemeester bevoegd gezag (per 01-01-2013)

De burgemeester is voortaan het bevoegde bestuursorgaan voor het verlenen en of weigeren van een Drank- en Horecaverunning volgens artikel 3 van de Drank- en Horecawet. Dit was de bevoegdheid van het college van burgemeester en wethouders. De bevoegdheden sluiten goed aan bij de bestaande verantwoordelijkheden van de burgemeester voor de openbare orde en veiligheid.

Deregulering (per 01-01-2013)

In het kader van het streven naar reductie van de administratieve lasten is het vergunningstelsel aangepast. Er hoeft minder frequent een nieuwe Drank- en Horecaverunning te worden aangevraagd. Leidinggevendenden kunnen sinds 1 januari 2013 door middel van een meldingsformulier leidinggevendenden laten bijschrijven op het bij de Drank- en Horecaverunning behorende aanhangsel.

Strafbaar stellen jongeren (per 01-01-2013)

Sinds 1 januari 2013 waren jongeren onder de zestien strafbaar als zij op voor het publiek toegankelijke plaatsen alcoholhoudende drank aanwezig hadden of voor consumptie gereed hadden. De strafbaarstelling staat nog steeds opgenomen in de Drank- en Horecawet, maar is voortaan van toepassing op jongeren onder de achttien jaar. Publiek toegankelijke plaatsen zijn onder andere de openbare weg, maar ook horecabedrijven. Het verbod geldt niet voor plaatsen waar bedrijfsmatig of anders dan om niet alcoholhoudende drank voor gebruik elders dan ter plaatse wordt verstrekt, zoals in een supermarkt of het slijtersbedrijf. Deze landelijke strafbepaling is een beschermingsmaatregel, waarmee het alcoholgebruik onder jongeren beneden de achttien jaar wordt tegengegaan.

Three strikes out (per 01-01-2013)

De burgemeester heeft een nieuw handavingsinstrument tot zijn beschikking om de verkoop van alcoholhoudende drank aan jongeren onder de achttien jaar tegen te gaan. Supermarkten en andere detailhandelaren waarbij driemaal binnen één jaar is geconstateerd dat er zwak-alcoholhoudende drank wordt verstrekt aan jongeren onder de achttien jaar kan de tijdelijke verkoop van zwak-alcoholhoudende drank worden ontzegd. De burgemeester kan de ontzegging voor ten minste een week en ten hoogste twaalf weken opleggen.

Schorsen (per 01-01-2013)

De burgemeester heeft de mogelijkheid om een Drank- en Horecaverunning voor maximaal twaalf weken te schorsen. Het schorsen van een Drank- en Horecaverunning is minder drastisch dan het intrekken van de vergunning. De burgemeester kan een vergunning voor maximaal twaalf weken schorsen. Gedurende de schorsing kan geen nieuwe vergunning worden verleend.

Paracommerciële verordening (per 01-01-2013)

De gemeenteraad was verplicht om een paracommerciële verordening op te stellen waarin regels zijn gesteld om te komen tot verantwoorde alcoholverstrekking door paracommerciële instellingen en ter voorkoming van oneerlijke mededinging. De gemeente heeft de regels omtrent oneerlijke mededinging inmiddels vastgelegd in de Algemene Plaatselijke Verordening.

Facultatieve verordenende bevoegdheden (per 01-01-2013)

Naast de verplichte paracommerciële verordening zijn er nog aantal facultatieve verordenende bevoegdheden in de Drank- en Horecawet opgenomen. Deze bepalingen zien niet toe op de voorkoming van oneerlijke mededinging, maar dienen in zijn algemeenheid de onverantwoorde verstrekking van alcohol aan in het bijzonder jongeren tegen te gaan. In de gewijzigde APV zijn geen facultatieve verordenende bevoegdheden opgenomen.

Verhoging van de leeftijdsgrens (per 01-01-2014)

Sinds 1 januari 2014 is de leeftijdsgrens verhoogd van zestien naar achttien jaar. Het is voortaan verboden om alcoholhoudende drank te verstrekken aan jongeren jonger dan achttien jaar of jongeren, waarvan niet is vastgesteld dat deze de leeftijd van achttien jaar hebben bereikt. Daarnaast mogen bezoekers waarvan niet is vastgesteld dat deze de leeftijd van achttien jaar hebben bereikt, niet zonder begeleiding een slijtlokaliteit betreden. Deze leeftijdsgrens geldt echter niet voor jongeren die onder toezicht van een persoon van 21 jaar of ouder een slijtlokaliteit betreden.

Jongeren beneden de achttien jaar zijn op grond van artikel 45 van de Drank- en Horecawet strafbaar als zij alcoholhoudende dranken aanwezig hebben of voor consumptie gereed hebben op voor publiek toegankelijke plaatsen. De leeftijdsgrens voor dienstdoend personeel in een inrichting waarin het horecabedrijf of het slijtersbedrijf wordt uitgeoefend blijft ongewijzigd, namelijk 16 jaar. Ook mogen personen vanaf 16 jaar dienst doen als barvrijwilliger in een paracommerciële instelling, zoals de voetbalkantine of het buurthuis.

Preventie- en handavingsplan alcohol

Naast bovenstaande wijzigingen is in de wederom gewijzigde Drank- en Horecawet opgenomen dat gemeenten voortaan verplicht elke vier jaar een preventie- en handavingsplan alcohol vast dienen te stellen, gelijktijdig met de vaststelling van de lokale nota gezondheidsbeleid, zoals bedoeld in artikel 13, tweede lid, van de Wet Publiek Gezondheid. De gemeenteraad dient uiterlijk zes maanden na inwerkingtreding van artikel 43a (uiterlijk 1 juli 2014) voor de eerste maal een preventie- en handavingsplan alcohol vast te stellen. Dit opgestelde preventie- en handavingsplan kan tussentijds worden gewijzigd.

De gemeenten zijn al verplicht om in de lokale nota gezondheidsbeleid aandacht te besteden aan het thema 'alcohol'. Het tegengaan van schadelijk alcoholgebruik is één van de speerpunten die is opgenomen in de landelijke nota gezondheidsbeleid. Wanneer in de toekomst in de landelijke nota gezondheidsbeleid geen prioriteit meer aan het tegengaan van schadelijk alcoholgebruik wordt gegeven, dan zal de gemeente hieraan op grond van de gewijzigde Drank- en Horecawet alsnog aandacht aan moeten blijven besteden.

Het thema 'alcoholmatiging' vraagt om een integrale aanpak en is een doorlopend proces. Voor een sluitend verhaal is het van belang om op verschillende gebieden interventies te plegen, zoals preventie en handhaving. Op het onderdeel preventie is in het lokaal gezondheidsbeleid al beleid geformuleerd. Nu ook de handhaving op de Drank- en Horecawet bij de gemeente ligt, is het van belang om deze onderdelen bij elkaar te brengen en een integraal plan te presenteren.

Op grond van artikel 43a, tweede lid, van de Drank- en Horecawet dient het preventie- en handavingsplan alcohol de hoofdzaken van het beleid betreffende de preventie van alcoholgebruik, met name onder jongeren, en de handhaving van de wet te bevatten.

Daarnaast staat in het derde lid van voornoemd artikel dat het plan in ieder geval moet worden aangegeven;

- a. wat de doelstellingen zijn van het preventie- en handavingsbeleid alcohol;
- b. welke acties worden ondernomen om alcoholgebruik, met name onder jongeren, te voorkomen, al dan niet in samenhang met andere preventieprogramma's als bedoeld in artikel 2, tweede lid, onderdeel d, van de Wet Publieke Gezondheid;
- c. de wijze waarop het handavingsbeleid wordt uitgevoerd en welke handavingsacties in de door het plan bestreken periode worden ondernomen;

d. welke resultaten in de door het plan bestreken periode minimaal behaald dienen te worden.

De initiatiefnemers van de gewijzigde wet vinden het een duidelijke meerwaarde dat het alcohol-preventiebeleid en het lokale handhavingsbeleid planmatiger worden aangepakt. Daarnaast hopen zij door deze verplichting te bereiken dat gemeenten het alcoholbeleid (en dan met name de preventie en handhaving) nog meer prioriteit zullen geven.

Amendement 100172

Onderwerp: Amendement op het raadsvoorstel Preventie- en Handhavingsplan Alcohol 2014-2018.

Inhoud:

De raad van de gemeente Voorschoten in zijn vergadering bijeen d.d. 10 juli 2014

gezien het raadsvoorstel nr. 3830 d.d. 10 juni 2014

Overwegende:

- Dat het belangrijk is de leeftijdsgrens voor verstrekking van alcohol na te leven en daarom een duidelijke ambitie te formuleren en die ambitie aan het eind van de looptijd van dit plan te laten toetsen.
- Dat het belangrijk is om als gemeente over voldoende en de juiste instrumenten te kunnen beschikken om de gestelde doelen te kunnen behalen.
- Dat het in het kader van transparant en betrouwbaar bestuur van belang is dat er zo snel mogelijk handhavings- en sanctiebeleid door burgemeester wordt opgesteld zodat diegene die de regels niet naleeft weet wat de reactie van de gemeente zal zijn.
- Dat het geen zin heeft om regelgeving vast te stellen zonder dat de gemeente de handhaving van deze regels kan garanderen.

Besluit:

het voorgestelde besluit/de ontwerp-verordening als volgt te wijzigen/aan te vullen:

- **§ 2.3 alinea 5**

Een aantal van bovenstaande doelstellingen worden tevens ingezet om het minimaal resultaat voor de periode 2014-2018 te realiseren. ~~Dit moet de volgende resultaten tot 2018 opleveren:~~ Er wordt gestreefd naar de volgende resultaten in 2018:

- In 2018 is de gemiddelde leeftijd waarop in aanraking wordt gekomen met alcohol gestegen **met tenminste 1 leeftijdsjaar**
- In 2018 is de ingezette daling (2011-2014) van het gebruik van alcohol onder jongeren minimaal evenredig doorgezet.
- In 2018 is de door jongeren beleeft goedkeuring of onverschilligheid van hun ouders ten aanzien van alcoholgebruik, gedaald.
- In 2018 is de naleving van de leeftijdsgrens voor de verstrekking van alcohol gestegen **tot minimaal 80% gemeten door de GGD**
- Minimaal 75 % van de jeugdgevoelige alcoholverstrekkers is aangesloten bij convenantafspraken.
- **In de jaarrekening over de voortgang van deze doelen te rapporteren.**

Amendement 100172

▪ § 2.3 alinea 6

Om deze doelen en resultaten te bereiken kunnen onder meer de volgende instrumenten worden ingezet:

- Doorgaan met samenwerking binnen de gemeentelijke beleidsterreinen op het thema jeugd en alcohol.
- Doorgaan met (integrale) samenwerking tussen gemeente, GGD, CJG en basis- en voortgezet onderwijs.
- Doorgaan met een passend voorlichtingsaanbod voor jongeren in het basis- en voortgezet onderwijs over het thema alcohol.
- Informeren jeugd, ouders en andere betrokkenen over het thema “jeugd en alcohol”.
- Deskundigheidsbevordering verkopers en verstrekkers van alcohol.
- Een deugdelijk en consequent handhavingsbeleid door gecertificeerde toezichthouders van de gemeente.

▪ § 2.4.3 Handhavings- en sanctiebeleid

Het is van belang dat degene die niet naleeft weet welke reactie hij van de gemeente kan verwachten. Hiertoe zal op korte termijn maar in ieder geval voor 25 september 2014 een handhaving- en sanctiebeleid van de burgemeester worden opgesteld (zie 3.4.5). Om dit handhavingsbeleid te kunnen garanderen zal de gemeente er zorg voor dragen dat conform § 3.3.2 er voldoende toezichthouders beschikbaar zijn.

▪ § 3.3.2 Toezicht en handhaving

De gemeente ziet ook toe op de gestelde regels bij wet- en regelgeving en vanuit vergunningvoorschriften. Hiervoor kan de werkorganisatie een beroep doen op een aantal toezichthouders, die aangewezen zijn voor verschillende disciplines, waaronder de Drank- en Horecawet. De gemeente draagt zorg voor voldoende toezichthouders om een deugdelijke handhaving van de gestelde regels van de Drank- en Horecawet te kunnen garanderen. Hiertoe zal de gemeente conform de Regeling toezichthoudende ambtenaren Drank- en Horecawet de toezichthouders van de gemeente Voorschoten (BOA's), werkzaam in domein 1 (openbare ruimte) zo snel mogelijk op laten leiden tot toezichthouders Drank- en Horecawet.

En gaat over tot de orde van de dag,

Ondertekening en naam:

Namens de fractie van ONS Voorschoten,
Jan Smit

Aantekening griffier:

Dit amendement wordt na wijziging (zie doorhaling en onderstreping hierboven) verworpen met de volgende stemverhouding:

Amendement 100172

VVD 3 tegen
ONS 3 voor
CDA 4 tegen
D66 3 tegen
GroenLinks 2 voor
SP 1 voor
PvdA 1 tegen

VOORBLAD

Adviesnota aan de Raad

<i>Registratienummer:</i>	3833
<i>Datum:</i>	3 juni 2014
<i>Soort Voorstel:</i>	Adviesnota
<i>Onderwerp:</i>	Zienswijze Gevulei op ontwerpbegroting 2015
<i>Portefeuillehouder:</i>	Wethouder Beimers
<i>Programma:</i>	Ruimtelijke Ontwikkeling
<i>Kernboodschap:</i>	Met de zienswijze geeft de raad aan dat zij zich kan vinden in de door Gevulei voorgelegde concept begroting 2015. Gemeente Voorschoten neemt alleen deel aan de kerntaak, waaronder de verwerkingscontracten van restafval en grofvuil vallen.
<i>Bijlagen:</i>	2
<i>Stukken ter inzage:</i>	nee
<i>Beslispunten:</i>	1. De zienswijze Gevulei op de ontwerpbegroting 2015 vast te stellen

Adviesnota aan de Raad

Onderwerp

Zienswijze Gevulei ontwerpbegroting 2015.

Inleiding

De Gevulei staat voor Gemeenschappelijke Vuilverwerking Leiden e.o. Voorschoten neemt hier aan deel net als de gemeenten Leiden, Leiderdorp, Oegstgeest, Teylingen, Wassenaar, Zoeterwoude en Kaag en Braassem (kern Alkemade). Gevulei heeft een kerntaak vuilverwerking en een plustaak kringloopbedrijf Het Warenhuis. Gevulei wordt ingaande op 1 januari 2016 opgeheven.

Gemeente Voorschoten doet mee aan één van de twee onderdelen in de begroting namelijk de activiteiten met betrekking tot de kerntaak: restafval en grof huishoudelijk afval.

Het Dagelijks Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Gevulei heeft op 13 mei 2014 aan de raad aangeboden de ontwerpbegroting 2015. De raad wordt in de gelegenheid gesteld een eventuele zienswijze aan het Dagelijks Bestuur kenbaar te maken.

Beslispunten

1. De zienswijze Gevulei op de ontwerpbegroting 2015 vast te stellen

Beoogd effect

Een efficiënte en effectieve ontwerpbegroting 2015 van Gevulei.

Argumenten

1.1 Voorschotense belangen moeten zoveel mogelijk worden zeker gesteld

De ontwerpbegroting 2015 Gevulei heeft direct gevolgen voor de begroting van de gemeente. Het is dus zaak om zeer zorgvuldig mee te kijken en mee te denken met de ontwerpbegroting 2015 van Gevulei. Omdat het de laatste begroting van Gevulei betreft, moet voorkomen worden dat een te groot goed betrokken moet worden in de liquidatie.

Adviesnota aan de Raad

Kanttekeningen

1.1 Uiterste termijn indienen zienswijze is vóór behandeling in raad.

De behandeling van de zienswijze in de raad is op 10 juli 2014. Gevulei verzoekt om voor 26 juni 2014 eventuele zienswijze aan het Dagelijks bestuur kenbaar te maken. Daarom zal na behandeling in de commissie WRG de voorlopige zienswijze naar Gevulei worden verzonden. Aan Gevulei is inmiddels uitstel gevraagd tot 14 juli 2014.

Burgerparticipatie

-

Communicatie

Het Dagelijks Bestuur van Gevulei via bijgevoegde brief op de hoogte te stellen van de bevindingen van de raad.

Financiën

De geraamde bezuinigingstaakstelling op de beïnvloedbare kosten (personeelskosten, projecten en algemene kosten) van de kerntaak is ten opzichte van 2010 37,1%. De kosten waren in 2010 € 313.168, in 2014 € 241.500 en voor 2015 begroot op € 197.000. Daarmee voldoet Gevulei aan de "Strijknorm".

De tarieven in de conceptbegroting 2015 ten opzichte van 2013/2014:

	Tarief begroot 2013 €	Tarief begroot 2014 €	Tarief begroot 2015 €
Restafval	130,20	133,34	136,57
Grofvuil	138,60	142,03	145,57

De bijdrage 2015 door de gemeente Voorschoten op basis van de verwachtingen van de vuilhoeveelheden:

	Hoeveelheden in 2014 in tonnen	Hoeveelheden in 2015 in tonnen	Tarieven 2015 €	Bijdrage 2015 door de gemeente Voorschoten €
Restafval	5.500	5.000	136,57	683.000
Grofvuil	800	525	145,57	76.000
Totaal				759.000

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,

secretaris

burgemeester

Besluit

Registratienummer: 3833

De raad der gemeente Voorschoten;

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van ,

besluit:

- De zienswijze Gevulei op de ontwerpbegroting 2015 vast te stellen

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad der gemeente Voorschoten, gehouden op 10 juli 2014.

de griffier,

de voorzitter,

Gevulei

Aan de leden van het Dagelijks Bestuur
Admiraal Banckertweg 15
2315 SR LEIDEN

Datum:	26 mei 2014	Ons kenmerk:	Z-19607/UIT- 17723
Uw Brief van:	21801	Behandeld door:	M.A. Havenaar
Uw kenmerk:		Doorkiesnummer:	387
Bijlage(n):		Afdeling:	Ruimtelijke Ontwikkeling

Onderwerp: Zienswijze op de begroting 2015

Geachte leden van het Dagelijks Bestuur,

In uw brief van 13 mei 2014 biedt u ons conform artikel 33 van de Gemeenschappelijke Regeling de begroting 2015 aan waarop wij onze zienswijze aan u kenbaar kunnen maken.

Naar aanleiding van de conceptbegroting 2015 stellen we tevreden vast dat u voldoet aan de "Strijknorm". Verder hebben wij geen opmerkingen ten aanzien van de conceptbegroting 2015.

Mocht u nog vragen hebben dan kunt u contact opnemen met de heer M.A. Havenaar, beleidsadviseur bij de Afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling, telefoonnummer 088-6549387.

Hoogachtend,

de raad van Voorschoten,

de griffier,

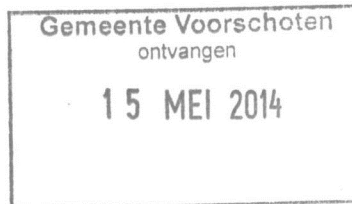
de burgemeester,

**gemeenschappelijke
vuilverwerking
leiden e.o.**

Z-19607-US / 110-27481-US

V₁₀₋₂

Aan

De gemeenteraad van Voorschoten
t.a.v. de Griffie
Postbus 393
2250 AJ Voorschoten

Contactpersoon

F. Pot
Secretaris

Doorkiesnummer

(071) 516552

Ons Kenmerk

21801

Onderwerp

concept begroting 2015

Datum

13 mei 2014

Geachte Raad,

Bijgaand zend ik u de concept begroting van de *Gemeenschappelijke Regeling Vuilverwerking voor Leiden en omgeving (Gevulei)*, jaar 2015. Deze concept begroting is vastgesteld in de vergadering van het Algemeen Bestuur d.d. 7 mei 2014.

Resultaat

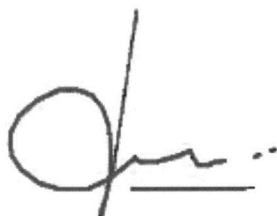
Op de Gevulei kerntaak vuilverwerking (8 gemeenten) laat de concept begroting 2015 een geprognoseerd voordelig resultaat zien van € 72.000,-. De tarieven voor de verwerking van het huishoudelijk afval en het restafval zijn geïndexeerd overeenkomstig de doorberekening van de vuilverwerker Indaver. Overigens wordt het GFT-afval sinds 2014 niet meer via de Gevulei verwerkt. Op de kerntaak zijn verder geen bijzonderheden te melden.

Voor de plustaak kringloopbedrijf *Het Warenhuis* (5 deelnemende gemeenten) laat de concept begroting 2015 een geprognoseerd voordelig resultaat zien van € 8.000,-. Dit resultaat is hoofdzakelijk te verklaren door fors te bezuinigen op de personeelskosten. Met het ingezette beleid nemen de kosten op de post personeel significant en structureel af. Daarmee wordt een belangrijke bijdrage geleverd aan het concreet invulling geven aan de bezuinigingsopgave, zonder dat dit ten koste gaat van de doelstellingen van Het Warenhuis, te weten; sociale werkgelegenheid creëren voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt en het stimuleren van hergebruik van goederen.

Reactie

Conform Artikel 33 van de Gemeenschappelijke Regeling kunt u gedurende een periode van 6 weken uw bevindingen op de concept begroting kenbaar maken. Ik verzoek u **uiterlijk 25 juni 2014 te reageren**. Daarbij dient aangetekend te worden dat deze planning op basis van de toezichtbepalingen van de Provincie Zuid-Holland is gebaseerd op indiening van de vastgestelde begroting vóór 15 juli 2014. In de planning van de *Gevulei* wordt de definitieve begroting 2015 vastgesteld in de bestuursvergadering van 2 juli 2014.

Met vriendelijke groet,

drs. F.H. (Frans) Pot MBA
secretaris

Bijlagen:

- *Concept begroting 2015*
- *Besluit Algemeen Bestuur Gevulei 2014 – 002*

BEGROTING GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING

GEVULEI

JAAR 2015

INHOUD

1	Algemeen, begroting GEVULEI 2015	6
1.1	Verkorte toelichting Programma 1 - 'verwerken afval'	6
1.2	Verkorte toelichting Programma 2 - 'Het Warenhuis'	7
2	Relevante (financiële) paragrafen	8
3	Begroting 2015, Programma 1 - 'verwerken afval'	10
3.1	Toelichting begroting 2015, Programma 1 - 'verwerken afval'	11
3.2	Begroting 2015, Programma 1 - 'transliftcontainers'	13
3.2.1	Toelichting begroting 2015, Programma 1 - 'transliftcontainers'	13
4	Begroting 2015, Programma 2 - 'Het Warenhuis'	14
4.1	Toelichting begroting 2015, Programma 2 - 'Het Warenhuis'	16

BIJLAGEN

1.	Vuilhoeveelheden per vuilstroom / soort / kringloop en totaal per gemeente	18
2.	Verzamel- en consolidatiestaat	19
3.	Staat van materiële vaste activa begroting 2015 (GEVULEI en kringloopbedrijf)	20
4.	Besluit Algemeen Bestuur d.d 7 mei 2014	21

VOORWOORD

Voor u ligt de allerlaatste begroting van de Gemeenschappelijk Vuilverwerking Leiden en omstreken (Gevulei). Met de begroting 2015 wordt het laatste jaar ingeluid van een zeer lange en goede periode van samenwerking op het gebied van afvalverwerking tussen de gemeenten Wassenaar, Voorschoten, Zoeterwoude, Leiderdorp, Kaag en Braassem, Oegstgeest, Teylingen en Leiden. Het laatste jaar van de gemeenschappelijke regeling betekent echter niet een einde aan de regionale samenwerking op het gebied van afvalverwerking.

Leiderdorp, Zoeterwoude, Oegstgeest en Leiden hebben de stromen restafval, grof-afval en gft-afval gezamenlijk aanbesteed voor de periode na 2015 en ook de andere gemeenten zijn inmiddels aangesloten bij diverse regionale samenwerkingsverbanden.

2015 zal hoofdzakelijk in het teken staan van een goede afbouw van de gemeenschappelijke regeling. Dat geldt zowel voor de kerntaak afvalverwerking als voor de plustaak Kringloopbedrijf Het Warenhuis. Maar dit betekent zeker niet het einde voor Het Warenhuis. De afgelopen jaren is erg hard gewerkt om Het Warenhuis toekomstbestendig te maken. De begroting 2015 schetst een beeld waarbij de doelstellingen, hergebruik van goederen en creëren van sociale werkgelegenheid, onverminderd van kracht zijn. En dat in combinatie met een begroot positief exploitatieresultaat. Voor het eerst sinds jaren. Daarbij ook nog in ogenschouw nemend dat Het Warenhuis in 2015 zonder enige vorm van loonkostensubsidie zal draaien is bijzonder te noemen.

We mogen trots zijn op wat we in de afgelopen jaren bereikt hebben en dat geeft veel vertrouwen voor het laatste begrotingsjaar van Het Warenhuis.

Tot slot wil ik een klein dankwoord uitspreken voor alle medewerkers en vrijwilligers van Het Warenhuis, die dagelijks Het Warenhuis maken tot wat het is. Zij vormen het hart van Het Warenhuis. Zij zijn Het Warenhuis. Het is met name aan hun te danken dat ook na 2015 Het Warenhuis zal blijven bestaan. Daar ben ik van overtuigd.

Frank de Wit,

voorzitter Gevulei

1 Algemeen, begroting GEVULEI 2015

Conform het *Besluit Begroting en Verantwoording* is de begroting 2015 van de gemeenschappelijke regeling vuilverwerking Leiden e.o. (hierna GEVULEI) basis van de programmabegroting en productramingen opgesteld. De GEVULEI kent 2 programma's:

► Programma 1

'Verwerken van afval, in bijzonder rest-, grofvuil en de Transliftcontainers'

Dit programma kent een 2-tal productramingen, te weten de activiteiten met betrekking tot restafval en grof huishoudelijk afval (kerntaak) **en** daarnaast de transliftcontainers.

► Programma 2

'Bevordering hergebruik goederen door middel van het kringloopbedrijf en recycling'

Onder programma 2 valt de bevordering van het hergebruik van goederen via Kringloopbedrijf 'Het Warenhuis' (plustaak).

1.1 verkorte toelichting Programma 1 – 'verwerken afval'

► doelstelling Programma 1

Doelstelling van dit programma is het op doelmatige en milieu hygiënische wijze (doen) verwijderen van huishoudelijke afvalstoffen. Daartoe zijn langlopende contracten afgesloten voor de overslag, het transport en de be- en verwerking van restafval en grof huishoudelijk afval. De verwerkingskosten worden doorberekend aan de (8) participerende gemeenten binnen de GEVULEI.

► cijfermatige onderbouwing Programma 1

In tabel 1 zijn -gecomprimeerd- de lasten en baten weergegeven van de kerntaak GEVULEI, te onderscheiden in het verwerken van afval (restafval, grofvuil) en de transliftcontainers. Voor de onderbouwing van de begroting 2015 is de begroting 2014 en de (concept) jaarrekening 2013 gehanteerd.

Tabel 1 – financiën P1	Begroting 2015	Begroting 2014	<i>concept</i> Rekening 2013
<u>Lasten verwerken afval</u>			
personeel	7.000	7.000	11.136
afvalcontracten	8.724.000	9.063.377	9.620.750
bedrijfsvoering	160.000	174.500	126.368
	8.891.000	9.244.877	9.758.254
<u>Baten verwerken afval</u>			
verrekeningen	8.963.000	9.283.565	9.797.721
resultaat (A)	72.000	38.688	39.467
<u>Lasten transliftcontainers</u>			
Bedrijfsvoering	90.000	172.735	181.086
Groot onderhoud	26.000		
<u>Baten transliftcontainers</u>			
verrekeningen	90.000	172.735	181.086
ontrekking reserve	26.000		
resultaat (B)	0	0	0
resultaat Programma 1 (A+B)	72.000	38.688	39.467

1.2 verkorte toelichting Programma 2 – ‘Het Warenhuis’

► doelstelling Programma 2

Doelstelling van programma 2 is via Kringloopbedrijf ‘Het Warenhuis’ het realiseren van product- en materiaalhergebruik én het creëren van werkgelegenheid voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Tevens wordt in dit programma de voor de deelnemende gemeenten wettelijk verplichte gescheiden inzameling van wit- en bruingoed verzorgd. In deze plustaak participeren 5 van de 8 GEVULEI-gemeenten. Het programma wordt uitgevoerd voor rekening en risico van deze deelnemende gemeenten. In die context dient het bedrijf kostendekkend te zijn in haar exploitatie.

► cijfermatige onderbouwing Programma 2

In tabel 2 zijn -gecomprimeerd- de lasten en baten weergegeven van de plustaak van de GEVULEI, het kringloopbedrijf. Ook hier is voor de onderbouwing van de begroting 2015 onder meer gekeken naar de begroting van 2014 en de (concept) jaarrekening 2013.

Tabel 2 – financiën P2	Begroting 2015	Begroting 2014	<i>concept</i> Rekening 2013
<u>Lasten ‘Het Warenhuis’</u>			
personeel	852.000	895.000	919.481
huisvesting	224.000	210.000	220.996
bedrijfsvoering	327.000	290.268	384.958
	1.403.000	1.395.268	1.525.435
<u>Baten ‘Het Warenhuis’</u>			
winkelomzet en verrekeningen	1.411.000	1.395.268	1.542.935
resultaat Programma 2	8.000	0	17.500

2 Relevante (financiële) paragrafen

► *paragraaf weerstandvermogen*

Uitgaande van de (concept) jaarrekening 2013 is de weerstandscapaciteit op de kerntaak afvalverwerking een bedrag van €355.000 zijnde de hoogte van de algemene reserve van de GEVULEI. Er is daarnaast vòòr bestemming van het rekeningresultaat plustaak Het Warenhuis 2013 geen reserve ten behoeve van risico's inzake exploitatielasten van het kringloopbedrijf. Na bestemming van het rekeningresultaat 2013 zal slechts sprake zijn van een zeer beperkte reserve, te weten €17.500,-. Tot slot bestaat er nog een bijzondere reserve inzake de afzetbare Translift containers van €26.554,-.

► *paragraaf verbonden partijen*

De GEVULEI heeft voor de kerntaak 8 deelnemende gemeenten als verbonden partijen. Voor de plustaak zijn het 5 deelnemende gemeenten. Het bestuur van de GEVULEI wordt gevormd door 2 afgevaardigden per deelnemende GEVULEI-gemeente. De verbonden partijen zijn de gemeenten Kaag en Braassem, Leiden, Leiderdorp, Oegstgeest, Teylingen (Warmond, Sassenheim), Voorschoten, Wassenaar en Zoeterwoude. Bij een negatief resultaat voor de kerntaak dienen alle partijen gezamenlijk het tekort aan te zuiveren. Voor de plustaak geldt dit alleen voor de aan de plustaak deelnemende gemeenten.

► *financieringsparagraaf*

De kaders voor de treasuryfunctie zijn geformuleerd in het treasurystatuut dat door het Algemeen Bestuur is vastgesteld (februari 2010).

- *renterisico's*

Onder renterisico's wordt verstaan het gevaar van ongewenste veranderingen van de (financiële) resultaten van de GEVULEI door rentewijzigingen. In de Wet Fido zijn ter beperking van de renterisico's twee normen bepaald waaraan publieke organisaties moeten voldoen.

- *renterisico norm*

De renterisico norm is vastgesteld 20% van het begrotingstotaal. Op die manier wordt het bedrag berekend waarover de GEVULEI maximaal een renterisico mag lopen. De GEVULEI heeft één langlopende lening bij de BNG voor de aanschaf van 90 Transliftcontainers. Per 2015 is die lening volledig afgelost. Aangezien in 2015 geen (her)financiering noodzakelijk is, wordt de renterisico norm in 2015 niet overschreden.

- *kasgeldlimiet*

Het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage voor kasgeldlimiet is vastgesteld op 8,2% van het begrotingstotaal. Voor 2015 wordt slechts incidenteel een kortlopende schuld verwacht, hierdoor zal de kasgeldlimiet niet overschreden worden.

- *renteresultaat*

Bij de vaststelling van het treasurystatuut is besloten om de renteopbrengsten in enig jaar te verdelen op basis van de gerealiseerde omzet van de kerntaak en plustaak in het betreffende boekjaar. Dit omdat alle betalingen voor de GEVULEI (kerntaak en plustaak) van één bankrekeningnummer van de BNG gaan en de inkomsten van de plustaak op een ander bankrekeningnummer van de ING terecht komen. Ter verbetering van het renteresultaat zijn de overtollige liquiditeiten in 2011 op een spaarrekening van de ING gezet, waarbij een onderscheid is gemaakt tussen de kerntaak en de plustaak. Deze werkwijze zal in de toekomst worden voortgezet. De renteopbrengsten zijn voor 2015 echter beperkt omdat de Gevulei per december 2013, volgens de gewijzigde wet FIDO, verplicht is overtollige middelen af te storten in de rijks schatkist. Het rendement op de tegoeden, welke worden aangehouden in de schatkist, is substantieel lager dan het rendement op een reguliere spaarrekening.

► *paragraaf kapitaalgoederen*

De GEVULEI beschikt over Transliftcontainers die gebruikt worden voor de inzameling van restafval. De transliftcontainers zijn eind 2014 afgeschreven en in de begroting 2015 staan derhalve alleen de

onderhoudskosten geraamd. Verder geldt voor alle kapitaal goederen dat de kapitaallasten en onderhoudskosten geraamd zijn in de begroting 2015.

► **paragraaf bedrijfsvoering**

- **verrekeningen**

De verrekeningen aan de deelnemende gemeenten geschiedt op basis van daadwerkelijk aangeleverde hoeveelheden afval.

- **financieel kader (Strijknorm)**

Op de beïnvloedbare kosten voldoet de gemeenschappelijke regeling Gevulei ruimschoots aan de 'Strijknorm'. Daarnaast dient opgemerkt te worden dat per 1 januari 2016 de GR Gevulei niet meer bestaat.

- **bedrijfsvoering**

De GEVULEI heeft de verplichting in relatie tot haar bedrijfsvoerings taken zoals directie, beleidsvoorbereiding en communicatie af te nemen van de gemeente Leiden. Voor de administratie, automatisering, personeel aangelegenheden en informatisering neemt de GEVULEI de diensten bij het Servicepunt71 af.

3 Begroting 2015, Programma 1 – verwerken van afval

Programma 1	Begroting 2015	Begroting 2014	(concept) Rekening 2013
LASTEN			
Personeelskosten	7.000	7.000	11.136
Salarissen en soc. Lasten	7.000	7.000	11.136
Overige personeelskosten	0	0	0
Overige bedrijfskosten	8.724.000	9.063.377	9.620.750
Verwerking van vuil	8.694.000	9.003.377	9.620.750
Projecten	30.000	60.000	0
Algemene kosten	160.000	174.500	126.368
Overige bijzondere lasten	0	0	0
Bureaunkosten	3.000	4.500	1.202
Telefoonkosten	0	0	0
Externe adviseurs	5.000	5.000	6.975
Accountantskosten	10.000	10.000	10.000
Overige algemene kosten	2.000	5.000	398
Directie, beleid, administratie	140.000	150.000	107.793
Totale lasten:	8.891.000	9.244.877	9.758.254
BATEN			
Doorbelasting restvuil incl. opslagen.	8.133.000	8.302.280	8.028.400
Doorbelasting grofvuil	830.000	981.285	749.388
Doorbelasting GFT	0	0	679.044
Vergoeding dure tonnen restvuil	0	0	64.649
GFT niet te composteren	0	0	845
Groenafval gemeenten	0	0	251.653
Overige bedrijfsopbrengsten	0	0	3.126
Ontvangen rente	0	0	20.616
Totale baten:	8.963.000	9.283.565	9.797.721
Exploitatie resultaat:	72.000	38.688	39.467

3.1 Toelichting begroting 2015, Programma 1 – verwerken van afval

LASTEN

► personeelskosten

Bij de sluiting van de vuilverbranding zijn garantietoelagen voor de medewerkers afgesproken. Deze garantietoelagen komen ten laste van de GEVULEI en worden dus volledig begroot.

► overige bedrijfskosten

Tabel 3 verstrekt een onderbouwing waarop de begroting 2015 is gebaseerd in relatie tot de verwachten hoeveelheden van de verwerking van vuil, per gemeente (in tonnen):

Tabel 3 - tonnage	Begroting 2015	Begroting 2014	(concept) Rekening 2013
	Rest afval	Rest afval	Rest afval
Leiden	28.900	30.000	26.278
Oegstgeest	4.250	4.700	4.403
Teylingen	3.600	3.800	3.683
Zoeterwoude	800	1.000	888
Leiderdorp	7.000	7.000	6.022
Voorschoten	5.000	5.500	5.162
Kaag en Braassem	3.000	2.800	3.003
Wassenaar	7.000	7.464	7.250
Totaal	59.550	62.264	56.689
	Grofvuil afval	Grofvuil afval	Grofvuil afval
Leiden	2.550	3.000	2.319
Oegstgeest	450	450	392
Teylingen	400	530	469
Zoeterwoude	150	150	151
Leiderdorp	550	750	471
Voorschoten	525	800	583
Kaag en Braassem	550	580	414
Wassenaar	525	649	608
Totaal	5.700	6.909	5.407
	GFT afval	GFT afval	GFT afval
Leiden	n.v.t.	n.v.t.	2.843
Oegstgeest	n.v.t.	n.v.t.	1.811
Teylingen	n.v.t.	n.v.t.	1.290
Zoeterwoude	n.v.t.	n.v.t.	402
Leiderdorp	n.v.t.	n.v.t.	1.648
Voorschoten	n.v.t.	n.v.t.	2.043
Kaag en Braassem	n.v.t.	n.v.t.	1.793
Wassenaar	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Totaal	n.v.t.	n.v.t.	11.830

► projecten

Er is €30.000 geraamd voor projectkosten voor de beëindiging van de gemeenschappelijke regeling Gevulei.

► algemene kosten

De raming van de doorbelasting vanuit de gemeente Leiden en het SP71 m.b.t. de kosten voor inhuur directie, beleid en administratie is gebaseerd op de realisatie 2013, verhoogd met verwachte kosten voor de afwikkeling van de GEVULEI. Doorbelasting vindt plaats op basis van uren maal tarief.

BATEN

► *doorbelasting restvuil / grofvuil*

De doorbelastingen aan de gemeenten zijn begroot op basis van door de gemeenten zelf aangeleverde gegevens. Het te verwerken aantal tonnen per vuilsoort wordt vermenigvuldigd met het desbetreffende voorcalculatorische tarief, exclusief de verschuldigde BTW. Op deze wijze wordt per gemeente inzichtelijk gemaakt wat zij verschuldigd zijn voor verwerking van het door hen begrote aantal tonnen afval. Overigens is in het contract met Indaver opgenomen dat de tarieven voorcalculatorisch worden verhoogd met de verwachte stijging van de *consumentenprijsindex alle huishoudens*, zoals deze door het Centraal Plan Bureau wordt afgegeven. Nacalculatorisch worden de tarieven definitief vastgesteld op basis van de uiteindelijke index zoals deze door het Centraal Bureau voor de Statistiek wordt vastgesteld.

Voor de begroting 2015 zijn de nacalculatorische tarieven 2013 als basis genomen. Deze tarieven zijn vervolgens verhoogd met een index percentage van respectievelijk 2,0% voor 2014 en 2,0% voor 2015 (rest vuil, opslag duur rest vuil en grof vuil). Tabel 4 geeft een overzicht annex voorstel van de tarifiering m.b.t. 2015.

Tabel 4 – tarieven 2015	Begroting 2015	Begroting 2014	(concept) Rekening 2013
	<u>Rest afval</u>	<u>Rest afval</u>	<u>Rest afval</u>
Tarief exclusief BTW, opslagen	132,07	128,84	126,94
Opslag exploitatiekosten GEVULEI	4,50	4,50	4,50
Totaal voorgesteld tarief	136,57	133,34	131,44
	<u>Rest afval</u>	<u>Rest afval</u>	<u>Rest afval</u>
Opslag duur rest vuil	13,91	13,26	13,00
Totaal voorgesteld tarief	13,91	13,26	13,00
	<u>Grofvuil afval</u>	<u>Grofvuil afval</u>	<u>Grofvuil afval</u>
Tarief exclusief BTW, opslagen	145,57	142,03	139,92
Totaal voorgesteld tarief	145,57	142,03	139,92

Opslag exploitatiekosten:

De opslag voor de exploitatiekosten bedraagt voor 2015 € 4,50 en is vergeleken met 2013 gelijk gebleven.

3.2 Begroting 2015, Programma 1 – transliftcontainers

Programma 1	Begroting 2015	Begroting 2014	(concept) Rekening 2013
LASTEN			
<i>Kapitaallasten</i>	0	92.735	94.654
Rente	0	3.993	8.227
Afschrijvingen	0	88.742	86.427
<i>Overige bedrijfskosten</i>	116.000	80.000	86.432
Onderhoudskosten/verzekeringen	90.000	80.000	86.432
Levensduur verlengend onderhoud	26.000	0	0
Totale lasten:	116.000	172.735	181.086
BATEN			
Doorberekeningen	90.000	172.735	181.086
Onttrekking aan reserve afzetbare containers	26.000	0	0
Totale baten:	116.000	172.735	181.086
Exploitatie resultaat:	0	0	0

De transliftcontainers zijn op 1 januari 2015 volledig afgeschreven. Om de containers nog een aantal jaren te kunnen blijven gebruiken is er een onttrekking van € 26.000 uit de reserve geraamd om hiermee de kosten voor levensduur verlengend onderhoud te bekostigen.

3.2.1 Toelichting begroting 2015, Programma 1 – transliftcontainers

LASTEN

► *kapitaallasten*

In 2015 zijn geen kapitaallasten geraamd, de laatste afschrijving zal in 2014 plaatsvinden.

► *overige bedrijfskosten*

Gezien de kosten over 2013 en de veroudering van deze transliftcontainers wordt deze uitgavenpost voor het jaar 2015 verhoogd.

BATEN

► *doorberekeningen*

De doorberekeningen voor de inzet van de afzetcontainers worden door de betreffende gemeenten op basis van gebruik van inzameling en afvoer restvuil integraal aan de gemeenten Leiden, Oegstgeest, Zoeterwoude en Leiderdorp doorberekend.

4 Begroting 2015, Programma 2 - 'Het Warenhuis'

Programma 2	Begroting 2015	Begroting 2014	(concept) Rekening 2013
LASTEN			
Personeelskosten	852.000	895.000	919.481
Loonkosten eigen personeel	570.000	600.000	627.453
Personeel van derden WSW	225.000	230.000	224.312
Gedetacheerden / uitzendkrachten	5.000	15.000	7.080
Kosten Arbo-dienst	2.000	5.000	0
Overige personeelskosten	20.000	15.000	22.905
Voormalig personeel	30.000	30.000	37.731
Huisvestingskosten	224.000	210.000	220.996
Huur panden	159.000	150.000	151.398
Onderhoud gebouw	15.000	20.000	16.778
Energie	50.000	40.000	52.820
Organisatiekosten	327.000	290.268	384.958
Telefoonkosten	5.000	7.000	6.128
Kapitaallasten	11.000	22.268	28.509
Transportkosten	46.000	30.000	46.421
Gereedschap / dienstkleding	5.000	6.000	7.391
Zakelijke lasten	6.000	6.000	5.882
Verzekeringspremies	7.000	6.000	7.655
Accountantskosten	3.000	3.000	3.000
Klein inventaris	3.000	14.000	2.341
Afvoer grofvuil	50.000	45.000	51.201
Fietsen Handhaving	40.000	25.000	40.672
Inkoop food personeelskantine	18.000	0	19.125
Inkoop food lunchroom	20.000	0	17.283
Publiciteit	3.000	4.000	3.270
Bureaunkosten/overige algemene kosten	40.000	10.000	41.681
Dienstverlening en ondersteuning (Leiden)	65.000	75.000	67.000
Inkoop materialen	0	0	404
Onvoorzien kosten	5.000	5.000	5.730
Overige algemene kosten	0	30.000	0
Opstartkosten 3 nieuwe initiatieven	0	0	31.265
Totale lasten:	1.403.000	1.395.268	1.525.435

Programma 2	Begroting 2015	Begroting 2014	(concept) Rekening 2013

BATEN

Loonkostenvergoeding in- en doorstroom	0	0	65.615
Loonkostenvergoeding (beheer fietsen)	100.000	100.000	100.000
Opstart subsidie	0	0	31.265
Ontvangen rente	3.000	1.500	2.771
Winkelomzet	800.000	825.000	790.151
Personeelskantine	20.000	0	18.561
Opbrengst Wecycle	100.000	110.000	93.888
Verkoop restmaterialen	25.000	32.000	22.460
Overige opbrengsten	45.000	44.000	44.499
Overige inkomsten personeel	7.000	0	47.722
Verhuur ruimten aan derden	1.000	951	1.500
Doorberekening kosten aan derden	10.000	17.000	9.755
Totale baten:	1.111.000	1.130.451	1.228.187

Totale LASTEN	1.403.000	1.395.268	1.525.435
Totale BATEN	1.111.000	1.130.451	1.228.187
Bedrijfsresultaat resultaat:	-292.000	-264.817	-297.248

Totale INZAMELVergoeding	300.000	264.817	314.748

Exploitatie resultaat:	8.000	0	17.500

4.1 Toelichting begroting 2015, Programma 2 - 'Het Warenhuis'

LASTEN

Personeelskosten

▶ *loonkosten eigen personeel*

Het in 2011 ingezette personeelsbeleid (meer focus op leer-werkplekken) uit zich in een verdere daling van de personeelskosten. Door natuurlijk verloop is het aantal medewerkers met een vast dienstverband gekrompen. Het gewijzigde beleid heeft geleid tot een andere samenstelling van het personeelsbestand.

De loon (uitkerings) kosten van voormalig personeel nemen verder af. De verwachting is dat er nog kosten gemaakt worden voor slechts één voormalige werknemer.

▶ *personeel van derden WSW*

De samenwerking met de DZB is onderhevig aan landelijke ontwikkelingen op het gebied van het sociale domein. In overleg met de DZB zal bekeken moeten worden wat de gevolgen zijn in 2015 van het landelijke beleid.

▶ *gedetacheerden / uitzendkrachten*

Het uitgangspunt voor Het Warenhuis is om zoveel als mogelijk te werken met medewerkers die een grote afstand tot de arbeidsmarkt kennen. De inhuur van derden zal daarom tot een absoluut minimum beperkt worden. Voorzichtigheidshalve is op de post toch een beperkt bedrag opgenomen, om acute problemen op te kunnen vangen in de bezetting.

Naast bovengenoemde medewerkers zijn er nog een aantal medewerkers via het participatiecentrum, een GGZ- instantie of via een reclasseringstraject werkzaam. Ook maakt Het Warenhuis gebruik van de inzet van ca. 35 vrijwilligers.

▶ *kosten ARBO dienst*

In de begroting wordt uitgegaan van een bedrag van € 2.000,-. Dit is inclusief de eventuele kosten voor de bedrijfsarts en bedrijfshulpverlening.

▶ *overige personeelskosten*

Uit deze post worden opleidingen en werknemers gerelateerde zaken zoals kerstpakketten, afdelingsuitjes en dergelijke betaald.

Huisvestingskosten

▶ *energiekosten*

Eenzijds dalen de energiekosten vanwege genomen energiebesparende maatregelen, maar anderzijds nemen de kosten ook toe in verband met de activiteiten met betrekking tot de Lunchroom.

Organisatiekosten

▶ *kapitaallasten*

De kapitaallasten zijn gedaald ten opzichte van voorgaande jaren omdat alle middelen vrijwel volledig zijn afgeschreven.

▶ *transportkosten*

De onderhoudskosten nemen toe vanwege het verouderde wagenpark.

▶ *afvoer grofvuil*

De verwachting is dat veel goederen worden opgehaald met een slechtere kwaliteit dan enkele jaren geleden. Diverse inspanningen zullen worden geleverd om de kosten zo laag mogelijk te houden.

► *fietsen handhaving + reparaties wasmachines*

Op deze post worden ook de kosten verantwoord die te maken hebben met het uitbesteden van de reparaties van wasmachines. Deze kennis en vaardigheid heeft Het Warenhuis niet meer in huis maar is wel noodzakelijk om een compleet pakket van goederen aan te bieden.

► *dienstverlening en ondersteuning Leiden*

De doorbelasting vanuit de gemeente Leiden en het SP71 m.b.t. de kosten voor inhuur directie, beleid en financiën / administratie resp. € 97,- / € 68,- en € 48,- per uur, vindt plaats aan de hand van een raming van de benodigde uren maal het tarief per uur.

BATEN

► *loonkostenvergoeding in- en doorstroombanen*

Per 2015 wordt er geen vergoeding meer ontvangen.

► *loonkostenvergoeding (beheer fietsen)*

De inkomsten hiervoor staan geraamd op een bedrag van € 100.000. Deze inkomsten zijn gebaseerd op een overeenkomst die met de afdeling Handhaving van de gemeente Leiden is gesloten.

► *ontvangen rente*

Hier staan de rente-inkomsten opgenomen die gekoppeld zitten aan de bankrekening van de GEVULEI.

► *opbrengsten verkopen winkel*

De opbrengsten zijn gebaseerd op de reeds gerealiseerde omzetten van de afgelopen jaren en de extra inkomsten die gegenereerd worden met nieuwe activiteiten.

► *opbrengsten Wecycle*

De opbrengsten zijn gebaseerd op de reeds gerealiseerde omzetten van de afgelopen jaren.

► *inzamelvergoeding gemeenten*

De inzamelvergoeding gemeenten is berekend op basis van de verwerkte hoeveelheden in 2013. De tarieven voor de verwerking bedragen voor grof huishoudelijk €230,57 (tarief verwerking grof vuil op de kerntaak verhoogd met een toeslag van €85 voor inzameling) en voor WEB-goederen € 85.

Bijlage 1: Vuilhoeveelheden per vuilstroom/ soort / kringloop en totaal per gemeente

Bijdrage per gemeente (uitgesplitst naar vuilsoort)			
BIJDRAGEN PER GEMEENTE VOOR KERNTAAK (opgesplitst naar vuilsoort)			
	Rest	Grof	Totaal
tarief	€ 136,57	€ 145,57	kerntaak
Gemeente			
Leiden	3.947.000	372.000	4.319.000
Oegstgeest	580.000	66.000	646.000
Teylingen	492.000	58.000	550.000
Zoeterwoude	109.000	22.000	131.000
Leiderdorp	956.000	80.000	1.036.000
Voorschoten	683.000	76.000	759.000
Kaag en Braassem	410.000	80.000	490.000
Wassenaar	956.000	76.000	1.032.000
	<u>8.133.000</u>	<u>830.000</u>	<u>8.963.000</u>

Bijdrage per gemeente (uitgesplitst naar plustaak)			
BIJDRAGEN PER GEMEENTE VOOR PLUSTAKEN (opgesplitst naar plustaak)			
	Kringloop	Translift container	Totaal plustaak
Gemeente			
Leiden	240.000	64.000	304.000
Oegstgeest	15.000	9.000	24.000
Teylingen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Zoeterwoude	5.000	2.000	7.000
Leiderdorp	30.000	15.000	45.000
Voorschoten	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Kaag en Braassem	10.000	n.v.t.	10.000
Wassenaar	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	<u>300.000</u>	<u>90.000</u>	<u>390.000</u>

Totale bijdrage per gemeente			
	Kerntaak	Plustaak	Totaal
Leiden	4.319.000	304.000	4.623.000
Oegstgeest	646.000	24.000	670.000
Teylingen	550.000	n.v.t.	550.000
Zoeterwoude	131.000	7.000	138.000
Leiderdorp	1.036.000	45.000	1.081.000
Voorschoten	759.000	n.v.t.	759.000
Kaag en Braassem	490.000	10.000	500.000
Wassenaar	1.032.000	n.v.t.	1.032.000
	<u>8.963.000</u>	<u>390.000</u>	<u>9.353.000</u>

Bijlage 2: Verzamel- en consolidatiestaat 2015

VERZAMEL- EN CONSOLIDATIESTAAT VERWERKEN VAN AFVAL										
Cat.	0	1.0	2.0	3.0	3.1	3.2	3.4	4.1	6.1	Totaal
lasten		7.000					8.884.000			8.891.000
baten	-72.000						8.963.000			8.891.000

VERZAMEL- EN CONSOLIDATIESTAAT TRANSLIFTCONTAINERS										
Cat.	0	1.0	2.0	3.0	3.1	3.2	3.4	4.1	6.1	Totaal
lasten							90.000			90.000
baten			90.000							90.000

VERZAMEL- EN CONSOLIDATIESTAAT HET WARENHUIS										
Cat.	0	1.0	2.0	3.0	3.1	3.2	3.4	4.1	6.1	Totaal
lasten		600.000		230.000	50.000	59.000	453.000		11.000	1.403.000
baten	-8.000						1.111.000	300.000		1.403.000

VERZAMEL- EN CONSOLIDATIESTAAT TOTAAL										
Cat.	0	1.0	2.0	3.0	3.1	3.2	3.4	4.1	6.1	Totaal
lasten		607.000		230.000	50.000	59.000	9.427.000		11.000	10.384.000
baten	-80.000		90.000				10.074.000	300.000		10.384.000

Bijlage 3: Staat van materiële vaste activa

Activum	Aanschaf waarde 1/1/2014	Afschrijving 1/1/2014	Boekwaarde 1/1/2014	Afschrijving 2014	Boekwaarde 1/1/2015	Afschrijving 2015	Rente 2015	Kap. Lasten 2015	Boekwaarde 31/12/2015
7500001 <u>Telefooncentrale</u>	13.028,00	4.535,80	8.492,20	1.264,25	7.227,95	1.321,19	325,26	1.646,45	5.906,76
7500002 <u>Lichtinstallatie</u>	12.414,50	4.322,04	8.092,46	1.204,71	6.887,75	1.258,89	309,95	1.568,84	5.628,86
7500003 <u>Verwarming/airco</u>	3.430,00	1.829,68	1.600,32	509,99	1.090,33	532,95	49,06	582,01	557,38
7500004 <u>Sleutelplan</u>	10.129,41	3.526,53	6.602,88	982,93	5.619,95	1.027,21	252,90	1.280,11	4.592,74
7500005 <u>Vloerbedekking</u>	31.973,07	25.003,43	6.969,64	6.969,64	0	0	0	0	0
7500006 <u>Automatisering en nieuw kassasysteem</u>	11.606,97	9.076,77	2.530,20	2.530,20	0	0	0	0	0
7500007 <u>Weegbrug</u>	7.400,00	2.576,09	4.823,91	717,99	4.105,92	750,32	184,77	935,09	3.355,60
7500008 <u>GPS Systeem</u>	4.985,00	3.898,31	1.086,69	1.086,69	0	0	0	0	0
7500009 <u>Iveco Daily 14- VTP-7 312 (712)</u>	27.400,00	27.400,00	0	0	0	0	0	0	0
7500010 <u>VW Crafter Chassis 40-VDJ-8 (714)</u>	26.783,00	17.058,86	9.724,14	4.755,01	4.969,13	4.969,13	223,61	5.192,74	0
Totaal kringloop	149.149,95	99.227,51	49.922,44	20.021,41	29.901,03	9.859,69	1.345,55	11.205,24	20.041,34
7500012 <u>Translift containers</u>	716.900,77	626.071,74	90.829,03	90.829,03	0	0	0	0	0
TOTAAL	866.050,72	725.299,25	140.751,47	110.850,44	29.901,03	9.859,69	1.345,55	11.205,24	20.041,34

**gemeenschappelijke
vuilverwerking
leiden e.o.**

BESLUIT 2014 – 002

Het Algemeen Bestuur van het rechtspersoonlijkheid bezittend lichaam als bedoeld in de Gemeenschappelijke Regeling Vuilverwerking voor Leiden en Omgeving

BESLUIT

de concept Begroting voor het dienstjaar 2015 vast te stellen en voor zienswijze door te geleiden naar de raden van de deelnemende gemeenten.

De voorzitter,
F. de Wit

Aldus besloten d.d. 7 mei 2014

De secretaris,
F.H. Pot

Onderwerp: **Zienswijze op begroting 2015 Gevulei**

Betreffende: Raadsvoorstel nr. 3833, d.d. 3 juni 2014

criterium	Toetsing	+/-
Aanleiding van het voorstel – voorprocedure		+
Relatie tot termijnagenda		+
Overzichtelijkheid, leesbaarheid en volledigheid	Het onderwerp is wat ongelukkig geformuleerd waardoor het lijkt of niet wij, maar de Gevulei een zienswijze geeft.	
Het zo mogelijk weergeven van alternatieve beleidskeuzes		nvt
Het vermelden van relevante wetgeving – juridisch kader– VNG model gebruikt?		nvt
Burgerparticipatie wel of waarom niet, en andere communicatieaspecten		nvt
Is het besluit correct geformuleerd?	Over de formulering van het beslispunt bij begrotingen van gemeenschappelijke regelingen bestaan afspraken. Het valt op dat er toch nog afwijkende formuleringen worden gebruikt bij de raadsvoorstellen.	
Beleidskaders duidelijk geformuleerd en opgesomd.		+
Verhouding tot het bestaande beleid		+
Financiële dekking		+
Is de kernboodschap goed leesbaar voor de burger?		+
Overig		

Griffie, 17 juni 2014

Minke Elkerbout

Van: GriffieVS
Verzonden: woensdag 9 juli 2014 12:03
Aan: Angela Marchese; Angela Marchese; Dulfer, Helga (2); Els Rietmulder; Elzelien van der Starre; Elzelien van der Starre; Esme Berkhout; Esmé Berkhout; H. Dulfer; H. Overbosch; Johan van Rixtel; Johan van Rixtel; Jolien Schroot; Linda van der Zwaan; M. Hendriks; M. van Oostrum; M. van Oostrum (markvano@live.nl); Marcel Cramwinckel; Marcel Cramwinkel; Marcel van der Burg; Marcel van der Burg; Marjolijn Eshuis; Marjolijn Eshuis (eshuis55@xs4all.nl); P Lippinkhof; P.P. Lippinkhof; Rene Smittenaar (rene.smittenaar@gmail.com); Thea Keijzer; Thea Keijzer; Tina Pourjalili; Zwaan, Linda van der; Bestuurssecretariaat; Bianca Bremer; Eppe Beimers; Inge Nieuwenhuizen; Jeroen Staatsen; Marc van der Veer; A. Schrijver; A.A. in het Veen; A.A.L. Eversteijn; Aisia Okma; Aisia Okma (aaokma@gmail.com); André in 't Veen (veen7879@planet.nl); Ans Schrijver (am.schrijver@hotmail.com); Cees Bremmer; Cees Bremmer (c.bremmer@planet.nl); Does, van der, Hans; Erik Maassen; Erik Maassen (emlh.maassen@gmail.com); Esmee van Herk; Eversteijn, Alphons; F. von der Assen; F. von der Assen (vdassen@ziggo.nl); GriffieVS; H. Rasch; H. Rasch (hans.rasch@gmail.com); Herk, Esmee van; Hugo van Haastert; J. P. Middelburg (jp.middelburg@gmail.com); J. Smit; Jan-Paul Middelburg; Lamers, Monique; M. Lamers; Marco van der Meij; Meij, Van Der, Marco ; Minke Elkerbout; N. Mol; N. Mol (n.mol@vvd.nl); P.T. van der Haven; R. Prang; S. van den Dool; Smit, Jan (werk); VVD, Fractie; Zoetemelk, Rene
Onderwerp: Beantwoording vraag commissie WRG over tariefstijging Gevulei

Beste allen,

Hierbij, namens het college, de beantwoording van de vraag uit de commissie WRG 19 juni 2014 waarom er verschil zit in de percentages waarmee de kosten toenemen.

Elk jaar worden de tarieven voor het verwerken van afval voorcalculatorisch verhoogd met de verwachte stijging van de consumentenprijsindex alle huishoudens, zoals deze door het Centraal Plan Bureau wordt afgegeven. Nacalculatorisch worden de tarieven definitief vastgesteld op basis van de uiteindelijke index zoals deze door het Centraal Bureau voor de Statistiek wordt vastgesteld. Voor zowel restafval als grofvuil is dat voor 2015 ongeveer 2,5%. De tarieven per kg zijn daardoor in 2015 licht hoger dan in 2014, de totale afdracht aan Gevulei is echter fors lager doordat er minder afval is ingezameld. Daardoor nemen de kosten niet toe. De bijdrage 2015 aan Gevulei door de gemeente Voorschoten is € 759.000. In 2014 was dat € 55426,47 meer met een totaal bedrag van € 846994,-.

Groeten Minke

VOORBLAD

Adviesnota aan de Raad

<i>Registratienummer:</i>	Z-13411-VS/raad-3904
<i>Datum:</i>	24 juni 2014
<i>Soort Voorstel:</i>	Adviesnota
<i>Onderwerp:</i>	zienswijze n.a.v. advies Rekenkamercommissie over Regionaal Investeringsfonds (RIF) Holland Rijnland
<i>Portefeuillehouder:</i>	Burgemeester Staatsen
<i>Programma:</i>	Bestuur, thema Samenwerking
<i>Kernboodschap:</i>	informatie richting raad over het Regionaal Investeringsfonds verbeteren en beter toegankelijk maken; met het oog op de toekomst (mogelijke andere fondsen voor uitvoering van bovenlokale projecten) alle aanbevelingen van de Rekenkamercommissie overnemen.
<i>Bijlagen:</i>	1. Conceptbrief aan DB Holland Rijnland met zienswijze2. Aanbiedingsbrief van Rekenkamercommissie d.d. 12 maart 20143. Rapport Regionaal Investeringsfonds Holland Rijnland, bestuurlijk deel
<i>Stukken ter inzage:</i>	nee
<i>Beslispunten:</i>	1. zienswijze te geven conform bijgaand concept waarin het DB van Holland Rijnland gevraagd wordt de informatie richting de raden te verbeteren en meer toegankelijk te maken zodat de raden beter hun controlerende rol kunnen uitvoeren;2. alle aanbevelingen van de Rekenkamercommissie over te nemen voor toekomstige vergelijkbare fondsen van bovenlokale samenwerkingen.

Adviesnota aan de Raad

Onderwerp

zienswijze n.a.v. advies Rekenkamercommissie over Regionaal Investeringsfonds (RIF) Holland Rijnland

Inleiding

Op de agenda van de commissie B&B 24 april j.l. stond het Rapport Rekenkamercommissie RIF Holland Rijnland. Mevrouw Van der Klis, lid van de Rekenkamercommissie heeft in deze vergadering dit eerste rapport van de Rekenkamercommissie over het Regionaal InvesteringsFonds toegelicht. Daarbij heeft zij aangegeven dat de essentie van het rapport is dat er meer beïnvloedingsmogelijkheden voor de raden gewenst zijn. Maar omdat de beïnvloedingsmogelijkheden aan het begin van het traject moeten worden vastgelegd en het Regionaal Investeringsfonds al jaren bestaat, is op dit Fonds minder invloed mogelijk. Zij gaf het advies om in de toekomst voortaan aan het begin van een traject de beïnvloedingsmogelijkheden vast te leggen. De commissie vond de aanbevelingen zinvol. Mevrouw Van der Klis gaf daarbij aan dat de aanbevelingen niet persé tot meer sturingsmogelijkheden op het RIF zullen leiden gezien de vergevorderde stadia waarin de projecten al verkeren.

De commissie heeft B&W gevraagd om een implementatieplan en een tijdpad over de eventuele over te nemen aanbevelingen.

In de bijlage wordt per aanbeveling van de Rekenkamercommissie ons commentaar gegeven.

Beslispunten

1. zienswijze te geven conform bijgaand concept waarin het DB van Holland Rijnland gevraagd wordt met betrekking tot het RIF Holland Rijnland de informatie richting de raden te verbeteren en meer toegankelijk te maken;
2. alle aanbevelingen van de Rekenkamercommissie over te nemen voor toekomstige vergelijkbare fondsen.

Beoogd effect

De raden op een gestructureerde en eenvoudige wijze van meer informatie te voorzien zodat zij beter hun sturende en controlerende rol kunnen uitvoeren wat betreft het RIF Holland Rijnland; Voor de toekomst handvatten te hebben voor vergelijkbare fondsen, die de informatievoorziening zodanig benoemen en structureren dat de raad haar sturende en controlerende rol goed kan uitoefenen.

Argumenten

1.1 De huidige informatie over het RIF Holland Rijnland is niet overzichtelijk

Vrijwel alle betrokkenen zijn het erover eens dat de huidige informatievoorziening tekort schiet. Daarom wordt in bijgaande conceptzienswijze het DB gevraagd om de informatievoorziening aanmerkelijk te verbeteren door structureren van de informatie en de toegankelijkheid tot die informatie voor de raden te vergroten.

2.1 Sturing van, beïnvloeding van en controle op toekomstige projecten kan dan beter plaatsvinden

Door de voorgestelde aanpassingen in een beheersverordening, door de formulering van concrete doelstellingen en door periodieke informatievoorziening kunnen projecten beter aangestuurd en gecontroleerd worden.

2.2 Mogelijke budgetoverschrijdingen worden dan zo veel mogelijk bij de projectverantwoordelijke gelegd

Mocht er sprake zijn van budgetoverschrijding, is het zaak dat de kosten voor de andere partijen zo veel mogelijk beperkt worden.

2.3 Actuele informatie wordt dan verstrekt over de risico's, activiteiten en kosten.

Om adequaat te kunnen sturen en te kunnen controleren is actueel inzicht noodzakelijk.

Kanttekeningen

1.1 Door het niet overnemen van alle aanbevelingen van de Rekenkamercommissie wat betreft het RIF Holland Rijnland, worden risico's groter en sturingsmogelijkheden voor de raden kleiner

De Rekenkamercommissie spreekt zijn vrees uit over mogelijk grotere financiële risico's en de beperkte mogelijkheid voor de raden om RIF-projecten te kunnen sturen.

De aanwezige risico's wat betreft de RIF-projecten echter zijn al klein, omdat andere partijen verantwoordelijk zijn voor het welslagen van de projecten.

Om zeven jaar na oprichting van het RIF meer sturingsmogelijkheden te wensen op de uitvoering van de projecten is – zeker gezien de zeer beperkte financiële bijdrage van het RIF aan die projecten en het huidige stadium waarin de projecten verkeren – niet meer als zinvol te beschouwen.

Financiën

Verbetering van de informatievoorziening zal tijd en geld kosten, al is nog onduidelijk hoeveel.

Bezien zal nog moeten worden welke invloed dit kan hebben op de gewenste bezuiniging van 25% op de begroting van het Samenwerkingsorgaan Holland Rijnland.

Daartegenover staat dat een betere informatievoorziening aan en betere toegankelijkheid tot de informatie voor de raden, bijdraagt aan het voorkomen van mogelijke leemtes in kennis en wordt daarmee het ontstaan van discussies over onduidelijkheden beperkt. Bestuurlijke 'drukte' achteraf

kan voorkomen worden, wat weer de doelmatigheid bevordert. Gelet hierop en op de algemeen gevoelde behoefte, is het geven van een zienswijze richting Dagelijks Bestuur van Holland Rijnland op zijn plaats.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,

secretaris

burgemeester

Bijlage:

Aanbevelingen van de Rekenkamercommissie m.b.t. het Regionaal Investeringsfonds (RIF) Holland Rijnland en gemeentelijk commentaar

Algemeen

Voor Voorschoten zijn slechts 2 projecten van het RIF van groot belang: de RijnlandRoute en het Groenfonds. De andere 3 projecten: HOV-net (v/h RijnGouwelijn), Ontsluiting Greenport en Versterking Greenport Duin- en Bollenstreek zijn voor Voorschoten niet direct van belang. Uitvoering van alle voorgestelde aanbevelingen zullen redelijk veel extra werk betekenen voor Holland Rijnland en dus kosten met zich meebrengen. In het kader van de #Kracht 15 discussie is het juist de bedoeling dat 25% bezuinigd gaat worden in de begroting van HollandRijnland.

Concrete aanbevelingen

Aanbeveling 1. De sturing van projecten

Het Dagelijks Bestuur bereidt een aanpassing van de beheersverordening voor waarin wordt aangegeven welke procedure/beheersmaatregel wordt gevolgd indien van eerder gestelde kaders afgeweken wordt of wanneer de kaders bijstelling behoeven. Deze aanpassing wordt besproken en vastgesteld in het Algemeen Bestuur.

Aanbeveling 5. Bijdragen aan het fonds

In de beheersverordening wordt een artikel opgenomen waarmee projectoverschrijdingen die niet het gevolg zijn van scopewijzigingen ten laste worden gelegd aan de projectverantwoordelijke overheid.

Commentaar:

Dankzij instelling van het RIF Fonds is een groot bedrag aan totale investeringen voor de 5 projecten gegenereerd. Beheerskosten komen niet voor rekening van het RIF. De gemeentelijke bijdragen in % aan de totale RIF-investeringen zijn:

aan RijnlandRoute 4% (exclusief 2^e tranche waaraan Katwijk en Leiden een aanvullende bijdrage leveren): rijk en provincie betalen 96%. Provincie is verantwoordelijk voor realisatie.

aan Groenprogramma maximaal 25%: rijk, provincie en/of individuele gemeenten betalen 75%. Individuele gemeenten zijn verantwoordelijk voor de realisatie van de groenprojecten.

Voor alle 5 projecten tesamen wordt uit het RIF 9% van de totale investeringen bijgedragen.

De risico's van budgetoverschrijdingen en scopewijzigingen voor Holland Rijnland zijn klein, omdat de verantwoordelijkheid bij andere partijen ligt en scopewijzigingen niet aan de orde zijn.

Aanpassing van de beheersverordening lijkt daarmee een wel erg zware maatregel die niet echt een substantiële verlaging van de risico's tot stand brengt.

Aanbeveling 2. De beïnvloeding van projecten

Het Algemeen Bestuur bereidt een discussie voor ten aanzien van de precisering van doelstellingen van de vijf RIF-projecten, voor zover dit nog niet afdoende heeft plaatsgevonden. Gemeenteraden dienen in de voorbereiding door de respectievelijke AB-leden betrokken en geconsulteerd te worden. Aansluitend vindt in het Algemeen Bestuur een discussie over concretisering van de doelstellingen van de vijf projecten en van het RIF als instrument plaats. Het resultaat van de discussie is het formuleren van meetbare prestatieindicatoren.

Commentaar

Alle projecten lopen al geruime tijd. Er zijn inmiddels bestuursovereenkomsten en uitvoeringsprogramma's opgesteld om de voortgang te bewaken en de realisatie van de projecten nader uit te werken. De opstelling (achteraf) van meetbare prestatieindicatoren, zal gelet op de al gesloten overeenkomsten niet de functie kunnen vervullen waarvoor het bedoeld is, namelijk of de concrete resultaten en inspanningen op basis van de oorspronkelijke opgaven ook inderdaad zijn gerealiseerd en gedaan. Zeker gelet op de beperkte risico's, komt het wat theoretisch en gekunsteld over om achteraf nu meetbare prestatie-indicatoren op te gaan stellen.

Aanbeveling 3. De controle op de projecten / informatievoorziening

De raden van de Holland Rijnland-gemeenten geven, op grond van een daartoe strekkend voorstel van het DB, duidelijk aan aan welke eisen de informatievoorziening ten aanzien van het RIF zou moeten voldoen. Mogelijke aandachtspunten daarbij zijn:

- De vindbaarheid, overzichtelijkheid en actualiteit van de algemene informatie over het RIF op de website van Holland Rijnland;
- Verstrekken van periodiek inzicht in de realisatie van doelstellingen van het RIF, de daaronder vallende projecten en de daarop gebaseerde plannen.
- Het vergelijken van realisatiegegevens met de oorspronkelijke en (eventueel) gewijzigde doelstellingen en plannen.
- Het vastleggen op welke wijze de uitkomsten van monitoring besproken worden en hoe besluitvorming naar aanleiding daarvan verloopt.

De uiteindelijk overeengekomen verbeteringen in de informatievoorziening worden door het DB van Holland Rijnland geïmplementeerd.

Commentaar

Naast de algemene informatie op de website, worden de Voorschotense raadsleden geïnformeerd via de oplegnotitie aan de raad over de agenda's van de portefeuillehoudersoverleggen. Ook wordt via begroting (zienswijzegelegenheid) en jaarrekening de raad geïnformeerd. Het verdient echter zeker aandacht om de informatie op de website op een gestructureerde wijze nog beter toegankelijk en overzichtelijker te maken

Aanbeveling 4. Risicomanagement

Het Dagelijks Bestuur:

- voert geregeld een integrale risicoanalyse uit, waarbij onder meer inkomsten worden afgezet tegen lopende en toekomstige verplichtingen;
- zorgt voor een deugdelijke verslaglegging van de risicoanalyse;
- bespreekt de uitkomsten van de risicoanalyse in het AB en zorgt dat de analyse beschikbaar is voor bespreking in de raden of commissies van de betrokken gemeenten.

Als het gaat om het versterken van het inzicht in de efficiency van het RIF strekt het tot aanbeveling om inzicht te verschaffen in de met het beheer van het RIF verbonden activiteiten en kosten.

- Het DB expliciteert de met het RIF verbonden beheersactiviteiten, evenals de daarmee verbonden inspanningen en kosten.

Commentaar:

Deze aanbeveling zal vrij veel werk met zich meebrengen, waartegenover het gegeven staat dat er maar beperkte risico's zijn voor Holland Rijnland. De vraag is of dit uitgevoerd kan worden gelet ook op de gewenste bezuinigingen bij het Samenwerkingsorgaan.

Als via de Planning & Controlcyclus de beheersinformatie uitgebreid en inzichtelijk gemaakt wordt, zullen raadsleden een veel beter overzicht krijgen. Daarmee wordt op eenvoudige wijze tegemoetgekomen aan deze vraag om meer overzicht.

Besluit

Registratienummer: Z-13411-VS/raad-3904

De raad der gemeente Voorschoten;

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van 24 juni 2014,

besluit:

1.
zienswijze te geven conform bijgaand concept
waarin het DB van Holland Rijnland gevraagd
wordt met betrekking tot het RIF Holland
Rijnland de informatie richting de raden te
verbeteren en meer toegankelijk te maken;
2.
alle aanbevelingen van de
Rekenkamercommissie over te nemen voor
toekomstige vergelijkbare fondsen.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering
van de raad der gemeente Voorschoten,
gehouden op 10 juli 2014

de griffier,

de voorzitter,

Bijlage: brief aan DB Holland Rijnland met zienswijze n.a.v. Rapport Rekenkamercommissie over RIF Holland Rijnland

Regionaal Investeringsfonds Holland Rijnland

Onderzoek door de samenwerkende
rekenkamers en rekenkamercommissies

van Hillegom, Lisse, Noordwijkerhout, Leiden,
Leiderdorp, Noordwijk, Teylingen,
Voorschoten en Oegstgeest

Bestuurlijk deel

Inhoud

1. Inleiding	3
2. Regionaal Investerings Fonds	3
3. Conclusies.....	4
3.1 Meerwaarde RIF	4
3.2 Risico's RIF	5
4. Aanbevelingen.....	7
5. Bestuurlijke reactie Holland Rijnland	10
6. Nawoord rekenkamer(commissie)s	13

1. Inleiding

De samenwerkende rekenkamer(commissie)s in Holland Rijnland hebben onderzoek gedaan naar het Regionaal Investeringsfonds (RIF). Voor u ligt de rapportage van dat onderzoek. In opdracht van en in samenwerking met de samenwerkende rekenkamer(commissie)s heeft B&A/ PBLQ dit onderzoek uitgevoerd.

Aanleiding tot het onderzoek vormt de grote hoeveelheid middelen die met het RIF is gemoeid. In de periode van 2008-2022 storten de deelnemende gemeenten gezamenlijk ruim € 140 miljoen in het fonds. Eind 2010 is daarnaast aan gemeenten gevraagd om ten behoeve van het project Rijnlandroute de investering te verdubbelen van € 37,5 miljoen naar € 75 miljoen. De bijdragen aan het fonds maken een substantieel deel uit van de begroting van de betrokken gemeenten.

De rapportage bestaat uit twee delen: het bestuurlijk deel en de bevindingenrapportage. In het bestuurlijk deel treft u de conclusies en aanbevelingen aan, met daarnaast de bestuurlijke reactie van Holland Rijnland en het nawoord van de rekenkamer(commissie)s. De bevindingenrapportage bevat het rapport van onderzoek met de feitelijke onderzoeksbevindingen.

Voor het vergaren van de informatie waarop de onderzoeksresultaten zijn gebaseerd, zijn naast het bestuderen van dossiers interviews gehouden. De samenwerkende rekenkamer(commissies) spreken hierbij dank uit aan de geïnterviewde personen voor de door hen beschikbaar gestelde tijd en de verstrekte informatie. Ook danken de rekenkamer(commissie)s de medewerkers van Holland Rijnland en de ambtenaren van de gemeenten die hun medewerking hebben verleend aan het opsporen en het ter beschikking stellen van de gevraagde documenten, voor hun bijdrage aan het onderzoek. Ten slotte spreken de rekenkamer(commissie)s hun dank uit voor de uitgebreide en gedegen reactie van Holland Rijnland in het kader van het ambtelijk hoor en wederhoor.

2. Regionaal Investerings Fonds

Voordat nader wordt ingegaan op de conclusies en aanbevelingen volgt eerst een korte beschrijving over het Regionaal Investerings Fonds (RIF).

Op 28 maart 2007 hebben de twaalf gemeenten die toen aangesloten waren bij het samenwerkingsverband, ingestemd met het oprichten van een Regionaal Investeringsfonds (RIF). In de periode 2008 tot en met 2022 wordt in totaal € 142,5 miljoen door de samenwerkende gemeenten in dit fonds gestort. In 2013 is door de gemeenten besloten een tweede tranche aan het RIF toe te voegen. Deze tranche bestaat uit een aanvullende

bijdrage van € 37,5 miljoen voor het realiseren van de Rijnlandroute. Deze bijdrage wordt gerealiseerd door een verlenging van het RIF tot en met 2024.

Met het RIF leveren de gemeenten een financiële bijdrage aan vijf projecten met een groot regionaal en infrastructureel belang:

1. Rijnlandroute
2. Hoogwaardige Openbaar Vervoer (HOV)-net Zuid-Holland Noord (voorheen genaamd: RijnGouwewijl)
3. Programma Ontsluiting Greenport, waaronder de Duinpolderweg, de noordelijke verbinding tussen de N206 en de A44
4. Versterking Greenport Duin- en Bollenstreek
5. Regionaal Groenprogramma (of ook wel genaamd: Groenfonds)

Het onderzoek richt zich op de effectiviteit en efficiency van het RIF, de bestedingen vanuit het RIF en de mogelijkheden die gemeenteraden hebben voor sturing en controle.

3. Conclusies

3.1 Meerwaarde RIF

Het instellen van het RIF heeft ontegenzeggelijk meerwaarde voor de deelnemende samenwerkende gemeenten. Die meerwaarde uit zich op drie vlakken: de concretisering van regionale solidariteit, de meerwaarde van de projecten en het genereren van invloed.

Concretisering van regionale solidariteit

De behoefte aan het RIF werd manifest toen circa 10 jaar geleden de regionale knelpunten en ambities binnen regioverband werden geïnventariseerd. Het bleek dat deze ambities de draagkracht van individuele gemeenten te boven gingen. Als reactie hierop hebben twaalf van deze gemeenten zich bereid getoond om gedurende verschillende jaren structureel bij te dragen aan een fonds dat zich richt op het realiseren van deze ambities. Daarmee wordt een forse materiële invulling gegeven aan gezamenlijk ervaren regionale belangen. Ook gemeenten die niet direct te maken zullen krijgen met de resultaten van de RIF-projecten hebben zich solidair getoond en dragen structureel bij aan de financiering.

Meerwaarde projecten

Met het RIF worden projecten mogelijk gemaakt die de draagkracht van de individuele gemeenten te boven gaan. Dat geldt niet alleen voor de grotere infrastructurele projecten, maar ook voor de projecten in het Regionaal Groenprogramma. Bij vrijwel alle nader onderzochte Projecten van het Regionaal Groenprogramma (zie bijlage 2 bij het bevindingenrapport) melden de betrokken projectleiders dat zonder de bijdrage vanuit het RIF (maximaal 25% van de totale projectkosten) het project nooit zou hebben plaatsgevonden. De bijdrage vanuit het RIF maakt de deelname en medefinanciering door andere overheden (provincie, hoogheemraadschap, Europa) gemakkelijker. Ook voor de bijdrage aan Versterking Greenport Duin en Bollenstreek geldt dat de omvangrijke, gegarandeerde en meerjarige bijdrage vanuit het RIF bijdraagt aan de

betrouwbaarheid en stabiliteit van dit bedrijf. Dat maakt de drempel voor andere partijen om te participeren in activiteiten de Greenport Ontwikkelingsmaatschappij lager.

Genereren van invloed

Via het RIF treden de betrokken gemeenten als één partij op. Hun belangen zijn gebundeld en worden ook gezamenlijk behartigd. Gezamenlijk brengen zij een aanzienlijke hoeveelheid geld in. Daarmee hebben zij zich de nodige invloed in de besluitvorming en uitwerking van de plannen verworven. Aannemelijk is dat hun invloed verder reikt dan wanneer de gemeenten elk afzonderlijk een bijdrage hadden gegeven. Een afgeleid effect hiervan is dat samenwerkingspartners, zoals met name de provincie, zich tevreden tonen over de deskundige inbreng door de gemeenten. Bovendien is het voor de provincie prettig om niet (steeds opnieuw) met twaalf afzonderlijke gemeenten afspraken te moeten maken.

Het RIF kan daarmee worden beschouwd als een instrument dat:

- een structurele basis verschaft voor het aangaan van regionale knelpunten en ambities;
- projecten mogelijk maakt die de afzonderlijke gemeenten niet zelfstandig zouden hebben kunnen uitvoeren;
- invloed van de regio als geheel op besluitvorming door provincie en Rijk mogelijk maakt, in een mate die groter is dan de som van de invloed van de afzonderlijke gemeenten.

3.2 Risico's RIF

De samenwerking in de gekozen constructie kent ook risico's. Risico's waar het gaat om:

1. De beïnvloeding van de projecten
2. De sturing van de projecten
3. De controle op de projecten
4. Risicomanagement
5. Bijdragen aan het fonds

1. De beïnvloeding van de projecten is ingewikkeld, verloopt over vele schijven en de eindverantwoordelijkheid ligt bij een andere instantie of medeoverheid

De meer algemene opbrengsten van het RIF zijn wel 'ten koste' gegaan van de mogelijkheden die gemeenteraden hebben om sturing te geven aan de regionale ontwikkelingen en aan de mogelijkheden om deze te controleren. De betrokken gemeenten kunnen niet veel meer doen dan vanaf de zijlijn bezien of met hun bijdrage ook hun belangen en ambities van nu en in de toekomst voldoende zijn gediend. Weliswaar kunnen de gemeenten daar, via vertegenwoordigingen in gemeentelijke of provinciale stuur-, project- en werkgroepen, invloed op uitoefenen. Uiteindelijk ligt de verantwoordelijkheid voor alle projecten bij een andere instantie of medeoverheid. Pas na afronding van de infrastructurele projecten kan worden vastgesteld of deze hebben voldaan aan de doelstellingen (die in de regel ook weinig SMART zijn geformuleerd). In de nog te sluiten projectovereenkomsten voor de drie infrastructurele projecten dienen de doelen scherper en concreter te worden uitgewerkt, inclusief een duidelijke relatie met de doelstellingen uit het programma. Het Regionaal Groenprogramma vormt hierop enigszins een uitzondering. Voor 2015 is een evaluatie aangekondigd. Daarin kan onderzocht worden of de afzonderlijke projecten een

goede bijdrage leveren aan de 'hogere' regionale doelen. Mocht het antwoord negatief zijn, dan geldt toch ook dat de projecten tot en met de dag dat het evaluatierapport wordt gepubliceerd, al zijn uitgevoerd. Ook dat geldt is dan al uitgegeven.

2. De sturing op de projecten door de gemeenten en gemeenteraden is lastig en begrensd

Na vaststelling van de Beheersverordening in 2010 is sturing op het RIF niet meer in de gemeenteraden aan de orde geweest. Sturing op het niveau van de projecten is voor gemeenteraden, anders dan in de planvormingsfase, evenmin formeel mogelijk, omdat de eindverantwoordelijkheid voor deze projecten bij andere instanties berust. Individuele gemeenteraden kunnen slechts getrap, via hun portefeuillehouder of het lid van het Algemeen Bestuur pogingen doen om enige invloed uit te oefenen op specifieke projecten. Dat leidt overigens niet automatisch tot een algemene kritische beoordeling. Immers, ook bij velerlei andere (infrastructurele) projecten is het voor gemeenten niet ongebruikelijk om eenmalig een besluit te nemen dat voor vele jaren vergaande en onomkeerbare consequenties heeft. De sturing is meer begrensd dan die bij projecten die volledig in eigen beheer van gemeenten worden uitgevoerd.

3. De controle op het RIF en de RIF-projecten is moeilijk door de getrapte en ingewikkelde verantwoording en gebrekkige informatie over de besteding en verloop van projecten

Het samenwerkingsverband Holland Rijnland verstrekt via de eigen website nota's en andere publicaties zoals voortgangsverslagen. Ook organiseert zij inloopbijeenkomsten of geeft zij presentaties aan de betrokken gemeenteraden. Verder wordt via de agenda van het Algemeen Bestuur en van de portefeuillehoudersoverleggen veel informatie aan gemeenteraden ter beschikking gesteld. Raadsleden kunnen zo beschikken over informatie over besluitvorming en bestedingen, maar die informatie is weinig gestructureerd toegankelijk. Ook kan de informatie niet beoordeeld worden als inhoudelijk of financiële 'verantwoordingsinformatie'.

Verder is vastgesteld dat aan de totstandkoming en inrichting van het RIF in de opstartfase tussen 2007 en 2010 veel aandacht is besteed. Na 2010 is er feitelijk op het niveau van het RIF geen sprake van verantwoording aan de raden over de besluitvorming en de bestedingen. Wat de controle betreft is er feitelijk geen relevante controle-informatie beschikbaar. Gezien deze omstandigheid kunnen de raden hun controlerende rol met betrekking tot het RIF als geheel niet uitoefenen.

4. Risicomanagement op het niveau van de projecten is beperkt vorm te geven

Het beleid en het beheer van het RIF zijn nauwgezet en specifiek omschreven in de Beheersverordening voor het RIF, het treasurystatuut, de 'instructie controller' en de 'instructie accountant'. De besluitvorming verloopt volgens de geldende regels en afspraken, zoals die in deze documenten zijn benoemd. Het beheer voldoet aan de eisen die in het algemeen aan 'goed financieel beheer' kunnen worden gesteld. Het risicomanagement op het niveau van het fonds is daarmee geregeld.

Hiervan is geen sprake op het niveau van de projecten, althans niet door Holland Rijnland. Enerzijds doordat doelen en prestaties niet SMART zijn geformuleerd, anderzijds omdat vier van de vijf projecten (Groenprogramma uitgezonderd) niet onder regie of verantwoordelijkheid van Holland Rijnland of de gemeenten worden uitgevoerd en er sprake is van cofinanciering van een andere uitvoerende en regiepartij (provincie en Greenportontwikkelingsmaatschappij), kan op het niveau van Holland Rijnland niet per

project sprake zijn van risicomanagement. Daartoe dienen de gemeenten te vertrouwen op deze partners. Gezien de omvang van de bijdrage vanuit het RIF in relatie tot de totale financiële omvang van de projecten is deze verhouding en positie begrijpelijk. Het risicomanagement wordt daardoor noodgedwongen vormgegeven door continu aan tafel te zitten in de planvormings- en uitvoeringsfase maar formele middelen ontbreken nagenoeg.

5. Bijdragen aan het fonds

Ten aanzien van de bijdrage van gemeenten kunnen twee belangrijke risico's worden genoemd.

Het eerste betreft artikel 15 lid 3 van de beheersverordening. Door tegenvallende grondexploitaties kunnen gemeenten in financiële problemen raken. En dat kan een effect hebben op de betalingen aan het RIF. De beheersverordening voorziet in deze situatie in artikel 15 lid 3: "het Algemeen Bestuur kan alleen besluiten tot verlaging van de financiële bijdrage van een Deelnemende gemeente, indien de betreffende gemeente in 2012 aannemelijk kan maken dat ten minste dertig procent van de bouwopgave zoals genoemd in bijlage 1 bij artikel 4 van de Verordening niet wordt gerealiseerd door externe oorzaken." Geen van de gemeenten heeft tot op heden van deze mogelijkheid gebruik gemaakt. Dat kan betekenen dat gemeenten in 2012 de prognose van de bouwopgave nog eens goed hebben bekeken en daarin geen aanleiding zagen om gebruik te maken van artikel 15 lid 3. Formeel is de mogelijkheid om de financiële bijdrage aan te passen op grond van dit artikel gepasseerd. Het risico dat met artikel lid 15 lid 3 is geadresseerd, is niet verdwenen, immers de bouwopgave kan alsnog in een vertraging in termen van realisatie komen. Het tweede risico betreft de verhoging van de bijdrage aan de drie infrastructurele projecten als gevolg van wijzigingen in de scope. Verhoging van de bijdrage is volgens de verordening altijd mogelijk en blijkt in de praktijk in één geval (Rijnlandroute) ook noodzakelijk. Zolang het om scopewijzigingen gaat of inpassingsoplossingen in de planvormingsfase is bijdrageverhoging te verdedigen. Deze situatie verandert vanaf het moment dat het ontwerp definitief is en 'de spade' de grond in gaat. Vanaf dat moment zijn kostenverhogingen het risico van de uitvoeringsverantwoordelijke, in casu de provincie. De verordening zou hierop aangepast en aangescherpt moeten worden.

4. Aanbevelingen

Bovenvermelde conclusies geven aan dat het RIF op onderdelen belangrijke meewaarde heeft voor de regionale samenwerking. Bovendien is in het onderzoek gebleken dat het RIF conform de oorspronkelijk gemaakte afspraken wordt beheerd en dat het wordt aangewend voor de beoogde doelen. In de conclusies is eveneens gewezen op risico's die aan het RIF zijn verbonden en de beperkte mogelijkheden voor gemeentebesturen voor zowel hun sturende als controlerende mogelijkheden. De huidige aansturing en beheer van het RIF hebben in essentie tot gevolg dat individuele raadsleden zowel hun sturende als hun controlerende verantwoordelijkheden inzake het RIF niet kunnen waarmaken. Dat belast ook hun volksvertegenwoordigende taak. In de huidige gang van zaken kunnen raadsleden over de ontwikkelingen rond het RIF nauwelijks verantwoording afleggen aan de lokale gemeenschap. Dat gaat in het bijzonder gelden voor nieuw te verkiezen gemeenteraden die geen bemoeienis hebben gehad met de inrichting van het RIF, maar daar wel (in de periode 2014 – 2022) mee te maken zullen hebben.

Hieronder volgen de aanbevelingen.

1. De sturing van projecten

Een geconstateerde tekortkoming bij het RIF is dat er geen procedure is afgesproken indien doelstellingen en uitgangspunten van het RIF veranderen. Dit bleek onder meer bij de gewijzigde besluitvorming rond de RijnGouwelijn. Wellicht zouden de wijzigingen bij de RijnGouwelijn kunnen worden beschouwd als een bijzonder 'incident'. Maar het RIF heeft betrekking op enkele andere grote infrastructurele projecten die nog in uitvoering moeten worden genomen. Het is niet ondenkbaar dat daar in de komende jaren nog sprake zal zijn van onverwachte tegenvallers of noodzakelijke aanpassingen.

Aanbeveling:

Het Dagelijks Bestuur bereidt een aanpassing van de beheersverordening voor waarin wordt aangegeven welke procedure/beheersmaatregel wordt gevolgd indien van eerder gestelde kaders afgeweken wordt of wanneer de kaders bijstelling behoeven. Deze aanpassing wordt besproken en vastgesteld in het Algemeen Bestuur

2. De beïnvloeding van projecten

Geconstateerd kan worden dat de doelstellingen van het RIF nauwelijks specifiek en meetbaar zijn geformuleerd. Een consequentie daarvan is dat er geen afrekenbare prestatie-indicatoren zijn geformuleerd die uit (specifieke en meetbare) doelstellingen zouden voortvloeien. Het feit dat deze doelstellingen betrekkelijk algemeen zijn geformuleerd maakt het lastig om risico's scherp te krijgen, belemmert een adequate sturing en ontnemt betrokken gemeenteraden veel mogelijkheden tot controle.

Aanbeveling:

Het Algemeen Bestuur bereidt een discussie voor ten aanzien van de precisering van doelstellingen van de vijf RIF-projecten, voor zover dit nog niet afdoende heeft plaatsgevonden. Gemeenteraden dienen in de voorbereiding door de respectievelijke AB-leden betrokken en geconsulteerd te worden. Aansluitend vindt in het Algemeen Bestuur een discussie over concretisering van de doelstellingen van de vijf projecten en van het RIF als instrument plaats. Het resultaat van de discussie is het formuleren van meetbare prestatie-indicatoren.

3. De controle op de projecten / informatievoorziening

Een volgende set van aanbevelingen heeft betrekking op het versterken van de informatievoorziening over het RIF, zowel in algemene zin als in het bijzonder wat de mogelijkheden om aan risicobeheersing te doen betreft. Implementatie van onderstaande aanbevelingen versterkt de controlerende mogelijkheden van de betrokken gemeenteraden.

Aanbeveling:

De raden van de Holland Rijnland-gemeenten geven, op grond van een daartoe strekkend voorstel van het DB, duidelijk aan aan welke eisen de informatievoorziening ten aanzien van het RIF zou moeten voldoen. Mogelijke aandachtspunten daarbij zijn:

- *De vindbaarheid, overzichtelijkheid en actualiteit van de algemene informatie over het RIF op de website van Holland Rijnland.*

- *Verstrekken van periodiek inzicht in de realisatie van doelstellingen van het RIF, de daaronder vallende projecten en de daarop gebaseerde plannen.*
- *Het vergelijken van realisatiegegevens met de oorspronkelijke en (eventueel) gewijzigde doelstellingen en plannen.*
- *Het vastleggen op welke wijze de uitkomsten van monitoring besproken worden en hoe besluitvorming naar aanleiding daarvan verloopt.*

De uiteindelijk overeengekomen verbeteringen in de informatievoorziening worden door het DB van Holland Rijnland geïmplementeerd.

4. Risicomanagement

Beargumenteed kan worden dat het risicomanagement op de RIF-projecten formeel geen verantwoordelijkheid van Holland Rijnland is, omdat de uitvoeringsverantwoordelijkheid bij een medeoverheid of ontwikkelingsmaatschappij ligt. Dat betekent niet dat daarmee het risicomanagement niet nodig is. Juist vanwege de getrapte beïnvloeding en de beperkte sturingsmogelijkheden in combinatie met de grote uitgaven, is risicomanagement noodzakelijk. Juist ook om de regionale samenwerking te objectiveren en te verantwoorden.

Aanbeveling:

Het Dagelijks Bestuur:

- *voert geregeld een integrale risicoanalyse uit, waarbij onder meer inkomsten worden afgezet tegen lopende en toekomstige verplichtingen;*
- *zorgt voor een deugdelijke verslaglegging van de risicoanalyse;*
- *bespreekt de uitkomsten van de risicoanalyse in het AB en zorgt dat de analyse beschikbaar is voor bespreking in de raden of commissies van de betrokken gemeenten.*

Als het gaat om het versterken van het inzicht in de efficiency van het RIF strekt het tot aanbeveling om inzicht te verschaffen in de met het beheer van het RIF verbonden activiteiten en kosten.

- *Het DB expliciteert de met het RIF verbonden beheersactiviteiten, evenals de daarmee verbonden inspanningen en kosten.*

5. Bijdragen aan het fonds

Ten aanzien van het risico van projectoverschrijding in de uitvoeringsfase kan een artikel in de beheersverordening worden opgenomen waarin wordt overeengekomen dat alle kostenoverschrijdingen die niet voortvloeien uit scopewijzigingen voor risico van de projectverantwoordelijke komen.

Aanbeveling:

In de beheersverordening wordt een artikel opgenomen waarmee projectoverschrijdingen die niet het gevolg zijn van scopewijzigingen ten laste worden gelegd aan de projectverantwoordelijke overheid.

5. Bestuurlijke reactie Holland Rijnland

Gezamenlijke rekenkamercommissies
p/a Voorzitter rekenkamercommissie Teylingen
de heer C. Visser
Postbus 149
2215 ZJ VOORHOUT

Leiden: 21 januari 2014
Kenmerk: UIT-14-04255

Contact: C. van Schayk
Telefoon: (071) 523 90 81
E-mail: cvschayk@hollandrijnland.net
Bijlage: -

Onderwerp: Reactie rekenkameronderzoek

Geachte heren/dames,

Onlangs heeft u gevraagd om een reactie op de rapportage *Regionaal Investeringsfonds Holland Rijnland, Onderzoek door de samenwerkende rekenkamers en rekenkamer-commissies*. Uw onderzoek richt zich op de effectiviteit en efficiëntie van het RIF. U betreft daarbij ook de bestedingen vanuit het RIF en de mogelijkheden die de gemeenteraden hebben voor sturing en controle.

Wij hebben uw rapportage besproken in onze vergadering van 9 januari jl. Dat heeft geleid tot de volgende reactie.

Reactie

Het Regionaal Investeringsfonds (RIF) is ontstaan in 2004 in de beginperiode van Holland Rijnland als middel om het Programma van Afspraken van 2002 te realiseren. Dit Programma en het RIF is de ruggengraat van de samenwerking tot dusver. U stelt vast dat de meerwaarde van het RIF zich uit op drie vlakken, te weten de concretisering van de regionale solidariteit, de meerwaarde van de projecten en het genereren van invloed. In onze beleving voldoet echter het Programma van Afspraken daaraan en is het RIF meer dan dat.

Het RIF is de bestuurlijke verzilvering van de regionale solidariteit en concretisering van de projecten. Het enkele feit dat de regio in haar gesprekken met projecteigenaren een budget meeneemt heeft geleid tot het bereiken van de uitvoeringsfase van verschillende projecten. Dit heeft bijvoorbeeld voor de Rijnlandroute geresulteerd in het afsluiten van de bestuursovereenkomsten met de provincie en de gemeenten om te komen tot het realiseren van de Rijnlandroute.

Risico's

De door u signaleerde risico's van budgetoverschrijdingen en scopewijzigingen onderschrijven wij niet. Het RIF is vooral een bestuurlijke instrument met zeer beperkte risico's.

De verantwoordelijkheid voor eventuele kostenoverschrijdingen ligt bij het bevoegd gezag (i.c. de provincies en uitvoerende instanties). De bijdrage van Holland Rijnland is gemaximeerd en daarmee ook de bijdrage van de gemeenten. De rekening kan niet doorgeschoven worden naar Holland Rijnland in geval van kostenoverschrijdingen. De beheerverordening voorziet niet in de mogelijkheid kosten door te schuiven, omdat dat niet aan de orde is.

Ook de risico's van scopewijzigingen zijn te verwaarlozen. Als er sprake is van een scopewijziging dan is dat een bestuurlijke keuze die er of toe leidt dat de bijdrage van Holland Rijnland achterwege blijft (scopewijziging vanuit bevoegd gezag), leidt tot een extra bijdrage van de gemeente die besluit tot een scopewijziging (bestuurlijke keuze college en raad van die gemeente) of tot een algemene instemming van het gehele bestuur van Holland Rijnland in principe zonder extra bijdrage. Ieder financieel risico is daarmee ondervangen.

Kortom, de Beheerverordening voorziet niet in de bijstelling van kaders omdat het niet de bedoeling is dat die bijgesteld worden. Eventuele bijstelling van kaders moet ten allen tijde een bestuurlijke keuze zijn en blijven. Daarvoor is nu altijd aanpassing van de Beheerverordening noodzakelijk, juist omdat er niet in voorzien is. Zo is de invloed van colleges en raden van deelnemende gemeenten gemaximaliseerd.

Sturing op projecten

Voor alle projecten zijn bestuursovereenkomsten afgesloten, uitvoeringsprogramma's opgesteld en de uitvoering daarvan wordt gemonitord. De uitvoeringsprogramma's en de bestuursovereenkomsten bij infraprojecten vormen de precisering van de doelstellingen van het RIF. Bijvoorbeeld voor de Rijnlandroute zijn er bestuursovereenkomsten afgesloten met de grondgebiedgemeenten, Holland Rijnland en de provincie. De risico's zijn beperkt tot de genoemde bedragen in het RIF, de besteding is effectief te beïnvloeden via de opstelling en uitvoering van de overeenkomsten en programma's. Dit geldt zeker voor de gemeenten die partij zijn bij de bestuursovereenkomsten is in verregaande mate beïnvloeding van de besluitvorming mogelijk.

Informatievoorziening

De constatering dat de informatievoorziening versnipperd is en mogelijk niet altijd even overzichtelijk is deels te verklaren vanuit de keuze die gemaakt is om beleidsopstelling en uitvoering als projectcommunicatie weg te zetten, terwijl de financiële verantwoording daarover via begroting en rekening loopt. Voor volledig inzicht is het noodzakelijk dat de voortgang op de projecten wordt bijgehouden en naast de begroting en rekening wordt gelegd. De gekozen werkwijze is vertaald in de structuur van de website. Daar waar mogelijk zal de informatie via kruisverwijzingen beter ontsloten kan worden.

Risicoanalyse

Vanwege de beperkte risico's ligt het maken van een uitgebreide risicoanalyse niet voor de hand. Wel kan onderzocht worden of via de P&C-cyclus de beheerinformatie uitgebreid en inzichtelijke gemaakt kan worden.

Vragen

Indien u nog vragen heeft over deze reactie, dan kunt u contact opnemen met mevrouw C. van Schayk. Zij is te bereiken op het in het briefhoofd genoemde telefoonnummer.

Hoogachtend,
het Dagelijks Bestuur
Holland Rijnland
de secretaris

R. van Netten

de voorzitter,

H.J.J. Lenferink

6. Nawoord rekenkamer(commissie)s

Met belangstelling hebben we kennis genomen van de reactie van het Dagelijks Bestuur van Holland Rijnland (H-R).

Het Dagelijks Bestuur onderschrijft de meerwaarde van het RIF, zoals in het onderzoek benoemd (de concretisering van de regionale solidariteit, de meerwaarde van de projecten en het genereren van invloed). Het Dagelijks Bestuur voegt daar nog een kwalificatie van het RIF aan toe, zijnde "de bestuurlijke verzilvering van regionale solidariteit en de concretisering van projecten". Deze duiding sluit naar ons oordeel aan bij de door ons al genoemde meerwaarde van het RIF.

We stellen echter ook vast dat het Dagelijks Bestuur de conclusies die de rekenkamer(commissie)s aan de bevindingen uit het onderzoek verbinden, op belangrijke onderdelen niet deelt. Vooral de in het onderzoek gesignaleerde risico's van budgetoverschrijdingen en scopewijzigingen worden door H-R weersproken. Eventuele kostenoverschrijdingen, zo schrijft H-R, komen voor rekening van het bevoegd gezag (provincies en uitvoerders). Omdat de bijdrage van H-R en daarmee ook de bijdrage van de gemeenten is gemaximeerd kan de rekening niet worden doorgeschoven, aldus H-R. Evenzo acht H-R het risico van scopewijzigingen te verwaarlozen.

Naar het oordeel van de rekenkamer(commissie)s zijn zowel scopewijzigingen als kostenoverschrijdingen zeker niet uit te sluiten bij grote infrastructurele projecten. Dit is gebleken bij de Rijnlandroute. Juist dergelijke forse risico's verbonden aan infrastructurele projecten brengen ons er toe enerzijds aan te dringen op maatregelen om de sturing op en beïnvloeding van de projecten te verbeteren. Anderzijds moeten reguliere cofinancieringsuitgangspunten (stellen van een maximumbijdrage uit het RIF) vastgesteld worden om overschrijdingen ten laste van de regio te voorkomen. Wij wijzen erop dat indien grote infrastructurele projecten in een vergevorderd stadium van voorbereiding of uitvoering verkeren, de politiek/bestuurlijke en/of maatschappelijke druk heel groot kan zijn om tegenvallers en/of scopewijzigingen financieel te vertalen.

Gezien de beschreven risico's en de forse, meerjarige financiële bijdragen van de aan het RIF deelnemende gemeenten dient een jaarlijkse verantwoording over de voortgang van de projecten en de daarmee gemoeide middelen aan de deelnemende gemeenten vanzelfsprekend te zijn. De constatering van het Dagelijks Bestuur dat die informatie te vinden is op een (straks verbeterde) website van H-R doet ons inziens geen recht aan de medeverantwoordelijkheid die de gemeenten voor de realisatie van de projecten op zich hebben genomen.

Onze aanbeveling om de informatievoorziening aan de gemeenten sterk te verbeteren blijft daarmee onverkort relevant. Aansluiting bij de jaarlijkse verantwoording ligt daarbij voor de hand zolang tussentijds geen bijzondere risico's optreden die noodzaken tot snellere informatievoorziening richting de deelnemende gemeenten.

Ten aanzien van de aanbevelingen over de precisering van de doelstellingen van de projecten en over projectenoverschrijdingen die niet het gevolg zijn van scopewijzigingen (aanbevelingen 2 en 5) achten we een nuancering op zijn plaats. De strekking van deze aanbevelingen is weliswaar gericht op het uitoefenen van controle en inperken van financieel risico, maar zoals aangegeven door Holland Rijnland stelt de actuele situatie enigszins beperkingen aan de uitvoerbaarheid ervan.

Met het onderzoek hebben wij inzicht willen geven in het functioneren van het RIF vanuit het perspectief van de deelnemende gemeenten en hun gemeenteraden. Ons onderzoek brengt ons tot het inzicht dat een scherpere concretisering van de doelen van de regionale bijdrage vooraf en een uitgebreidere verantwoording in het kader van de reguliere cyclus achteraf gewenst is.

Wij adviseren de gemeenteraden om (al dan niet via het Algemeen Bestuur van Holland Rijnland) in overleg te treden met H-R over de door ons gesignaleerde punten.

De samenwerkende rekenkamer(commissie)s.

Regionaal Investeringsfonds Holland Rijnland

Onderzoek door de samenwerkende
rekenkamers en rekenkamercommissies

van Hillegom, Lisse, Noordwijkerhout, Leiden,
Leiderdorp, Noordwijk, Teylingen,
Voorschoten en Oegstgeest

Bevindingenrapportage

Den Haag, 26 november 2013

Colofon

Projectnummer: 35597

Auteurs: Yorick van den Berg (B&A)
Tessa van den Berg (PBLQ Zenc)
Peter Castenmiller (PBLQ Zenc)
Yermo Wever (B&A)
m.m.v. Ruud Mollema (RA/RE) (PBLQ HEC)

B&A B.V.
Prinses Margrietplantsoen 87
Postbus 829
2501 CV Den Haag
t 070 - 3029500
f 070 - 3029501

e-mail: info@bagroep.nl
http: www.bagroep.nl

© Copyright B&A B.V. 2013.

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

B&A is gevestigd in Den Haag, Arnhem en Amsterdam.

26-11-2013 14:28:00

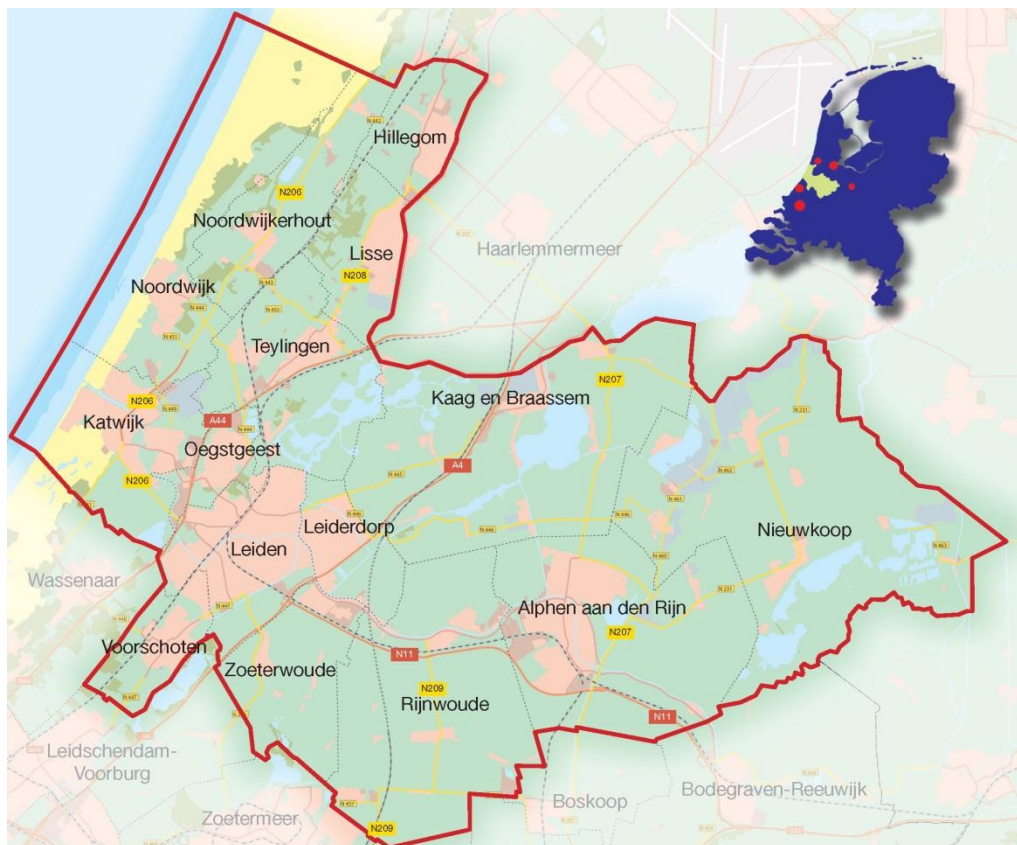
Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
1.1	De samenwerking in Holland Rijnland	5
1.2	Doel- en vraagstelling	6
1.3	Onderzoeksaanpak	7
1.4	Leeswijzer	8
2	Het functioneren van het Regionaal Investeringsfonds	9
2.1	Inleiding	9
2.2	Inrichting en functioneren van het RIF	9
2.2.1	Aanleiding voor het RIF	9
2.2.2	Taken Holland Rijnland rond het RIF	10
2.2.3	Aansturing	12
2.2.4	Besluitvorming	14
2.2.5	Reserveringen	15
2.2.6	Informatievoorziening en verantwoording	16
2.3	Betalingen gemeenten en uitgaven RIF	18
2.3.1	Betalingen gemeenten	18
2.3.2	Uitgaven RIF	20
2.4	Effectiviteit en efficiency	21
2.4.1	Over de effectiviteit	21
2.4.2	Over de efficiency	23
2.5	Tussenbalans en beantwoording van onderzoeksvragen	26
3	Rol gemeenteraden	29
3.1	Inleiding	29
3.2	Aansturing en controle	29
3.3	Informatievoorziening over het RIF	30
3.4	Nadere verkenning van de informatievoorziening en beïnvloedingsmogelijkheden	32
3.5	Tussenbalans en beantwoording onderzoeksvragen	33
	Bijlage 1: Bevindingen met betrekking tot de projecten van het RIF	35
	Bijlage 2 Normenkader	51
	Bijlage 3: Bevindingen betrokkenheid raden bij besluitvorming RIF(-projecten)	59
	Bijlage 4: Informatie en bronnen	71
	Bijlage 4: Tekst van artikel 17 in het Treasury Statuut	75

1 Inleiding

1.1 De samenwerking in Holland Rijnland

Holland Rijnland is een samenwerkingsverband van vijftien gemeenten. Samenwerking vindt plaats op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). De samenwerking betreft de gemeenten Alphen aan den Rijn, Hillegom, Kaag en Braassem, Braassem, Katwijk, Leiden, Leiderdorp, Lisse, Nieuwkoop, Noordwijk, Noordwijkerhout, Oegstgeest, Rijnwoude, Teylingen, Voorschoten en Zoeterwoude. Dit is weergegeven op onderstaande kaart.

Op 28 maart 2007 hebben twaalf van de gemeenten, die toen aangesloten waren bij het samenwerkingsverband ingestemd met het oprichten van een Regionaal Investeringsfonds (RIF). In de periode 2008 tot en met 2022 wordt in totaal 142,5 miljoen euro door de samenwerkende gemeenten in dit fonds gestort. In 2013 is door de gemeenten besloten de tweede tranche aan het RIF toe te voegen. Deze tranche bestaat uit een aanvullende bijdrage van 37,5 miljoen Euro voor het realiseren van de Rijnlandroute en een verlenging van het RIF tot en met het jaar 2024.

Met het RIF leveren de gemeenten een financiële bijdrage aan vijf projecten met een groot regionaal en infrastructureel belang:

- Rijnlandroute
- Hoogwaardige Openbaar Vervoer (HOV)-net Zuid-Holland Noord (voorheen genaamd: RijnGouwelijn)

- Programma Ontsluiting Greenport, waaronder de Duinpolderweg, de noordelijke verbinding tussen de N206 en de A44
- Versterking Greenport Duin- en Bollenstreek
- Regionaal Groenprogramma (of ook wel genaamd: Groenfonds)

De Rekenkamercommissies van negen bij het RIF betrokken gemeenten¹ hebben de vraag gesteld in hoeverre het samenwerkingsverband Holland Rijnland doelmatig en doeltreffend uitvoering geeft aan de taken rond het RIF. Ook willen de Rekenkamercommissies inzicht in de bestedingen en de mogelijkheden voor de deelnemende gemeenteraden om te sturen en te controleren.

B&A en PBLQ Zenc hebben van maart tot en met juli 2013 aan het onderzoek uitvoering gegeven. Deze rapportage geeft de bevindingen weer.

1.2 Doel- en vraagstelling

De doelstelling van het onderzoek is het geven van inzicht in:

- de doelmatigheid en doeltreffendheid van de wijze waarop Holland Rijnland uitvoering geeft aan het Regionaal investeringsfonds,
- de bestedingen in het kader van het Regionaal investeringsfonds,
- de mogelijkheden voor de gemeenteraden om te sturen en te controleren op het Regionaal investeringsfonds.

De hoofdvraag luidt als volgt: *“In hoeverre geeft het samenwerkingsverband Holland Rijnland doelmatig en doeltreffend uitvoering aan de taken rond het Regionaal investeringsfonds, hoe zien de bestedingen van het Regionaal investeringsfonds er uit en wat zijn de mogelijkheden voor gemeenteraden voor sturing en controle?”*

De bijbehorende deelvragen zijn de volgende:

1. Welke taken heeft Holland Rijnland rond het RIF en op welke wijze zijn die vastgelegd?
2. Welke bestedingen hebben tot nu toe plaatsgevonden en welke voorziene bestedingen zijn er tot en met 2022?
3. Hoe verloopt de besluitvorming over het beleid en het beheer van het RIF?
4. Hoe is de cofinanciering rond het Groenprogramma vormgegeven en wat zijn de effecten van dat beleid?
5. Hoe is de verantwoording aan de gemeenteraden over de besluitvorming en bestedingen geregeld?
6. In welke mate is sprake van een doelmatige uitvoering van de taken door Holland Rijnland?
7. In hoeverre kunnen de raden van de deelnemende gemeenten met de reguliere informatie over het RIF hun sturende en controlerende rol uitoefenen?

¹ Het gaat om de Rekenkamercommissies van Hillegom, Leiden, Leiderdorp, Lisse, Noordwijk, Noordwijkerhout, Oegstgeest, Teylingen en Voorschoten. In voorkomende gevallen betekent dit dat geen aandacht is besteed aan de specifieke gang van zaken binnen de overige aan het RIF deelnemende gemeenten.

1.3 Onderzoeksaanpak

Voor het beantwoorden van de onderzoeksvraag is de volgende onderzoeksaanpak gevolgd:

- **Stap 1: Documentstudie.** In de eerste stap zijn relevante documenten bestudeerd, zoals:
 - Verordeningen en overeenkomsten aangaande het Regionaal investeringsfonds
 - Begrotingen, jaarrekeningen en financiële rapportages aangaande het Regionaal investeringsfonds
 - Agenda's, agendastukken en notulen van de vergaderingen van het Algemeen Bestuur van Holland Rijnland
 - Agenda's, agendastukken en notulen van de vergaderingen van de raden van de deelnemende gemeenten waarin het RIF aan bod is gekomen
 - Vergelijkingsmateriaal van fondsen van andere, soortgelijke gemeenschappelijke regelingen.

In bijlage 4.1 is een overzicht van bestudeerde documenten te vinden.

- **Stap 2: Interviews.** In de volgende stap zijn de bevindingen uit de documentstudie nader verdiept door het houden van interviews. Wij hebben gesproken met:
 - Medewerkers vanuit de ambtelijke organisatie van Holland Rijnland
 - Leden van het Dagelijks Bestuur en Algemeen Bestuur
 - Leden van de Portefeuillehoudersoverleggen (PHO)
 - Bestuur en Middelen
 - Ruimte
 - Verkeer en Vervoer
 - Betrokkenen bij de provincie Zuid-Holland
 - Directeur van de Greenport Ontwikkelingsmaatschappij (GOM)

In bijlage 4.2 is een overzicht van respondenten weergegeven.

- **Stap 3: Bijeenkomst met het Algemeen Bestuur van Holland Rijnland.** In deze stap zijn afgevaardigden namens het Algemeen Bestuur bevraagd over:
 - hun kennis over en beoordeling van (het functioneren van) het Regionaal Investeringsfonds,
 - de huidige en gewenste rol ten aanzien van het Regionaal Investeringsfonds, op het gebied van informatievoorziening, sturing en controle.

In bijlage 4.3 is een overzicht van de deelnemers aan de bijeenkomst weergegeven.

- **Stap 4: Rapportage.** De bevindingen uit de voorgaande stappen zijn geanalyseerd op basis van een normenkader. Het normenkader is door de begeleidingscommissie vastgesteld en wordt aan het einde van deze paragraaf gegeven. De resultaten daarvan zijn beschreven in een conceptrapportage. Vervolgens is het feitendeel van de rapportage zowel bij de deelnemende gemeenten ingebracht voor ambtelijk wederhoor, als bij de ambtelijke organisatie van Holland Rijnland. Op basis van het ambtelijk commentaar is het rapport aangepast en aangevuld met conclusies en aanbevelingen. Een volgende versie van de rapportage is voor bestuurlijk wederhoor aangeboden aan de Colleges van de deelnemende gemeenten.
- Tot slot is de rapportage gepresenteerd aan de raden van de deelnemende gemeenten.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 worden de uitgangspunten, de bestedingen en de effectiviteit en efficiency van het Regionaal investeringsfonds in beeld gebracht. In hoofdstuk 3 staat de rol van de gemeenteraden ten aanzien van het Regionaal investeringsfonds centraal. De bijlagen bevatten weergaven van specifieke bevindingen over de verschillende onderdelen van het RIF. De beantwoording van onderzoeksvraag 4, die betrekking heeft op één onderdeel van het RIF, wordt dientengevolge in bijlage 2 onderbouwd.

2 Het functioneren van het Regionaal Investeringsfonds

2.1 Inleiding

Het onderhavige onderzoek richt zich op de effectiviteit en efficiency van het RIF, de bestedingen vanuit het RIF en de mogelijkheden die gemeenteraden hebben voor sturing en controle. In dit hoofdstuk staan de bestedingen, de effectiviteit en efficiency centraal. Om hier inzicht in te geven kent het hoofdstuk twee onderdelen. Paragraaf 2.2 geeft eerst overwegend feitelijke informatie over de inrichting en het functioneren van het RIF. Paragraaf 2.3 gaat vervolgens in op de effectiviteit, efficiency en bestedingen van het RIF.

2.2 Inrichting en functioneren van het RIF

2.2.1 Aanleiding voor het RIF

In 2002 tekenen de gemeenten in de Duin- en Bollenstreek en de Leidse Regio samen met de provincie Zuid-Holland een Programma van Afspraken. Het programma bevat 14 afspraken over de belangrijkste ambities voor de regio. Voor de realisatie van de afspraken zijn diverse middelen en inspanningen nodig. In januari 2006 stellen de Colleges van de gemeenten in de regio Holland Rijnland vast dat vijf projecten in het Programma van Afspraken dusdanig grote investeringen vergen, dat deze de draagkracht van de individuele gemeenten ver overstijgen. De investeringen van de gemeenten betreffen cofinanciering van drie projecten die onder verantwoordelijkheid van de provincie worden uitgevoerd. Daarnaast zijn de investeringen bedoeld voor twee andere projecten, die hieronder worden geïntroduceerd.

In oktober 2006 worden diverse ambtelijke en bestuurlijke regiobijeenkomsten georganiseerd waarin de aanwezigen worden geïnformeerd over de ontwikkelingen in de regio, het Programma van Afspraken en de vijf projecten. In november 2006 wordt een intentieovereenkomst en de financiële uitwerking aan de Colleges gestuurd, met het verzoek deze voor te leggen aan hun gemeenteraden. Enkele gemeenteraden maken van deze gelegenheid gebruik om opmerkingen en kanttekeningen te plaatsen.²

Het Algemeen Bestuur van het samenwerkingsverband Holland Rijnland heeft vervolgens op 28 maart 2007 ingestemd met de overeenkomst Regionale Investeringsstrategie (RIS) en de instelling van een Regionaal Investeringsfonds (RIF). “Het fonds heeft tot doel het medefinancieren door Holland Rijnland van de kosten die verbonden zijn aan de uitvoering van de volgende vijf regionale projecten op het gebied van ruimtelijk-economische ontwikkeling, infrastructuur en landschap”³:

- a. de Rijnlandroute,
- b. het HOV-net Zuid-Holland Noord (voorheen RijnGouwelijn),
- c. de Noordelijke Ontsluiting Greenport,
- d. de Versterking Greenport Duin en Bollenstreek (voorheen Greenport Duin- en Bollenstreek) en
- e. het Regionaal Groenprogramma.

² Hoofdstuk 3.3 bevat een specificatie van de gemaakte opmerkingen.

³ Overeenkomst RIF, artikel 2, Doel oprichting fonds. De navolgende opsomming (a t/m e) is niet letterlijk geciteerd omdat inmiddels de naamgeving van de projecten is gewijzigd.

Hieronder lichten wij deze projecten kort toe:

Rijnlandroute

De Rijnlandroute is een nieuwe provinciale wegverbinding tussen de kust (Katwijk) en de A4 bij Leiden. Deze nieuwe verbinding is van belang voor de regio Holland Rijnland, met name rondom Leiden en Katwijk. De Rijnlandroute is bedoeld om de economische potentie van de regio en de direct hieraan grenzende gemeenten als Wassenaar en Leidschendam-Voorburg te kunnen ontwikkelen en nieuwe woningbouw te kunnen ontsluiten.

HOV-net Zuid-Holland Noord

De oorspronkelijke doelstelling van dit project van de provincie Zuid-Holland was het realiseren van een lightrailverbinding tussen Leiden en Katwijk: de RijnGouwelij-West. In overleg met de gemeenten in de regio Holland Rijnland is de provincie tot een andere scope van het project gekomen. De aanleg van een lightrailverbinding is losgelaten. Nu heeft het project tot doel om te komen tot een hoogwaardig regionaal OV-netwerk, bestaande uit een verbeterde treinverbinding en meerdere buscorridors. Met de provincie is een bredere afspraak omtrent het Hoogwaardig Openbaar Vervoer in de regio gemaakt. Dit betreft eveneens een uitbreiding van de capaciteit van het spoor naar Utrecht. De afspraken beperken zich daarmee niet louter tot de regio.

Noordelijke Ontsluiting Greenport

De doelstelling van de Noordelijke Ontsluiting Greenport is het verbeteren van de doorstroom van het wegennet tussen de noordelijke bollengemeenten (Hillegom, Lisse, Noordwijkerhout, Teylingen) en Amsterdam/ Schiphol, voor woon-werkverkeer, vrachtwagens en toeristisch verkeer. Het resultaat dient de gebiedskwaliteit, de economie en de leefbaarheid in de dorpskernen te versterken.

Regionaal Project Versterking Greenport Duin en Bollenstreek

De Greenport Ontwikkelingsmaatschappij (GOM) is de uitvoerder van het Regionaal Project Versterking Duin- en Bollenstreek en is te beschouwen als het regionaal ontwikkelbedrijf voor de herstructurering van de Duin- en Bollenstreek. De GOM is in maart 2010 opgericht door de zes greenportgemeenten: Hillegom, Katwijk, Lisse, Noordwijk, Noordwijkerhout en Teylingen. De missie van de Greenport Ontwikkelingsmaatschappij is het door middel van actieve gebieds(her)ontwikkeling tot stand brengen van een economisch en ruimtelijk vitale Duin- en Bollenstreek.

Regionaal Groenprogramma

Bij de inrichting van het samenwerkingsverband Holland Rijnland is geconstateerd dat de verstedelijking de kwaliteit van het landschap, bestaande uit kustgebied, bollenteelt, diverse landgoederen en het veenweide en plassengebied onder druk zet. Om de unieke en waardevolle kenmerken van de regio te behouden, is een deel van de gelden in het Regionaal Investeringsfonds bedoeld voor bijdragen aan groenprojecten.

2.2.2 Taken Holland Rijnland rond het RIF

In de beheersverordening zijn de taken van Holland Rijnland rondom het RIF vastgelegd. In de verordening zijn verschillende taken benoemd voor het AB en DB.

Deze zijn in onderstaande tabel beschreven:

Taken DB	Taken AB
Artikel 6 (Beheer en Voeding van het Fonds), lid 1 legt het beheer van het fonds bij het DB. De beheerskosten (lid 5) komen ten laste van het Samenwerkingsorgaan (Holland Rijnland).	In artikel 8 (Programma Regionale Investeringsstrategie) krijgt het Algemeen Bestuur van Holland Rijnland de taak om per Regionaal Project uiterlijk op 1 januari 2012 een Programma vast te stellen, waarin de activiteiten waarvoor de financiële bijdrage wordt verleend nader worden omschreven.
In artikel 8 (Programma Regionale Investeringsstrategie), lid 4 en 5 is vastgelegd dat het Dagelijks Bestuur in geen geval overgaat tot de voorbereiding van een Projectovereenkomst of de voorbereiding van verstrekking van enige financiële bijdrage ten laste van het Fonds, voordat een Programma voor het desbetreffende Regionaal Project is vastgesteld. Het Programma dient als uitgangspunt voor de inhoud van de Projectovereenkomst. In lid 5 van hetzelfde artikel is vastgelegd dat het Dagelijks Bestuur bevoegd is om binnen de ruimte die een Programma hem daartoe laat, nadere invulling te geven aan deelprojecten.	Artikel 13 (Tussentijds onderzoek naar inkomsten en te verwachten uitgaven van het Fonds) geeft aan het AB de taak om op basis van onderzoek dat het Dagelijks Bestuur daartoe heeft uitgevoerd te bepalen of er een reëel uitzicht bestaat op realisatie van een Programma voor 1 januari 2023.
In artikel 9 (Inhoud en Voorbereiding van de Projectovereenkomst) krijgt het DB de volgende taak (lid 1): “ten behoeve van de uitvoering van een Regionaal Project als bedoeld in artikel 2, eerste lid, a tot en met c stellen het Dagelijks Bestuur en de betrokken Medeoverheid gezamenlijk een Projectovereenkomst op, met inachtneming van het bepaalde in de leden 2 tot en met 11. Het Dagelijks Bestuur legt de ontwerp-Projectovereenkomst ter finale beoordeling voor aan het Algemeen Bestuur, tezamen met een overzicht van alle financiële consequenties die het aangaan van de Projectovereenkomst heeft voor het beheer van het Fonds gedurende de resterende looptijd en de adviezen van de Portefeuillehoudersoverleggen	Artikel 15 (Wijziging gemeentelijke financiële bijdragen aan het Fonds) regelt dat het Algemeen Bestuur kan besluiten tot verlaging of verhoging van de jaarlijkse bijdrage aan het Fonds. Dit onder de voorwaarde dat de betreffende gemeente in 2012 aannemelijk kan maken dat ten minste dertig procent van de bouwopgave niet wordt gerealiseerd door externe oorzaken. Of als van de deelnemende gemeente in 2012 redelijkerwijs verwacht mag worden dat de betreffende gemeente minstens dertig procent meer zal realiseren van de bouwopgave. Dit alles ook onder de voorwaarde dat dit pas kan na consultering van de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten.
Artikel 10 (Niet voorziene gevallen) legt de beslissingsbevoegdheid voor gevallen waarin de verordening niet voorziet bij het DB.	

Taken DB	Taken AB
Artikel 11 (Rekening en verantwoording van het Fonds) legt een verantwoordingstaak bij het DB om “jaarlijks aan het Algemeen Bestuur door middel van de jaarrekening verantwoording af over de rechtmatigheid en doelmatigheid van de inkomsten en uitgaven van het Fonds” af te leggen.	
Artikel 13 (Tussentijds onderzoek naar inkomsten en te verwachten uitgaven van het Fonds) geeft het DB de taak om onderzoek uit te voeren naar de financiële gevolgen voor het Fonds van: a. de mogelijk opgetreden vertraging in de vaststelling van één of meer Programma's b. de mogelijk opgetreden vertraging in de uitvoering van één of meer Regionale Projecten waarvoor nog geen Projectovereenkomst is aangegaan d. de noodzaak van een wijziging van de door iedere gemeente jaarlijks te leveren financiële bijdrage aan het Fonds	

De verordening legt geen expliciete taken bij de ambtelijke organisatie van Holland Rijnland. De ambtelijke organisatie van Holland Rijnland voert uiteraard wel taken uit, maar in opdracht van het DB en AB. In de praktijk betekent dit dat de ambtelijke organisatie van Holland Rijnland belast is met de uitwerking van de programma's voor elk van de projecten, de verantwoording (inhoudelijk en financieel) en de voorbereiding van de besluiten in AB en DB. Daarnaast zijn medewerkers van Holland Rijnland op verschillende andere wijzen betrokken bij de voorbereiding en uitvoering van projecten. Zo participeren medewerkers van Holland Rijnland in de provinciale projectgroepen die zich bezighouden met de drie infrastructurele projecten en ondersteunen zijn gemeenten in de uitvoering van de verschillende groenprojecten. De organisatie van Holland Rijnland beschouwt deze betrokkenheid en de daarmee gemoeide inspanningen als onderdeel van hun kerntaak.

2.2.3 Aansturing

Het beheer van het RIF is ondergebracht bij het intergemeentelijk samenwerkingsverband Holland Rijnland. De wettelijke grondslag voor het instellen en beheren van een Regionaal Investeringsfonds is te vinden in artikel 5 van de gemeenschappelijke regeling Holland Rijnland.

Algemeen Bestuur

Zoals elk intergemeentelijk samenwerkingsverband kent Holland Rijnland een Algemeen Bestuur en een Dagelijks Bestuur. Het Algemeen Bestuur bestaat uit vertegenwoordigers van de gemeenteraden of Colleges van de deelnemende gemeenten. Het Algemeen Bestuur komt vier keer per jaar bijeen. Het Algemeen Bestuur is het hoogste besluitvormende orgaan van het samenwerkingsverband.

Holland Rijnland kent een 'gemengd bestuursmodel'. Dat betekent dat gemeenten zelf kiezen of zij Collegeleden, raadsleden of een combinatie daarvan afvaardigen in het Algemeen Bestuur. Elke gemeente vaardigt minimaal twee personen af. Als een gemeente meer dan 20.000 inwoners telt mag dat er per 20.000 inwoners, 1 afgevaardigde meer zijn. Het aantal leden in het Algemeen Bestuur is echter niet van invloed op de stemverhouding. Voor elke 10.000 inwoners (afgerond naar boven) wordt één stem uitgebracht, met een minimum van twee stemmen. Daardoor kan het aantal stemmen per gemeente variëren van twee stemmen (voor kleine gemeenten) tot vierentwintig (Leiden).⁴

(Bron: Website Holland Rijnland)

Dagelijks Bestuur

Het Dagelijks Bestuur wordt door het Algemeen Bestuur aangewezen. De leden van het Dagelijks Bestuur worden verkozen uit het Algemeen Bestuur en blijven, ook na hun benoeming tot lid van het DB, deel uitmaken van het Algemeen Bestuur. In 2010 is de voordracht van de leden van het Dagelijks Bestuur door de voorzitter van het Algemeen Bestuur gedaan, in nauw overleg met de Colleges van B&W van de betrokken gemeenten. Het Dagelijks Bestuur bestaat uit zes leden én een voorzitter. Dit Dagelijks Bestuur vergadert in een tweewekelijkse frequentie.

Holland Rijnland hanteert drie regioclusters: Duin- en Bollenstreek, de Leidse Regio en de Rijnstreek. Uit de drie clusters worden elk twee leden voor het Dagelijks Bestuur voorgedragen. Elk lid van het Dagelijks Bestuur is portefeuillehouder voor een of meerdere beleidsvelden. Het Dagelijks Bestuur doet na advisering door het Portefeuillehoudersoverleg voorstellen aan het Algemeen Bestuur, als de procedure dat verlangt dan wordt eerst een reactie gevraagd aan de Colleges van B&W van de deelnemende gemeenten. Ook is het Dagelijks Bestuur belast met de uitvoering van besluiten van het Algemeen Bestuur.

(Bron: Website Holland Rijnland)

Portefeuillehoudersoverleg

Over de besluiten die het Dagelijks Bestuur ter besluitvorming aan het Algemeen Bestuur wil voorleggen, wordt het DB wordt geadviseerd door het portefeuillehoudersoverleg. Elk lid van het Dagelijks Bestuur van Holland Rijnland voert over de inhoud en voortgang van diens portefeuille overleg met alle bij deze portefeuille betrokken lokale dagelijkse bestuurders (leden van de colleges van B&W). Tevens worden besluiten van het DB ter kennisname gebracht aan dit portefeuillehoudersoverleg. Deze overleggen vinden doorgaans 4 tot 6 keer per jaar plaats. De voorstellen worden meningsvormend besproken. Doorgaans drie weken voor ieder portefeuillehoudersoverleg vindt er ambtelijk vooroverleg (ambtelijke

⁴ Het aantal stemmen is verbonden met elke afgevaardigde van een gemeente. Aangezien elke gemeente twee afgevaardigden kent, is het minimum daardoor 2 (aantal stemmen van een gemeente met maximaal 10.000 inwoners) en maximaal 24 (ca 120.000 inwoners van Leiden resulteren in 2* 12 stemmen).

adviesgroep, afgekort AAG) plaats, waarbij de ambtenaren van de betrokken gemeenten overleggen met ambtelijk medewerkers van Holland Rijnland.

Stuurgroepen

De drie infrastructurele projecten kennen alle een stuurgroep. De stuurgroepen hebben geen positie ten opzichte van het RIF. De stuurgroepen hebben wel een rol ten aanzien van de individuele projecten. Zowel ten aanzien van de scope (inhoud, middelen, etc.) als het proces. Veelal is deze rol adviserend, aangezien de provincie in deze projecteigenaar is. Een ieder zit vanuit zijn eigen belang in deze stuurgroep. De grondgemeenten vanuit hun belang (lokale inpassing, juridisch-planologisch), de regio vanuit haar belang en de rol die zij heeft vanuit de kaderstelling door het AB (ruimtelijk economisch, regionale verkeersafwikkeling, enzovoort). De samenstelling per stuurgroep varieert per project en de fase waarin dit project zich bevindt. In de regel bestaan deze uit de projecteigenaar (provincie(s)/gemeente), grondgemeenten, regio en overige belanghebbenden (RWS, NS, ProRail). Namens de regio zit de portefeuillehouder Verkeer en Vervoer in deze stuurgroepen, die in het DB deze stuurgroepvergaderingen voorbespreekt en indien nodig besluitvorming voorlegt. Daarnaast rapporteert de portefeuillehouder V&V na afloop over de uitkomsten. In het DB wordt ook bepaald of er verdere stappen moeten worden gezet richting AB (informerend, meningvormend, besluitvormend).

2.2.4 Besluitvorming

Beheersverordening en aanvullende regelgeving

Het Algemeen Bestuur van Holland Rijnland heeft op 19 december 2007 een Beheersverordening Regionaal Investeringsfonds vastgesteld (en op 17 februari 2010 gewijzigd). Deze verordening beschrijft de randvoorwaarden voor het gebruik en het beheer van het Regionaal Investeringsfonds. In deze verordening zijn de doelstelling (artikel 2) en reikwijdte (artikel 3) gespecificeerd. Verder is het nodige vastgelegd over de voeding van het fonds, het beheer en de manier waarop uitgaven kunnen worden gedaan. In artikel 13 is vastgelegd dat er in 2012 een tussentijds onderzoek plaatsvindt naar inkomsten en de te verwachten uitgaven. Dit onderzoek heeft inderdaad in 2012 plaatsgevonden (zie paragraaf 2.2.6).

Op de aansturing en het beheer van het RIF zijn daarnaast nog het 'Treasury Statuut', een 'Instructie Controller' en een 'Instructie Accountant' van toepassing. Deze documenten zijn niet specifiek verbonden met het RIF, maar gelden voor alle financiële aangelegenheden van Holland Rijnland. Het Treasury Statuut dient er onder meer toe te voorkomen dat onverantwoorde risico's worden genomen met binnen Holland Rijnland beschikbare reserves.⁵ Als gezegd geldt dit automatisch ook voor het RIF. In het Treasury Statuut zijn eveneens de verantwoordelijkheden van diverse betrokkenen benoemd alsmede de informatievoorziening.

Vaststelling Programma's en Projectovereenkomsten

Het Algemeen Bestuur stelt per project dat wordt medegefinancierd door het RIF, een Programma vast. Hierin worden de activiteiten beschreven waarvoor de financiële bijdrage wordt verleend. Ook mag het Algemeen Bestuur, zij het alleen onder strikte

⁵ In het Treasury Statuut is onder meer vastgelegd dat het gebruik van derivaten niet is toegestaan (Artikel 3.3). Verder worden gelden alleen belegd bij Financiële instellingen met ten minste een AA-rating van een erkend rating-bureau (Artikel 6.1).

voorwaarden, een wijziging van een financiële bijdrage door een gemeente aan het RIF vaststellen.

De uitvoering van het beheer van de Beheersverordening ligt bij het Dagelijks Bestuur van Holland Rijnland. Voor het Dagelijks Bestuur geldt onder meer dat zij samen met de bij het project betrokken medeoverheid (of medeoverheden) een Projectovereenkomst opstelt, waarin de verstrekking van de financiële bijdrage ten laste van het RIF wordt geregeld. Het Dagelijks Bestuur kan pas overgaan tot de voorbereiding van een Projectovereenkomst of verstrekking van een financiële bijdrage, als het Algemeen Bestuur een Programma voor het desbetreffende project heeft vastgesteld.

Het RIF in de cyclus van mening- en besluitvorming

Het Regionaal Investeringsfonds is geen zelfstandig onderwerp in de menings- en besluitvorming door Holland Rijnland. De projecten in het RIF hebben namelijk betrekking op verschillende thema's. Deze thema's zijn verspreid over de portefeuilles van drie leden van het Dagelijks Bestuur van Holland Rijnland, namelijk: Verkeer en Vervoer, Natuur en Landschap en tot slot de portefeuille Ruimte. Een en ander leidt er toe dat deze thema's in drie verschillende portefeuillehoudersoverleggen aan de orde komen. Daar worden de inhoudelijke ontwikkelingen rond het desbetreffende thema besproken. Ook in het Algemeen Bestuur is het RIF geen zelfstandig agendapunt.

In de tweewekelijkse bijeenkomsten van het Dagelijks Bestuur van Holland Rijnland is het RIF wel een vast agendapunt. Bij dit agendapunt wordt melding gemaakt van voor de thema's in het RIF relevante beleidsontwikkelingen, zoals afspraken met provincie en Rijk.

2.2.5 Reserveringen

De totale reserveringen in het RIF lopen tussen 2008 en 2022 in totaal op tot 142,5 miljoen euro. Tijdens deze looptijd vinden er ook uitgaven plaats. Uitgesplitst naar de vijf RIF-projecten gaat het om de volgende reserveringen:

- de Rijnlandroute: 37,5 miljoen Euro
- het HOV-net Zuid-Holland Noord: 37,5 Miljoen Euro
- de Noordelijke Ontsluiting Greenport: 37,5 Miljoen Euro
- Versterking Greenport Duin en Bollenstreek: 10 Miljoen Euro
- het Regionaal Groenprogramma: 20 Miljoen Euro

Tot het jaar 2022 storten de deelnemende gemeenten elk jaar een vast geldbedrag in het RIF. De omvang van het bedrag dat elke gemeente bijdraagt aan het RIF wordt bepaald door het aantal inwoners, het aantal nieuw te bouwen woningen en het aantal vierkante meter kantooroppervlak in een gemeente. De bedragen zijn gebaseerd op het prijspeil 2007: indexering vindt in principe niet plaats, tenzij de opgebouwde rente van het RIF daartoe aanleiding geeft. Het uitgangspunt van de financiële bijdragen is dat als een project niet gerealiseerd wordt, de gemeenten hun investering terugkrijgen (inclusief de ontvangen rente).

De financiële bijdrage van het RIF heeft een maximum van 37,5 miljoen Euro. In 2013 is besloten de tweede tranche aan het RIF toe te voegen. De tweede tranche bestaat uit een aanvullende bijdrage van 37,5 miljoen Euro voor het realiseren van de Rijnlandroute en een verlenging van het RIF tot en met het jaar 2024.

Zoals al opgemerkt vindt volgens artikel 8 van de Beheersverordening Regionaal Investeringsfonds daadwerkelijke verstrekking van een financiële bijdrage ten laste van het RIF plaats als er een Programma is vastgesteld door het Algemeen Bestuur van Holland Rijnland. Op het moment van schrijven bestaan dergelijke Programma's voor: Versterking Greenport Duin en Bollenstreek, de Noordelijke Ontsluiting Greenport en het Regionaal Groenprogramma. Voor de Rijnlandroute en het HOV-net ZHN is gewerkt met bestuursovereenkomsten waarvan is afgesproken dat deze de status van programma hebben. Vanuit Holland Rijnland is op ambtelijk niveau aangegeven dat juridisch is getoetst of de bestuursovereenkomsten inderdaad de status van programma konden krijgen zodat voldaan kon worden aan de eisen zoals gesteld in de Beheersverordening. Het antwoord daarop was positief.

2.2.6 Informatievoorziening en verantwoording

Conform de gemeenschappelijke regeling Holland Rijnland kennen het Algemeen Bestuur en het Dagelijks Bestuur een aantal informatieverplichtingen. Zo moet het Algemeen Bestuur binnen drie maanden reageren op schriftelijke vragen van de raden van de deelnemende gemeenten en aan de raden ongevraagd alle informatie geven die voor een goede beoordeling van het gevoerde of te voeren beleid nodig zijn. Het Dagelijks Bestuur moet binnen acht weken reageren op vragen van leden van het Algemeen Bestuur en aan hen ongevraagd alle informatie geven die voor een goede beoordeling van het gevoerde of te voeren beleid nodig zijn.

In principe bieden de portefeuillehoudersoverleggen aan de gemeenteraden de mogelijkheid om enige invloed uit te oefenen op de menings- en besluitvorming binnen Holland Rijnland. Deze overleggen doen immers dienst als een meningsvormend platform binnen Holland Rijnland. Bovendien kunnen de raden via deze portefeuillehoudersoverleggen informatie verkrijgen over de ontwikkelingen en besluiten binnen het samenwerkingsverband. Van de leden van de Colleges van B&W in het portefeuillehoudersoverleg wordt verwacht dat zij in hun eigen gemeente een eerstvolgend portefeuillehoudersoverleg bespreken in de desbetreffende commissie van de gemeenteraad. Welke commissie dat is, hangt af van de structuur van de lokale menings- en besluitvorming. In zeven van de negen onderzochte gemeenten (zie bijlage 3) bestaat er een 'commissie regionale zaken', waar alle voor de regionale samenwerking relevante onderwerpen ter sprake komen. In de overige twee gemeenten komen de regionale onderwerpen in de reguliere vakcommissies en/of de raad aan de orde. In een gemeente waar een 'regiocommissie' bestaat, komt geregeld ook voor dat in de vakcommissies specifieke onderwerpen ter sprake komen. De overleggen in de commissies worden benut om de portefeuillehouder te verzoeken om de belangen van de gemeente in te brengen in het portefeuillehoudersoverleg. Ook is de regiocommissie de plek waar de portefeuillehouder informatie kan verstrekken over de regionale afspraken en ontwikkelingen.

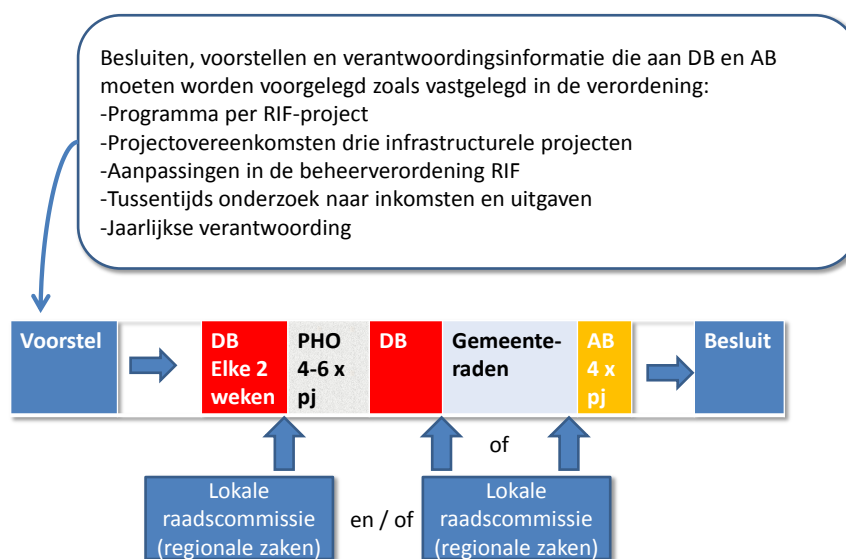
Artikel 11 van de Beheersverordening stelt dat het Dagelijks Bestuur jaarlijks aan het Algemeen Bestuur verantwoording aflegt over de rechtmatigheid en doelmatigheid van de inkomsten en uitgaven van het Regionaal Investeringsfonds. Dit doet het Dagelijks Bestuur door middel van de jaarrekening van Holland Rijnland, waarin het RIF een apart hoofdstuk vormt. Tussentijds worden geen voortgangsverslagen opgesteld. Wel worden, conform het Treasury Statuut, de portefeuillehouder in het dagelijks bestuur van Holland Rijnland en de controller elk kwartaal bericht over de liquiditeitenplanning. Elk half jaar wordt ten behoeve van deze portefeuillehouder en controller een

Management rapportage opgesteld over de ontwikkelingen met betrekking tot de Treasury. In bijlage 5 is de tekst van artikel 17 van het Treasury Statuut opgenomen, waarin alle informatieverplichtingen zijn gespecificeerd. In de praktijk komt het er op neer dat verantwoording over het RIF louter jaarlijks plaatsvindt en alleen in het hoofdstuk over de jaarrekening.

Zoals bepaald in artikel 13 van de Beheersverordening vond in 2012 een evaluatie van het Regionaal Investeringsfonds plaats. Doel van de evaluatie was om inzicht te geven in de voortgang van (de voorbereiding op) de projecten en in de eventuele noodzaak tot wijziging van de financiële bijdrage per gemeente. Het Algemeen Bestuur heeft op basis van de resultaten besloten tot voortzetting van de bestaande invulling van het RIF.

In onderstaand schema is aangegeven welk type besluiten, voorstellen en verantwoordingsinformatie over het RIF (conform beheersverordening RIF) op welke wijze in de besluitvormingscyclus van Holland Rijnland en vervolgens in de gemeenteraden (niets over vastgelegd in de verordening, gegevens gebaseerd op de praktijk zoals aangetroffen in het onderzoek) worden gebracht.

De cyclus Dagelijks Bestuur (DB), ambtelijke adviesgroep (AAG), portefeuillehoudersoverleg (PHO), DB, AB is altijd hetzelfde. De invulling van de besluitvorming van de gemeenteraden en raadscommissies verschilt per gemeente. Er zijn gemeenten waarin de raadscommissie voor het portefeuillehoudersoverleg in stelling worden gebracht zodat ze hun wethouder kunnen 'laden' over de voorstellen. Ook zijn er gemeenten waarin dit gebeurt voorafgaand aan de AB-vergadering. Ook de

combinatie komt voor. De regiocoördinatoren⁶ hebben in 2009 een Handboek best-practices regio opgesteld (opvraagbaar via de website van Holland Rijnland) waarin gemeenten geadviseerd worden op welke wijze welke voorstellen, besluiten en verantwoordingsinformatie van Holland Rijnland ambtelijk en bestuurlijk verankerd kunnen worden in de eigen gemeente. Voor gemeenten die geen afvaardiging hebben in het DB zijn er in de praktijk (blijkend uit het onderzoek) vijf mogelijkheden om voorstellen over het RIF te beïnvloeden:

1. Via het ambtelijk vooroverleg (ambtelijk)
2. Via het portefeuillehoudersoverleg (college van B&W)
3. Via de raadscommissie (raad)
4. Via de gemeenteraad (raad)
5. Via het Algemeen Bestuur (college en/of raad afhankelijk van afvaardiging in AB)

Het spreekt voor zich dat gemeenten met een vertegenwoordiging in het DB theoretisch twee extra momenten hebben voor beïnvloeding op het niveau van het college van B&W.

Uiteraard is de kwaliteit van de beïnvloedingsmogelijkheden voor gemeenteraden erg afhankelijk van de kwaliteit van de inrichting daarvan in de raadscommissies en gemeenteraden. Holland Rijnland voorziet in teksten die gebruikt kunnen worden ter invulling van de raadsvoorstellen (formulering van besluiten en argumentatie), waar in de praktijk meestal één op één gebruik van wordt gemaakt. Het maakt ook uit in welke mate voorstellen ook ambtelijk voorbereid worden en worden gepositioneerd (ter kennisname, ter besluitvorming, opiniërend) in de commissie of raad. Hierover meer in hoofdstuk 3.

Verder bestaat er een circuit van stuurgroepen. Juist de grondgemeenten zorgen via de stuurgroepen RijnlandRoute, destijds RGL, later HOV-ZHN, Valkenburg, en het breed bestuurlijk overleg in het kader van de NOG/POG voor hun inbreng. Deze stuurgroepen zijn te beschouwen als het cement tussen de formele bouwstenen (PHO, DB, AB, colleges).

2.3 Betalingen gemeenten en uitgaven RIF

2.3.1 Betalingen gemeenten

De gemeentelijke bijdragen aan het RIF zijn volgens een sleutel bepaald die is vastgelegd in de beheersverordening en is geaccordeerd door alle gemeenteraden. De sleutel kent twee elementen: inwoneraantal en bouwopgave. Dat betekent dat er een inwonerbijdrage (€ 245 voor de gehele periode van 15 jaar) per gemeente is en een bijdrage per te bouwen woning (€ 2000 voor de gehele periode van 15 jaar) en kantooreenheid (€ 50 voor de gehele periode van 15 jaar). In onderstaand schema zijn de uitgaven per gemeente aan het RIF weergegeven.

Gemeente	Jaarlijkse bijdrage conform verordening	Bijdrage tot en met 2013	Totale bijdrage gedurende looptijd	Bijdrage tweede tranche in totaal (te betalen in 2023)	Aanvullende bijdrage tweede tranche
Kaag en Braassem	€ 368.865	€ 2.213.190	€ 5.532.974	€ 737.730	

⁶ Zie http://www.hollandrijnland.net/holland_rijnland/missie-en-aanpak-1/Werkgroep%20Boeien-en-binden/handboek-best-practices-regio-werkgroep-boeien-en-binden-mei-2009.pdf

Hillegom	€ 430.127	€ 2.580.762	€ 6.451.900	€ 860.254	
Katwijk	€ 1.764.337	€ 10.586.022	€ 26.465.062	€ 3.528.674	€ 8.627.300
Leiden	€ 3.076.652	€ 18.459.912	€ 46.149.773	€ 6.153.304	€ 16.372.700
Leiderdorp	€ 571.022	€ 3.426.132	€ 8.565.333	€ 1.142.044	
Lisse	€ 409.567	€ 2.457.402	€ 6.143.504	€ 819.134	
Noordwijk	€ 585.348	€ 3.512.088	€ 8.780.227	€ 1.170.696	
Noordwijkerhout	€ 378.658	€ 2.271.948	€ 5.679.877	€ 757.316	
Oegstgeest	€ 400.880	€ 2.405.280	€ 6.013.198	€ 801.760	
Teylingen	€ 731.905	€ 4.391.430	€ 10.978.572	€ 1.463.810	
Voorschoten	€ 572.420	€ 3.434.520	€ 8.586.303	€ 1.144.840	
Zoeterwoude	€ 164.550	€ 987.300	€ 2.468.255	€ 329.100	
	€ 9.454.331	€ 56.725.986	€ 142.500.000⁷	€ 18.908.662	€ 25.000.000
				totaal 2e tranche	€ 43.908.662

In totaal is er tot en met 2013 vanuit de gemeenten ruim 56 miljoen euro in het RIF gestort. De middelen van het RIF worden een bewaring gegeven van een bank met een AAA rating. Als gevolg van nieuwe wetgeving zal Holland Rijnland overgaan tot schatkistbankieren.

De verdeelsleutel voor de gemeentelijke bijdragen herbergt een risico in zich, met name waar het gaat om de bijdrage per gerealiseerde woning of kantooreenheid. Op dit moment staat al enige jaren de woningbouwrealisatie onder druk als gevolg van de economische situatie. Door tegenvallende grondexploitaties kunnen gemeenten in financiële problemen raken. En dat kan een effect hebben op de betalingen aan het RIF. De beheersverordening voorziet in deze situatie in artikel 15 lid 3: “het Algemeen Bestuur kan alleen besluiten tot verlaging van de financiële bijdrage van een Deelnemende gemeente, indien de betreffende gemeente in 2012 aannemelijk kan maken dat ten minste dertig procent van de bouwopgave zoals genoemd in bijlage 1 bij artikel 4 van de Verordening niet wordt gerealiseerd door externe oorzaken.” Geen van de gemeenten heeft tot op heden van deze mogelijkheid gebruik gemaakt. Dat kan betekenen dat gemeenten in 2012 de prognose van de bouwopgave nog eens goed hebben bekeken en daarin geen aanleiding zagen om gebruik te maken van artikel 15 lid 3. Formeel is de mogelijkheid om de financiële bijdrage aan te passen op grond van dit artikel gepasseerd. Het risico dat met artikel lid 15 lid 3 is geadresseerd, is niet verdwenen, immers de bouwopgave kan alsnog in een vertraging in termen van realisatie komen.

De verdeelsleutel is een manier om redelijk objectief een grondslag te vinden voor de uitwerking van het profijtbeginsel. De voeding is gebaseerd op solidariteit en profijt; het ging om geprognostiseerde woningbouw en kantoorontwikkeling. Hoe elke gemeente vervolgens zelf de dekking regelt voor de eigen bijdrage is aan die gemeente zelf. Als de woningbouwaantallen niet gerealiseerd worden is dat geen titel om niet of minder bij te dragen. Artikel 15 lid 3 is alleen van toepassing indien een gemeente onverhoopt een zeer grote woningbouwopgave (Valkenburg) niet realiseert. Is dit artikel van toepassing; dan volgt ook de discussie dat de andere gemeenten meer moeten bijdragen.

⁷ Rekenkundig komt volgt € 141.841.978 uit de optelling. Conform de overeenkomst moet er € 142.500.000 binnenkomen. Daarom heeft het AB destijds besloten de om de ontvangen rente jaarlijks toe te voegen.

De bijdragen voor de tweede tranche Rijnlandroute houden in dat gemeenten de doorlooptijd van hun bijdrage aan het RIF verlengen met 2023 en 2024 en dat de gemeenten Katwijk en Leiden separaat een specifieke aanvullende bijdrage leveren. De bijdrage per gemeente in 2023 en 2024 is gelijk aan die van de voorgaande jaren. Het resterende bedrag van €12,5 miljoen zal door alle 12 RIF-gemeenten bijeen worden gebracht door de huidige RIF-systematiek tot na 2022 te verlengen met een periode die nodig is om €12,5 miljoen in 2022 te realiseren (naar schatting maximaal twee jaar). Dit conform artikel 2, lid 2 van de Overeenkomst aanvullende bijdrage RIF. Het bedrag van de tweede tranche RIF is dus gemaximeerd op €37,5 miljoen. Er bestaat een risico dat de bijdrage voor de tweede tranche wellicht hoger kan uitpakken dan de tot nu toe gecommuniceerde 37,5 miljoen euro.

De bijdragen per gemeente en per project zijn substantieel, maar op het geheel van te verwachten investeringen vormen zij slechts een gering percentage. In de volgende tabel wordt aangegeven welk percentage de gemeentelijke uitgaven op de totale uitgaven vertegenwoordigen.

Project	Gemeentelijke bijdrage	Tweede tranche Rijnlandroute	Totale investeringen	Percentage
Rijnlandroute	€ 37.500.000	€ 37.500.000	€ 1.000.000.000	4%
HOV-net Zuid-Holland Noord	€ 37.500.000		€ 483.000.000	8%
Programma ontsluiting Greenport	€ 37.500.000 ⁸		€ 295.000.000	13%
Greenport Ontwikkelingsmaatschappij	€ 10.000.000		€ 200.000.000	5%
Regionaal Groenprogramma	€ 20.000.000		€ 80.000.000	25%
Totaal	€ 142.500.000	€ 37.500.000	€ 2.058.000.000	9%

2.3.2 Uitgaven RIF

Op dit moment vinden er vanuit het RIF enkele bestedingen plaats. Het gaat om de jaarlijkse bijdrage aan Versterking Greenport Duin en Bollenstreek van € 666.666,66 en aan de in uitvoering genomen projecten in het Regionaal Groenprogramma. Er is een bedrag van ruim 12 miljoen euro overgemaakt naar de provincie Zuid-Holland voor de toenmalige RijnGouwelijn. Met de scopewijziging (tot HOV-netwerk) zijn de betalingen in 2012 opgeschort en vanaf 2013 wordt conform de nieuwe bestuursovereenkomst jaarlijks € 2.488.600 overgemaakt aan de provincie. Tot besteding van de middelen is het nog niet gekomen. Het geld staat op de provinciale rekening⁹. De bestedingen en onttrekkingen zijn in onderstaande tabel weergegeven.

⁸ € 12,5 miljoen aan Duinpolderweg, € 20 miljoen aan middeengebied en € 5 miljoen aan HOV

⁹ De reden hiervoor is dat de provincie een hogere bijdrage verwachtte en op deze wijze de rente kan ontvangen, zie bijlage 2.

Project	Bestedingen tot en met 2013	Onttrekking
Rijnlandroute	Geen	Geen
HOV-net Zuid-Holland Noord	Geen	€ 12.477.200
Programma ontsluiting Greenport	Geen	Geen
Greenport Ontwikkelingsmaatschappij	€ 3.999.998	Idem als besteding
Regionaal Groenprogramma	€ 2.886.966	Idem als besteding
Totaal	€ 6.886.964	€ 12.477.200
Besteding en onttrekking		€ 19.364.164

In totaal is van de ruim 56 miljoen euro, bijna 20 miljoen euro besteed en onttrokken aan het RIF en daarvan is bijna 7 miljoen euro daadwerkelijk besteed. Beheerskosten (uitvoeringskosten Holland Rijnland) komen ten laste van het samenwerkingsorgaan en niet ten laste van het RIF.

2.4 Effectiviteit en efficiency

2.4.1 Over de effectiviteit

Het RIF heeft tot doel financiële bijdragen te realiseren voor projecten die van regionaal belang worden geacht.

Het merendeel van de projecten is op dit moment nog niet in de fase van uitvoering. Dit betekent dat er wel sprake is van inkomsten, maar dat er nog relatief weinig bestedingen hebben plaatsgevonden. Alleen in het kader van het Regionaal Groenprogramma en Versterking Greenport Duin en Bollenstreek zijn er al gelden vanuit het RIF ter beschikking gesteld. In bijlage 2 wordt dit op projectniveau nader inzichtelijk gemaakt.

Infrastructurele projecten (Rijnland Route, HOV-net ZHN en Noordelijke Ontsluiting Greenport)

Omdat er nog nauwelijks bestedingen hebben plaatsgevonden binnen een van de drie infrastructurele projecten, is het ook vrijwel niet mogelijk om vast te stellen of met de beschikbare gelden de beoogde resultaten worden gerealiseerd. Dat geldt in ieder geval de drie grote infrastructurele projecten. Een belangrijk risico bij deze projecten is het feit dat de beleidsdoelen globaal zijn verwoord (zie bijlage 2, toetsing van elk van de projecten aan het normenkader) en het dus lastig is om achteraf te bepalen of doelen en resultaten bereikt zijn. Dat is weliswaar gebruikelijk in de planvormingsfase bij grote infrastructurele projecten, maar zodra ter uitwerking en uitvoering projectovereenkomsten gesloten worden, dan dienen in de doelen en resultaten daarin SMART te zijn geformuleerd. Die fase breekt nu aan bij deze projecten.

Er is geen de sturing op de effectiviteit mogelijk. De sturing op deze projecten is in het algemeen vastgelegd in de bestuursovereenkomsten die zijn gesloten tussen de provincie en de gemeenten. Daarin zijn afspraken gemaakt over de organisatie, de ruimtelijke en financiële scope, etc. Sturing op effectiviteit wordt beperkt doordat de verantwoordelijkheid voor deze projecten niet berust bij de gemeenten zelf of bij het samenwerkingsverband Holland Rijnland. Op basis van de financiële bijdrage vanuit het RIF (die slechts een deel van de totale inzet van middelen omvat) kan Holland Rijnland participeren in de provinciale project- en werkgroepen die zich bezighouden

met de voorbereiding en uitvoering van deze projecten. Op die manier kunnen de gemeenten via Holland Rijnland invloed uitoefenen op de uitvoering. Maar uiteindelijk ligt de eindverantwoordelijkheid elders, namelijk bij de provincie Zuid Holland. Uiteindelijk is het Provinciaal Bestuur (Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten) verantwoordelijk voor de realisatie daarvan.

Regionaal Project Versterking Greenport Duin- en Bollenstreek

Voor de dit project en de uitvoering door de GOM is een beoordeling van de mate van realisatie van de doelstellingen eveneens lastig. Enerzijds komt dat door de globale aard van de doelstellingen (bijvoorbeeld 'het door middel van actieve gebieds(her)ontwikkeling tot stand brengen van een economisch en ruimtelijk vitale Duin- en Bollenstreek). Deze globale formulering vormt een risico voor de beoordeling van effectiviteit: wanneer kan geconstateerd worden of een doel bereikt is. Een ander risico betreft de sturing op de effectiviteit van de GOM. De Greenport Ontwikkelingsmaatschappij is een privaatrechtelijke onderneming. Zowel de aansturing als het toezicht op deze onderneming berusten bij aandeelhouders. De aandeelhouders zijn zes gemeenten binnen Holland Rijnland, namelijk Hillegom, Katwijk, Lisse, Noordwijk, Noordwijkerhout en Teylingen. De bijdrage die vanuit het RIF aan de GOM wordt verstrekt, wordt onderdeel van de algemene exploitatie van de GOM. Het DB heeft ermee ingestemd (in 2011) dat de RIF middelen voorlopig onderdeel uitmaken van de algemene exploitatie van de GOM. Voorwaarde is wel dat deze middelen uiteindelijk duidelijk herkenbaar ingezet gaan worden voor projecten die (het landschap van) de Greenport gaan versterken. Dat DB-besluit past in het AB-besluit. Daarmee is het moeilijk om op dit moment te beoordelen in welke mate de RIF-middelen bijdragen aan het resultaat.

Regionaal Groenprogramma

Binnen het Regionaal Groenprogramma vinden al diverse uitgaven plaats.¹⁰ Goedgekeurde projecten krijgen vanuit het RIF een bijdrage van maximaal 25% van de totale inrichtingskosten. De projecten worden onder verantwoordelijkheid van individuele gemeenten uitgevoerd. De bijdrage vanuit het RIF vormt een beperkt onderdeel van de totale projectuitgaven. Over het project wordt door de betrokken portefeuillehouder in de raad van diens gemeente verantwoording afgelegd. Holland Rijnland ontvangt een nota voor de bijdrage en overtuigt zich er van dat het door de gemeente gedeclareerde bedragen daadwerkelijk zijn besteed voor het bedoelde project.

In bijlage 2 wordt uitgebreid aandacht besteed aan de gang van zaken rond de bestedingen binnen de Projecten van het Regionaal Groenprogramma en worden meer in detail uitspraken gedaan over de betekenis van de bijdrage vanuit het RIF. Op algemeen niveau kan worden vastgesteld dat een conclusie over de effectiviteit van de bijdrage vanuit het RIF aan de Projecten van het Regionaal Groenprogramma in algemene zin goed mogelijk is en ook gebeurt. Per project kan immers worden aangegeven of het project is uitgevoerd, of dit binnen de begroting was en op welke wijze aan de doelstellingen is bijgedragen.

¹⁰ Voor een gedetailleerd overzicht van de gang van zaken in het Het Regionaal Groenprogramma wordt verwezen naar bijlage 2.

Inhoudelijke verantwoordingsinformatie

Op papier wordt er in de Programmarekening van Holland Rijnland, in het hoofdstuk over het RIF, verantwoording afgelegd over de bestede middelen. In de praktijk moet worden vastgesteld dat dit in essentie een 'liquiditeitsoverzicht' is. Het betreffende hoofdstuk bevat een overzicht van inkomsten en uitgaven in het RIF. Daarmee kunnen de door Holland Rijnland verstrekte financiële gegevens niet worden beschouwd als inhoudelijke verantwoordingsinformatie.

In artikel 13 van de Beheersverordening van het RIF wordt gesproken over een tussentijdse evaluatie van het RIF. Deze evaluatie is in 2012 uitgevoerd, maar moet eveneens worden beschouwd als een overzicht van ontvangen gelden en een prognose van verwachte uitgaven. Op basis daarvan wordt geconcludeerd dat inkomsten en uitgaven tot 2022 in verhouding zullen blijven. Dit maakt de uitgevoerde exercitie geen evaluatie. Er wordt immers geen verantwoording afgelegd over de bestedingen en de mate waarin deze bestedingen hebben bijgedragen aan de realisatie van de doelstellingen.

Eveneens kan worden geconstateerd dat informatie over het functioneren van het RIF is verspreid over verschillende documenten en andere vindplaatsen. De 'entry' RIF die wordt aangeboden op de website van Holland Rijnland, bevat louter algemene informatie. Het vereist (van raadsleden) de nodige kennis en vaardigheden om relevante informatie te vinden en te begrijpen. Om te beginnen dient iemand een idee te hebben welke documenten als relevant kunnen gelden. Verder vereist het de nodige kennis van het lezen en begrijpen van financiële informatie om een goed overzicht te krijgen. Dat geldt in het bijzonder voor het doorgronden van de verdeelsleutel waarmee de jaarlijkse bijdrage aan het RIF door de deelnemende gemeenten wordt bepaald.

Wat de toekomstige bestedingen betreft lopen de gemeenten op het eerste gezicht geen risico's. De bijdragen aan alle projecten zijn vastgesteld. Dat betekent niet dat er geen risico's zijn. De risico's liggen op twee vlakken: in de planvormingsfase zou kunnen blijken dat op basis van wensen van provincie en gemeenten er meer middelen nodig zijn. Of gaandeweg de voorbereidingen en uitvoering op specifieke projecten zou kunnen blijken dat de uitvoeringskosten hoger zijn dan geraamd. In principe berust dat risico bij de uitvoerende instantie, veelal de provincie. Toch is het niet ondenkbaar dat, bijvoorbeeld, de provincie via het RIF aan de gemeenten zal verzoeken om een extra bijdrage te leveren aan de gestegen kosten. Het staat gemeenten, mocht deze situatie zich voordoen, vrij om dan zo'n extra bijdrage te weigeren. De gang van zaken rond de 'tweede tranche' van de Rijnlandroute laat zien dat het risico reëel is, en dat het bovendien voor individuele gemeenten lastig is om zich aan een extra bijdrage te onttrekken. Immers, afzien van een bijdrage kan tot gevolg hebben dat het project anders zal worden uitgevoerd dan de bedoeling was, waardoor zowel de belangen van direct betrokken gemeenten als het regionaal belang schade kunnen oplopen.

2.4.2 Over de efficiency

Beheerkosten

In de onderzoeksopzet is aandacht gevraagd voor de vraag of het RIF efficiënt wordt beheerd. Dat roept direct de vraag op wat moet worden verstaan als *het beheer* van het RIF. In de meest beperkte zin betreft het beheer van het RIF louter het versturen van de nota aan de deelnemende gemeenten om hun jaarlijkse bijdrage aan het RIF ter beschikking te stellen, de binnenkomende bedragen te administreren, op een zo veilig

mogelijke wijze te beleggen en op de momenten dat daarom wordt gevraagd een bijdrage over te maken aan een relevant project. Verder dient er jaarlijks een overzicht te worden opgesteld van inkomsten en uitgaven. Deze activiteiten vormen een regulier onderdeel van alle financiële activiteiten die binnen Holland Rijnland plaatsvinden, zoals die onder meer zijn vastgelegd in het Treasury Statuut. Zij worden als zodanig niet apart en herkenbaar opgenomen in de administratie van de ureninspanningen van medewerkers van Holland Rijnland. Het financieel beheer voldoet aan de maatstaven van de accountant.

Naast het directe financiële beheer zijn medewerkers van Holland Rijnland op verschillende andere wijzen betrokken bij de voorbereiding en uitvoering van projecten. Zo participeren medewerkers en portefeuillehouders van Holland Rijnland in de provinciale projectgroepen die zich bezighouden met de drie infrastructurele projecten. In deze projectgroepen worden specifieke afspraken gemaakt over de uitvoering.

Voor de projecten die vanuit het Regionaal Groenprogramma worden uitgevoerd, geldt dat deze onder gemeentelijke verantwoordelijkheid worden uitgevoerd. Dat neemt niet weg dat medewerkers van Holland Rijnland betrokken zijn bij de projectgroepen van clusters van gemeenten, daar geregeld in participeren of anderszins de gemeentelijk projectleiders ondersteunen met allerlei adviezen. Die adviezen kunnen op de inhoud van het project betrekking hebben maar ook op de inrichting van de financiële administratie en het afleggen van verantwoording over de bestedingen. Dat laatste is met name het geval als er in projecten ook sprake is van Europese subsidies zoals bij het Regionaal Groenprogramma het geval is.

De organisatie van Holland Rijnland beschouwt deze betrokkenheid en de daarmee gemoeide inspanningen als onderdeel van hun kerntaak (adviseren van gemeenten en het behartigen van belangen van de gemeenten). Dat impliceert onder meer dat in de urenbesteding van medewerkers van Holland Rijnland niet expliciet wordt gemaakt of de geleverde inspanningen gerelateerd waren aan het RIF.

Op basis van de urenadministratie van medewerkers van Holland Rijnland is alsnog een indicatie verkregen van de tijdsinvesteringen in de separate projecten. Hiervan wordt in bijlage 2 verslag gedaan. Aldaar blijkt dat de berekende tijdsinvestering gelijk staat aan tussen de 1 à 5% van de totale kosten van het desbetreffende onderdeel van het RIF. Deze percentages wijzen op alleszins redelijke beheerskosten. Het betreft uitdrukkelijk indicaties, waarbij het lastig is om een onderscheid te maken tussen 'reguliere' inspanningen die verbonden zijn met de kerntaken van Holland Rijnland en specifiek met de RIF-projecten verbonden inspanningen.

Medewerkers van Holland Rijnland brengen met betrekking tot de met het RIF-verbonden projecten expertise in en adviseren de gemeenten. Deze uitvoeringsstrategie is (kosten)efficiënt. Voor de negen individuele gemeenten zou het immers meer tijdsinvesteringen vereisen om zich deze expertise eigen te maken of om zich door externe partijen te laten adviseren en vervolgens met elkaar tot een gezamenlijk standpunt te komen. Verder geldt dat de medewerkers en portefeuillehouders van Holland Rijnland in de provinciale overleggen over de grote infrastructurele projecten het regionaal belang direct kunnen vertegenwoordigen. Zonder deze constructie zou elke gemeente afzonderlijk de relevante ontwikkelingen moeten volgen en bewaken. Gemeenten zouden elk voor zich meer inspanningen moeten doen en minder invloed zouden hebben dan nu het geval is.

Financieringsafspraken tot 2022

Omdat bij aanvang van het RIF de looptijd direct is vastgelegd tot 2022, is het onnodig geworden om gedurende deze periode de doelstellingen en bijdragen opnieuw ter discussie te stellen en vast te leggen. Een uitzondering is geweest toen er voor de Rijnlandroute aanvullende financiering nodig bleek. Ook de scopewijziging in de RijnGouwelijn is te beschouwen als een verandering met mogelijk financiële gevolgen. De besluitvorming over beide projecten maakten een nieuw, intensief bestuurlijk en besluitvormend traject noodzakelijk. De samenwerking in de vorm van een RIF kan worden vergeleken met intergemeentelijke samenwerking elders in Nederland, waarbij eveneens sprake is van een gezamenlijke betrokkenheid bij grote infrastructurele projecten. In onderstaand kader lichten wij een voorbeeld toe.

Parkstad Limburg

In Limburg werken acht gemeenten intensief samen in WGRplus-verband, onder de naam Parkstad-Limburg. Alle gemeenten betalen jaarlijks een bijdrage aan het samenwerkingsverband. Voor een deel wordt dit bedrag benut om de organisatie Parkstad-Limburg te faciliteren. Een ander deel is beschikbaar voor intergemeentelijke projecten. De besteding van deze gelden wordt op voordracht van het Dagelijks Bestuur vastgesteld door het Algemeen Bestuur.

In deze regio worden twee infrastructurele verbindingen aangelegd, de zogenaamde 'binnenring' en de 'buitenring'. Voor de aanleg van deze verbindingen is met de provincie Limburg de afspraak gemaakt dat de provincie en samenwerkingsverband elk de helft van de kosten dragen. Hiervoor is in november 2005 door de gemeenten binnen het samenwerkingsverband het Bestuursconvenant Ringwegen ondertekend. Het totale budget voor beide wegen werd toentertijd geraamd op € 163 miljoen. Dit is een taakstellend budget. Mochten de kosten stijgen, dan gaan de provincie Limburg en het samenwerkingsverband opnieuw aan tafel. Vastgelegd is wel dat provincie en het samenwerkingsverband elk de helft bijdragen. Voor het samenwerkingsverband geldt dat de gemeenten elk een wisselend aandeel hebben in de bijdrage. Ook het samenwerkingsverband levert uit eigen middelen een bijdrage. Hiervoor is een financieringsovereenkomst gesloten tussen de Parkstadgemeenten.

In 2006 is vanuit het samenwerkingsverband Parkstad-Limburg direct het afgesproken bedrag overgemaakt aan de provincie. Allereerst is de binnenring aangelegd, onder verantwoordelijkheid van de gemeenten Landgraaf en Heerlen. Deze is inmiddels gereed en de kosten zijn binnen het geraamde budget gebleven.

De geraamde kosten van de buitenring, waarvan de aanleg nog niet is gestart, zijn in de loop der jaren opgelopen. In 2009 is een nieuwe overeenkomst gesloten tussen de provincie Limburg en Parkstad-Limburg, waarbij Parkstad-Limburg een aanvullende verplichting op zich genomen heeft. De rechtsgeldigheid van deze overeenkomst wordt door één van de gemeenten betwist. Daarnaast is er sprake van discussie over de inbreng van de gronden door de gemeenten. Eén van de deelnemende gemeenten is het van het begin af aan niet eens geweest met de tracé keuze. Dit heeft er onder andere toe geleid dat deze gemeente geweigerd heeft zelf het eigen aandeel in de weg te financieren. Om dat te compenseren wordt de bijdrage van deze gemeente 'voorgefinancierd' door het samenwerkingsverband. Het samenwerkingsverband heeft daarvoor een lening moeten afsluiten. De betrokken gemeente betaalt wel mee aan de rente en aflossing van deze lening.

De vergelijking laat met name zien dat in Parkstad-Limburg geen overeenstemming bestaat over de uitwerking van de gezamenlijke investeringen in de infrastructuur. Dat heeft tot gevolg dat daarover langdurig, meerjarig overleg plaatsvindt. Dit overleg vergt veel inspanningen van zowel de betrokken gemeenten als van het samenwerkingsverband. Ook leidt het uitblijven van de overeenkomst tot een financieel nadelige situatie voor alle betrokkenen. In vergelijking met Parkstad-Limburg kan de situatie rond het RIF van Holland Rijnland als efficiënt worden beoordeeld.

Alle beschreven indicaties wijzen op een positief oordeel over de efficiency van het RIF. Immers:

- Het (enge) technische beheer van het RIF vereist weinig inspanningen en laat zich eenvoudig combineren met het reguliere financiële beheer van Holland Rijnland.
- Medewerkers van Holland Rijnland investeren tijd en energie in de ontwikkeling, uitvoering, begeleiding en verantwoording van de RIF-projecten. Voor zover deze tijdsinvestering zich laat kwantificeren, wijst dit niet op een grote inspanning. Bovendien leveren deze inspanningen naar alle waarschijnlijkheid besparingen op voor de betrokken gemeenten. Deze besparingen zijn uit te drukken in het realiseren van gebundelde invloed, expertise en het voorkomen van 'dubbel werk'.
- Het RIF kent een vastgelegde looptijd tot 2022. Gedurende deze periode is overleg over de doelstellingen, werkwijze et cetera tussen de betrokken gemeenten overbodig geworden, mits in de doelen en middelen niets wijzigt.

2.5 Tussenbalans en beantwoording van onderzoeksvragen

In dit hoofdstuk is de structuur van het RIF en de inbedding van dit fonds binnen Holland Rijnland beschreven. Tevens zijn de reserveringen en bestedingen vanuit het RIF beschreven. Vervolgens is ingegaan op de effectiviteit en efficiency. Daarmee zijn twee van de drie centrale onderzoeksvragen en vijf van de zeven deelvragen geadresseerd, namelijk:

1. Welke taken heeft Holland Rijnland ten aanzien van het RIF en op welke wijze zijn die vastgelegd?
2. Welke bestedingen hebben tot nu toe plaatsgevonden en welke voorziene bestedingen zijn er tot en met 2022?
3. Hoe verloopt de besluitvorming over het beleid en het beheer van het RIF?
5. Hoe is de verantwoording aan de gemeenteraden over de besluitvorming en bestedingen geregeld?
6. In welke mate is sprake van een doelmatige uitvoering van de taken door Holland Rijnland?

In deze afsluitende paragraaf worden deze vragen expliciet beantwoord. Daarbij maken wij gebruik van het voor dit onderzoek ontwikkelde normenkader (zie bijlage 1).

Ad 1. Taken en van Holland Rijnland ten aanzien van het RIF en wijze van vastlegging

De totstandkoming van het RIF is vastgelegd in een Beheersverordening Regionaal Investeringsfonds, die is vastgesteld door het Algemeen Bestuur van Holland Rijnland. Het beheer van het RIF is neergelegd bij het Dagelijks Bestuur van Holland Rijnland. Binnen het Dagelijks Bestuur van Holland Rijnland vormt het RIF een vast agendapunt op de tweewekelijkse vergaderingen. Over belangrijke beslissingen en wijzigingen wordt verantwoording afgelegd aan het Algemeen Bestuur. Relevante ontwikkelingen worden besproken in de Portefeuillehoudersoverleggen.

Ad 2. Bestedingen en voorziene bestedingen

Op dit moment vinden er vanuit het RIF enkele bestedingen plaats (bijna 5 miljoen euro van de ruim 56 miljoen euro die in het fonds zit). Het gaat om de jaarlijkse bijdrage aan Versterking Greenport Duin en Bollenstreek en de bijdrage aan in uitvoering genomen projecten in het Regionaal Groenprogramma. Deze bedragen zijn in bijlage 2 gespecificeerd. Voor de drie infrastructurele projecten hebben nog geen bestedingen plaatsgevonden. De reserveringen tot 2022 zijn bekend en verlopen volgens afspraak.

Ad 3. Besluitvorming over beleid en beheer

Het beleid en het beheer van het RIF zijn nauwgezet en specifiek omschreven.

Relevant voor het beleid en beheer zijn de bestuurlijke gang van zaken binnen Holland Rijnland in het algemeen, de Beheersverordening voor het RIF, het Treasury statuut, de 'instructie controller' en de 'instructie accountant'. De besluitvorming verloopt volgens de geldende regels en afspraken. Daarbij past wel de nuancering dat na de instelling in 2007 het RIF als zodanig geen onderwerp van discussie en besluitvorming meer is geweest in het Algemeen Bestuur of Dagelijks Bestuur. Louter de noodzaak om tot aanvullende financiering voor de Rijnlandroute te komen resulteerde in nieuwe discussies. Deze discussies betroffen niet de uitgangspunten van het RIF of het beheer, maar de redelijkheid van een extra bijdrage en de wijze waarop de gemeenten de aanvullende financiering zouden verdelen.

De gang van zaken rond de Rijnlandroute en de Rijnngouwelijn / HOV-net ZHN toont aan dat er een risico schuilt in het gegeven dat budgetten zijn vastgesteld voordat de scope van projecten geheel duidelijk is. Of de bijdrage van het RIF aan het HOV, die is gebaseerd op de aanleg van lightrail voldoende is voor de aanleg van een aantal buscorridors is nog niet vastgesteld. Het is niet ondenkbaar dat ook ten aanzien van de Noordelijke ontsluiting een aanpassing van de bijdrage nodig is. Er schuilt hierin ook een zekere onevenwichtigheid omdat verlaging van de bijdrage door gemeenten volgens artikel 15 lid 3 na 2012 niet meer aan de orde is terwijl regels ten aanzien van de verhoging van de bijdrage ontbreken. Daar staat tegenover dat kostenverhogingen zorgvuldig worden onderbouwd en in de raden goedgekeurd, bovendien laten gemeenten hun invloed gelden bij tracébesluiten en inpassingsstudies die van invloed zijn op de begroting.

Volgens Holland Rijnland zijn de financiële risico's afgedekt omdat bijdragen zijn gemaximeerd voor de grote infrastructuurprojecten, toename investeringskosten leidt tot een financieel risico voor de provincie of een versoberingsopgave (zie bestuurlijke overeenkomsten).

In een meer kwalitatieve beoordeling van het beleid en beheer van het RIF stellen wij vast dat het beleid en beheer voldoen aan de eisen die in het algemeen aan 'goed financieel beheer' kunnen worden gesteld. Met name de inrichting en voeding van het fonds zijn nauwgezet en specifiek omschreven. Het verdere beheer en de wijze van verantwoording hebben een meer algemeen karakter. Anders gezegd: er is veel aandacht besteed aan de manier waarop de deelname aan en inrichting van het RIF is geregeld. Eenmaal 'voorbij de poort' zijn louter algemene toezichts- en controlearrangementen van toepassing die niet projectspecifiek zijn.

In de Beheersverordening is niets vastgelegd over de mogelijkheid dat één of meer

gemeenten hun bijdragen aan het RIF willen beëindigen. De Beheersverordening heeft een looptijd tot 2022 en is tot die tijd onherroepelijk.¹¹

De mogelijkheid bestaat dat de uitvoering van de projecten meer geld vergt dan momenteel wordt voorzien. Het daarmee gepaard gaande risico berust formeel bij de opdrachtgevende instantie of medeoverheid, die in alle gevallen niet Holland Rijnland is. Ook voor de projecten in het Regionaal Groenprogramma en de bijdrage aan de GOM geldt dat de bijdragen uit het RIF voor de looptijd zijn vastgelegd. Dit betekent niet dat er geen risico voor de gemeenten is. De gemeenten zijn weliswaar nooit verplicht om een hogere bijdrage te leveren, maar de praktijk rondom de Rijnlandroute bewijst dat in de planvormingsfase toch tot een besluit om meer middelen ter beschikking te stellen kan worden gekomen. Dat besluit vraagt een zware route door de gemeenteraden en het AB, maar het is daarmee niet uitgesloten dat het tot, weliswaar democratische gelegitimeerde, een grotere bijdrage aan het RIF komt.

Ad 5. Verantwoording aan de gemeenteraden over de besluitvorming en bestedingen

Deze vraag komt nog uitgebreider in het volgende hoofdstuk aan de orde. Op basis van de bevindingen in dit hoofdstuk kan al worden vastgesteld dat aan de totstandkoming en inrichting van het RIF in de opstartfase tussen 2007 en 2010 veel aandacht is besteed. Na 2010 is er feitelijk op het niveau van het RIF in het algemeen geen sprake van verantwoording over de besluitvorming en de bestedingen aan de raden. Zo is al opgemerkt dat het RIF als zodanig geen thema is binnen Holland Rijnland. De beschikbare financiële overzichten bevatten geen inhoudelijke verantwoordingsinformatie. De inhoudelijke verantwoordelijkheid voor de RIF-projecten ligt bij andere instanties dan Holland Rijnland. Holland Rijnland legt alleen verantwoording af over de inkomsten en uitgaven uit het RIF, maar niet over de resultaten die met dat geld zijn geboekt en wijze waarop deze zijn bereikt. Wel is het zo dat over de voortgang van individuele projecten informatie wordt verstrekt.

Eveneens wordt geconstateerd dat informatie over het functioneren van het RIF is verspreid over verschillende documenten en andere vindplaatsen. Het vereist (van raadsleden) de nodige kennis en vaardigheden om relevante informatie te vinden en te begrijpen. Al met al kan wordt geconstateerd dat de verantwoording aan gemeenteraden moeilijk volgbaar en toegankelijk is.

Ad 6. Doelmatige uitvoering van de taken

Vastgesteld is dat de beschikbare informatie over de besteding van uren wijst op een doelmatige uitvoering. Deze komt met name tot uitdrukking in de meerwaarde die Holland Rijnland biedt in de ondersteuning van en de regionale vertegenwoordiging bij de projecten.

¹¹ De verordening, waaronder de looptijd, zou natuurlijk wel gewijzigd kunnen worden bij beslissing door het Algemeen Bestuur.

3 Rol gemeenteraden

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk gaat de aandacht uit naar de laatste centrale onderzoeksvraag: de mogelijkheden voor de gemeenteraden om ten aanzien van het Regionaal investeringsfonds te sturen en te controleren. Uit deze vraag zijn twee deelvragen afgeleid:

1. Hoe is de verantwoording aan de gemeenteraden over de besluitvorming en bestedingen geregeld?
2. In hoeverre kunnen de raden van de deelnemende gemeenten met de reguliere informatie over het RIF hun sturende en controlerende rol uitoefenen?

In het vorige hoofdstuk is al enige relevante informatie voor de beantwoording van deze vragen aan de orde geweest. Daar is ingegaan op de inrichting van het bestuur van Holland Rijnland. De samenstelling, het functioneren en de verantwoordelijkheden van het Algemeen en Dagelijks Bestuur zijn beschreven. Tevens is melding gemaakt van het bestaan van Portefeuillehoudersoverleggen en de wijze waarop gemeenten via de Portefeuillehoudersoverleggen informatie kunnen verkrijgen en invloed kunnen uitoefenen op de besluitvorming binnen Holland Rijnland.

De in het vorige hoofdstuk gepresenteerde informatie betreft de (formeel) mogelijkheden die het samenwerkingsverband aan de gemeenteraden biedt om invloed uit te oefenen op de gang van zaken binnen Holland Rijnland, waaronder het RIF. In dit hoofdstuk wordt aandacht besteed aan de vraag hoe dit in de praktijk plaatsvindt. Ook is bekeken hoe gemeenten zelf hun bestuurlijke arrangementen hebben ingericht om invloed uit te oefenen.

3.2 Aansturing en controle

Van belang is om op te merken dat in dit onderzoek niet de aansturing en het functioneren van het samenwerkingsverband Holland Rijnland centraal staan. Het gaat om het Regionaal Investeringsfonds. Echter, voor een belangrijk deel maken de mogelijkheden die gemeenteraden hebben om informatie te verkrijgen over het RIF, onderdeel uit van de reguliere procedures binnen Holland Rijnland. In dat kader is het relevant om deze algemene arrangementen te beschrijven en te beoordelen.

Over dergelijke arrangementen is in het algemeen bekend dat democratische aansturing en controle door gemeenteraden in de praktijk lastig en vooral ingewikkeld is (zie ook het besluitvormingsfiguur in hoofdstuk 2).¹² Dit geldt ook de uitgangssituatie voor het samenwerkingsverband Holland Rijnland. Op papier zijn de democratische aansturing en controle goed geregeld. Gemeenteraden en individuele raadsleden kunnen te allen tijde hun vertegenwoordigers in het Algemeen Bestuur aanspreken en vragen om informatie of om de belangen van de eigen gemeente in te brengen. Op deze wijze hebben de raden zowel in de aansturing als in de controle van de gang van zaken in het samenwerkingsverband een rol. In de praktijk is de situatie weerbarstiger. Immers, individuele raadsleden hebben weinig grip op hoe hun vertegenwoordigers in

¹² Deze paragraaf is gebaseerd op de publicatie van Peter Castenmiller: 'Dunken en Driepunters, Intergemeentelijke samenwerking en bestuurskracht in Nederland'. In Res Publica 2009 (51) 3, pagina 303 - 320.

het Algemeen Bestuur handelen en of zij zich op een efficiënte en effectieve manier sterk maken voor de belangen van de gemeente. Onduidelijk is eveneens of de vertegenwoordigers van een gemeente in het Algemeen Bestuur in hun raad alle relevante informatie delen. Overigens is dit meestal geen onwil, maar zijn ook de leden van het Algemeen Bestuur beperkt in hun mogelijkheden. Via de portefeuillehoudersoverleggen kan eveneens informatie zijn weg vinden naar de raden, maar dit is afhankelijk van de wijze waarop de betreffende portefeuillehouder zijn rol invult en of er binnen de gemeente een commissie regio is ingesteld. Raadsleden kunnen op hun beurt via hun portefeuillehouder hun stem laten horen in de meningsvorming. Ook hiervoor geldt dat een goede inbreng en het overbrengen van relevante informatie staat of valt met de wijze waarop portefeuillehouders hieraan invulling geven.

De ambtelijke organisatie van Holland Rijnland is zich, net als andere intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, bewust van deze beperkingen. Deze organisatie investeert de nodige tijd en energie in een actieve informatieverstrekking aan afzonderlijke gemeenteraden en raadsleden. Bovendien zijn er veel mogelijkheden voor raden en raadsleden om hun mening in te brengen in de gedachtevorming rond intergemeentelijke onderwerpen. Zo worden er inloop- en voorlichtingsbijeenkomsten georganiseerd, is er na verkiezingen sprake van kennismakingsbijeenkomsten en worden raadsleden uitgenodigd voor brainstormen. Verder verspreidt het samenwerkingsverband Holland Rijnland veel informatie via de eigen website, via nieuwsbrieven en brochures. Deze informatie is weinig gestructureerd toegankelijk en bovendien zeer beperkt projectspecifiek.

Samenvattend kan gesteld worden dat de gemeenteraden veel mogelijkheden wordt geboden om invloed uit te oefenen, maar dat de getrapte besluitvorming op regionaal niveau procesmatig ingewikkeld is. Dat is een kenmerk van een Gemeenschappelijke Regeling, waaronder het RIF valt, maar de informatievoorziening zou kunnen worden verbeterd door een betere structurering.

3.3 Informatievoorziening over het RIF

De afzonderlijke gemeenteraden hebben bij het vaststellen van de Beheersverordening voor het RIF in 2007 een intensieve rol gespeeld. Het Dagelijks Bestuur van Holland Rijnland heeft in de fase voorafgaand aan de vaststelling uitgebreid met de afzonderlijke gemeenten gesproken over de meerwaarde van het RIF en de RIF-projecten voor de afzonderlijke gemeenten en voor de regio als geheel. Het voorstel om in te stemmen met de instelling van het RIF is in elke raad geagendeerd, zo is gebleken uit door ons ontvangen raadsagenda's en notulen. In alle raden heeft hierover discussie plaatsgevonden. Daarbij is onder meer gerefereerd aan mogelijke financiële risico's en de vraag of de doelen die met het RIF worden beoogd wel voldoende aansluiten bij de specifieke gemeentelijke doelen. In verschillende gemeenten is door de raden gevraagd om verduidelijking van onderdelen van het RIF. Zoeterwoude, Voorschoten en de gezamenlijke gemeenten in de Duin- en Bollenstreek hebben van de gelegenheid gebruik gemaakt om hun zienswijzen bekend te maken. Zoeterwoude heeft, verwijzend naar een misverstand, voor een aanpassing van de financiële bijdrage gepleit. De gemeente Voorschoten heeft succesvol aangedrongen op het opnemen van inpassingsmaatregelen voor de Rijnlandroute (via een amendement in de gemeenteraad en een motie in het AB). De gemeenten in de Duin- en

Bollenstreek zijn ingegaan op de laatste ontwikkelingen en wensen rondom de Greenport en de noordelijke ontsluiting.

Uiteindelijk zijn alle gemeente(rade)n akkoord gegaan met de oprichting van het RIF en hebben zij de gevraagde financiële bijdrage structureel opgenomen in hun meerjarenbegroting.

Daarna neemt de belangstelling voor het RIF in de betrokken gemeenteraden enigszins af, zo blijkt uit de raadsagenda's en notulen. Louter de veranderingen met betrekking tot het tracé van de Rijnlandroute en de wijzigingen die hieruit voortvloeien voor de financiering, leiden er toe dat een en ander in alle gemeenteraden wederom wordt geagendeerd. In gemeenten die direct te maken hebben met deze verbinding komt deze kwestie dan uitgebreid aan de orde, in de overige gemeenten minder.

Een belangrijke verklaring voor het gegeven dat in de raadsagenda's en –notulen relatief weinig is terug te vinden over het RIF en de daarmee verbonden projecten, is dat veel van de informatievoorziening en meningsvorming plaatsvindt in raadscommissies. Voor 2010 gebeurde dat in het merendeel van de gemeenten in de verschillende 'vakcommissies', zoals 'verkeer en vervoer', 'ruimte' of 'natuur en milieu'. In de betrokken gemeenten neemt rond de verkiezingen van 2010 het besef toe dat de gang van zaken binnen de regio van groot belang zijn voor de afzonderlijke gemeenten. Dit leidt er toe dat in verschillende gemeenten een aparte commissie 'regionale zaken' is ingesteld. Zoals al vermeld is hiervan in zeven van de negen¹³ gemeenten sprake.¹⁴ De reden voor de instelling van een dergelijke commissie heeft vaak te maken met de onvrede over het soms 'in een vloek en een zucht' afdoen van regionale zaken in vakcommissies.

De werkwijze van deze regiocommissies verschilt tussen de gemeenten. In het algemeen worden bijeenkomsten van deze commissie geagendeerd voorafgaand aan relevante bijeenkomsten in Holland Rijnland. In sommige gemeenten vinden bijeenkomsten van de regiocommissie steeds enkele weken voorafgaand aan de regionale portefeuillehoudersoverleggen plaats, in andere gemeenten voorafgaand aan vergaderingen van het Algemeen Bestuur van Holland Rijnland. In een enkele gemeente komt deze commissie zowel bijeen in de voorbereiding op het portefeuillehoudersoverleg als op de vergadering van het Algemeen Bestuur. In de regiocommissie ligt dan de agenda van het portefeuillehoudersoverleg of het Algemeen Bestuur voor. In veel gemeenten is elk agendapunt door de ambtenaren van de gemeente voorzien van een annotatie. In de commissie worden meningen en opvattingen geïnventariseerd en afgesproken welke de lokale portefeuillehouder of vertegenwoordiger in het Algemeen Bestuur zal inbrengen. In een volgende vergadering van de regiocommissie wordt dan op basis van het verslag van het regionale portefeuillehoudersoverleg of van het Algemeen Bestuur toegelicht wat er met de inbreng vanuit de gemeente is gebeurd. Het gegeven dat de agenda van de regiocommissie de agenda van ofwel het portefeuillehoudersoverleg of van het Algemeen Bestuur volgt, leidt er toe dat zelden andere regionale relevante onderwerpen aan de orde worden gesteld. Verschillende griffiers merken in deze context op dat de commissie wat 'assertiever' zou kunnen opereren.

¹³ Van drie van de twaalf gemeenten behoorde de rekenkamercommissie niet tot de samenwerkende rekenkamercommissies die opdracht hebben gegeven voor dit onderzoek. Van deze gemeenten zijn geen gegevens opgevraagd.

¹⁴ In enkele gemeenten was er al voor 2010 sprake van een 'commissie regiozaken'.

Hierboven is de gang van zaken met betrekking tot *alle* regionale onderwerpen (binnen de regio Holland Rijnland) weergegeven. In het vorige hoofdstuk is reeds geconstateerd dat het RIF geen zelfstandig onderwerp is op de agenda's van het portefeuillehoudersoverleg of het Algemeen Bestuur. Dat impliceert dat in de lokale regio- of vakcommissie zelden specifieke aandacht wordt besteed aan het RIF. Wel is het zo dat ontwikkelingen in de RIF-projecten met grote regelmaat worden geagendeerd. In dat geval komen zij vanzelfsprekend ook in de regio- of vakcommissies van de gemeenteraden aan de orde.

Een bijzondere uitzondering op de beperkte aandacht voor het RIF binnen gemeenteraden vormt de besluitvorming over de zogenaamde 'tweede tranche' voor de Rijnlandroute. Hierboven zijn al kort de ontwikkelingen rond de (oorspronkelijke) RijnGouweLijn beschreven. De gang van zaken, die uitgebreider is beschreven in bijlage 2, leidde tot ingrijpende aanpassingen van de oorspronkelijke plannen. Deze brengen kosten met zich mee en maakt tevens een verlenging van de looptijd van het RIF relevant. Dit betekende dat de bijdragen aan het RIF en de verlenging van de looptijd opnieuw geagendeerd moesten worden in de raden van alle deelnemende gemeenten. Dit heeft ook in alle betrokken gemeenten plaatsgevonden. Uiteindelijk hebben alle raden, soms na intensieve discussies, hiermee ingestemd.

3.4 Nadere verkenning van de informatievoorziening en beïnvloedingsmogelijkheden

De communicatie- en informatievoorziening vanuit Holland Rijnland over het RIF vormde het centrale onderwerp van een discussiebijeenkomst met leden van het Algemeen Bestuur van Holland Rijnland. Gedurende die bijeenkomst is eveneens ingegaan op de rol van raadsleden en de leden van het Algemeen Bestuur. Die rol betreft zowel de wijze waarop zij 'namens hun gemeente' invulling geven aan het lidmaatschap van het Algemeen Bestuur als de invulling die zij geven aan hun rol als 'vertegenwoordiger van dit Algemeen Bestuur' in hun gemeente.

Tijdens deze discussiebijeenkomst is door de deelnemers bevestigd dat zowel de institutionalisering van de intergemeentelijke samenwerking in Holland Rijnland als de inrichting van het RIF onderwerp zijn geweest van intensieve discussies in de raden van de betrokken gemeenten. Nadien is het functioneren van het RIF toch vooral beschouwd als een 'uitvoeringskwestie'. Voortgang en eventuele tussenresultaten worden zowel in het AB als in de raden van de betrokken gemeenten geagendeerd, maar veelal 'ter kennisneming' aangenomen. Er bestaat groot vertrouwen in de professionaliteit van de organisatie van Holland Rijnland, zodat intensieve aandacht niet nodig wordt geacht. Louter als er sprake is van essentiële afwijkingen van de oorspronkelijke afspraken, zoals in het geval van de Rijnlandroute, moet dit leiden tot hernieuwde discussies in de raden.

Er is algehele consensus dat leden van het Algemeen Bestuur in ieder geval hun eigen gemeente vertegenwoordigen binnen het samenwerkingsverband. Of leden van het Algemeen Bestuur zich ook als vertegenwoordiger van Holland Rijnland beschouwen en als dusdanig gedragen in hun raad, hangt sterk af van de lokale cultuur. De deelnemers aan de discussie wijzen er op dat in verschillende gemeenten ontwikkelingen rond het RIF ter sprake komen in een commissie 'regionale zaken', waarin de leden van het Algemeen Bestuur toelichting kunnen geven op de

ontwikkelingen binnen Holland Rijnland. Specifieke onderwerpen, zoals met name de voorbereiding op portefeuillehoudersoverleggen binnen Holland Rijnland, vindt veelal plaats in de regiocommissie of een vakcommissie. In een dergelijke setting is het veelal de betrokken wethouder die een toelichting geeft bij de punten die in het portefeuillehoudersoverleg aan de orde zijn.

De deelnemers aan de discussie geven aan zich over het algemeen goed geïnformeerd te voelen door Holland Rijnland. Alle relevante informatie wordt naar hun idee aan hen (of aan de gemeenteraden) toegezonden, of is terug te vinden op de website van Holland Rijnland. Met betrekking tot de specifieke positie van het RIF zijn tijdens de bijeenkomst enkele kritische kanttekeningen gemaakt over de vindbaarheid van de informatie op de website.

Tijdens de discussiebijeenkomst was er sprake van consensus over de beoordeling van het RIF. Deze werd beoordeeld als een goed instrument. Onder meer werd aan het RIF gerefereerd als 'het cement van de samenwerking'. Er is veel vertrouwen dat het instrument wordt ingezet op de manier waarop het bedoeld en afgesproken is.

3.5 Tussenbalans en beantwoording onderzoeksvragen

De informatie in dit hoofdstuk heeft als doel de volgende twee onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden.

1. Hoe is de verantwoording aan de gemeenteraden over de besluitvorming en bestedingen geregeld?
2. In hoeverre kunnen de raden van de deelnemende gemeenten met de reguliere informatie over het RIF hun sturende en controlerende rol uitoefenen?

In antwoord op de eerste vraag is gebleken dat het samenwerkingsverband Holland Rijnland op verschillende manieren informatie verstrekt aan gemeenteraden. Dat betreft de website van Holland Rijnland, nota's en andere publicaties, voortgangsverslagen, inloopbijeenkomsten of presentaties. Verder wordt via de agenda van het Algemeen Bestuur en van de portefeuillehoudersoverleggen veel informatie aan gemeenteraden ter beschikking gesteld. Raadsleden kunnen zo beschikken over alle relevante informatie over besluitvorming en bestedingen.

Op de tweede vraag is antwoord: beperkt. Er past namelijk de nodige nuancering bij de positieve beantwoording van de eerste onderzoeksvraag. In het vorige hoofdstuk is betoogd dat weliswaar veel informatie beschikbaar is over de inrichting van het RIF, maar dat relevante documenten om de dagelijkse gang van te zaken te beoordelen, verspreid zijn over verschillende bronnen en vindplaatsen. Vaak is, in ieder geval voor personen zonder veel financiële expertise, niet duidelijk welke documenten (eveneens) relevant zijn om inzicht te krijgen in de ontwikkelingen binnen het RIF. De jaarrekening van het RIF bevat louter een overzicht van inkomsten en bestedingen. De jaarrekening geeft geen inzicht in de mate waarin beoogde doelen worden gerealiseerd. Al met al kan worden vastgesteld dat er veel informatie beschikbaar is, maar dat zeer de vraag is of al die informatie als 'verantwoordingsinformatie' kan gelden.

Deze nuances hebben direct consequenties voor de beantwoording van de vraag of de raden van de deelnemende gemeenten hun sturende en controlerende rol kunnen uitoefenen. Immers, in essentie is sturing door individuele gemeenten niet mogelijk

omdat na vaststelling van de Beheersverordening verdere sturing tot 2022 niet aan de orde is. Formeel kan wel via Holland Rijnland invloed worden uitgeoefend. Sturing op projecten is evenmin formeel mogelijk, omdat de eindverantwoordelijkheid voor deze projecten bij andere instanties berust. Individuele gemeenteraden kunnen slechts getrapt, via hun portefeuillehouder of het lid van het Algemeen Bestuurpogingen doen om enige invloed uit te oefenen op specifieke projecten.

Wat de controle betreft is in het vorige hoofdstuk al betoogd dat er feitelijk geen relevante controle-informatie beschikbaar is. Omdat de infrastructurele projecten nog niet in uitvoering zijn genomen, geven de financiële overzichten van deze projecten louter inzicht in de reserveringen. Of deze reserveringen zullen bijdragen aan het beoogde resultaat is niet te zeggen. Bij de GOM maakt de bijdrage vanuit het RIF deel uit van de totale exploitatie, waarover louter aan de aandeelhouders verantwoording wordt afgelegd. Bij de groenprojecten worden de uitgevoerde projecten beoordeeld op het niveau van de gemeente die de projectleiding heeft verzorgd.

Gezien deze omstandigheden kunnen de raden hun controlerende rol met betrekking tot het RIF als geheel niet uitoefenen.

Bijlage 1: Bevindingen m.b.t. de projecten van het RIF

Bijlage 1.1 Inleiding

In deze bijlage worden relevante informatie en bevindingen met betrekking tot de RIF-projecten gepresenteerd. Deze bijlage wordt afgesloten met een toetsing van de bevindingen aan het normenkader.

Voorafgaand aan de bevindingen met betrekking tot de RIF-projecten presenteren wij een overzicht van welke gemeenten uit de regio Holland Rijnland direct te maken hebben met de projecten.

Rijnlandroute	HOV-net ZHN	Programma Ontsluiting Greenport	Greenport Ontwikkelingsmaatschappij	Regionaal Groenprogramma
Leiden Katwijk Oegstgeest Voorschoten Zoetermeer	Alphen aan den Rijn Leiden Katwijk Leiderdorp Oegstgeest Rijnwoude Zoeterwoude + bredere scope buiten HR	Hillegom Katwijk Lisse Noordwijk Noordwijkerhout Oegstgeest Teylingen	Hillegom, Katwijk Lisse Noordwijk Noordwijkerhout Teylingen	Alle bij het RIF betrokken gemeenten.

Bijlage 1.2. Rijnlandroute

Algemeen

De Rijnlandroute is de nieuwe provinciale wegverbinding tussen de kust (Katwijk) en de A4 bij Leiden. Deze nieuwe verbinding is van belang voor de regio Holland Rijnland, met name rondom Leiden en Katwijk. De Rijnlandroute is bedoeld om de economische potentie van de regio en de direct hieraan grenzende gemeenten als Wassenaar en Leidschendam-Voorburg te kunnen ontwikkelen en nieuwe woningbouw te kunnen ontsluiten.

De provincie heeft een inpassingsplan (de provinciale variant van een bestemmingsplan) opgesteld om de realisatie van de Rijnlandroute mogelijk te maken. Het voorontwerp inpassingsplan is op 3 juli 2012 door Gedeputeerde Staten vrijgegeven voor inspraak. Met het inpassingsplan wordt beoogd de Rijnlandroute planologisch mogelijk te maken. Voor het deel van de Rijnlandroute dat samenvalt met de A44 zal het Rijk een besluit op grond van de Tracéwet nemen.

Bestedingen

Er zijn tot en met juli 2013 geen bestedingen gedaan in het kader van dit project. Wel is er een aanvullende financiering gevraagd van gemeenten. In de Financieringsovereenkomst RijnlandRoute (instemming door het Algemeen Bestuur op 23 september 2013, ondertekening van deze overeenkomst dient nog plaats te vinden) is opgenomen dat de Leidse en Katwijkse bijdrage van 25 miljoen euro voldaan zal worden wanneer de provincie een definitieve gunningsbeslissing heeft genomen over

het resp. Leidse en Katwijkse deel van het tracé (op zijn vroegst op 1 april 2015). De resterende 12,5 miljoen van de 2de tranche zal uiterlijk in 2022 worden overgemaakt.

Besluitvorming

Bij de besluitvorming over het RIF in 2007 is de motie Tjalma-Den Oudsten/ Staatsen aangenomen met daarin een aantal randvoorwaarden voor de bijdrage vanuit het RIF, waaraan voldaan dient te worden bij besluitvorming over de Rijnlandroute.

Op 24 juni 2010 heeft het Dagelijks Bestuur van Holland Rijnland een brief naar Gedeputeerde van Zuid-Holland gestuurd, met een dekkingsvoorstel voor een van de varianten van de Rijnlandroute. Op 15 september 2010 heeft in regionaal verband een collegewerkconferentie plaatsgevonden over de Rijnlandroute, de financiering en de te volgen gedragslijn, alsmede over de RijnGouwelijn-West en de Noordelijke Ontsluiting Greenport. Tijdens deze conferentie heeft het Dagelijks Bestuur de contouren van een voorstel geformuleerd. Het voorstel van het Dagelijks Bestuur is op 22 september 2010 tijdens een raadsledenbijeenkomst gepresenteerd.

Op 30 november 2010 is aan het Algemeen Bestuur voorgesteld in te stemmen met het toevoegen van € 37,5 miljoen aan het RIF ten behoeve van de Rijnlandroute, te verdelen via een bepaalde systematiek. Onderdeel van het voorstel is het tekenen van een bestuursovereenkomst tussen de 12 betrokken gemeenten, in plaats van het direct aanpassen van het RIF. Met deze stap is het commitment van de twaalf ondertekenende gemeenten benadrukt. Dit voorstel is aan alle gemeenteraden voorgelegd. De gemeenten Voorschoten en Kaag en Braassem hebben aanvullende voorwaarden gesteld aan hun instemming met het voorstel voor een aanvullende bijdrage vanuit de gemeenten.

Op 14 december 2011 is aan het Algemeen Bestuur voorgesteld om in te stemmen met het voornemen om het Programmaplan voor de Rijnlandroute pas vast te stellen na besluitvorming door de provincie over het voorkeurstracé voor de Rijnlandroute, gepland voor medio 2012. Op 12 juni 2012 is het AB voorgesteld in te stemmen met het voorkeurstracé Rijnlandroute, naar aanleiding van besluitvorming hierover door Gedeputeerde Staten. Dit tracé past binnen de door het Algemeen Bestuur op 30 november 2010 gestelde kaders voor een tracé. Gesteld wordt dat bij de huidige tracékeuze er lijkt te worden voldaan aan een groot aantal voorwaarden met betrekking tot de inpassing en functie van het tracé. Dat dient nog verder te worden onderzocht door de gestelde voorwaarden en het uiteindelijke tracé nauwgezet te vergelijken.

Voorgesteld wordt om voor dit tracé de gereserveerde RIF-middelen van € 37,5 miljoen (1e tranche RIF) voor de Rijnlandroute beschikbaar te stellen. Ook wordt voorgesteld om door het Dagelijks Bestuur verdere besluitvorming over een additionele bijdrage aan het RIF van € 37,5 miljoen (2de tranche RIF) voor te laten bereiden in de raden en het Algemeen Bestuur.

Verantwoording & informatievoorziening

De provincie Zuid-Holland is projectleider voor de Rijnlandroute. Verantwoording over de voortgang vindt binnen Provinciale Staten plaats. Holland Rijnland verleent formeel louter een financiële bijdrage aan dit project. In besloten projectoverleggen verstrekt de provincie ook voortgangs- en verantwoordingsinformatie aan Holland Rijnland.

Hoewel deze informatie, vanwege het besloten en vertrouwelijke karakter van de projectoverleggen, niet rechtstreeks aan het Algemeen Bestuur ter kennisname kan worden gebracht, wordt in de Portefeuillehoudersoverleggen wel geregeld de voortgang en de verantwoording besproken. Via hun portefeuillehouder kunnen raadsleden informeren of de uitwerking en uitvoering van dit project voldoet aan de vooraf gestelde randvoorwaarden.

Efficiency

Volgens de interne urenverantwoording van Holland Rijnland was de Rijnlandroute in 2012 het project waar de meeste tijd en geld aan is besteed. In 2012 ging het om ruim € 60.000,-. Tot en met 2012 heeft er geen betaling uit het Regionaal investeringsfonds plaatsgevonden. Om toch een uitspraak te doen over efficiency gaan wij er van uit dat gemiddeld per jaar (over 14 jaar tot en met 2024) ongeveer € 5.300.000 uit het RIF aan de Rijnlandroute wordt besteed. In 2012 zou men kunnen stellen dat de overhead 1,1% was. Daarbij dient te worden aangetekend dat 2012 een uitzonderlijk jaar was waarin de Tweede Tranche aan gemeenten is voorgelegd. De behandeling daarvan vereiste de nodige inzet vanuit de organisatie van Holland Rijnland. In de komende jaren, als het project wordt uitgevoerd, is aannemelijk dat door de medewerkers van Holland Rijnland minder tijd aan het project zal worden besteed. In de uitvoeringsfase ligt de verantwoordelijkheid immers bij de provincie.

Bijlage 1.3. Hoogwaardig Openbaar Vervoer-net Zuid-Holland Noord (voorheen RijnGouwelijn)

Algemeen

De oorspronkelijke doelstelling van dit RIF-project was het realiseren van een lightrailverbinding tussen Leiden en Katwijk (RijnGouwelijn-West). Het is een project van de provincie Zuid-Holland, waarbij aan de gemeenten een financiële bijdrage werd gevraagd. In de oorspronkelijke bestuursovereenkomst is de projectscope beschreven en zijn afspraken over eigendom, voorbereiding, realisatie, exploitatie, beheer, onderhoud, financiën en bevoegdheden en organisatie gemaakt. Met het aantreden van een nieuw College van B&W in Leiden in 2010 is de scope van het project onder druk komen te staan. Dit omdat het College de lightrailverbinding niet door de binnenstad wilde laten lopen. Deze ontwikkeling heeft onder meer tot discussie en vragen bij andere gemeenten geleid. Bij het aantreden van een nieuw College van Gedeputeerde Staten in Zuid-Holland is besloten om de RijnGouwelijn niet meer te realiseren. In overleg met de gemeenten in Holland Rijnland is de provincie tot een andere scope van het project gekomen. Niet meer het instrument (lightrailverbinding) staat centraal, maar het doel (een hoogwaardige OV-verbinding). In 2013 heeft dat geleid tot een ontbinding van de oorspronkelijke bestuursovereenkomst en het afsluiten van een nieuwe bestuursovereenkomst.

Bestedingen

Voor de RijnGouwelijn zijn de middelen overgemaakt naar de provincie Zuid-Holland. Op 14 april 2010 is een bedrag van 7,5 miljoen euro overgemaakt naar de provincie. Op 28 maart 2011 is de tweede tranche van 2.488.600 euro overgemaakt. De middelen zijn door de provincie nog niet besteed. In de bestuursovereenkomst van februari 2010 was voorzien dat jaarlijks vanuit het fonds (na de eerste storting van 7,5 miljoen) een bijdrage van 2.488.600 euro zou worden overgemaakt naar de provincie, oplopend tot 37,5 miljoen euro. Omdat de provincie een hogere bijdrage had verwacht van de gemeenten, is afgesproken dat het bedrag van 7,5 miljoen direct werd overgemaakt

zodat de provincie daarop rente kon krijgen. Het mes sneed daarmee aan twee kanten: een lagere en gespreide bijdrage door de gemeenten en renteopbrengsten voor de provincie.

De betalingen aan de provincie zijn in 2012 gestopt nadat duidelijk werd dat de RijnGouwelijn in de oorspronkelijke vorm (lightrailverbinding) niet meer door zou gaan na een besluit daarover door de provincie. Uiteindelijk is het idee van een breed OV-netwerk ingebracht en verder uitgewerkt. In afwachting van de besluitvorming daarover is de overdracht van geld uit het RIF aan de provincie stopgezet.

In de bestuursovereenkomst HOV-net Zuid-Holland Noord die op 27 maart 2013 is vastgesteld, is geregeld dat de reeds gedane betalingen onder de vorige, inmiddels ingetrokken bestuursovereenkomst, worden verrekend. Dat betekent dat de bijna tien miljoen euro die reeds is betaald in mindering wordt gebracht op de in de overeenkomst afgesproken 37,4 miljoen. Jaarlijks wordt 2.488.600 euro betaald aan de provincie.

Besluitvorming

De besluitvorming over dit project kent een lange geschiedenis en vanaf 2011 is de scope van het project gaan schuiven en veranderen. Uiteindelijk is de provincie gekomen met een alternatief plan (HOV-net Zuid-Holland Noord), waarmee het Algemeen Bestuur in juni 2012 op hoofdlijnen heeft ingestemd. In maart 2013 is de oude bestuursovereenkomst ingetrokken en vervangen door een nieuwe.

De aanleg van een lightrailverbinding is losgelaten. Nu heeft het project tot doel om te komen tot een hoogwaardig OV-netwerk. Concreet betekent dit dat het doortrekken van de lightrail naar Katwijk is komen te vervallen en dat in plaats daarvan meerdere buscorridors worden gerealiseerd.

Uit de documentenstudie en interviews met de betrokken portefeuillehouders en leden van het Dagelijks Bestuur blijkt dat bij de direct bij dit project betrokken gemeenten op initiatief van de Colleges een uitgebreide consultatie van de raad heeft plaatsgevonden. Belangrijk discussiepunt hierbij was de vraag of de uitwerking van het project voldoet aan de voorwaarden zoals die bij aanvang zijn opgesteld. De raadsleden van grondgemeenten willen graag kennisnemen van de voortgang en de standpunten van de gemeenteraden van de andere grondgemeenten.

In het Algemeen Bestuur van 17 februari 2010 is besloten de bestuursovereenkomst RijnGouwelijn te beschouwen als een programma conform artikel 8 van de beheersverordening RIF en tevens als projectovereenkomst conform artikel 9. In de bestuursovereenkomst zijn afspraken gemaakt over:

- a. De projectscope: inhoud van het project en spelregels gedurende het proces (bijvoorbeeld dat wijzigingen in de projectscope op specifiek verzoek van een van de partijen de eventuele meerkosten hiervan ook draagt)
- b. Eigendom en voorbereiding van het Project
- c. Verplichtingen over voorbereiding en realisatiefase
- d. Exploitatie, beheer en onderhoud
- e. Financiën
- f. Bevoegdheden en organisatie
- g. Ontbinding, voortdurende verplichtingen, geschillenregeling, inwerkingtreding, geheimhouding

In juni 2012 heeft het Algemeen Bestuur ingestemd met de hoofdlijnen van de conceptwijziging van de RijnGouwelijn naar een HOV-net Zuid-Holland Noord. Opdracht werd gegeven aan het Dagelijks Bestuur om te komen met een voorstel voor de ontbinding van de oude bestuursovereenkomst RijnGouwelijn-West en een nieuwe bestuursovereenkomst HOV-net Zuid-Holland Noord.

In de bestuursovereenkomst van 2010 zijn ook afspraken gemaakt over het beheer van de RijnGouwelijn. Daarin wordt gesteld dat met elke (grond)gemeente beheersovereenkomsten worden opgesteld. In de bestuursovereenkomst van 2013 zijn daarover geen expliciete passages aangetroffen.

Verantwoording en informatievoorziening

Over de bestedingen wordt in de jaarrekening en begroting van Holland Rijnland verantwoording afgelegd aan het Algemeen Bestuur. Raadsleden kunnen deze documenten via de website van Holland Rijnland raadplegen.

Uit de documentenstudie en de interviews met de portefeuillehouders en DB-leden blijkt dat de route van de besluitvorming over RGL /HOV-net ZHN getrappt plaatsvindt. Er zijn verschillende momenten waarop de raden hun invloed kunnen laten gelden. Voor het project RGL / HOV-net ZHN is een stuurgroep ingesteld met portefeuillehouders van de grondgemeenten. Zowel ambtelijk als bestuurlijk wordt opgemerkt dat de portefeuillehouders soms duidelijke opdrachten hebben meegekregen vanuit hun raad. De stuurgroep wordt voorbereid in het Portefeuillehoudersoverleg van Holland Rijnland (Verkeer en Vervoer). Dan wordt nagedacht over een gezamenlijke strategie in de stuurgroep en mogelijke noodzakelijke besluiten die moeten worden genomen door het AB en eventueel de gemeenteraden.

Efficiency

De beheerskosten van het RIF komen voor rekening van Holland Rijnland. Deze worden niet ten laste gebracht aan het RIF. Wel worden door de betrokken ambtenaren van Holland Rijnland uren geschreven op dit project. Uit gegevens van Holland Rijnland blijkt dat in 2012 voor € 38.417 aan uren is besteed voor dit RIF-project. Op een totale bijdrage van € 37,5 miljoen euro tot en met 2022 blijkt dat in een looptijd van 15 jaar ongeveer € 575.000 euro aan beheerskosten door Holland Rijnland wordt uitgegeven. Dat is ongeveer 1,5 procent van het totale budget.

Bijlage 1.4. Noordelijke Ontsluiting Greenport

Algemeen

In 2002 hebben de samenwerkende gemeenten van Holland Rijnland de bereikbaarheidsproblematiek in de noordelijke Bollenstreek onderkend. Met name betrof het de verbinding tussen de N206 en de A4/A44. Om een oplossing te vinden voor dit knelpunt is het project Noordelijke Ontsluiting Greenport benoemd. Doelstelling van de Noordelijke ontsluiting Greenport is het verbeteren van de doorstroom van het wegennet tussen de noordelijke bollengemeenten (Hillegom, Lisse, Noordwijkerhout, Teylingen) en Amsterdam/ Schiphol, voor woon-werkverkeer, vrachtwagens en toeristisch verkeer. Het resultaat dient de gebiedskwaliteit, de economie en de leefbaarheid in de dorpskernen te versterken.

Bestedingen

Voor de noordelijke verbinding is er nog geen sprake van bestedingen. De totale kosten van de Noordelijke corridor bedragen tenminste 17,4 miljoen euro en maximaal 22,4 miljoen euro. De noordelijke ontsluiting betreft de aansluitingen op de A44, inclusief een mogelijke nieuwe verbinding tussen de N206 en de A44 ten noorden van Rijnsburg. Dit is feitelijk één van vier infrastructurele projecten onder de noemer 'Ontsluiting Greenport'. Voor dat gehele programma wordt binnen het RIF een bedrag 37,5 miljoen euro opgebouwd. Welk deel daarvan voor de noordelijke corridor is bestemd, is niet bekend.

Besluitvorming

Er zijn vier infrastructurele projecten die gezamenlijk vallen onder de noemer 'Ontsluiting Greenport'. De noordelijke corridor is er daar één van. De provincie Zuid-Holland is projectleider. Doordat de gemeenten binnen Holland Rijnland als één gesprekspartner optreden en bovendien medefinancierder zijn, leggen ze in de relatie met de provincie het nodige gewicht in de schaal. Ook kunnen ze de rol van katalysator vervullen.

Door hun samenwerking zorgen ze voor draagvlak en commitment en weten ze het regionale belang goed te vertegenwoordigen.

Verantwoording en informatievoorziening

Voorstellen voor het Algemeen Bestuur worden ter kennisname gebracht aan de betrokken gemeenteraden. Deze beslissen hoe ze die behandelen. Dat geldt ook voor de jaarstukken van het RIF. Voor de noordelijke corridor is er tot februari 2013 geen sprake geweest van bestedingen.

Efficiency

Er hebben tot en met 2012 geen bestedingen plaatsgevonden uit het RIF. Volgens de urenverantwoording van Holland Rijnland zijn in 2012 nauwelijks tot geen uren aan dit project besteed door medewerkers van Holland Rijnland.

Bijlage 1.5. Regionaal Project Versterking Duin- en Bollenstreek

Algemeen

Voor de uitvoering van het Regionaal Project Versterking Greenport Duin- en Bollenstreek heeft het AB de Greenport Ontwikkelingsmaatschappij (GOM) aangewezen en het DB een uitvoeringsovereenkomst RIF afgesloten met de Greenport Ontwikkelingsmaatschappij. De GOM dat functioneert als het regionaal ontwikkelbedrijf voor de herstructurering van de Duin- en Bollenstreek. GOM is in maart 2010 opgericht door de zes greenportgemeenten: Hillegom, Katwijk, Lisse, Noordwijk, Noordwijkerhout en Teylingen. De missie van de Greenport Ontwikkelingsmaatschappij is het door middel van actieve gebieds(her)ontwikkeling tot stand brengen van een economisch en ruimtelijk vitale Duin- en Bollenstreek. Het beleidskader hiervoor is de Intergemeentelijke Structuurvisie Greenport Duin- en Bollenstreek die de gemeenten in december 2009 hebben vastgesteld. De Greenport Ontwikkelingsmaatschappij is een private onderneming (besloten vennootschap) op publieke basis. De zes greenportgemeenten zijn aandeelhouder. De Greenport Ontwikkelingsmaatschappij heeft geen winstoogmerk. Alle inkomsten worden geïnvesteerd in herstructureringsmaatregelen. Een onafhankelijke Raad van Commissarissen ziet toe op het bestuur van de onderneming.

Greenport Ontwikkelingsmaatschappij werkt uitsluitend op basis van financieel onderbouwde meerjarenprogramma's. Deze worden vastgesteld door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

Publieke en private verantwoordelijkheden zijn strikt gescheiden. De overheid (gemeenten en provincie) is verantwoordelijk voor het ruimtelijk beleid, waaronder het vaststellen van de Intergemeentelijke Structuurvisie Greenport Duin- en Bollenstreek (ISG), bestemmingsplannen en het al dan niet toestaan van bepaalde ruimtelijke ontwikkelingen. De Greenport Ontwikkelingsmaatschappij is niet meer en niet minder dan een uitvoerend grondbedrijf. Zij heeft met Holland Rijnland een overeenkomst gesloten in het kader van het Regionaal Investeringsfonds.

Bestedingen

De GOM is gestart in 2010. Het RIF was op dat moment al 3 jaar gevuld. GOM ontving op 8 juli 2010 € 1.999.998 uit het RIF. Daarna heeft de Greenport Ontwikkelingsmaatschappij ieder jaar in maart of april € 666.666 ontvangen. In totaal heeft GOM dus tot en met 2013 bijna 4 miljoen euro uit het RIF ontvangen. Deze dotaties gaan door tot en met 2022 wanneer in totaal 10 miljoen euro zal zijn overgemaakt aan de Greenport Ontwikkelingsmaatschappij.

Feitelijk zijn er geen milestones/go no-go besluiten. Het project is gestart en zal doorlopen tot 2022. RIF gelden worden samen met middelen uit het Fonds Economische Structuurversterking (FES) gebruikt om de onrendabele top van ontwikkelingsprojecten, de zogenoemde landschappelijke inpassing te financieren. In principe moeten alle projecten winst opleveren. Er is feitelijk geen procedure die gevolgd moet worden als projecten niet of gedeeltelijk doorgang vinden.

Naast het RIF en subsidies kent de Greenport Ontwikkelingsmaatschappij de volgende inkomsten:

- Verkoop woningbouw titels (400 van gemiddeld € 150.000 per kavel)
- Bollengrondcompensatiefonds
- Grondexploitatie

Verwacht wordt dat in totaal voor 200 miljoen euro aan herontwikkeling zal plaatsvinden. Hiervan zijn tot nu toe 70 miljoen euro zeker en voor totaal 115 miljoen vrij zeker. Als projecten niet tot ontwikkeling komen dan worden geen uitgaven gedaan en komen geen inkomsten binnen. De balans is altijd 0.

De middelen uit het RIF kunnen op dit moment niet worden teruggeleid naar bepaalde projecten. Iedere toerekening zou arbitrair zijn. De middelen worden besteed aan de opstart van projecten en de onrendabele top. De middelen uit het RIF zullen uiteindelijk wel teruggeleid kunnen worden naar bepaalde projecten, volgens medewerkers van Holland Rijnland. Het DB heeft ook heel nadrukkelijk aangegeven dat de RIF bijdrage juist niet in de overhead terecht moet komen.

Besluitvorming

Rond Versterking Greenport Duin en Bollenstreek heeft de volgende besluitvorming plaatsgevonden

- Algemeen Bestuur 28 maart 2007: Intentieovereenkomst RIF Holland Rijnland.
- Algemeen Bestuur 17 februari 2010: Besluit wijzigingen in de RIF verordening,
- Algemeen Bestuur 17 februari 2010: Verstrekking financiële middelen RIF aan de Greenport Ontwikkelingsmaatschappij. De Greenport Ontwikkelingsmaatschappij

wordt aangewezen als een rechtspersoon, die gemeenten hebben opgericht met het oog op de uitvoering van het Regionaal Project ‘versterking Greenport Duin- en Bollenstreek, conform artikel 3 lid 2 Beheersverordening RIF. Intergemeentelijke Structuurvisie Greenport (ISG) en Samenwerkingsovereenkomst Greenport Duin- en Bollenstreek (SOK) worden samen Regionaal Project “Versterking van de Greenport Duin- en Bollenstreek”. Het Dagelijks Bestuur wordt gemandateerd het Meerjarenprogramma Greenport Ontwikkelingsmaatschappij goed te keuren. Het Dagelijks Bestuur wordt opgedragen een bijdrageovereenkomst op te stellen onder de volgende voorwaarden:

- Het Meerjarenprogramma wordt vastgesteld door aandeelhouders.
 - De Greenport Ontwikkelingsmaatschappij verricht alleen werkzaamheden ten behoeven van de zes aangesloten gemeenten.
 - De bij gemeenten geldende regelgeving (subsidies en uitbesteding) wordt in acht genomen.
 - De Greenport Ontwikkelingsmaatschappij legt jaarlijks het Meerjarenprogramma en het jaarverslag over de besteding ter toetsing voor aan het Dagelijks Bestuur.
 - Het Dagelijks Bestuur overlegt het Meerjarenprogramma en het jaarverslag met het Algemeen Bestuur.
- Algemeen Bestuur 19 februari 2012: Evaluatie RIF.

Het besluit over de oprichting van de Greenport Ontwikkelingsmaatschappij vormt een belangrijk ijkmoment waarop de afzonderlijke raden nadrukkelijk hun controlerende rol hebben kunnen uitoefenen. Het Algemeen Bestuur heeft geen bemoeienis gehad met de oprichting van de GOM. Dit was een zaak van de zes gemeenten. Het AB is wel betrokken geweest in de voorfase.

Verantwoording en informatievoorziening

De Greenport Ontwikkelingsmaatschappij kent de volgende waarborgen:

- a. Governance bestuur
- b. Raad van Commissarissen
- c. Aandeelhouders vergadering (deelnemende gemeenten)
- d. het Algemeen Bestuur van Holland Rijnland.

De relatie met het AB is als volgt:

- De Greenport Ontwikkelingsmaatschappij legt jaarlijks het Meerjarenprogramma en het jaarverslag over de besteding ter toetsing voor aan Dagelijks Bestuur.
- Het Dagelijks Bestuur overlegt het Meerjarenprogramma en jaarverslag met het Algemeen Bestuur. De verantwoording is vrij summier, zoals te zien in het Jaarverslag 2011:

Initiatieven	In de pijplijn zacht	In de pijplijn gewogen	Waarvan 100% zeker	Waarvan <100% zeker
Onttrekken bollengrond 1 ^e klas	89 ha	34 ha	31 ha	3 ha
Productie bollengrond				
• Opruimen verrommeling	19 ha	10 ha	5,5 ha	4,5 ha
• Opwaarderen 2 ^e klas	26 ha	10 ha	0 ha	10 ha
• Omspuiten grasland	23 ha	13 ha	2,9 ha	10,1 ha
Onttrekken bollengrond 2 ^e klas	1,7 ha	0,6 ha	0,3 ha	0,3 ha
Greenportwoningen (aantal)	502	172	123	49

Uit het financieel jaarverslag: “De Greenport Ontwikkelingsmaatschappij werkt met één geïntegreerde meerjarenbegroting waarin alle activiteiten, projecten en fondsen zijn ondergebracht. Ook alle organisatiekosten die Greenport Ontwikkelingsmaatschappij vanaf de start heeft gemaakt, worden hierin gedekt. Het verslagjaar 2011 is afgesloten met een nihil financieel resultaat. Dit is in overeenstemming met de doelstellingen van de Greenport Ontwikkelingsmaatschappij.”

De jaarrekening en het meerjarenprogramma worden vanwege de vertrouwelijkheid van de informatie niet aan het Algemeen Bestuur van Holland Rijnland aangeboden. Wel ontvangt het Algemeen Bestuur het jaarverslag van de Greenport Ontwikkelingsmaatschappij.

De (door de accountant volledig goedgekeurde) jaarrekening en het (door aandeelhouders van de Greenport Ontwikkelingsmaatschappij vastgestelde) meerjarenprogramma van de Greenport Ontwikkelingsmaatschappij worden elk jaar ter bespreking aangeboden aan het Dagelijks Bestuur van Holland Rijnland. Het Dagelijks Bestuur van Holland Rijnland heeft tot taak te bewaken dat de (gerealiseerde en geplande) investeringen gunstig zijn gedaan en passen binnen de gestelde (beleids)kaders. Met het accorderen van de jaarstukken geeft het Dagelijks Bestuur van Holland Rijnland indirect ook meteen het jaarlijkse deel van € 10 miljoen vrij, dus € 666.666,66. Als het Dagelijks Bestuur niet akkoord zou gaan met de jaarstukken, wordt het jaarlijkse deel in principe niet vrijgegeven.

Volgens de Greenport Ontwikkelingsmaatschappij verloopt de bespreking van de jaarstukken altijd constructief. De leden van het Dagelijks Bestuur zijn de spreekbuis voor het Algemeen Bestuur van Holland Rijnland en stellen vragen zoals:

- Wat gebeurt er feitelijk aan modernisering (“Is er al een spa de grond ingegaan”)?
- Wat doe je met de bijdrage van het RIF?

Wat kunnen andere gemeenten leren van de manier waarop de Greenport Ontwikkelingsmaatschappij werkt?

Naast het afleggen van verantwoording, beschouwt de Greenport Ontwikkelingsmaatschappij het jaarlijkse gesprek met het Dagelijks Bestuur ook als een moment om de betrokken gemeenten nog eens te laten begrijpen waar de Greenport Ontwikkelingsmaatschappij allemaal mee bezig is en wat de opbrengsten zijn. Breed draagvlak voor en vertrouwen in de inzet van de Greenport Ontwikkelingsmaatschappij is immers van groot belang voor het kunnen (blijven) werken aan de herstructurering en modernisering van de Duin- en Bollenstreek. Kritische noten vanuit de betrokken gemeenteraden, maar ook vanuit brancheorganisaties en ondernemers in de regio zullen er altijd zijn. Deze kritiek is veelal terug te voeren naar de politieke kleur van een fractie of coalitie, of naar het financieel belang van de individuele ondernemers binnen de regio. Zij vragen zich af of de investeringen wel echt nodig zijn en wat de investeringen daadwerkelijk opleveren.

Efficiency

De middelen uit het RIF worden in een geïntegreerde begroting gebracht. De overheadkosten van de Greenport Ontwikkelingsmaatschappij zijn jaarlijks ongeveer € 600.000 waarvan circa € 300.000 weer zijn toe te schrijven aan projecten.

Over een periode van 12 jaar gaat het om circa € 3.600.000 aan overheadkosten. De totale investeringen in die periode zijn minimaal 70 miljoen en maximaal 200 miljoen. De beheerskosten liggen dus, op de hele periode tussen 2% en 5%. Er zijn volgens de directeur geen vergelijkbare fondsen in Nederland.

Bijlage 1.6. Regionaal Groenprogramma

Algemeen

Bij de inrichting van het samenwerkingsverband Holland Rijnland is geconstateerd dat de verstedelijking de kwaliteit van het landschap, bestaande uit kustgebied, bollenteelt, diverse landgoederen en het veenweide en plassengebied onder druk zet. Om de unieke en waardevolle kenmerken van de regio te behouden, is een deel van de gelden in het Regionaal Investeringsfonds bedoeld voor bijdragen aan groenprojecten. In tegenstelling tot de grote, infrastructurele projecten die onderdeel vormen van het RIF, gaat het hier om een verzameling van betrekkelijk kleine projecten. Door middel van het Regionaal Groenprogramma vindt in feite een herverdeling van gelden plaats tussen gemeenten, waarbij de stedelijke gemeenten bijdragen aan investeringen in de randgemeenten. Hierdoor kunnen ook inwoners van stedelijke gebieden in de nabije omgeving gebruikmaken van groenvoorzieningen.

In afwijking van de eerder beschreven projecten valt op dat met de financiering van de projecten een concrete, regionale doelstelling is omschreven, namelijk 'het behoud van unieke en waardevolle natuurwaarden in het gebied'. Hoe de 'unieke en waardevolle natuurwaarden' kunnen worden geoperationaliseerd en hoe vervolgens kan worden getoetst of de projecten daar een bijdrage aan leveren, is overigens door Holland Rijnland niet verder uitgewerkt. Aannemelijk is dat dit een belangrijk aspect zal vormen van de aangekondigde evaluatie van het fonds in 2015.

De projecten die in aanmerking komen om gefinancierd te worden uit het Regionaal Groenprogramma zijn in vijf gebiedsprogramma's verdeeld. Deze zijn:

- Cluster Duin- en Bollenstreek: de kustzone en het bollengebied ten noorden van de stedelijke agglomeratie;
- Cluster Veenweide en Plassen: het veenweide-, plassen- en droogmakerijengebied in het noordoosten van de regio;
- Cluster Aaneengesloten stedelijke agglomeratie: het stedelijk gebied van Katwijk tot en met Zoeterwoude-Rijndijk;
- Cluster Duin Horst Weide: de kustzone, de horsten en het veenweide gebied tussen Den Haag en Leiden tot aan de Vliet;
- Cluster Land van Wijk en Wouden: het groene gebied vanaf de Vliet het Groene Hart in.¹⁵

De mogelijke projecten zijn verdeeld over drie lijsten. Deze zijn:

- Projectenlijst A: projecten die worden beoordeeld voor opname in de uitvoeringsovereenkomsten 2010-2014 (eerste tranche) en 2012-2016 (tweede tranche);
- Projectenlijst B: projecten die worden beoordeeld voor opname in een uitvoeringsovereenkomst vanaf 2014. Van deze projecten is op dit moment nog onvoldoende informatie beschikbaar om ze te toetsen aan de doelstellingen en criteria van het Groenprogramma;

¹⁵ Deze laatste twee worden geregeld ook als één gezamenlijk programma genoemd.

- **Projectenlijst C:** overige groenprojecten, die in eerste instantie niet in aanmerking komen voor opname in een uitvoeringsovereenkomst. Op deze lijst staan projecten die niet bijdragen aan de regionale doelstellingen van het groenprogramma (bijvoorbeeld, geen inrichting, maar informatievoorziening), projecten gekoppeld aan en als (wettelijke) compensatie voor woningbouw of infrastructuur en lopende projecten waarvoor financiering al is geregeld, zoals projecten uit de Overeenkomst Zuidvleugel Zichtbaar Groener of de Ecologische Hoofdstructuur. Deze projecten worden in het programma genoemd om een zo volledig mogelijk beeld te geven van de groene plannen in de regio.

De projectenlijst en informatie in het Regionaal Groenprogramma zijn indicatief.

Omdat het Regionaal Groenprogramma een wezenlijk ander karakter heeft dan de infrastructurele projecten, is bij aanvang van het onderzoek besloten om voor dit onderdeel enkele extra activiteiten te ontwikkelen. Van een aantal concrete projecten is nadere informatie verzameld over de doelstellingen, de uitvoering (binnen gestelde tijd en budget) en de resultaten.

Bestedingen

Gedurende de looptijd van het RIF wordt in totaal een bedrag van € 20 miljoen gereserveerd voor de projecten van het Regionaal Groenprogramma. Aan elk project wordt vanuit het RIF 25% van de totale kosten bijgedragen. Daarmee is het verder aan de projectleider (i.c. betrokken gemeente) om het resterende deel te verzamelen. Dit kan zijn door bijdragen door de gemeente zelf, vanuit de provincie of het Rijk, Europese gelden, bijdragen van diverse organisaties en bijdragen van particulieren.

Voor 38 projecten is inmiddels een uitvoeringsovereenkomst afgesloten tussen Holland Rijnland en clusters van gemeenten. Hiermee is € 7.330.095 gereserveerd voor de uitvoering van deze projecten. Dit staat los van projectenlijst A. Hiervan is op dit moment (10 oktober 2013) € 2.886.966 overgemaakt aan de gemeenten voor de uitvoering van projecten. Uit de overzichten van Holland Rijnland blijkt dat niet alle voorgenomen projecten daadwerkelijk uitgevoerd zullen worden. Vanuit het RIF is € 20 miljoen beschikbaar gesteld voor de uitvoering van het Regionaal Groenprogramma. Wanneer een individueel project niet doorgaat, is het hiervoor gereserveerde geld nog steeds beschikbaar voor de uitvoering van het Regionaal Groenprogramma, maar nu voor een ander project. Wanneer na de looptijd van het Regionaal Groenprogramma niet het gehele beschikbare budget is besteed, kan het Algemeen Bestuur besluiten tot restitutie aan de deelnemende gemeenten.

Besluitvorming

Het Regionaal Groenprogramma is vastgesteld door het Algemeen Bestuur van Holland Rijnland. Het Dagelijks Bestuur is gemandateerd voor de uitvoering. De algemene beheersovereenkomst voor het Groenprogramma is vastgesteld in het Algemeen Bestuur van Holland Rijnland (17 februari 2010). In vergaderingen in 2010, 2011 en 2012 zijn de projecten voor de periode 2010 – 2014 vastgesteld. In december 2012 zijn de bestedingen voor de Tweede Tranche (2014-2016) vastgesteld. De gemeenteraden van de betrokken gemeenten zijn hier via diverse vergaderingen van het portefeuillehoudersoverleg Ruimte in het voorjaar van 2013 over geïnformeerd.

Verantwoording

Aangezien het projectleiderschap van de afzonderlijke projecten berust bij individuele gemeenten, zijn deze projectleiders primair verantwoordelijk over voortgang en resultaten verschuldigd aan hun gemeenteraad. Het is niet bekend in hoeverre over deze projecten structureel aan de betrokken raden daadwerkelijk verantwoording wordt afgelegd. Overigens laat zich dit voor een belangrijk deel verklaren door het feit dat menig project nog in uitvoering is. In het kader van dit rekenkameronderzoek is contact geweest met enkele gemeentelijke projectleiders die aangeven dat een interne evaluatie en het uitbrengen van een verslag aan de gemeenteraad onderdeel vormen van de gebruikelijke procedures in hun gemeente.

Het samenwerkingsverband Holland Rijnland stelt met enige regelmaat een informatie-nota op. Deze nota bevat een overzicht van de eerdere besluiten, de projecten en de daarmee gemoeide gelden. Deze nota wordt besproken in het Portefeuillehoudersoverleg van Holland Rijnland. De portefeuillehouder kan er voor kiezen de nota toe te zenden aan de raad die desgewenst de nota kan agenderen.

In 2015 is een evaluatie van de uitvoering van het Regionaal Groenprogramma op het niveau van Holland Rijnland voorzien.

Informatie op projectenniveau

Gezien het bijzondere karakter van de Projecten van het Regionaal Groenprogramma in het RIF, is afgesproken om ten behoeve van ons rekenkameronderzoek van een klein aantal projecten extra informatie te verkrijgen. Deze informatie heeft betrekking op het versterken van het inzicht in de uitvoering van deze projecten. Bovendien is één van de onderzoeksvragen gericht op het Regionaal Groenprogramma. Dit betreft onderzoeksvraag 4: *Hoe is de cofinanciering van het Regionaal Groenprogramma vormgegeven en wat zijn de effecten van dat beleid?* De informatie in dit onderdeel wordt tevens benut om deze vraag te beantwoorden.

Op de projectenlijst A. bevinden zich ongeveer 30 projecten, zoals gezegd over vijf gebiedsprogramma's. De laatste twee gebiedsprogramma's worden geregeld in samenhang beschouwd. In elk gebiedsprogramma zijn tenminste twee – lopende of afgesloten – projecten op toevalsbasis geselecteerd. Vervolgens heeft een kort telefonisch interview plaatsgevonden met de betrokken gemeentelijk projectleider. Sommige van deze projectleiders zijn eveneens verantwoordelijk voor andere projecten van het Regionaal Groenprogramma, waardoor ook andere projecten ter sprake zijn gekomen.

Bij de volgende projecten is meer informatie verkregen:

Cluster Duin Horst Weide Wijk en Wouden			
Projectnaam	Totaal Budget	Bijdrage RIF	Verantwoordelijke gemeente
Recreatief Transferium Zoeterwoude	€ 1.892.414	€ 473.103	Zoeterwoude
Ecologische, bloemrijke en recreatieve verbindingen langs het Barrepad	€ 39.000	€ 9.750	Zoeterwoude

Cluster Veenweide en plassen gebied			
Projectnaam	Totaal Budget	Bijdrage RIF	Verantwoordelijke gemeente
Boterhuispolder fase 1	€ 2.290.893	€ 284.872 ¹⁶ 2010-2014	Leiderdorp
Eendekooi Warmond	€ 145.000	€ 36.300	Teylingen

Cluster Duin- en Bollenstreek			
Projectnaam	Totaal Budget	Bijdrage RIF	Verantwoordelijke gemeente
Ecologische verbinding Elsbroekpolder – Elsbroekpark	€ 400.000	€ 100.000	Hillegom
Natuur- en recreatiegebied Vosse- en Weerlanerpolder	€ 951.067	€ 237.767	Hillegom

Cluster Stedelijke agglomeratie			
Projectnaam	Totaal Budget	Bijdrage RIF	Verantwoordelijke gemeente
Stad-Landverbindingen Leiden Noord, Oost en West (drie projecten)	€ 5.219.522	€ 1.305.000	Leiden

Het gaat hier om lopende of onlangs afgesloten projecten. Voor een enkel project geldt dat deze zich nog in de ontwerpfase bevindt.

Voor één van de projecten bleek tijdens de voorbereiding dat een aantal uitgangspunten en verwachtingen in de praktijk anders waren dan bij het ontwerpen was verondersteld. Om die reden is het project niet in uitvoering genomen. Het bedrag dat de gemeente zelf had gereserveerd voor de uitvoering van dit project is doorgeschoven naar een ander groenfondsp project. Dit project kent enkele doelstellingen die sterk verwant waren aan het voorgenomen project, terwijl de projecten plaatsvonden in hetzelfde gebied. De gemeente in kwestie heeft Holland Rijnland voorgesteld om de bijdrage vanuit het RIF voor het oorspronkelijke project in te zetten bij het andere project. Het DB besluit over de uitvoering, het AB heeft het DB dit opgedragen bij het vaststellen van het Regionaal Groenprogramma. Wanneer een project niet doorgaat, kan een gemeente een project intrekken. Nieuwe projecten kan het cluster opnemen in het volgende verzoek om cofinanciering. Nadat getoetst is of een verzoek om cofinanciering voldoet aan de criteria van het Regionaal Groenprogramma, wordt een uitvoeringsovereenkomst opgesteld. Het Dagelijks Bestuur stelt deze vast.

Over het algemeen verlopen deze projecten volgens planning. Aangezien sommige projecten ingrepen in het landschap noodzakelijk maken, kan het gebeuren dat (met name) onteigeningsprocedures of aanpassingen van het bestemmingsplan langer duren dan gehoopt. Vertragingen blijven beperkt

¹⁶ Omdat voor dit project relatief veel subsidie is verkregen van andere overheden, bedraagt de bijdrage vanuit het RIF minder dan de gebruikelijke 25% van de totale projectkosten.

De 25% bijdrage vanuit het RIF wordt van essentieel belang geacht om met het project aan de slag te gaan. Menigeen stelt dat zonder die bijdrage het project niet zou zijn gestart. Het gegeven dat er al één cofinancierder is, maakt het voor gemeenteraden (en andere partijen, zoals met name de provincie) makkelijker om eveneens geld ter beschikking te stellen.

De uitvoering gebeurt onder verantwoordelijkheid van de gemeente zelf, waarbij de eigen gemeentelijke werkwijzen bij de uitvoering van projecten wordt gevolgd. Over het algemeen houden de gemeentelijk projectleiders hun counterparts bij het RIF goed op de hoogte van de voortgang en resultaten. In eerste instantie zijn de gemeentelijk projectleiders verantwoording schuldig aan hun portefeuillehouder en uiteindelijk aan de raad. Het Dagelijks Bestuur en het portefeuillehoudersoverleg Ruimte van Holland Rijnland wordt geïnformeerd over de voortgang. Eindverslagen worden zowel aan de raad als aan het Dagelijks Bestuur van Holland Rijnland aangeboden.

In het geval dat er aan het einde van een project nog budget beschikbaar is, wordt dit naar rato teruggegeven aan de instanties die hebben bijgedragen.

Op verzoek van B&A heeft Holland Rijnland inzicht gegeven in de overhead uitgaven ten behoeve van de Groenprojecten. Deze bedroegen in 2012 ongeveer € 35.000. In datzelfde jaar waren de investeringen uit het Regionaal Groenprogramma € 1.300.000. De beheerskosten bedragen daarmee circa 2,7% van de totale investeringen.

Samenvatting Regionaal Groenprogramma

Het Regionaal Groenprogramma bestaat uit een verzameling van grotere en kleinere projecten die verdeeld zijn over vijf gebieden die specifieke en waardevolle landschappelijke waarden voor het gebied kennen. Met de investeringen vanuit het Regionaal Groenprogramma kunnen deze waarden, ondanks de druk van de verstedelijking, in stand worden gehouden. Dat maakt het onder meer voor inwoners van stedelijke gebieden mogelijk om ook te genieten van deze waarden in de nabije omgeving. Of en in welke mate de projecten bijdragen aan deze doelstellingen kan niet uit de thans verkregen informatie worden afgeleid. Het Dagelijks Bestuur van Holland Rijnland heeft hier vooralsnog geen aandacht aan besteed.

Voor de periode tot 2016 zijn door het Algemeen Bestuur de verschillende projecten benoemd. Tot nu is er een bedrag van meer dan € 7 miljoen voor de projecten ter beschikking gesteld, terwijl het fonds in totaal aan het einde van de looptijd van het RIF een bedrag van 20 miljoen zal hebben bevat. De ter beschikking gestelde bedragen hebben steeds betrekking op 25% van de totale kosten van het project in kwestie. De overige 75% wordt verkregen van bijdragen door gemeenten, provincie, rijk, Europa, diverse organisaties en particulieren. De gemeente waar een project wordt uitgevoerd geeft ook invulling aan het projectleiderschap. De rol van de het RIF is daarmee primair die van medefinancier van een project. Het Dagelijks Bestuur van Holland Rijnland is door het Algemeen Bestuur gemandateerd om invulling te geven aan deze rol. Gemeenten worden geregeld door middel van projectenoverzichten geïnformeerd over de voortgang. De verantwoordelijkheid voor de uitvoering van projecten berust bij betrokken gemeenten, die daar in hun eigen gemeente verslag over uitbrengen en verantwoording over afleggen. Op basis van een korte steekproef van lopende of recent uitgevoerde projecten wordt duidelijk dat de bijdrage vanuit het RIF ene belangrijke stimulans vormt voor de voorgenomen projecten. Voor zover bekend

worden projecten binnen de gestelde tijd en geraamde budget afgerond. Sommige projecten zijn nog in uitvoering. Voor andere geldt dat bijdragen door andere financierders (met name Europa) om een andere verantwoordingsystematiek vragen. Daardoor is niet altijd duidelijk welk deel van het budget afkomstig is van het RIF en of dit doelmatig en conform afspraken is besteed.

Duidelijk is dat:

- Aan de projecten een duidelijke besluitvorming ten grondslag ligt;
- Er een planning is van bestedingen;
- De bestedingen gedocumenteerd zijn, echter de actuele stand van zaken met betrekking tot de bestedingen is op het niveau van Holland Rijnland niet te achterhalen.
- Het Algemeen Bestuur van Holland Rijnland en de betrokken gemeenteraden worden geïnformeerd over de voortgang en de resultaten.
- Gedurende de uitvoering van een specifiek project de voortgang, het bereiken van eventuele milestones en mogelijke afwijkingen en vertragingen niet structureel worden teruggekoppeld aan het bestuur van Holland Rijnland. Dit komt omdat de uitvoering van het project de verantwoordelijkheid is van de uitvoerende gemeente. Informeel berichten projectleiders hun ambtelijke collega's van Holland Rijnland wel over de voortgang.

Met betrekking tot onderzoeksvraag 4 resulteert dit in het volgende antwoord:

4. *Hoe is de cofinanciering van het Regionaal Groenprogramma vormgegeven en wat zijn de effecten van dat beleid?* Voor het Groenprogramma is een Regionaal Programma opgesteld, waarna uitvoeringsovereenkomsten met een gemeente of clusters van zijn opgesteld. Hierin zijn te ondernemen projecten gespecificeerd. Deze documenten zijn betrokken in en vastgesteld door het Algemeen Bestuur van Holland Rijnland. In deze documenten zijn doelstellingen en investeringen van de projecten benoemd. Doelstellingen zijn geformuleerd op het niveau van de gemeente (of gemeenten) waar het project plaatsvindt. De clusters van gemeenten hebben ter uitwerking van het Regionaal Groenprogramma en ter voorbereiding van de uitvoeringsovereenkomsten ieder een eigen Gebiedsprogramma Regionaal Groenprogramma voor hun cluster opgesteld en vast laten stellen in de raden van de gemeenten binnen het cluster. Of de projecten bijdragen aan de algemene doelstellingen van de regio Holland Rijnland ('behoud natuurwaarden') is op basis van de beschikbare informatie echter niet vast te stellen.

Bijlage 2 Normenkader

Het volgende normenkader is in dit onderzoek toegepast.

Onderzoeksvraag	Norm
Feitenonderzoek	
1. Welke taken heeft Holland Rijnland ten aanzien van het RIF en op welke wijze zijn die vastgelegd? ▪ Voldoen aan algemene wettelijke regelgeving en voorschriften ▪ Inning van gelden ▪ Beheer van gelden ▪ Investerings in projecten ▪ Sturing op projecten (projectcontracten) ▪ Controle op investeringen ▪ Meting van beoogde doelstellingen	a. Aan het beheer van het investeringsfonds ligt een stelsel van regels, voorschriften en procedures ten grondslag dat in lijn is met de geldende regels voor financiële controle en verantwoording. Deze regels zijn vastgesteld door het algemeen bestuur van het samenwerkingsverband. b. De geldende regels, voorschriften en procedures worden conform dit stelsel in de praktijk toegepast.
3. Welke bestedingen hebben plaatsgevonden en zullen komende tijd plaats vinden? ▪ Bestedingen tot medio februari 2013 ▪ Voorziede bestedingen tot en met 2022 ▪ Milestones/go – no go besluiten tot en met 2022	a. De bestedingen tot en met februari 2013 zijn gedocumenteerd en inzichtelijk b. Er bestaat een planning van bestedingen tot en met 2022 en deze is inzichtelijk c. Ten aanzien van elk project zijn milestones en go-no go besluiten gepland d. Het is duidelijk welke middelen terug naar gemeenten kunnen vloeien als een project niet wordt uitgevoerd (no go besluit)
Beleidsvaluatie	
4. Hoe verloopt de besluitvorming over beleid en beheer van het RIF? ▪ Besluiten over beleid ▪ Besluiten over beheer ▪ Wijze waarop raden hebben kunnen meepraten over besluiten / controle op besluiten	a. De relevante beleidsdoelen, alsook de bijbehorende te bereiken resultaten en prestaties, zijn SMART geformuleerd. b. Voor de betrokken ambtenaren en bestuurders is helder welke concrete resultaten en prestaties van hun worden verwacht. c. Het Dagelijks Bestuur van het samenwerkingsverband legt conform de geldende afspraken verantwoording af over de ontwikkelde activiteiten (prestaties) en gerealiseerde resultaten. d. Het Dagelijks Bestuur maakt aantoonbaar dat er verband is tussen de activiteiten, resultaten en de beoogde beleidsdoelen e. Het Dagelijks Bestuur van het

Onderzoeksvraag	Norm
	samenwerkingsverband evalueert de werking van de verstrekte subsidies en het onderliggende beleid. Aan de evaluatie worden leerpunten verbonden die concreet worden geïmplementeerd.
5. Hoe is de cofinanciering van de projecten in het Regionaal Groenprogramma vormgegeven en wat zijn de effecten van dat beleid? ▪ De doelstellingen van beleid ▪ De voorwaarden die aan de cofinanciering zijn verbonden ▪ De werking van de cofinanciering in de praktijk ▪ De effecten van de cofinanciering	a. De doelstellingen van de cofinanciering zijn voldoende omschreven b. Er heeft een analyse van mogelijke uitvoeringsstrategieën plaatsgevonden c. De uitvoering vindt plaats volgens de overeengekomen strategie d. Het beleid leidt tot de gewenste effecten
6. Hoe is de verantwoording aan de gemeenteraden over de besluitvorming en bestedingen geregeld? ▪ De wijze waarop besluiten aan de gemeenteraden zijn verantwoord (kanalen en regelmaat) ▪ De wijze waarop bestedingen aan de gemeenteraden zijn verantwoord (kanalen en regelmaat)	a. De raden hebben inzicht in de risico's van de verplichtingen die in het kader van het RIF worden aangegaan en de raden hebben procedures tot hun beschikking om de risico's te beperken indien nodig.
7. In welke mate is sprake van een doelmatige uitvoering van de taken? ▪ Opbouw beheerskosten ▪ Beheerskosten in verhouding tot de investeringen ▪ Beheerskosten in verhouding tot investeringen bij vergelijkbare fondsen	a. De beheerskosten zijn door Holland Rijnland inzichtelijk gemaakt b. De beheerskosten staan in redelijke verhouding tot de investeringen c. De beheerskosten zijn als percentage van de investeringen vergelijkbaar met die van investeringsfondsen in andere gemeenschappelijke regelingen (Benchmark)
Informatievoorziening	
8. Kunnen de raden van de deelnemende gemeenten met de reguliere informatie de sturende en controlerende rol uitoefenen?	a. De gemeenteraden hebben een duidelijk beeld van hun huidige en gewenste rol in het beheer van het investeringsfonds. b. De gemeenteraden zijn tevreden over de rol die zij hebben in het beheer van het RIF.

Bijlage 2.1 Toetsing van de projecten aan het normenkader

In onderstaande tabellen wordt de verkregen informatie over de projecten getoetst aan het normenkader. Toetsing aan het eerste stelsel van normen blijft achterwege. De reden om deze twee eerste normen niet te specificeren naar elk project is dat alle projecten op deze norm op dezelfde, algemene wijze, beoordeeld kunnen worden. In hoofdstuk 2 is betoogd dat het stelsel van regels, voorschriften en procedures ten aanzien van het RIF voldoende in lijn zijn met de geldende regels, en vastgelegd zijn in de Beheersverordening van het RIF. Deze afspraken worden ook in de praktijk toegepast.

Evenmin wordt over de toetsing aan het vierde stelsel van normen in deze bijlage gerapporteerd. Deze normen hebben alleen betrekking op het Regionaal Groenprogramma en zijn als zodanig al hierboven ter sprake gekomen.

Ook over de normen die betrekking hebben op de positie van de gemeenteraden bevat deze bijlage geen informatie. Deze zijn in hoofdstuk 3 al aan de orde geweest en komen eveneens aan de orde in bijlage 3. Dit betreft de normen onder categorie 5 en 7.

Norm	Rijnlandroute	HOV	Noordelijke ontsluiting	Regionaal Project Versterking Duin- en Bollenstreek	Regionaal Groenprogramma
2a De bestedingen tot en met februari 2013 zijn gedocumenteerd en inzichtelijk	Er hebben zich nog geen bestedingen voorgedaan.	Er hebben zich nog geen bestedingen voorgedaan.	Er hebben zich nog geen bestedingen voorgedaan.	Neen, bestedingen uit het RIF zijn integraal onderdeel van de totale begroting van de GOM.	Ja, de bestedingen zijn gedocumenteerd en inzichtelijk.
2b Er bestaat een planning van bestedingen tot en met 2022 en deze is inzichtelijk	Er bestaat een inzichtelijke planning	Er bestaat een inzichtelijke planning	Er bestaat een inzichtelijke planning	Ja, er bestaat een planning met zekere investeringen vanuit het RIF van in totaal 10 miljoen euro tot 2022.	Er bestaat een planning tot 2016, deze is inzichtelijk
2c Ten aanzien van elk project zijn milestones en go-no go besluiten gepland	Voor het project zijn geen specifieke milestones geformuleerd	Voor het project zijn geen specifieke milestones geformuleerd	Voor het project zijn geen specifieke milestones geformuleerd	Elk project is een milestone, de aandeelhoudende gemeenten beslissen daarover. Maar niet binnen het verband Holland Rijnland	milestones en go – no go besluiten zijn de verantwoordelijkheid van de gemeenten
2d Het is duidelijk welke middelen terug naar gemeenten kunnen vloeien als een project niet wordt uitgevoerd (no go besluit)	Het is duidelijk dat alle middelen terug naar de gemeenten gaan als het project niet wordt uitgevoerd	Het is duidelijk dat alle middelen terug naar de gemeenten gaan als het project niet wordt uitgevoerd	Het is duidelijk dat alle middelen terug naar de gemeenten gaan als het project niet wordt uitgevoerd	Nee, een no go besluit is onder normale omstandigheden niet meer mogelijk. Er zijn reeds voor 70 miljoen investeringsverplichtingen aangegaan. In essentie betekent dit overigens dat duidelijk is dat er geen middelen zullen terugvloeien.	Eventueel niet bestede gelden per project vloeien terug in het fonds, en gaan niet terug naar de gemeenten

Norm	Rijnlandroute	HOV	Noordelijke ontsluiting	Regionaal Project Versterking Duin- en Bollenstreek	Regionaal Groenprogramma
3a De relevante beleidsdoelen, alsook de bijbehorende te bereiken resultaten en prestaties, zijn SMART geformuleerd.	De beleidsdoelen zijn nog globaal. Dat is inherent aan een omvangrijk infrastructureel project als deze dat zich feitelijk nog in de planvormingsfase bevindt.	De beleidsdoelen zijn nog globaal. Dat is inherent aan een omvangrijk infrastructureel project als deze dat zich feitelijk nog in de planvormingsfase bevindt.	Nee, de beleidsdoelen zijn vooral globaal opgeschreven; 'het verbeteren van de doorstroom van het wegennet tussen de noordelijke bollengemeenten'.	Nee, de doelstellingen zijn voornamelijk globaal: 'het door middel van actieve gebieds(her)ontwikkeling tot stand brengen van een economisch en ruimtelijk vitale Duin- en Bollenstreek'.	De beleidsdoelen van het project als geheel zijn globaal. De doelen van de afzonderlijke projecten zijn SMART.
3b Voor de betrokken ambtenaren en bestuurders is helder welke concrete resultaten en prestaties van hun worden verwacht.	n.v.t., het project bevindt zich nog in de planvormingsfase	n.v.t., het project bevindt zich nog in de planvormingsfase	n.v.t., het project bevindt zich nog in de planvormingsfase	Ja, in de uitvoering is helder welke resultaten en prestaties worden verwacht. Prestaties worden gemeten in aantal hectaren herontwikkelde grond,	Nee, de projecten zijn weliswaar voor de lokale betrokken ambtenaren en bestuurders helder, maar de vraag is of dit ook op het niveau van Holland Rijnland is.
3c Het Dagelijks Bestuur van het samenwerkingsverband legt conform de geldende afspraken verantwoording af over de ontwikkelde activiteiten (prestaties) en gerealiseerde resultaten.	n.v.t. er vinden nog geen activiteiten plaats	n.v.t. er vinden nog geen activiteiten plaats	n.v.t. er vinden nog geen activiteiten plaats	Verantwoording wordt in eerste instantie afgelegd door de directeur van de GOM aan de aandeelhouders en de Raad van Commissarissen. Het DB van Holland Rijnland legt globaal verantwoording af aan de gemeenteraden,	In het jaarverslag en de jaarrekening wordt verantwoording afgelegd over de ontwikkelde activiteiten en de realisatie.

Norm	Rijnlandroute	HOV	Noordelijke ontsluiting	Regionaal Project Versterking Duin- en Bollenstreek	Regionaal Groenprogramma
3d Het Dagelijks Bestuur maakt aantoonbaar dat er verband is tussen de activiteiten, resultaten en de beoogde beleidsdoelen	n.v.t. er vinden nog geen activiteiten plaats	n.v.t. er vinden nog geen activiteiten plaats	n.v.t. er vinden nog geen activiteiten plaats	n.v.t., er is geen relatie te leggen tussen de ingezette rif-middelen en de door het GOM bereikte resultaten	nee
3e Het Dagelijks Bestuur van het samenwerkingsverband evalueert de werking van de verstrekte subsidies en het onderliggende beleid. Aan de evaluatie worden leerpunten verbonden die concreet worden geïmplementeerd	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	Afgeronde projecten worden gemeentelijk niveau geëvalueerd. Voor het Regionaal Groenprogramma is door Holland Rijnland een evaluatie in 2015 voorzien

Norm	Rijnlandroute	HOV	Noordelijke ontsluiting	Regionaal Project Versterking Duin- en Bollenstreek	Regionaal Groenprogramma
6a De beheerskosten zijn door Holland Rijnland inzichtelijk gemaakt	Nee, de kosten zijn in eerste instantie niet inzichtelijk, maar kunnen dat wel worden gemaakt.	Nee, de kosten zijn in eerste instantie niet inzichtelijk, maar kunnen dat wel worden gemaakt.	Nee, de kosten zijn in eerste instantie niet inzichtelijk, maar kunnen dat wel worden gemaakt.	Nee, de beheerskosten zijn niet door HR inzichtelijk gemaakt. deze worden ook niet door HR gemaakt, maar door de GOM.	Nee, de kosten zijn in eerste instantie niet inzichtelijk, maar kunnen dat wel worden gemaakt
6b De beheerskosten staan in redelijke verhouding tot de investeringen	Ja, de verwachte beheerskosten over de gehele looptijd van het project staan met circa 1,1% in redelijke verhouding tot de investeringen.	Ja, beheerskosten (1,5 %) zijn redelijk te noemen.	Niet bekend	De beheerskosten staan met 2% tot 5% in redelijke verhouding tot de investeringen.	Met 2,7% staan de kosten in redelijke verhouding tot de investeringen.
6c De beheerskosten zijn als percentage van de investeringen vergelijkbaar met die van investeringsfondsen in andere gemeenschappelijke regelingen (Benchmark)	Er zijn geen vergelijkbare fondsen aangetroffen, zodat geen uitspraken kunnen worden gedaan.	Er zijn geen vergelijkbare fondsen aangetroffen, zodat geen uitspraken kunnen worden gedaan.	Er zijn geen vergelijkbare fondsen aangetroffen, zodat geen uitspraken kunnen worden gedaan.	Er zijn geen vergelijkbare fondsen aangetroffen, zodat geen uitspraken kunnen worden gedaan.	Er zijn geen vergelijkbare fondsen aangetroffen, zodat geen uitspraken kunnen worden gedaan.

Bijlage 3: Bevindingen betrokkenheid raden bij besluitvorming RIF(-projecten)

In onderstaande tabel is samengevat hoe de bestuurlijke gang van zaken met betrekking tot besluitvorming en behandeling van voor het RIF relevante stukken heeft plaatsgevonden.

Gemeente	Besluitvorming totstandkoming RIF	Procedure behandeling stukken RIF	Behandeling van specifieke RIF-projecten in de raad				
			Rijnlandrou te	RGL / HOV- net	NOG	Regionaal Project	Regionaal Groenprog
Hillegom	Besluitvorming in de raad voorafgaand aan besluit in AB	Regionale zaken worden sinds 2013 in een regio-overleg besproken.	ja	Nee	Ja	Ja	ja
Leiden	Besluitvorming in de raad voorafgaand aan besluit in AB	Bij belangrijke besluiten, eerst besluitvorming door de raad, dan door het AB	ja	ja	nee	nee	ja
Leiderdorp	Tijdens de besluitvorming in de raad zijn aanpassingen gedaan en zijn door het AB overgenomen	Stukken voor het AB worden besproken in de Regiocommissie	ja	nee	nee	nee	ja
Lisse	Besluitvorming in de raad voorafgaand aan besluit in AB	Stukken voor het PHO (niet AB) worden besproken in de commissie Regionale Zaken	ja	ja	ja	nee	nee
Noordwijk	Besluitvorming in de raad voorafgaand aan besluit in AB	Stukken voor het AB worden besproken in de commissie Regionale Zaken	nee	ja	ja	nee	nee
Noordwijker hout	Besluitvorming in de raad voorafgaand aan besluit in AB	Voorafgaand aan de AB-vergadering worden de stukken voorgelegd en indien nodig wordt het in de commissie besproken	ja	ja	ja	nee	nee
Oegstgeest	Besluitvorming in de raad voorafgaand aan besluit in AB	De stukken voor het AB worden besproken in de commissie Regiozaken.	ja	ja	ja	nee	ja
Teylingen	Besluitvorming in de raad voorafgaand aan besluit in AB	De stukken voor het AB worden voorgelegd aan de Regiowerkgroep	nee	ja	ja	ja	ja
Voorschoten	Tijdens besluitvorming, besluit geamendeerd en College de opdracht gegeven dit in te brengen in het AB. Heeft tot aanpassing van het AB-besluit geleid.	College informeert en adviseert de raad met een oplegnotitie over de regionale samenwerking voorafgaand aan de AB-vergaderingen	ja	nee	nee	nee	nee

Leiden

De gemeente Leiden heeft het besluit tot deelname aan het RIF en de vaststelling van de Beheersverordening ter besluitvorming in de raad gebracht. In aanloop naar elke vergadering van het Algemeen Bestuur wordt de raad geïnformeerd over de agendastukken en het standpunt van het College aangaande deze stukken. De raad van Leiden wordt gevraagd te besluiten over de groenprojecten, de RijnGouwelijn/HOV-net en de Rijnlandroute. De besluitvorming door de raad vindt in de regel plaats voordat besluitvorming in het Algemeen Bestuur plaatsvindt.

Rijnlandroute

- Raadsvoorstel d.d. 26 oktober 2010: De raad wordt gevraagd in te stemmen met de financiering en trajectkeuze voor de Rijnlandroute. Het voorstel wordt ongewijzigd overgenomen.
- Raadsvoorstel d.d. 31 mei 2012. De raad wordt gevraagd een besluit te nemen over de tracékeuze Rijnlandroute. Het voorstel wordt ongewijzigd overgenomen

HOV-net Zuid-Holland Noord/ RijnGouwelijn

- Raadsvoorstel d.d. 31 mei 2012. De raad wordt gevraagd in te stemmen met de afsluiting van het project RijnGouwelijn en in te stemmen met het initiatief nieuw OV-project Zuid-Holland Noord. De raad wordt in het besluit geïnformeerd over de redenen waarom het project een andere scope krijgt en wordt gevraagd om in te stemmen met de verdere uitwerking van het nieuwe OV-project.
- Raadsvoorstel d.d. 5 februari 2013 waarin de raad gevraagd wordt te besluiten over de beëindiging van de bestuursovereenkomsten RijnGouwelijn en in te stemmen met een bestuursovereenkomst HOV-net Zuid-Holland Noord.

Noordelijke Ontsluiting Greenport

Geen stukken over aangetroffen.

Greenport Ontwikkelingsmaatschappij

Geen stukken over aangetroffen.

Regionaal Groenprogramma

Het groenprogramma is op meerdere momenten aan de orde geweest in de raad:

- Raadsvoorstel d.d. 27 mei 2010. Vaststellen Gebiedsprogramma Stedelijke Agglomeratie als kader en aanvraag voor medefinanciering voor de regionale groenprojecten.
- B&W aanbiedingsformulier d.d. 18 mei 2010 waarin de raad wordt geïnformeerd over het gebiedsprogramma Veenweide / Plassengebied.
- B&W aanbiedingsformulier d.d. 9 november 2010 waarin de raad wordt geïnformeerd over de Uitvoeringsovereenkomst gebiedsprogramma Veenweide/ Plassengebied.
- B&W aanbiedingsformulier d.d. 9 april 2013 waarin de raad wordt geïnformeerd over de uitvoeringsovereenkomst 2012-2016 Regionaal Groenprogramma.

Leiderdorp

Op 28 december 2006 stelt het College van B&W aan de raad voor om in te stemmen met het RIF en akkoord te gaan met bijdrage uit gemeentefonds van € 571.022 per jaar van 2008 t/m 2022. Op 12 februari 2007 stemt de raad in met oprichting van het RIF. Er is tijdens deze vergadering een motie aangenomen waarin Holland Rijnland wordt

verzocht onderzoek te doen naar de mogelijkheid van een bijdrage van het bedrijfsleven. Op 18 september wordt de raad gevraagd in te stemmen met de ontwerp Beheersverordening RIF. Op 29 oktober stemt de raad in. Inclusief alle voorgestelde wijzigingen die voor een deel ook uit Leiderdorp afkomstig waren. De stukken voor de vergaderingen van het Algemeen Bestuur worden steeds aan alle raadsleden toegestuurd. Verder komt de RIF voornamelijk aan de orde in de Regiocommissie. In de periode 2008-2013 komen twee projecten aan de orde in de raad: de Rijnlandroute en de Groenprojecten. De Greenport Ontwikkelingsmaatschappij, de RijnGouwewijjn/ HOV-net ZHN en de Noordelijke Ontsluiting Greenport komen alleen in de algemene jaarstukken aan de orde en zijn geen onderwerp van discussie.

Rijnlandroute

Op 22 november 2010 besluit de raad niet akkoord te gaan met een bijdrage tweede tranche RIF. De raad is niet tegen de Rijnlandroute, maar kan de wijze van financiering niet steunen omdat hij niet overtuigd is van de financiële en bestuurlijke haalbaarheid van het voorstel. Rijk en Provincie zijn aan zet volgens de raad.

Op 18 maart 2013 besluit de raad toch akkoord te gaan. Belangrijke argumenten zijn: regionale solidariteit, Leiderdorp was de enige gemeente die niet instemde. De Rijnlandroute is van belang voor de economische ontwikkelingen in de regio, een betere bereikbaarheid en doorstroming van het verkeer in de regio en het vrijwaren van bebouwing in o.a. het Groene Hart.

HOV-net Zuid-Holland Noord/ RijnGouwewijjn

Geen stukken aangetroffen.

Noordelijke Ontsluiting Greenport

Geen stukken over aangetroffen.

Greenport Ontwikkelingsmaatschappij

Geen stukken over aangetroffen.

Regionaal Groenprogramma

In de raad van 9 maart 2009 is de raad gevraagd het inrichtingsplan en het uitvoeringsprogramma Boterhuispolder Leiderdorp-Teylingen vast te stellen. De raad neemt een amendement met betrekking tot het afsluiten van paden ten noorden van de Nieuweweg tijdens het broedseizoen raadsbreed aan. Vervolgens stelt de raad het aldus gewijzigde besluit vast.

Holland Rijnland biedt B&W op 17 juli 2009 het concept Regionaal Groenprogramma aan. De Raad wordt op 21 juli 2009 door B&W uitgenodigd wensen en bedenkingen ten aanzien van het concept Regionaal Groenprogramma kenbaar te maken. Raad wordt door B&W op 8 september aanbevolen kennis te nemen van het Regionaal Groenprogramma en eventuele wijzigingen mee te geven aan het College.

Op 13 oktober 2009 gaat er een brief naar Holland Rijnland waarin door het College vragen worden gesteld over het Regionaal Groenprogramma. De raad heeft circa 30 opmerkingen ten aanzien van het Regionaal Groenprogramma kenbaar gemaakt aan Holland Rijnland.

In de Raad van 13 juli 2009 besluit de raad unaniem een gemeentelijke bijdrage voor de uitvoering van de plannen Boterhuispolder en Polder Achthoven te reserveren en de kosten voor de planvoorbereiding Boterhuispolder te dekken.

In de Raad van 11 okt. 2010 stelt de raad het bestemmingsplan Boterhuispolder, met inachtneming van de 'Nota beantwoording zienswijzen ontwerpbestemmingsplan' en de 'Staat van wijzigingen' vast.

Oegstgeest

- Op 30 oktober 2007 stemt de raad in met de Beheersverordening Regionaal investeringsfonds Holland Rijnland. In de commissie Regiozaken van 11 februari 2010 komt de aanpassing van de Beheersverordening aan de orde, evenals het Regionaal Groenprogramma en de RijnGouwelijn.
- Op 16 juni 2011 wordt in de commissie Regiozaken de bijeenkomst van het Algemeen Bestuur van 29 juni voor besproken. Daarbij komen de RijnGouwelijn en de Noordelijke Ontsluiting Greenport aan de orde.
- Op 13 december 2012 komt in de commissie Regiozaken de evaluatie van het RIF aan de orde ter voorbereiding van het Algemeen Bestuur van 19 december.
- Op 21 maart 2013 komt in de commissie Regiozaken aan de orde: Noordelijke Ontsluiting Greenport (geen opmerkingen) en HOV-net Zuid-Holland Noord (de onthouding Oegstgeest van stemming ten aanzien van oost heeft geen invloed op het project in west).

Rijnlandroute

Geen stukken aangetroffen.

HOV-net Zuid-Holland Noord/ RijnGouwelijn

Het project wordt besproken in vergadering Regiozaken op 11 februari 2010: De Bestuursovereenkomst RijnGouwelijn-West wordt ter kennisgeving aangenomen, verder zijn er geen inhoudelijke inhoudelijk bijdragen.

In vergadering Commissie Regiozaken van 21 maart 2013 heeft de portefeuillehouder aangegeven dat niet hij de bestuursovereenkomst HOV-net ZHN getekend heeft, maar Holland Rijnland.

Noordelijke Ontsluiting Greenport

Dit project komt aan de orde in de Regiocommissie van 16 juni 2011, waarin vragen worden gesteld over de bezuinigen.

Regionaal Groenprogramma

Het voorstel Regionaal Groenprogramma Holland Rijnland 2010-2020 is besproken in Regiocommissie op 1 februari 2010.

Voorschoten

De gemeente Voorschoten heeft het besluit tot deelname aan het RIF en de vaststelling van de Beheersverordening ter besluitvorming in de raad gebracht. Dat heeft tot stevige discussie geleid in de raad van 25 januari in 2007. Op basis van die discussie is het raadsvoorstel op verschillende punten aangepast:

- Aan de eerste bullit van punt 2 van het besluit is toegevoegd dat nut en noodzaak voor de aanleg van een wegverbinding "duidelijk en ten genoegen van de gemeenteraad" moeten zijn aangetoond.
- Aan de vierde bullit van punt 2 van het besluit is toegevoegd dat, indien wordt besloten voor de aanleg van de RW 11-variant, deze "volledig" ondergronds zal worden aangelegd.
- Aan punt 2 van het besluit is een vijfde bullit toegevoegd: "de regio trekt "schouder aan schouder" met Voorschoten op om een tweedeling van de gemeente Voorschoten door de Rijnlandroute te voorkomen".
- Punt 3 van het besluit begint met het woord "alleen".
- In punt 4 van het besluit wordt het zinsdeel "besloten wordt de Rijnlandroute niet volledig ondergronds aan te leggen" vervangen door "niet wordt voldaan aan alle onder punt 2. genoemde uitgangspunten".

Op 22 november wordt de Beheersverordening RIF vastgesteld door de raad.

In aanloop naar elke vergadering van het Algemeen Bestuur van Holland Rijnland worden de commissie en de raad geïnformeerd over de agendastukken en het standpunt van het College aangaande deze stukken (in een zogenaamde oplegnotitie aan de raad). Bij elk voorstel voor het Algemeen Bestuur formuleert het College een Voorschotens perspectief waarin wordt aangegeven hoe het College zich in het Algemeen Bestuur wil opstellen. Dit leidt ook geregeld tot vragen en discussies over de verschillende RIF-projecten. En in een aantal gevallen tot voorstellen voor amendering van de stukken voor het Algemeen Bestuur. Dit laatste veelal op initiatief van het College.

De raad van Voorschoten wordt gevraagd in te stemmen met de handelingswijze die het college voorstelt voor het AB. De besluitvorming door de raad vindt plaats voordat besluitvorming in het Algemeen Bestuur plaatsvindt. De Rijnlandroute is het enige RIF-project waar Voorschoten actief invloed op uitoefent, meestal op instigatie van het College en soms naar aanleiding van discussie in de raad. Er is zelfs één keer in vertrouwelijkheid over gesproken. Bij de andere projecten wordt in de regel voorgesteld om akkoord te gaan met de AB-voorstellen, meestal omdat er geen direct Voorschotens belang in het geding is.

Rijnlandroute

- In voorbereiding op de vergadering Algemeen Bestuur Holland Rijnland van 17 februari 2010 wordt gesteld dat trechtering MER Rijnlandroute zorgvuldig moet gebeuren. Ook moet er aandacht zijn voor inpassing in groen en het 3e alternatief ontsluiting langs Oostvlietpolder.
- Voorbespreken AB-vergadering Holland Rijnland van 30 november 2010: Met betrekking tot de aanvullende financiering Rijnlandroute deelt het College mee dat maandag 29 november nog een aanvullende brief komt van het Dagelijks Bestuur van Holland Rijnland. Besloten wordt deze brief dan in de commissie Wonen, Ruimte en Groen te bespreken en tevens wordt afgesproken dat de portefeuillehouder een amendement zal voorbereiden voor het Algemeen Bestuur.
- Op 7 juni 2011 wordt in beslotenheid over de Rijnlandroute beraadslaagd.

HOV-net Zuid-Holland Noord/ RijnGouwelijn

Geen stukken aangetroffen.

Noordelijke Ontsluiting Greenport

Enkele keren genoemd in de oplegnotie voor de raad ter voorbereiding op de besluiten van het Algemeen Bestuur. Voorgesteld wordt om in te stemmen om dat er geen specifiek Voorschotens belang in het geding is.

Greenport Ontwikkelingsmaatschappij

Enkele keren genoemd in de oplegnotie voor de raad ter voorbereiding op de besluiten van het Algemeen Bestuur. Voorgesteld wordt om in te stemmen om dat er geen specifiek Voorschotens belang in het geding is.

Regionaal Groenprogramma

Enkele keren genoemd in de oplegnotie voor de raad ter voorbereiding op de besluiten van het Algemeen Bestuur. Voorgesteld wordt om in te stemmen om dat er geen specifiek Voorschotens belang in het geding is.

Hillegom

In de raadsvoorstellen betreffende het RIF wordt steeds benadrukt wat het belang is van het RIF, en in het bijzonder wat het belang is voor de gemeente Hillegom. Ook worden de overwegingen van het College nauwkeurig uiteengezet. Het College beschrijft bijvoorbeeld de kritische kanttekeningen die zij hebben ten aanzien van het RIF, maar ook de manier waarop ze deze kanttekeningen hebben neergelegd bij Holland Rijnland of om welke acties zij in het licht van deze kritiek hebben gevraagd.

Bij besluit van 12 juli 2007 heeft de raad van Hillegom de besluitvorming over de instelling en het beheer van het RIF verdaagd, vanwege een aantal onduidelijkheden in de ontwerp Beheersverordening. Het College heeft vervolgens bij Holland Rijnland gestuurd op de gewenste verduidelijking. Op 11 oktober 2007 heeft de raad alsnog ingestemd met de ontwerp Beheersverordening.

Met behulp van korte overzichten wordt inzichtelijk gemaakt welke adviezen er zijn gegeven over de agenda en stukken van alle Portefeuillehoudersoverleggen van Holland Rijnland. In de adviezen wordt, waar relevant, specifiek ingegaan op het belang van het betreffende agendapunt voor de gemeente Hillegom. De stukken voor de Portefeuillehoudersoverleggen betreffen meestal informatie over de wijze van besluitvorming over een van de RIF-projecten.

De financiële verantwoording aan de raad vindt plaats op het algemene niveau van het samenwerkingsverband Holland Rijnland, en dus niet per project.

Rijnlandroute

Raadsvoorstel 18 november 2010: In dit voorstel wordt de raad van Hillegom geïnformeerd over de aanvullende bijdrage aan het RIF voor het kunnen realiseren van de Rijnlandroute. Het College geeft aan dat “het College bevoegd is tot het aangaan van overeenkomsten. Wij willen de raad echter vooraf in staat stellen om wensen en bedenkingen kenbaar te maken.”

HOV-net ZHN/ RijnGouwelijn

Geen stukken aangetroffen

Noordelijke Ontsluiting Greenport

- Raadsvoorstel 8 maart 2007: In dit raadsvoorstel wordt de meerwaarde van deelname aan het RIF toegelicht. Ook benadrukt het College van Hillegom dat “zij bij Holland Rijnland stuurt op een krachtige organisatorische en bestuurlijke inzet op het project Noordelijke Ontsluiting, en ook aandacht te hebben voor lokale infrastructurele knelpunten binnen de Greenport”. Het College laat benadrukt hiermee het bijzondere belang van het project Noordelijke Ontsluiting.
- Raadsvoorstel 18 november 2011: In dit raadsvoorstel wordt benadrukt wat het belang is van het project Noordelijke Ontsluiting Greenport voor de gemeente Hillegom en op welke manier Holland Rijnland zich inzet voor realisatie van dit project.

Greenport Ontwikkelingsmaatschappij

Raadsvoorstel 8 maart 2007: In dit raadsvoorstel wordt de meerwaarde van deelname aan het RIF toegelicht. Ook benadrukt het College van Hillegom dat “zij bij Holland Rijnland stuurt op een krachtige organisatorische en bestuurlijke inzet op het project Offensief van Teylingen, en ook aandacht te hebben voor lokale infrastructurele knelpunten binnen de Greenport”. Het College laat benadrukt hiermee het bijzondere belang van het project Offensief van Teylingen.

Regionaal Groenprogramma

Raadsvoorstel 8 maart 2007: In dit raadsvoorstel wordt de meerwaarde van deelname aan het RIF toegelicht. Ook benadrukt het College van Hillegom dat “zij bij Holland Rijnland stuurt op een krachtige organisatorische en bestuurlijke inzet op het project Regionaal Groenprogramma, en ook aandacht te hebben voor lokale infrastructurele knelpunten binnen de Greenport”. Het College laat benadrukt hiermee het bijzondere belang van het project Regionaal Groenprogramma

Lisse

De gemeente Lisse heeft op 25 oktober 2007 de intentieovereenkomst en de Beheersverordening RIF aangenomen en onderschreven.

In het najaar van 2010 is besloten over de aanvullende bijdrage voor de Rijnlandroute (18 november 2010).

Voor 2012 zijn de nodige raadsdocumenten gevonden met betrekking tot het voorkeurstracé van de Rijnlandroute, de scopewijziging in de RijnGouwelijn, evaluatie van de voortgang in het algemeen, apart over de voortgang van het Programma Ontsluiting Greenport.

Lisse werkt met een commissie Regionale Zaken. Voordat de Portefeuillehoudersoverleggen plaatsvinden, worden de ambtelijke adviezen die zijn opgesteld over de agenda's besproken in de commissie Regionale Zaken. Voor de vergaderingen van het Algemeen Bestuur van Holland Rijnland gebeurt dit niet, omdat de agendapunten doorgaans al in de Portefeuillehoudersoverleggen aan de orde zijn geweest en de commissie Regio Zaken op dat moment al een standpunt heeft ingenomen en heeft meegegeven aan de portefeuillehouder. De agenda van het Algemeen Bestuur wordt dus niet door de gemeenteraad of commissie Regio Zaken besproken. Wanneer het RIF en de RIF-projecten op de agenda van een Portefeuillehoudersoverleg staan, wordt de commissie Regio Zaken hierover

geïnformeerd via de ambtelijke adviezen aan het College van B&W, die worden doorgestuurd aan de commissie Regionale Zaken. Wanneer het voorkomt dat een besluit in het Algemeen Bestuur vereist dat de raad zich daar over uitspreekt, wordt er uiteraard een raadsvoorstel opgesteld. Dit is bijvoorbeeld het geval bij het opstellen van verordeningen en wijzigingen van de gemeenschappelijke regeling.

Noordwijkerhout

De gemeente Noordwijkerhout heeft een procesbeschrijving gemaakt voor de advisering en standpuntbepaling aangaande Holland Rijnland. Het streven is om een snel, maar wel nauwkeurig proces te volgen, met name omdat het risico bestaat dat het standpunt van Noordwijkerhout niet wordt overgenomen door het kleine aantal stemmen.

De raad van Noordwijkerhout heeft in aanloop naar de besluitvorming over het RIF een aantal voorwaarden gesteld aan de instemming met deelname aan het RIF. Het College van Noordwijkerhout heeft in reactie op deze voorwaarden een bestuurlijk overleg aangevraagd met het Dagelijks Bestuur van Holland Rijnland, om daarin de wensen en voorwaarden van de raad te bespreken.

In een brief d.d. 28 maart 2007 beschrijft het College de uitkomsten van het bestuurlijk overleg. Ook geeft het een toelichting op mogelijke stemverklaringen die de gemeente zal afgeven bij de besluitvorming over de financiële bijdrageregeling van Holland Rijnland.

In aanloop naar elke vergadering van het Algemeen Bestuur van Holland Rijnland wordt de raad geïnformeerd over de agendastukken en het standpunt van het College aangaande deze stukken.

De raad van Noordwijkerhout wordt regelmatig geïnformeerd over binnengekomen stukken of over de wijze waarop de raad (of een raadscommissie) betrokken wordt bij de voorbereidingen op een vergadering van het Algemeen Bestuur of Dagelijks Bestuur.

Een voorbeeld is de brief aan de raad d.d. 2 november 2011: De raad van Noordwijkerhout stelt kritische vragen over de gemeentelijke afdracht aan het RIF. Het College beantwoordt de vragen in een korte brief: “In de raadscommissie Ruimte en Wonen d.d. 26 oktober jl. is er een vraag gesteld over de vulling van het Regionaal Investeringsfonds. Jaarlijks dient de gemeente voor dit fonds een afdracht te doen van € 378.658,-. Geconstateerd is dat niet bij iedere woningbouwexploitatie er een bedrag per woning in rekening wordt gebracht voor de vulling van dit fonds. Via deze brief willen wij u informeren over het hoe en waarom.”

Rijnlandroute

- Brief aan raad betreffende AB-vergadering 12 juni 2012: In deze brief laat het College aan de raad weten haar zorgen te hebben over het draagvlak bij de meest betrokken gemeenten van de Rijnlandroute: “Dit mede in relatie tot de voorgestelde landschappelijke inpassing, waaronder die aan de zijde van het Groene Hart. De gemeente Noordwijkerhout dringt er, met de andere gemeenten in de Bollenstreek, bij het Dagelijks Bestuur op aan om er bij de voorbereiding van de besluitvorming m.b.t. de 2e tranche nadrukkelijk naar te streven dat alle RIF-gemeenten, ook die in de Leidse regio, hieraan hun bijdrage leveren.”

- Raadsvoorstel d.d. 27 oktober 2010: De raad wordt gevraagd in te stemmen met een aanvullende bijdrage voor het kunnen realiseren van de Rijnlandroute.

HOV-net ZHN/ RijnGouwelijn

- Brief aan raad betreffende AB-vergadering 12 juni 2012: Het College laat de raad weten een voorwaarde te stellen aan de scopewijziging van de RijnGouwelijn: “De gemeente Noordwijkerhout spreekt de intentie uit om de gereserveerde RIF-middelen van € 37,5 miljoen beschikbaar te houden voor hoogwaardig openbaar vervoer, onder de voorwaarde dat het totale budget van ruim € 450 miljoen geïnvesteerd wordt in het HOV- net Zuid-Holland Noord.”

Noordelijke Ontsluiting Greenport

- Brief aan raad d.d. 20 december 2007: De raad van Noordwijkerhout heeft een aantal voorwaarden gesteld aan instemming met de Beheersverordening: “De raad heeft de Noordwijkerhoutse leden van het Algemeen Bestuur van Holland Rijnland gemandateerd om in te stemmen met de Beheersverordening. Dit onder de belangrijkste voorwaarde, dat de realisatie van de Noordelijke Ontsluiting Greenport (een nieuwe verbindingsweg) niet gekoppeld is aan de ontwikkeling van grootschalige woningbouw en bedrijfsterreinen, die buiten de reeds gemaakte afspraken met de provincies en de regio vallen.” Het College geeft aan dat zij dit standpunt bevestigd wil zien door het Dagelijks Bestuur van Holland Rijnland.
- Brief aan raad d.d. 29 november 2010: In deze brief komen diverse agendapunten over een van de RIF-projecten aan bod. Het agendapunt over de Noordelijke Ontsluiting Greenport wordt nader toegelicht, met name vanwege het belang dat Noordwijkerhout heeft bij het project Noordelijke Ontsluiting Greenport.
- Brief aan raad betreffende AB-vergadering 29 juni 2011: In deze brief spreekt het College uit dat zij haar zorgen heeft over de realisatie van de Noordelijke Ontsluiting Greenport. Onduidelijk is in hoeverre zij naar aanleiding van deze zorgen actie heeft ondernomen of tot welke discussies dit in de raad van Noordwijkerhout heeft geleid.

Greenport Ontwikkelingsmaatschappij.

Geen stukken aangetroffen.

Regionaal Groenprogramma

Geen stukken aangetroffen.

Noordwijk

College van B&W van Noordwijk hebben op 9 oktober 2007 het voorgenomen besluit geformuleerd om deel te nemen aan de inrichting van het RIF. Dit besluit is op 28 november door de gemeenteraad van Noordwijk genomen. Tegelijkertijd is ingestemd met de Beheersverordening en de investeringsstrategie.

Noordwijk kent een commissie regionale zaken, waarin alle relevante zaken ter sprake komen. Ook komen relevante onderwerpen in vakcommissies aan de orde.

Rijnlandroute

Geen stukken aangetroffen.

HOV-net ZHN/ RijnGouwelijn

Tijdens de vergadering van de Commissie voor Ruimte, Bereikbaarheid en Financiën van 6 juni 2012 worden de door Holland Rijnland voorgestelde wijzigingen in het tracé met instemming door de commissie besproken.

Noordelijke Ontsluiting Greenport.

Geen stukken aangetroffen.

Greenport Ontwikkelingsmaatschappij

Geen stukken aangetroffen

Regionaal Groenprogramma

Geen stukken aangetroffen.

Teylingen

Op 1 juni 2006 stuurt het College van B&W een brief aan raad waarin staat dat College zich positief uitspreekt over het RIF. Holland Rijnland wordt door College uitgenodigd het belangrijk te vinden dat raadsleden door Holland Rijnland worden geïnformeerd over het fonds. Op 8 maart 2008 stemt de raad, onder voorwaarden in tot deelname aan het RIF. De raad vraagt ook direct aan het College om plannen op te stellen voor projecten op Teylingen grondgebied, te weten de Noordelijke rondweg en het NS-station Sassenheim, dat pas wordt gebouwd als de bus er kan stoppen en dus ook afhankelijk is van de Noordelijke rondweg. Op 20 september 2007 stemt de raad in met de inhoud van de ontwerp beheersovereenkomst.

Teylingen werkt met het zogenoemde 'Leiderdorps model'. Ambtelijke adviezen voor het College worden ter kennisgeving aangeboden aan de Regiowerkgroep. De Regiowerkgroep wordt uitdrukkelijk uitgenodigd om er iets van te vinden en vragen te stellen. Bij elke vergadering van het Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur van Holland Rijnland vindt een dergelijke adviesronde plaats. Het RIF staat zodoende regelmatig op de agenda van de Regiowerkgroep.

Rijnlandroute

Geen stukken aangetroffen.

HOV-net ZHN/ RijnGouwelijn

Raad van Teylingen heeft op 27 januari 2009 ingestemd met de concept OV visie Holland Rijnland

Noordelijke Ontsluiting Greenport

In maart 2011 is onder leiding van de provincie het project Verkenning gestart. Op 29 juni 2011 is het Programmaplan door het Algemeen Bestuur van Holland Rijnland vastgesteld. Op 21 januari 2013 stuurt Holland Rijnland de actualisatie aan gemeente Teylingen.

Greenport Ontwikkelingsmaatschappij

- Op 12 maart 2009 wordt de raad gevraagd in te stemmen met de concept Regionale Structuurvisie 2020 en zienswijze in te dienen waar het concept niet strookt met het gemeentelijk beleid. De structuurvisie geeft de ruimtelijke kaders aan waarin de Greenport Ontwikkelingsmaatschappij moet werken.

- Op 6 januari 2010 wordt in de regiowerkgroep de verstrekking van de financiële middelen aan de Greenport Ontwikkelingsmaatschappij besproken.
- Op 3 februari 2011 wordt de raad gevraagd in te stemmen met het verstrekken van een garantstelling van 7 miljoen aan de Greenport Ontwikkelingsmaatschappij op voorwaarde dat de andere 5 greenportgemeenten dat ook doen. Er wordt de raad verschillende scenario's voorgelegd.

Regionaal Groenprogramma

- Op 17 september 2009 biedt College het concept Groenprogramma Holland Rijnland ter meningsvorming aan de raad.
- Op 16 september 2010 wordt de raad gevraagd in te stemmen met bijdrage project Boterhuispolder. De bijdrage van de gemeente is € 200.000. RIF draagt € 234.872 bij. Andere subsidieverleners zijn de provincie (POP en Amendementsubsidie) en het Hoogheemraadschap van Rijnland. De raad stemt hiermee in.

Bijlage 4: Informatie en bronnen

Bijlage 4.1 Literatuurlijst

Voor dit onderzoek zijn de volgende documenten bestudeerd:

Bedrijf	Datum	Titel
Greenport Ontwikkelingsmaatschappij B.V.	27 mei 2012	Jaarverslag 2012
AB Holland Rijnland	Besluiten in de AB, 28 maart 2007	Intentieovereenkomst Regionale Investeringsstrategie
AB Holland Rijnland	Besluiten in de AB, 19 december 2007	Beheersverordening Regionaal Investeringsfonds
AB Holland Rijnland	Besluiten in de AB, 17 februari 2010	RIFverordening
AB Holland Rijnland	Besluiten in de AB, 17 februari 2010	Regionaal Groenprogramma 2010
	Besluiten in de AB, 17 februari 2010	Verstrekking financiële middelen RIF aan GOM
AB Holland Rijnland	Besluiten in de AB, 28 januari 2010	Bestuursovereenkomst RijnGouwelijk-West als basis voor de RIF-bijdrage
AB Holland Rijnland	Besluiten in de AB, 30 november 2010	Financiering RijnlandRoute door aanvullende bijdrage RIF
AB Holland Rijnland	Besluiten in de AB, 30 november 2010	Noordelijke Ontsluiting Greenport (NOG)
AB Holland Rijnland	Besluiten in de AB, 26 juni 2011	(Noordelijke) Ontsluiting Greenport Duin- en Bollenstreek
AB Holland Rijnland	Besluiten in de AB, 14 december 2011	Programmaplan RijnlandRoute in het RIF
AB Holland Rijnland	Besluiten in de AB, 12 juni 2012	Besluitvorming RijnlandRoute (na besluit GS over voorkeursalternatief)
AB Holland Rijnland	Besluiten in de AB, 12 juni 2012	Scope wijziging RijnGouwelijk/HOV-net Zuid- Holland Noord
AB Holland Rijnland	Besluiten in de AB, 19 december 2012	Evaluatie Regionaal InvesteringsFonds (RIF)

Bijlage 4.2 Respondenten

Voor dit onderzoek zijn in alfabetische volgorde de volgende respondenten geïnterviewd:

Naam	Organisatie	Datum
Martin d'Anjou	Coördinator Financiën, Holland Rijnland	22 april 2013
Annejuul Baas	Afdelingshoofd Ruimtelijke Agenda, Holland Rijnland	9 april 2013 16 juli 2013
Ingrid de Bondt	Gedeputeerde Verkeer en Vervoer Provincie Zuid-Holland	29 mei 2013
Freddy Blommers	Wethouder, Gemeente Voorschoten	24 april 2013
Xandra van Ginkel	Projectleider Ruimtelijke Agenda, Holland Rijnland	22 april 2013 16 juli 2013
Hilde Helleman	Opdrachtgever Verkeer en Vervoer, Provincie Zuid-Holland	14 mei 2013
Erik Kiers	Programmamanager Verkeer en Vervoer, Holland Rijnland	9 april 2013
Marco Louwman	Strategisch beleidsmedewerker Verkeer en Vervoer, Provincie Zuid-Holland	14 mei 2013
Godelieve Mars	senior projectleider Ruimtelijke Agenda Holland Rijnland	22 april 2013
Roelof van Netten	Secretaris / Algemeen Directeur Holland Rijnland	23 april 2013
Leo Persoon	Programmamanager, Provincie Zuid-Holland	17 mei 2013
Robert Strijk	Wethouder, Gemeente Leiden	16 mei 2013
John Stuurman	Wethouder, Gemeente Teylingen	23 april 2013
Marcel Vissers	Wethouder, Gemeente Noordwijkerhout	1 mei 2013
Kees Wassenaar	Wethouder, Gemeente Leiderdorp	1 mei 2013
Jos Wienen	Burgemeester, Gemeente Katwijk	1 mei 2013
Onno Zwart	Directeur, Greenport Ontwikkelingsmaatschappij	15 mei 2013

Bijlage 4.3 Deelnemers discussiebijeenkomst Algemeen Bestuur Holland Rijnland

Op woensdag 26 juni 2013 vond voor het onderzoek naar het Regionaal investeringsfonds een bijeenkomst met afgevaardigden namens het Algemeen Bestuur plaats. Deze bijeenkomst had de volgende deelnemers:

Naam	Gemeente
B. Bremer	Raadslid
	Gemeente Voorschoten
J. Uit den Boogaard	Wethouder
	Gemeente Kaag en Braassem
W. van Duijn	Wethouder
	Gemeente Katwijk
J. Gahrman	Raadslid
	Gemeente Zoeterwoude
B. Gotink	Raadslid
	Gemeente Noordwijkerhout
G. van Gruting	Raadslid
	Gemeente Leiden
I. ten Hagen	Wethouder
	Gemeente Hillegom
J. Hofman	Raadslid
	Gemeente Leiderdorp
M. van Kampen	Burgemeester
	Gemeente Teylingen
M. Lamers	Raadslid
	Gemeente Voorschoten
B. Mulder-Veenema	Raadslid
	Gemeente Noordwijk
J. Staatsen	Burgemeester
	Gemeente Voorschoten
J. Stuurman	Wethouder
	Gemeente Teylingen
W. Tönjann	Wethouder
	Gemeente Oegstgeest
K. Wassenaar	Wethouder
	Gemeente Leiderdorp

Bijlage 5: Tekst van artikel 17 in het Treasury Statuut

Artikel 17.

Met betrekking tot de treasuryactiviteiten dient tenminste de in de onderstaande tabel opgenomen informatie te worden verstrekt door de betreffende functionarissen:

Informatie	Frequentie	Informatie-verstrekker	Informatie-ontvanger
1. Gegevens m.b.t. toekomstige uitgaven en ontvangsten voor de liquiditeitenplanning;	Kwartaal / Incidenteel	Afdelingshoofden	Medewerker afd. Financiën
2. Liquiditeitenplanning;	Kwartaal	Medewerker afd. Middelen en Projecten onderdeel Financiën	Dagelijks Bestuur/ controller
3. Beleidsplannen treasury in Treasuryparagraaf van begroting;	Jaarlijks	Medewerker afd. Middelen en Projecten onderdeel Financiën	Dagelijks Bestuur/ controller
4. Evaluatie treasury activiteiten in Treasuryparagraaf van jaarrekening;	Jaarlijks	Medewerker afd. Middelen en Projecten Onderdeel Financiën	Dagelijks Bestuur/ controller
5. Voortgang onderdelen treasuryparagraaf via voor- en najaarsrapportage (Maraps);	Halfjaarlijks	Medewerker afd. Middelen en Projecten onderdeel Financiën	Dagelijks Bestuur/ controller
6. Verantwoording n.a.v. treasuryparagraaf via jaarverslag;	Jaarlijks	Medewerker afd. Middelen en Projecten onderdeel Financiën	Dagelijks Bestuur/ controller
7. Informatie aan derden (toezichthouder en CBS) zoals genoemd in art. 8 Wet fido.	Kwartaal	Medewerker afd. Middelen en Projecten onderdeel Financiën	Derden

concept

Aan het Dagelijks Bestuur Holland Rijnland
Postbus 558
2300 AN LEIDEN

Datum:		Ons kenmerk:	Z-13411-VS/UIT-18029
Uw brief van:	-	Behandeld door:	Sau Lan van Golberdinge
Uw kenmerk:	-	Doorkiesnummer:	088 - 6549 234
Bijlage(n):	-	Afdeling:	Staf Strategie en Control

Onderwerp: zienswijze n.a.v. Rapport Rekenkamercommissie over Regionaal Investeringsfonds (RIF) Holland Rijnland

Geacht Dagelijks bestuur,

12 Maart jl. heeft de Rekenkamercommissie Wassenaar, Voorschoten, Oegstgeest en Leidschendam-Voorburg ons het Rapport Regionaal Investeringsfonds (RIF) Holland Rijnland aangeboden. Op 24 april jl. heeft mevrouw Van der Klis, lid van de Rekenkamercommissie dit eerste rapport van de Rekenkamercommissie over het RIF toegelicht in onze commissie Burger en Bestuur. Het rapport geeft ons aanleiding om u onze zienswijze te geven over de aanbevelingen van de Rekenkamercommissie.

Dankzij instelling van het RIF Fonds is een groot bedrag aan totale investeringen voor de 5 projecten gegenereerd. Voor alle 5 projecten tezamen wordt uit het RIF 9% van de totale investeringen bijgedragen. De risico's van budgetoverschrijdingen en scopewijzigingen voor Holland Rijnland zijn klein, omdat de verantwoordelijkheid bij andere partijen ligt en scopewijzigingen niet aan de orde zijn.

Alle projecten lopen al geruime tijd. Er zijn inmiddels bestuursovereenkomsten en uitvoeringsprogramma's opgesteld om de voortgang te bewaken en de realisatie van de projecten nader uit te werken. De opstelling van meetbare prestatie-indicatoren, zal gelet op de al gesloten overeenkomsten niet de functie kunnen vervullen waarvoor het bedoeld is, namelijk of de concrete resultaten en inspanningen op basis van de oorspronkelijke opgaven ook inderdaad zijn gerealiseerd en gedaan.

De besluitvorming over de aanleg van de RijnlandRoute is echter nog niet afgerond, in ieder geval zullen Provinciale Staten van de provincie Zuid-Holland nog een besluit moeten nemen.

Voor zover het traject van besluitvorming daarvoor nog ruimte biedt, verzoeken wij u vooraf inhoudelijke indicatoren op te stellen waaraan de verdere besluitvorming over de RijnlandRoute moet voldoen.

Graag benadrukken wij verder dat in aanbeveling 2 wordt gesproken over meetbare doelstellingen en prestatie-indicatoren. Deze aanbeveling mag naar onze opvatting breder worden opgevat. In het algemeen winnen formuleringen aan helderheid, als deze voldoen aan de welbekende SMART-criteria. Wij verzoeken u daaraan meer aandacht te besteden.

De aanbeveling sub 3. De controle op de projecten, vinden wij het overnemen waard. Aanbeveling 3 zegt dat de raden van de Holland Rijnland-gemeenten, op grond van een daartoe strekkend voorstel van het DB, duidelijk aangeven aan welke eisen de informatievoorziening ten aanzien van het RIF zou moeten voldoen. Een aantal mogelijke aandachtspunten wordt daarbij gegeven. Wij zien graag een voorstel van uw kant tegemoet.

Naast de algemene informatie op de website, worden de raden via begroting (zienswijze-gelegenheid) en jaarrekening geïnformeerd.

Wij verzoeken u om de informatie op de website op een gestructureerde wijze nog beter toegankelijk en overzichtelijker te maken. Ook voor het versterken van het inzicht in de efficiency van het RIF, vinden wij het gewenst dat via de Planning & Controlcyclus de beheersinformatie uitgebreid en inzichtelijk gemaakt wordt. Daarmee wordt op eenvoudige wijze tegemoetgekomen aan de behoefte aan meer overzicht. Kortom, wij vragen u om de informatievoorziening aanmerkelijk te verbeteren door structurering van de informatie en de toegankelijkheid tot die informatie voor de raden te vergroten.

Met vriendelijke groet,
de gemeenteraad van Voorschoten,

griffier

voorzitter

Kopie aan:

Rekenkamercommissie Wassenaar, Voorschoten, Oegstgeest en Leidschendam-Voorburg

VOORBLAD

Adviesnota aan de Raad

Registratienummer: 3670

Datum:

Soort Voorstel:

Adviesnota

Onderwerp:

wijzigingen in de GR VRHM en GR RDOG

Portefeuillehouder:

Burgemeester Staatsen (VRHM) en Wethouder Nieuwenhuizen (RDOG)

Programma:

Programma Veiligheid en Programma Wmo

De bestaande GR VRHM en de GR RDOG in lijn brengen met gewijzigde en nieuwe wet- en regelgeving, alsmede het tegelijkertijd gebruik maken van de mogelijkheid onvolkomenheden in de Gemeenschappelijke Regelingen te herstellen. De wijzigingen betreffen hoofdzakelijk technische zaken/wijzigingen en geen strategische inhoudelijke zaken. Het is daarmee een puur formeel juridische aangelegenheid.

Kernboodschap:

Vaststellen van wijzigingen in de huidige gemeenschappelijke regelingen VRHM en RDOG i.v.m. gewijzigde wet- en regelgeving

Bijlagen:

1. de "Toelichting op de Wijziging GR VRHM en VR RDOG

Stukken ter inzage:

nee

Beslispunten:

1. De wijzigingen van de Gemeenschappelijke Regeling Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden (GR RDOG), zoals vastgesteld in het AB van de GR, vast te stellen.
2. De wijzigingen van de Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Hollands Midden GR VRHM) zoals vastgesteld in het AB van de GR, vast te stellen.
3. In te stemmen met de besluiten van de burgemeester en het college tot vaststelling van de wijzigingen genoemd in beslispunten 1 en 2.
4. De wijzigingen genoemd onder 1 en 2 treden in werking op 12 juni 2014 en werken terug tot en met 1 januari 2014 te laten treden met ingang van 1 januari 2014.

Adviesnota aan de Raad

Onderwerp

wijzigingen in de GR VRHM en GR RDOG Gemeenschappelijke Regeling: Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg)

Inleiding

Sinds het vaststellen van de betreffende gemeenschappelijke hebben regelingen wetswijzigingen plaatsgevonden aangaande de Wet veiligheidsregio's, de Wet Publieke Gezondheid, de tijdelijke Wet Ambulancezorg en de Politiewet;

Deze wetswijzigingen nopen tot wijziging van de betreffende gemeenschappelijke regelingen; Dit biedt tevens gelegenheid enkele onvolkomenheden in bestaande de Gemeenschappelijke Regelingen te herstellen. De wijzigingen betreffen hoofdzakelijk technische zaken/wijzigingen en geen strategische inhoudelijke zaken. Het is daarmee een puur formeel juridische aangelegenheid. Zie hiervoor ook de bijlage "Toelichting op de wijzigingen in de Gemeenschappelijke regelingen GR VRHM en GR RDOG

Het betreft hier in het bijzonder wijzigingen in:

- De Gemeentewet en de Wet Gemeenschappelijke Regelingen
- De Gemeenschappelijke Regeling Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden d.d. 1 januari 2006;
- De Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Hollands Midden d.d. 8 oktober 2010

Beslispunten

1. De wijzigingen in de Gemeenschappelijke Regeling Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden te wijzigen (GR RDOG) zoals vastgesteld in het AB van de GR, vast te stellen.
2. De wijzigingen in de Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Hollands Midden te wijzigen (GR VRHM) zoals vastgesteld in het AB van de GR vast te stellen.
3. Vast te stellen de wijzigingen genoemd onder 1 en 2 in werking te laten treden met ingang van 1 januari 2014

Beoogd effect

Met dit voorstel wordt bereikt, dat de gemeenschappelijke regelingen in lijn worden gebracht met huidige wet- en regelgeving. Sinds het vaststellen van de gemeenschappelijke regelingen, hebben diverse wetswijzigingen plaatsgevonden aangaande de Wet veiligheidsregio's, de Wet Publieke Gezondheid, de tijdelijke Wet Ambulancezorg en de Politiewet. Tevens is van deze gelegenheid gebruik gemaakt enkele onvolkomenheden in de huidige gemeenschappelijke regelingen te herstellen

Argumenten

- 1.1 De besluitvorming over de bijpassende wetgeving in de gezondheidszorg is nu afgerond en is geactualiseerd in samenhang met aanverwante regelingen. (Zie hiervoor ook de bijgaande toelichting.)
- 2.1 Zowel de GR VRHM als de GR RDOG zijn qua verhouding tussen beide regelingen inhoudelijk gewijzigd en dusdanig verweven dat deze beide tegelijkertijd gewijzigd zijn. (zie hiervoor ook de bijgaande toelichting)
- 3.1 Door de wijziging van de gemeenschappelijke regelingen kan de *Dienstverleningsovereenkomst ten behoeve van de uitoefening van de GHOR-taken in de regio Hollands Midden* met de RDOG d.d. 23 juni 2011 komen te vervallen per 1 januari 2014 (met terugwerkende kracht), onder voorbehoud van instemmen van de gemeentebesturen met de wijziging van de gemeenschappelijke regelingen.

Kanttekeningen

geen

Communicatie

Geen externe communicatie

Financiën

De voorgestelde wijzigingen zijn voor de gemeente "budgetneutraal", en vragen dus geen middelen.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,

secretaris

burgemeester

Besluit

Registratienummer: 3670

De raad der gemeente Voorschoten;

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van 8 juli 2014,

besluit:

1. De wijzigingen in de Gemeenschappelijke Regeling Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden (GR RDOG), zoals vastgesteld in het AB van de GR, vast te stellen.
2. De wijzigingen in de Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Hollands Midden GR VRHM) zoals vastgesteld in het AB van de GR, vast te stellen.
3. De wijzigingen genoemd onder 1 en 2 in werking te laten treden met ingang van 1 januari 2014

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad der gemeente Voorschoten, gehouden op 10 juli 2014.

de griffier,

de voorzitter,

Toelichting op wijziging gemeenschappelijke regeling RDOG HM en Veiligheidsregio HM

Inhoudsopgave	pagina
1. Samenvatting	1
2. Toelichting op wijzigingen GR RDOG HM	2
3. Toelichting op wijzigingen GR Veiligheidsregio	6

1. Samenvatting

Aan de gemeenten in de regio Hollands Midden wordt één besluit voorgelegd door de gezamenlijke besturen van de RDOG HM en de Veiligheidsregio HM. Het betreft een samenhangend voorstel tot wijziging van beide gemeenschappelijke regelingen. Deze beide wijzigingen worden in samenhang en in de vorm van één besluit voorgelegd omdat de verhouding tussen beide regelingen inhoudelijk is gewijzigd en de wijzigingen in de ene regeling niet los kunnen worden gezien van de wijzigingen in de andere regeling. Die samenhang betreft:

1. De verantwoordelijkheid voor de voorbereiding van een epidemie op het gebied van infectieziektebestrijding wordt belegd bij het bestuur van de Veiligheidsregio HM en de verantwoordelijkheid voor de bestrijding van een epidemie is belegd bij de voorzitter van de Veiligheidsregio HM, terwijl de feitelijke werkzaamheden hun grondslag vinden in de Wet publieke gezondheid;
2. De afzonderlijke functies directeur GGD en directeur GHOR zijn samengevoegd in de functie van directeur publieke gezondheid, die leiding geeft aan zowel GGD als de GHOR en belast is met de operationele leiding van de geneeskundige hulpverlening;
3. De verantwoordelijkheid voor de voorbereiding op en de organisatie van de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen is van de veiligheidsregio verschoven naar zorginstellingen, GGD'en en Regionale Ambulancevoorzieningen. De hiermee samenhangende middelen van de zijde van de gemeenten worden in de voorstellen dan ook (budgetneutraal) overgeheveld van de Bijdrage per Inwoner Veiligheidsregio HM naar de Bijdrage per Inwoner RDOG HM;
4. De verantwoordelijkheid voor de gemeenschappelijke meldkamer wordt gedeeld door de Veiligheidsregio Hollands Midden, de landelijke politie en door de Regionale Ambulancevoorziening Hollands Midden, die onderdeel is van de RDOG HM.

Daarnaast zijn er enkele andere relevante ontwikkelingen, die aanleiding zijn voor wijziging van de gemeenschappelijke regelingen, onder andere:

- De vorming van de landelijke politie, waardoor geen sprake meer is van een korpschef Hollands Midden, een korpsbeheerder Hollands Midden en een Regionaal College Hollands Midden;
- De troonopvolging door koning Willem Alexander, waardoor er geen sprake meer is van een commissaris van de koningin, maar van een commissaris van de koning.
- De wettelijke bepaling dat de brandweer georganiseerd dient te zijn op het niveau van de Veiligheidsregio, waardoor bepalingen die uitgingen van het bestaan van gemeentelijke brandweerkorpsen obligaats zijn geworden.
- Verschillende gemeentelijke fusies, waardoor de in de gemeenschappelijke regeling genoemde gemeenten niet allemaal maar bestaan.

Tenslotte is in beide gemeenschappelijke regelingen een lid opgenomen, dat het mogelijk maakt dat bepaalde artikelen binnen de gemeenschappelijke regeling rechtskracht houden als ze verwijzen naar wetten of regelingen, waarvan de feitelijke tekst of de inhoud enigszins is gaan afwijken van de tekst die de basis was van de gemeenschappelijke regeling. Deze bepaling voorkomt dat een gemeenschappelijke regeling al voor het minste of geringste iedere keer moet worden gewijzigd.

De voorstellen zijn getoetst door juristen van de gemeenten Gouda en Leiden en door Mw. Mr. E.G.E.M. Bloemen LL.M. (burgemeester van Zoeterwoude), die lid is van beide besturen en vanuit haar vorige functie een specifieke deskundigheid op dit gebied heeft.

Het conceptbesluit bestaat uit drie onderdelen:

- A. Het vaststellen van de gewijzigde gemeenschappelijke regeling RDOG HM;
- B. Het vaststellen van de gewijzigde gemeenschappelijke regeling VRHM;
- C. De ingangsdatum van uw besluit.

2. Toelichting op wijzigingen GR RDOG HM

Inleiding

De gemeenschappelijke regeling RDOG HM is vastgesteld in het najaar van 2005. Sindsdien zijn er wijzigingen opgetreden in wet- en regelgeving, die tot gevolg hebben gehad dat geen enkele wetsvermelding in de Gemeenschappelijke Regeling nog actueel is. In 2005 zijn de gemeenschappelijke regelingen RDOG HM én de gemeenschappelijke regeling Brandweer en GHOR in samenhang door beide besturen opgesteld en aan de gemeenten aangeboden. De gemeenschappelijke regeling Brandweer en GHOR is in 2010 gewijzigd in de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio. Omdat de besluitvorming over de bijpassende wetgeving in de gezondheidszorg nog niet afgerond was is er voor gekozen deze wijziging af te wachten. Nu is het moment om de regeling RDOG HM ook te actualiseren en de samenhang van deze regelingen te herstellen. De wetwijzigingen betreffen:

1. Het opgaan van de Wet infectieziektebestrijding, de Quarantainewet en de Wet collectieve preventie volksgezondheid in de Wet publieke gezondheid, gevolgd door enkele inhoudelijke wijzigingen van de betreffende wet. De belangrijkste wijzigingen betreffen:
 - a. De invoering van de functie directeur publieke gezondheid, die leiding geeft aan zowel GGD als GHOR, die belast is met de operationele leiding van de geneeskundige hulpverlening en die verantwoording aflegt aan zowel het bestuur van de GGD als het bestuur van de veiligheidsregio;
 - b. Het zorgdragen van het bestuur van de veiligheidsregio voor de voorbereiding op de bestrijding van een epidemie van een infectieziekte behorend tot groep A, alsmede op de bestrijding van een nieuw subtype humaan influenzavirus, waarbij ernstig gevaar voor de volksgezondheid bestaat.
 - c. Het leiding geven door de burgemeester aan de bestrijding van een epidemie van een infectieziekte, behorend tot groep B1, B2 of C, alsook de directe voorbereiding daarop.
 - d. Het zorgdragen door de voorzitter van de veiligheidsregio voor de bestrijding van een epidemie van een infectieziekte behorend tot groep A, of een directe dreiging daarvan;
 - e. De verplichting om de naam gemeentelijke gezondheidsdienst te laten terugkomen in de naamgeving van de Gemeenschappelijke Regeling.
 2. Het opgaan van de Wet geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen in de Wet veiligheidsregio's, gevolgd door enkele inhoudelijke wijzigingen van de betreffende wet. De belangrijkste wijzigingen betreffen:
 - a. Het opnemen van de verantwoordelijkheid voor voorbereiding van zorginstellingen, GGD'en, ambulancediensten en BIG-beroepsbeoefenaren op hun rol bij de bestrijding van rampen;
 - b. Het beperken van de taak van de GHOR tot coördinatie, aansturing en regie van de geneeskundige hulpverlening en advisering aan andere overheden en organisaties;
 - c. Het noemen van de directeur publieke gezondheid, die leiding geeft aan de GHOR en die operationeel leiding geeft aan de geneeskundige hulpverlening;
 3. Het in werking treden van de Tijdelijke wet ambulancezorg, ter vervanging van de Wet ambulancevervoer, waardoor er op regionaal niveau een vergunning tot het uitvoeren van ambulancezorg wordt afgegeven en de meldkamer ambulancezorg onderdeel wordt van het verantwoordelijkheidsgebied van de betreffende Regionale Ambulancevoorziening.
- Deze wijzigingen geven aanleiding tot een wijziging van de gemeenschappelijke regeling RDOG HM en deze wijziging biedt op zich weer de mogelijkheid tot het toekomstbestendig maken van de gemeenschappelijke regeling.

Voorgestelde wijzigingen

De formele wijzigingen bestaan uit:

- a. *Het aanpassen van de gemeenschappelijke regeling voor wat betreft de wetten, die in de GR staan genoemd en het verwerken van de eis tot het noemen van de naam gemeentelijke gezondheidsdienst door het noemen van de onderdelen van het Openbaar Lichaam;*

Voorstel tot wijziging

Artikel	Oude tekst	Nieuwe tekst
A1. Artikel 5 lid 1.	Uitvoering te geven aan de in paragraaf 2 van de Wet collectieve preventie volksgezondheid aan de deelnemende gemeenten opgedragen taken, met uitzondering van artikel 5 lid 2 van de WCPV;	Uitvoering te geven aan de in hoofdstuk II van de Wet publieke gezondheid aan de deelnemende gemeenten opgedragen taken.
A2. Artikel 5 lid 2.	Zorgdragen voor het ambulancevervoer als bedoeld in artikel 1 van de Wet ambulancevervoer en het daartoe verwerven van een vergunning als bedoeld in artikel 2, eerste lid, onderdeel a, van de Wet Ambulancevervoer dan wel het overeenkomstig artikel 3 van de Wet ambulancezorg zorgdragen voor het daadwerkelijk verlenen of doen verlenen van ambulancezorg.	Het in stand houden van een meldkamer ambulancezorg als onderdeel van een gemeenschappelijke meldkamer en het verlenen of doen verlenen van ambulancezorg als bedoeld in artikel 4 van de Tijdelijke wet ambulancezorg en het daartoe verwerven van een vergunning als bedoeld in artikel 6 van de Tijdelijke wet ambulancezorg.
A3. Artikel 3 lid 1.	Er is een openbaar lichaam Regionale Dienst openbare gezondheidszorg Hollands Midden.	Er is een openbaar lichaam Regionale dienst openbare gezondheidszorg Hollands Midden, met als uitvoerende eenheden de Gemeentelijke Gezondheidsdienst Hollands Midden, bureau GHOR Hollands Midden en de Regionale Ambulancevoorziening Hollands Midden.

Toelichting

Ad A1. In paragraaf 2 van de WCPV waren de gemeentelijke taken weergegeven. De uitzondering voor artikel 5 lid 2 betreft de verplichting van gemeenten om advies te vragen aan de GGD *“alvorens besluiten te nemen die belangrijke gevolgen kunnen hebben voor de collectieve preventie”*. In de WPG omvat hoofdstuk II de taken op het gebied van publieke gezondheidszorg. De verplichting uit het oude artikel 5 lid 2 is in hoofdstuk IV opgenomen en hoeft derhalve niet meer uitgesloten te worden in de Gemeenschappelijke Regeling als daarin verwezen wordt naar hoofdstuk II. Het betreft derhalve een beleidsarme, technische wijziging.

Ad A2. Ten tijde van de invoering van de gemeenschappelijke regeling was er zowel sprake van een Wet ambulancevervoer als een Wet ambulancezorg. Vandaar dat beide wetten in de oude GR worden genoemd. De nieuwe Tijdelijke wet ambulancezorg benoemt in artikel 4 twee taken. Deze zijn beide in het tekstvoorstel opgenomen. Formeel is het openbaar lichaam RDOG HM vergunninghouder. Teneinde te borgen dat dit de vergunning betreft die wordt verstrekt aan de Regionale Ambulancevoorziening Hollands Midden wordt onder Ad A3. voorgesteld de drie uitvoerende sectoren expliciet te benoemen in artikel 3 van de Gemeenschappelijke Regeling. De verplichting van de veiligheidsregio om een meldkamer in stand te houden wordt door de Tijdelijke wet ambulancezorg aangevuld met de toevoeging aan artikel 35 lid 1: *“met dien verstande dat de Regionale Ambulancevoorziening zorg draagt voor het in stand houden van de meldkamer voor de ambulancezorg, als onderdeel van de meldkamer...”*. Deze verplichting wordt aan de gemeenschappelijke regeling toegevoegd en leidt ook tot een wijziging van de dienstverleningsovereenkomst tussen het Openbaar Lichaam RDOG HM en het Openbaar Lichaam Veiligheidsregio Hollands Midden

Ad A3. Door het toevoegen van de drie uitvoerende sectoren aan artikel 3 lid 1 wordt zowel recht gedaan aan de strekking van artikel 14 lid 2 van de Wet publieke gezondheid (zie punt 1e onder paragraaf inleiding) als aan de Regionale Ambulancevoorziening als vergunninghouder in het kader van de Tijdelijke wet ambulancezorg (zie Ad A2).

- b. *Het opnemen van een artikel, waardoor toekomstige beperkte, formele wijzigingen in wet- en regelgeving niet iedere keer hoeven te leiden tot een aanpassing van de gemeenschappelijke regeling.*

Voorstel tot wijziging

Artikel	Oude tekst	Nieuwe tekst
B1. Nieuw artikel 5 lid 7.	Geen	Indien ten gevolge van wijziging van wettelijke regelingen, de uitvoering van werkzaamheden als bedoeld in lid 1 t/m 4 gaan strekken ter uitvoering van een andere regeling dan ter uitvoering waarvan zij ten tijde van het van kracht worden van deze regeling strekten, dan wel indien in deze werkzaamheden ten gevolge van een dergelijke wijziging veranderingen optreden, blijven zij, voor zover hun strekking en omvang door hun wijziging niet wezenlijk veranderen, behoren tot de taken die in de genoemde artikelliden aan het Openbaar Lichaam zijn opgedragen.

Toelichting

Ad B1. De afgelopen jaren zijn wetten regelmatig van naam of inhoud veranderd. In veel gevallen waren dit min of meer formele wijzigingen. Het gevolg was echter dat de aanduiding van deze wetten in de Gemeenschappelijke regeling niet meer adequaat was. Na ingewonnen juridisch advies wordt voorgesteld een bepaling op te nemen waardoor de Gemeenschappelijke Regeling niet iedere keer hoeft te worden aangepast als een wet enigszins wijzigt. Uiteraard wel als er sprake is van wezenlijke veranderingen, dit ter beoordeling van het Algemeen Bestuur.

- c. *Het aanpassen van de Gemeenschappelijke Regeling aan de situatie, waarin de verantwoordelijkheid voor de organisatie van de geneeskundige hulpverlening door de gemeenten wordt opgedragen aan het Openbaar Lichaam RDOG HM.*

Voorstel tot wijziging

Artikel	Oude tekst	Nieuwe tekst
C1. Artikel 5 lid 3.	In opdracht van het openbaar lichaam Regionale Brandweer en GHOR Hollands Midden zorgdragen voor de daadwerkelijke geneeskundige hulpverlening als bedoeld in artikel 1, onder b, van de Wet geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen en de voorbereiding daarop en in dat kader zorg te dragen voor de totstandkoming van afspraken, die nodig zijn voor een doelmatige geneeskundige hulpverlening;	De organisatie van de geneeskundige hulpverlening als bedoeld in art 2 van de Wet veiligheidsregio's en in artikel 2 van de Wet publieke gezondheid.
C2. Artikel 23 nieuwe leden		Artikel 23. Onder vernummering van de leden 3 tot en met 6 na artikel 23 lid 2 toevoegen: 3. Het algemeen bestuur van de RDOG HM benoemt in overeenstemming met het bestuur van de Veiligheidsregio HM een directeur publieke gezondheid. Deze geeft leiding aan de GGD en conform art 32 WVR ook leiding aan de GHOR en is belast met de operationele leiding van geneeskundige hulpverlening. 4. De directeur publieke gezondheid draagt over het programma Geneeskundige Hulpverlening verantwoording af aan het bestuur van de Veiligheidsregio HM. 5. Het bestuur van de RDOG maakt afspraken met het bestuur van de Veiligheidsregio HM over de procedure bij benoeming, functioneren, beoordelen en ontslag van de directeur publieke gezondheid 6. De functies directeur publieke gezondheid, algemeen directeur en secretaris kunnen ook in combinatie door één persoon worden uitgevoerd.
C3. Artikel 26 nieuw leden		Art. 26 lid 8 (nieuw). Het bestuur van de RDOG vraagt advies over de programmabegroting en programmarekening Geneeskundige Hulpverlening en de bestemming van het resultaat en over het deelprogramma infectieziektebestrijding aan het bestuur van de Veiligheidsregio Hollands Midden. Art. 26 lid 9 (nieuw). Het bestuur van RDOG wijkt slechts af van het advies van het bestuur van de Veiligheidsregio Hollands Midden over de programmabegroting en rekening Geneeskundige Hulpverlening en het deelprogramma infectieziektebestrijding na overleg tussen beide besturen.
C4. Artikel 27 lid 3.	De kosten die voortvloeien uit taken genoemd in artikel 5, derde lid, worden gedragen door het openbaar lichaam Regionale Brandweer en GHOR Hollands Midden.	De kosten voortvloeiend uit de taken genoemd in artikel 5 lid 3 worden gedragen door de deelnemende gemeenten verdeeld naar rato van het aantal inwoner conform lid 2 van dit artikel.
C5. Artikel 27 nieuw lid		Art 27 lid 9 (nieuw). Indien zich een substantiële verandering in de doeluitkering rampenbestrijding voordoet waardoor de financiering van óf de Veiligheidsregio óf de uitvoering van taken van de geneeskundige hulpverlening bij de RDOG HM in het geding komen, treedt het bestuur van de RDOG HM in overleg met het bestuur van de Veiligheidsregio HM om tot een afgestemd voorstel voor een oplossing te komen aan de deelnemende gemeenten.

Toelichting

De wijzigingen onder C1 tot en met C5 hebben tot doel de gemeenschappelijke regeling aan te passen aan de wijziging van de Wet veiligheidsregio's en de Wet publieke gezondheid inzake de organisatie van de geneeskundige hulpverlening. De essentie hiervan is dat in de oude wetgeving (De Wet GHOR) de verantwoordelijkheid van gemeenten ten aanzien van de organisatie van de geneeskundige hulpverlening verplicht werd overgedragen aan een gemeenschappelijke regeling GHOR, terwijl in de nieuwe situatie (Wet veiligheidsregio's) slechts de instelling en instandhouding van een GHOR (belast met de coördinatie, aansturing en regie van de geneeskundige hulpverlening) wordt overgedragen aan de veiligheidsregio. De organisatie van de geneeskundige hulpverlening zelf wordt in dit voorstel opgedragen aan de RDOG HM, zoals dit de facto al wordt uitgevoerd door de RDOG HM.

De betreffende wijzigingen in de WPG en de WVR zijn in de inleiding verwoord onder de kopjes 1a t/m 1d en 2a t/m 2c.

3. Toelichting op wijzigingen GR Veiligheidsregio Hollands Midden

Inleiding

De achtergrond van een deel van de wijzigingen in de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Hollands Midden (GR VRHM) is al weergegeven in de toelichting op de wijzigingen in de gemeenschappelijke regeling Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden (GR RDOGHM), omdat de betreffende wijzigingen zowel leiden tot wijzigingen in de GR RDOGHM als tot wijzigingen in de GR VRHM. Voor de inhoud hiervan wordt verwezen naar paragraaf 2. Daarnaast zijn er nog andere argumenten voor wijzigingen van de GR VRHM. Dit betreft:

- De invoering van de Politiewet 2012, waardoor de politieregio Hollands Midden onderdeel is geworden van de eenheid Den Haag van de landelijke politie. Dit heeft onder andere consequenties voor de regeling van het voorzitterschap van de veiligheidsregio, voor de titel korpschef en voor de regeling van de gemeenschappelijke meldkamer;
- De invoering van de Tijdelijke wet ambulancezorg, waardoor de verantwoordelijkheid voor de meldkamer ambulancezorg is belegd bij de Regionale Ambulancevoorziening Hollands Midden in casu het openbaar lichaam Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Holland Midden.
- De wijziging van de Wet veiligheidsregio's, waardoor de optie van een gemeentelijke brandweerorganisatie is vervallen;
- De troonswisseling, waardoor er geen sprake meer is van een Commissaris van de Koningin, maar een Commissaris van de Koning.
- De wijziging in de indeling van ministeries en ministeriële taakgebieden;

Voorgestelde wijzigingen

De wijzigingen bestaan uit:

- d. *generieke wijzigingen directeur GHOR in directeur publieke gezondheid als gevolg van de wijziging van de Wet publieke gezondheid.*

Voorstel tot wijziging

Alle vermeldingen van 'directeur GHOR' worden vervangen door 'directeur publieke gezondheid', waarbij in de definitie en in artikel 35 wordt verwezen naar de Wet publieke gezondheid.

- e. *generieke wijziging 'commissaris van de koningin' in 'commissaris van de koning' als gevolg van de troonswisseling*

Voorstel tot wijziging

Alle vermeldingen van 'commissaris van de koningin' worden gewijzigd in 'commissaris van de koning'.

- f. *Wijzigingen samenhangend met de invoering van de nieuwe Politiewet 2012 en met de invoering van de Tijdelijke wet ambulancezorg*

Voorstel tot wijziging

Artikel	Oude tekst	Nieuwe tekst
F1. Artikel 1 definities	d. het regionaal college: het regionaal college van de politie Hollands Midden; i. district: regionale gebiedsindeling politie Hollands Midden	d. de politiechef: de politiechef van de eenheid Den Haag van de landelijke politieorganisatie, of het lid van de eenheidsleiding daartoe aangewezen namens de politiechef; i. district: regionale gebiedsindeling politie Eenheid Den Haag j. korpschef: de korpschef, bedoeld in artikel 27 van de Politiewet 2012.
F2. Artikel 8. Algemeen Bestuur	5. De hoofdofficier van justitie, de korpschef van politie en de voorzitter van het waterschap binnen welks grondgebied de Veiligheidsregio is gelegen, worden uitgenodigd deel te nemen aan de vergadering van het algemeen bestuur. De voorzitters van de betrokken waterschappen bepalen onderling wie er deelneemt aan de vergadering.	5. De hoofdofficier van justitie, de politiechef en de voorzitter van het waterschap binnen welks grondgebied de Veiligheidsregio is gelegen, worden uitgenodigd deel te nemen aan de vergadering van het algemeen bestuur. De voorzitters van de betrokken waterschappen bepalen onderling wie er deelneemt aan de vergadering.
F3. Artikel 13. Algemeen Bestuur	3. Het beleidsplan wordt afgestemd met de beleidsplannen van de aangrenzende veiligheidsregio's en van de betrokken waterschappen en het beleidsplan van het regionale politiekorps.	3. Het beleidsplan wordt afgestemd met de beleidsplannen van de aangrenzende veiligheidsregio's en van de betrokken waterschappen en het beleidsplan van de regionale eenheid van de politie.
F4. Artikel 14. Algemeen Bestuur	4. Het algemeen bestuur nodigt voor de vaststelling van het risicoprofiel in ieder geval het regionaal college, de besturen van de betrokken waterschappen en door de minister daartoe aangewezen functionarissen uit hun zienswijze ter zake kenbaar te maken.	4. Het algemeen bestuur nodigt voor de vaststelling van het risicoprofiel in ieder geval de door de korpschef daartoe aangewezen ambtenaren van politie, de besturen van de betrokken waterschappen en door de minister daartoe aangewezen functionarissen uit hun zienswijze ter zake kenbaar te maken.
F5. Artikel 17. Dagelijks Bestuur	4. De hoofdofficier van justitie, de korpschef van politie en de voorzitter van het waterschap binnen welks grondgebied de Veiligheidsregio is gelegen worden uitgenodigd deel te nemen van de vergadering van het dagelijks bestuur. De voorzitters van de betrokken waterschappen bepalen onderling wie er deelneemt aan de vergadering.	4. De hoofdofficier van justitie, de politiechef en de voorzitter van het waterschap binnen welks grondgebied de Veiligheidsregio is gelegen worden uitgenodigd deel te nemen van de vergadering van het dagelijks bestuur. De voorzitters van de betrokken waterschappen bepalen onderling wie er deelneemt aan de vergadering.
F6. Artikel 22. Voorzitter	1. De voorzitter van het algemeen bestuur is de burgemeester die ingevolge de Politiewet 1993 is benoemd als korpsbeheerder. 2. Bij verhindering of ontstentenis van de voorzitter wordt deze vervangen door een burgemeester die door het	1. De voorzitter als bedoeld in artikel 12, eerste lid van de Wet gemeenschappelijke regelingen is de burgemeester die als zodanig is aangewezen in artikel 11 Wet veiligheidsregio's. 2. Het algemeen bestuur benoemt een

	regionaal college is aangewezen als plaatsvervangend korpsbeheerder.	vervanger op grond van artikel 11 Wet veiligheidsregio's. Hetgeen in de regeling ten aanzien van de voorzitter is bepaald, vindt mede toepassing ten aanzien van de vervanger.
F7. Artikel 25. Rol voorzitter bij bij bovenlokale rampen en crises	1. Ingeval van een ramp of crisis van meer dan plaatselijke betekenis, of van ernstige vrees voor het ontstaan daarvan, is de voorzitter ten behoeve van de rampenbestrijding en crisisbeheersing in de betrokken gemeenten bij uitsluiting bevoegd toepassing te geven aan de artikelen 4, 5, 6 en 7 van de Wet veiligheidsregio's, aan artikel 12, 15 eerste lid, 54 eerste lid, 57 eerste lid en 60b eerste lid van de Politiewet 1993, en aan de artikelen 172 tot en met 177 van de Gemeentewet, met uitzondering van artikel 176, derde tot en met zesde lid.	1. Ingeval van een ramp of crisis van meer dan plaatselijke betekenis, of van ernstige vrees voor het ontstaan daarvan, is de voorzitter ten behoeve van de rampenbestrijding en crisisbeheersing in de betrokken gemeenten bij uitsluiting bevoegd toepassing te geven aan de artikelen 4, 5, 6 en 7 van de Wet veiligheidsregio's, aan artikel 11, 14 eerste lid, 56 eerste en vierde lid, en 62 van de Politiewet 2012, aan de artikelen 172 tot en met 177 van de Gemeentewet, met uitzondering van artikel 176, derde tot en met zesde lid, en artikelen 5, 6, 7, 8 en 9 van de Wet openbare manifestaties.
F8. Artikel 37. Meldkamer	1. De gemeenschappelijke meldkamer is ingesteld en wordt in stand gehouden ten behoeve van de brandweertaak, de geneeskundige hulpverlening, het ambulancevervoer en de politietaak, met dien verstande dat het regionaal college van het regionaal politiekorps Hollands Midden zorg draagt voor het in stand houden van de meldkamer politie, als onderdeel van de gemeenschappelijke meldkamer.	1. De gemeenschappelijke meldkamer is ingesteld en wordt in stand gehouden ten behoeve van de brandweertaak, de geneeskundige hulpverlening, de ambulancezorg en de politietaak, met dien verstande dat de Regionale Ambulancevoorziening zorg draagt voor het in stand houden van de meldkamer voor de ambulancezorg, als onderdeel van de meldkamer, en dat de korpschef van politie zorg draagt voor het in stand houden van de meldkamer politie, als onderdeel van de gemeenschappelijke meldkamer.
F9. Artikel 38. Meldkamer	2. Het algemeen bestuur benoemt, schorst en ontslaat de directeur gemeenschappelijke meldkamer na overleg met het regionaal college van het regionale politiekorps Hollands Midden.	2. Het algemeen bestuur benoemt, schorst en ontslaat de directeur gemeenschappelijke meldkamer na overleg met het bestuur van de regionale ambulancevoorziening en de door de korpschef daartoe aangewezen ambtenaar van politie.
F10. Artikel 39. Convenant met politie	Convenant met politie Het algemeen bestuur, het regionaal college van het regionaal politiekorps Hollands Midden en de minister sluiten een convenant met betrekking tot de meldkamerfunctie waarin in ieder geval afspraken zijn gemaakt over de locatie, het beleid en beheer, de financiën, de prestaties, de ondersteunende systemen en de samenwerking van politie met brandweer, geneeskundige hulpverlening en ambulancevervoer in de meldkamer.	Afspraken met politie en Regionale Ambulancevoorziening 1. Het algemeen bestuur, de korpschef en de hoofdofficier van Justitie sluiten een convenant met betrekking tot de meldkamerfunctie waarin in ieder geval afspraken zijn gemaakt over de locatie, het beleid en beheer, de financiën, de prestaties, de ondersteunende systemen en de samenwerking van politie met brandweer, geneeskundige hulpverlening en ambulancezorg in de meldkamer.
F11. Artikel 42. Veiligheidsdirectie	d. de korpschef van het regionaal politiekorps Hollands Midden.	d. de politiechef van de eenheid Den Haag.
	Samenhangende taakuitvoering met de	Samenhangende taakuitvoering met de

F12. Artikel 46. Afstemming met politieregio	politieregio 1. Het algemeen bestuur, het regionaal college van het regionaal politiekorps Hollands Midden en de minister sluiten een convenant met het oog op de multidisciplinaire samenwerking bij en de voorbereiding op branden, rampen en crises. 2. Het convenant heeft in ieder geval betrekking op de samenwerking in de Veiligheidsdirectie, de meldkamerfunctie, de informatievoorziening en informatie-uitwisseling, het multidisciplinair oefenen en de operationele prestaties van de politie bij rampen en crises.	politie 1. Het algemeen bestuur, de korpschef en de hoofdofficier van justitie sluiten een convenant met het oog op de multidisciplinaire samenwerking bij en de voorbereiding op branden, rampen en crises. 2. Het convenant heeft in ieder geval betrekking op de samenwerking in de Veiligheidsdirectie, de meldkamerfunctie, de informatievoorziening en informatie-uitwisseling, het multidisciplinair oefenen en de operationele prestaties van de politie bij rampen en crises.

Toelichting

- Omdat artikel 37 en 38 zowel worden gewijzigd als gevolg van de invoering van de Politiewet 2012 en als gevolg van de Tijdelijke wet ambulancezorg, zijn de hiermee samenhangende wijzigingen in één paragraaf opgenomen.
 - De wijziging in de politieorganisatie betekent dat er geen sprake meer is van een korps Hollands Midden, van een korpschef Hollands Midden, van een regionaal College en van een korpsbeheerder Hollands Midden. Daarom dienen een aantal artikelen te worden aangepast. Waar sprake is van formele afspraken met de landelijke politieorganisatie, wordt de korpschef genoemd. Waar sprake zal zijn van delegatie in praktische zin, wordt gesproken over een 'door de korpschef aangewezen ambtenaar van politie'. Waar sprake is van het bijwonen van algemeen of dagelijks bestuur en deelname aan de veiligheidsdirectie, wordt de politiechef van de eenheid Den Haag genoemd.
 - Voor de voorzitter van een veiligheidsregio geldt sindsdien de bepaling dat er sprake is van een Kroonbenoeming.
 - De wijziging van de Tijdelijke wet ambulancezorg impliceert dat de regionale ambulancevoorziening verantwoordelijk is voor de meldkamer ambulancezorg, als onderdeel van de gemeenschappelijke meldkamer.
- g.** *Wijziging in de Wet veiligheidsregio's, waardoor een gemeentelijke brandweer niet meer mogelijk is*

Voorstel tot wijziging

Artikel	Oude tekst	Nieuwe tekst
G 1. Artikel 32. Brandweer.	1. Het bepaalde in dit artikel is van alleen van toepassing wanneer een gemeente de taken als beschreven in artikel 30 eerste lid aanhef en onder a. en b. niet laat uitvoeren door de Veiligheidsregio, maar door een eigen gemeentelijke brandweer. 2. Een gemeente, als bedoeld in het eerste lid, maakt het besluit om een eigen gemeentelijke brandweer te behouden, kenbaar aan het algemeen bestuur. 3. Het betreffende lid van het algemeen bestuur van een gemeente als bedoeld in het eerste lid onthoudt zich van stemming in het algemeen bestuur over zaken die betrekking hebben op de uitvoering van de taken als bedoeld in artikel 30 eerste lid aanhef en onder a. en b. door de Veiligheidsregio voor de overige gemeenten. 4. Indien het betreffende lid van het algemeen bestuur als bedoeld in het tweede lid tevens lid is van het dagelijks bestuur, onthoudt het lid zich van stemming in het dagelijks bestuur over zaken die betrekking hebben op de uitvoering van de taken als bedoeld in artikel 30 eerste lid aanhef en onder a. en b. door de Veiligheidsregio voor de overige gemeenten.	Komt te vervallen.

	5. Indien de betreffende gemeente uitvoering, ondersteuning dan wel bijstand wenst door de Veiligheidsregio op de taken of delen hiervan zoals genoemd in het eerste lid, zal deze uitvoering, ondersteuning dan wel bijstand plaatsvinden tegen een door het algemeen bestuur vast te stellen tarief en op basis van een daartoe apart gesloten overeenkomst. 6. Indien de betreffende gemeente besluit de uitvoering van de taken of delen hiervan zoals genoemd in het eerste lid, over te dragen aan de Veiligheidsregio, bepaalt het algemeen bestuur de voorwaarden waaronder dit gebeurt. Onderdeel van het besluit van het algemeen bestuur is in ieder geval een financiële paragraaf.	
G2. Artikel 49. Bijdragen rijk en gemeenten	4. De Veiligheidsregio kent twee typen gemeentelijke bijdragen. Een bijdrage voor de taken als beschreven in artikel 30 eerste lid aanhef en onder a. en b. En een bijdrage voor de overige taken van de Veiligheidsregio. De eerste bijdrage is niet van toepassing voor een gemeente die de taken als beschreven in artikel 30 eerste lid aanhef en onder a. en b. niet laat uitvoeren door de Veiligheidsregio, maar door een eigen gemeentelijke brandweer. De tweede bijdrage geldt voor alle gemeenten als beschreven in artikel 2 derde lid. 5. Binnen drie jaar na de regionalisering van de gemeentelijke brandweerkorpsen zal een evaluatie van de financiële verdeelsleutel plaatsvinden. Het algemeen bestuur zal hiertoe voorstellen aan de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten voorleggen. Onderdeel van deze evaluatie is in ieder geval een onderzoek naar de mogelijkheden om de gemeentelijke bijdrage te dekken uit de uitkering voor de brandweezorg van het Gemeentefonds (Cebeon).	4. Komt te vervallen. 5. Komt te vervallen.
G3. Artikel 60. Overgangsbepalingen	Artikel 30 eerste lid aanhef en onder a. en b. treedt in werking op een door het dagelijks bestuur te bepalen datum en kan per gemeente verschillen.	Komt te vervallen

Toelichting

De oude artikelen genoemd onder G1, G2 en G3 hadden betrekking op de situatie dat er naast de regionale brandweer in één of meer gemeenten nog sprake was van een gemeentelijke brandweer. Door de wijziging van de Wet veiligheidsregio is dit niet meer mogelijk. Bovendien is de brandweer van de gemeente Katwijk per 1 januari jl. geregionaliseerd.

- h. Wijziging van de taak en positie van het voormalige organisatieonderdeel GHOR en wijziging van de positie en de benoemingsprocedure van de directeur publieke gezondheid.*

Voorgestelde wijziging.

Artikel	Oude tekst	Nieuwe tekst
H1. Artikel 1. definities	e. GHOR: geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen;	e. GHOR: de geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio, belast met de coördinatie, aansturing en regie van de geneeskundige hulpverlening en met de advisering van andere overheden en organisaties op dat gebied.
H2. Artikel 4.	b. de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen;	b. de GHOR
H3.	c. de GHOR:	c. komt te vervallen

Artikel 28. Organisatie.		
H4. Artikel 35. Directeur Publieke gezondheid	1. De GHOR staat onder leiding van een directeur. 2. De directeur GHOR maakt deel uit van de directie van de Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden. 4. De directeur GHOR is verantwoording verschuldigd aan het algemeen bestuur. 5. Het algemeen bestuur benoemt, schorst en ontslaat, op voordracht van het algemeen bestuur van de Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg, de directeur GHOR.	1. De GHOR staat onder leiding van de directeur publieke gezondheid van de gemeentelijke gezondheidsdienst, bedoeld in artikel 14 van de Wet publieke gezondheid. 2. Komt te vervallen. 4. De directeur publieke gezondheid is verantwoording verschuldigd aan het algemeen bestuur voor de taken genoemd onder lid 1 en 3. 5. De benoeming, schorsing en ontslag van de directeur publieke gezondheid vindt plaats door het algemeen bestuur van de Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden in overeenstemming met het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio Hollands Midden.
H5. Artikel 36. Organisatie GHOR	Het algemeen bestuur regelt de instelling van de organisatie GHOR door het aangaan van een uitbestedingsovereenkomst met het bestuur van de Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden.	Het algemeen bestuur voorziet in de instelling en instandhouding van een GHOR middels een verzoek aan de deelnemende gemeenten dit te regelen middels de gemeenschappelijke regeling Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden.
H6. Artikel 49. Bijdrage van het rijk en de gemeenten		8. Indien zich een substantiële verandering in de doeluitkering rampenbestrijding voordoet waardoor de financiering van óf de Veiligheidsregio óf de uitvoering van taken van de geneeskundige hulpverlening bij de Regionale Dienst Openbare Gezondheid Hollands Midden in het geding komen treedt het bestuur in overleg met het bestuur van de Regionale Dienst Openbare Gezondheid Hollands Midden om tot een afgestemd voorstel voor een oplossing te komen aan de deelnemende gemeenten.

Toelichting

Ten aanzien van de GHOR komen de wetswijzigingen van de Wet veiligheidsregio's en de daarmee samenhangende wetswijziging van de Wet toegelaten zorginstellingen, de Tijdelijke wet ambulancezorg en de Wet publieke gezondheid erop neer dat alle instellingen, waaronder ook de GGD namens de gemeenten, zelf verantwoordelijk worden voor de voorbereiding op de geneeskundige hulpverlening. De taak van de GHOR beperkt zich tot de "coördinatie, aansturing en regie van de geneeskundige hulpverlening en met de advisering van andere overheden en organisaties op dat gebied".

De middelen die tot nu toe door gemeenten in het kader van de oude wet GHOR werden afgedragen aan de 'veiligheidsregio' worden na inwerkingtreding van de gewijzigde gemeenschappelijke regelingen, budgettair neutraal, direct beschikbaar gesteld aan de RDOG HM. Op deze wijze geeft het bestuur van de Veiligheidsregio invulling aan haar taak om een GHOR in te stellen en in stand te houden. Teneinde te voorkomen dat de Veiligheidsregio Hollands Midden niet kan blijven voldoen aan haar wettelijke verantwoordelijkheid tot instandhouding van de GHOR zijn diverse 'borgingsbepalingen' in beide gemeenschappelijke regelingen opgenomen.

- i. *Het opnemen van een artikel, waardoor toekomstige beperkte, formele wijzigingen in wet- en regelgeving niet iedere keer hoeven te leiden tot een aanpassing van de gemeenschappelijke regeling.*

Voorstel tot wijziging

Artikel	Oude tekst	Nieuwe tekst
I 1. Nieuw artikel 5 lid 2.	Geen	Indien ten gevolge van wijziging van wettelijke regelingen, de uitvoering van werkzaamheden als bedoeld in lid 1 gaan strekken ter uitvoering van een andere regeling dan ter uitvoering waarvan zij ten tijde van het van kracht worden van deze regeling strekten, dan wel indien in deze werkzaamheden ten gevolge van een dergelijke wijziging veranderingen optreden, blijven zij, voor zover hun strekking en omvang door hun wijziging niet wezenlijk veranderen, behoren tot de taken die in de genoemde artikelleden aan het Openbaar Lichaam zijn opgedragen.

Toelichting

De afgelopen jaren zijn wetten regelmatig van naam of inhoud veranderd. In veel gevallen waren dit min of meer formele wijzigingen. Het gevolg was echter dat de aanduiding van deze wetten in de Gemeenschappelijke regeling niet meer adequaat was. Na ingewonnen juridisch advies wordt voorgesteld een bepaling op te nemen waardoor de Gemeenschappelijke Regeling niet iedere keer hoeft te worden aangepast als een wet enigszins wijzigt. Uiteraard wel als er sprake is van wezenlijke veranderingen, dit ter beoordeling van het Algemeen Bestuur.

- j. *Formele wijzigingen verband houdend met ingangsdatum wijzigingen, wijzigingen in de indeling en verantwoordelijkheden van ministeries, etc.*

Voorstel tot wijziging

Artikel	Oude tekst	Nieuwe tekst
K1. Artikel 1. Definities	f. de minister: de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties;	f. de minister: de minister van Veiligheid en Justitie
K2. Artikel 59. Vervanging en inwerkingstelling	1. De regeling wijzigt de per 1 januari 2006 aangepane 'Gemeenschappelijke regeling regionale brandweer en GHOR Hollands midden'.	1. De regeling wijzigt de per 8 oktober 2010 in werking getreden gewijzigde Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Hollands Midden.

Toelichting

- De naamgeving van ministeries is gewijzigd
- Bij de vorige wijziging van de GR (één week na de inwerkingtreding van de Wet Veiligheidsregio's) is de naam van de gemeenschappelijke regeling gewijzigd. Destijds is dat aangeduid op de wijze, vermeld bij de oude tekst. Ten behoeve van de continuïteit wordt daarom nu verwezen naar de ingangsdatum van de destijds gewijzigde regeling.

Informatiebrief (vertrouwelijk)

Zaaknummer: Z - 10028
Documentnummer: Intern 4385
Datum: 25 september 2012
Onderwerp: Beleid t.a.v. achtervangposities voor woningcorporaties door de gemeente
Bijlage(n): -

Geachte Raad,

De laatste weken is er in de media veel aandacht voor de financiële positie van de woningcorporaties. Aanleiding hiervoor is de financiële situatie bij Vestia. Door de verslechterde financiële positie van Vestia is de discussie over gemeente garanties en achtervangposities van gemeenten voor corporaties opnieuw opgerakeld. Waar men er voorheen van uitging dat het risico voor de gemeente nihil was, blijkt nu dat het wel degelijk mogelijk is dat corporaties in de problemen komen en daarmee ook de gemeenten. Het idee dat het volkomen veilig/risicoloos is om garant te staan voor de woningcorporaties is hiermee aan het wankelen gebracht. Gezien de veranderende omstandigheden is de gemeente Voorschoten al enkele maanden bezig om een herziening van het beleid t.a.v. garantstellingen voor de woningcorporaties voor te bereiden. De recente ontwikkelingen maken deze herziening alleen maar urgenter.

Beleid ten aanzien van het aangaan van achtervangposities voor woningcorporaties door de gemeente Voorschoten

Aanleiding

De laatste weken is er in de media veel aandacht voor de financiële positie van de woningcorporaties. Aanleiding hiervoor is de financiële situatie bij Vestia. Door de verslechterde financiële positie van Vestia is de discussie over gemeentegaranties en achtervangposities van gemeenten voor corporaties opnieuw opgerakeld. Waar men er voorheen van uitging dat het risico voor de gemeente nihil was, blijkt nu dat het wel degelijk mogelijk is dat corporaties in de problemen komen en daarmee ook de gemeenten. Het idee dat het volkomen veilig/risicoloos is om garant te staan voor de woningcorporaties is hiermee aan het wankelen gebracht. De gemeente Voorschoten is al enkele maanden bezig om een herziening van het beleid t.a.v. garantstellingen voor de woningcorporaties voor te bereiden. De recente ontwikkelingen maken deze herziening alleen maar urgenter.

Achtergrond achtervang

'De reden van het verzoek van een woningcorporatie aan de gemeente tot het innemen van een achtervangpositie door de gemeente is het voordeel dat corporaties hier financieel van hebben. Doordat de gemeente garant staat voor de geldlening die de corporaties aantrekken voor het financieren van sociale woningbouw, kunnen zij een lening met een veel lagere rente aantrekken bij het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). Op deze manier zijn de kosten voor het financieren van sociale woningbouw lager en is het haalbaarder om sociaal te bouwen. Hoewel het financiële risico voor de gemeente als gevolg van het innemen van deze achtervangposities erg laag is, is het belangrijk het oorspronkelijke doel van deze constructie (het financieel aantrekkelijker dan wel mogelijk te maken om nieuwe sociale woningbouw te realiseren) niet uit het oog te verliezen.'(collegebesluit 2 sept.2011)

Huidig beleid:

gemeente VOORSCHOTEN

De gemeente Voorschoten neemt alleen een achtervangpositie in voor aanvragen voor financiering van sociale woningbouw (huurwoningen met een huurprijs onder de huurtoeslaggrens en koopwoningen met een koopprijs onder de sociale koopprijsgrens). Aangezien het uitgangspunt is dat de leningen worden aangetrokken om het mogelijk te maken sociale woningbouw voordeliger te financieren, wordt alleen een achtervangpositie ingenomen voor projecten die nog gerealiseerd moeten worden en die mogelijk niet gerealiseerd worden als geen voordeliger lening bij het WSW wordt aangetrokken. Er wordt eenmalig een achtervangpositie ingenomen. Het staat de corporaties vrij om zelf de periode te bepalen waarvoor de lening wordt aangetrokken, er worden geen verlengingen van de achtervangpositie verleend als deze periode afloopt. Van dit laatste uitgangspunt kan worden afgeweken als blijkt dat herfinanciering noodzakelijk is voor significante vernieuwing of verbetering van het bestaande bezit.

Nieuw beleid

Het huidige beleid wordt gecontinueerd. Als gevolg hiervan worden de financiële risico's voor de gemeente beperkt. Om deze risico's ook in de toekomst beperkt te houden, is het echter nodig om een aantal regels toe te voegen.

De voorwaarden die toegevoegd worden zijn de verplichting om de leningen op totaalniveau waarvoor de gemeente garant staat c.q. een achtervangpositie inneemt, af te lossen en het leningenplafond. De corporaties worden verplicht gesteld het totaal van de aangegane leningen binnen de exploitatietermijn van de onderliggende projecten af te lossen. Ter berekening van het leningenplafond dient er op totaalniveau jaarlijks 2% van het totaal van de aangegane leningen te worden afgelost. Dit komt overeen met de door het WSW gehanteerde fictie van 2% jaarlijkse aflossing. Hiermee wordt ook voorkomen dat er aan het eind van de looptijd van de lening herfinanciering nodig is. Daarnaast wordt alleen een achtervangpositie ingenomen voor projecten die aantoonbaar lokaal zijn, waaronder verstaan wordt dat zij op Voorschotens grondgebied gerealiseerd worden. Hiermee wordt voorkomen dat de gemeente Voorschoten garant staat c.q. een achtervangpositie inneemt voor projecten van het gehele concern waar de gemeente, mogelijk, geen enkel voordeel van heeft. Tot slot wordt een leningenplafond ingesteld van € 40 miljoen. Zo lang de leningenportefeuille van een corporatie meer bedraagt dan €40 miljoen, kunnen er geen nieuwe garantstellingen worden aangevraagd.

Afbouw risico voor de gemeente

Op basis van het in september 2011 vastgestelde beleid wordt er in principe geen achtervangpositie meer ingenomen voor herfinanciering, tenzij hier al afspraken over zijn gemaakt. Dit geldt door de projecten: 25 woningen Sixlaan, 41 woningen Bijdorp, verzorgingshuis Forescate, 27 woningen Parkstraat en 15 woningen Bertus van Akenlaan. Deze projecten worden alsnog aangevuld met de navolgende projecten:

- Rossinidreef en Richard Wagner (in 2014 lineaire herfinanciering van de leningen t.b.v. financiering overname).
- 61 woningen Starrenstaete (in 2025 herfinanciering van nieuwbouwlening).
- 74 woningen Vlietwijk, plandeel 1 en 39 woningen Krimwijk II, plandeel A (in 2040 lineaire herfinanciering van de nieuwbouwleningen).
- 67 woningen Catalpa en 61 woningen Clivia (in 2041 lineaire herfinanciering van nieuwbouwleningen).

Bij de hoogte van deze herfinanciering zullen wij rekening houden met de 2% fictieve jaarlijkse aflossing, zodanig dat het leningenplafond niet wordt overschreden.

gemeente VOORSCHOTEN

Daarnaast zal de gemeente een achtervangpositie innemen voor de (opgeleverde) nieuwbouwprojecten Parkwachters en Krimwijk II, plandeel H+I Park Allemansgeest (beiden t.b.v. aan te trekken langlopende fixeleningen). De gemeente heeft voor de financiering van de (opgeleverde) renovatieprojecten Richard Wagner en Rossinidreef (beiden langlopende lineaire lening) reeds een achtervangbesluit genomen.

De gemeente heeft een achtervangpositie ingenomen voor vier partijen:

- Florence heeft een garantstelling voor € 1.663.862,- gekregen. Deze lening wordt in jaarlijkse termijnen afgelost en loopt af in 2031.
- Woonzorgcentra Haaglanden hebben drie garantstellingen gekregen voor in totaal € 3.019.682,-. Deze leningen worden in jaarlijkse termijnen afgelost en lopen af in respectievelijk 2013, 2014 en 2015.
- Woningbouwvereniging de Sleutels heeft twee garantstellingen gekregen voor in totaal € 4.926.813,-. Deze leningen worden in jaarlijkse termijnen afgelost. De eerste lening is in 2010 afgelost, er rest nu een garantstelling van € 2.431.022,- die eveneens in jaarlijkse termijnen wordt afgelost en afloopt in 2031.
- Woonzorg Nederland heeft veertien achtervangposities gekregen voor in totaal €108,21 miljoen. In vier van deze leningen zit een aflossingscomponent, de andere tien leningen worden aan het einde van de looptijd in zijn geheel afgelost en lopen af tussen 2012 en 2042.

Dankzij de huidige bekende nieuwbouwprojecten van Woonzorg Nederland zal het bedrag waarvoor de gemeente Voorschoten garant staat c.q. een achtervangpositie inneemt bij Woonzorg Nederland stijgen tot € 147 miljoen per ultimo 2012. Voor de garantstellingen c.q. achtervangposities die nog aangevraagd gaan worden geldt dat Woonzorg Nederland voor deze bedragen leningen moet afsluiten, die het overeengekomen leningenplafond niet zullen overschrijden. Dit betekent dat de huidige garantstelling c.q. achtervangpositie aan Woonzorg Nederland ter grootte van circa 108,21 miljoen in termijnen vrijvalt.

Maximaal mogelijke schade

Uitgaande van de veronderstelling dat het bezit van de corporaties en het vermogen van het Waarborgfonds beide tot 0 dalen, wat zeer waarschijnlijk niet zal gebeuren, zou de gemeente Voorschoten in 2011 maximaal een renteloze lening van ruim 31,5 miljoen moeten verstrekken aan het WSW. Dit is dus niet het bedrag dat de gemeente moet betalen. De gemeente moet alleen de rente over het te verstrekken bedrag betalen zodat het bedrag renteloos verstrekt kan worden aan het WSW. Dit betekent dat de gemeente jaarlijks de rente kwijt is die de lening kost. Hoe hoog deze rente is kan op dit moment niet gezegd worden.

Als gevolg van het nieuwe beleid zal het risico afgebouwd worden. Bij optie twee neemt het aantal achtervangposities eerst toe, echter neemt het bedrag waarvoor de gemeente garant staat wel jaarlijks af. Aangezien de hoogte van deze aflossing bepaald moet worden in overleg met de corporaties kan niet precies aangegeven worden wat het risico van de gemeente dan nog is. In alle gevallen blijft de gemeente enig risico lopen, omdat bij het omvallen van corporaties bijgesprongen moet worden door alle gemeenten die deelnemen aan het WSW.

Te maken nadere afspraken met Woonzorg Nederland

Om er voor te zorgen dat de omvang van het aantal garantstellingen c.q. het aantal achtervangposities afneemt zijn twee scenario's denkbaar.

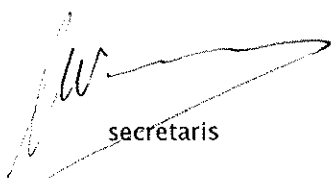
gemeente VOORSCHOTEN

De eerste mogelijkheid is dat een maximum bedrag vastgesteld wordt tot waar een corporatie garantstelling c.q. achtervangpositie aan kan vragen. Dit plafond wordt bijvoorbeeld vastgesteld op 10 miljoen per corporatie. Gevolg hier van is dat corporaties per direct problemen kunnen krijgen bij het aantrekken van goedkope leningen. Dit kan gevolgen hebben voor de projecten die nu in de planning staan, zoals de Parkwachters en Vlietwijk. De corporatie kan bijvoorbeeld besluiten om deze woningen tegen een vrije sector huurprijs te verhuren, aangezien zij zelf een marktconforme rente moeten betalen. Een ander gevolg kan zijn dat projecten niet meer gerealiseerd worden omdat de financiën niet rond komen.

Een tweede mogelijkheid is dat de corporaties op totaalniveau per ultimo 2012 e.v. een leningenplafond hebben. Ter bepaling van dit leningenplafond wordt uitgegaan van een jaarlijkse lineaire aflossing van 2%. Dit komt overeen met de door het WSW gehanteerde fictie van 2% jaarlijkse aflossing. Binnen de randvoorwaarde van de hoogte van het leningenplafond kan de corporatie zelf de aflossingswijze van de leningen bepalen (fixe, lineair of annuïtair). Op deze manier wordt het aantal garantstellingen c.q. achtervangposities die de gemeente heeft afgegeven per jaar kleiner, maar behouden corporaties de mogelijkheid om voor nieuwbouwprojecten een achtervangpositie aan te vragen.

De gemeente Voorschoten heeft er voor gekozen beide scenario's toe te passen. Dit betekent dat er een leningenplafond wordt ingevoerd van €40 miljoen. Voor alle projecten waarvoor nog geen achtervang is toegezegd, geen achtervangpositie ingenomen zal worden door de gemeente Voorschoten. Als in de toekomst een achtervangpositie wordt ingenomen zal het tweede scenario toegepast worden. Op deze manier neemt de omvang van het aantal achtervangposities die de gemeente Voorschoten heeft, jaarlijks in omvang af. Hiermee wordt het risico dat de gemeente Voorschoten loopt jaarlijks beperkt.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,

secretaris

burgemeester

Raadpleegbrief (vertrouwelijk)

Zaaknummers: Z - 19400
Z - 19402
Documentnummer: 9516-VS
Datum: 01 juli 2014
Onderwerp: Achtervangbesluit Richard Wagnerdreef en Rossinidreef
Bijlage(n): Nee

1 JULI 2014

Geachte Raad,

Woningbouwcorporatie Woonzorg Nederland heeft de gemeente Voorschoten gevraagd een achtervangpositie in te nemen t.b.v. de herfinanciering van een tweetal leningen, te weten:

- een WSW-achtervangpositie voor een lening van € 6.719.400,- t.b.v. de herfinanciering van 56 sociale huurwoningen 'Richard Wagnerdreef' te Voorschoten;
- een WSW-achtervangpositie voor een lening van € 6.324.600,- t.b.v. de herfinanciering van 56 sociale huurwoningen 'Rossinidreef' te Voorschoten.

Het college van B&W is bevoegd tot het nemen van een achtervangbesluit. Voordat wij een besluit nemen over het aangaan van een achtervangpositie, willen wij u (de raad) de gelegenheid bieden om eventuele wensen en bedenkingen bij ons kenbaar te maken. Dit alles conform artikel 7, lid 5 van de 'Financiële verordening gemeente Voorschoten'.

Beoogd besluit

Wij beogen een WSW-achtervangpositie in te nemen voor beide leningen.

Argumenten

1. *Het innemen van een achtervangpositie helpt woningcorporaties bij het realiseren en in standhouden van sociale woningbouw*

De reden waarom woningcorporaties aan gemeenten vragen om een achtervangpositie in te nemen is het financieel voordeel dat zij hiervan ondervinden. Doordat de gemeente garant staat voor de geldlening die de corporaties aantrekken voor het financieren van sociale woningbouw, kunnen zij een lening met een veel lagere rente aantrekken bij het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). Op deze wijze zijn de kosten voor het financieren van sociale woningbouw lager en is het haalbaarder om sociaal te bouwen.

2. *Het innemen van een achtervangpositie voor de Richard Wagnerdreef en de Rossinidreef past binnen vastgesteld beleid.*

In de Woningwet is bepaald dat gemeenten geldelijke steun aan toegelaten instellingen (woningcorporaties) kunnen verlenen. Bij nieuwbouwprojecten is financiële overheidssteun aan de corporaties tegenwoordig in hoofdzaak geregeld via het innemen van een achtervangpositie. In 2012 heeft de gemeente Voorschoten haar achtervangbeleid opnieuw vastgesteld en aangescherpt. Hierbij is de raad nauw betrokken geweest. De aanvraag van Woonzorg Nederland voldoet aan alle voorwaarden en afspraken van dit achtervangbeleid en kan daarom worden gehonoreerd.

3. *Woonzorg Nederland is afhankelijk van financiering via het WSW*

Woonzorg Nederland moet haar leningen per september 2014 hebben geherfinancierd. Hiervoor is financiering via het WSW benodigd. Het is voor corporaties op de huidige kapitaalmarkt nagenoeg onmogelijk om elders financiering aan te trekken. Banken houden de vinger op de knip.

4. *De financiële positie van Woonzorg Nederland is voldoende*

De financiële positie van Woonzorg Nederland is aan de hand van rapportages van het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) en het Centraal Fonds Volkshuisvesting (CFV) beoordeeld. Hieruit blijkt dat de financiële positie voldoende is en er geen zwaarwegende redenen zijn om als gemeente niet garant te staan via het WSW.

Kanttekeningen

Waar men er lange tijd vanuit ging dat het financiële risico voor de gemeente bij het aangaan van achtervangposities nihil was, blijkt de laatste jaren dat corporaties wel degelijk in financiële problemen te kunnen komen en daarmee ook gemeenten. Tot op heden is de zekerheidsstructuur van het WSW solide gebleken en heeft geen enkele gemeente financiële schade ondervonden van woningcorporaties die in de problemen kwamen. Wel is het idee dat het volkomen veilig/risicoloos is om garant te staan voor woningcorporaties aan het wankelen gebracht. De gemeente Voorschoten heeft daarom het achtervangbeleid in 2012 aangescherpt, met als doel het beperken van de financiële risico's.

Financiën

Wanneer de gemeente een achtervangpositie inneemt heeft dit geen directe financiële gevolgen voor de gemeente. De gemeente staat garant.

Uitvoering

Nadat de raad haar wensen en bedenkingen kenbaar heeft gemaakt, zal het college van B&W een definitief besluit nemen over de aanvragen tot achtervang door woningbouwcorporatie Woonzorg Nederland.

gemeente VOORSCHOTEN

RAADSTUKKEN

Wensen en bedenkingen

Wij verzoeken u (de raad) om eventuele wensen en bedenkingen uiterlijk 10 juli aan ons kenbaar te maken. De griffier zal u over de procedure nader informeren.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,

secretaris

burgemeester

Technische/informatieve vragen over lopende agendapunten

Datum	8 juli 2014
Steller vragen	Erik Maassen, SP
Over agendapunt	12, achtervangbesluit Richard Wagnerdreef en Rossinidreef
Het college wordt verzocht de volgende vragen mondeling te beantwoorden: 1) Voor welk project is de lening, waarvoor Woonzorg een achtervangpositie van de gemeente nodig heeft, bedoeld? Komt de lening waar Voorschoten garant voor staat ook Voorschoten ten goede? Betreft het een dienst van algemeen economisch belang (DEAB-activiteit)? 2) Waarom is in 2012 besloten dat een aantal complexen, waaronder de complexen die het hier betreft, werden uitgezonderd van het algemene beleid dat achtervangposities alleen zouden worden ingenomen voor nieuwbouwprojecten? 3) Wat is de totale achtervangpositie die Voorschoten op dit moment inneemt? Is dit in lijn met het in 2012 vastgestelde beleid? * Aangeven wat van toepassing is.	
Toelichting (indien nodig):	

Motie over een niet op de agenda opgenomen raadsvoorstel of onderwerp.

Onderwerp:

Parkeerplaatsen Oranjeplein

De raad van de gemeente Voorschoten in vergadering bijeen d.d. 10 juli 2014

Overwegende dat

- het college voornemens is 24 parkeerplaatsen op het Oranjeplein aan te leggen, waarvan 2 definitief en 22 als vervanging van parkeerplaatsen die op het Deltaplein komen te vervallen vanwege de bouwwerkzaamheden daar;
- van de 22 tijdelijke parkeerplaatsen er tijdens werkuren 10 zullen worden gereserveerd voor zwaar bouwverkeer voor de firma Niersman, en niet op zaterdag, volgens het college een belangrijke piekdag voor de bezoekers aan het centrum;
- er in de buurt van het plein een ondergrondse garage is onder de Hema die bij lange na niet volledig wordt benut;
- een onderbouwing van de veronderstelling waarom deze garage niet voldoende zou zijn door het college niet wordt gegeven;
- de behoefte aan twee definitieve parkeerplaatsen extra niet is onderbouwd door het college;
- het groene karakter van Voorschoten wordt gewaardeerd door inwoners en bezoekers;
- de gemeente Voorschoten duurzaam parkeerbeleid voert;

Verzoekt het college:

- de aanleg van twee extra definitieve parkeerplaatsen te heroverwegen;
- de tijdelijke aanleg van 12 extra parkeerplaatsen voor personenauto's op het Oranjeplein te onderbouwen;
- te onderbouwen waarom de ondergrondse Hemagarage niet zou voldoen ter vervanging van de te vervallen parkeerplaatsen op het Deltaplein;

- alternatieven te zoeken voor de tijdelijke parkeerplaatsen op het Oranjeplein, indien een tijdelijke voorziening nodig blijkt te zijn;

...niet te starten met de aanleg van de tijdelijke parkeerplaatsen voordat over de voorgaande punten een duidelijke rapportage is geweest en deze is besproken in de commissievergadering.

Ondertekening en naam:

Monique Lamers, GroenLinks

Erik Maassen, SP

Aantekening griffier:

Deze motie wordt verworpen met de volgende stemverhouding:

VVD 3 tegen

ONS 2 tegen

CDA 4 tegen

D66 3 voor

GroenLinks 2 voor

SP 1 voor

PvdA 1 voor

Motie over een niet op de agenda opgenomen raadsvoorstel of onderwerp.

Onderwerp: Opknappen Oranjeplein

De raad van de gemeente Voorschoten in vergadering bijeen d.d. 10 juli 2014

Overwegende dat

- het college voornemens is 22 tijdelijke en 2 definitieve parkeerplaatsen aan te leggen op het Oranjeplein
- de kwaliteit van het Oranjeplein en directe omgeving hiermee onder druk komt te staan
- het Oranjeplein mede gezien zijn ligging bij de entree van het centrum een gezichtsbepalend plein is
- de groenvoorzieningen op het Oranjeplein hard toe zijn aan een opknapbeurt

Spreekt uit dat:

- de tijdelijke parkeerplaatsen op het Oranjeplein worden verwijderd zodra de voorziene parkeergarage onder het Deltaplein wordt opgeleverd;

Verzoekt het college:

- voorstellen te ontwikkelen voor een aantrekkelijke vormgeving van het Oranjeplein, waarbij wordt aangesloten bij de stijl van de bebouwing rondom het plein en het plein een autoluw karakter krijgt;
- dekking in de begroting te zoeken voor deze ontwikkeling,
- zo veel mogelijk deze ontwikkeling te realiseren in samenspraak met omwonenden;
- de voorgestelde verbeteringen zo spoedig mogelijk na opheffing van de tijdelijke parkeerplaatsen te realiseren;
- te onderzoeken in hoeverre het mogelijk is dat de ontwikkelaar van het Deltaplein de kosten voor deze opknapbeurt voor zijn rekening neemt.

Toelichting:

De motie strekt ertoe om, indien de tijdelijke parkeerplaatsen worden aangelegd, te verzekeren dat de tijdelijkheid zoveel mogelijk beperkt wordt en het Oranjeplein in samenspraak met de omwonenden zo spoedig mogelijk wordt opgeknapt. Voorschoten is weliswaar relatief rijk gezegend met openbaar groen, maar de kwaliteit ervan is in de loop der jaren soms sterk

achteruit gegaan. Het gezichtsbepalende Oranjeplein is hiervan een sprekend voorbeeld.

Met de voorgestelde actie wordt een impuls gegeven aan het groenonderhoud in de gemeente en wordt tevens de burgerparticipatie in dit kader bevorderd.

Ondertekening en naam:

Monique Lamers, GroenLinks

Jan-Paul Middelburg, PvdA

Erik Maassen, SP

Aantekening griffier:

Deze motie wordt verworpen met de volgende stemverhouding:

VVD 3 tegen

ONS 2 tegen

CDA 4 tegen

D66 3 voor

GroenLinks 2 voor

SP 1 voor

PvdA 1 voor